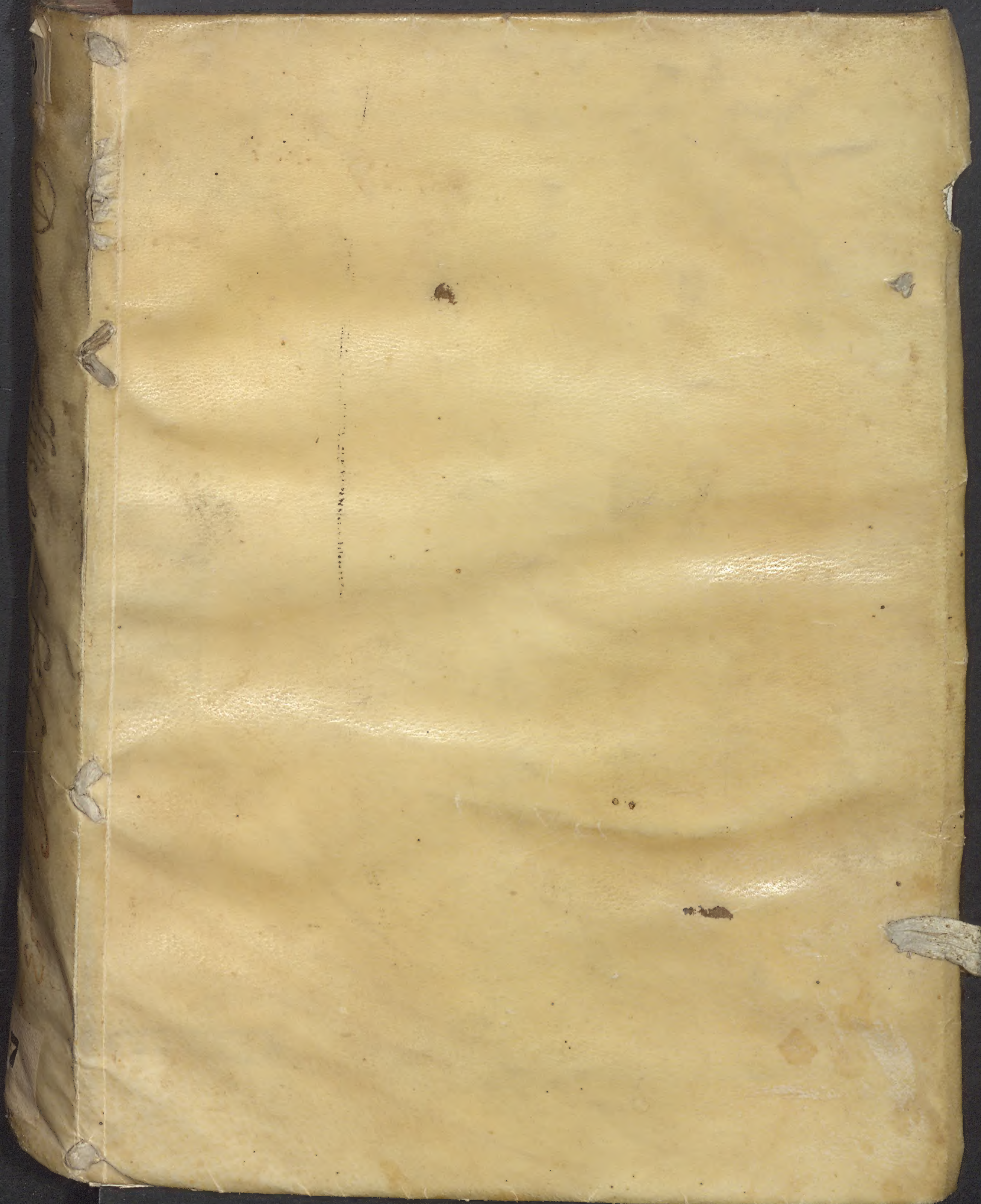
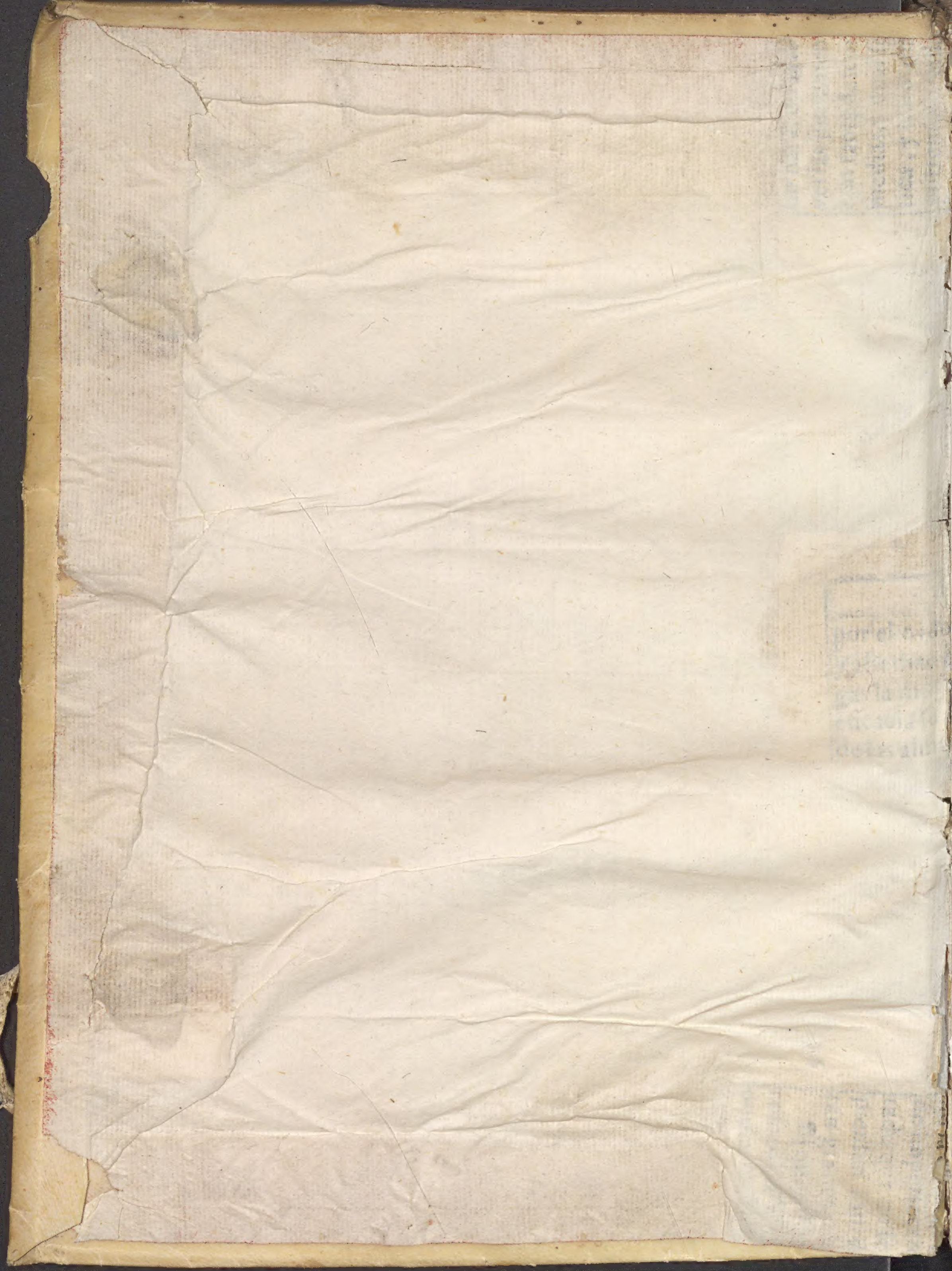

De auxiliis et de fide à Nicolao de Burgos.

Ms. 1. 4.º pergamino, completo, sin foliacion, bien tratado.

Rotulata De auxiliis et de fide. Nicolas de Burgos.

Est. 2. Ms.
Tab. B.

In disputationes pro universa doctrina distributa tradem[us]: in 1a
natura, definitiones, divisiones, existentia, causas, causalitates, et munera
auxiliorum divinae gratiae in eo explicabimus: in 2a de auxilio sufficienti divinae gratiae
specialiter agemus. 3o praecipuum elucubrationis nostrae scopum attin-
gemus, celebrem scilicet controversiam de definitione auxilii efficacis: 4o ta-
ndem agemus de gratiae auxiliantis necessitate ad operationes quasdam nobili-
ssimas naturae per vires naturae stantis, de quibus solent [illegible]
nostri. Faxit Deus ut votis respondeat eventus. Valete. Disputatio 1a
de essentia, et divisionibus gratiae actualis auxiliantis, aliis

p perfectionib, ad quod auxilio in eo spectantibus. Et quid,
quomodo lex sit G^o actualis auxilians? Caput lis Gratiae
huius Tricentesimae subiectis, aliis pluribus, exponit.

Tot et huius nominis G^o vinculationis, ut si eis vellim, percurrere, 1.
et explanare, molissimo, et obscurae doctrinae vincula qdusionis attingam;
In primaria igitur, et perfecta nio acceptione G^o intelligimus signa
tionis gratuito, et liberaliter collatus: hoc est, quod nulla cogente obli-
gatione confert; aliter non G^o, sed pretium, merces, solutio et debitum di-
ceretur. Sub hac latissima nuncupatione qui solis comprehenduntur dona super-
naturalia creaturae rationali a Deo collata; sed etiam naturalia dona, ut hoc quae ad naturae
ordinis spectant, Creatio scilicet, indoles, ingenium; pulcritudo et
ex quibus sensus dicit in 6° Sinodo Generali, Angelos, et animas rationales non
nato, sed G^o immortales esse, quatenus spontaneo beneficio Dei condi-
ta; Arnus primus in Psalmos 144 loquitur: attendam Gratiam Dei non solis
qua fecit nos, sed etiam qua refecit nos. Hanc Gratiam Dei ad actus salutares
fraudulenter requirit a fraude Pelagius, ut penes nomen Gratiae necessitas
ad Catholicis videretur admittere ut testis est Aug. epistola 95. Pelag
Hanc Gratiam, quae dicitur in beneficio creationis non sufficere, fides Catholica
est.

2 Item theologi ordinem gratiae ab ordine naturae
distinguentes gratiae nomine solum intelligunt, quod supernaturale est, et in-
niversum quod dicitur donum liberaliter ac gratis a Deo collatum, su-
perans vires, et exigentiam naturae: et illud proprius gratiae supernaturalis
accommodant theologi, quod ad iustificationem, et salutem, seu salvationem ae-
ternalem conducit, quod dicitur ens supernaturale theologicum: de hac dicit
Apostolus ad Romanos 3° iustificati gratis per gratiam ipsius: hanc veteres
Christianorum memorabant Patres, et praesertim africani Patres, dum ad Inno-
centium Papam 1° Pelagius scriberet: illam confitemur appellari nomine
gratiae, quam doctrina Dominus mandat, et praedicat, ut proprie Christianorum,
quae non est natura, sed quae liberat naturam. Excessum huius gratiae super vires,
exigentiam, conditionem totius naturae alteri loco examinare; nunc no-
titia aliqua entis supernaturalis necessaria praestitit tantum, interim dum
auxilia [illegible] quae ad secreta supernaturali statuendi
locus accedat.

3 Gratia supernaturalis, ut gradatim in nominum etymis gratiae
accendam, alia solet dici, increata et creata: increata alio-
quin donum increatum: illa quae est Deus ipse nobis liberaliter datus, vel Deus
Verbum humanitati Christi per unionem hypostaticam collatus: unde et ipse Spiritus Sanctus di-
citur Altissimi donum Dei: qua locutione probavit Patres, secundum
de verbis Domini: gratia Dei donum Dei est, donum autem Dei ipse Spiritus Sanctus,
et ideo gratia dicitur. Dixi, improprie est divisionem istam: quia proprie
talis distingui debet a collatione gratiae; et ita liberaliter debet exi-
stere, et praevenire, ut possit exire et praevenire.

4 Dividitur etiam in in-
ternam, et externam: illa est, quae nos intrinsece afficit, qualiter se habent habitus
supernaturales, et vocationes, illustrationes, celsitudines, voluntatis quoque
inspirationes: externa dicitur gratia illa, quae extrinsece afficit nos: ad
hanc spectat Verbi Dei incarnatio, Christi vita, passio, exemplo, sacramen-
torum institutio, Ministrorum fidei revelatio, et praedicatio, aliorumque
quoque doctrina, et suasio ad Dei legis completionem: Addendum gratiae per-
tinet vel [illegible] quae actualis negatione dici solet, quo Deus

orationis pendi uenobit, tentationis in ..., aut ...:
ad is hanc Aug. adducit, homilia 3. Deus ab hoc tuo colloquen-
t regebant te mihi, subibant te mihi, ut adiutrix...
... ; Diacon defiunt, ut maior dicitur, ego feci... totiusque
tempus defiunt; ut hec dicerent, ego feci ...
Ga hane-
cxitus ad opus solitaria negabat Pelagi, uocant totas gratias re-
ceptas in legis, et doctrina fidei exemplo xi; alio quod externa nostri
dona: nec negabat intus gratias naturales ex extra interius: illas in interiores
assignationis, affectionesque allicientes ad sequendum honestum, quae ex
manant ex ipsa legis exemplis, et doctrina, negabat gratias aliquas intus
quae nobis Dei beneficium, et separabile ab externo ipsa legis, et aliorum
subsidiorum extra, adducentis ad affectionem honestam uoluntatis: quas intus
gratias innuit Apostolus ad Corinthios 1. c. 3. ego plantaui Apollo rigaui,
sed Deus incrementum dedit: itaque neque qui plantat est aliquid, neque qui ri-
gat, sed qui incrementum dat Deus, ubi praeter gratias externas doctrinae, et praedi-
cationis euangelicae exigit Paulus ad fructus ... operis percipien-
dum nobis intus Dei gratias, quae moueant, et alliciant uoluntatem, x. Aug., et Pagi
interpretationes in ... Sacr. Reg. de 101 c. 4. proinde ... doctrinae
actione 6. c. 1. ... seruiuit: si quis dixerit, hominem suis operibus, quae per
humanam naturam, sed per legis doctrinam fiunt, absque diuina per Iesum Christum gratia iu-
stificari posse coram Deo anathema sit.
Gratias ad ordinem supernaturalem spec-
tantes alia dicitur a Theologis gratia faciens, alia gratis data, in qua ratione gra-
tis data non sit, quo ... uocis, uocem ... ut uox generica
speciei ... Gratia gratum faciens in personam illa dicitur, quae ... per ...
cuiusque sanctitatem et salutem ducit: gratis data, quae ad alionem spiritua-
lis salutis pertinet ... : ad 1. pertinent gratias naturalis, habitus, super-
naturales, auxilia ... gratias actuales, operaque meritoria, quibus homo sancti-
tatem, et salutem, et augmentum uniusque acquirit. Ad 2. pertinent no-
bis illa dona, quae ex Aplo 1. ad Corinthios colligunt Theologi, scilicet

ximo sapientia, scientia scientiae, fides, gratia sanitatum, operatio virtutum, officium, discretio spirituum, genera linguarum, interpretatio sermonum, quas omnes fuse explicat D. Th. 1a 2ae q. 111 ... de citata § 2. Nostri a instituti solum est gratia in ordine, hac adhuc in auxiliantem habitualem et actualem dividit a theologis cum D. Thoma hic q. 109 art. 1o, habitualis est donum supernaturale natura sua permanenter inhaerens ex se habili illi, unius principium ad actus salutares eliciendos significando non se habent habitus supernaturales, ut sunt virtutes infusae theologicae et morales, quae elevant potentiam quamvis ex se sufficientis, et concurrunt physice ad elicitionem actuum supernaturalium: gratia sanctificans, quae actus supernaturales in ordine ad primum supernaturale significat. Gratia auxilians actualis, quae nostris his disputationibus praecipue subjicitur, ita definitur, est donum supernaturale gratuitum natura sua transiens inhaerens ex se, quo Deus illi subveniens ad operationem salutarem.

10 Dicitur donum supernaturale gratuitum, in quo convenit actualis cum habituali: utraque enim, exigentiam debitam naturae praeter solam, attenta natura sua, non est deciderata natura prout elevata ad finem supernaturalem, enim per instinctum naturae, concurrere aliquo supernaturali ad illum, elevationem enim ad finem supernaturalem debet auxilium, subveniens divinus sufficiens ad illum exequendum, tanquam medium omnino naturae, licet non debeat natura elevata, sicut nec ipsa debetur elevatio: sic etiam Gloria dicitur donum gratuitum supernaturale, licet debeatur justo ut meritis praemium et corona: a radicali gratia datur, quatenus, ut salvet, auxilium ad justo omnino gratia confert justo. Deinde statui filii Dei adoptivi et amici, quali obtinent justi per gratiam sanctitatis, sicut debent habitus supernaturales complentes homo insufficientiae ad opera salutaria talis status, propria ita debetur Deo auxilia excitantia ad talia opera, utcunque non sit, debetur auxilia naturae habenti gratiam, et ratione habitus aliata. Dicitur natura sua transiens inhaerens; in quo auxilia actualia ab omnibus habitualibus

auxiliis distinguunt: hæc enim permanent ipsis, et semel habita, absque hominis culpa non amittuntur, in iis quæ iusti, et dæmonum adulteri committant, illa vero cito evanescunt, quamvis res deitulitate absque hominis culpa. Ad enim intimus quidem cordis pulsationes, quæ pro arbitrio Dei, solis non ratione, auxiliantis ad operationes salutares, ubi ad æternam vitam ducentes excitant, movent, alliciunt, et iuvant. Reliquas definitionis partes perspicuæ sunt. Capiunt duas actuales gratias auxiliantes diuidit.

1° in excitantem, et adiuvantem: excitans dicitur motio illa intima, qua Deus, volentes nos quasi dormientes, aut alio vagantes, et oblitos, ad salutares operationes movet, pulsat, et vocat, iuxta illud Pauli ad Ephesios 5°: Surge, qui dormis, et illuminabit te Christus: definitio ergo ponit nomen vocatio, qua Deus creaturam rationalem ab otio, ad operationes salutares allicit, et movet; sive nobis non cogitantibus, sive alio divinaciis, aut torpentibus cogitationibus; et affectionibus et quæ in quibus hæc immoventur, quibus nos excitat a somno, et evocat a torpore adultam illa gratia, superandis agnitionibus; aut ad peragendis de parte, quæ illi executioni impediunt. Adiuvans gratia, quæ in actu secundo concurrit cum voluntate rationali ad eos salutares actus, ad quos mota, et excitata est: utriusque meminit Tridentinum sess. 6 c. 5, ut qui per peccata a Deo aversi erant, per eius excitantem, atque adiuvantem gratiam ad convertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ libere assentiendo, et cooperando, disponantur.

Utraque gratia potest esse indistincta in quo ad rectos, sive specificative, non est dubium: eadem quippe entitas gratiæ actualis utrumque munus exercere potest excitandi scilicet ad opus, et concurrendi in actu secundo, sive moraliter, sive physice cum voluntate ad opus salutare. Nec dubium mihi est, posse distingui: itaque una solum ad ius excitandi munus, altera solum ad ius concurrendi deserviunt. An de facto indistincta utraque sit, in sensu est, et probabili, ut est mihi, indistincta esse: tum propter generalem regulam

q̄n multandi entatis absq̃ necessita: tis q̃ id. uidetur insinuare
tridentinus loco citato, dum ait, hoc ad iustificationem eidem g̃re li-
bere assentiendo, et cooperando disponi: ubi g̃ra excitantem, et
adiuuantem dici de eandem, si n eandem sit: q̃ ratione eandem
indicat tridentinus; q̃d n sit eadem sit ut notavit ex diuerso munere q̃s
omnino: q excitantis munus solum e mouere ad actum, si ad
actus salutares, adiuuantis vero e, concurrere in actu 2°. deinde
excitans explet suum munus, etiam si opus salutare n fiat; adiu-
uans u° absq̃ actu salutari neq̃ e, neq̃ esse potest, saepe enim
excitat voluntas quin consentiat, nunquam vero adiuuat, quin
ipsa voluntas salutarem actum exerceat.

11 Dixi, quo ad rem, seu
specificatiue n distingui u g̃ram ...: nam si reduplicatio fi-
at supra tem. certum g̃ra adiuuans ut talis distinguitur ab excitan-
te ut tali: q g̃ra adiuuans ut talis dicit aliquid u distinctum a g̃ra
excitante ut tali, scilicet consensus ipsius, ubi opus salutare est, quem n
dicit g̃ra excitans ut talis: est autem absq̃ intelligi potest excitatio
ut talis absq̃ consensu; adiuuatio uero absq̃ opere salutari absq̃ opere
salutari intelligi nequit. ex illud Aug, quomodo initiatus simil
agit.

12 2° diuiditur g̃ra actualis auxilians in operantem, et cooperan-
tem: Verum explicat diuisio ista a verbis videndis apud Ripalda di-
s. 117 § 2° nostri aptior ex tridentini, et Aug. sensu expositio uidetur
ista: operans e, qua Deus nobis immittit nobis ad illa libere n cu-
lentibus: cooperans e, qua Deus nobis immittit, nobis cum illa libere
et salutare consentientibus. g̃ra enim operatur in nobis sine nobis
libere consentientibus, q̃do a Deo immittit illustratio, et affectio spiri-
tualis ad opus salutare alliciens; cooperatur vero, q̃do nobiscum libe-
re consentientibus ponit, seu causat Dei, g̃ra opus salutare, ad q̃d alli-
cit illustratio: explicationem istam perspicue tradit Aug. lib. de
libero arbitrio his verbis: quis ista, et si parua clare operat

, charitas, nisi illa qui praeparat voluntatem, et quod operando perficit,
, quod operando incipit: et ipse ut velimus, operatur incipiens, qui volen-,
, tibus quod operatur perficiens: ut velimus, sine nobis operatur: cum autem vo-,
, lumus nobiscum cooperatur.

Ex quibus recte colliges cum Suaresio 13
et aliis, gratiam operantem idem esse quod excitantem, neque cooperantem ab
adiuvanti: quod si gratia operante Deus incipit bonum opus, plane per excitantem
incipit, et si per cooperantem perficit, quatenus ponit executionem boni
operis ad quod movet: plane id per adiuvantem gratiam praestat Deus. Idem
a se excitantem gratiam ab operante quantum ad peculiarem utrique rationem, distat:
quia excitans ut talis denotat operis, ubi spiritalis sonus, calorisque quae
antecedentes sanctae cogitationes et piae affectiones ad opus salu-
tare; operans autem ut talis denotat causam liberi arbitrii motus voluntatis
in talis gratiae positione, seu existentia. Adiuvantem vero a cooperante
gratia neque ratione distingui mihi planum est: quia adiuvare, et cooperari, idem
est fidelissime

Dividitur 3° in antecedentem, seu praevenientem, comitantem, 14
et subsequentem: sumitur divisio ex Tridentino sess. 6 cap. 16 ubi dicitur:
, Christus Iesus tanquam caput in membra, et tanquam vitis in palmites,
, in ipsos iustificatos iugiter virtutem influit, quae virtus bona eorum,
, opera semper antecedit, comitatur, et subsequitur. Diversimode
exponunt divisionem istam Auctores nobis commelior videtur, quae brevior
bior, et clarior, cum omnes voce tenus cuncti dicenciant. Antecedens,
seu praeveniens gratia est, qua Deus ante opus salutare ad illud movet,
et allicit cum voluntate; haec eadem est cum excitante et operante gratia. Comitans
est, qua Deus adest cum simul cum illa opus salutare ponenti: eademque
est cum adiuvante, et cooperante gratia. Subsequens est, qua Deus ex gratia
ad perficiendum in opere salutari incluit. Explicationem istam colligo
ex D. Fulgencio in epistola ad Theodorum cap. 8 ubi agens de gratia
literis ait: ibi profecto invenio, et praeveniens gratia, qua possit eius
surgere: et comitantem, qua in via recti itineris possit currere

et subsequentem, qua valeat ad verae caelestis beatitudinis pervenire gloriam habet D. Th., 1o de nat. et gr. c. 32

Standum inter omnes gratiae actua-
15 lis divisiones principes sortitur illa, qua in sufficientem, et efficacem partitur: de his plura dicam, sed nunc fere controversiae. Nomen sufficientis gratiae dupliciter usurpatur, et prout ab insufficienti distinguitur, et prout ad efficaci: primo modo dicitur illa, quae tribuit voluntati completam, et proximam facultatem ad opus salutare: secundo modo dicitur inefficax, sive quae sufficiens, id est quae illa, quae completam et proximam tribuit facultatem ad opus salutare, et cum illo non coniungit, sive illud excludit. Gratia actualis efficax ita dicitur, quae completam, et proximam facultatem tribuit ad opus salutare, et cum illo connectit, sive connexio ista sit intrinseca, et essentialis entitati gratiae quae dicitur efficax, sive extrinseca, et contingens sit, de quo suo loco uberrime disputandum.

16 Hisce proximeque divisiones gratiae, quae non solis sanctis cogitationibus insunt, sed et piis voluntatis affectionibus auxiliantibus competunt, licet aliis etiam plures gratiae considerationes fieri possent, ut ex Scriptura sacra et Patribus notarunt, et exponunt eximii PP. Lovanienses, Syo, et Aldo hic: unam tamen non omittam, scilicet in gratiam sanitatis, et gratiam medicinalem: ex cuius falsa, et impia expositione novam induxit haeresim Cornelius Iansenius, Michaelis Baij discipulus, doctor Lovaniensis, et Iprensis Episcopus, quem deinde turpiter secuti sunt discipuli sui, quidam Antonius Arnaldus nuper damnatus, thomo de iustitia originali: docet ergo Iansenius, gratiam auxiliantem sanitatis esse illam, quae collata est homini in statu innocentiae, ratione cuius, poterat ponere, et non ponere actus salutares vel praecepta implendo, nullam ad illos necessitatem imponentem: aliam gratiam medicinalem esse eam gratiam collatam homini in statu naturae lapsae, quae necessitate homines, non tamen violenter cogit, ad ponendum actus salutares, ad quos confertur.

17 Ex hac expositione absurdissimae quinque in totas propositiones, quas ipse fatetur, insunt, damnatae sunt ut temerariae, impiae, blasphemae, et haereticae a sanctissimis Pontificibus, Innocentio 10, et Alexandro

1°. 1° e: aliqua Dei precepta hominib, iustis volentibus, et conantib, pro viribus presentibus, quas habent iniussa, et impossibilia; deest quoque illis gratia, qua possibilia fiant. 2°: interiori gratia in statu naturae lapsae nunquam resistitur. 3°: ad merendum, et demerendum in statu naturae lapsae non requiritur in hoc libertas a necessitate, sed sufficit libertas a coactione. 4°: semipelagiani admittebant interioris gratiae necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei: et in hoc erant heretici, quod vellent, eam gratiam talem esse, cui posset humana voluntas recipere, vel obtemperare. 5°: semipelagianum est dicere, Xpum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut sanguinem fudisse. quomodo a Christo expositione heretica istas propositiones fluant vere damnamus.

In sano, et Catholico sensu propositionis digna divinitas ita capienda, et sustinenda est, ut scilicet gratia sanitatis dicatur, et sit illa, qua homo collocatur in statu innocentiae, quae originalis iustitia, et habitualis sanctitas, in qua debitus est, ponitur actualiter et obedienter precepta. Gratia auxilians medicinalis illa est, quae confert homini lapso in patris ad curandum pati vulnus, et salutem animae instaurandam, ratione cuius, aliqui de facto talem salutem consequuntur; alii vero, licet de facto illam non consequantur, possunt tamen consequi. Ergo cum inquo de facto consequatur gratia actualis auxilians, et virtute ponit. Caput de his gratiae actualis auxilians in actib, in de facto virtute. 18

Quemuunt in Xpisto universae Societatis Nostrae theologi, caeterique alii, tomistis paucis exceptis, quos per longum cathalogum recensuisset sitationes proferunt Sanctus Ildephonsus de 102 § 2, et 8 hic tractatu 1° puncto 5° et quidem adeo scribatur ex sanctis litteris, Conciliis, et Patribus explantib, auxilia dari nomine vocationis, illustrationis, illuminationis, que, ut absque errore negari non possit. Scribit quippe Paul 17

& ad Corinthios c. 4°: Deus qui dixit de tenebris lucem splen-
descere, ipse illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientiae cla-
ritatis Dei. & ad Ephesios 1°: Deus det vobis spiritum sa-
pientiae, et revelationis in additione illuminatos oculos cor-
dis vestri: Ipse Xpus Dominus Ioannis 6 ait: omnis qui audivit
a Patre, et didicit, venit ad me. Auditio ergo, et doctrina,
illuminatio cordis, auditio, revelatio, sapientia, quae uti auxilia
Dei gratiae ad actus salutares proponuntur, plane ad interna spectant.

20 Concilia
omnia veterum itaque tractant: Arausicanum 2um canone 7° docet, auxilium
gratiae esse illuminationem Spiritus sancti, qui dat suavitatem in credendo:
Moguntinum in institutione de poenitentia ait, tunc poenitentia fiat,
quando fulgore Spiritus sancti mens hominis inluminatur, et ad dilectionem acce-
ndit: ex quibus Tridentinum sessione 6 c. 5° definit ad iustificationem
tangi a Deo cor hominis per illustrationem Spiritus sancti illuminationem, et inspirationem.
Conspirant in doctrina hanc patres tradendo. Felix papa 4. ait, gra-
tias fo. 9 de bono perseverantiae c. 8 ipse habet: ut itaque in homines
sint in Dei potestate, ut habeant homines potestatem filios Dei fieri: ab
ipso quippe accipiunt ea qui dat cordi humano cogitationes pias:
quibus fidem alibi saepe profert; ex quo etiam discipuli Africani
Episcopi in Epistola synodi sic fatentur: a Deo itaque nobis in-
est gratia boni sermonis, et operis, a quo nobis etiam ipsius cogitati-
onis boni sufficientia tribuitur, manifestum est: Deus quippe gratiae bonae cogi-
tationis vocat, agnoscit Apostolus dicens, quod non sumus suffici-
entes cogitare aliquid ex nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia
nostra a Deo est. Audiendus etiam divus Bernardus de gratia et
libero arbitrio profitens: Deus tria haec operatur in nobis, bonum
cogitare, velle, et perficere: primum sine nobis, secundum nobiscum, tertium
per nos facit: siquidem immittendo bonam cogitationem nos praevenit

Ex qui-
bus omnibus formatur ut dicamus per Xpum nostra Concilia, et Ecclesiae Doctores

2º Pelagius contendunt, necessarium esse auxilium gratiae ad opera salutaria adstruere, et stabilire; sed id non alio pacto putant, quam docendo, et discernendo, supernaturales, et sanctas cogitationes, et illustrationes a Deo immissas, et cor hominis tangentes, et illuminantes naturam ex ad opera salutaria; ergo supernaturales, et sanctae cogitationes, et illustrationes sunt gratia actualis auxilians. Et quidem si sanctas istas cogitationes, et illustrationes supernaturales, ut naturas ad opera salutaria Pelagii admitteret minime a Patribus, et Conciliis tanquam erroris reus damnaretur.

Propagatur 3ª Ecclesia 180. Donum supernaturale gratiae transcendens naturam sua transcendens ingenium cum totali, quo Deus illis subvenit ad operationes salutares, est gratia actualis auxilians; sed sanctae et supernaturales cogitationes, et illustrationes intellectus, moventes, et excitantes ad opera salutaria afferenda, quae supernaturales sunt donum supernaturale gratiae natura sua transcendens ingenium cum totali, quo Deus illis subvenit ad operationes salutares; ergo sanctae et supernaturales cogitationes, et illustrationes intellectus sunt gratia actualis auxilians; ergo in illis consistit auxilium Dei gratiae: in discrimine nihil, quod theologus moraliter ponat. 21

Ex Albanus alii quod tertius accedendo, saltem gratiae 1º excitantis non posse consistere in actu intellectus, sed in qualitate non vitali. Auxilium Dei gratiae fit in nobis sine nobis, ut cum Augustino Patres omnes, et Theologi statuunt; sed actus intellectus, ut potentiae vitalis, nequit fieri in nobis sine nobis, cum debeat fieri a nostra potentia vitali: ergo actus intellectus nequit esse auxilium Dei gratiae. Confirmatur 1º auxilium gratiae est Dei pulsatio ex illo Apocalypsis 3º: ego sto ad ostium et pulso, sed pulsatio fit a solo pulsante, non ab illo, cuius ostium pulsat: ergo auxilium gratiae nequit fieri ab ipso homine, cuius cor Deus pulsat: ergo nequit esse actus vitalis. Confirmatur 2º: auxilium Dei gratiae est primus efficiens actus, motionis voluntatis; sed actus intellectus, cum virtute solis illuminantibus et non operantibus, nequit esse primus efficiens actus voluntatis: ergo nequit esse auxilium Dei gratiae. 3º: ad auxilium gratiae non est natura aliud accidens intrinsecus pre- 23

Tandem

in hoc nec fiat processus in infinitum: si ad actus supernaturales intrinsecus sufficientes sortiri possint nonnullis auxilium gratiae, naturae, aliud auxilium internum praecedens, quo intellectus applicatur ad illud efficiendum; quod nullus actus supernaturalis internus potest [illegible] auxilium Dei gratiae. Primum: quia ad actus supernaturales internus impleri [illegible] et impleri: quia ut fiat praecisionatus, et completus ad illos efficiendos alio auxilio interno indiget.

Distinguo maiorem:

24 Auxilium gratiae fit in nobis sine nobis libere, et meritorie concurrentibus, concedo maiorem: quod solum verum est de auxilio Dei excitante, ante, et praeveniente totum ordinem nostrae iustificationis; fit in nobis sine nobis physice, et vitaliter concurrentibus, nego maiorem. Hoc est verissimum, et hoc intra praecise [illegible] illius Anima [illegible], et ratio est locutionum illarum: quia actiones vitales [illegible] illius, sibi quibus homo non dominatur, non dicuntur humanae, sed brutae, sibi quibus homo non dominatur, non dicuntur humanae, sibi bene hominis, sive ut homo est: quod cum homini imputabile non est, non dicitur opus suum: ideo sanctae cogitationes, quae in nobis fiunt a Deo absque nostro concursu libero, et imputabili, sine nobis fieri dicuntur. Ad 2am confirmationem distinguo maiorem: auxilium gratiae est Dei pulsatio extra, et moralis, nego; intra, et vitalis, concedo. Unde nullum est ab extrinseco, ad interna pulsationis paritas et licet illa quae vitalis non est a solo pulsante fiat, hic pulsatio eius debet fieri: quae est vitalis vocatio, illuminatio, et interior vox, qua Deus cor hominis tangit, ut loquitur Tridentinum.

Ad 3am confirmationem distinguo maiorem:

auxilium Dei gratiae est principium physice, et moraliter efficiens actus meritorios, concedo. Determinate physice, sub distinguo: Pro favoribus tantum opinionem, concedo; pro secta, et statuto apud theologos in hac materia, nego: ut infra videbimus. Actus interni, eis habeant vim incitationis, persuasionis, et motionis ad actus meritorios, licet non habeant vim physice efficientis illorum, auxilia nomen sortiri possunt, eis revera existunt, habent quibus vera subsidia supernaturalia quibus Deus subvenit eis ad salutem aliter operandum.

Ad 3am vero maiorem negoris, ad huius probationem concedo antecedens,

nego cons: probatur argumentum, intellectus indiget elevatione supernali ad actus, qui sit auxilium Dei excitans, et preveniens Dei gratiae, de quo est precipua dificultas: nego ad alia auxilia subsequentia, que non sunt 1o excitancia; occurrere possunt priora auxilia absque processu in infinitum. Contrarium non probatur, elevationes itaque debentur intellectui, sibi provenientes a principio supernali intrinseco ipsi intellectui, cum sufficiat elevatio extrinseca per supernales obiectorum aplicaciones, et concursus: itaque Deus immediate ad eiusmodi cogitationes, et illustraciones supernales supernali concurrat concursu, suplendo defectus principii supernalis intrinseci intellectui. Specialiter concurrere ad eiusmodi auxilia intellectualia habitus infusi supernales per prius modus intrinseci; quando tales habitus in anima preexistunt, mihi probabilissimus est cum P. Ruiz de 109.

Dico 2o. Auxilium Dei gratiae non potest esse intellectualis aprehencio. 1o quia est imperfectior actu deliberato voluntatis, ad quam mobet. 2o quia semper aprehencio est naturalis; auxilium vero Dei gratiae semper est supernale donum. 3o quia aprehencio non representat obiectum amabile bonum, quod non amabile: quod movere nequit voluntatem ad salutarem amorem obiecti per modum auxilii. Probatur consequentia: quia ut voluntas moveatur ad amorem salutarem, debet illi proponi obiectum amabile bonum, quod non Amabile: 4: quia sequeretur, posse voluntatem amare obiectum sub iudicio negante bonitatem obiecti, quod est absurdum. Probatur consequentia: quia cum aprehencione bonitatis est possibile iudicium negans bonitatem obiecti: quod si tunc voluntas per aprehensionem bonitatis moveatur ad amorem, amabit obiectum sub iudicio negante illi bonitatem. Item neque auxilium potest esse iudicium: 1o quia actus iudicii semper est actus deliberatus alicuius virtutis intellectualis, scilicet, fidei, vel prudencie, ad quos actus auxilia gratiae semper preceduunt. 2o quia si iudicia aliqua inter auxilia gratiae numerari possent, maxime illa, quae bonitatem Dei legis, et obiecti ponendi [illegible] illa representant; sed haec inter auxilia gratiae numerari nequeunt, cum iudicio hoc ad legem

doctrinae quae dicis spectancia admittit Pelagii; et nihil omnino auxilia Dei negabat gratiae.

28 Respondeo negando, totum, a quo incipimus: ex quibus plurimis cum Doctoribus ss, quos citant, et recentioribus clarioris sitarii, affirmo, tam cognitiones supernales apprehensivas, quae iudicativas practicas, quibus proponi bonitas salutaris prosequendae, et speculativas, quibus quae contemplatur bonitatis divinae, et examinatur offert, salutarisque in actu auxilia Dei gratiae: quod exemplum discernendi iudicio de divinis supernali, quod habetur ex principiis supernalibus, excitare potuit afficere, supernalis divinae bonitatis, et nominatis virtutis proponendo. Et ratio mihi perspicua est: quia cognitiones tam apprehensivae quam iudicativae ponunt etiam, et recipiunt motiones supernales, quibus Deus nos excitat, movet, et invitat per modum donorum transeuntium ad salutares operationes; sed hoc ipso nihil deficit predictis cognitionibus, quominus sint auxilia supernalia Dei gratiae actualis: quia sunt. Confirmatur: quia experiencia constat, saepe accidisse, quod in nobis alio distractis excitatur in nobis apprehensio futurae mortis, qua ad dolorem penitentiae tangimur a Deo: deinde iudicium tam speculativum, tam practicum Dei, et summae bonitatis saepe nos excitat et allicit ad contritionem, et ad amorem supernalem Dei: experimur quod nos ad predictos salutares actus provocari, et invitari a Deo per eiusmodi cognitiones, quae nobis subveniunt: quia inter auxilia Dei gratiae annumerandae sunt.

29 Hinc ad 1um est apprehensiones, omnium apprehensionem esse imperfectiorem actu voluntatis deliberato, ad quem movet; sed cognitionem iudicio: potuit quippe unus actus vitalis ad alium ipso perfectiorem movere in quo: sicut apprehensio ad iudicium et simplex complacentia movere solet ad intentionem, et amorem efficacem obiecti. Licet autem alii, sua qualitas vitalis, in qua auxilium Dei situm fuerit, non ne imperfectiorem actu deliberato voluntatis, ad quem mobet: Quia nimis perfectio respective ad actus ad quem movet;

in pugna[m] nem auxilij; preuenit eius hoc sit solus causa partia-
lis deus deliberati uoluntatis, a deus mouet causa principalis, sibi
inadequatus ponitur imperfectionis effectus, ad quos concurrit citra
dubium in hoc uero thesio, scilicet in speciebus, et habitib.
ad actus uitales simul cum potentijs concurrentibus. Ad 2um nego ans.
ponitur enim clari, et semper clarius apprehensionis supernaturalis, sicut contra
dias: preuenit eius affectus supernaturalis est obiectum proponens mouens
et sociens.

Ad 3um omisso ante, nego cons. et eius quod probat: quia ad amorem 30
obiecti solum requirit, quod proponatur obiectum ut bonum: nec requirit, ut proponatur
ut bonum potius, quam ut malum, sed ut amabile potius, quam non
amabile, cum ponitur uoluntas sua libertate inclinare in amorem obiecti,
quod aequaliter bonum, ac malum proponitur: ut uidetur in iudicio in eli-
ficienti aequaliter proponenti bonitatem, et malitiam obiecti: quia in apprehensi-
one aliud desiderari non debet. Solutio 2o, admittendo illationem
nihil minime absurdam: quia sub iudicio negante bonitatem obiecti manet
apprehensio bonitatis obiecti repraesentans, manet eius motiuo ad amorem ex-
pedita: nec impedit eius motiuum ad amorem obiecti id, quod non impedit
repraesentationem bonitatis obiecti. Sed 3o ex aliorum placito nego illati-
onis: in eo enim casu iudicium negans bonitatem eius, uti quod est firmior
adhaesio intellectus ad obiectum, excluderet uim apprehensionis in incline
ad mouendum uoluntatem ad amorem obiecti: unde uoluntas non amaret.

Ad 4um: 31
est iudicium practicum non obstante ad rem auxilij quod sit actus deliberatus alicui, uir-
tus intellectualis: ut patet fidei actionibus: quia ad unum auxilium potest
esse ponit aliud: sicut ad inspirationem uoluntatis praecedit illumina-
tio intellectus. Deinde: actus iudicij supernaturalis potest esse indeliberatus,
quando scilicet immittatur a Deo absque nostro libero concursu, et quando ob
aliquo afferre uoluntatis ratio impeditur. Ad 5um concedo, nego
ans. Pelagij enim solum admittebat eiusmodi iudicio, sibi cognici-
onis propriae naturalis, et uiribus naturae partas per solam legis ad quam doctrina

exteriorem, ut uidimus, n° 9: (non á admittim, notas internas iudicatorias nobis immissas Spiritus sancti ministerio speciali, et incipiali; quas ille negabat, et accedendas per legis doctrinam exteriorem sonanti doce fuit dentinus a nobis ibidem allatas: in quibus celebre é distinctionis dignus l° in canone et l° xi: frustra sonus diuinus exterioribus auribus sonat, nisi deus speciali munere audiens hoc interiori aperiat: Caput deus quicumque exterioribus in actibus, uoluntis de facto distinunt.

32 Hic ergo x° a Patribus dicuntur Visitatis concedi admitti: per q3 in illis psalmi 20 pruenisti eum in benedictionibus dulcedinis: illi x° Anus l° 2° adducens duas epistolas Pelagij per benedictiones dulcedinis intelligit illo g°, quo suauit et proficimur in opera salutaria, siue q3 non delectant, ad illo q3 exercenda allicimur: Benedictio dulcedinis, inquit, sicut, Donum g° Dei, quo fit in nobis, ut nos delectet, et cupiamus, sicut amemus, qd precipit nobis: in qua si non pruenit deus, non solus non perficit, sed nec incoat in nobis: in idem respiciunt uerba illa x° di Joannis 6: nemo potest uenire ad me, nisi Pater meus traxerit illud, x° expocicionem Di propter l° 3° de uocatione gencius: trahit ad deum templacio, trahit cognitio, trahit leticia, trahit dulcedinis, trahit delectatio.

Inter dilectio pre-
33 cipue ex pruenire uerius inter Aurusianus dictis, statuens c. 7, auxilius eius illuminationis Spus sancti, qui dat suauitatem in consentiendo suauitas a in credendo, quos donos Sti, sancti i, sanctis affectibus uoluntis mor., i. Mileuitanus c° x° ait: Pro g° nobis reuelari intelligencia mandatorum, dari q3 simul scire, quid agere debeam, et dilligere, ut faciamus. Triden tinus: s 6 c 5 docet, illustracionis, et inspirationis dei

ad opera salutaria natus esse: nomine a inspirationis divinae voluntatis affectus a Deo frequenter intelligit. Accedit Ecclesiae caput Caelestinus, qui Epistola 1 ad Episcopos Galliae scribit: praeparatur voluntas a Domino, et ut boni aliquid agant, paternis inspirationibus suorum ipse tangit corda fidelium.

Ecclesiae Patribus non minus familiare est, auxiliantes gratiae quae Deus ad opera salutaria nos movet, appellare dilectionis, amoris, affectus, charitatis, delectationis, desiderii, cupiditatis quibus nominibus, qui omnes voluntatis motus sunt. Aug. lib. 1 de Gratia Christi c. 3 docet, Deum gratia nobis auxiliari per Christum, dilectionem etiam inspirando, ut id, quod faciendum esse cognoverit, faciat. cap. 5 de peccatorum meritis, et remissione c. 19 ait: ut quod ignotum erat innotescat, et suave fiat quod non delectabat, gratia Dei est, quae hominis adiuvat voluntatem. Vide Aug. per lib. 1 de vocatione Gentium haec habet: si quaerunt vigoris hominis, non dubitet quaerendi affectum ab illo accepisse, quem quaerit. D. Thomas lectione 5 ad verba citata Joannis 6 sic inquit, trahuntur etiam homines a filio admiratione, delectatione, et amore veritatis, quae est ipse filius Dei 34

Ratio est 35
Dum Pater, et experientia comprobat: quod plures affectus pii, et sani voluntatis motus, et dono supernaturali gratuita, et nobis contingunt ingerentia, quibus Deus nos subvenit ad salutarem operationem: quia gratia auxilians affectiva esse probatur: quod saepe in virtutis exercitio movetur nostra voluntas per affectus quosdam in Deum tendentes in nobis excitatos, et per suavem quandam delectationem, et placentiam, quam recreamur, et alacris animus ad exequenda Dei praecepta efficitur, et assurgit, iuxta illud Davidis, viam mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum: quia saepe voluntatis actui, sibi affectus isti, auxiliantis gratiae sociantur 36

Nec dicas sufficere ad operationes

salutaris illustrationis supernalis intus, cordeq3 piæ afectionis ex parte voluntatis, ubi gratiæ auxiliantis afectibus ridlam: tunc
q. q.d sufficientissimum auxilium non obest, quominus aliud donus
ad operationem salutarem concurrat sit etiam auxilium deus gratiæ:
tum præcurrens, quam animantis preaque falius e: Concilium enim tridentinum
ses. 6. cap. 5 supra adducto, ex quo illustrationis, ac inspirationis
ad concursum salutarem requiritur tactus q3 cordis: nomine cordis
voluntas intelligitur. Et ratio indigentiæ huius, innata fortasse
est: quam in originalis parti pœna ex solis incurrimus intus ignorantia sed etiam infirmitas, in ueritatis difficultas q3 uolontatis ad supernalia opera: quominus requiritur ex parte uoluntatis
pia et supernalis afectio auxilii seu operationis, quæ illustratio
ex parte intus.

Hæc cum ita sint, ultimo potissimum quærit, in quibus uoluntatis actibus gratiæ auxiliantis afectibus consistat. Assero 1o, consistere in afectu indeliberato,
simplici, et ineficaci excitante ad absolutum, et eficacem amorem, ubi concursus salutaris. Ita nostri omnes. Ipse duo docent
gratiam 1o, excitantis, et præuenientis ad actus indeliberatos intus,
et voluntatis pertinere: ita etiam Magister Albarus hic de 25
d. Albinclo excludens actione gratiæ auxiliantis afectibus
simplicis complacentias, et ineficaces afectus voluntatis, tum
q. naturales, tum quam imperfectionis afectu deliberato, et absoluto, quæ eficit gratiæ auxilians. Etenim Ipse, quibus frequens
est appellare gratiæ hanc delectationis, complacentiæ, suauitatis, et
dulcedinis in sentiendo, non aliud intendunt, quam quis
simplicibus, et ineficacibus afectibus iis aficiendo uoluntatis
inflecti: dirigunt quippe afectus salutaris absolutus, et eficaces a gratiæ auxiliantis afectibus: docent q3 istius munus esse,
in sensus salutaris, absolutus, et eficaces voluntatis suauiter inclinare.

Pro secundo: quod plures affectus 38
indeliberati, et placentiae simplices voluntatis et donis
supernaturalis gratiae transeunt ingenti, hoc in affectus ob-
solutos et salutares eliciendos incitat, et movet volun-
tatem quae pertinent ad illa affectiones auxiliantis: colliquitur
ergo ad 2um: quod plures affectus indeliberati, et placentiae
simplices obiecti salutaris excitant in nobis [illegible] no-
stro libero [illegible], et advertentia, quia affectus recipiunt [illegible]
et supernaturalis illustrationis, et per se antecedunt efficaces et
salutares voluntatis actus, sive amores; sed actus, qui ita recipiunt
supernaturalis illustrationis et per se praecedunt affectus superna-
les, supernaturales sunt, ut apud omnes constat; ergo. Etenim [illegible] vera
a [illegible] denominatur: et sicut in ordine naturali unu-
quisque voluntatis elicitur amoris naturalis, et efficaces obiecti, praeveniunt
simplici complacentia obiecti: sic in ordine supernaturali gratiae pri-
us quisque voluntas in amore efficaces supernaturalis [illegible]
simplici placentia obiecti per illustrationes supernaturalis [illegible]
[illegible] ad 2um [illegible] indiget [illegible] complacen-
tia [illegible], et affectus simplex [illegible] boni obiecti maxime in-
clinat voluntatem ad [illegible] obiecti amore absoluto, et effica-
ci deliberato.

Et quidem quaecumque sunt, quae a Patribus, et conciliis ad gratiam 39
excitantem, praevenientem, et operantem exiguntur, ea omnia in simpli-
ci affectione placentia [illegible]: ipsa enim et nos [illegible]
[illegible] excitat, praeparat quasi ad actus deliberatos salutares,
facit quasi in nobis, sine nobis libere [illegible], movet [illegible] 12.
quasi ad actus, illius liberum [illegible], quo operandi difficultas
[illegible] voluntati, [illegible] illas delectando: cui [illegible]
multiplicia eleganter exponit Doctor [illegible] collatione
14, ubi [illegible] explicuit, quomodo laetitia, timor, de-
siderium, et delectatio [illegible], [illegible]

aut ornariae posuit, per quos afficit, uicitatio Dei animus du-
cat humanus & ut quos fugiebat, sequatur, & quos oderat,
diligat, quos fastidiebat, esuriat: ac subito mutatione
mirabili, quae clausa ei fuerant sint aperta, quae onerosa
sint leuia, quae amara sint dulcia. hac a ora oper-
iat unus adquireres strus dividens singulis prout vult
funto albus nulli, momentis et exiguis facile est
sunt.

40 Hic obit rogabis, num ita his affectibus, sibi ita ofte-
nus simplex, indeliberatus, & supernalis sit noua gratia, maxi-
me in sene fauoris dicta ab illustratione supernali, quae
sequitur. Non eluditur. de dione physica uni, quae ait, cum
aliqua vir iure, uoluntas alt.; s. de morali in sene fauoris
& gratiae: quatenus ita sit nobis Dei fauor ita pia, & simplex
complacentia erga obiectum per illustrationem ante positam, sed
illustratione intima posuit Deus ex natura rei simplicem
hanc complacentiam supernalem sugare. Vide hoc punctum fan-
da, sulend. de 1085. Nobis dicendus. quod affecti-
bus in genere non esse nobis, & dicta moralis gratia. ab illus-
tratione; quia ut affectibus in specie, aut in indiscreto
posse esse dicta moralis gratia: hoc est, quod dicitur affectibus
sibi simplex complacencia, supposita illustratione supernali
non est nobis Dei fauor; quod a dicitur hic numero, aut specie
affectibus cum solit nobis fauor uix potuit.

Ita dicit: quod affe-
41 cius, & complacentia simplex ergo bonus uerio ex natura rei
exitat ex ipsa bonitate obiecti proposito quippe obiecto bono, natura
assurgit deliberatio quae afficiens uoluntatem illud. idioque
liberi non subiiciant tales simplices affectiones, & compla-
centias indeliberatas: quae complacentia, simplices affectus uoluntatis
in supernali non est nobis fauor Dei, illustratione, sed

supernali boni, posito, seu infuso. Ratio 2a: quia potest Deus infundere complacentiam, sibi affectivam simplicis tantum suavitatis, et delectationis, quam superat intentione illustrationis, in talis affectivis non excitatur naturaliter ex natura rei, posita illustratione: quam circumstantia nostra Dei favoribus moraliter dignum. Consequentia minor certa contra est: maior probatur: quia sicut voluntas nostra per suo libitum potest elicere actum amoris superantem intentionem cognitionis de bonitate obiecti, ut saepe accidit, ita potest Deus pro libito infundere complacentiam superantem intentionem illustrationis supernalis. 42

Ratio 3a. quia auxilians afficiendo nequit consistere in affectu indeliberato, et efficaci. Ita Albendea docens disp. 4 de §. 8, quia afficiens esse affectivum obiectivus, et efficax independenter a libero immissum a Deo, in nexu quam eius ad consensum, seu operationem, ad quam movet: cuius doctrina caret paribus difficultatibus, et impugnationibus, quas ipse met Albendea disputat physicas praedeterminationes, quae maxime destruit tanto huic, ibidem ardenti urget. Probatur minor ratio 3a: quia nequit consistere gratia auxilians afficiendo in affectu causanti liberum actum, salutaris, et meritorii, ad quem movet, in affectu indeliberato, absoluto, et efficax causanti liberum actum, salutaris, et meritorii ad quem movet: ergo in illo nequit consistere gratia auxilians afficiendo. Probatur minor: quia talis affectus infusus quidem de nullius voluntati infusus naturaliter vi sua per sua efficacia consensum voluntatis, sibi cum illo metaphysice connexum; sed non liberum voluntati vi sua inferens consensum, causaret liberum actum: hic quippe neque posset esse liber in se, cum metaphysice, et naturaliter debitus posito posi- to antecedenti: neque liber in suo antecedenti, cum is non sit voluntati liberum, neque ab illa impedibile, cum sit affectus in deliberatus, ergo etc.

Deus offerentibus auxilium naturaliter ad operandum non solum tribuit consentientibus, sed etiam non consentientibus: siquidem horum culpae imputatur, 43

n̄ concursus, tū ā pōtīa ī libere culpis impenitari n̄ concursus, si illis deficeret auxilius naturæ ad conciendus: a n̄ concurrentes n̄ habent re ipsa, illius actus, et eficaces affectus: q. in illis requirit concurrere auxilium affectibus. [illegible]: nil auxiliū ī illo ē q si habilit, insinuat concurs p̄r p̄us iii, et eficaciis, si ān insinuat, nunc affectus absolutus, et eficax. [illegible] quis ad hos n.º [illegible] 2.º sit an de 103 §3.º illis crit utriusque affectando ad unius, pluris pr̄determinati ons in-uitals: planus fuis ufeci, q. sit uitalis, aut n̄ uitals

c. qualitas quo ad exciens liberius: i utraque sitam, et in dep enti anima libera habita, m. phisicis connexe, cū concurr quis p̄ia includunt necessit. aivis, et liberius electionis.

Assertio 3.ª

44 G.ª auxiliaris affectibus nītur potest, et de facto sæpe dit ut in affectu deliberato absoluto, et eficaci uoluntas. explo. S. Deus affectus simplicis supernalis, seu auxilia l. excitancia, et oīno p̄ueniento liberius uis dant alis affectus eficaces, et absolutus, nobis liberi, mouentis ār aliquos actus p̄icions, et in fluentes eius existencia: v.g. affectus liberi uoluntas mouens eficacit intus ad ascensus fidei: actus eficax charitatis supernalis mouens eficacit ad obseruationes divinis p̄ceptorū: intencio eficax finis, v.g. G.ª hatabilis sequendo, mouens ad electiones maitionis supernalis, ut medis, actus eficacit imperans, mouens ad infrimitas gaudentes dilatamento, ut placuit in mata dimento de 1.º q. q. actus nūn n̄ mouens eficacit ad externus in nostra crig. l. augentes meritis intus.

Hoc

45 fectus liberos eficaces, et absolutos, in auxiliandi G.ª affectibus numerandos esse, nostra x. ē: qos longe dicidi ass. per motorius ad mittentes auxiliandi. G.ª abintus eficacia, et inexo qualit cis. venu. q. auxilia nostra, quis armitim, absoluta, et eficacia

a nobis libera, et exercitio nostrae libertatis ... vel
insubinctio: unde licet insistant actus, ad quos efficaciter movent
a te a nobis impedibilia; praemotionum vel auxilia absolute effi-
cacia a nostra libertate, et nobis sine nostro libero consensu, in-
fusa, quae praeveniunt ad quos auxiliis excitantibus, et omnino praeveniunt
nostrae libertatis usum: deque auxiliorum genere toto fuit semper nos-
tra cum praemotionum [illegible]: nostris dependens libertatis [illegible]
strictius [illegible]: quod talis auxiliorum efficacia omnem usum libertatis an-
tecedit: [illegible] nostro circa [illegible] de concursu
cum Montoya de praescientia [illegible] Alvarez, et alios,
quos recenset [illegible].

Videtur exponere [illegible] Eloqu- 9.6
entius [illegible] ubi inquit; sit in bono opere faciendo de primen-
da [illegible] facultas hominis, ut intus cogitem, [illegible] sancti motus, et in
nobis efficaces, [illegible] apud Deum [illegible] et acceptus esse; [illegible] motus hic
sancti [illegible] auxilium [illegible] efficax: [illegible] et meritorius, [illegible] ut
acceptus, et [illegible] apud Deum: [illegible] motus voluntatis liberi absolute et
efficax inter [illegible] auxilia numerandum, [illegible] Tridentinum
[illegible] docet, iustos crescere in iustitia, quo operante fide bonis
operibus: [illegible] fides cooperans, [illegible] accensus superna [illegible] fidelibus
et meritorius [illegible], ut auxilium [illegible] quominus iusti per bona opera cres-
cant in iustitia, [illegible] Denique [illegible] Tridentinum [illegible]
[illegible] dixerit, Deus voluisse, hominis esse merita, quae sunt ipsius dona
[illegible] dicam, [illegible] ex nostra.

[illegible] bonus superna Gratia 47
[illegible] in genere [illegible] quae Deus illi subveniat ad salutem
operationes, [illegible] auxilium [illegible]; [illegible] voluntatis absolute,
et efficax [illegible], et de facto saepe [illegible] sequantur [illegible]
[illegible], et [illegible] auxilium [illegible] quoad [illegible]
[illegible] dona dei [illegible] ex [illegible] Tridentini [illegible],
[illegible] ingerat, et [illegible] ex natura actus [illegible] facile

e cito mereri, patet: quod ad alias salutares operationes inveniri, moveant concurrenter efficaciter, natae ex illorum vis efficaciter motiva, et impetrantiva, quae exponimus n. 44.

48 Dices 1°: auxilium Dei quod confert ad actus liberos et meritorios: sed affectus deliberatus absolute, et efficax non confert ad actus liberos, et meritorios: adimit quippe libertatem, et certe meritum actui, ad quem efficaciter movet non minus, quam praemotio: ergo talis affectus nequit esse auxilium Dei. Confirmatur: ergo actus, ad quem affectus ille efficaciter movet, solum non habet inde meritum divinum a merito affectus efficacis: ergo neque auxilium divinum: ad quem ipse affectus deliberatus efficax est quid divinum ab auxilio praestito ad ipsum affectum efficacem: ergo ipse affectus efficax non est auxilium Dei.

49 Resp. nego minorem: quod actus, ad quem affectus deliberatus efficaciter movet est absolute, et simpliciter liber, et meritorius; quod absolute, et simpliciter, et poni, et impediri potest eius exercitium a voluntate non ponente actus deliberatos efficaciter moventes, quod est immediate virtutis in libera voluntatis potestate: in quo longe aliter se habet praemotio non virtute in potestate voluntatis. Ad confirmationem nego in 1a antecedens, ut dicta loco supra citato. deinde antecedens omnino nego consequentiam: ex qua si sana esset, inferretur etiam neque habitus supernaturales dignos requiri ad actus fidei impetrantis ab actae charitatis: quia non est utriusque actus divinum meritum: ponunt quod dicta auxilia, et prior dicta concurrere ad divinos actus supernaturales; licet utrique unum morale meritum tribuat: quod vero, et absolute loquendo utrique supernaturalis, liber, et meritorius est.

50 Dices 2°: affectus efficax, et deliberatus est effectus auxilii Dei: ergo nequit esse auxilium Dei. Confirmatur 1°: quod talis affectus efficax neque potest esse Dei praeveniens; alias effectus auxilii praevenientis esset auxilium praeveniens: neque Deo comitans, cum moveat, et determinet voluntatem,

ex parte actus, sive ad eliciendos actus salutares: neque subsequen-
tes antecedentes actus, ad quos efficaciter movent: quod ad nullum auxilium
speciale pertinent. Confirmatur: auxilium Dei est donum proprium
Dei; sed consensus, deliberatus, efficax non est donum proprium Dei: cum sit
etiam sub potestate, et arbitrio voluntatis: ergo &c.

Respondeo concesso antecedente, nego 51

consequentiam: quia consensus, efficax non est auxilium ad se ipsum; sed ad alios actus sub-
sequentes ab ipso elicitos: sic simplex complacentia, sive etiam in-
deliberata affectio est effectus auxilii illuminationis, et simul
est auxilium ad actus salutares, ad quos afficit voluntatem. Ad
confirmationem nego antecedens: si dicitur enim talis consensus efficax ad
quos auxilium antecedens, seu consequentias, quod definivimus esse, quo
Deus ante opus salutare ad illud movet, et allicit creaturam ratio-
nalem: licet ergo talis consensus liber nequeat dici auxilium Dei excitans;
consequentis tamen absque scrupulo potest appellari. Ad confirmationem
donum de donis Dei proprius, licet sit in potestate nostri arbitrii, siquidem quid
enim habes, quod non accepisti, aut quid gloriaris, quasi non acceperis,
dicebat Apostolus: Deus enim non solum nobis dat posse, sed etiam ipsum bene
operari, ut ex Tridentino notum est omnibus capite 3. Sessionis de Iusti-
tia, nec diminute potest Deo actualis auxiliatus in qualitate vivi-
tali.

Dices: illuminationes, et affectiones quae ad auxilium, quibus communiter 52
nos gratia Christi qualitates alias, non vitales, sed pure physicas a solo Deo
infusas, moventes que voluntatem ad opus salutare; non quidem modo
intentionali per tendentiam saltem in obiectum, illustrando, et affici-
endo voluntatem, sed modo pure physico per impulsum, et inclinationem vo-
luntatis in actum: has non vitales qualitates, docent ultimum esse nota
pro facile fluentes, ut transeunt ingerentes, durare que solum
per unum aut duo instantia actionibus, ad quas elicientes ordinarie

etiam illis tribuerunt, tanquam distinctum ab habitibus permanen-
tibus; esse per modum efficientis actus supernaturalis, et vitalitatis simul
cum voluntate, per se sicut in absentia habituum infusorum. Sit tandem
pro hac parte ex Thomistis Alvarez, et Gonzalez, et quot quot sequuntur eos
Magistro Bañez docent auxilia efficacia praedeterminantia
esse qualitates non vitales, et ex nostris [illegible] thomo 1° [illegible]
q. 3 [illegible] de [illegible], et [illegible] nono de auxiliis cap. 3° [illegible]
fecerunt plurimi [illegible]; quarum alii existentiam negant, et
possibilitatem admittunt, alii utramque [illegible].

53 Requirunt tales qualitates,
et quaecumque gratiae actuales praeter illas quae in actibus intellectus, et voluntatis vi-
tales, plurimi etiam ex nostris: qui licet auxilia extrinseca efficacia, et
praedeterminantia admittant, illa a actibus intellectus, et volun-
tatis indistincta esse repugnant ex mente D. Thomae: ita etiam de hac re
Caietan, Medina, Zumel, Lezcana, Ferrer, Suarez, et
alii: ex nostris Suarez [illegible] de auxiliis cap. [illegible] Enriquez distin-
guit [illegible] c. 14 [illegible] 10 [illegible], thomo 2° de gratia
2°, et ex nostris alii, quos citat, et sequitur [illegible] 104 [illegible]
qua etiam usus est [illegible], et Molina.

54 Cum his tamen dico 1°: actua-
lis gratia auxiliorum non [illegible] de facto in qualitate non vitali. [illegible]
quae in Sacra Scriptura, neque in conciliis, et Patribus necessarii ad actus salutares
saepissime inculcantibus, tanquam mentio fit tales qualitatis non vi-
talis, sed solum illuminationis, et affectionis gratiae ubique necessitas, et
natura proponitur: ut ex omnibus celebrioribus, quae in hac materia testi-
monium [illegible] ad [illegible]: quod talis de facto inter
auxilia gratiae talis qualitas non vitalis numeranda non est: [illegible]
[illegible] etiam admittunt ad ordinem auxiliorum gratiae tanquam
existentem [illegible], quas [illegible], et Patres tanto stu-
dio de gratia auxiliante ad [illegible] haereticos dicentes tam alto
silentio praeterierunt;

Neq. requirit tales quali-
tas non vitalis eo quod gratia auxilians ut formatis effectus, nobis sine
nobis infundatur: quia cum actibus ipsis, quibus illius id expresse asser-
unt Patres, cum illos de gratia excitante conditiones proponunt. Au-
gustinus contra duas epistolas Pelagii c. 9 inquit: Et nullum sine
nobis operatur Deus: et l. 1 ad Simplicianum q. 2 ait: quod volo
voluerimus, solus Deus operatur: et Bernardus, supra citatus
de Gratia et libero arbitrio prope finem haec habet: Quod Deus operatur
in nobis, bonum cogitare, velle, et perficere, primum profecto sine nobis,
secundum nobiscum, tertium per nos facit etc.: quia cogitationibus ipsis, et
affectionibus, volitionibus tribuunt Patres, quod fiant in nobis sine nobis:
Deinde neque requiritur talis qualitas ut prius efficiens illustrati-
onis, et inspirationis supernaturalis, neque actus voluntatis, eius ut dic-
to supra, non solum ab ipsis habitibus permanentibus, sed a Deo illorum
absentia supplente, supernaturaliter reddi possunt educantur. Addo: quod
licet talis non vitalis qualitas admittatur ad hoc munus, ex numero
auxiliorum gratiae excludenda esset propter rationes a nobis pro 2a ratione sub-
iiciendas. 56

6 Dico 2o. Actualis gratia auxilians non requirit actum in qualitate
non vitali. Non assumo ex iis, quae pugnantiam monstrant priori illo, quod for-
maliter fieri a s. 3: scilicet, quod repugnat qualitas non vitalis natura sua
transiens, seu transeunter ingenerens: quatenus repugnat qualitas natura sua
postulans sui interitum: ob quippe est ad interitum naturalis rei, quod talis inte-
ritus exigatur, et includat exigentia aliqua eius, cuius interitum Deus
secundis causis suspendat; sed transeunter durationis, unde igitur in-
teritus talium qualitatum non vitalium nullo alio casu exigere potuit,
nisi exigentia, et natura ipsius qualitatis, siquidem nec praesentia contrarii,
quod non habet, nec absentia causae, quae semper adest, scilicet Deus,
nec defectus alicuius cognitionis exigere possunt talem interitum: quia exigi-
ret illius interitus positiones natura ipsius qualitatis, quod implicat, ut dicta sunt
maxime refugiat natura non entis. hoc fundamento,

in qua s[ecun]da, ostendunt com[muniter] theologi, et phil[osoph]i, angelos, a[n]i[m]as [rationa]les, materiam, [illegible], et quamtas ex natura sui esse entia incorruptibiles, permanentes, et immortales.

57 Non fide, a[n]i[m]o[rum] dicam[us] hinc, quae inventum. Ab[solu]te: non enim iudicio meo, qualitas n[on] vitalis tamen imperfectionis, ut non petat diuturna[m] duratione[m], et qui sint violentia, defectus, seu intrinsecus, quo[d] urgebit t[em]p[us], existentiae suae: quamvis indifferenter se habeat ad unum, aut aliud instantia durationis habenda: licet posit[ive] sibi non exigat sui intrinsece, quod sufficit, quo[m]i[nus] dicatur nata sua transitione. Altius p[ri]o [illegible] tali qualitate excludenda ratione gratiae auxiliantis; cuius ab[solu]te fere oblitus est, illi, et meminit licet, dicto libro 1° de auxiliis c. 49 docet, sibi probabilissimum esse, repugnare ex p[ro]p[ri]is intrinsecis auxilium praedeterminantis physice efficax virtus in qualitate non vitali, etiam independent ab eo, quod gratia eius liberum, et ab eo quod faciat Deus auctoris pari, et ab eo quod tali auxilio praedeterminatio admixto inferat, hoc non veniens non habere ad recusandum o[mn]ia p[ri]a necessaria, et sufficientia; convenit quod in p[ro]ce, illius culpa imputari non possit, nec obligari a Deo ad observantiam praeceptorum, ad quam gratia deviationis non habet. Et ex eo etiam, quod eiusmodi qualitas physice, et non vitalis essentia ex suis p[ro]p[ri]is intrinsecis, cum ratione gratiae auxiliantis pugnare videatur. ex quo firmissimo hinc p[ri]o.

58 Arguo 1° ex negatione. Auxilium Dei gratiae actualis, i[d est] motio supernalis, qua Deus ex parte actus p[ri]mi movet, allicit, excitat quoque voluntatem ad actus salutares in actu 2° ponendos; sed qualitas non vitalis nequit esse motio supernalis, qua Deus ex parte act[us] p[ri]mi moveat, excitet, alliciat quoque voluntatem ad act[us] salutares in actu 2° ponendos: ergo qualitas non vitalis nequit esse auxilium Dei gratiae actualis. huius discursus maior traditur apud omnes ex conciliorum, et Patrum edictis, et ex ipsa definitione auxilii Dei gratiae et omnis illius speciem colligit. minor p[robatu]r: qualitas non vitalis nequit esse ex p[ar]te act[us] p[ri]mi motio potentiae vitalis volitivae ad actum vitalis volitionis ponendae: ergo nequit esse supernalis motio, qua Deus ex p[ar]te actus

li mobeat, excitet, alliciatque voluntatem ad actum salutarem ponendum. Confirmatur: cum sit voluntas potentia vitalis volitiva, seu appetitiva, et actus salutares sint actus vitales volitionis: ante quam [illegible] qualitas non vitalis nequit esse tendencia in obiectum ut bonum; sed quod nequit esse tendencia in obiectum ut bonum, nequit esse expressa actus, et motio potentiae vitalis volitivae ad actum vitalem volitionis: ergo. Maior patet: potentia enim nisi potentia quae nequit moveri in actu 2º per amorem, nisi per tendentiam in obiectum ut bonum, nequit moveri in actu 1º ad [illegible] nisi per tendentiam in obiectum ut bonum quid, quod nequit esse tendentia in obiectum ut bonum, nequit esse in actu 2º motio potentiae vitalis volitivae.

Confirmatur hec ratio 2º; et probatur ultimum antecedens: nequit potentia volitiva in actu 2º moveri ad obiectum amandum, nisi per motionem obiecti amandi, sed motio obiecti amandi nulla alia potest esse, quam tendencia in obiectum ut bonum: ergo nequit voluntas in actu 2º moveri ad obiectum amandum nisi per tendenciam in obiectum ut bonum. Maior constat: quia obiectum in actu 2º movens ad sui amorem dicit motionem, per quam movet: minor etiam probatur: quia motio obiecti amandi est aplicatio bonitatis obiecti ad voluntatem; sed aplicatio bonitatis obiecti ad voluntatem nulla alia potest esse, quam tendencia vel repraesentativa boni, ut talis, vel affectiva in bonum, ut bonum: quia bonitas enim nullo alio pacto aplicari potest obiectum volunti ut illud absolute, et efficaciter amet, quam per tendenciam intellectualem, seu repraesentativam bonitatis, quae est actus vitalis intellectus, et per tendenciam affectionis voluntatis in obiectum ut bonum repraesentatum, quae est vitalis actus voluntatis: ergo qualitas non vitalis minime potest esse aplicacio, et motio bonitatis obiecti ad sui amorem.

Confirmatur 3º: quia voluntas non fertur ad bonum quatenus est in se, quod in se habet, sed quatenus illud esse obiectum quatenus, scilicet non fertur in obiectum in esse rei, sed in esse repraesentati: et inde est, quod saepe intellectus proponit voluntati bonum aliquod amandum, et in [illegible] decipit proponit quippe bonitatem, quam obiectum non habet in se, et maliciam, qua caret in se obiectum: et sic saepe fertur voluntas in obiectum, quod in se malum est, actu amoris, et in obiectum, quod in se bonum est, actu aversionis; sed detractio potentiae, quae non fertur ad bonum quatenus est in re tale, quod habet, sed quatenus illi, [illegible] nequit [illegible]

+ apetitiva

i morem dat

59

60

pertinere a qualitate non vitali: quia omnes hae vitae: quae qualitatem non vitalis nullo pacto respiciat in co[n]ditionibus ui, in suo physico denominationes per ministrationes aut formationes tribuit.

Confirmatur 3°: nulla potentia moveri potest ad actum

61 suum nisi modo proportionato illius naturae: quod potentia volitiva moveri nequit ad actum suum, nisi modo proportionato illius naturae. Liquet ante: sicut neque agens vitale per sensationes, neque vitale per ratiocinia, neque potentia per actus vitales moveri potest; in lapis per impulsum impressum, irrationale sensitivas per sensationes, et vitale per rationem. Contra agens appetitivus boni per propositionem boni: atqui modus movendi per

+ quae uni potentia appetitiva — qualitatem non vitalem non proportionatur voluntati ea appetitiva boni. movetur obiecto ut tali proposito: ergo etc.

Respondebat ad primum hoc, nisi illud olim

62 obiecterit Recentior ingeniosus, auxilium vitium in qualitate non vitali esse motionem pure physicam, quatenus simul cum illius tractionis et affectionibus supernaturalibus concurrere potuerit ad actus salutares: physice producendos, ad modum quo habitus supernaturales concurrunt physice cum voluntate ad suos actus. Secundo urgebant: quod motio propria auxiliantis est actus salutares in motio elicitiva voluntatis ex parte actus ... ad actus salutares ponendos; in motio pure physica quae concurrit simultanee cum voluntate ad actus salutares, non est motio elicitiva voluntatis ex parte actus ... ad actus salutares: ergo non est motio propria Dei auxiliantis. Deinde: praeterea se habere concurrendo simul cum voluntate, aliisque principiis ad actus salutares, non est movere voluntatem, sed moveri a voluntate: sicut habitus qui pure physice concurrunt cum voluntate ad actus salutares ponendos non movent voluntatem, sed a voluntate moventur, et trahuntur ad physicam productionem actus salutaris: ergo neque hoc pacto potest dici qualitas non vitalis movere physice voluntatem ad actus salutares per purum physicum concursum in illos. Tandem: quod hoc est confundere naturam, et munus habitus supernaturalis cum natura, et munere auxiliantis Dei, quae non pure vitae voluntatem se deducant ad opus salutare, sed ut ... deducendo voluntatem ad illud, quae in suo dixit Augustinus lib. 1° ad Simplicianum quod nisi aliquid occurrerit, quod delectet, aut invitet, animus moveri nullo

nullo modo potest.

2° Arguo pro 2a nostra. Auxilia Dei gratiae movent indifferenter voluntatem ad actus salutares: sed qualitas non vitalis nequit movere indifferenter voluntatem ad actus salutares: ergo qualitas non vitalis nequit esse auxilium Dei gratiae. Maior est nota, cum sub auxilio Dei gratiae voluntas se determinet libere ad se ad actus salutares, qui debent esse liberi voluntati, quatenus meritorii sint, et imputabiles ad laudem: ergo motio, quaecumque sit auxiliorum Dei gratiae indifferens debet esse, et sub qua voluntas possit se determinari ad actus salutares vel ad carentiam illius. Minor probatur: quia movere indifferenter voluntatem ad actus salutares, est ita proponere illorum bonitatem amplectendam, ut ratione retragentiae ab illorum positione possit voluntas pro suo libero arbitrio eligere actus salutares prae illius carentia, ad quos ita inclinat voluntas in actus bonos, quatenus, ut loquitur Augustinus, cognoscit, quod antea latebat, facile proponit, quod antea apparebat difficile, et suave fit, quod antea non delectabat; sed qualitas non vitalis nequit ita proponere actus salutaris bonitatem amplectendam: nec inclinare in bonum honestum, et salutare ratione sui, et movere retragentia voluntatis a tali bono, ut est evidens: ergo neque indifferenter movere. Caput quaestionis 3° proxime dicto diluuntur obiecta.

Obiicies 1°: qualitati non vitali competere possunt praedicata specialia auxiliantis gratiae, quae in eius definitione proponimus: ergo qualitas non vitalis potest esse auxilium Dei gratiae. Probatur antecedens: quia nullum ex praedictis assignatis ostenditur repugnare realiter qualitati non vitali, 1° enim potest esse supernaturalis, cum supernaturalitas non petat realiter vitalitatem. 2°, eo ipso quod supernaturalis sit, potest esse donum gratuitum quod est supra exigentiam creationis, meritis quae naturae: 3°, potest esse nata sua transeunter ingressum cum reali sto, quod non petat diuturnam durationem; sed exigentia durandi includat duo, aut tribus instantibus, quibus transactis desinat existere.

4°: Potuit Deus per qualitatem non vitalem subvenire cum voluntate, illamque iuvare ad actus salutares: Quia sit qualitas productiva cognitionis supernaturalis, et affectionis indeliberatae, quibus homo fuit excitatus ad actus salutares, et quia sit qualitas productiva eiusdem actus salutaris, subiecta tamen dominationi arbitrii, eo modo quo subiicitur habitus supernaturalis: quia nullus est gratiae distinctus Dei auxiliantis, quod repugnet tali qualitati non vitali.

65 Ad confirmationem: ad cuius probationem nego consequentiam: et ad minoris probationem illius, quae in probatione afferuntur, nego etiam, quod assumitur, scilicet, quod non vitalis qualitas potuerit talis, qua Deus per modum auxilii Dei actualis iuvet cum voluntate ad salutares operationes; licet demus, potuisse Deum qualitate non vitali per modum principii pure efficientis iuvare cum voluntate actibus: modus enim iuvandi per auxilia interna non est modus pure physicus, et effectivus, sed est modus movendi per media affectiva ad actus salutares, qui modus est obiectivus, et intentionalis, repugnans que qualitati non vitali: inde est, quod si illa qualitas, quae fingitur sit productiva cognitionis supernaturalis, et affectionis indeliberatae, quibus excitatur, et movetur homo, non iuvavit per se et immediate ad actus salutares, cum ad illos per se, et immediate non movea; sed solum remote, et mediate absque ratione proprio auxilii; hinc est, quod nemo huiusque dixerit, species supernaturales excitantes cognitionis supernaturalis esse auxilia Dei, licet productivae sint cognitionis supernaturalis, quibus excitatur, et movetur voluntas ad salutares operationes: si vero qualitas illa solum habeat producere cum voluntate actus salutares subiecta que sit dominationi arbitrii; ut supra diximus, id potius moveret voluntatem ex parte actus, id est, quod est proprium munus auxilii Dei; sed moveri in actu ab voluntate, quod est proprium principii pure physici, seu habitus supernaturalis.

66 Urgebis. Ergo si talis qualitas non vitalis sit principium pure physicum ad actus salutares producendos simul cum voluntate, cui subiicitur, adhuc erit

donum supernale gratuitum, quo Deus subvenit eius voli ad salu-
tares operationes: igitur vere, et ut auxilium Dei G. coa [illegible]: nihilominus
amplius (nos) petimus ad rationem auxilij in nostra definitione. Ans. 2 patet:
quia vere, et proprie donum supernale elevans eius volis ad act. salutares;
[illegible] donum supernale elevans eius volis ad act. salutares, est vere,
et proprie donum, quo Deus subvenit eius voli ad salutares operationes:
ergo etc.

Ad 2 distinguendo ans: eius [illegible] talis qualitas [illegible] . vere, et proprie donum, 67
quo Deus subvenit eius voli ad salutares operationes, pure tribuendo
potentiam physice eius volis ad illos, concedo ans: excitando, et movendo
eius volis, illasque constituendo moraliter potentiam ad illos, nego. Modus
quo subvenit Deus per auxilia ad actus salutares, est utcunque
constituendo eius volis physice potentem ad illos, sive tribuendo virtutem
physice effectivam ad illos: ita de eis, quod post habitus infusos, quibus
est virtus physice effectiva actuum supernalium, elevantia que voluntatem ad
illos salutares, requirat eius auxilia ita, quae Deus moveat, ex-
citet, alliciat, afficiat que voluntatem ad illos, et quae reddat moraliter
potentem voluntatem ad illos; sicut voluntas per habitum charitatis consti-
tuitur physice potens amare Deum: quia licet habitus habeat voluntas ordina-
ria physice per virtutem amoris; non tamen moraliter potens absque cognitione
movente ad amorem, et ad illum moraliter, seu intentionaliter excitantem:
talis moralis modus subveniendi est proprius auxiliorum Dei actualium,
quae Deus aperit oculos cordis nostri, pulsat que voluntatem eius voca-
ndo, et movendo, ut in actus reducat prius physice effectivam actu-
um salutarium, quam intrinsece habet voluntas, parata deo
habere si sint extrinseca. 68

Obijcies 2: qualitas non vitalis potest excita-
re movere que intellectum ad actus vitales eliciendos; ergo qualitas non vita-
lis potest excitare movere que voluntatem ad actus salutares eliciendos.
Consequentia videtur a pari legitima. Ans. patet: quia species impressa
obiecti immissa per intellectum illum excitat ad cognitionem obiecti, et est quali-
tas

n̄ uitalis: ergo etc. Confirmatur: quia saepe qualitates n̄ uitales nobis utiles, aut noxiae, ut nimius calor, aut nimius frigus nos mouent, et excitant ad affectus odii, et amoris: ergo qualitas n̄ uitalis mouere potest uoluntatem ad actus salutares.

Ad primum omisso antecedente nego consequentiam. Ratio discriminis liquet: quia intellectus n̄ fertur ad suum obiectum ut per cognitionem; uoluntas uero fertur ad suum obiectum, ut per cognitionem, et ut praesentatum, sibi debitum sine cum obiectis. intellectus mouetur a obiecto sibi praesenti, et applicato per species impressas, quarum cuius applicatio ut cognoscatur; uoluntas mouetur ab obiecto bono sibi proposito, et applicato per cognitionem, seu tendentiam intentionalem in illud, quarum cuius applicatio ut ametur: ergo licet qualitas n̄ uitalis sit motio obiecti ut cognoscatur, nequit tamen esse motio obiecti ut ametur. Ad confirmationem distinguo antecedens: saepe qualitates n̄ uitales etc. nos mouent ut quo, concedo antecedens, ut quo nego antecedens: hoc est qualitates n̄ uitales sunt obiecta mouentia ad sui amorem, et odium; ceterum nequeunt esse motio formalis uoluntatis, quae debet esse per se conueniens, et utilitates, uel disconuenientiae et in commodi, quod est eius modi qualitas a fortiori possunt.

Obiicies secundo licet possit homo per auxilium exterius, siue speciale, Dei, et obiectorum applicatione, producere actus supernaturales; tamen negari nequit, quod ut naturaliter fiant, requiratur auxilium internum, quod sit illorum principium: quia ut actus supernaturales connaturaliter fiant ab homine, auxilium eis internum naturale est, liquet ex antecedente uero, quia cum, ueritas communiter adstruunt theologi necessitatem habituum infusorum, ut elicitiua hominis connaturaliter, actus supernaturales. modo sic, sed ad producendas illustrationes supernaturales, et pro actus supernaturales in hoc statu n̄ datur auxilium internum illorum productiuum: tum quia ante legem gratiae exercitatio alia n̄ datur: tum quia actus uitales intellectus, et uoluntatis n̄ transeuntes, tamquam in statu post habitus fidei, et spei n̄ remanet aliud principium productiuum actuum supernaturalium: ergo debet ad mitti auxilium internum receptiuum in qualitate n̄ uitali adiacens dictos actus

supernalis connaturaliter producendos.

Confirmatur: Si quia illustratio mentis et inspiratio voluntatis supernales habent libere ab hoc: quia tunc eiusmodi illustratio, et inspiratio requirunt eius concursum excitans: quandoquidem haec fit in nobis, sine nobis libere consentientibus: quia tunc praeter actus vitalis illustrationis, et inspirationis admittendum est aliud donum intrinsecum supernale, quod sit qualitas non vitalis; et auxilium excitans: cum nequeat dari actus liber supernalis absque auxilio excitante, et praeveniente. Ans. a simili: quia saepe ante iustificationis vult homo libere audire concionem illam quam recogitat, aliaque conatur habere ad acquirendum intrinsecus vocationis, et illustrationis Dei; sed hoc ipso omnia illustratio, et inspiratio habent libere ab homine, ut ponat libere conatus illos; quibus ex lege providentiae Dei annexa est illustratio, et inspiratio supernalis: quia &c.

Respondeo ad argumentum, quod videndum admittendum de facto qualitatis non vitale, quae sit auxilium excitans: omittendo autem, quod plures merito negant cum Doctore Angelico Thoma de ente supernali de 35. Docentes enim fieri connaturaliter actus supernales per auxilium extrinsecum donorum quae habitus infusos, non ad connaturaliter, sed ad perficiendum, et per modum status permanentis efficiendos actus supernales. Omitto contrarium eius contrarias: deinde ad relictum argumentum dico ante nego eius solus enim infert praedictas illustrationes supernales, non obligat actus supernales fieri in patrone praeter naturaliter, et per auxilium extrinsecum: et ratio quia eis deficiat, ut supponit principium intrinsecum supernale per modum habitus, producentibus illorum actuum, non debemus nobis confingere principia intrinseca; a sanctis, et traditionibus memoria longe remotis; sed recurrere ad Deum supplentem, operando sua specialiter, seu praeter naturaliter operans defectus priorum creaturarum ex quibus naturaliter exigunt efficere actus supernalis.

Ad confirmationem distinguo ans: si quia illustratio, et inspiratio habent libere ab homine, nego; illustratio,

et inspiratio, quae non sit prima omnino actus. Admittimus igitur
auxilia Dei gratiae, deliberatos voluntatis moventes ad aliquas po-
ciciones, qui iure possunt dici inspirationes voluntatis; et aliter
dicendus est de detio, supernaturales deliberativos intus, v.g. fidei, aut
prudentiae moventibus ad actus salutares, qui iure possunt dici
illustrationes intus, cum sunt ad istos actus salutares, id est liberos; non
intus tamen voluntatis; alia prima illustratio nobis non libera, alia quae
primo inspiratio nobis sint non libera praecedentes ...
nis. Deinde distinguo consequens: quod tunc quando scilicet illustratio est prima, et
inspiratio est prima nequeunt esse gratia excitans, nego: quod tunc quando sci-
licet illustratio, et inspiratio non est prima, concedo; nego tamen consequens: ad ...
examino maiorem, nego minorem; quia ad ea potius illius naturalibus, conantibus
adquirendo vocationem, et illustrationem neque tenetur, neque est
positis in libera hominis collatio prima vocationis, et illustrationis su-
pernaturalis: aliter iustificatio hominis ab aliquibus actibus naturalibus sumeret
initium, quod est in Pelagianismo sapere videtur; unde lex, illo
Dei providentiae neque doce ... dissentanea ... et communiter
theologis de quibus nobis suo loco mentio facienda est, ut expo-
nendus occurrat ... illud, facienti quod est in se Deus non denegat gratiam

&c.

Quaenam sit causa tum physice efficiens, tum excitans auxilio Dei gratiae

Occasione eorum quae praeter fines praecedentis quaestionis dicta sunt
solvendis decurrit tempe a nobis indicata difficultas praesentis inquisitionis
rogat de causa tum efficiente physice, tum excitante sententias illas illus-
trationes, et affectiones quas indeliberatas, et supernaturales, de quibus primus
occurrit auxiliis apud theologos moventur loquendo de causa physice effici-
ente, Dico primo potentia vitalis creata est causa physice efficiens auxilio Dei gratiae
sive illustrationes, et affectiones supernaturales non deliberatas: ita fusius
theologi citati a P. ... de ... 107. ratio est efficacissima ex propriis
principiis. Nam vitalitas haec est ex eo quod actus vitalis procedant ab intrinseco

a primo initio immanenti operanti: quo possunt esse aliter procedere a potentia vitali, et quod auxiliis physice sequi ut liceat ex actu vitz actualis, qui requirit habere potentiam, nisi si a divino initio moveat ad illa habendo, et illa ab initio procedentis habeat.

Dicimus, et communio omnium fundamenta, licet quo solis omnibus faventibus processio actus vitalis a potentia vitaliter operante naturaliter exigit: quod actus illi intus, et voluntatis ab his potentiis vitalibus fieri naturaliter debent: cum praesertim sententia sit ad respondendum in istis Deus illis productionis. Potentia vitalis cum actu producit physice cogitationes, et affectiones indeliberatas turpes, ad peccata inclinantes: nam Deus se solo tales motus immittit: quod etiam producit cogitationes, et affectiones honestas ad opera salutaria excitantes. Potentia vitalis physice efficienter producit actus supernaturales deliberatos: quod etiam producit physice actus indeliberatos, in quibus auxilia excitantia consistunt. Ans liquet ex Tridentino de sententia sectione 6 cap. 4, liberum hominis arbitrium Deo vocationi concurrens aliquid agere, et non mere passive se habere. Consequentia liquet a paritate: cum tota perfectio actus indeliberati includat in perfectione actus deliberati. Potentia causa potens physice producere fit producere potest ultimam dispositionem ad ipsa; sed actus indeliberati, qui sunt auxilia, sunt ultima dispositio ad ipsa, scilicet actus deliberatos: quod potentia vitalis, qui potest physice producere, et re ipsa producit actus deliberatos salutares, potest physice producere, et re ipsa producit actus indeliberatos. Vnde ea, quae in apud illa obiiciunt, solum quae non moratur, non dicere.

Dico 2º: si existant in homine habitus supernaturales, hi producunt physice illustrationes, et affectiones supernaturales indeliberatas, quando his respiciunt idem obiectum, quod respiciunt actus deliberati, in quos tales habitus influunt physice. Explicatur dignitas actus intellectus, et voluntatis indeliberati, in quibus gratia auxilians consistit, saepe versantur circa obiecta eadem actuum deliberatorum, scilicet fidei, spei, et charitatis: saepe enim sunt illustrationes fidei, et affectiones, impliciis

charitatis in Deum: dicimus, quod quod tunc, si existant in hoc habitus fidei, et charitatis producunt physice illas affectiones, et illustrationes supernaturales indeliberatas. Ita expresse Suarez de [illegible] §3º nº 17

per ea adducens Angelos, qui sanctas cogitationes, et affectiones supernaturales in fide, et charitate excitant, concedit quod in alios habitus supernaturales, seu virtutes infusas:

Nos dicimus: quod existentibus in hoc habitibus supernaturalibus, qui possunt elevare intrinsece potentias vitales creatas, et physice producere actus illos supernaturales illustrationes, et inspirationes divinas, non debemus recurrere ad auxilium, scilicet prius extrinsece elevans extrinsece potentias, et producens physice tales actus; habitus existentes in hoc possunt elevare intrinsece potentias vitales creatas, et producere physice actus supernaturales illustrationes, et inspirationes divinas, quando homo incipiunt obiectum actuum salutarium, in quos influunt physice habitus: quando isti existunt in hoc, concurrunt physice in tales actus illustrationes, et inspirationes divinas illis accedendo: Alii sequitur primo: quod habitus supernaturales non solum continent actus deliberatos, et perfectos, sed etiam indeliberatos circa sua obiecta: charitas enim non modo continet dilectionem absolutam, et deliberatam Dei, sed etiam simplicem, et indeliberatam complacentiam: sicut etiam continet amorem naturalis Dei in [illegible]: item obedientia habitus non solum continet affectus absolutos, et efficaces parendi superiori precipienti, sed etiam inefficaces, et indeliberatos: quod possunt physice illos quosque motus indeliberatos producere, quando existunt in hoc. Et quidem in iusto, in quo omnes habitus supernaturales existunt, regulariter loquendo, motus hos indeliberatos ab illis physice produci, cum in ea obiecta frequenter fiant dictamines, sibi affectus indeliberati. Optime notavit Suarez nº supra 19

Obiicies 1º. habitus supernaturales subiiciuntur nostrae liberae dispositioni, ut notatur ex proloquio illo, habitibus utimur quando volumus: atqui non subiacerent libere nostri dispositioni, si [illegible] cum Deo [illegible] concurrent in illustrationibus, et affectionibus indeliberatis

pducere phice ab habitib, existentib, in hoc: q n pducit phice. Alij vero: q. tales illustrationes, et inspirationes pcedunt ab hoc indeliberate; sive absq. libera illius determinatione: q accio illarum pductiva n dependet a libera hois determinatione: q neq. rem, ho sinuzali, pendere a libera hois determinatione.

Dico quoq: habitus 79
sufficiunt nostre libere determinationi in pductione phice actus liberorum, pcedo: in pductione phica actus n liberoris, nego, ut patet in habitu charis in Patria, qui n subiicit libere voluntis determinationi in pductione phica amoris Dei naturalis. Rao diversitionis e: q cu pota libera in pductione actus liberi debeat se ipsa determinare, ipsa debet causas ors phicas ad agendum movere, et determinare, qui in aliqua causa ponat actus independent ab arbitrio determinatione, ut actus indeliberati, sive n liberi, n pendeant in sui pductione a libera hois determinatione, neq. causae dependent: ac pinde possunt habitus pducere phice actus, quin subiiciant libere hois determinationi.

Dico 3o. N existentib, in hoc habitib, pportionatis, Deus per 80
auxilium extrinm, sive obni pota sua spcial aliter aplicato, elevantq. pot vitalis pducit phice illustrationes, et inspirationes supernales. voco habitus pportionatos illos, qui phice influunt in act. deliberatos, quoniam obiecto respiciunt act. indeliberati, ut pxime explicuimus. Rao xiy e: q n existentibus in hoc habitibus supernalib, pportionatis, nullus supest prius creatis elevationis pot vitalis ad actus hos supernales, et indeliberatos eliciendos: q auxilium extrinum Dei elevat tunc pot vitalis, et cum illa pducit phice actus illos. Ans vero: q n aliquod creatus prius superest, maxime qualitas transiens n vitalis, quas reiicim, et alij, ut de facto existentes reiiciunt frequent authores. Cons pt a obni pota, seu auxilium extrinum sufficient elevare potuit pexionem pot vitalis, prestareq. in linea efectiva quid qd prestare potuit habit, creati, supernaturalis quis eminentissime

itinc

§81 Circa excitantem causam harum illustrationum, et inspirationum indeliberatarum, supponendum est, illam esse, quae aplicat eternam causas eficientes actum illorum, qui cum dictamine obiecti indeliberati fiunt in nobis, ita quod ad excitantem causam revocetur, quod motus indeliberati honesti potius, quam turpes sint, quod huic potius, quam illi, mutantur, quod in hoc potius, quam in illud obiectum ferantur. Quod si unius obiecti cognicio excitat alterius cognicionem, quod provenit propter connexionem obiectorum inter se; unius cognicio aplicat, et dictat pro eficiencia ad cognicionem reddendam, supponendum etiam est, illustraciones supernales esse causas inmediate excitantes primas, et supernalis afectiones, seu inspiraciones indeliberatas: ratio est ex dictis nota: quia posita cogitacione, sive illustracione supernali naturaliter aficitur voluntas in illo obiecto proposito: quia a cogitacione excitatur inmediate voluntas ad afectiones indeliberatas supernales: praeterea absque praevia cogitacione supernali, nunquam voluntas circa obiectum aliquod supernaliter afici. Unde dicta praeterea tota devolvitur ad causas excitantes cogitationes, seu illustraciones supernales indeliberatas.

In qua quaestione dicendum cum com. Doctoribus apud

§82 Vasq. dis. 188, c. 8 tum 2 conclusione 1 puncto 10. solus Deus esse causa inmediate excitantes cogitationes, seu illustraciones supernales; causas vero ceteras esse causas mediate tantum excitantes. Primo probatur: quia sola causa potest excitare inmediate cogitationes supernales in homine, quae absque ministerio sensuum potest aplicare intellectum, aliaque principia ad eliciendas cogitaciones supernales. Sed hoc solus Deus praestare potest; cum nulla alia causa possit aplicare intellectum ad producendas cogitaciones supernales, nisi per [illegible] in sensus externos operando: cum adhuc de Angelis communiter dicatur non posse illos quidquam in hac re efficere, nisi per motum localem aplicando activa passibus: ergo solus Deus inmediate excitare potest cogitaciones dictas supernales. Id quidem praestat Deus decreto suo statuens, quod ex diversis speciebus tum naturalibus, tum supernalibus, certas horum, intus, in [illegible] aliquo

volūtatis determinatione, influit simul cum habitu, et alio auxilio externo in tali cogitationis supernatus; et hoc quidem, ut dixi contra hunc, sacramentaris etc., quod nunquam bene penetrat, neque in gratia cum excitationis sequitur, neque in theologia cum excitationis saris cogitationis indeliberatarum: quapropter elexit Aug. lib. de praedestinatione sanctorum c. 8. Gratia ista nimirum secreta, et valde remota a sensibus carnis.

Da quam multis 83

Datum testimonium statuit Scala, procedens loquendo de Angelis, qui, ut loquitur Aug. in Psal. loquuntur et missi A, ut homines conforment, et moneant, et ut referant ad nos Dei Gratiam desiderata un[illegible] dictionis ratio, quod Angeli homo, aliis quidem eius cor est ministerio Angelorum, honesta etiam quidem eorum excitari possunt ministerio sensus cogitationis naturalis honestas; et quibus excitatis cogitationibus honestis naturalibus, Deus immittit illustrationes, et cogitationes supernaturales, ex lege hinc providentiae elevantis hos ad supernaturalia: digitalege latt Scala de 30 g. causa excitantis ministerio sensus cogitationis naturalis honestas cuius mata excitantis cogitationis supernaturalis. Notandum, cogitationes illas naturalis honestas, quae excitari possunt ab angelis, et ex conjunctione specierum sensibilium phantasmatum, et ex commotione humorum spirituum quidem in capite, et in corde, ex obiectis sensibilibus, operatione, exemplis sanctorum quidem Gentis debere esse indeliberatas, ne detur ansa labendi in errores semipelagianorum, qui tribuebant actibus liberis naturalibus esse meras dispositiones auxilium Dei Gratiae. Quorum auxilia Dei Gratiae sufficientia, et efficacia conquirant ad actus salutares.

84

Suppono dari, formalis, et moralis auxilium Dei Gratiae in actus salutares, qui consistit in cogitationibus illustrationis, et affectionis supernaturalis per nimi exhibitionis, sive unionis intrinseca cum potentia illa intrinsece suadeant, inducant, moveant, et alliciant ad actus salutares ponendos, pro ponendo illorum

bonitas, et inclinando voluntatem ad illos: negant quod Deus concurrat efficienter, et phisico auxilio suo gratiae in actus salutares: an scilicet per veram actionem phisicam influant illos producendo, sicut influunt habitus supernaturales, voluntatem que in proprios actus supernaturales. Affirmant plurimi ex Nostris, et ceteris tam Antiquis, quam alijs cum Patribus Molina, Bo, Ricardo Balencia Becano, Suarez, et alijs Societatis a Doctore Dida citatis de 110, quibus ipse ad quem acc... negant alij cum Doctore ... de auxilijs ... Gelo, Truercia ... de Gratia ... quibus ...

85 Maiora ... nobilior mihi, et conformior prius quae in libris de anima docuimus ... dificultas: ubi ad actus intentionales excludimus ... phisice efectivos actuum voluntatis: ... negatiba, sibi habitus supernaturales praesentes sint, sibi absint: ... ad hunc phisicum, et actum influxum ... actus ... et voluntatis in actus salutares, nullum ... firmum, neque a Patrum authoritate, neque a philosophorum ratione petitum: ... ad mittendum ... colligere ... solutione. Modo ... quo ad ... Patrum authoritas solum docet, quod auxilium Dei gratiae ... simpliciter sit ad actus salutares: quod hos admittit, quod causa, et quomodo operetur actus salutares cum voluntate, ... quod auxilium Dei gratiae ... sit simpliciter ad actus salutares, ... esse efectivum phisice potentiam producere actus salutares; licet enim requiratur ... moraliter, et intentionaliter causativo efectus ... talis ... ad quem ... efficientis, et potentiae phisice ... efectus ... Deinde ad movere ad actus salutares ... causam cooperari quae cum voluntate, stat cum sola causalitate morali, et finali: sicut cum eadem finali, et morali causalitate stat, quod intentio finis causet electiones mediorum, quod actus imperans causet imperatum quod actus ... et quod amor eficax Dei causet ...

q. ...

Dicendum. actus intus, et volunt, qui sunt auxilia Dei, exponi talium non debent habitu divinum virtutis ad actus supernales producendos, quia habent actus int., et volunt. naturales, qui sunt auxilia nat. ad act. naturales producendos: sed act. int., et volunt., qui sunt auxilia nat. ad actus naturales producendos non habent
ergo neque actus int., et volunt., qui sunt auxilia Dei ad actus supernales producendos habent totam vim physice effectivam actuum supernalium.
Min. constat in cognitione naturali, quae non producit physice amorem naturalem boni, quam ponit; in intentione respectu electionis in actu imperante respectu imperati in pluribus minus respectu Christi, et aliis quae non negant Auctores. Maior probatur: quia supernalitas actuum int., et volunt. non est tam indifferens virtuti physice productivae actuum salutarium, ut pars patet.
87
Dices cum Adamis nostris dicentibus admittentes act. int., et volunt., qui sunt auxilia nat., et causae morales, seu intencionales actuum naturalium, supponere in potentia virtutem effectivam physicam actuum naturalium, quia inde quod ipsi non gaudent tali virtute; gaudent illa actus int., et volunt. supernales, qui sunt auxilia Dei: ergo non supponunt in potentia vitali virtutem physicam effectivam actuum supernalium. Resp. V. quod ipse Adam fatetur cum ... 83, et ex ipso nos supra docuimus num. 76, illustrationes, et inspirationes supernales indeliberatas, quae sunt act. int., et volunt., de quibus in nobis sermo, plerumque produci physice ab eis dem habitibus supernalibus a quibus actus deliberati salutares physice, et effective producuntur: ergo plerumque supponunt in potentia virtutem effectivam actuum supernalium: ergo falso, et incoherenter adscribit virtutem physice productivam actuum supernalium actibus illis int., et volunt., qui sunt auxilia Dei, quod non supponunt in potentia virtutem physice effectivam actuum supernalium. Resp. 2º: quod licet talia auxilia non supponant in potentia virtutem physice effectivam actuum supernalium, possunt illam exigere, et inferre; sed hoc ipso non infert, quod ipsa auxilia evadant virtutem physice productivam actuum supernalium: quia nulla est disparitas quoad hoc inter actibus naturalibus, et supernalibus, intencionaliter moventibus,

3.º ergo probari potest ex Trid.º qui

88 auxilia Dei gratiae physice effective influerent in actus salutares, frustra erat existencia habituum supernaturalium, quorum existencia traditur apud theologos ex Tridentino: ergo non influunt physice effective. Praeterea qui habitus supernaturales ponunt, eximunt potentiam a ratione supernaturalis physice producendo, ergo si auxilia Dei gratiae physice producerent actus salutares, ad hominem non erant necessarii habitus supernaturales: ergo frustra erat illorum existencia.

89 Obiicies 1.º conciliorum, et Patrum testimonia plura quibus dicitur gratiam auxiliantem dare vires ad bona opera, et tribuere nobis potentias ad illa efficienda: quae locutiones indicant influere physice per veras actiones productrices in actus salutares: quod indicat experientia. Resp. 1.º ad Simplicianum q. 1 dum [illegible] vocationem ait illam esse effectricem bonae voluntatis [illegible] actus salutares. [illegible] Resp. 2.º Pelagiani solum disputabant de necessitate gratiae auxiliantis ad opera meritoria: et contendebant auxilio gratiae, secluso habitu supernaturali, esse sufficientiam ad opera meritoria gratiae, et physice producenda, ipsum in illa active influere. Hinc haec [illegible] quod si id non ita indicarent, [illegible] auxilio hoc esse sufficientiam, ut cum illo [illegible] complere [illegible] in omni gratia, fierentque active potentes ad opera meritoria producenda. Diminuit [illegible] Resp. [illegible] non designarent certos effectus requisitos ad actus salutares physice producendos: quae [illegible] dicebant, in auxiliis Dei gratiae actualis [illegible] illorum physice producentibus.

90 Resp. negando, dicta conciliorum, et Patrum indigere ad sui veritatem influxu physico activo gratiae actualis in opera salutaria: cum ad illa sufficiat, quod ita gratia ad bona opera det vires, ut sine illa sit natura impotens ad talia opera efficienda, natura quidem nullum potest influxum physicum habere in opera meritoria absque Dei gratia illuminante, et afficiente, etiam quod [illegible] esse causa, et prius [illegible] requisitus, ergo si non influat active, solum alliciendo, et movendo

qз uolunt: qd indicat Aug. loco citato, scilicet uirtute D. dicationis pulsantis, seu mouentis cor hominis, effici in ipso actus salutaris. Ad confirmationem nego cons. cuius qз prob. neqз enim diminute proceedebant Pres. 3o Pelagius, cum quo de eo so articulo contendebant, scilicet non posse hos absqз auxilio G. per solas arbitrij uires opera salutaria efficere, qd negabat tenaciter Pelagius: hocqз dogma statuere conarentur Pres. et sequentes theologi probabiles opinionibus: an post auxilium G. D. indigeat natura pro alio supernali, ut sit phisice actiue potens actus salutaris efficere.

Vigetur Ideo. 3cilia, et Pres 91
3o Pelagius decernunt, Auxilium G. actualis esse efficiens act. salutaris; et auxilium, qd 3o illius decernunt non e aliud, quae qd in actibus uitalibus sistit; g. auxilium actuale sistens in actibus uitalibus e efficiens act. salutaris. Propterea ipse Ideo genuinam solutionem arguti, quae proxime dedimus, tot scilicet admittendo silogm: qd efficere, et causare actus salutaris potuit esse, et phisice actiue, et moraliter intencionaliter: Ecclesia uero so decreuit 3o Pelagius necessitatem G. in act. salutaris; modus ad concurrendi reliquit theologis disputandis: qd expediens nostra, ut pertinentis ad sidus momentis phisicis liberare. 92

Solutionis prima insurgit: q. licet efficiencia phisica auxiliorum D. G. ab Ecclesia definita non sit tamen ex dogmatibus definito talis efficiencia phisica theologice deducitur. Ad probationem: q. G. actualis definita e G. complens defectus actiuitatis nature ad actus salutaris, confirmans qз simpliciter uires, quas re uera efficientis non habebat: g manifeste colligit. Ecclesia definitionem G. actualis, quae actiuitatis, seu uires phisice eficientis confirmat natura, et habeat in se. Nego assumptum ad probationem, distinguo ans: definita e G. complens in omni linea tam phisica, quam morali defectus nature, nego: complens in linea morali, et intencionali,

Secundo. qd Gra auxilians efficiat nat. simpliciter univers. potentem ne-
cessitate Gra auxiliantis ad act. salutares, n̄ u potest, hanc eam
esse in oi linea tā phisici, quā moralis influxus: patet hoc in
habitib. supnalib. acquisit. frequentatis actib., quā qd efficiunt
nat. simpliciter univers ad act. supnales, nec pinde infusi habitus
concurrere in oi linea tā phisica, quā intentionali ad illos: qd idē de
auxilijs Gra actualis dicendum est.
Obijes 2°. stabilis, et ordinaria dei
93 providentia dicitur fieri, creatur per causas 2as: sed absq; in 3 modo possu-
nt act. supnales disponentes ad iustificatione, et in suscipiens habitus
dicitur per actiones auxilios actualis: g huius causa ē actio phice productiva
illorum, et n̄ ē referendo ad auxilium extrinsecum et extraordinariū dei. Confirmatur 2° quo
producuntur pluribus causis unitis phice efficientib.: Lz: in alijs casib. n̄
adesse tales unitas: Lz: illis existentib. adesse tales unitas, et effectus produci
: sic aiciunt, p(ro)priet. causa natō habit. aquisitos ab actibus, lucem a sole,
calorem ab igne phice duci: g codis firmo arguendum ē, auxilia actualia Gra ne-
cessario unire phice p(ro)ducentib. actus salutaris: quā de quidē illis existentib.
adest nat. univers phice efficiens actus salutaris, quā prius n̄ habebat.
Confirmatur
94 3°. ad liberum voluntatis requiritur, qd agere, et n̄ sit constitutus in potestate ipsius, et
n̄ in aliena: atqui si voluntas fiat phice potens ad actus salutares
per auxilius extrinsecus, n̄ habebit in sua potestate simpliciter agere, et n̄: g
ex peculiari conditione voluntatis liberae petit auxilius intrinsecus ad illi. actus
[illegible]: g auxilius extrinsecus n̄ ē proprius voluntatis, neque per unionem,
neque per actionem, neque per exigentiam: g potestas agendi per auxilius extrinsecus
n̄ erit propria voluntatis liberae: g n̄ erit in eius potestate agere, et n̄. Sed si auxilia
actualia efficient, et phice influant, erit in hoc simpliciter potestas agendi,
et agendi, g ita influunt.
R° dist. 1° mq; producitur effectus creatus per causas
95 2as, quando adsunt causae 2ae adequatae, et sufficientes, concedo mq; quando
solo adest causa 2a inadequata, et sic sola insufficiens, nego mq. Liquet

Cuncurrencio in productione physica illustrationis, et affectionis supernaturalis indeliberatarum, adeoque Deus per auxilium extrinsecum efficacem physice concurrit in absentia habitus proportionari, ut ipsi fatent: quid quominus, quod si Deus per auxilium extrinsecum specialiter producat eos actus indeliberatos in absentia habituum, qui tamen causa physice efficiens simul cum potentia vitali actus supernaturalis, in eorundem habituum absentia producat actus deliberatos, quibus per uitandos recursus ad Deum recolo sit physica actiuitas actus intellectus, et voluntatis, quorum sunt uitalis, ac illuminatiua, et affectiua, seu suasiua, et moralis ad illos.

Ad 1m Dico: 96

dico illa quae non suadere se solis uirtutem physice efficiendi, sed si coniungantur aliis philosophis prius suadere: et bis quidem, quod in aliis causis concurrentibus ad productionem ignis, quod ligna colliunt, non adsit uirtus substantialis productiua, nisi in ipsis lignis, dicendum esse illico, ipsa ligna esse principia physice productiua ignis; ex 2o nec, motui calori etc. in tinco tribuenda est uis physica effectiua ignis; eo quod ipsis existentibus producat ignis in applicatoribus respectu naturae in luce respectu solis, in calore respectu ignis aliquid aliud requiritur physici prius dico illa principia, quomodo his causis tribuatur physica productio horum effectuum: ita nostris et nostris praecedentis auctoribus (?) ... tantas negotiis, accidentibus uirtutis physice productiuis subsitur: quod quod non clent habitus, et quod existentibus auxiliis posuit hoc physice producere actus salutares, non potentia illis in eius talis uirtus physica productiua.

Ad 2m 97

rationis, quae nimis probare, non potuit latere ingenium Dicastillo, Rccomani, nec quod non nisi: Ad probationem aliquo ait: auxilius extrinsecus non est proprius uoluntatis, neque per unionem etc. neque per decretis gratuitis, et supernaturalis Dei, nego ait: non est proprius, neque per unionem intrinsecam, neque per actionem physicam, neque per exigentiam naturalem uoluntatis, concedo. Decreto quo suo speciali, gratuito, et supernaturali facit Deus omnipotens suo proprias uoluntatis etc.: ita quoties hic habitibus supernaturalibus, diuinitus, uiribus, atque auxiliantis

instructo, sc. elevauerit ad actus salutares, omnipotentia sua speci-
aliter per decretum indebitum aplicata; seu praeparata in actu 1°,
simulque voluntate phisice producitur act. salutares, suplendo ha-
bitus defectum: admodum quo ad actum naturales facit Deus princi-
pijs voluntatis, hunc suo omnipotentia qua decretum naturale sibi debi-
tum exigentiae naturali causae secundae, quin requirat aliqua unio in-
tra.

98 Obijcit denique 3° contra actum; Maior est concursus gratiae, quam naturae in ac-
tus salutares et illud Pauli abundantius omnibus laboraui, non ego
autem, sed gratia Dei mecum, ubi adeo minuit Apostolus concursum naturae respectu
gratiae, ut illum nihilo reputet, ut indicat electio illa non ego, quan-
quam ei sibi nato nihil praecisiue; et nisi gratia actualis phisice concur-
rat ad act. salutares non esset maior illi, concursus, quam concursus naturae, compa-
rando eius concursum phisicum cum morali, maior est concursus phisicus, imo hic
est proprius; ille vero metaphoricus: quod phisice influit gratia actualis in actum sa-
lutares confirmatur: quod sacra scriptura, concilia, et Patres proprie debent in-
telligi, quando sine absurdo id fieri potest, ut constat est regula ex dicto Augustino;
sed inter concursum phisicum, et moralem ille proprius est, hic autem improprius: quod ergo
concilia, et Patres loquuntur de concursu gratiae intelligendi sunt de phisico cum
possit hoc fieri sine absurdo.

99 Respondeo distinguendo maiorem. maior est imputantibus, et
attribuentibus concursum, gratiae, quam naturae in actus salutares, concedo; maior est phisice,
et causantibus, nego. Itaque distinctio: quod magis gratiae, sibi Deo suo gratiae nostrae
praeuenienti, et adiuuanti, imputat, et tribuit nostrum bonum opus, quam
nobis metipsis, quod a gratia sufficientia nostra provenit: neque enim obiectis
gratia aliquid bonum, ex nobis, quasi ex nobis; sed sufficientia nostra a Deo
est: ideo quod licet homini bene operanti tribuatur opus, salutare principaliter
tamen tribuitur Deo per eam gratiam suam auxilianti homini: unde bona operatio do-
num Dei, et gratiae merito ab omnibus nuncupatur.

10 Ad confirmationem concedo maiorem distinguo minorem:
inter concursum phisicum et moralem, ille proprius est, et hic improprius, si concursus, ut

in g° moris, sibi ad act, morales, nego; si concursus sit in g° phico, sibi ad actus pure phicos, omitto. Etenim ad act, morales, non solus concurrit proprie, qui phice libere ponit actiones; sed etiam, qui regendo, consulendo, suadendo, aut imperando illas ponit, adeo ut ei Deus proprie imputat actio in g° moris; immo plerumque imputat causae moraliter concurrenti, quam phice concurrenti: ut patet in pecato David, ad quod concurrit Saul, moraliter illud suadendo, et concurrit Deus, illud phice producendo: cum quo concursus quasi auxilians sit ad act, morales, et salutares, minime dicendus est impropriis, licet impropriis sit concursus mere intentionalis ad act, pure phicos, et nullam moralitatem involventes, ut est concursus visionis beatificae in amore Dei naturali.

Q° 5° An auxilia Dei Gratiae sint intrinsece, et quoad substantiam supernaturalia. Caput 1um. expositio dificultatis punctus, autorum sententiae recenset.

Q° 5a

An Auxilia Dei Gratiae sint intrinsece, et quoad substantiam supernaturalia

Caput 1um Expositio dificultatis punctus Autorum sententiae recensent.

Ad Gravissimam hanc, et celeberrimam controversiam nacti sunt ocasionem thelogi Scholastici, eo quod nullibi apud Sacram Paginam, consilio, et Patrum necessitatem Gratiae auxiliantis contra Pelagium, definientis reperiatur auxilia Dei Gratiae nominari supernaturalia intrinsece, quoad entitatem, seu quoad substantiam, ut dicitur. Unde illorum mentem, et rei ipsius veritatem theologicis discursibus expendendam, et eruendam relinquit. Quaeritur ergo num auxilium Gratiae Dei, quod supernaturale donum esse definitum, debeat esse intrinsece, et quoad substantiam supernaturale, an sufficiat esse supernaturale extrinsece, et quoad modum. 101

Ut a clariori procedam, et fidem obstituta n° 5 102 libiremus explicanda notitiae supernaturalitas entis intrinseca, et quoad substantiam, et extrinseca, et quoad modum, meminimi me dificultatem istam nimis apud Autores obvium agitasse in tractatu de omnipotentia, dum circa ex additorum voto discussi, num possit Deus omnipotentia divina substantiam creaturae

supernale, sive qui natura sua debeat supernale donum. Ubi dixi in
ens theologice quo ad substantiam supernale illud esse, quod propter sui eminentiam excellen-
tiam, et perfectionem habet proportionem ad Deo ut perfecte asequibile, sive
ad perfectam sui actionem Dei in Patria, tunc utique erunt supernalis.
Differentia ita explicari potest entitatibus intrinsecis, et quo ad substantiam entitat
ur ens supernale, quod ratione sui excellentiae, et perfectionis, ita excedit
exigentiam, virtutis, inclinationis quoque totius naturae ut habeat a limitatio proportionem,
et ducentiam ad beatitudinem, sive ad perfectam Dei actionem: Talia
sunt actus salutares, sive in aeternam salutem conferentes, omnia quoque dona, quae
ratione sui in aeternam beatitudinem conducunt, et ad illam dispositive.
Historiis efficienter proportionata sunt, entia supernalia intrinsece, et quo
ad substantiam dicuntur. Quo ad modum vero illud ens supernale dicitur
quod non ratione suae perfectionis, et excellentiae, sed ratione alicuius circumstantiae sibi
extrinsecae superat vires, exigentiamque naturae: tale dicitur mortui resurrectio,
et caeci illuminatio: quae entia, si aliquomodo in vitam aeternam conducant, non ratione sui, sed ratione circumstantiis externae conducent.

Hoc verbo

103 praenotato, supponendum ad omnem, i. actus salutares, seu in salutem aeternam
deveniunt conducentes: ad quos prerequiruntur Dei, et auxilia Dei auxilian-
tis actualis, esse entitative, et quo ad substantiam supernales: rogatur quoque in
sequenti, utrum eis ipsi actus intellectus, et voluntatis, sive illustrationes, et affecti-
ones, in quibus auxilia Dei consistunt, et quae conferunt ad actus salu-
tares, sint etiam intrinsece, et quo ad substantiam supernales, sicut sunt actus ipsi.

In

104 quo Vasquez docet praedicta auxilia esse intrinsece, et quo ad substantiam naturalia, et
solo quo ad modum supernalia; quia conferuntur ex meritis Christi, quia Deus, ex sua in-
dustria, et solicitudine hominis, nulla quoque exigenti causa naturali, illa in-
fundit: Nam si Deus excitet in intellectu bonas cogitationes naturales, nullo exigen-
te obiecto, nec naturali dispositione speciei, itaque si Deus solis ad exigen-
tiam causarum suis operaretur, nullo modo tales cogitationes excitaret: contra
quos docet haec sunt, sub auxiliis Dei requiriri et Pelagiani, salutaris

1° Pelagius prohibendi etiam cogitationes, et affectiones honestas naturales quoad substantiam. ita Doctores plures, in locis, et praesertim 1° 2ae de 189, et 16 Iunii, Aurelianus opusculo 2° de G° de auxilio 28 G. de la 2, 4 v. 1° de 1° n° 22 Meratii, thomo 2 de G. de 1° § 15 falvus, de 6° de G° § 6° Comine de 4° de mysterio 7° hanc sig inceniuam uidetur Velarmin, l° 5° de G°, Hibero arbitrio c 5°, & 7°.

2° oppositaque sit dicere, esse entitatiue, et quoad substantiam supernalia auxilia Gratiae 1° Pelagius a Doctoribus requisita ad actum salutarem. Ita Doctores Molina in concordia praesertim de 18 n°, 1° 1° de G° c 17 et 18 Lecti, Montoia, et alii, quos citant, et sequunt Ridalde 107, et C. 7 g° uiciria 2° punctum 5°. Nobis ad plenam huius rei intelligentiam uenitis indagationem, et aliqualem praedigramus huius concordiae triplex 2° statuendo 4°. Caput 2um 1° nostras ss Doctores exponit, et pragit. 105

Caput 2um.

1ª Nostrae Sententiae Doctores exponit, et astrigit

Sit 1° nostra 2° auxilia Gratiae ad actus salutares, seu pure positiue, elicientes ad uitam aeternam, et praeuenientes prudentiae, entitatiue et quoad substantiam supernalia: taliaque esse tenebant 1° Pelagius 2° et Doctores. 2° c admentes Concilii 1° 9 3 1°, post multis aliis testimoniis, quae uideri possunt, apud Doctores, et ex Ano Episcopo 95 ubi exponentes, quae elecii Pelagius uerbo G° intellexerunt 2° Pelagius fraudulenter nitentes G° fitentes, aut: si unquam Gratiam intellexerunt, de qua dicit Apostolus, ut irritam faciamus Gratiam Dei: sine dubio Gratia qua significamus ab iniquitate: nam si intellexerunt Episcopi, cum Pelagius diceret Gratiam, quae etiam cum impiis habemus, cum quibus homines sunt, negare uero eam, qua christiani, et filii Dei sunt, quis eum pacienter chatolicorum sacerdotum, non dicimus, audiret, sed ante oculos suos ferret; et sicut quaeritur, non imperfectanda concilicat Gratiae Dei 106

qua creati sum[us]; alia e[st], qua praedestinati vocamur, et iu-
stificamur. Sed hanc g[rati]am q[uam] veritab[at]. Atqui g[rati]a, qua iu-
stificamur, qua cristiani
plane supernalis in entitate e[st], aut nulla entitate supernalis e[st]:
[er]g[o], i.e. haec veritabat c[um] eis Pelagio, auxilians g[rati]a entitate super-
nalis ad actus salutares requirebant D[octore]s.

Pr[obatur] 2[o]: D[octore]s requirebant

107 ad actus salutares sublimiorem aliq[uam] g[rati]am auxiliantem, quam, quae ad-
mittebat a Pelagio: atqui g[rati]a auxilians sublimior g[rati]a admissa
a Pelagio e[st] entitate supernalis: [er]g[o] g[rati]a auxilians requisita a D[octoribus],
c[ontra] Pelagium ad act[us] salutares e[st] entitate, et quoad substantiam super-
nalis. Maior patet apud theologos D[octore]s innumeris locis, et puncti[m]
inter catholicos, et pelagianos exponentes. Min[or] v[er]o pr[obatur] facile: q[uia]
g[rati]a auxilians entitate naturalis, et quoad modum supernalis admit-
tebatur a Pelagio. S[ed] g[rati]a auxilians sublimior g[rati]a entitate
naturali, et quoad modum supernali, e[st] entitate supernalis:
[er]g[o] g[rati]a auxilians sublimior g[rati]a admissa a Pelagio e[st] entitate
supernalis.

108 Min[or], et cons[equens] liquent: Maior n[on] alit[er] melius p[ro]bari
potest, quam referendo verba Pelagii apud D[ivum] Aug[ustinum] L[ibro] 1 de g[rati]a
Xi c. 7 apud quos sic inquit: adiuvat nos Deus, dum cordis nostri
oculos aperit: dum nobis, ne praesentibus occupemur, futura demonstra-
ta, dum Diaboli pandit insidias, dum nos multiformi,
et ineffabili dono g[rati]ae caelestis illuminat, et c. 38 apud eundem
Aug[ustinum] ait Pelagius: nos per Xi g[rati]am esse in meliorem hominem renatos,
et ipsius sanguine ad perfectionem incitatos exemplis; s[ed] g[rati]a
ex meritis Xi, adiuvans ad perfectionem, et adiuvans, et inducens, aperiens
oculos cordis, et illuminans, e[st] g[rati]a interna auxilians, saltem quoad mo-
dum supernalis: q[uia] si g[rati]a haec naturalis entitate, et ex meritis Xi collata
admittebat Pelagius, plane g[rati]am auxiliantem entitate naturalem, et quoad mo-
dum supernalem admittebat.

Dico. illa gratia auxilians in hac providencia requisita a Pelagio, primo Pelagius ad actum salutarem per cuius intrinsecam naturam intrinsice, et ex se imponitur, reddat intrinsice potentiam ad actum salutarem eliciendum: ita gratia auxilians, per cuius formam intrinsecam naturam intrinsice, et ex se imponitur reddat intrinsice potentiam ad actum salutarem eliciendum, e entitate, et quoad substantiam supernaturalis: ergo gratia auxilians in hac providencia requisita a Pelagio, primo Pelagius ad actum salutarem e entitate, et quoad substantiam supernaturalis. Maior clara. Minor constat ex innumeris sanctis testimoniis, quibus bonum cogitare, velle, et perficere in ordine ad salutem, itemque sufficientiam gratiae tribuunt, quam gratiam tribuunt, ex se imponitur; quod colligitur ex illo Christi Ioannis 14: sine me nihil potestis facere: et ex illo Pauli 2 ad Corinthios 3: non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis, quasi ex nobis; sed sufficiencia nostra ex Deo est. Minor probatur: quia intrinseca impotentia ex se ad actum salutarem entitate, et quoad substantiam supernaturales, nequit tolli, nisi per virtutem entitate, et quoad substantiam supernaturalem: ergo si tollitur intrinseca impotentia, hoc quod fit intrinsice potentiam per virtutem gratiae auxiliantis, virtus gratiae auxiliantis, quae ... ipsa gratia auxilians entitate, et quoad substantiam supernaturales. 110

Obicitur primo, Augustinus libro 83 questionum, quaestio 68, ubi ... sic fere
" ait: ad misericordiam Dei pertinet vocatio, numquid quia Pharaoni de-
" erat, quantis bonis occurrere fuerant ... illis per eventus ... Iosephi
" illi, quae rei gestae cognicio vocatio eius fuit, ut Populo Israel mi-
" sericorditer tractans, et esse ingratus. Modo sic: illa cognicio fuit vocacio Pharaonis ad gratiam, et misericordiam Dei pertinens; sed illa cognicio non fuit quoad substantiam supernaturalis, sed naturalis ministrata per obiecta externa: ergo cognicio entitate naturalis comprehenditur sub nomine vocationis ad gratiam Dei pertinentis. Alia afferunt ex Divo Paulo.

Dico, nomine voca- 111
cionis minime intelligere Augustinus illam cognicionem immediatam ortam ex obiectis externis, quas vidit Pharao; sed aliam internam cognicionem practicam intrinsice supernaturalem

in fuca quae a Deo cordi sheragnis, per ministerium cogitationis
natalis supposito, et opportunitate temporis habita Deus cor Sharasmi
illustratione supernali tangere ordinatissime potuerit: et ideo rela-
tis Aug. verbis hic immediate subiungit: haec a vocatio, quae per
temporis opportunitatem operatur, altis, et profundis ordinationibus: sic
illa natalis nota, seu cognitio rei quae erit vocatio, quae Aug.
requirit, ut quid in altis, et profundis Dei providentiae illa refundit
et quod clarius est aperta: quia Pelagii, etiam praecedentis cognitionis ex obiectis
externis ad minorem tanquam gratia, et haec temporis [illegible] Deus: quamquam
a [illegible] illustrationis aliquam internam supernalis, in qua gratia Deus vocans con-
stituit.

112 Obiicit 2°. In fideli iusto dantur plures actus virtutis aquisitae
salutares, et consequenter meritorii, et tamen nulli actus salutares, et con-
sequenter meritorii, qui ex gratia actuali non eliciantur: ergo actus virtutis aquisita-
e eliciuntur ex gratia actuali a Patribus requisita. Modo sic; si tales
actus non fiunt ex gratia interna supernali, cum ipsi actus sint interni natales:
ergo gratia actualis ad actus salutares, et meritorios a Patribus requisita potuit esse
interna natalis. Respondeo admisso silogo, negando subsumptionem: alioquin so-
lum actus virtutis infusae possent esse meritorii de condigno vitae aeternae, quod
nullus catholicus dicit: Adde, quod etiam ad actus natales vir-
tutis aquisitae, quae meritorii dei gratia praemiis supernalis esse
diximus, in materia de merito, auxilium internum supernale requirimus,
tanquam principium meriti: auxilium enim superioris ordinis debet [illegible] potentias
ordinis inferioris, et ad illos iuvare.

113 Obiicit 3°. Ad vincendas gra-
ves tentationes, et ad leges natales implendas requirunt Patres contra Pelagium
gratiam ex meritis Christi; sed ad hos actus necessaria est gratia interna supernalis: ergo
gratia a Patribus contra Pelagium requisita ad actus salutares non interna super-
nalis. Maior supponitur ut certa: ergo gravis tentatio superari potest,
et tota lex natalis impleri per actus entitative natales virtutis aquisita-
e. Probatur: plures Gentiles absque nota fidei graves tentationes

superaunt: incredibile enim est, nullam gravem tentationem ad aliquod tempus gentilibus superatam esse; sed quod in gentili homine ad superandam graves tentationes requiritur non est auxilium supernaturale: hoc quippe non est gentilibus cum sit christianorum proprium. 1

Dificile est 114
momentum magni elicit argumentum hoc a Dd. Sdo., et ob ei: per cuius solutionem plura mihi magis dificilia pergerunt: ab illo me facile ex praedicti iudico per solutionem, quam ex suo quod indicat Sdo., utique proximorum nostris prius in mato clemento, ubi pura omissione libera theologice metorum pregnoscui. Admiror quod mari in Dd. nostre hic mox explicando, dicunt pij: actus hos actus, si sint salutares, et ad aeternam vitam conducentes, naturalia non esse quod intra supernaturalis, rigoris; si non sint salutares, neque ad aeternam salutem conducentes, omitto nij: et omitto etiam minus proprie argumenta. Gravissimus mihi est gravis tentationes vinci posse, sed quod naturalis adimpleri per actus entitative naturales honestos, et saepe per indifferentes, ad quos gratia auxilians intra supernaturalis necessaria non est, solum quod necessaria erit ad vigorem salutares, quod ut oportet ad vitam aeternam conducendam, sive in inicio, sive in progressu iustificationis: quo in sensu requirunt Dd. contra Pelagius gratiam entitative supernaturalem.

Ad quaestionem sic 115
dicendum est, et dicendum est: potuit enim gentilis homo graves tentationes superare modo salutari, et conducenti in vitam aeternam, et ad inicium suae iustificationis adiuvari gratia proxima entitative supernaturali, nec per hunc actum illi, non disposicio ad fidem, et iustificationem, neque contra Augustinum dicto suo: quod auxilium Dei gratia dicit christianorum proprium, quatenus tribuit, ut homines christiani vivant, ad Christum accedant, et ex fide secterent christianos quos imitant mores. Caput dicti nostre Ds. Bañez proponit, et explicat.

Caput. 3um

Doctrina Sententiae Bañez proponit, et explicat.

Sit nostra 1a: etiam nomine gratiae auxiliantis lato modo accepte 116

comprehendebant Patres o. Deus cogitationes honestas, et affectiones compu-
ctas quo ad subita naturalis, quibus ad opera honesta naturalia elicien-
da trahat, et excitat voluntas. Quod ad mentem [illegible] ad hic: expli-
catione indiget. Etenim Pelagius, non solum asserebat, opera hones-
ta naturalia solis naturae viribus, facta esse salutaria, et meritoria; verum
etiam docebat, opera ista honesta non magis esse Deo tribuenda, quam
mala: quia ad utraque, bona scilicet, et mala opera dabat Deus potentiam
proxime, et in neutris dabat operari, [illegible] diverso modo in bona,
quam in mala opera influebat; Quos [illegible] Patres duo ostende-
bant: [illegible], et praecipue, opera meritoria, et salutaria debere esse super-
naturalia, nec posse fieri absque auxilio supernaturali. [illegible] ipsa etiam ope-
ra honesta naturalia, quae viribus naturae facit homo, esse etiam Deo tribu-
enda, propter diversum modum, quo in illa, ac in mala opera influit.
ex quo inferebant Patres, etiam ipsa opera honesta naturalia fieri ex gratia
Dei, non quidem supernaturali, et [illegible], quam solum, ad actus meritorios, et
supernaturales requirebant, sed ex gratia naturali, quae lato modo dicitur gratia
honesta, scilicet cogitatione, et pia affectione ad opera bona natura-
lia moventibus, [illegible] ita exponit [illegible] loco citato patrio.

117 [illegible] exilli, verbis ab [illegible] lib. V. Hypognosticon, Pelagius
sic habent: Gratia ista distinguimus, et sensus [illegible] in ordines partimur. [illegible]
loco posse statuimus, 2° velle, 3° esse: posse in natura, velle in arbi-
trio, esse in effectu locamus. [illegible], id est posse, ad Deum proprie pertinet
duo vero reliqua, scilicet velle, et esse, ad hominem referenda [illegible], quia de arbitrii
fonte descendunt. Ita Pelagius, ex quibus [illegible], tribuendo [illegible]
esse sibi [illegible] in dito ad bonum, et ad malum; bonam voluntatem, bonumque
effectum arbitrio humano tantum tribuit, et non Deo. cui, impiae doctrinae [illegible]
clari, exponit [illegible] ibidem c. 5: scire quippe debemus quod Pelagius, nec
voluntatem nostram, neque actionem nostram [illegible] adiuvari credit auxilio; sed ipsa
solius voluntatis, atque operis: quia sola in his tribus non habere efficacia
ex Deo: atque ita non adiuvat, ut velimus; non adiuvat, ut faciamus;

tantummodo adducet, ut velle, et agere valeam.

Probatur quod Deus

non solum quoad opera salutaria, et meritoria, seu supernaturalia, sed etiam opera quaedam naturalia honesta: quia plurimi Patres plurimi exigunt etiam cooperationibus, naturalibus, honestis, probando, debere hoc in Deum referre etiam opera naturalia honesta, pro illis quoque Deo gratias agere, et fundere preces: in dicto Augustinus contra Iulianum libro 4 ascruit: unde colligit, etiam ipsa bona, quae faciunt infideles non ipsorum esse, sed illius, Dei scilicet, qui bene utitur malis: quanto quoque tolerabilius illos, quas dicis in impiis esse virtutes Dei muneri, quam eorum tantum tribuunt voluntati. Ad hunc etiam respicit Augustinus epistola 130 ubi mentionem faciens de Polemone gentili, hic sermone Xenocratis ex luxurioso, et ebrio factus fuerat continens, haec habet: Polemon quoque si ex luxurioso continens factus ita cideret cui esset hoc donum, ut eo abiectis superstitionibus gentium, pie coleret, non solum continens, sed etiam veraciter sapiens, et salubriter religiosus exitisset: quod ei non tantum ad praesentem vitae honestatem, sed etiam ad futuram immortalitatem valeret, ubi ostendit incipientiam Polemonis, qui continentiam gerebat, naturalis accuratam non Deo ut auctori tribuebat: idcirco ad vitam aeternam comparandam non erat utilis eius continentia.

Ex his constat nostra resolutio. opera etiam naturalia honesta Deo esse referenda tanquam speciali illorum auctori, et causae, commendebant Patres quatenus Deus diverso modo iuvat, et se habet quoad opera naturalia honesta, quam circa peccata, sed habet diversas, et speciales modos, iuvandi, et se habendi circa opera naturalia honesta, et speciales Dei immittens honestas cogitationes, et pias affectiones naturales movens, et inclinans ad talia opera, et retrahens a peccatis: quo nomine quoque comprehendebant etiam Patres Dei honestas cogitationes, et pias affectiones naturales moventes, et inclinantes ad opera honesta naturalia: ad quae talia quoque non dicitur, stricte quoque auxilians sive auxilium Dei quoque a Patribus, cuius nomine gratiae auxiliantis absolute loquendo intelligant quoque supernaturalis, ex qua opera supernaturalia, et salutaria procedunt: quo illos retinebant

in tota sua acceptione deserviente ordinis, et donis ad bene et honeste operandum, sive sit in linea supernali, sive naturali.

Hac

120 vero occurrit pluribus argutijs ..., quas fruunt ex auctoritate Divi ... saepe asserentis, bona opera naturalia, et honestas cogitationes ad illa iuvantes, esse dona, et gratiam Dei, quae Deus asserunt, bona opera in Deum ut authorem [illegible] esse referenda, quam malo. Unde solutio, quae sufficit ... ex ... mens ... Arausitani ... asserentis ... quidquid Deo recte vovemus, ex Dei munere nos habere, sive quod bonum in via naturale ex fine honesto naturalis religionis, sive bonum supernale sit ex fine supernalis religionis, et ... ergo Deum, quod recte voverint homines, tunc tale bonum ex Dei munere non habere tenendum est ... Pelagius, et ... illo gratiae ... Deo referendum, tanquam ... opere ex gratia Dei entitative supernali, sive entitative naturali facto.

Intelligendo,

121 ... in hoc sensu ... inducta ... gratia, qui ... ad simpliciones ... finis ait: gratia Dei, et in moventis hunc tribuendus est, ... mente occurrunt, atque delectant, quibus proficiam, ad Deum: saepe occurrentes obvios, quos delectat, et quibus ad Deum bene moraliter operando proficimus, naturalis ... tribuendo ... gratiae Dei, quas operantur ... ad supernales gratias sufficiendo hominibus, ut bene supernaliter, et ... operentur. Capitulo ... praesentis difficultatis ... ad aliam providentiam extendit.

Caput ...

Doctrina ... praesentis difficultatis ... ad aliam providentiam extendit.

Si ... in alia providentia possunt ... salvari ... in utroque ... gratias auxiliantes entitative naturales, et quo ad modum supernales. Verum invenio difficultatem ... apud auctores ... placuit ... illam examinare, ut ... hac ... eliciendo ...

35

Secilio, et Deus ex Pelagius solus agere de presenti providencia neque eius ad illam attinebat de qua agitur, neque in alia providencia ponit Deus per auxilia naturalia, imo, et per opera naturalia honesto hominem in eternam beatitudinem ducere. Deinde, cum tota hec controversia cum Pelagio auxiliarius necessarius, doctrina quam Pattres, ex sacra scriptura, in qua nos qui-deinceps ordinis presentis manifestat Deus, deducta sit, sinecessitas gratiae entitatis supernaturalis statuunt Deus, ut in 1° et 2° tractatu indicavimus, plane ex hui-us providencie ordinis intelligendi est.

Supponendum insuper, actus illos quos Pelagius dicebat salutares, et vite eterne meritorios, entitatis naturalis: unde viribus naturae poterat homo vitam eternam in hac providencia consequi, stal-tissime asserebat: continetque ad hoc actus nullius principii supernaturalis requireba-tur. Hinc est, quod Chatolicus docens, actus meritorios, salutares, et ducentes in vitam eternam esse supernaturales quo ad substantiam, etiam si gratia actualis auxilians in illos influens sit entitatis naturalis, nullo modo in errore-m Pelagii caderent, cum adverti inferat, naturae viribus viribus nostris operari actus salutares, et vite eterne meritorios: cum adiumento gratiae ad eos actus productionis per auxilia habitualia gratiae, sive per habitus supernaturalis permanentis, aut per aliud principium supernaturale extrinsecus, ut mox dicemus. 123

Tandem suppono in hac providencia Deus decrevisse non prestare supernaturalis, et specialis concursus in actibus salutaribus, neque cum ha-bitibus supernaturalibus, concurrere ad illos, nisi cum talis presuponitur sit illius, tractionibus, et inspirationibus, entitatis supernaturalibus. Ex quo est ex dictis provenire: quod si ex hanc providencia est necessaria ad actus salutares gratia auxilians entitatis su-pernaturalis, non potuit Deus prestare concursum suum in illos, neque simul cum habi-tibus, ad illos concurrere, nisi dentur omnia requisita ex hanc providencia necessaria ad actus salutares ponendos: sed ex hanc providencia, ut supponimus, gratia auxilians entitatis supernaturalis necessaria est: quod neque per se ipsum, neque omnipotens speci-alis concursus; neque per habitus potuit Deus, ex hui providencie ordine, concurrere ad actus salutares ponendos cum creatura, nisi per gratiam actualis entitatis 124

supernalis, perveniunt sit. Dogam, quod nec in alia providentia possi-
bilis decernere per vias supernales suis curis, ubi post, ubi perho-
bit, ad act. salutares creaturas solis consequentes, et excitans a Deo cogi-
tationib. et affectionib. entitate naturalibus, quae erunt supernales quo
ad modum, tunc quod illis annecteret Deus supernales suis curis, tunc perdu-
baverit creaturas ad actus entitate supernales elliciendos.

125 venio in decreto [illegible] repugnancia ulla, unde probo 2, supra po-
citus 1o: Potuit Deus in alia providentia ita decernere, concurrant
habitus infusio ad act. supernales salutares, ac cum omnibus influxus, auxiliis, sper
cogitationib. honestis, et piis affectionib. naturalib. a me excitata, et
liantes entitate naturales et supernales tantum quo ad modum: quod meo exac-
gitatus solutione, statim, Fixiij [illegible], quas statim subiicia, mil
[illegible] i. [illegible] repositione decreti, et xiij, quas ad finis praecedenti
numero elixim.

126 Probo 2o, et roborat praecedens ratio. si prius aliquid re-
pugnaret, quod in alia providentia per [illegible] auxiliantes entitate naturales fierent actus
salutares maxime propter Deo capito: 1us quod [illegible] requirit ad actus super-
nales salutares entitate naturale: 2us, quod natura non sola non sufficiat ad vitam
[illegible] consequenda, sive ad act. vitae [illegible] elliciendos: atqui 1us non
obstat, nec aliunde [illegible] ex non nostra: ergo ex nullo capite repugnat, quod per illa
auxiliantes entitate naturales [illegible] actualiter entitate supernali, elliciant
in alia providentia act. salutares.

Ad 1um caput assignatum non obstat [illegible] notas
127 xiij, Probatur: quod ad actus salutares, entitate supernales elliciendos non requirit, quod [illegible] praeci-
sio illis requisito entitate supernalia: quod [illegible] actualia auxiliantes sit
[illegible] requisitus ad act. salutares, non infert, quod debeat entitate supernalis.
quod [illegible] entitate naturalis non obstat, quominus sit [illegible] requisitus ad act. salu-
tares. [illegible] quod ad actus salutares entitate supernales elliciendos [illegible] requirit

qd prius adequatus illi, includat aliquid entitatis supernale, ut equid est contra: quia int. et voluntas creata sunt principia requisita ad act. salutares eliciendos; necessario sunt simpliciter entitatis supernalis: quod quod actualis auxiliaris sit entitatis naturalis, minime obstat, quominus possit esse principium requisitum ad act. salutares eliciendos. Probatur secunda: quia prout sic auxiliarius actualis potuit prius adequatus actus salutaris includere principium aliquod entitatis supernale, scilicet habitus supernalis infusus, seu omnipotentiae Dei per auxilium extrinsecum speciale elevantes potentias vitales creatas ad actus supernales salutares eliciendos: quod est.

Ad 2m in initio adductum. 128

negatur natura sola sufficere ad vitam aeternam consequendam sibi ad act. vitae aeternae meritorios eliciendos, quod erat in argumento assumptum, probatur: quia si gratia actualis auxiliaris esset entitatis naturalis, natura elevaretur extrinsece, seu intrinsece, iuvaretur quoad act. salutares per principia alia entitatis supernalia, sine quibus, impotens simpliciter esset natura illos act. elicere; si natura, quae elicit actus salutares elevata adiuvaretur per principia entitatis supernalia, sine quibus, esset simpliciter impotens illos elicere, non esset sola sufficiens ad act. salutares, et vitae aeternae meritorios eliciendos, neque ad ipsius vitae aeternae consequendam: quia si gratia actualis auxiliaris esset entitatis naturalis, natura non esset se sola sufficiens vitam aeternam consequi, seu act. vitae aeternae meritorios elicere. nihil contra aliquem. Ideo constat ex exposito supra sectione 123, et n. 124 et sequentibus: quia adhuc in illo casu gratiae actualis entitatis naturalis, praesto adessent ad producendos simul eius voluntati se liberi determinante act. supernales tum auxilia extrinseca Dei omnipotentis, tum intrinseci habitus entitatis supernalis, quibus extrinsece, seu intrinsece elevaretur natura, alias se impotens.

Caput Sis. Adhuc, hanc ultimam argumenta Dissoluit. 129

Dico 1°. Omnia dona, quae ratione sui, sibi sua perfectionis habent ab intrinseco proportionem, et conducentia ad perfectas Dei executiones, habent ab intrinseco, et quoad substantiam supernalia; sed quae nunc auxilia Dei sunt in quacunque

providencia movencia ad act. salutares, habent ab intrinseco, et ratione suae perfectionis proportionem, et conducentiam ad perfectam Dei executionem, ad illa enim concurrunt cum dispositive, et in genere causae efficientis moralis, sibi tanquam principiis mere supernaliis: ergo in quacunque providentia auxilia quibus Deus nos ad act. salutares movent, sunt ab intrinseco supernalia.

120 Respondeo secundo negando minorem: in casu enim nostro auxilia illa Dei gratiae entibus naturalia non habent ab intrinseco, et ratione suae perfectionis proportionem, et conducentiam ad perfectam Dei executionem, sibi ad act. salutares ut principiis mere moralis; sed ab extrinseco, et ratione divinae ordinationis, seu decreti specialis decernentis liberaliter, et supra exigentiam gratiae auxiliantis, praestare supernalem suum concursum, sibi per se, sibi per habitum supernalem infusum creaturae praevenientem et excitatam cogitationibus, et affectionibus entibus naturalibus, sicut per decretum generale decrevit praestare suum concursum et per se, et per habitum, creaturae supernalibus auxiliis praeventae, et excitatae. Talis id, quod addit praeminens ratione, scilicet, gratia entibus naturalis in illa providencia non concurrere dispositive ratione sui, et quasi dispositionem proximam esse, et ex natura sua ad act. salutares; sed ratione Dei decreti extrinseci suum concursum supernalem ita statuentis: ad eum modum, quo a nobis communiter dicitur, gratia naturalis plerumque opportunitatem praebere facere gratiae intrinsece auxilianti supernali, quamvis haec sit libere immittat, quin talis gratia naturalis ratione sui sit dispositio ad gratiam supernalem, neque ad act. salutares. Deinde gratia naturalis auxilians non esse dictam principium mere supernalis; imo esse indefinitum ad metum naturale, et supernale, sed a Deo in supernali ordinem: quia sic, et ratione suae perfectionis non habet proportionem requisitam cum ratione eius executione perfecta, licet sit principium mere supernalis.

Dices 1° et 2°.

131 Act. salutares, et per se in vita constituti conducentes in hac providencia non differunt essentialiter ab actibus salutaribus, alterius providentiae; si

si actus salutares in hac providencia ad sui existenciam exigunt fieri viribus gratiae auxiliantis entitative supernalis: ergo etiam actus salutares in alia providencia idem exigent. Probatur: in dicto n.º 10 doctrinae nostrae indicato: actus supernales salutares in hac providencia requirunt gratiam auxiliantem entitative supernalem, quia viribus gratiae auxiliantis natura intrinsece, et de se impotens illos elicere, fit simpliciter, et intrinsece potens illos elicere; sed etiam in altera providencia natura intrinsece et de se impotens elicere actus supernales salutares fiet potens simpliciter, et intrinsece illos elicere viribus gratiae auxiliantis: ergo etiam in altera providencia actus supernales salutares requirent gratiam auxiliantem entitative supernalem.

Ad 2.um dicis maiori, et minori, negando consequentiam: ratio est ex dictis n.º 10: quia actus salutares in hac providencia tantum exigunt fieri viribus gratiae auxiliantis entitative supernalis, quatenus Deus in hac providencia decrevit non concurrere ad existenciam actuum salutarium cum creatura, nisi haec gratia auxilianti entitative supernali praeventa, et excitata: cum ergo requirant actus salutares supernales concursum Dei supernalem expeditum, requirunt etiam gratiam entitative supernalem, cui Deus suum, et habituum concursum alligavit; in alia vero providencia potest Deus concursum supernalem eum expeditum, ni creatura sit praeventa, et excitata a Deo per gratiam auxiliantem entitative naturalem, et solum supernalem quoad modum, cui Deus decretum suo speciali concursum suum, et habituum supernalium alligaret: ergo discrimen reperitur essentialis differenciae inter actus salutares supernales huius, et illius providenciae. 132

Ad 3.um dicis maiori, negando minorem: quia tantum in hac providencia, viribus gratiae auxiliantis natura intrinsece, et de se impotens fit intrinsece potens, et sufficiens elicere actus salutares: quia gratia auxilians supernalis exigit ex se ab intrinseco, et naturaliter Dei concursum supernalem paratum ad actus salutares eliciendos: unde natura gratia auxilianti entitative supernali praeventa dicitur viribus illius fieri potens ad illos actus, quia viribus illius seu per exigenciam naturalem illius, paratum habet Dei concursum 133

supernale, et quocumque aliud naturae principium ad actus salutares eliciendos
in alia providencia quam auxiliaris intrinsece naturalis non exigere ex
se absolute, et naturaliter, sed concursus supernaturalis paratus, sed solum ex me-
tione divi decreti: unde natura tali quam naturali providentia non eliceret,
nec fieret illi potens, actus salutares elicere; fieret a potentiis
in talibus, ut potest sub decreto dei illi non debito de concurrendo,
super naturam, super habitum, cum creatura tali quam intrinsece naturali providentia
Dices
134 3o. Natura creata ad actus salutares eliciendos non solum indiget virtute
supernaturali physice influente in illos; sed etiam virtute supernaturali mora-
liter, et intencionaliter movente, et concurrente ad illos; sed in qualibet
providencia virtus supernaturalis physice influens in actus salutares debet
esse entitative supernaturalis: ergo in qualibet providencia virtus supernaturalis mo-
raliter, et intencionaliter ad illos movens, et concurrens debet esse entitative
supernaturalis. Sed qui virtus supernaturalis moraliter, et intencionaliter ad
actus salutares movens, et concurrens, est gratia actualis auxilians: ergo gratia
actualis auxilians debet esse in quacumque providencia entitative super-
naturalis.
135 Respondeo ad argumentum omittendo maiorem, et minorem, et negando consequentiam: ratio disparitatis
est: quia virtus supernaturalis physice influens in actus salutares intrinsece, et en-
titative supernaturales, debet continere in se perfectionem effectus, sive
aequalem perfectionem entitativam effectus, cum loquimur de causa physica
adaequata, ut ex physica notum est: ex eadem physica constat, virtutem quae
moraliter influit in actus sibi effectus non debere continere tantam perfecti-
onis entitative, ac effectus, sive actus: patet hoc in apprehensione, quae
suasiva iudicii dicitur, et in simplici complacencia, quae movet mora-
liter ad amorem efficacem obiecti: quo stat optime, quod virtus supernaturalis physice
influens in actus salutares intrinsece supernaturales debeat esse entitative super-
naturalis; sive includere principium physice efficiens entitative supernaturale, et quod
virtus supernaturalis tantum moraliter in illos influens non debeat esse
entitative supernaturalis; nec includere principium aliquid moraliter concurrens

entibus supernale.

Forte alij responderent argumento negando minorem: quia dummodo [illegible] adequans principium, ut supernaturalis tam physice quam moraliter, concurrente ad actus salutares includat aliquid entitatis supernaturalis, posset in alio providencia fieri actus salutares per principium physice influentes, qui essent solum supernales quo ad modum, cum entitate naturali; sicuti ens salvaret, quod actus fierent per varios entitatis supernalis, atque adequans actus naturalis principium, tineret [illegible] entitativo effectu perfectionis, [illegible] cum [illegible] equalis perfectionis entitatis, cum illo. Sed tamen mihi non videtur [illegible] sequitur solucio, et perspicua disparitas. Quaestio [illegible] an ad eos actus salutares eliciendos necessaria sit [illegible] actualis auxiliantis, et quis necessario hic debeat esse. Caput [illegible] [illegible] qui partis respondemus, 136

Quaeritur [illegible] actualis auxiliantis ad actus salutares, quaeritur [illegible] necessaria sit ad actus salutares ante iustificationem, et infusionem habitus 137
supernalis. [illegible] negat [illegible] in tridentinis [illegible] docens, quod [illegible] illuminationibus, et affectibus [illegible] fidelibus [illegible] necessaria, [illegible] fidelis iustificationis sequatur, [illegible] sufficiat sola [illegible] efficiens, et adiuvans, quae [illegible] habitus, sive [illegible] influens physicus principium habitus. [illegible] aliqui [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ex verbis [illegible] Ioannis 6: nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit illud, et ex illis apud eundem: omnis, qui audivit a Patre et didicit venit ad me; quae de auxilijs [illegible] praevenientis, et excitantis a [illegible], intelligunt: deinde verba illa Hieremiae 31 converte me [illegible], et convertar, ita interpretatur tridentinus session 6 c. 5: cum respondemus, converte nos [illegible], et convertimur, Deinde [illegible] praevenientes [illegible].

[illegible]: ex [illegible] [illegible] [illegible] canone [illegible] 138

hæc habent, nullus mirer de quacunque misericordia Dei ni qui Dei misericordia praevenit. Deinde tamen sacra synodus eo definit, hominem disponi ad iustificationem, tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, et ibidem canone 3°: absque praevenienti Spiritus sancti inspiratione, minime posse hominem credere, sperare, et diligere, sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur expresse, de fidelibus paruulis loquens ibidem c. 14 ait: qui ab accepta iustificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus renouari poterunt, eos excitante Deo, per poenitentiae sacramentum, merito Christi admissa gratia · quibus omnia manifeste denotant necessitatem gratiae actualis gratiae auxiliantis praevenientis, et excitantis ad actus salutares ante iustificationem, et infusionem habituum supernaturalium.

139 Deinde contra Vegam specialiter ita arguitur: quia Diuus Petrus Christi Domini negans non amisit fidem, Christus illud Lucae 22: ego rogaui pro te Petre, ut non deficiat fides tua, nec tamen prius ad poenitentiam conuertitur ad Christum, nisi quod conuersus Dominus respexit Petrum, et recordatus est Petrus, et fleuit amare: id est, nisi sancta cognitione, et dei inspiratione conuersio excitaretur a Deo, ut ex Gregorio sequitur D. Gregorii, in Salmeste quando Petrus amare fleuit, nisi eius Deo respexisset: nisi eius benigna Dei misericordia mentem hominis illuminauerit: impossibile est, in nostra natura mutari, fidelis homo indiget gratia actuali illuminatiua excitante ad conuersionem, ibi ad actum, ante iustificationem: quia non solus natio... in talibus gratia in habente fidem ut conuertat ad fidem, ut opinatur Vegas.

Vetus cum doctrina ibidem ... ipsius a ratione sic arguitur ... quia ad actus supernaturales fidei disponentes ad iustificationem necessarius est ipsius gratiae actualis illuminationis quae est necessaria et ad reliquos alios actus disponentes ad iustificationem ... quia eadem sunt principia ...

suadent necessitate talis gr. ad reliquos actus, ac ad actus fidei: q° sacrae Script. Deliberum et alia testimonia, absque discrimine ulla gr. illa auxiliante ad omnes omnino actus iustificaonis antea sine differenti requiruntur. Et quoad actus fidei nulla erit fundamentum. Resp. 2°

actus disponentes ad iustificaonem, et in functione habituum supernaturalium sunt intrinsece supernaturales, et salutares. Pb. ad omnes actus supernaturales salutares indigeat nos auxilio diuino gr. actualis, ex doctrina Deliberum, et alibi. Loquendo de auxilijs actualibus requisitis ad iustificaonem obtinendam per actus salutares ad illa disponentes, non autem de habitibus, qui in peccatore fideli, ut plurimum deficiunt: q° ad actus disponentes ad iustificaonem indigeremus nos auxilijs diuinae graciae actualis.

Dices 3° t°, actus salutares qui fiunt in fluxo phisico habituum supernaturalium non indigent auxilijs gr. actualis, sed neque actus disponentes ad iustificaonem indigebunt talibus auxilijs: tota ratio q. auxilium adiutans supplere sufficiens poterit defectum habituum et tribuere supernaturalitate actibus, ast id probat, q. ad talium actuum supernaturalitatem sufficit auxilium supernaturale habituale phisice influens in illos: 2° nullus actus disponens fidelis ad iustificaonem elicit absque praeuio nos fidei, sed hoc nos sufficit ad excitaconem et motionem voluntatis, ergo in hoie fideli praeter habitum fidei non requiritur alia gracia excitans actualis ad actus antea iustificaonis. 3°: saepe quis subito diligit, qd odio habeat, et odit, qd diligebat nulla exorta occasione noua, sed voluntatis libito, ergo etiam peccatores absque vocacione et inspiracione noua possunt suo libito odisse peccata quae antea diligebant, et solo gracia adiuvante Dei. 4°: in nostro potestate est suo libito nos Deum amare; sed in nostra potestate non est gratia excitans actualis, ergo haec gracia necessaria non est ad d.

conversione: alias conversio non est in nostra po-
testate.

N ad 1um Resp. 1o negando ant.; ut mox dice-
mus. 2o distinguendo ant.; quod enim actus
fidei adhuc requirit ad conversionem gratiam actualem excitan-
tem sit per gratiam adiuvantem efficientem supernatura-
litatem eius, duplex quippe talis gratia adiuvantis influxus
habitus supernaturalis fidei pro actu infusi. ad 2um omis-
so mari, et mini, non loquitur talis non fidei est hic
et quare gratia actualis excitans dicta quippe ab habi-
bitu fidei. ad 3um dico ant. non cog., quia sicut nequit ho-
mo ... odisse obiectum quod antea diligebat, nisi
obiecti malitiam proponat; neque diligeret obiectum quod antea
odio habebat, nisi bonitatem aliquam obiecti proponat; ita
neque potest detestari peccatum, nisi advertat ad ipsius
malitiam, et displiceat de illo; neque diligere Deum
salutorium absque cognitione bonitatis divinae, et complacencia
simplici eius; haec autem advertencia, et displi-
cencia simplicis de malitia peccati et complacencia
simplicis de bonitate divina sunt
gratiae actuales auxiliares ad efficacem peccatorum detesta-
tionem movere et excitare; ad quod quo plane vte-
bant Pelagiani, Resp. deesse praemissis; nam ad-
loquendo quod est in nostra potestate non sit gratia actualis
auxiliaris, nisi quae tamen de facto parata est saltem
sufficiens; cuius usus est in nostra libertate, et
ideo pro libito gratia excitante supposita converti possu-
mus in Deum.

Quaeritur 2o num necessario egeant sit
gratia actualis auxiliaris ad actus salutares, qui eliciunt
post iustificatos, et in ... habitum
supernaturalium, sive ad quos habitus supernaturales in-
... physice concurrunt. Negarunt aliqui
quos citat Aispal. disp. 106, sec. 3a et quos apud eum
sequuntur PP. Bellarminus, Molina, Valentia,
a franc. et aliqui omnes scholastici cum D. Thom. hic,

Quaest. 109 art. 9, ubi ultra habitus gratiae requirit ad actus meritorios eliciendos, internam et actualem Spiritus Sancti motionem: quam dicit cumulativam. Probat p. Montoia de providentia disp. 41 sect. 3. adducens in hanc rem tot quot vulgatas apud omnes. Cum mentem illud. // quidquid habes meriti, praeveniens gratia donat. //

Probat

Conclusio 1a. ex illis Psalmi 84, Dominus dabit benignitatem, seu suavitatem, et terra nostra dabit fructum suum, ubi absque restrictione significat, fructus salutares bonorum operum procedere ex suavitate donata a Deo, quae ad ea auxilians actualis pertinet de quo etiam est Aug. et aliorum Patrum interpretationem: item ex illis Sapientiae 6. praeoccupat eos, qui illam concupiscunt, ut se illis prior ostendat. ubi exponit divinam sapientiam praeveniens, et praeoccupans illustrationibus gratiae actualis omne bonum et supernaturalem affectum voluntatis. Deinde Trid. agens sess. 6a cap. 16, de influxu Christi Domini ut capitis in membra sua, tum per motionem gratiae actualis, hoc habet: quae virtus eorum bona opera semper antecedit, comitatur, et subsequitur: et sine qua opera nullo pacto meritoria esse possunt: ubi bene notante Pasqual. voce illa distributiva semper, et sine qua nullo pacto plane comprehendunt omnia opera salutaria, sive antecedant, sive iustificationem subsequantur, et ad illa gratiam sive motionem illam gratiae actualis esse necessariam in definite pronuntiat.

Probat 2o,

a ratione theologica quae Sacrae Script. verbo, quibus utuntur Patres contra Pelagium, Concilia, PP. et theologi adstruendam necessitatem gratiae actualis ad actus salutares eliciendos, generaliter complectuntur omnes omnino actus salutares tam antecedentes quam subsequentes iustificationem, et infusionem habituum: ergo etiam ad hos requirenda est gratia actualis auxilians: ante conclusio:

ja illa christi D[omi]ni verbo, sine me nihil potestis
facere: et illo Apostoli: quis enim te discernit?
quid habes, quod non accepisti? et illo eiusdem: non su-
mus sufficientes cogitare aliquid ex nobis quasi
ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est, quae fre-
quenter assumuntur contra illa, et P.P. et theologi, qui scho-
lasticos actus salutares cum quatenus, et in discri-
minatione comprehendunt.
Habeo 2.° ratione, quam
indicavimus supra, n.° 36, quia etenim in natura lap-
sa ad salutares actus gratia actualis illuminativa
et affectiva requiritur, quatenus ex peccato originali
poenas incurrit homo intellectus ignorantiae et voluntatis
ad infirmitatis, difficultates quae ad actus salutares
supernaturales exercendos. Etenim post iustificationem
et infusionem habitus supernaturalis manet in homine
iusto intellectus ignorantiae, et voluntatis infirmitas
ad actus salutares eliciendos, neque enim per iusti-
ficationem extinguitur et aboletur originalis peccati poena;
ergo etiam necessaria erit gratia illuminativa, quae intellectus
ignorantiam depellat, et affectiva quae voluntatis in-
firmitatem roboret ad actus salutares exercendos post
hominis iustificationem, et infusionem habitus superna-
turalis.
Sed dices, quod ideo requiritur a P.P. et
doctoribus Theologis gratia actualis auxilians ad actus
salutares eliciendos, ut hi habeant principium sui
supernaturale. Sed actus salutares consequentes iusti-
ficationem, et infusionem habitus supernaturalis: licet non ante-
cedat gratia actualis auxilians et excitans habent
principium sui supernaturale, nempe habitus supernaturales
infusos: ergo ad actus salutares consequentes iustifi-
cationem, et infusionem habitus necessaria non est gratia
actualis excitans et praeveniens. Quia homini
iusto ratione principii sanctificantis, sive ratione sui statui
dent cogitationes et affectiones pertinentes ad

ad actus salutares eliciendos; eo hoc ipso quod illi debeant vitales cogitationes, et affectiones, hae non sunt gratia actualis excitans, quae semper est donum indebitum, ergo. // Respondeo ad hyquis do maior; ideo ..., ut actus salutares habeant principium, ut supernale in linea morali et intentionalis ... maior. ut habeant principium supernale abstrahendo a physico, et morali; nego minorem sub dicta declaratione. Etenim cit. ..., n.º 146, diximus, non modo propter supernalitatem actus salutaris, sed et propter illius transitum inter ignorantiae tenebras captum et roborandam voluntatem in firmum ad bonum, et salutariter operandum, praesentem requirit gratiam actualis auxiliantis moralis, et intentionalis movendo concurrens: quod munus praestare habitus supernales minime possunt. Ad confirmationem iam allatam dicimus, concesso maiori, negando minorem: gratia enim actualis esse donum indebitum, non dicit respectum nostrae intellectivae ad ... supernaturalem, sicut ut nos ... alio supernali dono; sed respectum nostrae ipsius considerationem ..., quae atento suo naturali statu exigit ad suum complementum.

Cap. ...

Respondemus de 2a parte.

// Circa conditionem, et modum, quo gratia actualis auxilians ad actus salutares requiritur, et concurrit, dubitari solet, an singulis actibus salutaribus singularis gratia actualis requirantur, vel sufficiat ad plures actus salutares subordinatos, sive procedentes ab aliquo uno illustratione mentis et uno voluntatis inspiratione. Non sufficere unam gratiam auxiliantem ad plures actus subordinatos salutares, sed ad singulos singulares requiri docet P. ... citato d. 106, sect. 8; sed sufficere tenendum est nobis cum P. Suarez lib. 3 de auxiliis cap. 40, P. Montesino de providentia disp. 44, sect. 2a, et aliis. // Probatur primo, ut voluntas sufficienter

vocet, et excitet ad actus salutares ponendos, solum requiritur quod intellectus cognoscat per illustrationem supernaturalem obiectum, et quod ferat voluntatem, et quod voluntas inclinet per inspirationem supernaturalem ad obiectum talis actus amplectendum; sed per gratiam auxiliantem proponentem obiectum actus imperantis ut talis, sufficienter cognoscit intellectus per illustrationem supernaturalem obiectum, in quod feratur voluntas per actum imperatum, et per gratiam inclinantem voluntatem ad obiectum actus imperantis ut talis, sufficienter inclinatur voluntas per inspirationem supernaturalem ad obiectum actus imperati amplectendum: ergo praeter gratiam actualem auxiliantem, et moventem ad actum imperantem ut talem ponendum non requiritur aliud gratiae auxilians movens ad ponendum actum imperatum salutarem: et sufficit uno gratiae auxilians ad plures actus salutares subordinatos ponendos. Consequentia sequens, Maior constat in terminis, et communis magistrorum in hac materia doctrina. Minor probatur, quia gratia auxilians proponens obiectum actus imperantis, ut talis proponit etiam indivisibiliter obiectum actus, cum quo connectitur actus imperans ut talis et similiter gratia inclinans voluntatem ad obiectum actus imperantis, ut talis inclinat in obiectum actus cum quo connectitur actus imperans ut talis: implicat enim quod moveat voluntatem ad actum imperantem ut talem, quin virtute eius actus imperantis. Sic, et imperanti obiectum [illegible] et ad virtute eius actus obiectum amplectendum inclinet voluntatem obiectum actus, cum quo connectitur actus imperans ut talis est obiectum actus imperati: ergo etc.

Sed obiicies. Respondeo.

1. omnis actus salutaris supponit per se gratiam auxiliantem, quae moveat, et excitet voluntatem ad ipsum; sed actus imperans, ut religionis verbi gratia non supponit per se actum religionis: nam actus imperans religionis supponit per se actum charitatis imperantem: ergo ideo actus imperatus gratiam aliud auxiliantem

necessaria est, quae ipsi actus per se supponant. 2°, praeter
illustrationem, et affectionem bonitatis Divinae moventes
ad actus charitatis, requiritur etiam ad actus religionis su-
pernalis illustratio, et affectio supernalis honesta-
tis, quae amat actus religionis; […] illustratio, et affec-
tio supernalis alicuius honestatis movere et alli-
cere voluntatem ad amorem ipsius, est gratia actualis auxi-
liaris, quae praeter gratiam actualem auxiliantem ad hos actus
imperantes charitatis, necessaria est alia ad reliquos
actus sequentes, et imperatos. Mihi etiam consequenter
magis probatur, quod omnis affectus in principio supernatu-
ralis charitatis vendicat sibi bonitatem, et affectionem
supernalem solam, in quod fero.
Ad […] decidendo
magis et minus, et dicendo […] 2° ad actus impe-
ratos, gratia alia auxiliaris solum excitans, et prae-
veniens, distincta ab actu imperante necessaria est
non est, gratia alia […] consistens in ipso actu impe-
rante omitto. Unum necessarium […] ad actum
imperans […] supponitur gratia auxilian-
te, quae moveat et excitet voluntatem ad ipsum, ceterum
non gratia excitationi, et inspirationi […]
[…] quae ad actus imperantes vitaliter movet et
allicit. […] hic […] actus […]
supponat voluntatem, et ad illius amplexum efficaciter
inclinet, ut dicere, quod actus imperans religionis
non supponat per se actus imperantes charitatis, nihil
obest, quia nos non loquimur […] de gratia
auxiliante, quae consistat in affectu efficaci, et de libe-
rato charitatis […] auxilio Divinae gratiae nume-
ravimus supra […] de gratia auxiliante quae
in illustratione et affectione simplici consistat, sive
quae dicitur excitans, et praeveniens omnes nostras
deliberatas vias.
Ad […] explicatur dicendo, est
magis, praeter illustrationem, et affectionem bonitatis Divinae

moventis ad actum charitatis, licet requirit aliud ad actum
religionis ut sic, dato mare moventis ad actum charita-
tis, ut imperantis actum religionis, non mare. Etenim
illustratio et affectio divina supernalis movens ad
actum imperantis, ut imperans est, et ex nexu licet actui im-
perato sufficiens, et ponit utrumque actus obiectum
et dignitatem; unde non est necessarium quod imperans ut
talis sibi vendicet specialem actum illustrationis, sive
[illegible] et affectionis dictae a Deo, quae praecedit charitatem,
et movet ad imperantem ut talem.

Dubitatur 2º

An ad externi operis executionem necessaria sit gratia
actualis dicta ab illa, quae ad actum internum
et efficacem requirit. Sequitur esse dictum in nostris
supradictis citato nº 44 [illegible] actualem efficacem
distinctam in volitione interna non supernali. Hanc enim
ad executionem externam actus necessariam esse certo
certius est: licet executio externa salutaris, et me-
ritoria nequeat poni absque volitione efficaci su-
pernaturali interna; hoc autem volitio dicta gratia
est ab illustrationibus et affectionibus supernalibus
sive a gratia 1º excitante et praeveniente, de
quo difficultas instituitur, in eo negamus resolutio
ex supra dictis fluit: quod ad actum externum
salutarem ponendum solum requiritur quod intellectus cognoscat
per supernalem illustrationem et voluntas inclinetur
per supernalem affectionem in obiectum actus externi,
sed actus externus non fiet dicto obiecto amando
ab ipso actu interno; ergo novo illustratio, et affectio
sive dicta gratia excitans minime ad illum necessaria
est. Adde quod saepe ipse actus externus est obiectum actus
interni, ad quod ponendum gratia excitans interne
movet voluntatem.

Dubitatur 3º, an ad actum
salutarem necessario sit gratia auxilians actua-
lis actu, et physice existens, vel sufficiat physice

praeterita moraliter exiterit? P. Suarez lib. 3° de auxiliis
cap. 4, quem sequitur P. Granado controversia 8 de gratia tr. 5 docet
solam memoriam vocationis divinae praeteritae sufficere ad actum
salutarem eliciendum. P. P. Tannerus hic disp. 6 q. 3, et
Montoya de providentia disp. 41 sect. 2 asserunt sufficere
illustrationem et inspirationem praeteritam, dum actualiter durat
operatio aliqua supernaturalis: ergo si aueret actum charitatis
maneret ad actus aliarum virtutum, praeterita jam phisice
illustratione, et inspiratione supernaturalibus ambabus, et
non sufficere gratiam auxiliantem phisice praeteritam, sed requiri
actu phisice existentem, verius similius mihi est.
Probatur

1° contra P. Suarez: quia memoria divinae voca-
tionis praeteritae vel est naturalis vel supernaturalis; si naturalis
sit nequit ad actum salutarem eliciendum per se conferre:
ratio est: quia cognitio naturalis nequit ex se ipsa [illegible]
affectum supernaturalem salutarem excitare et elicere.
Dices credendum, obiectum illius actus memoriae esse voca-
tionem supernaturalem sive gratiam auxiliantem praeteritam, quam
talis memoria supponit. Contra, quia etiam Pelagius admitte-
bat cognitionem naturalem misteriorum supernaturalium habitam
ex lege Evangelica, tamquam necessariam, ut dicebat
[illegible] requirebant cognitionem aliquam
altiorem supernaturalem, quia sufficeret cognitio naturalis habens
pro obiecto aliquid supernaturale, ergo similiter sufficiens non
erit ad excitandum, et eliciendum affectum supernaturalem
praeteritum: requiritur ergo gratia, et supernaturalis pro obiecto,
et motiva gratia interna supernaturalis, si tamen me-
moria huius vocationis praeteritae sit supernaturalis, ~~[illegible]~~
est illa auxilians gratia supernaturalis actu existens
siquidem est actualis et supernaturalis pro obiecto, in quod fe-
ratur voluntas, et motio actu existens ad actum salu-
tarem ponendum: ergo erit iterata quaedam divina vo-
catio, et non sufficiat praeterito phisice non existente.
Contra

discursum P. P. Tanneri, et Montoiae sic arguo: 1° si admittamus

qd preterito illustratione supernali movente ad actum charitatis permaneat phisice ipse actus charitatis qui falsum ... requirit illustratio ad sui illius existentiam, ita etiam ad eius conservationem, ad hunc nequit voluntas moveri ad actus aliarum virtutum, ratio est minima; quia nec ipse actus charitatis, nec illustratio divina preterita moveris ad actus charitatis, est propositio supernalis obiecti, in quod ferat voluntas per actus aliarum virtutum, scilicet spei, et fidei; sed ad actus supernales elliciendos requirit propositio supernalis obiecti, in quod feratur voluntas per suos actus: ergo ad actus salutares aliarum virtutum elliciendos non sufficit illustratio phisice preterita, etiamsi duret ~~...~~ actus charitatis, ad quam movet, sicut inde vocatio preterito ad dilectionem Dei non vocatio ad actus fidei, quo etiamsi moraliter perseveret in actu charitatis per talem vocationem ellicito, sufficeret ad actus fidei elliciendos.

Probatur nostra solutio, quia ad actus supernales salutares elliciendos requiritur interna gratia supernalis per sui formalem exhibitionem excitans voluntatem ad illorum positionem; sed sola gratia auxilians actu phisice existens potest esse excitans, et alliciens voluntatem per sui formalem exhibitionem ad actus supernales salutares elliciendos, ergo gratia auxilians actu phisice existens requiritur ad actus salutares supernales elliciendos, nec sufficit gratia auxilians phisice preterita. maior constat de fide gratiae auxiliantis ab omnibus admissae: et est interius donum supernale transeunter inherens animae rationali ad actus salutares movens, et iuvans, sed donum, quod inheret animae rationali movens ad actus salutares per sui formalem exibitionem excitat, et allicit voluntatem ad illorum positionem: ergo etc. maior si ... probatur quia solum gratia actu phisice existens potest per sui formalem exhibitionem concurrere ad actus salutares, ut patet: ergo gratia auxilians phisice preterita

nequit praestare per sui realem exhibitionem subito concursum
ad actum, sive effectum suum; sed praecise potest praestare obiectivum
concursum in actum salutarem, quatenus est obiectum cognitio-
nis praesentis: idem, quod non existit phisice actualiter nequit
se exhibere secundum entitatem, sed obiectiv[e]: ergo non sufficit gratia phisice
praeterita, quae solum obiectivum concursum praestare potest in
actum salutarem: sed requirit gratiam actualem phisice existentem,
quae solum per sui realem exhibitionem potest concu-
rrere.

Ad 2um [argumentum] quod obiiciunt adversarii: sic arguitur:
ad rationem gratiae auxiliantis sufficit concursus moralis illi-
us in actum salutarem, et non requirit per nos phi-
sicus et efficiens: sed concursus moralis in actum saluta-
rem potest praestari a gratia auxiliante phisice praete-
rita, et non existente phisice: ergo ad actum salutarem
non requirit gratiam auxiliarem phisice existentem. Maior
[constat]. Minor ex experientia, saepe contingit quod homo ex memoria divinae
vocationis praeteritae convertatur, non convertendus, si
ea memoria non occurrisset: ergo vocatio phisice praeterita
concursum suum praestare potest ad actum salutarem: ergo
non requirit phisice actualiter existentem. Probatur ab aucto-
ritate [Christi], quia Christus Dominus Ioannis 14 ab Apostolis
discedens permisit illis solam memoriam suarum
cogitationum, et vocationum ad eliciendos actus saluta-
res: dixit enim: *Haec loquutus sum vobis apud vos*
manens: paraclitus autem, Spiritus Sanctus
quem mittet Pater in nomine meo, ille vos doce-
bit omnia, et suggeret vobis omnia, quaecumque dixero
vobis, id est, in memoriam reducet seu memorabit
ut exponunt Chrysostomus et Cirillus: ergo sola memoria
doctrinae et illius vocationis divinae phisice praeteritae
sufficiens est ad actum salutarem eliciendos.

Respondeo ad
[ma]iorem, admittendo maiorem, et distinguendo minorem: sed concursus
moralis realis, et internus potest praestari a gratia
phisice praeterita, nego minorem; concursus moralis obiectivus

et externus omitto, decursus gratiae auxiliantis in nostro [illegible], moraliter, ut s.[illegible] dirigit [illegible] phisice efficiendo actus salutares, non tamen moraliter, ut evenit in decursu causae solum moraliter, sive in esse [illegible] moraliter existentes: Etenim licet nostri auxiliarij non efficiat phisice actus salutares, tamen decet actum impellere movere, et allicere voluntatem et alio prior effectu ad illos eliciendos per suam [illegible] exhibitionem [illegible] voluntas, quae [illegible] exhibicio, et mocio interna dicit actualem existentiam et in herentiam gratiae auxiliantis: modus ergo moraliter decurrendi pure obiectivus eius evenit rebus, et obiectis externis, quae licet supernaliter sint intra auxilia divinae gratiae minime numerantur.

[illegible] ad [illegible] admitto [illegible], et disquod [illegible] consequens: quod vocatio phisice praeterita praestare potest actus salutares suum decursum pure obiectivum, omitto consequens: suum decursum [illegible] et [illegible] auxiliantis gratiae non [illegible], hoc pacto etiam honestas obiecti supernalis [illegible] praestat suum decursum obiectivum ad actus salutares, seu ad suum amorem supernalem, nec est in [illegible] auxiliarij gratia interna, nec [illegible] decursum proprium gratiae auxiliantis: [illegible], in illo autem casu memoria vocationis praeteritae ut supra indicavimus, et quaedam nova divina illustratio vocatio est supernalis actu phisice existens, movens [illegible] voluntatem per suam [illegible] exhibitionem: perinde [illegible] gratiae auxiliantis [illegible] vito [illegible].

[illegible] ad [illegible] dicendum, memoriae illae Christo Domino Apostoli [illegible] fuisse novae quae [illegible] gratiae auxiliantes supernales, claridea [illegible] illustratione et cognitione [illegible] tenendum fidem, et verae Dei, Spiritus Sancti speciali favore, et magisterio accessit commune ad salutarem operandum, et [illegible] uberius instructi erant et [illegible] [illegible].

Cap. [illegible]

absoluit [illegible] capitis praecedentis.

Dubitat. 9o. an ad actus omnes saluta-
res eliciendos praeter gratiam auxiliantem illuminantemque, ne-
cessaria etiam sit gratia auxilians affectiva seu inspi-
rativa, quae in affectu complacentiae simplicis voluntatis
erga obiectum per illustrationem divinam propositum consistit? Sup-
ponitur, gratiam illuminantem requiri necessario, eo iure
quod nullus affectus supernalis salutaris, et
deliberatus potest elici a voluntate, absque praevia
cognitione obiecti, in quod fertur et afficitur per suum actum:
praevia cognitio movens et dirigens ad eliciendum actum su-
pernalem salutarem et deliberatum eliciendum est gratia au-
xilians illuminans: quod excipit Aug. tract. 3 in 1 ep.
Epist. Sancti Ioann. de quo concionatur ad po-
pulum, sic auditores alloquitur, si non sit intus qui
doceat, inaniter strepitum nostrum facimus: nam quod fratres
sermonem istum omnes auditis? quam multi hinc
indocti exituri sunt? quantum ad me pertinet, omnibus
loquutus sum. Et illi, quibus intus non loquitur, quos
spiritus sanctus intus non docet indocti redeunt. Si-
milia D. Fulgentius. Verba dedimus supra in 3o. In quo ergo
quaestio
praecipue procedit cum gratia auxiliante affectiva: et quidem
nulla mihi specialis dubitandi ratio occurreret: cum
ex supra dictis constet aequaliter loqui concilio, et PP. de
gratia affectionis et inspirationis, ac de illuminationis
gratia, et utramque contra Pelagium videantur indiscrimi-
natim requirere. Deinde, quia ad actus ante iustificationem pe-
catoris peccatoris tales gratiae affectivae omnes dicendi. Ut
necessariae requirantur ut deinde dicendum, necessarie
de adultis: quod necessitas huius gratiae non est quatenus praeter
concursum efficientem physice ad actus salutares, quem talis
concursus non praestat a gratia actuali, ut nos iudicamus
sed suppleri per auxilium extrinsecum posset; quatenus ponit
concursum tale morale alliciendi, et afficiendi voluntatem
illiusque debilitatem roborandi, quo concursu etiam voluntas
instructa habitibus videtur indigere: Deinique quia

apud me certe est, talem gratiae affectum necessario resultare ex spe supernali boni honesti amandi, quam libere exhiberi potest a voluntate saltem amplexus in obiectum complacentiae.

11. Dico quod plures sequuti P. Suarez libro 3 de auxiliis cap. 4 et 5, et P. Vazquez 1. 2. disp. 185 cap. 6 et 8, Granado controversia 8 de gratia tractatu 2 disp. 1 asserunt posse hominem iustum in materia post illustrationem supernalem absque gratia affectionis moveri affectum deliberatum et salutarem elicere, ac proinde gratiam affectionis necessariam non esse, sed solum spem concurrat ad affectum salutarem, ideo necessitas talis gratiae affectionis ad omnes omnino actus salutares specialiter nobis stabiliendae. 1o ex Trid. verbis sess. 6 can. 3, siquis dixerit sine praeveniente Spiritus sancti inspiratione atque ipsius adiutorio posse hominem credere, sperare, aut diligere, sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit; quo affectum voluntatis sive affectionis gratiae auxiliantis nomine inspirationis insinuatam requirit necessario Trid. Ex quo fit certum ad reliquos omnes actus subsequentes gratiam iustificationis: quia non alio pacto ferat voluntas in amorem Dei et peccatorum detestationem aliosque virtutum actus, ante quam positive iustificare.

cierem ei operare possunt et solent opportunitate. Dico et nec subsequentes actus subsequentes iustificationem eliciendos adeo habere supernales, ad antes autem non adeo; ac proinde affectionis gratiam requiri: 2o quia manifeste, quia etiam ad veros actus modus concurrendi habitum supernalium diversi generis est, a modo concurrendi gratiae affectionis: quia affectus gratiae affectionis supleri nequit per existentiam seu praesentiam habituum supernalium, sicut lo... quia concursus unius lineae nequit per concursum alterius lineae supleri: unde Deus non posse suplere concursum cause specialis communit

d vere dicitur, sed posset suplere concursus eius efficientis. cuius
d stat quod concursus gratiae affectivae est effectivus et moralis
seu intentionalis; concursus a habitibus supernaturalis
non vitalis est pure phisicus, et effectivus. ¶ Dico 2º quod

adhuc existentibus habitibus supernaturalibus in homine
iusto, requirunt ad versantis ad actus illius salutares
illustratione supernaturali, quae haec movet voluntatem in ge-
nere effectivo, et moralis, sive intentionalis, atque
adeo supleri nequit illustrationis vitalis defectus per
presentiam habitus non vitalis; et similiter affectiva
gratia supernaturalis movet voluntatem in genere cau-
salis et moralis, seu intentionalis ad actus salutares,
quod non poterit illius defectus per existentiam habitus supleri;
ergo si ad aliquos supernaturales actus requiritur talis gratia
affectiva, ut adversarii negare nequeunt, plane illius
necessitas non superatur per existentiam habitus ad actus
subsequentes iusti non [illegible]. ¶ a ratione probatur dictus
noster P. pal. citata disp. 106. sect. 6. nº suo 42, quia
omnem affectum salutarem prevenit necessario illustratio
supernaturalis eius honestatis obiecti: sed ex illustratione
supernaturali honestatis obiecti excitatur necessario affec-
tio supernaturalis erga ipsum, quod liberum arbitrium possit illud
cohibere, ut probavimus relinquens disp. 40 sect. 6, 9º; ergo
preveniente necessario affectum salutarem illustratione
supernaturali, debet eum praecedere et prevenire ne-
cessario affectio supernaturalis; sed haec non mihi non probat
necessitatem gratiae affectivae ad actus salutares eliciendos,
sed illius concomitantiam naturaliter in se parabile, quod quod
affectiva gratia necessario excitetur ex supernaturali illus-
tratione, seu spe boni et honesti obiecti non probat esse
per se necessarium ad effectum ponendum; sed semper nece-
ssario dari, quoties effectus ponitur: sic ut ignis producat
ignem, calorem in extraneo subiecto, non requiritur

necesario Calor existens in igne producente, et semper concurrens existentia causae ~~adequatae et necesariae~~ producendo effectum; videndum quod convirtus ipsa causae adequatae, et necesariae ad actum salutarem ponendos per se includat et requirit gratiam affectivam, et non per accidens, aut per naturam concomitantiae.

Ubi ergo quod saepe in dicatum non minus indiget homo in natura lapsa gratia supernali illustrante in ordine ad supernaturalia actum salutaris operandum, quam gratia supernali inclinante et afficiente voluntate, quod non minus requirit affectivam, quam illuminativam gratiam ad actum salutarem efficiendum, et sic ... ; ante ... quod non minus ... natura reddita est infirma ad salutaris operandum per ignorantiam intellectus, quam per voluntatis difficultatem, inuti... quae impedit potentias: quod si ad intellectus ignorantiam depellendam indiget homo in natura lapsa iuvamine supernaturalis gratiae illuminativae non minus indigebit gratia affectiva ad roborandam voluntatis infirmitatem, et vincendam difficultatem quoad opera salutaria.

Sed Dices quod sine gratia affectiva potest voluntas habere tantam propensionem et facilitatem ad eliciendum amorem efficacem salutarem erga ... obiectum honestum, quantum haberet si haberet praesentem gratiam affectivam sive ... complacentiam erga tale obiectum, et eo ipso habere potest absque affectiva gratia quod quod illi praestat gratia affectiva ad eliciendum amorem salutarem; ergo absque gratia affectiva habere potest voluntas sufficientiam ad eliciendum amorem salutarem. Consequentia haec liquet: quia voluntas habet sufficientiam absque gratia affectiva, quando absque illa habet quidquid ipsi praestaret talis gratia existens actualiter. Minor ... probatur: quia gratia affectiva nihil aliud praestat voluntati nisi propensionem et inclinationem, et facilitatem ortam ex ... delectatione et suavitate erga obiectum honestum ad efficaciter amandum tale obiectum. Maior vero ... patet:

quod ex consuetudine amandi efficacius talia obiecta honesta
fieri potest tanta propensio et facilitas amandi illud
quanta haberetur per gratiam affectionis. Probatur: habitus
efficacius amandi obiecta honesta acquisitus per continuam
repetitionem actuum voluntatis potest etc. in tenuiorem sim-
plicem affectionem et delectationem erga tale obiectum, ad habi-
tum acquisitum intensiorem nequit non provenire propen-
sio et facilitas saltem aequalis propensioni et faci-
litati provenienti a simplici affectione et delectatione
erga tale obiectum: ergo per habitum amandi acquisitum per continuam
repetitionem actuum voluntatis fieri potest voluntas propen-
sionem et facilitatem amandi eandem saltem aequalem propensioni
provenienti a simplici complacentia et delectatione erga
tale obiectum.

Ad tangit argumentum de facultate erga naturas
habitum ~~amandi~~ acquisitum ~~per continuam repetitionem~~ de quo
egimus lib. 3. de anima [illegible] 2. ex dictis ubi docuimus, ne
esse habitum acquisitum pertinentem ad intellectum, neque
pertinentem ad voluntatem esse qualitatem distinctam ab spe-
ciebus impressis relictis in animo ex repetitione
actuum, quae species factae intensiores ex actuum repe-
titione deserviunt tum ad meliorem cognitionem obiecti, tum ad ma-
iorem complacentiam, amorem et [illegible] quem excitant in
anima, unde munus facilitandi potest, tribuendi ma-
iorem propensionem in amore obiecti non movimus habi-
tus emotivis [illegible] ab speciebus et alijs effectivis,
quatenus efficiunt [illegible] tractionem claritatem et comple-
centiam intensiorem, [illegible] ab ipsis illis tractionibus, et
affectionibus intensioribus, et [illegible] inclinantibus
[illegible] voluntatem. De quo puncto videndi in physica
sunt Hurtado, Arriaga, Oviedo, et Spinula, alij
et apud [illegible] lib. 8. metaphysicae [illegible]

Ad hinc [illegible]
[illegible] maior, [illegible] propensio, et facultas [illegible]
[illegible] affectionis maior, [illegible] complacentia, et [illegible]
[illegible] in obiectis [illegible] amare: quae affectio [illegible]

intensior ratio speciei in tentatione — sit intensionis ratio non
ex repetitione actus acquiriri, et hoc quia, ergo est difficultas
tuae, non autem praestare potest quod propensio affectivam
voluntatis conveniat physice, et quam istam naturaliter
dico quia gratia affectum non est adiuvans, facie docet, in morali
dictum mirum: quod ad habitum acquisitum intensionem nequit
non convenire efficienter propensio, et facultas ergo voluntatis
amandi, dicto mirum, nequit non convenire physice, non mirum.
Diximus tamen cum asseremus de causa efficiente au-
xiliorum: duo quae quomodo convenire possunt et affec-
to physice conveniunt auxilii actualia ab habitibus
supernaturalibus [illegible], quo pacto nunc dicimus etiam
affectus, qui est inclinatio, facilitas, et propensio for-
ma [illegible] et vita voluntatis ad amandum obiectum
physice convenire ab illo habitu acquisito in specie
intensiore relicta: Unde nunc quod secundum potest vo-
luntatis absque gratia affectivam actualiter excitante
habere inclinationem et propensionem physice ad eliciendum
amorem efficacem Dei...

Dubitatur an [illegible]
necessitas gratiae illuminantis et affectivae ad actus salu-
tares eliciendos, ut neque de potentia absoluta possint
elici absque utraque. — difficultas ista supra
a n° 129 ubi diximus, posse fieri actus salu-
tares absque gratia actuali auxiliante [illegible]
supernaturali per solam cognitionem et affectionem naturalis;
modo autem [illegible] potest [illegible] supposito, quod
sine cognitione aliqua gratiae [illegible] nequit poni
actus liber voluntatis, ergo dicis an absque affectione
vitali, seu complacentia simplici, ergo naturali prece-
dente possit elici actus liber et salutaris saltem
de potentia absoluta. Respondendum quod est affirmative:
quod etiam ex nostra ratione affectus absolutus et deliberatus
est naturalis, qui sit supernaturalis, ergo absolute si
supponat complacentiam simplicem, o indeliberatam [illegible]
illius: tamen eius necessitas nequit ex nullo capite

tanta lenitate, quae divinitus eius superari non possunt, prae-
sertim, componi possunt omni per illius tractionem interiorem, im-
pedirentur a Deo producendo complacentias sive pias erga
obiectum propositum, ferrique nostra voluntas per affectum
actum deservatum, et salutarem in talibus, ut infir-
mitas et inertia voluntatis non roboretur per mo-
tionem affectivam, sed solum per motionem illius tractivam interi-
orem.

Disp. 2a.

De auxilio sufficienti divinae gratiae.

Cap. 1um.

De esse, et existentia auxilii sufficientis divinae gratiae.

Cap. 1.

De fine auxilii sufficientis cum quo exicitur stabilitur.

Antequam agendum de divisionibus actualis gratiae auxiliantis ante eius existentiam praecipuam, et notionem illius esse diximus quae in sufficiens et efficax dividitur auxilium divinae gratiae: ut ergo unius notio cognoscatur alterius esse cognitione necesse est, auxilium ergo divinae gratiae sufficiens simpliciter tale, et sufficiens cum addito non diminuente, id est explicante talitate in ordine ad illius sufficientiam simpliciter tale apud nos est donum supernaturale gratuitum transeunter inhaerens creaturae rationali, quo illa redditur prope et absolute potens actum salutarem elicere. Alii vocant hoc auxilium sufficiens praecisivum, quatenus videlicet praescindit ab efficaci et inefficaci; solum autem differt ab auxilio sufficienti quod non reddit proxime et absolute potentem creaturam elicere actum salutarem, dicitur a nobis sufficiens simpliciter tale quia illud non, et sufficientia vere competit tam auxilio efficaci quam inefficaci, hoc est tam auxilio quod iungitur cum actu salutari, atque donatur a Deo, quam auxilio quod propter dissensum liberum creaturae cum actu salutari non iungitur. Nota apud theologos familiarior, et

et praecipui quod nomine auxilij sufficientis et gratiae pure sufficientis, seu inefficacis ad dicit a me sufficiens cum addito non diminuente, ad explicante talitatem e priori sequitur, et quo pacto differt ab efficaci, et quod membrum divisionis huius, ideo quod omnium theologorum qui eam excogitarunt divisionem, ut declararent, in iis qui non operant salutarem sufficientiam, et potestatem proximam operandi dari, sic ego dico ex pono: auxilium pure sufficiens est in gratia donum supernaturale gratuitum transiens in genere causae realis, reddens absolute, et proxime potentem ad actum salutarem eliciendum, et cum illo non iungendum, reddit per auxilium sufficiens, quo pacto accipitur proxime, et absolute potens. Vero tali actus salutares elicere voluntas de se impotens, et insufficiens actus salutares elicere, ita supplet ex parte actus ut ad illos eliciendos, ut nihil illi desit, hominis si se decreto libere ponat actum salutarem, quo pacto reliqui alii possunt dicunt proxime, sive esse in actu proximo, ad actum per ultima verba denotat discrimen auxilij pure sufficientis ab efficaci, quippe est actu iungendus illud est cum actu salutari numquam iungendum est, non est iungendum.

notaverim in auxilium

Deus omnibus dicitur dari sufficiens, sive movere sufficienter et potestatem proximam, et absolutam eliciendi actum salutarem, esse realiter non sufficit solo gratia actualis movere sufficienter in ordine morali, et intentionali, quod plures loquuntur efficienter ..., seu causa physice et efficienter actum salutarem, quod nomine auxilij sufficientis intelligunt theologi, dicimus cum supplens sufficienter quod in ordine ita requirunt ex parte actus ... ad actum salutarem ponendum, ut praeter illo nullo alio indigeat. Vero est in ordine morali, quod ... ad actum salutarem ponendum, vero autem ... gratia actualis ... dicitur auxilium sufficiens ... gratia actualia ... existens sed a ... debitur ... religiosorum ... alio ... praerequisita ad actus salutares pertinentia.

Y huius auxilii pure sufficientis, seu inefficacis existentia pluribus probat a d[omin]us Suarez & Ripal. & 3 & a Michaele Bay adisp. 23 nobis breviter probat. Deus confert homini ad conversionem salutarem, vel conversionem talem auxilium, ut imputet homini ad culpam non conversionem salutarem. Atqui Deus ipso confert homini auxilium absolute sufficiens quod sit pure sufficiens, & inefficax ab homine per non conversionem: ergo confert Deus de facto talia auxilia sufficientia pure hominibus non convertentibus: ergo haec existunt. Consequentia minor probatur: quia immerito imputaret ad culpam negationem conversionis salutaris homini non habenti potentiam proximam & sufficientiam auxilii ponendi. Major vero multis ex sacra Scrip. probatur: & praecipue ex illo Isaiae, ubi Deus imputat culpae hominum sterilitatem suae vineae, sive carentiam fructuum salutarium. Postquam illum adeo sedulo procuravit, atque etiam conqueritur: nunc ergo habitatores Jerusalem, & viri Juda, judicate inter me, & vineam meam: quid est quod debui ultra facere vineae meae, & non feci? Expectavi, ut faceret uvas, & fecit labruscas, quo nisi culturam suae gratiae, auxilia, quae Deus homini providet, & quae. potius expectari poterant debiti fructus; increpat Deus iure illorum carentiam, culpabilis hominis sterilitatem damnando.

Omitto alia, quae. res haec apud catholicos certissima probatio licet, ut fallaciam Baianorum detegamus, qui acriter negant existentiam auxilii pure sufficientis in natura lapsa, & solum efficax esse sufficiens docent. Primae in illum lapsi sunt errorem, ut assererent hominem non habentem auxilium efficax ad salutarem actum non habere aliquid ex praesentibus illius vires requisitis; & inde quod est impossibile impletionem praeceptorum divinorum homini illa non implenti, quia homo illa non implens non habet auxilium efficax quod est solum sufficiens & necessario requisitum. Dicunt quod tale auxilium sufficiens ad salutarem operationem homini in natura lapsa solum est auxilium efficax. Sed auxilium pure sufficiens non est efficax: ergo non est sufficiens homini in natura lapsa ad salutarem

operandi; ergo in hoc statu nullum est auxilium pure suffi-
ciens. Maior probatur, quia auxilium sufficiens hominis in natura
lapsa debet esse intrinsece diversum ab auxilio sufficien-
ti hominis in natura integra; sed haec diversitas consistit in eo,
quod auxilium sufficiens hominis in natura integra poterat esse
pure sufficiens, et sufficiens hominis in natura lapsa solum sit
efficax: ergo.

Respondeo. Dicunt 2º auxilium pure sufficiens prae-
bet potestatem operandi salutariter, quae nunquam reducitur ad
actum; ergo prorsus inutile est, et non datur. Probatur consequentia, quia inuti-
lis est sola potestas, quae actualiter operari est impossibile;
sed auxilium pure sufficiens operari actualiter impossibile
est; ergo. Probatur minor, quia impossibile est, quod potestas constituta
per negationem actualis operationis operetur actualiter;
sed auxilium pure sufficiens constituitur per negationem actualis
operationis: ergo impossibile est, quod auxilium pure sufficiens
operetur actualiter. Dicunt 3º, nequit dari auxilium absolute
sufficiens absque efficaci; sed si daretur auxilium pure su-
fficiens, daretur auxilium absolute sufficiens absque
efficaci: ergo. Probatur maior, quia nequit dari auxilium absolu-
te sufficiens absque auxilio simpliciter necessario ad
operationem; sed auxilium efficax est auxilium simpliciter nece-
ssarium ad operationem; ergo. Maior est certa; minor probatur,
quia ad operationem salutarem est simpliciter necessarium
quod illam ponat auxilium supernaturale; sed eo ipso quod illam ponat
auxilium supernaturale, tale auxilium est auxilium efficax: ergo
est auxilium ponens, et causans operationem salutarem; ergo
ad hanc ponendam est simpliciter necessarium auxilium
efficax: ergo nequit dari absolute sufficiens absque efficaci;
ergo nequit dari auxilium pure sufficiens.

Respondeo. Ad 1um

nando maiorem: ad confirmationem distinguo maiorem, nego minorem: quia diver-
sitas auxiliorum in utroque statu lapso scilicet et integro
consistunt solum in eo, quod auxilium sufficiens hominis in
natura lapsa ad salutariter operandum debeat esse potentius
et robustius, sive maioris intentionis ad movendum

quam quod esset sufficiens homini in natura integra; maior enim virium
requiritur, ut natura infirma reddatur potens, et sufficiens, quam
ut natura integra, et valida ad salutariter operandum: enim infirmitas
a natura lapsae in duobus consistit. 1°. in amissione auxiliorum
supernaturalium gratiae per peccatum. 2°. in concupiscentia carnis, et in
inclinatione ad bonum delectabile, et sensitivum: ut ergo
vincat inclinationem hanc natura lapsa requiritur magis intensa,
et valida illius gratia, et efficacior gratia, quae inclinet
voluntatem ad bonum honestum, quam quae requireretur in statu naturae
integrae, in quo non daretur concupiscentia haec difficilem reddens
naturae lapsae honestam et salutarem operationem: haec autem diver-
sitas auxilii sufficientis respective ad vires utriusque
naturae non probat, quod auxilium sufficiens naturae lapsae debeat esse
efficax, sed quod debeat esse maioris roboris, quam quod esset suf-
ficiens in statu naturae integrae, propter defectum virium in-
clinationi vincendae.

Ad 2um dicendum quod: auxilium pure
sufficiens esse, quod numquam reducitur ad actum de facto, eventu
tamen auxilium aut potestatis ex se quam praebet, non actum;
defectu hominis, cui tribuitur, seu propter illius liberam re-
sistentiam, concedo, et non consequens est inutile, sed valde valde
auxilium, quod homini tribuit facultatem proximam operandi
salutariter, ad probationem dicendum quod: maior: inutile, et otiosum
est potentia, quae actualiter operari specificative accepta,
impossibilis est, concedo maiorem: quae actualiter operari reduplica-
tive accepta, impossibilis est, subdistinguo, impossibilis est impossi-
bilitate consequente, et proveniente a libera carentia opera-
tionis, ex parte arbitrii, nego maiorem, impossibilitate
antecedente, et proveniente ab insufficientia potentiae, concedo maiorem,
minorem similiter distinguo: auxilium pure sufficiens operari
actualiter, impossibile specificative acceptum, nego, reduplica-
tive, subdistinguo, impossibilitate consequente, et prove-
niente a libero arbitrio detractione seu libera caren-
tia operationis, concedo, impossibilitate antecedente et pro-
veniente ab insufficientia auxilii, nego minorem, et consequentiam.

sic omnia in nostris principiis, et explicatione ipsa clariora fient. Pro quo, quod defectu suae sufficientiae non operat in utilibus, non vero illa quae propter libertatem arbitrij caret effectu et fuit obiectas.

Ad 2um quod in genere aequivocatione laborat, sed dico nam, nequit dari auxilium absolute sufficiens absque efficaci potestative, seu aptitudinaliter efficaci, dato, concedo: absque efficaci actualiter, et absolute efficaci non conc. minorem similiter distinguo dato, si daretur auxilium pure sufficiens, daretur auxilium absolute sufficiens absque efficaci potestative, seu aptitudinaliter efficaci, nego, absque efficaci actualiter, et absolute efficaci, dato. Solem explico: auxilium potestative, seu aptitudinaliter efficax est illud, quod ratione sui aptum est, ut in vi, seu virtute illius, ponat in actu 2o operationem salutarem, auxilium actualiter et absolute efficax illud est, vi cuius ponitur in actu 2o operatio salutaris, quod cum sit auxilium absolute sufficiens et potestative, et aptitudinaliter efficax, tale est, ut ratione sui aptum est ut vi, et virtute illius disponat in actu 2o operationem salutarem, licet reipsa non ponat: unde nequit stare auxilium absolute sufficiens absque auxilio potestative, et aptitudinaliter efficaci. potest tamen stare auxilium absolute sufficiens absque auxilio actualiter, et absolute efficaci, quia potest esse tale ut vi illius non ponat operationem salutarem, licet poni possit.

Deinde ad maiorem ipsam aeque distinguo maiorem, nequit dari auxilium absolute sufficiens, absque auxilio simpliciter necessario ad operationem ut sit possibilem dato maiorem, absque auxilio simpliciter necessario ad operationem ut actualiter possitam, non maiorem: minorem similiter distinguo: dato auxilium efficax est simpliciter necessarium ad operationem ut sit possibile, non minorem: ad operationem ut actualiter positam dato minorem, huius solutio sed similiter distinguo, ad operationem salutarem ut actualiter

positq e simpliciter necessariu, qd illq ponat auxiliu su-
pernale, ideo mare ad operationem salutarem ut pot.
possibile e simpliciter necessariu, qd illq ponat auxiliu
supernale, n, mare, illud quippe necessariu simpliciter
e qd existat in hoe auxiliu supernale potens, et
sufficiens, apiu ut ui illius ponat salutari ope-
ratio, operatio, ut possibilis pot n pend
sui principiu, sive auxiliu supernale, ut ex
ercens actualiter, sed ut potens, et sufficiens
se exercere, q° n pend illud ut actualiter et absolute
efficace, sed ut simpliciter sufficiens, sive ut potesta-
tiue, et ... efficax, q° ad huc n in vellecto
auxilio actualiter, et absolute efficaci, intelligit pot
pot, et adequate ad salutarem operationem per auxiliu
absolute sufficiens, qd sit tunc possibiliter pure sufficiens,
sive inefficaciter propter carentiam liberam operationis.

Cap. ...

Cuibus dq quae sunt ... auxiliu su-
fficientis sanis sit.

Si queres 1°, quo-
modo auxiliu sufficiens differat ab efficaci R.
Loqdo de sufficiente quoad entitatem, sive specificatiue,
certum e in nostris principijs n differre ab efficaci, cum
specificatiue et quoad entitatem, ~~sive specificatiue, certe~~
ut sequitur dupliciter videbimus, cum efficacia n sit essentialiter
adequate auxilio, qd denominat efficax. loqdo autem
de auxilio sufficienti pure tali reduplicatiue, certum
e ita differre essentialiter ab efficaci reduplicatiue ut tali.
Ratio e in promptu: q° auxiliu pure sufficiens re
duplicatiue ut tale dicit essentialiter negationem opera
tionis salutaris, et negatione futuritionis talis ope
rationis. Et hoc ipso differat essentialiter ab auxilio efficaci
reduplicatiue ut tali, qd dicit essentialiter operationem
salutarem, et futuritionem infallibilem operationis
salutaris, ... Maior et minor liquent. Minor probatur:
cum auxiliu dicens essentialiter negationem operationis, differat

xualiter, imo et metaphisice repugnet cum auxilio di conne-xualiter operationis.

Moueres 2°, an auxilium pure sufficiens ut collatum homini a Deo includat non solum scientiam simplicis intelligentiae, Deus enim ~~m~~ scientia media? Deo ut collatum homini a Deo qualiter entitas auxilii collati non includat scientiam, tamen ut est donum supernaturale collatum a Deo, affert rationem beneficii formalis Dei: beneficium autem formale includit constitutive ex parte conferentis cognitionem doni, et utilitatis, quam intendit pervenire alteri, cui confert, ut notum est, aliter non denegaretur formalis, sed materialis benefactor, qui absque tali cognitione conferret donum: haec scientia necessario constituens auxilium sufficiens in esse formalis beneficii, et Deus in esse formalis benefactoris est scientia simplicis intelligentiae, qua Deus cognoscit convenientiam et utilitatem convenientem homini ex collatione auxilii sufficientis ad actum salutarem eliciendum: ex qua cognitione motus, et utilitatem hominis intendens, confert ei auxilium sufficiens valde cum utile est homini, habere per auxilium sufficiens potestatem proximam, et expeditam ad salutariter operandum.

Oritur 2° quaestio, numquid praeter scientiam simplicis intelligentiae requiratur etiam formaliter ex parte Dei scientia media ad collationem auxilii pure sufficientis? Requiri ex perfectione divini intellectus attingentis per scientiam omnia eventa futura sub conditione auxilii collati, non est dubium, hoc enim est materialiter requiri, seu concomitanter se habere. Dubium autem est, numquid formaliter et ratione auxilii pure sufficientis, ut collati a Deo requiratur ista scientia media, qua Deus cognoscat, quod si creaturae conferatur auxilium actuale, non convertet, derit inefficax, et pure sufficiens: de hoc subtilis difficultatis puncto non pauca dedimus in materia de praedestinatione, et ex ibidem stamus.

Dico 1° Deus nequit conferre homini auxilium pure sufficiens ut tale: ac proinde ad collationem auxilii pure sufficientis, ut talis, sola media requiri nequit nec ulla alia scientia. Specillatio expressi prius scientia liquido constit, quod si effectus sit collatio auxilii pure sufficientis, ut talis, non posit Deus, ad tale effectum ponendum nihil requirit ex parte Dei. Probatur prius quod confectum: Deus conferens auxilium nequit intendere coniunctionem auxilii cum negatione operationis salutaris. Ergo nequit conferre homini auxilium pure sufficiens ut tale. Patet haec consequentia, quia Deum conferre auxilium pure sufficiens ut tale, est Deum velle, et intendere pure sufficientiam auxilii, id est conferre, quod pure sufficiens, sive inefficax, et non sortiturum effectum salutarem: et intendere et velle coniunctionem auxilii cum negatione operis salutaris: pura [illegible] sufficientia, seu inefficacia auxilii nihil aliud est quam coniunctio auxilii de se sufficientis ad opus salutare cum negatione operationis salutaris: Ergo si Deus conferens auxilium nequit intendere coniunctionem auxilii cum negatione operationis salutaris numquam conferre poterit homini auxilium pure sufficiens ut tale, sive quod tale.

Vanni quod in veritate notatur obiter, et multis [illegible] 1° quia Deus nequit intendere et velle peccatum; alias fieret peccare, cum afficere liber intendens peccatum peccaret; sed coniunctio auxilii sufficientis cum negatione operationis salutaris est [illegible] versionis peccatum et resistentia gratiae liberae. Duce ratione quod Deus conferens auxilium nequit intendere coniunctionem auxilii cum negatione operationis salutaris. 2° quia Deus conferens auxilium homini nequit intendere malum hominis; imo cum conferat Dei gratiae beneficium, seu donum gratiae auxilii, intendit hominis convenientiam, utilitatem, et bonum; sed coniunctio auxilii cum negatione operationis salutaris est malum hominis, ipsi quippe ad ultimum periculum, et culpam imputat

quia Deus conferens auxilium homini nequit intendere coniunctionem auxilii cum negatione operationis salutaris; 3o, quia talis intentio pugnat cum dilectione, et voluntate seria, qua Deus vult omnes homines salvos fieri, et ad agnitionem practicam veritatis venire; quo desiderio, et voluntate instructus Deus confert auxilium hominibus omnibus: quo nequit Deus talem intentionem habere, [illegible] dicat; quia serio desiderare, et procurare coniunctionem auxilii cum opere salutari pugnat cum affectu intendente coniunctionem auxilii cum negatione operationis salutaris; sed Deus voluntate seria, qua vult omnes salvos fieri, desiderat, et procurat per media aptissima coniunctionem auxilii cum opere salutari: ergo etc.

Dico 2o, si per impossibile Deus posset conferre homini auxilium pure sufficiens ut tale, hoc est quatenus pure sufficiens, et inefficax ut tale collatio requireret per se scientiam mediam. Dico est notandum quod Deus non conferens auxilium quatenus pure sufficiens, et inefficax, debet moveri a pura sufficientia, seu inefficacia auxilii praevisa, sed per nullam aliam scientiam nisi per mediam potest esse praevisa a Deo pura sufficientia, seu inefficacia auxilii: quo scientia media de dissensu, sive de coniunctione auxilii cum dissensu, et negatione operationis salutaris requireretur ex parte Dei ad collationem auxiliorum pure sufficientium, ut talium, minor constat: quia neque per scientiam simplicis intelligentiae, qua solum eius utilitatem et auxilii, possibilitatem et operationis, attingit Deus; neque per scientiam visionis, qua solum cognoscit absolute existentia pro aliquo differentia temporis, potest Deus cognoscere ante collationem auxilii dissensum futurum sub auxilio cum ante collationem auxilii dissensus non sit absolute futurus, quo solum per scientiam mediam posset Deus in dicta hypothesi potentiam impossibilem praevidere eventum futurum, alteri dissensum si ponatur auxilium, et ex eius modi scientia moveri ad collationem auxilii, quatenus inefficax, et pure sufficiens praevisum est, sive coniunctionem cum dissensu.

Dico 3o, adhuc absolute

tenendi, requiri in Deo scientiam mediam ad collationem auxilii sufficientis pure, seu inefficacis, dico, licet conferre nequeat auxilium pure sufficiens ut tale, conferet tamen auxilium pure sufficiens non consentientibus, ut certum est, et rationem probavimus supra n° 4°. Docemus igitur Deum ut conferentem scilicet auxilium pure sufficiens requirere formaliter scientiam mediam, et ipsum auxilium pure sufficiens ut collatum homini a Deo includere scilicet scientiam mediam. Ratio est, quia Deus conferens scilicet auxilium pure sufficiens confert homini formaliter minus beneficium, quam conferret, si conferret illi auxilium efficax et ipsum auxilium pure sufficiens est formaliter minus beneficium hominis, quam auxilium efficax convenit, quia Deus conferens homini auxilium pure sufficiens denominatur formaliter minus beneficiens, quam conferens formaliter auxilium efficax a quo collato homini denominatur Deus specialissimus hominis benefactor; sed Deus conferens homini auxilium pure sufficiens non confert homini minus beneficium formaliter, quam si conferret efficax, nisi ante collationem auxilii cognosceret per scientiam mediam dissensionem futuram auxilii eius dicentis, ergo Deus conferens formaliter homini auxilium pure sufficiens requirit formaliter scientiam mediam, quae cognoscat dissensionem auxilii eius dicentis futuram, si conferat tale auxilium.

Dicemus istius materiae certa est apud omnes, quod cum auxilium efficacis non solum dat Deus posse, sed etiam ipsum operari salutare, per auxilium autem pure sufficiens, et inefficax solum dat Deus homini posse operari salutare, sed maius beneficium est, cum illud quod dat, magisque homini proficuum, et aestimabile, ergo etc. Nihil obstat quod si Deus, ante collationem pure sufficientis non cognosceret dissensionem auxilii eius dicentis futuram non putaretur homini sit minus beneficium ut eius denique: nemo putatur sit minus beneficium, nisi quod cognoscitur minoris beneficii, quam putatur: sed putatur Deus quod ante collationem auxilii talis dissensionem auxilii eius dicentis futuram esse cognoscit. Itaque haec omnia quod

minoritas beneficii in nostro casu consistit in coniunctione aulis cum dicensu; et ante collationem aulis negat beneficii per se ipsum aliquid cognoscere coniunctionem aulis cum dicensu fieri, nisi per se ipsa media, ut probavimus, nº 16; et hec scia fit regiir, tis adeo, ut si fit min, beneficii factor tali aulis conferri, nec absolutio aulo, ut si fit min, beneficiis hominis quo aulis efficax.

Confiat hec ora, et excitant.

Nihil dessicit.

Arguitur quod si veritas nota in omnibus, 11

et multis probatur: 1°: quia Deus nequit intendere, et velle peccatum, aut ipsi peccati, cum afficit, sibi intentionem pari pacto sit coniunctio auxilii sufficientis cum negatione operis salutaris, scilicet inventionis, pravi, et resistentia specialis liberae Deo vocationi: ergo Deus conferens auxilium nequit intendere coniunctionem auxilii cum negatione operis salutaris. 2°: quia Deus conferens auxilium homini nequit intendere malum hominis; immo conferat ei speciale beneficium, scilicet donum speciale auxilii, intendit hominis convenientiam, utilitatem, et bonum; sed coniunctio auxilii cum negatione operis salutaris est malum homini, ipsi quippe ad vituperium, et culpam imputatur: ergo Deus conferens auxilium homini nequit intendere coniunctionem auxilii cum negatione operis salutaris. 3°: quia talis intentio pugnat cum desiderio, et voluntate certa qua Deus vult omnes homines salvos fieri, et ad agnitionem practicam veritatis venire; quo desiderio, et voluntate instructus Deus confert auxilium hominibus: ergo nequit Deus talem intentionem habere: antecedens constat: quia certo desiderare, et procurare coniunctionem auxilii cum opere salutari quoque non cum affectu intendentis coniunctionem auxilii cum negatione operis salutaris, sed Deus voluntate certa, qua vult omnes salvos fieri, desiderat, et procurat per medium aptissimum coniunctionem auxilii cum opere salutari: ergo etc.

Dico 2°. si per impossibile Deus posset conferre homini auxilium pure sufficiens, ut tale, homini est quod pure sufficiens, et inefficax ad talem collationem requireretur quidem scientia media. ratio est nota: quia Deus ita conferens auxilium quia pure sufficiens, et inefficax, deberet moveri a pura sufficientia, seu inefficacia auxilii praecognita; sed per nullam aliam scientiam, nisi per mediam potuit praecognita a Deo pura sufficientia, seu inefficacia auxilii: ergo scientia media debet convenire, ubi de coniunctione auxilii cum dissensu, seu negatione operis salutaris, requireretur ex parte Dei ad collationem auxilii pure sufficientis ut talis. Minor constat: quia neque per scientiam simplicis intelligentiae, qua solum convenientiam, utilitatem quoad auxilium, possibilitatem quoad operationis attingit Deus, neque per scientiam visionis, qua solum cognoscit objecti existentiam per aliquod 10

Licentia fratris contra Deus ... ante collationes auctoritate
... fuerint sub auctoritate, et ante collationes auctoritate ...
... [illegible] fuerint,

Fr.

Quam haec omnia, et explanetur: quod nostra quae intelligi nequit inaequalitas illa utriusque auxilii efficacis scilicet, et inefficacis, sive pure sufficientis, in esse maioris, et minoris beneficii sui collati a Deo, nisi auxilium pure sufficiens in esse minoris sui beneficii collati a Deo includat sui negationem quam eo includit: quod pro parte ostenditur: quod nostrae doctrinae solitariis fidei familiarissimae, inaequalitas illa nequit tam magnis constare entitatibus utriusque auxilii sed: quia auxilium efficax, et inefficax, sive pure sufficiens possunt esse omnino quoad entitatem physicam aequalia, imo adeo ex duobus liberis aequali quoad entitatem auxilio convenientia potest unus decentire, altero dissentiente, secundum sententiam nostram: imo, et potest auxilium pure sufficiens, et inefficax esse perfectius, et melius, dissentatque physice auxilio efficaci, secundum etiam nostros est in ratione beneficii tamen semper enim est maius beneficium auxilium efficax, et minus sui beneficium auxilium pure sufficiens sive inefficax: quod inaequalitas illa non convenit ex ex parte entitatis utriusque auxilii Deinde 10 licet auxilium ut pure sufficiens includat negationem consensus futuri, sive futuritionis negationem consensus sub auxilio, propterea quod includat minus bonum hominis, minus quod hominis utilius, quam auxilium ut efficax, quod includit consensum ipsum futurum, sive futuritionis consensus salutaris, proindeque maius bonum, maius quod hominis utilius, tamen ista non constituunt auxilium inefficax in ratione minoris beneficii sui; ipso mataliter: non enim sui minus beneficium est, quod minus utile est, neque maius sui, quod magis utile est, sed quod sub cognitione maioris, aut minoris utilitatis offertur, ut omnes supponimus. Atqui haec cognitio, ut praemisimus, nequit poni esse in Deo scientia visionis: quia adhuc ante collationem auxilii non intelligitur neque consensus, neque negatio consensus, ab [illegible] futurorum: neque poni esse scientia simplicis intelligentiae: quia haec solum cognoscit res utiles, seu convenientias, efficacias quod, et sufficientias utriusque auxilii consentaneas ad ponendum consensum salutarem: ergo talis cognitio, a qua provenire potest inaequalitas utriusque auxilii

in ione fvalis beneficii ut collati sit a Deo est scientia Dei media, qua Deus cognoscat ante collationem auxilii consensum futurum sub uno auxilio, et negationem consensus futuram sub alio, et sic procedat a Deo auxilium efficax ut magis sit beneficium, et inefficax, sive pure sufficiens, ut minus beneficium sit.

21 Dices 2°. Deus conferens auxilium inefficax, seu pure sufficiens homini non confert illud, neque conferre potest per nos ut beneficium, neque ut pure sufficiens sit, e contra neque ut minus beneficium sit; aliter Deus illud conferret ex iniusto motivo, et intendendo peccatum, et malum hominis: ergo solum conferre potest homini auxilium inefficax, seu pure sufficiens, ut sufficiens, sive quod sufficiens est ad consensum salutarem; sed Deo conferente auxilium inefficax, quod sufficiens est homini ad consensum salutarem, auxilium in ione beneficii finalis non dicit scientiam mediam, sed solum scientiam simplicis intelligentiae, qua Deus cognoscit convenientiam, utilitatem, proportionem, sufficientiam auxilii ad opus salutare: ergo auxilium pure sufficiens ut collatum a Deo non includit ex ullo scientiam mediam, sed solum scientiam simplicis intelligentiae. Minor probatur: quod auxilium in ione beneficii sit solum petit eam scientiam ex differentia, per quam cognoscatur ratio doni eius quoad quantitatem et utilitatem ad consensum eliciendum. Probatur: quod auxilium tantum exigit scientiam in Deo, quatenus beneficium est, et confert ut beneficium hominis; sed auxilium pure sufficiens solum est beneficium hominis sit, ut sufficiens est, et utile ad opus salutare: ergo solum exigit scientiam, qua cognoscat, ut sufficiens est. Atqui scientia qua cognoscat ut sufficiens est, et utile ad opus salutare est scientia simplicis intelligentiae: ergo solum ista requiritur.

22 Respondeo his admittendo enthymema, et distinguendo anteriorem subsumptionem; sed Deo conferente auxilium inefficax, quod sufficiens est ad consensum salutarem, auxilium praecise in ione beneficii finalis non dicit scientiam mediam, concedo: minus in ione minus beneficii finalis, nego minorem cum probatione similiter distinguenda. Etenim auxilium pure sufficiens, sive inefficax, et habet ionem beneficii finalis, et ionem minus beneficii finalis ut praeveniat a

Deinde ergo in utroque, Deus conferens auxilium inefficax confe-
rt beneficium homini; et etiam verum est conferre minus beneficium, quam si
conferret efficax: licet enim auxilium inefficax, sibi pure sufficiens,
physice consideratum in ratione sufficientis beneficii, non includo sed scientiam
simplicis intelligentiae, per quam Deus cognoscat conferre homini potentiam suf-
ficientem ad actus salutares eliciendos; et ante scientiam mediam, sibi
illa non intellecta, tale auxilium non habet rationem minoris beneficii, sed
ut confertur a Deo, et sub ratione beneficii: quia tali scientia non intellecta non in-
telligitur, neque cognoscit Deus, tale auxilium non fore conjungendum cum
actu salutari: per quam non coniunctionem, tale auxilium est minus beneficium,
sibi in qua non coniunctione consistit minoritas beneficii, quam cognoscit,
plane dicendum, ut constituat in ratione minoris beneficii, et ut conferatur
a Deo conferente uni minus sit beneficium, collato auxilio inefficaci,
et alteri maius beneficium, collato efficaci.

Ad confirmationem hinc patet solu- 23
tio difficultatis. Auxilium enim exigit scientiam in Deo, quatenus physice
est beneficium, nego consequentiam: quatenus est tale, et tale beneficium, maius scilicet et
minus, concedo consequentiam. Equidem auxilium pure sufficiens, ut bene agit
in minus, est beneficium hominis, quatenus sufficiens est ad actus
salutares eliciendos; ut tale non illa physice exigit scientiam, qua cogno-
scatur esse beneficium; sed cum ipsum auxilium pure sufficiens dicatur ratione mi-
noris beneficii, exigit ulterius scientiam illam, per quam minoritas beneficii, quod
confert, cognoscitur a Deo, quae scientia illa est; qua ante collationem au-
xilii cognoscat Deus, dicimus, sibi carentiam operis salutaris fu-
turam, nisi illo si conferat; licet enim Deus conferens auxilium inefficax
non includat conferre, non ab ipsa inefficacia, neque dicimus intendens;
et sit conferre auxilium inefficax, et coniunctum cum eo dicimus,
unde quod minus beneficium sit conferre, minus quod beneficium dicitur: quae
denominatio ab ea praescientia inefficaciae auxilii non sortitur

Instes 24
Deus conferens auxilium pure sufficiens sit ut tale, quod non conferat
sibi auxilium inefficax; et qui non confert auxilium inefficax sit non
in dignitate scientiae cognoscentis inefficaciam auxilii: ergo in ipso scientia

media ad illā collationē. Ergo ē nobis statuēs. Vᵒ neg. Probo
q̄ qui confert pro auxilio inefficax, cū nō intendit eī inefficaciā, et eius
nō imputat eius inefficacia; sed Deus nō intendit auxilii inefficā-
ciā, neq̄ nobis eā imputat: quia qui confert pro auxilium inefficax,
et so confert pro auxilium sufficiens, q. intendit sufficientiā hoīs
ad ventus, et imputat eiū modū sufficientiā.

Rᵒ ad minorem

08 negādo, tāqz: ad pro. nego ma. q̄ confert pro auxilium inefficax, nō ē in-
tendere inefficatiā auxilii; sed tribuere auxilii, et sciri eī ine-
ficatiā futurā, intendendo tamen sufficientiā hoī ad op. salu-
tare, et nollendo nolunt. salis inefficaci, scīa tā et prouiden-
26 tā media utilia, ipsosp. salutare.

Vices 3ᵒ. Deus nequit esse

causa moralis pecti, sufficeret eā moralis pecti, sī aliquo modo
requireret. scīa media ad collationē auxilii pure sufficientis.
q̄ nō requirit. pro ant.: q. eā moralis pecti ē, quæ ponit hoīs in cir-
cūstanciis, in quib. prouidet hoīs peccaturus; sed sī confert Deus auxi-
lium pure sufficiens pro, et ex suppositione scīā mediæ, ponit hoīs
in circūstanciis, in quib. prouidet hoīs peccaturus. p. hoc vgitur,
pecti, scīā Dei mediā uidet impugnare, quæ x̄ nostrā.

Deīn,

2. reddo maie negādo mī. Ad cuius pro distinguo ma.: eā moralis
ē, quæ ponit hoīs in circūstanciis, in quib. prouidet hoīs peccatur-
um intendendo pectū, et absq. iusto titulo, concedo ma.; nō in-
tendendo pectū, sed ex rationabili, et iusto titulo hoīs in talib.
circūstanciis ponendo, nego ma. Deus confert hoī auxilium suffi-
ciens, cognita scīā mediā eius inefficacia, nō intendit pectū,
sed pecti, vult, et desiderat certo actū salutarē, neq̄ indu-
cit ad illud; sed pot. ab illo remouet; habet aūt plures, tamē oīm
maximos sui prudentiæ, et dominii ad confirmandū in talib. cir-
cūstanciis auxiliū ut nōns ē: sunt moralit. scilicet, legē latam de-
fendere quam uel legi fictiuā, vt illa detur, et neq. transgressionē
intendit alios effectum nimis finis, habitū q̄ iustissimas dicendi legē

causae, unde est maxime praeparatio ... sic Deus ... angelos et homines, quos ... creavit ... Capud [illegible] ... necessitas praemotionis physicae ad actus operationis salutaris.

Cum dixerim, quod ... sufficiens ... circa totalis ... proxime potens elicere actus salutaris ... praemotionem ... auxilio sufficienti indigere ad actus operationis salutaris praemotione physica ... adminiculo ... efficientem praemotionem ... ad actus operationis deficere ... ad actus ... actus salutaris ipsa actu ... electionis illi, quis ... voluntas auxilio sufficienti instructa ... sua libertate potest ... suspendere.

... circa totalis auxilio sufficienti instructa est ... proxime potens elicere actus salutaris, non eget, si instructa auxilio sufficienti indigere praemotione physica ad actus salutaris eliciendos: ergo circa auxilio sufficienti instructa non indiget praemotione physica ad actus salutaris eliciendos. Maior ... ex natura ... auxilii sufficientis, quod importat ... sufficientiam ... ad actus salutis, ... sufficientia ad actus salutis est potentia completa et proxima ad actus salutis: sufficientia ... ad actus dicit ... omnis, quae natura requiruntur ad actus ... ipsius actus productionis ... : quod non est completa ... proxime potens elicere actus salutis circa indigens alio requisito ... ad productionem ..., ... : completa ... est proxima ... actus includit ... requisita naturalia ad positionem actus: ... est potentia proxima, et completa ad effectus illo, cui ... minimus requisitis deficit ad productionem effectus: ... cui deficit ... approximatio ... non est ... proxime potens ... : ergo si circa totalis instructa auxilio sufficienti

indigeret p̃ motione ad actus salutares elliciendos, tali auxilio sufficienti instructa non esse proxime potens illum elicere.

Confirmatur hec ratio: cum proximo et complete potenti elicere actus salutis nihil necessarius deficit ad positionem actus salutis; sed cum sit instructa auxilio sufficienti est proxime et complete potens elicere actus salutis: ergo cum sit instructa auxilio sufficiente nihil necessarius deficit ad positionem actus salutaris; consequens ex terminis omnia. Modo sic; sed cum sit instructa auxilio sufficienti ad actus salutis eliciendos deficit praemotio physica: ergo hec non est aliquid necessarius ad actus salutis eliciendos: ergo cum instructa auxilio sufficienti non indiget praemotione physica ad actus salutis eliciendos.

31 Dicunt alii auxilium sufficiens dare quidem voluntati potentiam proxime operandi; efficax vero, sive praemotionem dare ipsum actum operandi, sive actualem operationem: atque adeo posito solo auxilio sufficienti, deficere adhuc auxilium efficax, quod simpliciter necessarium est ad actum operandi: numquam enim datur de facto operatio absque auxilio efficaci sive praemotione, sed ista plane et mere sunt nugae, quibus vis argumenti minime expellitur, nec eluditur. Et enim est Dicendum: quod per vos auxilium sufficiens dat voluntati potentiam complete et proxime actum operandi: ergo ad actum operandi nihil aliud praeter auxilium sufficiens requiritur, quod est argumenti nostri intentum. Patet minor consequentia: quia ad actum operandi nihil aliud requiritur, quam potentia complete et proxime actum operandi: sed auxilium sufficiens hoc tribuit: ergo ad actum operandi nihil aliud requiritur praeter auxilium sufficiens. Idem 2o est instaurato argumento contra ipsa facta. Auxilium sufficiens tribuit cum potentia completa et proxima ad actualem operationem, sive productionem actus salutaris; sed si praeter auxilium sufficiens requiritur auxilium efficax, sive praemotio ad actualem operationem, sive productionem actus salutis, auxilium sufficiens non tribuit cum potentia proxima et completa ad actualem operationem: quia ad actualem operationem, sive ad actum operandi auxilium efficax sive praemotio

ni requiritur

Dicunt 2°. actu operis salutaris nequit da-
ri obligatio auxilio se exercenti; sed auxilium se exercens quam auxilium
efficax, seu praemotio: quia actu operis salutaris, nequit dari absque
auxilio efficaci, seu praemotione: quia ad actum operis salutaris requiritur
auxilium efficax seu praemotio: et illa indiget creatura ad actus salutis
operandos. Ut videtur, hanc eandem argumenti formam urgeant Lo-
vanienses adducti supra n. 6. Item, igitur admissa maiori
distinguo minorem: si auxilium se exercens est auxilium efficax in actu 2°, et
in actu 1°. sufficiens, concedo minorem: est auxilium efficax in actu 2°, distin-
ctum ab auxilio in actu 1°. sufficienti, nego minorem. Ipsum medium auxilium
sufficiens in actu 2° ad actum operis per ipsum medium actum operis
fit efficax in actu 2°, ex libera liberi arbitrii determinatione ad eun-
dem, seu actum salutis: nihilque aliud distinctum ab auxilio suffici-
enti requiritur ex parte actus, ut ad actum operandum: quia idem medium au-
xilium, quod in actu 2° erat sufficiens, accedat cooperatione, et
bono usu voluntatis efficax in actu 2°

2° probatur nobis illatio supra
facta ob absurdo: si creatura instructa solo auxilio sufficienti ad 33
positionem actus praecepti, indigeret adhuc aliore quisito simpliciter
necessario ad positionem actus, scilicet praemotione physica, sequeretur,
creaturam instructam solo auxilio sufficiente, et carentem praemotione ad actum,
non peccare omittendo actum praeceptum: sed ipsis praemotoribus fatentibus,
peccat omittendo actum praeceptum, etiamsi illi deficiat prae-
motio: si enim haberet praemotionem ad actum, non omitteret illum:
quia creatura instructa solo auxilio sufficienti ad positionem actus praecepti
non indiget alio requisito simpliciter necessario ad positionem actus
praecepti, scilicet praemotione. Probatur maior: quia creatura habens auxilium
sufficiens ad positionem actus praecepti, et carens alio requisito
simpliciter necessario ad positionem actus praecepti, non habet omnia
requisita simpliciter necessaria ad positionem actus praecepti, ut
est evidens; sed conspicio non peccat omittendo actum: ergo. Probatur minor mo-
nitum: quia creatura non habens omnia requisita simpliciter necessaria

ad posiciones actus precepti, neque libere ponet actum, nec quod libere omittet actus preceptus, cum libere non sit circa ad actus, et omiciones actus nisi habeat omnia requisita simpliciter necessaria ad posiciones act., quia si non omittit libere actus precepti non peccat omittendo actum, ut est manifestum: Ergo

Dicunt premotores: cum peccaverimus omittendo actus preceptus, licet concursus premotioni ad illum, ponicius simpliciter requisitus fuerit quomodo ex parte potentiae requiritur ad ponendus actus, sed non fuit sufficiens. premotio enim physica non se habebit ex parte potentiae, sed est medium quo potentia ad actus [illegible]. Sic in [illegible], et denique premotores premissus esse auxilium sufficientia potentiae, et esse efficacia ad ea actus salutis, et non audeant dicere non se habere ex parte potentiae: quod implicatio [illegible] est quod premotio adveniet potentiae circa efficacius [illegible] tendendo ad actus salutis, [illegible] tota non agit actus salutis; et quia non se habeat ex parte potentiae non enim alio ex [illegible], et species [illegible] lumen quod gloriae in [illegible] non se habent ex parte potentiae.

Deinde: licet premotio non se habeat ex parte potentiae, est ex parte requisitus necessarius ad actus operacionis; sive posiciones act., quia requisitus necessarius ad operacionis, licet non se habeat ex parte potentiae, constituit potentiam in esse proximus ad actus: sicut approximacio ad passum, licet non se habeat ex parte potentiae [illegible], constituit illa in esse proximus et expeditus ad [illegible]: et sicut cognicio obiectus obiecti, licet non se habeat ex parte potentiae volitionis, constituit illa in esse proxime ad amores: quod etiam si premotio non se habeat ex parte potentiae, dummodo sit requisitus necessarius ad posiciones act., constituet potentiam in esse proximus ad actus: quod absque illa non est potentia proximo ad actus: quod absque illa non habet voluntas omnia simpliciter requisita ad actus: quod absque illa non omittere libere actus, cum non omittat libere actus, qui non habet omnia simpliciter requisita ad posiciones act.; ergo non peccat voluntas omittendo actus.

Fundamentum quod licet physico premotio

sit medium inter potentiam, et actum, non est in potestate hominis tale medium habere: ergo voluntas carens illo medio simpliciter requisito ad positionem actus praecepti non peccat non ponendo actum praeceptum. Antecedens exemplis docetur supra. Probatur consequentia: quia quando medium simpliciter necessarium ad positionem actus, non est in potestate hominis, homo carens illo medio non omittit libere positionem actus, neque illi imputabilis est omissio actus: nam eius imputabilitas est voluntaria omissio actus praecepti, quando omittit actum habens in sua potestate positionem actus; sed quando medium simpliciter necessarium ad positionem actus, quo caret, non est in voluntatis potestate non est in sua potestate positio actus, ut est evidens: quando voluntas non omittit libere positionem actus, neque illi imputabilis est omissio actus, nec peccat omittendo actum praeceptum: ergo voluntas carens illo medio simpliciter necessario ad positionem actus praecepti, non peccat non ponendo actum praeceptum, sicut non esset vituperio dignus homo, qui non consequeretur finem, si inculpabiliter careret medio necessario simpliciter ad executionem finis, quod medium habere in eius potestate situm non est: sed [illegible] argumentum nostri integre procedit.

Opponunt tertio

Si enim in [illegible] auxilio sufficienti nihil aliud deficeret ad positionem actus salutis, nisi in potestate voluntatis auxilium sufficiens reddere efficax, [illegible] homo [illegible]: ergo. Maior videtur certa: cum nullum [illegible] efficax [illegible] positionem actus salutis. Minor probatur: quia auxilium efficax est speciale beneficium Dei; sed non esset speciale beneficium Dei, si esset in nostra potestate reddere illud efficax, quandoquidem beneficium speciale non est, illud, quod est in potestate illius, cui confertur: ergo.

Respondetur negando maiorem [illegible]: maior enim loquitur de auxilio sufficienti, quod, ex nostra parte est [illegible] indifferens, ut sit efficax, vel inefficax, redditur quia efficax a [illegible] cooperatione [illegible], et inefficax a libero nostro dissensu. Ad minorem [illegible] negando maiorem, nego minorem: quamvis enim [illegible] sit in nostra potestate reddere efficax auxilium sufficiens, maximum Dei beneficium est,

homini conferre auxilium ... [illegible] et in ... [illegible]
... [illegible] a Deo, nos operamur ... [illegible]
et ... [illegible] ... conferre in illis
circumstantiis ... [illegible] ... [illegible]
operatio ... [illegible] nra, a qua auxilium redditur ... [illegible]
efficax, sic donum ... [illegible] Dei ... [illegible]
confert Deus homini ... [illegible] ... [illegible]
cooperationem, sive ... [illegible] ex quo ... [illegible] auxilium
efficax, ... [illegible] ... [illegible] auxilium ... [illegible] in no-
minis potestate ... [illegible], auxilium sufficiens reddere
efficax, non tamen est in eius potestate, quod conferat a Deo
auxilium sufficiens, quod ... [illegible] Deus ac reddenda effi-
cax a libero hominis cooperatione.

Cap. ...

Verum ... [illegible] omnino hominibus conferat Deus
auxilia simpliciter sufficientia ad salutem?
Cap. 4.
... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

39 ... [illegible] in ... de ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]
... [illegible] hominibus quos ... [illegible] ... [illegible]
... [illegible] ad Thimotheum ... [illegible] Deus vult omnes
homines salvos fieri ... [illegible] ... minime ... [illegible]
... [illegible] de ... [illegible] divino ... [illegible] omnium
hominum ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] omnibus
in toto suo rigore, ... [illegible] ... [illegible] vellet
Deus serio ... [illegible] omnium sibi salutem, ... [illegible]
... [illegible] omnibus auxilia sufficientia ad illam
conferre ... [illegible], ... [illegible] vult serio ... [illegible] aliquem
finem, qui non applicat, aut confert media ad ... [illegible]
... [illegible] simpliciter necessaria, quae applicare aut
conferre ... [illegible] in illius potestate, ... [illegible] auxilii

sufficientia ad salutem sunt media simpliciter necessaria ad
illius consecutionem, et charitate sunt in Dei potestate; 4°
verò Deus omnibus hominibus non confert, non vellet serio,
et constanter voluntate omnium hominum salutem. adde, quod
alii notarunt, quod non vult serio, et constanter tamen
Deo impediri, quamvis est ex parte sua consecutionem finis;
sed si Deus non conferret omnibus hominibus auxilia suf-
ficientia ad salutem, impediret quamvis ex parte
sua consecutionem salutis hominum utique certum quod non vellet 40
serio et constanter salutem omnium hominum.

Quia hinc depre-
henditur a posteriori. Dei ergo homines lapsos miseri-
cordia quam circa Angelorum salutem non ostendit, etenim
de salute Angelorum post illorum lapsum in peccatum,
solam habuit Deus complacentiam simplicem circa salutem
vero hominum post lapsum verum habuit, et serium desiderium
quo praedestinavit ipsis redemptorem, non vero Angelis; sed quia
Deus solum habuit simplicem complacentiam circa salutem
Angelorum post lapsum, non praestat illis auxilium suffi-
cientia ad salutem; sed quia Deus serium constans et mini-
me, et efficax desiderium habuit de salute om-
nium hominum post lapsum, praestat illis auxilium suffici-
entia ad salutem. hoc desiderium non est voluntas ab-
soluta et efficax de salute omnium, in quo consistit
praedestinatio, absoluta talis, et sine quo nullus
salutem consequitur, ut ait Aug.; sed est voluntas quamvis
[illegible] se efficax, quae infert positionem mediorum
sufficientium ad salutem, ita quod non stet per Deum, non conse-
quuntur salutem.

41 Dicunt thomistae, Deus ratione seu vi voluntatis, quam habet de salute cuiusque hominis, offerre et parare omnibus hominibus auxilia sufficientia ad salutem, non tamen omnibus illa conferre, sed solum quibus vult; ideoque parvulis amentibus, infidelibus, et obduratis peccatoribus non confert Deus auxilia sufficientia; illis quidem in peccati originalis poenam; his enim in poenam peccati; dicentes plane non satis faciunt, tum quia vi illius voluntatis divinae est omnibus hominibus possibilis salus, etiam de obiecto possibili, et sub conditione possibili, scilicet, si in gratia decesserint; sed si Deus illis non conferat auxilia sufficientia, quae sunt media necessaria ad salutem, salus non erit vi illius voluntatis omnibus hominibus possibilis, sed potius impossibilis, cum careret medio necessario ad ultimi finis consequutionem, et consequenter non sit in potestate hominis tale medium habere; tum quia vi illius voluntatis non solum offert, sed confert auxilia sufficientia;

42 Nam 2° quia falsum omnino, quod dicunt, Deum solere denegare peccatoribus pro peccatis personalibus praeteritis auxilia sufficientia, quia sequeretur, vel tales homines non peccare transgrediendo divina praecepta, vel Deum illis praecipere impossibilia, vel Deum velle illorum peccatum; 2us ergo non peccat homo non ponendo actum praecepti, quem ponendi non habet potentiam proximam, quae constituitur per auxilium sufficiens, ut supra probavimus, ... ponere actum praecepti absque auxilio sufficienti ad

ad illud ponendum, e contra pliane im possibile hominibus, quod Deus pre
ciperet hominibus actum, ad quem non tribuit auxilium sufficiens
et naturaliter resultans ad ponendum actum, et impleciendum
preceptum preciperet hominibus actum impossibilem, quod supponit
Jansenianam heresim, cum hoc auxilium non sit
in potestate hominis. — Sed contra Deus vult simpliciter, quod
nequisquam in futurum, et impossibile peccatum preterire
teneret, et Deus auxilium sufficiens naturaliter resultans ad vitandum peccatum, et ponendum actum preceptum. Deus vult
Unum peccatum esse penam alterius, ergo etc. 93

¶ 3º, quod de secundo,
de obdurantis peccatoribus, adhuc certum est, nullum esse
hominum viatorum peccatum, de quo penitere non possit. Docet
D. Thomas 1ª pte q. 86 asserens, oppositum esse errorem, cuius censuram videtur confirmare Trid. Sess. 6. cap. 14
Can. 29, ubi ait: Si quis dixerit eum, qui post baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere, anathema
sit, et nullum dari peccatum de quo homo resurgere, et
penitere non possit, dicit esse falsum, dari in homine auxilium
super naturale sufficientiam ad penitentiam ponendam, relinquentem obdurationem, quod nullus homo quamdiu ... obdurans talibus auxiliis caret. Ergo quamvis obduratio, impenitentia sit hominis viatoris
est absoluta, et simpliciter libera, et impenitentia ... ad ... ut constat ex illis ... ergo ... quare aggrava bis ... sicut aggravavit Egiptus ... ex illis Pauli ad Rom. 2, ... duritiam tuam
et impenitens ... tibi iram in die ire:
ex quo infert apperte obdurationem et impenitentiam

originis ex malicia libera, et culpabilis. Dico est libera
absolute et simpliciter ob curationem, et impoenitentia,
quia in hoc non datur auxilium ad poenitendum vera, et abso
lutas sue [illegible] et potestas libera, vel per auxilium
44 sufficiens [illegible] [illegible].

Hinc ergo infertur, ne
quod posse Deus in unum peccatum poenam denegare auxilium
sufficiens ad poenitentiam homini viatori, [illegible] poena ut
poena non est libera homini, ideo quod poenae peccati ori
ginis non sunt nobis liberae, et imputabiles ad cul
pam; et si negatio auxilii sufficientis ad poeniten
tiam, et negatio poenitentiae [illegible] inferre ex
denegatione auxilii sufficientis esset peccati poena
negatio poenitentiae non esset homini libera et imputa
bilis ad culpam, nec [illegible] excusaret [illegible]
[illegible] dicunt de [illegible] determinatione, im
poenitentia succedens libera et imputabilis ad cul
pam, sicut ebrietas in culpa percussio ante im
putabilis est ad peccatum; [illegible] hinc sequitur
impoenitentia non esse novum et distinctum peccatum ab illo
in cuius poenam incurrit sicut ebrietas in culpa
percussio ante excusat a novo et distincto pe
cato de ebrietate [illegible], non audit sacrum in die praecep
to; [illegible] absonum et erroneum dicere, quod homo viator con
tinuit [illegible] non dimittat per impoenitentiam novum
et distinctum peccatum ab omnibus annis de quibus poeni
tere tenebatur; [illegible], quod adhuc infert homines habe
re peccatum, a quo per Dei gratiam resurgere, et poeni
tere, non possit, quod erroneum, et [illegible] [illegible]

q^a temere admisso peccato, in cuius pœna denegatur auxilium sufficiens, et ultra non haberet libertatem proximam ad resurgendum, et pœnitendum de peccato. 45

¶ Dico 2°

... Dominus nos ... n° 39. quod nequit Deus ... ex parte sua ad conferendum omnibus hominibus remedia seu auxilia ad salutem sufficientia, et alicui indigenti auxilio sufficiente ad salutem illud denegare decreto suo absoluto: imo non licet, etiam in agente rationali, utrumque simul conjungi, cum manifeste sit de oppositione ... de conferendo omni omnino homini, et denegando alicui homini, et sic implicaret, hoc dicere ... ad erogandum omnibus egenis panem sufficientem ad vitam ... denegare alicui panem, quo indiget ad sustentandam vitam, unde si eveniret morte periret ... ipse egeno mori, dum divini potens subvenire et non subveniens famelico pauperi, quantum in se, dum Deus ... paratus est quantum est in se ad conferendum omnibus hominibus remedia ad salutem sufficientia, quo nequit decreto suo absoluto denegare homini alicui indigenti auxilium sufficiens ad salutem, sub illa voluntate generali, qua paratus est omnibus hominibus auxilia sufficientia conferre, omnesque ad salutem perducere quantum in se est. 46

Ad ... parvulos, quia Deus non largitur auxilia actualis gratiae, cum non sint capaces operandi moraliter, a ... est ... ... Deus facillimum baptismi sacri remedium ... sequitur

salutis; quod licet parvulorum plures in utero matris intereant, vel statim morituri nascantur, vel propter inevitabilem aliquem inopinatum eventum absque baptismo decedant, non stat ex Deo, sed per causas 2as, vel liberas vel naturales impedientes applicationem baptismi, sive medii sufficientis intimati a Deo ad parvulorum salutem; unde Deus sufficienter dispo[suit] auxilium sive medium necessarium, licet deficiat applicatio, cuius defectus non in Deum, sed in causas 2as refundendus est. Alio circa parvulos dabimus modum solvendi. ergo.

47 Probatur nobis 2° quod licet omnes omnino homo ordinatur a Deo ex parte sua realiter, recursus quoad suum providentiae ad supernaturalis beatitudinis finem consequendum, sed non ipsi providet, et confert Deus omni omnino homini auxilium, sive medium sufficientem ad istum supernaturalem finem consequendum; quod maior constat probatur minor: quoniam nequit esse rationabilis et recta providentia ordinare creaturam ad aliquem finem consequendum, et denegare illi medium omnino necessarium ad finis [illegible] quindam: sed talia sunt respectu beatitudinis supernaturalis auxilia sufficientia. Dubium [illegible].

48 Nunc 3°

etiam probatur multo efficacius, quod solum confirmatur contra [illegible] cerere de fide ex Tridentino sess. 6. cap. 3 et Innocentio Papa 10 contra Iansenium et ex scripturae testimoniis innumeris, Christus Dominus pro omnibus omnino hominibus mortuus esse, sive pro omnium omnino salute aeterna unica sua obtulisse: ac dicitur

omnino hominibus meruit auxilium sufficiens ad salutem,
probatur secundo; quia Christi Domini mors infinite meritoria
meruit et obtinuit illud premium, pro quo fuit oblata,
sed fuit oblata pro salute omnium omnino hominum: ergo meruit, et
obtinuit salutem omnium omnino hominum; modo sic, sed non
fuit oblata, ut omnes omnino homines efficaciter, et actu-
aliter salutem eternam consequerentur, licet non omnes illam
consequantur, ergo fuit oblata, ut omnes omnino homines
salutem quantum est ex parte Dei, salutem eternam consequerentur; sed ut omnes omnino homines quantum est ex parte
Dei salutem eternam consequantur necesse est, quod omnibus omni-
no hominibus conferat Deus auxilium sufficiens ad
salutem; ergo hec omnibus meruit; ergo hec omnibus ob-
tinuit.

Cap. 23

Solvuntur difficultates oppositae. 49

Opponunt adversarii primo plura Sacre Scripture testimonia, in quibus
Spiritus Sanctus praeteritos, in manis scelera minatur Deus
peccatoribus oblivionem, seu derelictionem; alia
in quibus dicatur esse impossibile quosdam a peccatis resurge-
re; alia in quibus expresse dicitur peccatum in Spiritum
Sanctum, neque in hoc seculo, neque in futuro esse demit-
tendum, que omnia denotant Deum Dominum aliquos puni-
ri denegatione, seu carentia auxiliorum sufficien-
tium ad penitentiam cum veniam consequantur. Secundo, perse-
verantia finalis est medium omnino requisitum in adul-
tis ad consequendam salutem eternam; sed non omnibus confert Deus per-
severantiam finalem; ergo non omnibus confert Deus medium omnino

particularia requisita ad consequendam salutem aeternam.

50 Probatur ex
saepissime in sacra scriptura promitti peccatoribus veniam
et expresse declarari, quantum desideret Deus eorum
conversionem, non intelligi de carentia auxilii suffi-
cientis ad poenitentiam, et de carentia efficacis, sive au-
xilii, vel circumstantiis quae praevisae sunt congruae. Dein-
de quod dicitur esse impossibile hos quosdam a peccato resur-
gere, non exponendum de impossibilitate absoluta, sed
de magna difficultate resurgendi, vel propter inveteratam peccan-
di consuetudinem, vel propter nimiam malitiam huma-
nam, eo modo quo saepe vocatur in sacra scriptura diffi-
cile impossibile, et maxime difficile, quod idem dicendum
est de peccato in spiritum sanctum, quod absolute et sim-
pliciter remissibile est peccatum de quo absolute et simpliciter
potest poenitere homo.

51 Ad [illegible] dico [illegible] minorem:
Deum non omnibus conferre donum perseverantiae finalis quatenus
est ex parte Dei et in actu 1o, non mereri perseverantiam finalem
absolute, sive in actu 2o tale, donum mereri perseverantiae
finalis actualis, sive absoluto et in actu 2o, est hominibus libera,
sive donum divinum dependens a libera cooperatione. Ergo per-
severantiae quod donum tribuit Deus omnibus, quatenus est ex parte
sua, quia omnibus tribuit auxilium sufficiens ad perseveran-
dum in gratia acceptata, etsi non tribuat illud omnibus absolu-
te et in actu 2o. Et non tribuit illis merito actuali sive
in actu 2o quae sunt media omnino necessaria ad aeterni prae-
mii [illegible], tribuit tamen illa quantum in se est et in actu 1o,
sive potentialiter, quatenus vires supernaturales sufficientes, ad

admonitionem

ad meritum actualium habendo tribuit, et ratio discrimi-
nis est, quia vera est medio auxilio sit sufficiens
ad meritum, et perseverantiae finalis, est in illis merito
perseverantiae finalis quo auxilio in re non coniunctio
libera, sunt a libera hominis merito actualio, et perse-
verantia finalis actualis. 52

Opponunt 1o. Augustinus do-
centem lib. de dono perseverantiae c. 12 sepe Parvulos
expirare, antequam illi baptizare possent per huma-
nam industriam qui caruerunt gratia sufficiente cum a vo-
luntate parentum applicabili, idem asserit D. Thomas in 4.
dist. 6. q. 1 art. 1 de parvulis in utero matris mo-
rientibus, quod non omnibus dat Deus remedium sufficientem ad sa-
lutem expirant humano diligentia praecise applicabile. Confirmatur
ex Augustino lib. de correctione et gratia cap. 11 ubi ait, nunc
autem quibus deest tale adiutorium, iste gratie sunt poena
peccati, et epistola 107 ad Vitalem ait Augustinus scimus
gratiam Dei non omnibus hominibus dari 53

Respondetur superius dicto co-
ponens hoc sic id hic ex Bellarmino lib. 2o. de gratia,
cap. 5, et Vega in trid. si Parentes oratione oratio-
ne salutari et ut oportet, bene operarent, et vi-
verent, non decederent illi infantes sine Baptismo,
unde in Parente voluntate habuerunt verum suffi-
cientia applicabilis ad salutem. Praeterea dicitur, cum a, ait Augustinus
defectus Baptismi non provenire ex negligentia Pa-
rentum intendit, non est in poenam negligentiae, non v-
negat quod si Parentes vallent, infantes baptismum susceperent,
Ad alium precor, Augustinus discipulus. Deus respondet lib. 1o. de

vocatione Gentium cap.° 2.° in ipre... arbitror
credi, ... paucorum dierum hominis ad illum perve
niant ... quae ... universis e impen
sa ... quo ... bene eorum uterent
parentes, erg ipsi per eos ... iuvarent. ...
pretandus ... dico in 1.° loco, ...
de auxilijs promissis ... in statu innocentiae, docere
... esse ... originalis, quod per aliqua tempo
ris intervalla ... hominibus auxilia sufficientia
ad ... quae auxilia in statu innocentiae semper
in quolibet momento ... intervallo presto adessent,
in 2.° ... textu ... sequitur ... seu
de auxilio ... de post.

54 ... opponunt
... ... cap.° 11. asserens, deus sua gratia se
iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur; quod
idem docent ... Aug.° plures alii ... textus
iste ... intelligi de desertione per subtractio-
nem ... auxiliantis efficacis, cum hoc ab ... culpa
... denegetur homini a Deo, quo ... inter-
veniente peccato denegat Deus aliquando hominibus auxilia
sufficientia ad salutem. ... duplicitur intelli
gi debere, 1.° de desertione per subtractionem gratiae
habitualis, quod max... insinuant verbo illo iusti
ficatos. 2.° per subtractionem actualis ...
... Dei, quatenus ideo Deus cum hoc ... et nunc
non occurrit ad bene operandum, quia ipse non vult ope
rari, Deus enim paratus est ad ... si ipse homo
vellet cooperari gratiae auxilianti et praevenienti, et sic

prius prioritate derivationis deserit pro deo; quod deus ponit 55

ponunt 1o. fidem supernaturalem necessariam esse ad salutem; deus
pluribus negat Deus auxilium sufficiens ad cre
dendum fidem supernaturalem: 2o et denegat auxilium
sufficiens ad salutem necessarium est de fide, minor probatur, ex
communi theologorum docentium, dari in gentibus ad quos Evan-
gelium non pervenit, negativos infideles, sive ig-
norantiam invincibilem. Si enim non negaret Deus illis nobis
auxilium sufficiens ad credendum non essent infideles negativi,
et cum paulinis mysteria fidei ignorarent, cum possent, et
deberent credere. 56

Ad 1. dicitur ad minorem distinguo maiorem, de fi-
de supernaturali implicita et confusa, et distinguo minorem:
Deus negat auxilium sufficiens ad credendum fidem supernatura-
lem, et implicitam; nego minorem. ad credendum fidem super
naturalem stricte dictam, docent theologi pluribus concedo dispositionem,
cum de fide, non requiri fidem strictam, claram et expre-
ssam ad salutem sed sufficere latam, et implicitam, quoniam
sit affectus supernaturalis, quo homo in Dei unionem, ex in-
tentione ferat per amorem ... aut spem, ad hunc affectum
non denegat ... gentilibus adultis illustrationes, et gratiam
excitantem; cui affectui naturali adiungeret Deus in-
fallibiliter alia auxilia necessaria ad perfecte credendum,
et hanc ... illustrationem ad mentes ... Angelo-
rum custodiam, qui ... populorum, ut
dicit de utero nomine Cap. 22. Carere 2o possunt
auxilio sufficienti ... ad actum fidei strictae, non auxi-
lio ad salutem sufficienti ... ad actum fidei latae; denique

q. fidei initiũ, n̄ imputatur illis hominibus, qui
n̄ habeant cognitionẽ de effũ remoto sub leg. do
sl. de collatione auxilij proximi ad credendum
fidẽ sincero.

Q.° 3ª

An et quomodo admittendũ sit axioma illud
Facienti quod in se est Deus n̄ denegat gratiam.

Cap. 4.

Placuit illud omnino, et exponendo axioma
examinare.

Placuit iisdem
int. Scholasticos nostros celeberrimum fallum
ponimus est. Dixit Calvinus lib. de institutione
Christianae religionis Cap. 2. qui cum neget homini li-
bertatem ad bene operandum in statu naturae lapsae, gratiamque
ab intrinseco efficacem existat, nunc quod de-
nullamque libertatem admittat. Consequenter asserit hominem
lapsum nihil aliud per seipsum posse facere nisi
peccare, excluso Dei speciali auxiliante. hac autem
adveniente, ut vere efficaci ab intrinseco narido
operari. Unde conformat discursum suum, ut loquitur
falsitatem ostendat, quod facit quantum est in se, sive
quantum potest secluso Dei gratia auxiliante facit
in manifesto peccato: nihil enim aliud potest ar-
bitrium hominis sibi relictum in statu lapso, quam peccare
cum sit servus peccati, nec potest non servire peccato
et flecti in bonum, sed peccandi quod potest Deus non
ostendit ergo id falsum est quod facienti quod est in se viri-
bus arbitrii Deus infallibiliter concedat gratiam.

... licet ex viribus naturae hominis ... non lapsus libere operetur, et peccet, abstinere tamen possit a peccato, et aliqua 58

bona opera similiter in suo ordine naturali facere et exercere, docuere plures ... quantum potest per vires liberi solius arbitrij, excluso gratiae auxiliante, et qui non denegare sua opera nomine gratiae non intellexit nisi habitualis et sanctificans, nec auxilij et cooperans actualis et gratiae auxiliaris actualis praevenientis, et excitantis divinae vocationis supernaturalis, supponit enim posse efficere actus supernaturales, quo ad substantiam, et opus habitualis, seu sanctificans dicuntur ponant. Cum isti aliqui ... dixerunt ut docet ... materia veritatis bonis solius naturae viribus facere quae habitualis ... sensisse Concini Massilienses, et alij ... ... dixi semipelagiani, eo quod initium meritorij vitae supernaturalis tribuerent naturae ... seu propriis viribus operanti, de quo puncto videri potest Pater Ripalda tomo 1º de ente supernaturali disputatione 48, ubi totum quae ... toliter docemus statuit, non dari Dei gratiam supernaturalem tamquam ad debitum operibus naturalibus, neque meritum ... vel de vero ... de digno, illa neque ut impetrantibus, aut positive disponentibus ad recipiendam 59

gratiam supernaturalem.

... Similiter Plures frequenter ...

... comprehendit Pater Suarez tomo 1º de gratia lib. 4º de auxilio sufficienti, et alibi et Pater Molina in concordia disputatione ... ut ex parent ... de ... libertate, seu potestate hominis ad adgrediendum sibi gratiam liberarent ...

grã ab oĩ libito, cũ hoc opo nat cũ dpnd grẽ, sive
doni gratuiti, et sup nalis, docent, posse hoẽ per
solas vires liberi arbitrii se ab oĩb peccatis cõser-
vare saltẽ per spaciũ aliqd temporis n̄ longũ,
possẽq cõinceri, aliquos actũ bonos ordinis natu-
ralis ccõ Deo elicere: ideo dicunt, ut exerce-
at homo isto tempore n̄ longo vires suas, qb po-
test n̄ ponendo ex pte suã obicẽ, siue impedimentũ
peccati, Deus infallibiliter illi cõferet grãm seu au-
xiliũ suũ supnale, ut si vocationi supnali cõ-
sentiat, grãm suã [illegible] acquirat, unde cõcludunt
axioma illud, facienti qd ẽ in se afferre cõdunq,
qui ẽ carentiã impedimentũ peccati ex possibilis
ab hoĩe: ita qd homo quoties n̄ ponat impedimentũ
ex auxiliãno possibile actualit ab ipso, ut pa-
60 tiatur, toties Deus illi infundit illuminationes, et ale-
cumq grã supernales.

docent deinde de auctores isti, opera
illa nullo modo esse meritoria grẽ, neq movere Deum
ad grẽ collationẽ p modũ dispõis positivẽ, sed sm cõcurrere
per modũ preparationis, seu dispõis negativẽ remo-
ventis [illegible] peccatũ, insup docent, qd cõdinoillo ceca-
rentiã peccati, et exercitio bonorũ operũ ex solis viri-
bus n̄ẽ [illegible] nor, ut omnibus ita facienti qd
ẽ in se Deus grãm cõferat, cũq illis sepius cõferat n̄ facienti qd
ẽ in se, qñ tpe vocat Deus, pulsat, et allicit per suo auxi-
lio hoĩes cũq aũt pessimos sceleribus infectos, ut ad se trahat
[illegible] illorũ voluntatẽ. Rogant, a hi [illegible], an ita decrẽ
ẽ a Deo lege aliquo infallibili. Sent. a ranue [illegible] opinio
nobis per suo merito xpũ, acq̃uirit legẽ, quã sui,

et ipse solus, statuerent Deum auxilia conferendo hominibus unum. Nec fuit, eaque maxime consentaneo ratione.

Multa testimonia patrum

preterimus, quae hanc expositionem confirmant citat P. D.

[illegible] hoc et a nostris docere nec omnino abest ab errore Massiliensium adscribentium gratiae Dei, hominum conatibus vel operibus, tamquam meritis condigno. 2º quia nequit aliter explicari, quomodo Deus illuminet omnem hominem venientem in hunc mundum, cum enim plures non illuminet actualiter, dicendus necessario, quod per ipsos stat non illuminatio, quia peccatis suis suam illuminationem impediunt, sicut quia non illuminant, ideo non illuminant, quia peccatis suis ipsos impediunt, quod si non ponerent libere peccati impedimentum, et facerent quod in se est non impediendo peccati, illuminarent, sive haberent Deum gratia auxiliantem illuminationem. 62

3º et precipue, quia nequit alio modo intelligi quomodo Deus conferat omnibus hominibus auxilium sufficiens, cum enim certum sit non omnes accipere auxilium sufficiens [illegible], et in majus ad [illegible] in Christum, Deum ad adventus [illegible]; dicendum necessario videlicet hoc esse habere auxilium sufficiens adiuncta [illegible] in sua potestate, et per ipsos non steterit, quia possunt enim impedire adeo illud recipiendo, vel non peccando, quo peccato statuerunt Deum providere, facultatem expiat, neque quod non habent auxilium sufficiens ex proprio [illegible], et impedimento non habent, nec possunt a Deo conqueri, quod habent, non habent illud ex propriis meritis, sed liberalitate, et ex Christi meritis, atque adeo gloriari non possunt. 63

[illegible]

Expositio minime nobis placere potest, 1º quia non plene cavet errorem [illegible] semipelagianorum, [illegible] quae agit Deus per

ib. et 2o collatore in uo uocatur Cassianus Abbas Collationes scribens
ubi asserit: Errori tribuendum quod Cassianus declarat
aliquoties homines praevenire Dei gratiam, dum omnes in deo
est in absolutum esse hanc pedisequam gratiae; in aliquibus vero
gratiam esse praeviam, alia non: in quo illi nec cum haereticis, nec
cum Catholicis pleno concordiae; dum cavet in hac itaque
quod gratia sit pedisequa nostri, cum Christo illis gratia sequatur bono opera
nostris viribus facto, et carentiis impedimenti, sic peccat
periculosas vires non ... cavet Cassiani error, et propter quem haere-
ticus, et Pelagianus, et semi haereticus, et semipelagianus, cum
sequacibus Massiliensibus dicebat et damnatus est in concilio
Arausicano a canone 3 usque ad 24.

64. et quae propositiones damnatae
in citato concilio, sic praecipue ista: qui dicunt per solum liberum ar-
bitrium ... aperit, qui quaerit ... per vires acceptas in crea-
tione ... invenire, ... Deo gratiae adiutorium,
... gratiae adiutorio, accipit gratiae adiutorium per solum liberum
arbitrium: et similes aliis. atqui Christo opposita ad Christi mani ex-
plicatione, omnes ... opera admittenda sunt, cum Christo illos per bona
opera naturae sive bona voluntate impedimentum peccata
minorum carentiis per solum liberum arbitrium pulsat, et quaerat
Deus et illis aperiat et inveniat per gratiam Dei, quod male ...
tat Christo illis expositione damnata Semipelagiana gratia nostra doctrina.

65 Sic nec Jansi
facit communis ... positio, sic haec, et alia, propositiones damnari
in concilio ... semipelagianorum, quatenus ... bono
operi viribus nostris facto mereri aliquem de dono gratiae, atque adeo
dicere dant gratiam secundum merita dari: quia secundum merita, etiam secundum de-
bitum, quia secundum debitum datur, gratia iam non est gratia. Deo ... ut vi-
dere est saepe in citato concilio per totos hos canones, inquam

dici Semipelagiana a qu, ut bene notavit P. Perice de pre
dest. disp. 29, praedictas pp.es damnand, ut iacent, q. verè
unicum inveniatr verbum circa merit. congr., dc... ititm illas pp.es
esse falsas et damnabiles ppr. merit. congrui qrè, ideo ab illarum
esse vere et Catholicas, e in credibile qd damnatas esse
nulla facta mentione de merito congruo, q. independ-
ens a sui merito congrui falsae sit et damnatae a detto
pp.es illas non discurrit dt, q. incredibile est qd PP.
datis ad damnandos semipelagianorum pp.es coacti prae
mitterent id qd unice damnandum erat in semipela
gianis, nempe merit. congr. q. incredibile
e. qd nullo facto mentione merito congrui damnarent
illas pp.es ppr. merit. congr. q. ut iacent, et independent.
a merito congrui damnari ut falsae cum n. Catholicae. 66
Ad 2.m q. est pri

Dici Aug. et Prosper Massilienses impugnatores praecipue
n. eos impugnant, q. expresserint, et docuerint merit.
operibus bonis naturalibus; id qd docuerunt bono nec opera
natis orae venire, seu praecedere grã, et grã est illorum
percedi sequ ex qua doctrina inferunt SS.PP. n. posse negari
n. merit. qte, qd destruit vos qte, unde merit. hoc congrui
n. e expressum et decisum a Massiliensibus, sed e illarum
vi loqi a SS.PP. q. sic arguunt; bono hãi voluntas praeve
nit et praecedit grã; ij meret grã: q. debita e hoi
orã sui naturalis ppr. bonam voluntatem n. viribus ha
bitam audi Aug. sic argumentantem lib. 1.o de praed.
SS. c. 2: qd a. dicat eis, q. sic coepit credere ab illo, in
eum credendi nihil mereri l. unde sit, ut & ia merentur
ceteri dicant addi praetributionis Aug. et grã dei, lumen merito n. dari.

q° 2 Tunc ergo bene arguit ita, non credere incipit quis mer-
eri apud Deum, sed non ex se ipso et per vires non incipit cre-
dere, q° ex se ipso, et per vires non meretur apud Deum
q° non ex eo damnantur Massilienses, quod dicerint non
vires, Deus quod si bono opero per cedant gratiae, et gratia in pe-
di sequo non infert decedendum eo illis operibus me-
ritum et debitum gratiae, quod destruit rationem gratiae.

67 Vide etiam Sto

Ratio a St° et expositionis eius in pugnamus. Voca tenui-
ne sent meritum congruum, his non conanibus, et carentibus pe-
cati ex solo libero arbitrio, ratione in ipso illud re-
ducunt, ut ostendere mihi videor, q° conatus ipsi
solo per sua dent, et a Deo statuti lege illa dicto decedendi
gratiae illis non conanibus, quarum congrue et ratione valde
donum videt, quod q°, quantum de se est conatur appropinqua-
re Deo non deserat a Deo, sed sua gratia donet sed tra-
nere ex hanc congruitate et consonancia, ex ratione legis
illius ergo appropinquente Deo quantum potuit per
vires non e decedere ratione ipsa non conanibus meritum congruum
gratiae, cum talis appropinquatio ad Deum per vires non sit
aliqua ratio a priori inducere ipsam congruitatem, seu
moverentur Deum ad collationem gratiae q° etc, audi Castrinum
ipsum in aliud intendentem et explicantem in suo collo-
cione cap° 13, conamus nostri impares sunt gratiae compa-
rande et nullatenus tanto dono compensabiles, hem
in rem aliquem vel collorem, sive pretextum, qui ipse sue
gratiae largitori ex nobis assumit, q° si hec ratio sit color,
ac pretextum ex nobis assumptum et meritum congruum gratiae, de
quarum meritum tenent admittere DD, etc.

68

Impugnatio etc.

ex positione evertendo eq quiq̄n āng dict̄ illa dispoī positiuę et
negatiuę in dicatq supā nº 60: 2º quia dispoē negant ḡ oppā
conant̄ nō, in ducere ad collaoē grē pʳ modū dispoī moral
lis positiuę; decedunt in inducere pʳ mū dispoī puré negatiué
sive removentis ψ hiberū, sit peccatū letale, quod inuit̄ nō
possitive in dignū grā.. 69

Ut sic oratiori, si q̄ per illud tempus nō longū, q̄d isti ḡ,
assignant dormiret plane careret peccato removente grām,
et reddente hoē positiué indignū grā, q̄ haberet dispoē pure ne-
gativę, et removente ψ hiberū sit peccatū, et nō deus nō atten-
deret ad illā dispoē pure negatiuā, qui conferret hoī grā,
et en, impiū, et blasfemū exercere deū stante ψ pr xpī
merito conferre grā sup nō. q̄ oīnō per nō longū tempus
dormienti, q̄ deo stante ψ pr xpī merita lege de conferenda
grā oībus facientibus q̄ est in se nō atendit ad dispoē pure ne-
gativā, quę sit carentia impedimenti sit peccatū, q̄ atten-
dit ad dispoē aliquā quę sit moraliter positiué bona et
laudabilis, a qua inuitet ad grē collaoē, q̄ si conantur nrū
per vires ar bitrii occurrunt pʳ mū dispoīs ad collaoē grē
debent occurrere, ut dispō positiua moraliter bona, et lau
dabilis, et nō ut pura dispō negatiua, seu carentia peccati,
sed ut positiua dispō ad grā nequeunt occurrere conantes,
ut ipsi adversarii docent, q̄ nullo pacto occurrere possunt,
q̄ nō aut inventaé ad regn̄ā dict̄ illas. 70

Ut confirmatur ratio,
absonū est dicere, q̄ hoī custodienti se a peccato letali
ψ pr spē leuis mali, aut ψ pr motivū indiferens conferat
deus pʳ infallibilē suā lege grā, et huiū hoī habet dispoē
nō movente ψ hiberū sit peccatū letale, et illius positivā

in dignitate; q° ab long[e] p[er] fatig[u]e qu[i] Deus differat gr[ati]æ ex[h]ibitio-
[ne] [in]habili ex sua lege hoi hen[te] viribus n[on] dispo[siti]o[n]e negamus, sive
removente p[ro]hibens, q[ui]a Deus n[on] tendit ad purg[a]t[ione] remo-
tione[m] impedim[en]ti ac aliquo bonitate morali, p[ro] ultimo
nostrorum conatu, sive sit ac p[ro] p[ro] finio p[er] quos n[on] ini-
precedamus, ut eq[ue] ob a peccato ad ergo ad Deus quanquam
nobis sit accedamus; q[ui]a accensus quamvis imperfecta
~~et p[er]~~ ut pote disp[ositi]o positiva n[on] viribus gratiæ illud me-
rit[o] de gr[ati]a, ergo q[ui]a ... reiiciunt.

71 Impugno 3.° ex

positis predictis: q[uia] ex illis sequeretur nos Deum dicente fidei seip-
sis p[er] solas n[ost]ras vires discerneremur a n[on] Deum diciente fidei, q[uo]d ab-
surdum, p[ro]bat Ill[ustrissi]mo Ioanne Textillo de inferendis gr[ati]a, credendum
facienti; q[ui]a ex in te e[st] omnibus omnibus, q[ui]a illo p[er] n[on] discernit
fideles ab infideli, q[uia] ... q[uo]d discernit unus ab alio e[st] cona-
tus fidelis facienti q[ui]a e[st] in se, q[ui]a conatus n[on] dat in infide-
li, at q[ui] conatus iste e[st] opus solius n[ost]ri, ergo ... q[uo]d discernit fi-
delem ab infideli e[st] opus solius n[ost]ri, et n[on] donum gr[ati]æ accep-
tum a Deo, q[uo]d q[uo]d asserere semipelagianorum e[st] ex quo erro-
re alii inferunt, sit initium fidei, n[on] n[on] fructionis, et
salutis e[st] ex nobis, habere non aliquid e[st] ex nobis, de quo glo-
riari, et in gloriari adversus alios possimus ea qua de
n[on] accepto p[er] spiritum gr[ati]æ.

72 Ad autoritatem D[ivi] t[h]ome

sicut m[agis]t[er] Dominicus soto lib. 2.° de n[atu]ra et gr[ati]a c. 4.°
ad ... ex hoc allatu expendente ... ... reservatum
Aug[usti]n[i] et ... ... in m[od]o doctrinam retractasse ... 3
retractavit ergo, sive se explicavit p[er] molina, ut tes-
tis e[st] Pater Henriq[ue] loco citato, illis ab imposteris ~~n~~

al.

Alarcon acrit, et acute defenderet. ad 1q rōs
respondens constat, non vitari, marsilienses errores
per hanc expositionem esse merito deprivatam voce-
tenus a bisnis auctoribus natam et receptam. 1q Massilien-
sibus admissis, et illarum examina adversariis deleo; ad
2q et 3q rōs satisfiet capite sequenti.

Cap. 14.

Nostra et vera axiomatis expositio
traditur.

Cum Doctores nostri doceant 73
Aug. et Prosper, neque gratiam Dei prevenientem a volun-
tate nostra viribus suis relictos, sed voluntatem nostram
prevenirj a gratia nobis a Deo per Spiritum Sanctum inspiratam, ut ul-
terior, et nova gratia nobis conferatur, si voluntas nostra pre-
venienti gratiae cooperetur dicendum nobis, et exponen-
dum axioma de faciente quod in se viribus gratiae, accipien-
dum infallibiliter conferri novam, et ulteriorem gratiam quo in di-
es adaugmentum salutis aeternae consequendae, quae expo-
sitio adeo perspicua et clarissimo visa est, ut perrite
disputatione 12, citato cap. 5, nº suo 48, ut hoc ipsi scru-
pulus inhereat illam impugnando, quod illos admisso
videtur fatendum, quod antiqui Scholastici, in quibus D. Thomas
et Scotus numerantur explicantes axioma de faciente
dicentes quod in se per vires non erraverint, quod tamen ex
Sanctos Patres, et invenire aliis tamquam parum securam et
sanam in theologica doctrinam edocentes, sed scrupulus iste
minime nos pungit, quia numquam in animum induximus opposite explicationis auctores esse censura
aliquos dignos, videlicet ab eorum sed expositione

capite superiori rationes recensuimus.

// Noto 2°

74 dicto Scr̃ⁱ p̃loquuᵐ illud ita exponendum e, omni homini facienti quod est in se, per vires grãe supernaturalis prevenientis, Deus infallibiliter confert ulteriorem grãm auxiliantem ad salutem ᵈ legᵈᵒ, si ulterior grãtia necessaria sit, ex explicatione noto 1, non aufertur neque denotari ex parte facientis, quod est in se viribus grãe, conditionem sine qua non, quod certum est enim non facienti, quod in se viribus grãe, denegare Deum sepissime ulteriorem grãm auxiliantem, et sepe efficacem ad conversionem et salutem, ut supra notavimus a nᵒ 60; huius rei fidelissimum testem Divum Paulum de persecutore in Apostolum Xpⁱ repente translatum per grãm Dei efficacem: denotatur quoque conditionem inferens exclusive decretum, seu legem, collationis grãe illius, conditioni posse ex parte nostra viribus grãe Deus infallibiliter adiungit per legem suam certissimam grãm ulteriorem. Noto 3°. Legem istam nobis stare ex pluribus sacrae Scripturae locis, et illius preservatione inquam ita promittit Deus hominibus: convertimini ad me, et ego convertar ad vos, petite, et accipietis, quaerite, et invenietis, pulsate et aperietur vobis. quae promissio cum nequeat sub conditione haec conversionis, petitionis, inquisitionis et pulsationis per vires non prevenientis grãe, intelligi debet de conversione, et pulsatione, inspirante a Deo, sive sub auxilio Divinae grãe illuminantis, et afficientis mentem, et cor, seu voluntatem hominis.

76 // Noto 3°.

hos peccatores non tantum spirituale religionis notitia et fidei instructos, sed et paganos (loquitur de adul-tis) illuminari respicit a Deo sua gratia ad im-perfectos quosdam actus, scilicet ad [illegible] ad detes-tationem peccatorum, ad cultum in verum et unum Deum aspirationem, timorem, spem etc. quae incipit hominis iusti-ficatio. hi autem divinae conatus quidam sunt ergo Deum suum quo Deo appropinquat peccator, quo Deum quaerit, quo licet imperfecte ad Deum convertit, et ad Dei mi-sericordiae fores pulsat, cum tamen hi actus imperfecti sunt nec sufficientes ex parte hominis ad iusti-ficationem consequendam et salutem, alii autem necessarii sunt ad iustificationem, scilicet perfecta contritio, perfectam fidem, spem, charitas et religio in Deum. dicimus quod quod facientibus per virtutem gratiae praevenientis hos actus imperfectos Deus differt ulteriorem gratiam adaequatam habendi ad hos actus perfectos, qui iustifi-cationem et salutem consequatur, et sic intelliguntur verissime illae propositiones universales: omnis qui quaerit invenit, qui quaerit, quicumque a Deo misericordiam postulat, misericordiam accipit, qui cum Deus ad illius fores pulsaret aditum habet, haec tamen pulsatio, postulatio et inquisitio sunt Dei bonos, et ex praeveniente Dei gratia fiunt, et sine illa non fiunt. 26

Displicebat a ita intelligi, et exponi debere axioma illud. 1° ab au-thoritate Dellij[?] [illegible] [illegible] 3° [illegible] ita [illegible] per invocationem humanae gratiae dicit [illegible] non a, [illegible] ut in vocem a nobis et dicit [illegible]

q.º o pius qd eu q̄ ad sit invocavimus, aut provocamus Divinæ
grãe eopus, qd in nobis facit ipsa grã præveniens: q.º
n. ad in vocationem humanam sive solis humanæ
viribus factam cōfert grãm; sed ad invocationem ex grã
factam novam, et ulteriorem grãm cōfert.

27 M. 2.º pbat celebri
illo principio dicta lib. ... adversus Collatorem, sive Cas-
sianum. evide, bonos Conatus, et pia grã Dei studia
et ambitos e ex Dei dono ... q.º n. licet Catholica cō-
ntrovare ... pius studius voluntariis Deo a principio ...
re Conantis quille Conatus sit Dei ... per Xpus sive
alicuius per ... venientem, sive in ... ex meritis
Xpi. sed habentes illos bonos Conatus et pia erga Deum
studia promittit Deus suæ auxiliantis grãe ad illos per-
ficiendos per ulteriores, et perfectos actus, qq. iustifi-
cationem, et salutem promereat, q.º operantibus viribus grãe
quantum in ipso e, cōferre Deus ulteriorem grãm, tenendum e.
Dicitur hoc ... principio ... sonat ... Arausicani ... Can. 2, multa in hoĩe bona fiunt
quæ n. facit homo, nulla v. bona facit homo
quæ n. Deus prestet ut faciat homo, ide. licet bona
et dona grãe fiant in hoĩe, qr homo ea faciat libere,
nullum in bono, sive nullos bonos conatus erga Deum
facit liberum homo, qq. sibi Deus, aut q̄ grãe ... quas
n. ... ex ... de Dei grã præsentis ... sive
præveniente.

78 M. 3.º ... expositiva ratione, quæ incul-
cat D. Thom. ... q. ... art. 6. nullus homo bene, et pie
Conatur incedere, sive ... ad Deum absque præsta

bona cogitatione donata a Deo, et ejus [illegible] illius cohitatio-
nem in fundit ex intentione operis sive actus conatus, ac-
tusque, et versionis ad Deum. Quo conatu talis cohitationis
est in ordine ad bonum opus sive pium voluntatis conatum
erga Deum: modo sic: Deus non intendit [illegible] illud bonum opus
sive pium voluntatis conatum erga Deum ut finem, sed ut me-
dium ad finem supernalem hominis, scilicet aeternam salutem, et bea-
titudinem: ergo illud bonum opus, sive pium voluntatis conatum
est actum supernalis. Probatur consequentia haec: quia opus ordinatum
ut medium ad finem supernalem hominis est supernale; opus
enim, actumque viribus solis naturae improportionatum omnino est
ad supernalem hominis finem dicendum, et promerendum; ergo re-
dicitur: actum supernalis, talisque in hac providentia ne-
quit fieri absque gratia supernali auxiliante per Christum,
quo de loco ad ultimum quilibet quem homo elicit, sive habet
conatum, aut affectum, quo quantum est ex se faciat, ut Deum
sibi inveniat, illum habet ex viribus gratiae. 79

Probatur 2°. Contra
nostrae explicationis, quod suppositis divinis promissionibus
supra adductis n° 74 implicat quod homo viribus gratiae faciat
quantum est in se, ut quaerat, ut petat, ut pulset, et quod ex
parte Dei nihil inveniat, nihil accipiat, et ianua
divinae amicitiae non aperiatur, tunc enim staret per
Deum, id est, gratiam negaret quaerenti, et petenti, facienti quod
quantum est in se, quantum Deus ab illo exigit: quod si nova,
et ulterior gratia necessaria sit, ut homo per actum Deum
per iustificationem inveniat, et ad domum Dei, ut amicus
et filius admittatur, est impossibile, quod Deus illi deneget novam et ulte-
riorem gratiam auxiliantem ad illos per [illegible] actus, [illegible]

dir p. tuō ad iustificat &c. Salutē; qº verē, et per-
picue intelligit. Sic, quomº faciendi, quomº faciendi
qdē in se Deus nº deneget grā, quominus ad finē ultimū
supernālē hoēs sibi quærentes Deum per vires grā per-
ducat.

80 Ast Sic enim intelligit, et explicat quomodo Deus
illuminet oēs hoēs venientes in hunc mundum, ut ille xº
Cusa, in expiratione, Deum et salutem deperditā inve-
niat, uel plures nº inveniant, qui nº sunt sufficienter
illuminati ā Dei lumine, et charitatis fulgore illumi-
nat, enim Deus omnes per grā auxiliantē intellectuales
et affectivas ad conatus illos imperfectos reddendos viribus
grā: parans sē ad lumen novum, et ulterius grā illus-
trativā, et affectivā tribuendum omni hoī per prīora
auxilia conanti quærere, et imperfectē licet quæren-
ti Deum; quominus per nobis, et perfectos actus quæ-
rat et inveniat Deum saltē qs deperditū: qd si nº illu-
minet homo novo illo, et ulteriori lumine promisso
novo sibi grā illuminativa per ipsum hoēs stabit, qui
cū posset quærere Deum per vires grā prius præstitas,
et sibi faceres, et conari appropinquare Deo, quantum in se
erat, nº quæsivit nec conatus illos habuit, ad quos ha-
bendos grā sufficientē habebat.

81 Ast Sic enim intelligit
quomodo Deus oībus hominibus conferat auxilium suffi-
ciens, licet nº oībus conferat auxilium proximum, et imme-
diatum ad fidē et iustificationē, qui auxilium hoc proximum
et in manu ad actus perfectos, qq. Deus annectit ho-
minis iustificatione, et saluti, quite ob illo ulterior grā

permisso faciendi, quod est in se viribus gratiae antecedentis praeparare ad illos perfectos actus ad priores acquirendos: unde si
Deus non confert ulterioris gratiae sine auxilio per
auxilium, et iam manus per hoc habuit, quia sub auxiliis
gratiae antecedentis non fecit quantum in se erat ponendo actus
illos imperfectos ad quos habuit auxilium sufficiens
eius gratiae: videre vero est auxilium illud fuisse
in hominis potestate, quare est in illius potestate fuit
facere quantum in se erat viribus gratiae antecedentis, ut ad
ulteriorem gratiam recipiendam se dispon[er]at. 82

Ad 2um explicatione
hac ista fere nulla sunt, quae obiici possunt. Dices
m[inore]; ex natura est in fieri, quod gentiles elicere nollent
aliquos actus supernaturales ex gratia per X[ristu]m ante
fidem, quod videtur absurdum: Cum initium omnis operis sit
per naturalis pertinentis ad ordinem gratiae, et deducens se
ad illius perfectionem, et salutis sit fides in X[ristu]m. Resolutio
nostra ... alios ... plures apud Ripal..., quod licet ante
perfectam Evangelii notitiam non possit dari fides ali-
qua supernaturalis imperfecta et improprie sumpta, seu virtualis
... distincta in actibus supernaturalibus cultus re
ligionis, orationis et pietatis in Deum, quae quodammodo est im-
perfecta fides, illam antecedit ... actus ...
ad perfectam fidem in X[ristu]m ... ratione nostra, ...
... loquentem de Cornelio Centurione lib.
... Cap. 7 ... valde
... potissime nostra ... Aleardus ... cre
dere meruit quod vir bonus erat antequam crederet, quod
de Cornelio praevenit dici, cuius acceptae ...

d ex haurite orationes, antequa[m] Credit in xpu[m], nemi[ne] sine a[li]mo ide donabat, & orabat: neq[ue] uo[m]o ad inuocabat, in que[m] n[on] Crediderat, q[uia] esse posset sine fide xpm e[ss]e salvu[m] [et] adeo edificandu[m] mereri acquireu[m] etpo: rol[u]m Petry.

Disp. 3[a]

De auxilio efficaci Diui[n]e gr[ati]e.

C. 1[us]

Qd sit auxiliu[m] efficax, et precipua[e] D[octo]rum senten[tiae] circa illud exponit[ur].

Ad Deu[m] enim me ad po[n]eris, n[ost]ri tractant & laboris partes ce[n]d. auxiliu[m] efficax Diui[n]e gr[ati]e, eiusq[ue] d[e]finitio[n]e in dor[u]m ganda[m], in quo ex[istim]o in defenso [...] Diuo Thom. q[uae] certe est inter Dominicanos, nitimos [et] ie suitas, et preterita specul[ati]one, ni[hi]l q[uo]d a certo Controversie scopo [...] certe diua semiu[m] inuolu[ta] sta[n]te efficacis auxilij esse peri[cul]u[m] defi[cien]t. q[ui]bus hac in difficultate d[omi]nu[m] exponere. Eaq[ue] auxiliu[m] efficax et pure faciens sine efficaci differe, e[st] donu[m] supernale transeunt in homine, et collatu[m] a Deo ad opus salutare, cu[m] modi[s] facilitas[,] ... hoc et in ac[tu] 1°, et in actu 2° efficax dicit[ur]. et: e in actu 1° efficax, q[uo]d antecedat[ur] positione seu exire 3 o pris salutaris, [et] illo in facultate d[omi]no[rum], in actu 2° efficax dicit[ur], q[uo]d ad iu[c]dan[...] et se exercere, afert q[uam] d[i]sjunctive [...] ipsa positione o peris salutaris, vo[lun]ta[ti] cui[u]s, d[omi]no[rum] [...] opere salutari, Controversia; q[uia] hui[us] precipuis

obiq. e auxiliu efficax in aiui 1º tale, sive praesenti onq. actuale operatione, qd in nobis sine nobis libere concurrentibus

Ecce ig. sese per dict. difficultas ingens dei leandi auxilij ex parte actus, ne efficax sive efficaciae auxilij in aiui 1º cum actuali libertate Cre in exercitio operis salutaris, ne efficacia ira, et infallibilitas auxilij in ducit metaphysicam, seu in fert existentiam operis salutaris: in n. relinquit in discq. voluntati simile, qs illius potestatem perquq. possit actu ponere existentiam operis, qd si relinquit potest simpliciter voluntas n. ponere opus: q. potest ee inefficax, et fallibile auxilium efficax, et infallibile [illegible] efficacia [illegible], et infallibilitas operis [illegible] libertate; qd implicat contradictionem; hinc e difficilis ille mu concordie inter efficaciam auxilij divini, et libertatem operis Creati quo dissolvendo tanto ardore Scholastici omnes contendunt

Et hac ex pediendo difficultate exorta e celeberrima illa controversia, qua rogat, utrum auxilium efficax sub quo voluntas infallibiliter operatur, sit extra seu sive phisice [illegible] phisica entitate considerata, ita ut talis connexio cu opere salutari, ut talis phisica entitas actualis coexistere in voluntate, et voluntatem n. operari salutare, sit implicatoriu, et metaphysice impossibile, an potius auxilium phisice consideratum n. solum sit efficax, quia in efficacia, et indifferens esse

& ab intrinseco et illi assentiat, vel dissentiat, resis-
tat que ~~pro~~ suo in nota libertate voluntas &c.

45 (4. doctrina)

PP.es dominicani a temporibus Mag.ri Bañez
docent, talem esse physicam entitatem auxilij efficacis
ac moventis nostram voluntatem ad opus salutare,
cui voluntas consentit, ut se ipsa essentialiter distinguatur
a bonitate physica auxilij, cui voluntas non consentit,
immo sufficit, quin deus esse intrinsece, et essentialiter
expeditus actus ut, et bonitate sua physica, et mere
metaphysice sit opere, et intrinsece inseparabilis cum
carentia operis, ~~ac~~ et se ipso discernere consen-
tientem a non consentiente; atque adeo entitatem phy-
sicam auxilij cui voluntas consentit existere immo-
tamente, et voluntatem illi assentire repugnare
prorsus sicut repugnat entitatem auxilij, cui volun-
tas dissentit in voluntate existere et voluntatem
ei assentire, sive elicere actum salutarem adquam
efficiendum confert a Deo.

5 dicta [illegible] omnes
nostri, in numeri que alij externi quorum cata[logum]
invenies apud P. auctorem Leonardum in aureo libello
pro defensione scientiae mediae, [pag.] 3. et apud P. Henao
. . . lib. de scientia media historice propugnata
. . . 13, et apud Ripal. disp. 113 . . .
. . . , ut non dirimat controversiam puncti . . .
. . . docent . . . una que mente
huius . . . docuerunt, auxilio efficacis . . . gratiae
quo Deus nostram praevenit libertatem nostram que voluntatem

excitat, et quia voluntas nostra dissentit non est suo intrinseco, et essentiali nexu cum dicto, neque est essentialiter diversa ab omnibus efficacibus et mere sufficientibus, neque dissentire voluntate in principio, et metaphisice de trahit ad unum, sit ad dissensum; dominio auxilio efficacio cum sua entitate phisica spectata essentialiter indifferentio, sive tali, ut possit voluntas etiam in sensu posito illi repugnare, sive dissentire illi, iungere potestate cum entitate phisica auxilii efficacis, et quo sic et nunc diungit dissensum actu, attendende ad verba sententiae oppositae loca sub citantes habent propter modalem impossibile est voluntati diversitate huic entitati auxilii cum modo dissentit, statuimus nos itaque non esse voluntate dissentire huic entitati auxilii cum modo dissentio, sive non habuisset cum hac entitate auxilii donati dissensum

Pro faciliori huius disputationis praesentis et diu agitatae intelligentia, quam perspicue exponit Magister Albarr. libro 10 de auxiliis disp. 72. quo assumptio contra Pelagium veniente ad vitere gratiam efficacem praedeterminantem, dicitur quippe ista doctrina nostra haec aberrasse controversia illa enim tota orta est de necessitate gratiae supernaturalis praestantis et cum sit non ad actum supernaturalem, et meritorios, cum doceret Pelagius, quod ex seipso esset sufficiens, et non indigeret adiutorio gratiae, nos et cum dominicanis PP. Iis tota versatur circa connexionem auxilii efficacis cum sit sic ipsi cum entitate sua phisica adequate intrinseco, et essentialiter efficacia, ut ipsi docent, vel sit ex aliquo secundo inadequate

ut nostri contendunt. Deinde, nos quod attinet, Deus non solum nos adiuvat auxilio gratiae ut possimus, sed etiam ut velimus, ut agamus salutaria, non solum tribuendo possibilitatem, sive potestatem, voluntatem sive actum voluntatis internum, et actionem ipsam salutarem sine externum actum, quem tamen si fateretur Pelagius, nullus esset Augustino cum ipso litis pendentio, ut asserit Augustinus lib. 1°. de gratia cap. 47, si doceret Pelagius etiam nostram bonam voluntatem et actionem divinitus adiuvari, ut sine illo adiutorio nihil bene volumus, agamus: ex illa est gratia Dei per Christum, nihil de controversia gratiae internae & reverentia relinquitur.

Ex falso etiam exponit controversiam ita cum Alvarez lib. 4. responsionum cap. 8. ait non esse sine de, videlicet utrum arbitrium sive a auxilio efficaci gratiae divinae in genere causae physice efficientis, nostros theologos contendere, et docere Deus per auxilium efficax gratiae praevenientis, non esse causam physice efficientem actum salutarem vera efficientia physica sed tantum efficientia, sive efficacia moraliter suadendo; deinde primis, quantum ad hoc fallax Alvarez statum exponit quod nobis disputatione 4ª 4. ubi plures notavimus Jesuitas pro docentes auxilium Dei gratiae actualis physice efficiens in actum salutarem, quo dissensio non est circa discursum physicum, et efficientiam, deinde, nullus nostrum est, qui contra Pelagium et cum Augustino non fateatur, Deum per vires supernales gratiae nobiscum facere et operari quemvis actum salutarem non tantum moraliter, sed etiam physice; atque adeo esse —

bono fidei, et dono ex Dei gratia accepto ipsius actuale
nostri consensus; ut enim Vasquez dicat nobiscum physice ope-
rari nostri consensus per virtutes supernaturales gratiae, non
est naturalis quod auxilium actuale gratiae, usque illustratio, et
inspiratio divina concurrat cum illo ex physice suffi-
cientes, Vasquez vero, qui habitus supernaturalis gratiae con-
currat physice faciendo et auxilium actuale gratiae
concurrat moraliter suadendo.

§ Secunda dissensio
est circa efficaciam intrinsecam auxilii ex parte actus primi
et vigilantia exaltiti nostri consensus, connexionem firme
ex parte [illegible], seu virtutes praedeterminantes volun-
tatis ad eius consensum; et quo mere physice
negat omnino physice auxilii efficaciam, ab extra
habendo a Deo gratia actuali auxiliari physice, et
moraliter efficiat animam salvare, et a Deo quod auxilium
efficax sit qualitas vitalis, vel non vitalis, sit actio,
vel praeviso motio et passio vel quomodocumque
ex his tertio, dummodo fateantur se haberi ex
parte actus primi ut talis intrinsece efficaciam.

Nunc autem
[illegible] consentio, nobis de opposito sententia Alvarez, cum ex mente
Magistri Alvarez et communiori praedeterminationem
cum consensu exponemus quaedam quae uti supponenda
[illegible] universaliter tamen primo, ut causa secunda
operetur, necessarium est praevius Dei influxus in ipsa causa
quo, quo Deus illam ad operandum ante movet seu prae-
movet, praedeterminat et applicat ad operandum.
quod supernaturaliter operetur causa secunda praemoveri debet a

a Deo premotione ordinis supernaturalis. 2o. Premotio premotiva sive premotio supernaturalis producitur in causa 2a effective a solo Deo, et ad illam Creatura mere passive se habet. 3o. hec premotio supernaturalis sive auxilium physice predeterminans requiritur sive voluntas sit instructa habitibus supernaturalibus ad actus supernaturales, sive non. 4o. hec premotio non distinguitur ab operatione Cause 2e sicut causa physica illius, omnis autem causa physica non distinguitur a suo effectu. 5a. Deus premotione illa efficaciter applicat voluntatem ad volendum et infallibiliter operatur determinando illam ad determinatum actum bonum. 6o. Sicut premotio illa motio per naturam physicam connexionem et illationem infallibilem infert operationem, ita [struck] carentia premotionis infert operationis carentiam. 7o. hec physica premotio non vis illius carentia non est in potestate voluntatis: 8o. divisio est auxiliorum in efficacia et inefficacia que non est in membra extrinsece differentia, sed intrinsece et essentialiter differentia: unde in potestate voluntatis non est auxilium quod preveniendo facere efficax aut inefficax.

Sed hec omnia ex parte Alvarez per totum librum 3um de auxiliis ubi queritur de theologis Societatis, qui referentes [illegible] dicant physicam premotionem omnino determinare ex parte actus 1i voluntatem ad unum: quod in quantum ad verbum omnino, non reperitur in suis auctoribus, videtur in-

Ipsam per vocem Omnino praevia motione ita determinat voluntatem ut voluntas non sederet, nec posset dissentire, si vellit, quod nullus Catholicus dicere potest. Si enim ipsi operarii, quod per praeviam motionem infallibiliter operetur virtus consensus, providerit consensus, et quod voluntas indeclinabiliter sequatur Dei ut haec im pulsus, quem illi ut possibilis dispositio sui dissensus, Cum praevia Dei motione, numquam asseruerunt Deus omnino ut determinare voluntatem ad consentiendum, id ut isti quaerit; licet, per praeviam motionem voluntas metaphysice determinatur, et alligatur ad unum consensum, quia mirum quod dicat voluntas praedeterminatur omnino, quia nullo ei relinquatur in dispositione a corpore voluntate determinando; deinde quamquam maior et omnimodo determinatio ad consensum potestas, atque vim possibilitas disponendi dissensus cum praevia Dei motione

Cum

An auxilium efficax sit cuntanee, et ab intro efficax et consensus in praevia Dei motione, cum actu salutari essentialiter connexa.

Cap. 19

1 Ratio negativa sententiae ab autoritate praesertim divi Thomae desumitur. 22

illam pugnationem auxilii abominavit sic quam physice sua natura efficaciter physice praemotionis cum actu salutari essentialiter connexae suscipientes consequere theologi merito illam auspicantur a novitate doctrinae, cuius neque apud Decium, et Sanctos neque apud antiquos scholasticos vestigium ullum videtur invenire.

inveneruntur doctores quando que a Calvino tractoque quo lib. 2, Instit. cap. 3. sic exponit, super ipso illis gloriatur, inquit, quod voluntate non movendo, ut quam sit multis seculis traditur, et creditum ut nostre postea electu sic motioni ejus obtemperare aut refragari sit voluntatis efficacia a faciendo.

12. Haec Calvini verba profert et complectitur insignis theologus ... in suo ... Catholico ... feria 6 ... dominica ... quadragesimae, et subiungens, facetus Calvinus ... a Deo ... nobis ... ipsius ... cerebri ... dignum sane ... quod ab homine tam pio viri docti et religiosi complectuntur cum admiratione exclamat auctoritate, nobis quod ... datur ... homines, venit eadem, quem ... nunc, ... censura ... ducere sub necessitate: hec illi: nos verba referimus non censuramus.

23 At ... evidentem ... a ... universalia ... numquam ... efficaci, a philosophe pro ... meminerunt in agendo de necessitate ... gratiae ... de vocatione, illius tractione et inspiratione, ut ... vulgatissimus ... Tridentinum sess. 6. cap. 5. quod decernit, "exordium nostrae justificationis a Dei praeveniente gratia sumendum esse ... quod tangente Deo cor hominis per spiritus sancti illuminationem, homo ... alliciatur, ... possit inspirationem illam et recipere et abiicere; ... quod

q. motione, a tridentino Concilio q. per hominem bonum adius n. beauens. Sunt inspirationes, et aspirationes vitales, quas homo recipere potest sentiendo, et abstrahere dissentiendo, in subs. hoc, a illa motione phisice predeterminans, et qua abstrahere dissentiendo n. potest voluntas, ut qua agnoverit Concilium clementer. Ex quibus constat abunde ex adductis a nobis d.e 7. q.e 2.

Scha. monstrant, aug., presertim Oppon. obiis en, explicant auxilia duo pre operationes vitales, illuminationis, delectationis, scientie seu cognitionis, suavitatis, delib., veritatis inspirationis etc. 14

Nihilominus

eius esse a mente D. thome doctrinam auxilii prevenientis ab initio efficacis, et phisice predeterminantis usque ad evidentiam ostenderunt plures seculi huius eruditissimi p. Pbs. a s. tiae. ph. abunde demonstrant, iusto volumine falso à sugi. D. thome premotionem phisicam: audio enim in ipse proposito pemin dicando D. thome libri integri ed. diseatheologi quedam, quae nominant D. vir nazione Itall. professione dominicanus et dele Iuliano sede valde movente, q. Auctor totus incumbit in expendendis testimoniis Diui thome qui premotorum hyspaniensis, et quorundam francorum doctrine repugnant. 15

Nec tot circum ferent D. thome textus adversus auxilio phisice predeterminante ex metaphisico et entitativo ... illatione Dominum, ut omnes preter motum n. liceat, et omnes expendere et ponderare n. vacat,

>> ... opusculo 7º art. 7 ad 4 hec habet: Deus movet omnia sec. modum eorum; et ideo Deus motio a quibusdam participat. cum necessitate, a non a Racionalli cum libertate propter hoc quod virtus Racionalis se habet ad opposita: et ideo sic Deus movet mentem humanam ad bonum, quod tamen potest huic motioni resistere et sic ex Deo est, ut homo se ad gratiam preparet. quo ex Deus, ... ita Deus movet causas liberas, et se habente ad opposita motione accomodata illarum naturae, ut non tollat, neque impediat illarum indifferentiam ad opposita, quo ita sic movet, et possit voluntas motioni divinae resistere, et sic cum motione divina ad bonum se flectere ad malum, disjungendo et disponendo resistentiam suam cum motione divina: motio ergo divina indifferenter ... non est libere, et non metaphisice determinat ad bonum, et cum illo esse ... connexo.

... Sic illustrar...

... Deus, ... 6 de veritate art. 3 et 4, et de libero 22 art. 8 explicare eo modo cum predeterminatione divina efficaci cohereat libertas humana, ad dicendum non dari causas, que determinate inferant hanc vel illam conversionem ... causas et a miniculo habere, ut aliquando causa ... ; quo non dat auxilium divinum gratie, quod sit ... operis salutaris determinate et mero phisice inferens opus salutare: alias non recurreret ... ad pluralitatem, seu cumulum auxiliorum, ut divina predeterminatio efficiat suum sequatur effectum: auxilium enim, quod vis ab intrinseco efficiens, et phisice predeterminans certo, et infallibiliter effectum sortiret.

17 ... 3º audiendum ... 3 part. q. 69 art. 8.

explicare, qua ratione ex duobus Bannezianis eadem gratia, aliqui sufficiat, et alius deficiat. Cum iam addere ipsum esse aequalem gratiam per utrumque, sed non aequaliter ea utuntur, unus studiosus in ea sufficit, alius per negligentiam gratiae Dei deest. ubi ad maius voluntarii sed quo unus ante auxilium gratiae admovere negligendo, quia vanae, sive a suo alter eiusdem auxilio, revocat discrimen, sic utrum quae quod causa discriminis non erit apta, si auxilium gratiae ipsum dari in sufficiente esse physice praedeterminans, et determinatio eius effecta: quia sufficiens non est instrumentum quolibus auxilium ex non sufficiente, sed in quolibet inscrutabili, et ubi veniunt, illis praedeterminantibus, quae non sufficiens determinasset; quod est ad negligentiam voluntaris, sed ad defectum auxilium praedeterminantis in uno, et ad oblationem eiusdem in alio esse revocandum discrimen. 48

Vide ...

...; quia ... Sed dicet hic haec: Deus movet voluntatem hominis, sicut ultimus motor, ad ultimum obiectum voluntatis, quod est bonum, et sine hac universali motione homo non potest aliquod velle; sed homo per rationem se ipsum determinat ad volendum hoc, vel illud, quod est vere bonum vel apparens bonum, quamvis Deus interdum specialiter movet aliquos ad aliquid determinate volendum, quod est vere bonum, sicut in his quos movet per gratiam, ex quo plura deduci possunt contra praemotionem physicam in universum: Deus ut est ultimus motor, sive Creator sic movere voluntatem, ad bonum in communi, quatenus est causa inclinationis illi inditae a propria Creatione, ut extra sphaeram universalem boni non possit versari per suum actum volitivum; hoc est determinare physice se libere per rationem movere ad particulare bonum per particularem actum sive ho-

bonum sit uere bonum, sit honestum, siue sit apparens bonum, siue in honestum, quia requirat ad singulas actus in particulari determinationem ut docent Thomistae.

4. Quia infert Deus sim[u]l int[en]dens mouere aliquem ad aliquid determinate volendum, quod illud quod mouet per se quod ad id quod est vere bonum siue honestum, ex quo autem infero has duas actus conclusiones legitimas: 1ª sit: quod quando Deus mouet ad actum ordinis naturalis, non per se non mouet determinate ad unum siue ad particulare bonum, sed solum ad bonum universale, non per motionem praeuiam particularem cum particulari actione moralis physica actione, quae non est possibilitate. Inexq[ue] sit 2ª: quod quando homo peccat non determinat illum Deus neque praemouet determinate ad actum malum, sed solum ad bonum in communi, et hoc ipse motione illum indifferentem applicat determinate ad actum inhonestum, siue ad apparens bonum, patet ergo, quod Deus neque ad actum malum neque ad peccatum mouet hominem per se quia sunt vitiosus motor, sed quando Deus mouet hominem motione propria motoris vitio non determinat illud autem ad particulare bonum in specie, sed solum ad ipsum bonum ex obiecto voluntatis, quod est.

2º. 3º infertur, quod ab indifferenti, ut indifferente procedere potest determinata operatio, probatur aperte, quia Deus mouens voluntatem ad bonum in communi relinquit illam adhuc indifferentem ad hoc vel illud bonum determinate amplectendum, siue vel verum bonum siue honestum vel apparens bonum siue inhonestum, sed ab ipsa voluntate procedit determinatio ratione ... quod ab indifferenti ut tali procedit determinatio determinata operatio. Standum

Ex hoc textu colligit, quod licet Deus moveat per gratiam voluntatem nostram ad bonum honestum determinate, et non per se ad amplectendum, ita tamen movet, ut non permoveat, sive praedeterminat voluntatem ad bonum per motionem physicam necessitatem sive per connexionem infallibilem, et ab intrinseco efficacem suae motionis: ergo ita movet per gratiam ad bonum honestum determinatum, ut non impediat utrumque et facultatem voluntatis determinandi ad illud, scilicet vel motionem recipiendo per bonum; vel illam abiiciendo per dissensum, nosque non renuimus, imo fatemur Deum per gratiam auxiliantem movere ... sive permovere voluntatem nostram ad unum verum determinatum quod bonum; ergo movere et movet ... ad actum bonum, per auxilium excitantem, et allicientem voluntatem ad illud; negamus tamen movere ... sed permovere irresistibiliter, seu efficaciter ab intrinseco: movere ... auxiliis et permovet ad actum salutarem, quod movet ... ut eliciat actum per auxilium cedentia moraliter et intellectualiter ... ex parte actum ... ad actum ... permovet resistibiliter sive relinquendo in voluntate potestate utendi et non utendi tali permotione moraliter; utendi scilicet consentiendo illi, et non utendi dissentiendo illi.

22

§ 5. ... suorum operum ... libertatem voluntatis ... a se et ab intrinseco, et non ab agente extrinseco, sed determinationi voluntatis a se et ab intrinseco repugnat auxilium efficax physice, et infallibiliter praedeterminans, ... dist. 25, ... art. 7 corpore hoc habet, quaedam determinant sibi finem, et actum quorum ... in potestate

eorum qui habent in eorum, et similiter est sibi per se habere actionem vel illam; et propterea in solis in eorum habentibus reperitur liberum arbitrium; non vero in illis quorum actiones non determinantur a se ipsis; et inde ad 3um art. determinatio actionis in potestate liberi arbitrij desumitur, et q. 6. de malo art. unico hoc habet, quando ad exercitium manifestum est, quod voluntas movetur a se ipsa: sicut enim movet alias potentias ita et se ipsam movet: item 1a 2ae, q. 1. art. 2. corpore ait: ad hoc ut agens producat effectum determinatum necesse est quod determinetur: haec autem determinatio in natura rationali per rationalem appetitum fit, qui dicitur voluntas, et inde q. 9 art. 3 ad 1um: voluntas reducit se ipsam in actum.

// Superioris numeri testimonia, aliter probat D. Angelicus per ducem Sm. Ripald. disp. 1a sect. 6., et ita arguit: quod physica praedeterminatio, seu auxilium efficax physice praedeterminans voluntatem liberam non est, ut se ipsam determinet a se, et ab intrinseco, sed auxilium efficax physice praedeterminans repugnat huic determinationi voluntatis a se, et ab intrinseco, ergo repugnat non voluntati liberae, maior est Divi Thomae, minor probatur, quia voluntatem a se ipsa et ab intrinseco se determinare, non est aliud quam in dispositione ante actionem se per virtutem a se, et ab intrinseco ad determinationem suam ferre; sed si antequam voluntas aliquid agat, sua pro libertate utatur praedeterminata a Deo auxilio praedeterminante physice, non potest suam actionem in dispositione ante a se, et ab intrinseco ad determinationem suam ferre: ergo est in dispositione voluntatis iam est

ant. translatio ad determinationem Auxilij physice prede-
terminantis: quia determinationi voluntatis a se, et ab intrin-
seco ad suum actum liberum repugnat auxilium efficax physice
predeterminans; sic arguit loco citato Stipulus; ego autem
quoad presens institutum sic arguo: de mente [illegible] theologorum
determinatio libera voluntatis a se, et ab intrinseco
ad suum actum liberum. Sed auxilium physice predeterminans
repugnat tali determinationi voluntatis: ergo auxilium physice
predeterminans repugnat menti [illegible] theologorum.

Cap. 24.

de sumitur 2a ratio ex eo quod voluntas humana
non potest prius vel divinae motioni resistere. 24

Stante in Concilio Tridentino, tamquam fidei dogmate contra huius
temporis hereticos, hoc recipiente, et amplectentem
per consensum divinam inspirationem, et illuminationem
Spiritus Sancti, qua Deus illius cor tangit, ita illum recipere, et
amplecti, ut possit illam abiicere, et repudiare seu
ita illi assentire, ut per propriae voluntatis possit dis-
sentire; definit enim Concilium Sessione 6 capite 5. sub illis
verbis, saepe adducendis - ita ut tangente Deo cor ho-
minis per Spiritus Sancti illuminationem neque homo
ipse nihil omnino agat inspirationem illam recipi-
ens, quippe qui illam abiicere potest, et canone 4 in-
quit: Si quis dixerit liberum hominis arbitrium a Deo
motum, et excitatum, nihil cooperari assentiendo Deo
excitanti atque vocanti, quo ad obtinendam iustificationis
gratiam se disponat, neque posse dissentire, si velit, ana-
thema sit - Super hoc statuerat Demonem [illegible]

decreto 15 de libero arbitrio, ubi postquam gratiae auxi-
liantis necessitatem praemisit, quae a nobis superius allata fue-
re. Veritas ad Deum subiungit: necesse in tantum gratiae
necessitatem libero praeiudicat, ut illa semper sit in-
nec momentum praetereat, in quo non
stet ad ostium, et pulset. Ac si quis aperuerit ianu-
am intrabit, si vero noluerit recedit. Huiusmodi tra-
hentis Dei auxilium, cui resisti non possit, quoties
enim volui congregare filios Ierusalem, sicut gallina
congregat pullos suos sub alas, et noluerunt.

26 [illegible] Clemens
Innocentius 10. papa Cornelii Iansenii, quas proscrip-
sit, et proscribendarum iterum declaravit successor
Alexander 7. duas inter quae sunt ord. 2. et 3. ut hae-
reticas damnavit, interiori gratiae in statu naturae lapsae nunquam
resistitur. Semipelagiani admittebant praevenientis gratiae in-
terioris necessitatem ad singulos actus, et ad initium
fidei, et in hoc erant haeretici, quod vellent gratiam talem
esse, ut posset ei voluntas resistere vel obtemperare:
immo in hoc erat Catholica, quod talem omnes praevenien-
tem docerent, ut posset illi voluntas resistere, vel
obtemperare, eorum haeresis in eo consisteret, si cum
asseverent, talem esse quoque auxiliantis prae-
venientis et non possit voluntas ei resistere vel
obtemperare.

27 Ad 3um et 4um [illegible] eadem
docuerat veritatem, illa lib. de [illegible] sensu, et litera [illegible]
illo testimonio, misericordia Domini praevenit nos
[illegible] a vocatione divina, vel loqueri, docet, ipsius

libere fuisse versus a° it° fuerit divina luce percussus non volare erat libere, ut resisteret Spiritui, audiendus enim est D. Thomas in 1.2. q. ... citans, et adiuncts, à nobis sup. n° 15 in illius expressissimis verbis: et ideo sicut Deus movet mentem humanam actionem, ad non potest sufficienti modo resistere.

Ergo. eibus sic arguo: voluntas humana potest dissentire, seu resistere illi eidem motioni gratiae auxiliantis, ac si dissentit, sed motio gratiae auxiliantis, cui voluntas dissentit est motio gratiae efficacis, mir. ... loquens, mod. de pace, ... ex verbis ... attamen, modo sic, sed motioni auxilii physice praedeterminantis, et ... inconnexio cum dissensu nequit dissentire, aut resistere voluntas humana: ergo motio auxilii physice praedeterminantis et ab intrinseco connexi cum dissensu non est motio gratiae efficacis: ergo in tali motione praedeterminante nequit d. ... esse efficacia auxilii, sive auxilium efficax — 29

Et arguo 2°, auxilium physice praedeterminans est auxilium irresistibile, sed auxilium cui voluntas potest resistere non est irresistibile: ergo auxilium physice praedeterminans non est auxilium cui voluntas potest resistere. Sic argumentamur in Baroco: hinc infero; ergo auxilium physice praedeterminans non est auxilium irresistibile per quod Deus excitans et vocans dissentit: homo —

Nihil decet.

promõ.

no. pertinao, e auxilium tridenti, quo r.q.d. deo excitanti et vocanti asentit homo, e auxilium resistibile, sive cui homo potest disentire, si vellit; sed auxilium physice predeterminans e irresistibile, ergo non e auxilium tridenti, consequentia, non magis lux differt a tenebris, et nox a nive quam differt auxilium efficax tridentini ab auxilio efficaci predeterminanti ut ostendere mihi videor discursu hoc ex dictis liquido fluenti auxilium efficax tridenti e auxilium essentialiter resistibile; sed auxilium efficax predeterminativum e essentialiter irresistibile; ergo auxilium efficax tridenti non e auxilium efficax predeterminativum, sive ab hoc essentialiter differt. 80

Arguo 3.o

posse superandi motionem essentialiter insuperabilem, seu habentem vim essentialiter trahendi voluntatem ad id ad quod movet, e posse impossibilis et chimericus, ut patet ex terminis, e enim, posse, et opponantur hic duo, superari, et e essentialiter insuperabile. Sed auxilium physice predeterminans motio essentialiter insuperabilis, sive habens vim essentialiter trahendi voluntatem ad id ad quod movet; ergo posse superandi motionem auxilij physice predeterminantis, e impossibile, et chimericum, modo sic. Sed Christus tridentinus adae in nobis vero posse superandi motionem auxilij efficacis, ut patet dissentiendo et resistendo; ergo motio auxilij efficacis non e essentialiter insuperabilis; ergo non e motio auxilij physice predeterminantis, quae e essentialiter insuperabilis, seu irresistibilis. 81

Arguo 4.o, nequit voluntas humana renuere, seu oponere auxilium physice predeterminans, cum resistentio actione ad quam movet; sed voluntas humana potest

diminere seu disponere quo auxilium efficax gratiae cum carentia actus ad quem movet: quo auxilium physice praedeterminans nequit esse auxilium efficax gratiae, mas docetur e praedeterminans. Aliter auxilium physice praedeterminans non esset efficax a divino ministerio et metaphysica connexione cum actu ad quem movet, minor probatur quia ex auctoritate Conciliorum voluntas humana potest disponere auxilium cui cooperatur, et e contra similiter et quod recipit per liberum arbitrium cum resultet actum ab iudicando, et dissentiendo si vellet, et auxilium cui cooperatur est auxilium efficax gratiae et resultat actu carentia actus ad quem movet, ergo potest disponere auxilium efficax gratiae cum carentia actus ad quem movet. Confirmatur posse resistere auxilio efficaci divinae gratiae est posse disponere cum auxilio efficaci divinae gratiae carentiam actus ad quem movet, sed voluntas potest resistere auxilio efficaci divinae gratiae, ergo et potest disponere cum auxilio efficaci divinae gratiae carentia actus ad quem movet, atqui nequit disponere cum auxilio physice praedeterminante carentia actus ad quem movet quo auxilium physice praedeterminans non est auxilium efficax gratiae, utrum talis, cum quo possit disponere voluntas carentiam actus ad quem movet, mas dicitur evidenter, quia posse resistere auxilio efficaci divinae gratiae est posse disponere carentiam actus cum dicto auxilio, cum ipso auxilio existente; auxilio enim non existente nemo resistit, sicut neque tentationi non existenti resistit aliquis.

3.

¶ Ster-mas! Suarez tomo de auxiliis lib. 9 disp. 97 ubi omnes inquirit, an liberum arbitrium possit resistere auxilio efficaci [illegible] sub [illegible] divinatione

resolvi, an nemo efficax possit dupliciter desiderari: pro
lo ius entitatis precise, et ut quod quantitas est quaedam modo
reali entitatiua in nobis recepta: si ita desideret certum
est apud omnes, in quit, posse liberum arbitrium auxilio
efficaci resistere. 2o potest desiderari, ut quo, cum omne
suis realis virtute, ut pro benitate Deo, est quod est instrumen-
tum diuinae voluntatis efficacis hominem convertere, et sub hac
consideratione tenendum est, non posse liberum arbitrium resi-
stere auxilio efficaci. sub 1o sensu docet Joannes a S. Tho-
mas, t. 2. in 1. 2. p. disp. de gratia et in tract. de volun-
tate posse resistere auxilio efficaci entitatiue, seu spe-
cificatiuo attento, non autem in 2o, quod vel nos ipsi sentimus
tere dabimus, quippe auxilium efficax, siue efficaciam
auxilii dicimus paralelum per ipsum dissensum, voluntas a,
nequit suo dissensui resistere. Dum, ergo, cum dissensu differen-
tiae, id est etiam a nostra doctrina, nequit voluntas resistere
auxilio efficaci, siue efficaciae auxilii. 33
Atque haec distinctio in-
genua est, et defensoribus de fide Ecclesiae in deruo, et falsa
ostendit, si. quia auxilium physice praedeterminans ab intrinseco
connexum cum dissensu est essentialiter efficax, et est ex proprio suo esse
instrumentum voluntatis efficacis Dei volentis hominem conver-
tere, ita ut instrumentum efficacis voluntatis Dei de
conversione ... essentialiter differat a nostra adversariorum ab in-
strumento voluntatis inefficacis Dei de eadem conversione
et auxilium physice praedeterminans per seipsum ejus, et entitatem efficax
est, non per ... entitatem, et eius omnem suam realem virtutem
per quam est efficax, et per quam est instrumentum diuinae vo-
luntatis efficacis, ... auxilium ab intrinseco efficax

lig suq entitate distinctam, ac lig omnes suq reales virtu-
tes, et lig quo instrumentum divinq voluntatis efficacis
quin sequatur esse [illegible] non [illegible] discr doctrin. 2° [illegible]
omnis realis virtus, et efficacia quo auxilium physice
praedeterminare ab intra efficax, et instrumentum divinq
voluntatis efficacis est adaequate identificata cum
entitate auxilii physice praedeterminantis, ergo potest resiste-
re voluntas entitati auxilii physice praedeterminantis,
sive auxilio physice praedeterminanti lig suq entitatem,
et omni virtuti reali, et efficaciae illius; vel si nequit
illi resistere lig suq realiq virtutq, neque poterit illi re-
sistere lig suq entitate, quq lig sit essentialiter, et ab intrin-
seco modo efficax essentialis et ab intrinseco sua virtus
et efficacia.

34 Confirmatur et [illegible] definitio Concilii [illegible]
Trid. 2°: Calvinum, et alios haereticos docentes, libertatem nostram
esse titulum sine re, eo quod motioni sive auxilio efficaci
Dei nullo potest voluntas resistere minime [illegible] di-
cerent illi, si non definirent posse voluntatem resistere
motioni efficaci Dei lig de [illegible], atque ita salvari
verq nostra libertatq, ergo [illegible] libertati in minime
percussio ab [illegible] ut sic; 2° sine ab entitate talis
virtutis et efficaciq instructq, cui voluntas resistere non
possit, in minime potest libertati huius periculi, ergo d[illegible]
cunq ad [illegible] auxilium efficax divinq [illegible] cui vo-
luntas potest resistere, si velit; non definivit posse illi
resistere praecise ut entitas est, [illegible] definivit
posse illi resistere lig omnes virtutq suq realq, et lig
quo est instrumentum divinq voluntatis efficacis, consequenter [illegible]

eo medio sed, virtute et instrumento resistibile, et quod
permittat quod adesset tota libertatis potest ut etiam voluntati
ad resistendum auxilio efficaci praedeterminanti, et libero in eo
quod possit resistere illi, ut est evidens, licet non possit resistere
illi, ut a divino veniat virtute insuperabili adesset plane
tota nostra libertatis cum auxilio efficaci esse divino sine
... praedeterminatione alicui quaereret, et diceret esse
non posse resistere gladio inimici potentissimi ipsius evadendi, et ideo illi necesse succubuisse ex illis his verbis
alloqueretur: frustra quaereris, et falso succubuisse
necessario, quia potuisti resistere gladio licet evidens
est et non posses resistere illi ut veniente virtute superiori et insuperabili esse. 35
Videtur addit Joannes a Sancto Thoma
adde non, quod efficacia auxilii in nostro Thoma non est adaequate
intrinseca, et esse talis auxilio efficaci est extrinseca, et
nobis libero, dependeri quod a nostro libero arbitrio, et dependenter
evitabilis a nobis: efficacia autem auxilii physice praedeterminantis est illi adaequate intrinseca, et esse talis independenter est
a nostro libero arbitrio et a nobis inevitabilis: non quod illi ...
posse ad resistendum auxilio efficaci, in eo quod possit nostra
voluntas disponere dissensum cum illo auxilio efficaci ...
per dissensum aut dependenter a Deo sed in sensu possit diviso
omni verum motione et tractibus auxilii efficacis disponere dissensum ipsi auxilio; in nostro autem Thomae non potest voluntas
disponere dissensum auxilio, cum a virtute motivo et tractivo
auxilii efficacis, proinde sed in nostro verificatur, posse
resistere auxilio efficaci ... salvatur ... dicto,
in illo autem opposito, de auxilio ab intrinseco efficaci,

id non verificatur semper quod non salvatur, sed cludit definitio concilii.

Caput 8um

Ex dictamine, et Diffinitione aliquorum Alio Patro D. Julii. Principii Deus determinans Assumitur.

Assumimus, modo in nostro argumento, quod indicavit Concilium Senonense sonans; statuens quod per talem curam Dei homines ad se trahentis auxilium, cui resistere possit nunc id per argumento desumpto ab aliis, qui resistunt: alia per nunc denique tale est Dei trahentis auxilium, cui resisti non possit: quoties enim Deus voluit congregare filios Hierusalem sicut Gallina congregat pullos suos sub alas, et noluerunt? frustra certe Stephanus Iudaeos durae cervicis argueret, quod semper Spiritui Sancto resistunt; frustra Paulus thessalonicenses admoneret, ne extinguerent Spiritum Dei, si dignis inspirationibus, hominis necessitabilibus, raperent trahi quo Deus; sed in eius odorem currimus, non ut loquimur Senonense.

Ex quo sic arguo: Concilii efficacia auxilii hoc argumentum bonum et dignum Concilio Dei. Iudaei digna est Sancti Spiritus vocari miraculis illuminari, et digni veri fieri, convocati potuerunt resistere Deo vocationi, et Spiritui Sancto, et reipsa resistunt: quo auxilia sibi donata Sancti, quibus Deus homines ad se trahit non est invincibilia; Ita talia quod Christi homines illi qui trahunt possunt resistere, non minus quam resistunt Iudaei; sed hoc non esset bonum argumentum, et dignum Deo oecumenici concilii, si auxilia quo trahunt, quae consentiunt, essent maioris virtutis, et efficaciae ab intrinseco, quam illud cui resistitur, quod non consentit: quod auxilia quo trahunt, qui consentiunt non est maioris virtutis, et efficaciae ab intrinseco, quam illud cui resistitur quod non consentit; sed auxilia quo trahunt, qui consentiunt est auxilia efficax; et auxilia cui resistitur, qui non consentit est inefficax: quod auxilia efficax non est maioris virtutis, et efficaciae ab intrinseco, quam inefficax; ergo non est ab intrinseco, quod vocatur efficax; sed ab intrinseco indifferens ut sit efficax, seu inefficax.

In hoc discursu maxime arguunt

Patres a Deo, deducentes ex potentia resistendi, et resistentia actu-
ali illorum, qui resistunt Dei vocationi: nihil illi, potentiam resistendi
in illis, qui non resistunt; sed consentiunt Dei vocationi: nihil illis pr.
quia non eligunt; sed stultissimus infert ex potentia resistendi auxilio minus
sibi nullius virtutis, et efficacis ab intrinseco, potentiam resistendi auxilio maius
virtutis efficacis quoque ab intrinseco; eodemque deducere ex potentia resistendi
auxilio resistibili, et superabili potentiam resistendi auxilio irresistibili
et insuperabili: faceret quoque Deus hunc stolidissimus syllogismus:
Iudaei, qui resistunt Dei vocationi potuerunt resistere auxilio resistibilis,
et superabilis virtutis ab intrinseco: ergo Catholici, qui consentiunt Dei voca-
tioni possunt resistere auxilio irresistibilis, et insuperabilis virtutis ab
intrinseco: ergo Deus deducit ex potentia resistendi, et actuali resistentia
Iudeorum, qui fuerunt in exemplum, intulerunt potentiam resistendi illorum
qui non resistunt; sed secuti sunt divinae vocationi: fuitque Paulus resistens
deducet non resistenti aequalis ab intrinseco virtutis: id est Paulus ille, qui
non resistit; sed consentit, quod plane est auxilius efficax non est maioris virtutis, et effi-
cacis ab intrinseco, immo nullius efficacis ab intrinseco.

Male facit, et per-
currit Magister ... suae efficaciae auxilius praedeterminantis ab
intrinseco; huius rationis efficacia, et ubi illius, declinare videtur doctus
citata disputatione quod Concilium Senonense loqui de auxilio efficaci
oblato Iudeis, non vero loqui de auxilio efficaci collato, et recepto in volun-
tate, quae explicatio reliquit, colligitur ex ipso textu: neque ex locis sacrae
scripturae adductis a Concilio, notatque ipsum loqui de auxilio efficaci oblato,
cui resistunt Iudaei.

Explane.

Nihil deficit.

nq ex ... sacr. script. adducend. a Concilio Arausic. ipsi loqui de auxilio efficaci ab solutio, cui repugnerunt Iudaei.

Qd plane extorto, et violentus. ... mente Concilij, nq conciuq Conat ostendere contra Calvinistas, illor. hom., qui vocant contrahunt a Deo, in tra hi. ... necessitate impulsor. Quod Suasionibus aliqui videnti videtur, qd probat roe, et argumento ... hom. resisterunt talibus Suasionibus ... veniunt illi, et contrahunt possunt resistere illis Suasionibus, aliqq. contrahunt, q. n. loquit Concilij de auxilio absoluto, et n. in frante voluntate. Qd de auxilio Collato, et in frante voluntate, p.o Conc. q. Calvinus n. dixit, nec ... in niare potuit arbitriu nrq. ledi per auxilium efficacem a absoluto, Qd n. in formare, neque dary, aut Collatum voluntam, Qd ledi pr auxiliu efficax praeveniens nobis a Deo immissu et Collatu: q.o ut ostenderet Deum auxiliu efficax n. tollere libertatem illius, cui donat, et ... de ... de auxilio Collato loquit, et e contra ... loqueret, tu arguere de auxilio pure absoluto, et eo quod dary ... ad auxiliu Collary, ut in missu ... vocant trahunt.

Hinc

qr vobis proponam mirabile quq de Subtilitate magistri nostri, q. ... in ... plures

Legeret, verboq resistere, quasi tacite dictus arguens sic
subjungit: loco citato, formalis loquens e tribus de
[illegible], de libero arbitrio, nunquam inveniet verbo resistere
sed verbo dissentire, atqui inter verum ex hoc edicto,
quod verbum resistere importat quamdam resistentiam, quae
nihil potest consentire, huius enim tamquam obsequi, ast
dissentire non affert resistentiam, ideoque posse dissentire,
proprie illius posse, cuius est dissentire, ex sui posse in dictis
ferens ad oppositum huiusque albarez.

Ergo impugnatione
non erat dicendus, dictus Cogitationis istos, et articulo inter dissentire, et resistere Divinae vocationi, quam opponit Corrector
iste dictus Bononiensis, Corrigat ergo sacram scripturam, et
Divi Stephani docentis Iudaeis Actorum 7. Vos semper
Spiritui Sancto resistitis. Sicut Patres vestri, ita, et
Vos, Corrigat, Angelicum suum nostrum Magistrum dicentem
citato opusculo 1° art. 7 ad 2m: dicit Deus movet mentem
nostram ad bonum, quando nostra potest huic motioni resistere,
Corrigat, et D. [illegible] lib. 3. de libero arbitrio Cap. 18,
ita loquentem de mala voluntate, et sequentem generale
[illegible] et perse notum principium, nisi cum quis vitet istas Causas voluntatis, si non potest ei resistere, absque peccato ei cedit: eadem
[illegible] ratio, quantum ad hoc, de Causa bonae voluntatis, ac de
Causa malae voluntatis, sive volitionis, Corrigat inquam,
[illegible] auctorem ibidem ista quae ex verbis, et mente
eius, de dicto, si de causa malae voluntatis resisti non
potest, peccatum nullum, quia nulla libertas ad resistendum
est, ergo quando causae bonae voluntatis resisti non potest, meritum
nullum est, [illegible] nulla libertas ad resistendum est, de [illegible].

bonae voluntatis, et auxilii divinae gratiae: quia a dicto auxilio divinae gratiae resisti non potest, nullum meritum est in bona voluntate, sive bono opere, quia nulla libertas est ad resistendum.

Ad secundum, quod dicit resistere per resistentiam divinae vocationi et suasioni, nisi fugere per fugam vitalem, sive non amplecti per amplexum, seu actum vitalem, id ad quod movet divina vocatio et suasio, aut amplecti per amplexum vitalem oppositum eius, ad quod movet divina vocatio, seu id a quo retrahit divina suasio, resistit enim, haec non fit gladio, et clipeo, neque pugnis, sed fit per hoc quod voluntas per nolitionem, seu actum vitalem libere se flectat in partem oppositam illius, ad quam movet divina vocatio quae voluntas, quae potest dissentire Deo vocanti, et per suam libertatem se flectere in oppositum voluntatis illius, ad quam movet divina vocatio: haec ipsa potest Deo vocanti resistere, et resistit, et e contra voluntas, quae resistere resistentia non potest Deo vocanti, neque potest illi dissentire.

Cap. 4.

Nova ratio contra auxilium physice praedeterminans et suam compositionem, et divinae vocationis adversarii.

Occasione propositionis huius a sacro Concilio definitae, voluntatem humanam motam, et excitatam a Deo posse dissentire si velit divinae motioni efficaci, saepe proponitur per sanctam in hac controversia duplex illius propositionis explicatio: prima, potest dissentire divinae motioni in sensu composito illius: secunda, potest dissentire divinae motioni in sensu diviso illius, quod nunc intenditur, sive compositionem sive divisionem

n eodem modo ac ostensum est, eodem explicandi genere pracedere nobis sunt D. Thomistarum mentem: in illo sensu videlicet potest dissentire divinae motioni, duplex sensus compositus diuisus potest distinguere ~~dissentire divinae motioni~~: alius est compositus motionis divinae cum potentia voluntatis ad dissentiendum: alius compositus motionis divinae cum dissensu voluntatis, et eodem modo sensus diuisus duplex potest distingui: alius est diuisio, seu separatio motionis divinae a potentia dissentiendi: alter separatio seu diuisio motionis divinae a dissensu voluntatis

Supposita hac explicatione ad aduersariorum mentem conformato, ne de nobis quaerant ipsi frequentius, est ad propositum illarum dicunt: liberae voluntas a Deo mota, et excitata potest dissentire divinae motioni efficaci in sensu diuiso illius, et non potest dissentire illi in sensu composito, potest, in-quiunt, dissentire divinae motioni efficaci in sensu diuiso illius, quod ita intelligendum est, non quod cum motione divina efficaci non componatur sensus potentia dissentiendi, componitur quippe, neque per motionem divinam efficacem non tollitur potentia liberandi ad dissentiendum, sed ita intelligendum est, quod illa potentia voluntatis, quae vere est potentia dissentiendi, non sit potentia ad componendum sensus diuisos cum motione divina efficaci, sed potentia ad ponendum dissensum diuisum, seu separatum a divina motione efficaci, et ut alii breviter explicant, inquiunt, motio divina efficax non destruit in voluntate potentiam in-natam dissentiendi, si vellet, sed potius illam seruat et perficit; haec namque potentia, quae sensu, et in sensu composito cum motione efficaci Dei manet in voluntate efficaciter mota, et excitata a Deo, dicitur esse sufficiens non ad actum dissensus, nec

potestas ad dissentiendum cum motione divina efficaci, ita ut in actu po-
nendus actus dissentiendi cum motione divina efficaci. Sive
non est potestas ad dissentiendum ex actu contrario. [illegible] potestas sedendi vel
ad currendum non est ad currendum cum sessione, sed ad ponen-
dum cursum divisim a sessione. [illegible] fatentur in suppo-
sito motionis divinae efficacis manere in voluntate pot-
entiam dissentiendi, quod ita [illegible] in composito motionis divinae efficacis
sit potestas dissentiendi est unum ex praecipuis fidei in negotio justi-
ficationis.

Ut ex hac parte motorum doctrinam et suppositionem
divinae explicatione adiuvem, impugnationem firmam accu-
simus: [illegible] quae res clara suppono, sit ex aliquo actu
[illegible] ex ratione sua formali importans coniunctionem
simultaneam cum actu alterius, tunc [illegible] non potest sub
eius dicere in sensu composito cum actu alterius, non potest
impulsus talis actus sui dicere, [illegible] me respondere
vocanti, me dicere arguenti impugnanti, me resiste-
re impulsui alterius, [illegible] actus meus essentialiter [illegible]no-
tans actum alterius, sive essentialiter importans coniun-
ctionem subitaneam cum actu alterius; res est evidens: [illegible]
intelligi nequit me respondere vocanti, quin aliquis
me vocet, me dicere arguenti impugnanti, quin alius
me impugnet, me resistere impulsui alterius, quin alter
me impellat; sicut neque potest intelligi me inobe-
dire superiori, quin superior mihi praecipiat, [illegible]
[illegible] et alii actus essentialiter afferunt [illegible] suppositionem, sive
coniunctionem subitaneam cum actu alterius; [illegible] potestas, quae est
re vera potestas ad hos actus, est potestas ad [illegible] ponen-
dum [illegible] suppositionem cum actu alterius: [illegible] potestas, quae non est potestas

ad iungendum, seu ad ponendum suum actum cum actu alterius
non est potens ad suum actum ponendum.

Sed nunc sic argumentor:

non potest suum actum elicere in sensu composito cum vocatione
divina, sive iungendum actum cum vocatione divina, non potest
dissentire vocationi divinae: sed adversarius vult
non potest elicere in sensu composito, sive iungendum suum
actum cum vocatione, et motione divina efficaci: ergo non potest
dissentire vocationi, et motioni divinae efficaci. minor
videtur ipsis adversariis [illegible], sequela liquet, nam
ideo homo dissentire vocationi divinae est iungere meum
actum, seu meam nolitionem cum vocatione divina, sive iun-
gere haec duo: Deus me vocare [illegible] nitetur
et me nolle ire quo vocor: ergo non posse iungere meum
actum cum vocatione divina est formaliter non posse dissentire vo-
cationi divinae: ergo si non potest suum actum elicere in sensu compo-
sito, sive illud iungendo cum divina vocatione non potest
dissentire divinae vocationi.

Arguitur 2°. qui nequit iun-
gere suum actum cum alterius actu, non habet potentiam ad ponen-
dum suum actum importantem essentialiter iunctionem cum actu alte-
rius; sed dissensus divinae vocationis est actus importans
essentialiter iunctionem cum actu alterius, scilicet cum vocatione
Dei; ergo qui nequit iungere suum dissensum divinae vocationi
cum ipsa divina vocatione non habet potentiam ad ponendum
suum actum importantem essentialiter iunctionem cum actu Dei,
sive cum divina vocatione, nam perspicuae est connexionis: et
ideo qui nequit iungere suum actum nolitionis [illegible]
praecepti cum praecepto alterius non habet potentiam ad ponendum

actus inobedientiae importantis essentialiter coniunctionem nostri nolitionis cum praecepto: unde Christus Dominus non habet potentiam ad actum inobedientiae, quia nequit coniungere suum actum nolitionis cum recto praecepto Dei, praecepto moriendi vg., et ideo vere dicitur de Christo Domino nequire resistere praecepto moriendi; quia nequit coniungere suam dissensum seu resistentiam suam cum morte cum praecepto obligante: sicut nos possumus, quia nostrum actum iungere possumus, seu apponere nolitionem nostram cum praecepto obligante; cum possumus inobedire, seu resistere Dei praecepto, et peccare, mihi dicitur etc. 1 ... quia dissensus divinae vocationi dicit essentialiter, me nolle resistere divinae vocationi, et hoc affero esse, etiam si duo sint, Deum me vocare, et me nolle resistere: quod etc.

Et arguitur

3°. non minus decurrere dicit essentialiter coniunctionem cursus cum negatione sessionis, quam dissentire divinae vocationi vel resistere, dicit essentialiter coniunctionem dissensus cum vocatione Dei, cui resistit: sed quod currere dicit essentialiter coniunctionem cursus cum negatione sessionis, potentia ad currendum est essentialiter potentia ad coniungendum cursum cum negatione sessionis, potentia ad currendum est essentialiter potentia ad coniungendum cursum cum negatione sessionis: ergo quia dissentire divinae vocationi, dicit essentialiter coniunctionem dissensus cum vocatione Dei, potentia ad dissentiendum vocationi divinae essentialiter potentia ad coniungendum dissensum cum vocatione divina; et est potentia ad dissentiendum in sensu composito divinae vocationis, et non in sensu diviso a divina vocatione, imo in sensu diviso a Dei vocatione impossibile, et chimericum est dissentire divinae vocationi. Ex hinc clare apparet

50

& detegit multa Primomotorum causa, in quo se mirè expressimarunt ad suum propositum, & a nobis ... ostensum est
tur, ... sit impossibilis inter duos actus,
e ... impossibilis potentia ad ponendum actum aferentem essentialem
disiunctionem sive ... cum altero actu, quia potentia ad
actum ... potentia ... quod aufert essentialem actum, ... actum aufert
essentialem disiunctionem, sive ... cum altero actu; quia
unde si sit impossibilis voluntati mota, & vocata a Deo
... suum dissensum ... vocatione, ... illi impossibilis
potentia ad ponendum ... divinae vocationi, quia ... sive
vocationi ... aufert essentialem ... sive disiunctionem sui cum
actu Dei vocantis, secundum ... illi, cui esset impo
... suum ... sui dissensum cum vocatione divina esset etiam
impossibilis potentia ad dissentiendum Deo vocanti, dicere ergo ... po-
test ... dissentire Deo vocanti ad poenitentiam in ... divi-
sio a vocatione divina e chimerica ... implicatio; nam
... divinam vocationem, ad ... non vocet hominem ... chime-
rica implicatio ..., ut homo possit dissentire Deo vo-
canti, quando Deus illum non vocat, ... chimerae, me posse
peccare per inobedientiam in ... diviso ab obligatione
praecepti, sive quando non dat praeceptum obligans, me posse re
torquere arcum impugnantis, quando nullus me impugnat:
me posse nolle aperire pulsanti, quando nullus pulsat,
hoc ... pacto poterunt Primomotores omnem reportare
in signum victoriae a Daemone, illi ... resistere, quando Daemon
illos non impetat, neque ... pelliat.

Sed notandum demum,
quod exemplum illud vulgi ipsius Summulistis nomen in illi.
... sedens potest currere, currens potest sedere.

in qq. a fert. s. multas pot. ad varias actiones, non, a pot. ad
ad simultatem variarum actionum, minime adest praesentia
quod aut illius ... sed imo nocet, quia sedere essentialiter
dicit sui divisum a cursu, et currere essentialiter dicit sui
divisum a sessione, unde quando potest currere tantum abest
ut habeat pot. conjungendi cursum cum sessione, quod potius ipsa
pot. currendi est pot. dividendi cursum a sessione,
sive ponendi cursum in sensu diviso a sessione. Caeterum
dissentire Deo vocanti essentialiter dicit sui oppositum contra-
rium dissentiendi hominis cum actu vocantis Dei, atque adeo
et potest dissentire Deo vocanti tantum abest, ut
non habeat pot. conjungendi ... dissensum cum vocatione divina
quod potius ipsa pot. dissentiendi est pot. opponendi
sive ... conjungendi dissensum cum vocatione divina.

Alios

ergo solet impugnari modum explicandi propositionem ... etc.
dissensum in sensu diviso vocationis divinae efficacis, quia si illum
ergo esset verae istae propositiones absolute ...: humanitas
non unita verbo potest peccare, homo potest licite
repugnare praecepto superioris hic et nunc obligantis,
clericus sacris initiatus potest valide matrimonium
contrahere, ... qui maritus potest ducere
aliam: atqui ... falsae sunt, ut iacent, et plures
... in sensu diviso, aut capaces
... verissimae, et claro ... nequeunt
explicari in sensu diviso, quia ut iacent a terminis
sui oppositis, sic a fert. pro nostro: et ... im... pium
dicere, quod ... eo conferent, ut definirent
cum Calvino, et Iansenios sectarios posse hominem non -

n vocet.

Cap. 3um

Repellitur adhuc auxilium, quo homo proderat se ex Deo, quod, qui non habet auxilium efficax, neque habeat sufficiens ad versionem.

53

Cornelius Jansenius sequutus Calvinum lib. 2. institutionum cap. 3 et Michaele Baius damnatos ab Ecclesia duces, docere ausus in natura lapsa nullum dari in homine auxilium sufficiens ad conversionem, quod non sit efficax, damnavit Jansenii errorem Innocentius 10. 4. proscribendo propositionem suam 2am quae ita reperitur propositionum 5 quae sic se habet: interiori gratiae in statu naturae lapsae nunquam resistitur: indicabat quippe Jansenius, nullam in hoc statu esse homini gratiam sufficientem, ut convertatur, quae non sit gratia intrinsece, et essentialiter efficax unde cum in nostro ... omnis gratia sit ab intrinseco efficax, et nullus sit sufficiens, quae non sit efficax, infertur plane ex Jansenio quod qui non habet gratiam efficacem ad conversionem neque habeat sufficientem; cuius oppositum docet, et definit Ecclesia, docent et Sancti Patres, Promotores admittentes ut Christianae gratiae ab intrinseco efficacem, gratiam Thomisticam sufficientem, tamen habere ad conversionem illum, qui non habet efficacem.

54

Sed ... Jansenistis ad Promotores Causae, et in ... nostri convertamus supponendum Cyprianum, postquam esse errorem a ..., omnis ille homo, qui non convertitur, non habet auxilium sufficiens ad versionem, sive omnis ille homo qui non habet a Deo auxilium efficax ut convertatur, neque habet a Deo auxilium sufficiens, ut convertatur, hoc supponendum

PP. Dominicani, et consensisse admiserint unanimiter hanc propositionem, sive antecedens hoc, ad conversionem nostram requiri necessario auxilium intrinsece efficax, et physice praedeterminans ex natura, et entitate sua ... differens in materia intrinsece, neque consensisse cum illo ... non ferunt hoc consequens, quod qui non habet a Deo hoc auxilium intrinsece efficax, et physice praedeterminans ad conversionem, neque habet auxilium ad conversionem; admiserunt consequens itaque consensisse, ne bonam Logicam desererent; et illo admisso, fidem Catholicam deservierunt; negarunt, et negant consequens illud PP. praemotores antecedente admisso, et ne fidem Catholicam desererent, deservierunt bonam Logicam. Contendunt ... male intulisse consensisse cum illo antecedente liberi ... Contendunt consensisse inter ipsos et Praemotores ... illud esset discrimen, quod ipsi sint boni Logici, praemotores autem sint bonae Logicae desertores. Sed ... utrimque quod esset antecedens illud negare, et repudiare, ne admittat consequens haereticum a viro ... medio ... requisitum ... pie instructo ... necessario.

55 Nos contendimus, quod non requirit ad conversionem ... auxilium physice praedeterminans, et intrinsece efficax, ut fatentur praemotores, ille qui non habet tale auxilium non habet auxilium sufficiens, ... tollit ...

Divinorum auxiliorum, et divinae providentiae ... quod qui non habet auxilium simpliciter requisitum ad conversionem a solo Deo ponendum non ex parte ... habet auxilium sufficiens ad suam conversionem; sed qui non habet auxilium intrinsece efficax et physice praedeterminans non habet

auxilium simpliciter requisitum ad conversionem a solo Deo ponendum: ergo qui non habet auxilium intrinsece efficax, et physice praedeterminans, non habet expedite Dei auxilium, requisitum ad conversionem suam: minor probatur, ex Deo et illo, in nostra doctrina sustineri nequit; ille qui non habet auxilium simpliciter ad conversionem a solo Deo ponendum, deficit aliquod simpliciter requisitum ad conversionem, et sic impotens invenitur; sed illi cui deficit aliquod simpliciter requisitum ad conversionem a solo Deo ponendum, et cum non possit conversio non habet expedite Dei auxilium sufficiens ad suam conversionem, ut evidens: quia ut sic ponere potentiam ad actum, et deficit aliquod simpliciter requisitum ad actum: sed sufficientia ad actum et impotentia ad actum: ergo

et ex hoc a. cursu duo alii sequuntur, quae sic formari sunt, sit .1. qui vocatur a Deo non convertitur non habet, quod expedite solum Dei ponendum est, et omnino requiritur ad conversionem; sed qui non habet quod a solo Deo ponendum, et omnino requiritur ad conversionem, non habet expedite Dei auxilium sufficiens ad conversionem: ergo quis vocatur a Deo et convertitur non habet expedite Dei auxilium sufficiens ad conversionem; id est qui vocatur a Deo non convertitur non habet a Deo auxilium intrinsece efficax, et physice praedeterminans ad conversionem: qui non habet a Deo auxilium intrinsece efficax et physice praedeterminans ad conversionem, non habet a Deo auxilium sufficiens ad conversionem, omnia liquent, et maior ex iis quae repetita sunt et doctrina de praemotione, cum aperte hoc dicto qui vocatur a Deo non convertitur auxilium efficax et physice praedeterminans ad conversionem. auxilium intrinsece efficax, et physice praedeterminans ad conversionem

et quod aliud Deus non poneret omnino requisitum ad conversionem, quia vocatus a Deo non convertens non habet quod ex parte Dei ponendum est omnino requisitum ad conversionem: quia non habet ex parte Dei auxilium sufficiens ad conversionem.

47. Idem discursus fit: Sed non habet omne auxilium requisitum ex parte Dei ponendum ad conversionem, quia non habet auxilium physice praedeterminans; atqui non habet auxilium physice praedeterminans, non habet auxilium efficax; ergo sed non habet omne auxilium requisitum ex parte Dei ponendum ad conversionem, quia non habet auxilium efficax modo [illegible]. Sed non habet auxilium sufficiens ad suam conversionem, quia non habet omne auxilium requisitum ex parte Dei ponendum ad suam conversionem; ergo sed non habet auxilium ad suam conversionem, quia non habet auxilium efficax; ergo quia non habet auxilium efficax negatur ei auxilium [illegible] ad suam conversionem, et de medio tollit auxilium sufficiens ad conversionem: quod [illegible] praemotorem ad minus illo anno, quod assumimus [illegible] in hoc discursu, sicut tollit faciendo [illegible] [illegible].

48. [illegible] diximus supra disp. 2. n. 37, [illegible] illud, quod [illegible] solent adversarii, scilicet auxilium invincibiliter efficax, et physice praedeterminans non requiritur ad [illegible], seu [illegible], sed [illegible] adorarem, seu [illegible] deorum, absque auxilio efficaci haberet voluntatem a Deo, sine ex parte Dei [illegible], et [illegible] [illegible] ad [illegible] sive [illegible] huius effectus, ergo addendo semper aliquid quod [illegible] et in [illegible] requirit ad operationem,

requirit ut principaliu[m] pot. sufficientiu[m] sive sufficien-
tiae prox. ad operationem; in auxilium physice praedeterminans
sit, vel in malo requiritur ad aversionem: ergo requi-
rit ut principaliu[m] pot. sufficientium sive sufficientiae prox.
ad aversionem: sed auxilio physice praedeterminanti ad aver-
sionem non dato, non datur pot. sufficiens, sive suffic. prox. ad
aversionem. maior videtur pot. sufficiens, sive sufficientia prox.
ad aversionem. maior ut dixi evidens; probatur min., quia quod
praevie et in malo requirit ad operationem, taliter se
habet ad operationem, ut ex illius negatione bene infera[tur]
a priori ad negationem operationis, id quod in illo est habere
ad operationem, ut ex illius negatione bene infera[tur] a prio-
ri ad negationem operationis est principaliu[m] pot. sufficientium
(adaequatum vel inadaequatum) sive sufficientiae prox. ad ope-
rationem: quod maior constat, minor probatur: nota est, nam
ex negatione pot. sufficientis ad actum in potentia potest
a priori per legitimam consecutionem negatio actus.
tamen
requirit ad actum amoris naturalis Dei auxilium physice
praedeterminans, quia cognitio sive motio praevia inten-
tionalis obiecti amandi: sed tamen cognitione, sive mo-
tione praevia intentionali obiecti amandi non datur in
voluntate pot. prox. sufficiens ad amorem salutarem: ergo
sine auxilio physice praedeterminante ad amorem non datur in
voluntate pot. prox. sufficiens ad amorem salutarem.
Probatur minor, cum maior teneat adversariorum
doctrina quae enim requirit Deum obiectum, et in cognitione
naturali, medio sui cognitio ad amorem, quare
Deum sive ... ut in illo, ... praevie

movendo medio auxilio phisice pre de[term]inandi ad amorem, ut ex utroque concursu previo resultet amor. minor per se nota est; quia absque cognitione non potest voluntas ferri in objectum per amorem; quia absque cognitione non datur in voluntate potentia proxime suf[ficien]s ad amorem. 3o ~~prob~~

00 ... het posse proximum, et sufficientem ad operandum, potentia, que si reduceretur ad actum inferret duo contradictoria, sed seclusio auxilio phisice predeterminante, si voluntas reduceretur ad actum aversionis inferret duo contradictoria, ergo seclusio auxilio phisice predeterminante voluntas non habet posse proximum et sufficiens ad actum aversionis. maior est certa, quia talis potentia potius deberet posse impossibile et chimericum, quam posse proximum et sufficiens ad actum, quia potentia que si reduceretur ad actum inferret duo contradictoria. minor probatur, quia seclusio auxilio phisice predeterminante, si voluntas reduceretur ad actum aversionis coniungeretur voluntas cum actu aversionis, et non coniungeretur: coniungeretur quia reducitur ad actum aversionis, et omnis potentia que reducitur ad actum coniungitur cum suo actu, non coniungeretur quia voluntas premotione ad actum aversionis non coniungitur cum actu aversionis cum sit premotio essentialiter naria ad actum aversionis, et coniungit voluntatem cum actu aversionis et non coniungit. [illegible] contradictoria: ergo.

61 ... [illegible] posse proxime operandi, qui denegat virtutem simpliciter nariam ad operandum [illegible] quia non ... phisicam premotionem ad aversionem denegat ... virtutem simpliciter nariam ad aversionem, ergo.

c. hoi. q. n. nec una promocione ad versa n. dat [illegible]
posse ex se verti, q. n. dat illi Deus auxilium [illegible]
[illegible] ad versionem. minus constat ex adversariorum doctr.
q. [illegible] praedeterminati ad verti c. [illegible] m. virtus simpli
citer naria addverti; quippe auxilium [illegible]
versionis. a. homo ille [illegible] omnia [illegible]
ad verti caret [illegible] simpliciter naria addverti.
[illegible] manifestum; [illegible] n. dat posse ex se operari
q. nocivum auferre posse nocivum auferre posse [illegible]
dat. q. addo n.

[illegible] notaverim: quae forte fuerit dictum ab his patri-
bus praedeterminationibus? Quoniam initio libri de libero
arbitrio intendens Augustinus liberare Deum a nota auctoris
peccati, utitur auctoritate liberi arbitrii. hoc argumentum sibi
met obiicit. Credimus ex uno Deo omnia esse quae sunt,
et tamen non esse [illegible] auctorem Deum; movet animum
si peccata ex illis animabus sunt quas Deus creavit et
illae animae Deo sunt, quomodo non parvo intervallo
peccata referantur in Deum. quod argumentum in hanc formam
reduci: Deus est auctor voluntatis humanae liberae: et
voluntas humana libera facit peccatum: ergo parvo in-
tervallo peccatum voluntatis humanae distat ab auctore
Deo. Hoc argumento adeo torquebatur Augustinus, ut ibi fate-
atur, se adolescentem ex ignorantia [illegible] incidisse
in haeresim Manichaeorum. et propterea solvendo tres libros
de libero arbitrio inscripsit. modo vos iudices appello
praemotores; si Augustinus torquebatur illo argumento quod ex illo
videbatur inferri Deum esse auctorem peccati, eo quod voluntas
esset peccatrix creantis quodammodo non vehementius torque-
retur, si novisset vestras praemotiones ad omnes actus,
ergo isto Deus non solum esse auctor voluntatis peccatricis, verum
occulta et irresistibili motione praedeterminat ad actum
etiam sui malitiae? ergo Deus est auctor mali et peccati, quod argumentum
numquam in mentem Augustini venit, nec illud totus Augustinus
in genio absolveret; immo et audeo dicere quod nec venit
in mentem alicui veterum theologorum ex illis qui Christo
nomine censebantur, quod Deus praedeterminaret hominum volun-
tates ad actus intrinsece malos:

Ad aliam viam gradiemur

nunc in presenti auxilium divinis premov. ut supra: quia
vt dr. de necessitate auxilii phisice predeterminantis ad actum
salutarem precepti inferat deum esse causam per se
peccatorum, autorem quoque peccati, quando homo non ponit actum
salutarem precepti, quod est contra Trid. Sess. 6. Can. 6.
prob. 1. causa per se impedimenti insuperabilis ad
actum precepti est causa per se carentie actus precepti
sed requireret ad actum preceptum auxilium phisice
predeterminans unice ponendum a Deo, quando homo non ponit
actum preceptum, Deus est causa per se impedimenti insu-
perabilis ad actum preceptum, quia sic requireret auxi-
lium phisice predeterminans ad actum preceptum, Deus esset causa
per se carentie actus precepti; sed carentia actus
precepti peccatum est, ergo esset causa per se, sive autor
peccati. maior probatur; primo ex illa, quia causa
per se aut est causalis connexio cum effectu, aut causa
per se effectum, ut dicunt de Deo quod causa premo-
ventis causalis connexe cum effectu, ad quem tribuitur Deo
causa eius per se; minor probatur quia quando homo non ponit
actum preceptum, non habet ad illud auxilium phisice pre-
determinans unice ponendum a Deo: ergo Deus est causa per
se carentie auxilii phisice predeterminantis: quod
habere aut non habere auxilium phisice predeterminans
non est in potestate hominis; sed carentia auxilii prede-
terminantis ad actum preceptum est impedimentum insupe-
rabile ad actum preceptum, quia quando homo non ponit actum
preceptum, Deus est causa per se impedimenti insupera-
bilis ad actum preceptum, ergo est causa per se carentie actus
precepti: non minus quam est causa per se carentie auxiliorum

Sacri, q' e' causa per se cum pedimenti in superabilis ad audiendum Sacri.

Pro 2° q' vult et intendit actum sub cognitione cenni per metaphisicam connexionem in ferendi vult et intendit ceteros, ut per se potius et eo ipso cetera ei illi voluntarium et ad illud se detrat volunt ea ipsa detratione, qua se detrat ad actum; Atqui non ponens auxilium predeterminans ad actum preceptum a Deo ipso unice ponendum vult et intendit actum sub cognitione consequentis peccaminosi per metaphisicam connexionem inferentis vult et intendit cetera peccaminosa; q' sit causa per se et autor omnino, ita et cenni peccaminosi causa et autor. Ergo Minor discurrit probatur q' Deus non ponens auxilium predeterminans ad actum preceptum a Deo ipso Deo unice ponendum, vult et intendit carentiam auxilii predeterminantis ad actum ad actum preceptum et q' sub cognitione necessario Deo, q' sit carentia auxilii predeterminantis ad actum preceptum inferat per metaphisicam connexionem carentiam actus precepti; q' vult et intendit actum sub cognitione cenni peccaminosi per metaphisicam connexionem inferentis.

Pro 2°

assumptum, si requirat auxilium predeterminans a Deo unice ponendum ad actum preceptum, Deus illud non ponens, non habet ut causa pure permissiva carentiam actus precepti, atque occurrit ad carentiam actus precepti et non se habet ut causa pure permissiva carentiae actus precepti, e' causa per se illius, non enim e' alius occurrendi modus ad peccatum nisi vel ut causa per se illius, vel ut causa illius pure permissiva, ut ipsi adversarii non negant; q' si requirat

auxilium praedeterrans a Deo unice ponendum ad praeceptum [illegible] illud non ponere est causa perse carentiae actus praecepti, sive peccati omittendi: mai[illegible] [illegible] difficultas probatur non [illegible] ut causa pure permittit peccatum [illegible] plus praestat quam non impedire peccatum quod potest impedire, nunc ergo plus quam permissive se habet [illegible] plus quam permissive se habet ad peccatum, non est causa pure permissiva peccati. Sed Deus non ponendo auxilium physice praedeterrans ad actum praecepti, plus praestat, quam non impedire peccatum; ergo non se habet ut causa pure permissiva [illegible] haec [illegible] Deus non ponendo auxilium praedeterrans ponit [illegible] peccati sive carentiae requisitum simul [illegible] praecepti: seu [illegible] ponit impedimentum ad actum praecepti; [illegible] ponit carentiam requisiti simul [illegible] ad actum praecepti, seu quod ponit impedimentum ad actum praecepti, plus praestat quam non impedire carentiam actus praecepti seu peccati, ut per se patet [illegible] vide [illegible] hanc [illegible] a nobis [illegible] n. 62.

Cap. 7.

Auxilium ab intrinseco efficax, et praedeterrans dominium liberi arbitrii in operationibus salutaribus [illegible] et [illegible] libertatem [illegible]

[illegible]

Hoc impugnatio [illegible] theologico discursu ostendimus [illegible] dupliciter libertatem voluntatis nostrae ad actus salutares non [illegible] libertatem a coactione, denique libertatem a necessitate: [illegible] libertatem [illegible] principiis [illegible] [illegible] impedimentum ad actum. Denique libertatem [illegible] [illegible] intrinsecam [illegible] necessitatem [illegible] in [illegible]

voluntati adaity; quia licet prius intrinsece ex visione beata
ad amorem Dei: et ideo beatus licet ad amandum Deum
habeat libertatem a coactione, quia a nullo principio extrinseco
violenter cohibetur, et impellitur, non tamen habet libertatem
a necessitate: quia habet principium intrinsecum scilicet visionem
indeterminans voluntatem, et ita imponens necessitatem
antecedentem amandi Deum, ut tollat voluntati indifferentiam ad
amandum, et non amandum Deum.

Secundo dicitur, et Jansenius
aliosque sectatores docentes voluntatem nostram subiectam
sufficienter divinae gratiae solum esse liberam a coactione, non vero a neces
sitate, statuit Ecclesia manere liberam ab omni neces
sitate etiam, sive manere voluntatem omnino indiffe
rentem ad utrumlibet, et expeditam, ut ad extremum dextrum
vel sinistrum, quodcumque voluerit se convertat ut sit [illegible]
vitae, aut mortis, aquae, aut ignis, ut quod voluerit
porrigat manum, ut sacra Scriptura, et Sancti Patres docent,
vel ipso naturali lumine notum habent omnes liberi arbitrii in
differentiam, quam sacrae litterae, et lumina Ecclesiae docent, illo
de praedicanto, non solum in principijs adversariorum
tutum intentum est.

Probatur primo, quia ex Ecclesiae doctrina agens
liberum vocatum a Deo ad conversionem per auxilia divina, et ad
positis omnibus requisitis ex parte actus primi ad con
versionem relinquitur a Deo in manu consilij sui, ut porri
gat manum per conversionem ad aquam gratiae, et gloriae vel per
dissensum porrigat manum ad ignem; sed si auxilium praedeterminans
sit unum ex requisitis ad conversionem ex parte actus primi,
primum non relinquitur homo a Deo in manu consilij sui, et

electionis suae, ut porrigat manum ad aquam vel ad ignem, quia maneat determinata ad unum ratione auxilii praedeterminantis ex parte actus primi proximi concurrentis: ergo non salvat, neque explicat Ecclesiae doctrinam circa indifferentiam agentis liberi ad diversiones [?] sub auxiliis Divinae gratiae in principiis adversariorum.

Praeterea arguitur per extrema [?] agentis liberi, quod in eo ab agente naturali, sive necessario differt, quod hoc positis omnibus requisitis ex parte actus primi proximi ad unum maneat determinatum ad illud unum in actu secundo ponendum, liberum vero positis omnibus requisitis ex parte actus primi ad unum non maneat determinatum ad unum, sed adhuc maneat indifferens ad duo, sive contraria, sive contradictoria, ut docent omnes; sed auxilium praedeterminans sit unum ex requisitis ex parte actus primi proximi ad unum quod est unum extremum, et quo manet voluntas determinata ad illud unum in actu secundo ponendum, quia aequalitas [?] voluntatis ad dilectionem positis omnibus requisitis ex parte actus primi proximi ad dilectionem non relinquit voluntatem in manu consilii [?] et electionis suae, ergo probatur: consequentia, quod agens naturale vel voluntas positis omnibus requisitis ad dilectionem maneat ex parte actus primi determinatum ad dilectionem, nihil aliud est, quam dari ex parte actus primi ad aliquid intrinsece determinans ad dilectionem cum connexione cum dilectione et non indifferens ad dilectionem et carentiam dilectionis; sed si voluntas praedeterminata ad diversionem per auxilium physice praedeterminans datur ex parte actus primi proximi aliquid intrinsece determinans ad diversionem cum connexione cum diversione, et non indifferens ad diversionem. ergo manet

[que derivata ex n[atu]ra actus v[irtu]tis ad diversitatem ac in maneo derivans anni axiomate [illegible] proximi ad [illegible].

intentu [illegible] ra[tiona]li, et in manu libertatis proxime ad amorem [illegible]tutarem tollit si ad illud requiratur, et deurrat auxilium omnino praeliberans; quo non neque praerequirit, neque deurrit ad amorem [illegible]tutarem. [illegible] unum fratribus et in mem libertatis proxime ad amorem e transitu illa poss[ibilita]s innincere in diferenn[ti]a ad duo opposita (V[ideli]c[et] amore carentiam amoris, amorem et odium) ad unum illorum derivate a se hendum; ergo si prerequirat auxilium [illegible] pre liberans ad amorem, tollit transitum de possibilitate inmincere in diferenti ad duo opposita ad unum illorum derivate a se hendum: quod tollit [illegible] ra[tiona]lis, et in manu libertatis proxime ad amorem. Minor [illegible] constat ex [illegible] libertatis proxime ad [illegible] [illegible] quod unum libertatis proxime e illud ex [illegible] quo sit, quod possit e xre, et abin [illegible] [que po-tens ad unum quam alterum oppositum extraneum hendum, ex [illegible] derivatione. Et ecclesio habeat unum derivate et alterum derivate non habeat, exercitium quo hoc fit e transitu ab [illegible] derivatione sive a possibilitate indiferenti ad duo opposita ad unum derivate a se hendum: [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] si requireret auxilium [illegible] ad amorem voluntas ante amorem e inmincere derivata aut [illegible] derivata ad unum [illegible] amorem, [illegible] voluntas ante amorem e inmincere derivata ad unum [illegible] amorem tollit transitum de possibilitate inmincere in diferenti ad duo opposita [illegible] amo-rem, et amorem ad unum illorum derivate a se hendum, [illegible] amorem

ut uidet euidens: in q̃ dato transitu a pot. intrin-
seci determato ad unu scilt amorem ad [illegible] amoris [illegible]
[illegible]: n minus quo in rone sub [illegible] requisitas ad [illegible]
[illegible], seu fratris, et in mane sub pot. [illegible] transitus
a pot determata ad [illegible] ad [illegible] [illegible] pot. [illegible]
[illegible] [illegible] illu om: [illegible] libertand proxime
e transitus, quo ex [illegible] extremu [illegible] [illegible]
[illegible], proximi [illegible] pro [illegible] determat a uo
luntate ad existend, alteriu uo [illegible] determat
a uoluntate a n existencias. [illegible] posito auxilio
[illegible] predetermante ad unu scilt amorem, [illegible] tran-
[illegible] [illegible] seu fratris libertatem proxime. [illegible] ad
mittit a [illegible] [illegible], [illegible] adhuc in [illegible] principiis
[illegible] extremus potest et unius existentia [illegible] de
[illegible] a uoluntate. [illegible] mi: [illegible] posito auxilio phy-
sice predetermante ad unu scilt amorem, ut [illegible] antea
determata uo [illegible] unius extremi ad existencia,
et [illegible] alterius ad n existencia [illegible] determat per
[illegible] libertatem uoluntas [illegible] in quo unit uoluntas [illegible], et
in mane sua libera potestate, et facultate determandi [illegible]
[illegible] n [illegible].

[illegible] [illegible], aut [illegible] causa 2a
determate dat unu extremu et determate negat alte-
rum, n [illegible] potestates [illegible] [illegible] [illegible] uo
nunc unu [illegible] [illegible] marauerit, scilt amorem, auro[illegible]
[illegible] n [illegible] auxilio predetermante phisice
amorem dat uoluntati [illegible] 2a determate unu extre-
mu [illegible] determate negat alterum: [illegible] posito in uoluntate
auxilio [illegible] [illegible] phisice ad amorem n [illegible]

voluntas potestatem, et propositionem ejus dicit [illegible] nunc unum e duobus, quod maluerit, sit amor, vel [illegible] non datur in divisa, et libertas [illegible] ad unum liber[um] [illegible] [illegible] per se non [illegible] ubi [illegible], una parte tantum [illegible], minime datur [illegible] ad utramque [illegible] [illegible]: a [illegible] posito auxilio praedeterminante physice ad amorem, datur a causa prima voluntati determinatio amoris et determinatio negat omnem [illegible]; aut [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] tunc datur a Deo auxilium praedeterminans ad amorem ut [illegible] det nobis amorem suum ante [illegible] liberam voluntatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non amorem aut odium: [illegible] datur voluntati determinatio unius extremi et determinatio negat alterum scilicet odium, sive impedit alterum impedimento [illegible] superabili, et [illegible] invincibili a creatura, quale est praedeterminatio ad amorem ex natura sua, et [illegible] connexa cum amore.

[illegible] audiendus in hanc rem [illegible] [illegible], qui libertatem nostram solo suo explicans [illegible] lib. [illegible] [illegible] Martione [illegible] 4, adscripta est homini quasi statera [illegible] liberta[tis] et potestas arbitrii: ac si diceat data est homini a Deo libertas et potestas arbitrii, quasi statera quaedam [illegible] in utramque partem equilibrata, cujus ipse homo solo nutu [illegible] voluntatis [illegible] pendere [illegible] lance, quam maluerit. [illegible] [illegible] [illegible] praedeterminatio a Deo, seu [illegible] ver illa statera voluntatis in una [illegible] manu [illegible] praemotionis pondus [illegible] in ea lance, quam ipse [illegible] vult, non expectato voluntatis nostrae [illegible], quid illi restat facere nisi [illegible] succumbere [illegible]

ponderare ?. Unde diversae nostrae voluntatis casu recipiendi a Deo predeterminationes, seu premotiones diversas, sive diversa pondera ad volendum, et ad nolendum, atque ad amorem, et odium etc. penes ipsius vir[tutem] est ex propria natura hanc vel illam lancem in hanc vel illam partem inclinare.

Ad 3. Here solent moderniores predeterminationem voluntatem predeterminatam a Deo ad amorem determinare se etiam ad amorem: quia necessitas divinae predeterminationis non tollit quod etiam ipsa se determinet, imo predeterminatio divina dat, ut ipsa se determinet, imo predeterminatio divina dat ut ipsa se determinet; non enim posset sine divina predeterminatione seipsam determinare, sicut non posset sine divina motione se movere unde sicut movetur a Deo ad hoc ut seipsa se moveat ita determinatur a Deo ut ipsa se determinet: et sicut divina motio non tollit quod ipsa voluntas moveat se, ita divina predeterminatio non tollit quod voluntas predeterminata a Deo determinet se.

Ad id in hac responsione equivocatio manifeste latet circa vocem determinatio: quae tamen [illegible] detegere oportet. Certum non est dubium quod omne quod est, dum est, et omne quod fit, dum fit, per ipsum Deum et tam per [illegible] determinatum ut sit potius, quam non sit, ut tam potius quam non fiat in quo [illegible] sancti, et transcendentes omnes actiones, et omne esse sumpta voce determinatio, certum est quod voluntas faciens suam conversionem [illegible] se determinet in actum ?, sive ponit actionem per quam determinat conversionem, ut sit potius quam non sit, ceterum haec determinatio non sufficit ad rationem esse liberum ut talis, quia omnis enim causa necessaria, ut [illegible] quae omnis [illegible] et

& expto actu ll. detrahe. ad avendu a qu in actu 2°. &
agendo se n detrat: nocet per actionem qua se trahit produl
detrahe agente potius, quam n agente: sed sicut quan-
tionis in hoc genere detractionis cendenis
omne ens detrat in actu 1° ut se detrat in actu 2° n
n propterea detrahi etia quia sunt antecedere. & intrin-
sece detrahit ad unum sed detrat ad illud in actu 2°, e de
tracto, proprie causa libere, ita licet voluntas intrinsece
detr. detrahe ad unum agat in actu 2°. Quer sicut,
& agendo se detrat ea detrahe ita antecedenti, qui-
-dem sunt in eo quod agere sit potius agere, quam n agere
vo n pro hoc detrahio voluntarii e illo proprio,
& formalis est libere voe unius dicit, & e domina suo
detractioni in utraque parte eq dicta, quia dic-
tum.

11. Secundo impugnat illud: quod voluntas
tridetrahe intrinsece a Deo ad amorem, vel sicut de
trat ut indiferens ad unum quod velse detrat ut de
trata ab alio ad unum sit amore: ne unum potest
dici: quod n tu tua voluntas n ut detrahe intrinsece
ad unum n manet intrinsece indiferens ad utrumque
aut manere per se detrahe, & per se indiferens
vi eiusdem extrinseci: quia Deo requirit predic
tatio, quod indiferens ut indiferens ut indi fe
rens nequit se detrahe, per se ipsum solum: n dq,
quod voluntas se detrahe ut detrata a b alio, e vo
luntas ponere amorem ex detractione alterius: sed
sed detrahe alterius ponere quod amorem per se n
amore quod intrinsece detrat a b alio ad amorem.

non est determinatio propria operantis ut liberi, et ra-
tio est, quia determinare voluntas ut determinata ab alio, quando libere
operatur ut liberi se determinat, nihil est quod repugnet, et non probat contra
contrarium.

Ratione qua dicitur non a potestate termini ... volun-
tas in patria, caret enim per determinatione ad amorem propria
quae est operantis ut libere, quia ipsa ponit amorem prae-
ter amorem, ut invincibiliter determinata ab alio ad amorem,
scilicet a Deo, in splendente visione quae ... , et non
suo in necessitate ... amore, ... prius, quia determinatio propria
operantis ut liberi est determinatio operantis, quae
ipsa a se nunc suo se determinat: sed determinatio, qua voluntas
tamen ponit amorem, quia invincibiliter determinata a Deo
ad amorem, non est determinatio operantis, quia ipsa a se
nunc suo se determinat: ergo non est determinatio operantis ut
liberi: ergo determinatio propria operantis ut liberi
est determinatio ipsius ut liberi. Sed determinatio ab alio non est ipsius
operantis libere: quia determinatio ab alio non est propria
operantis ut liberi, quia non determinat ut libera ad
agendum ea causa, quae invincibiliter determinata ab alio ad
agendum, sive ponit actum ex determinatione alterius: au-
thoritate eminentissimi Clarissimi probatur ... in 2° dist.
39 q. 1 art. 1. ... ubi ait: ipsa potentia volun-
tatis, quamvis in se indifferens ad plura, sed quod
determinate exeat in hunc actum, inquit, non est ab alio
determinante, sed ab ipsa voluntate.

Ut audivimus nu-
per a quodam praemotore variis solutionibus et ex-
plicationibus ... dicebat quippe determinationem ...

q. libere ut talis n. eo absolute libero determinante, n. in-
determinare determinationem ipsius quod libere ut talis est a. bsolute
p. libero, scilicet Deo determinante: quia ergo nullam determinationes
Creaturae Deus est liber, sicut nullus non est omni creaturae,
et quod libere creatae est ingenium, et causa, ita non
omnis liberi creari, cum quia determinationem ... quia est liberum
et determinare, dissimiliter loquendo ex ... Banez. et alii
Banez. addentibus, ad nihil Deus per predeterminationem talis re
determinationis creaturae, non talis determinationis non erit liberum quoad
scientiam physicam predeterminationis secundum regras sectarum Dei
simultaneum per hunc aeque Deus non est liberum nullam de-
terminationem creaturae. Igitur quod talis concursus simultaneus est ipsa
determinatio creaturae: ideoque non causat determinationem creaturae, neque Deo
predeterminationes; igitur quod concursus simultaneus expectat deter-
minationem creaturae.

Tertia sententia vero dicit minime ... accurate
dicit quod illud 1 et 2 libere, eo absolute excludat
omne aliud determinare: dicitur enim, absolute non est a. bsolute
determinante. sed ipsius voluntate. deinde ... adnos, ergo
Deus non simpliciter est liberum, prima causa, et liberum, sed ergo est
liberum indifferens non indifferens creaturae adoperandum, et non ope-
randum, sive ad plura; quia est causa indifferens creaturae adope-
randum et non operandum, sive ad plura, sed per predeterminationem
ad unum ... adoperandum nequit Deus esse causa ...
indifferentis creaturae ad plura quia per predeterminationem ad unum ne-
quit esse Deus ... indifferens non indifferens creaturae ad plura;
nisi ... praetendat, quia per predeterminationem ad unum
non caret indifferentia ad plura, sed potius tollit, et caret
determinatio ad unum; quia sicut talis ... in Deo ... liberi

et ut determinat rem determinatione creare, debet ab intrinseco auxilium predeterminans ad unum plane idem, modo auxilium predeterminans ad unum debet destruere et tollere ut salvetur in illo receptio indifferentia vel indifferentia ad plura.

Preterea, si intrinseca predeterminatio ab aliquo ex receptione suo trahi pugnet cum determinatione propria qua operatur ut libere impugnare debet, ut canon a natura metaphisicae sive intrinsecus predeterminatio sit ab alio, quod tollet liberum, sive sit ab illo, quod tollet liberum. Sed intrinsecus predeterminatio ab illo ut non convincat contra, ex receptione suo trahi cum determinatione propria qua operatur ut libere: ergo etiam si proveniat a Deo libero talis determinatio, pugnabit. Consequentia manifesta est et probatur ex predeterminatio ab illo requirit ante a cum ex receptione suo trahi pugnat cum indifferentia intrinseca voluntatis ad actum, et non actum, quae debet manere in voluntate pollens omnibus requisitis ex parte actus, ad actum, quae in ipsa intrinseca venit ex talis determinatio qua operatur ut libere. Deinde pugnat cum transitu talis de potentia intrinseca indifferenti ad duo opposita, ad unum eorum a se determinate tenendum, qui transitus est de ratione operantis ut libere, et exercitium quo facit quod non est ex aequo potentia ad unum quam ad alterum oppositorum extremorum tenendum, ex propria electione; et determinatio non habeat unum determinate et alterum determinate non habeat. Renuit enim natura oppositae creaturae, quae venit qui debet in voluntate, quia certa est predeterminatio efficax actum tenere unum voluntatem a se ipsa et alterum determinate ...

arguit voluntatem Dei, in dando, vel a libertate esse in illis [illegible] a voluntate et decreto [illegible] causae operantis ut liberè.

Ex quo ne aliquid desideretur, sciendum est, Deum esse summè liberum, et sic determinare omnes liberas creaturas, eius propter decretum, quo vere, et physice causas determinat omnes liberas creaturas: sicut et omnes effectus creatos causas eius independenter physicè praedeterminatione, adhuc etiam praecisè praedeterminatione physica requiritur concursus simultaneus Dei ex parte actus secundi, quia requiritur in omni Divino, ut praeparatio per decretum Divinae voluntatis in [illegible] sine quo omni praeparatione non possent creaturae liberae suam determinationem in actum secundum ponere, quia sine illo non haberet actum [illegible] exire, sed omnes requisitos ad operandum: in quo [illegible] subordinatio, et dependentia quam habet causa liberans a primo libero, ad decretum divinae voluntatis, sic sicut Deus liberus simpliciter dicitur Deus sic liberus et sic determinari, ad utrumlibet quia non invenitur indifferens, nos per concursum simultaneum sine intelligere actualem Dei influxum, seu amorem in actu secundo, quo redditur [illegible] contractione et actione, ex se haec nequit esse causa nostrae determinationis, et actionis, concursus simultaneus Dei in actu secundo talis [illegible] nostrae [illegible] et haec actionis nostrae liberae, et [illegible] simultaneus Dei in [illegible] qualis ex parte actus indiget creatura, et ideo operatur ut liberum, subordinatur, et dependet a libero primo.

Cap. [illegible]

Aliud subiungimus vel in idem intentum.

Prob. 3.° q[ui]a p[rae]cedenti actum ... vol[untas] n[ost]ra operari libere et meritorie debet esse libera a necessitate ant[ecedente], et sim[pliciter] talis; [sed] voluntas sub auxilio phisice praedeterminante non est libera a necessitate ant[ecedente] et simpliciter talis, ergo voluntas sub auxilio phisice praedeterminante non operatur libere et meritorie; huius syllogismi maior est dogmatica ab Ecclesia ... Baii, et ex propositione Jansenii ab Innocentio X et Alexandro damnatur, ut haeretica tanquam haec: ad merendum et demerendum in statu naturae lapsae non requiritur in homine libertas a necessitate, sed sufficit libertas a coactione. unde desinit libertas a necessitate ad merendum, sive voluntas est libera, sive ... [illegible] necessitate. Necessitas a simpliciter dicta est necessitas ant[ecedens], ut theologi omnes noverunt: necessitas enim, quae supponit rem existentem orit[ur] ... ex eo quod quod est dum est ..., non est necessitas simpliciter talis, sed sim[pliciter] ex suppositione.

Minor syllogismi probatur, voluntas sub auxilio phisice praedeterminante habet necessitatem operandi, quam sibi non imposuit, neque causavit, sed voluntas habens necessitatem operandi, quam sibi ipsa non imposuit, neque causavit non est libera a necessitate ant[ecedente], et simpliciter talis; ergo. maior huius syllogismi constat apud theologos ex D. Anselmo lib. 2° Cur Deus homo cap. ... et lib. de concordia liberi arbitrii cum praescientia, ex praedestinatione Dei cap. 2, ex piscatore necessitatis ... per haec verba, et illa quae facit rem

6

... Deinde per hoc est illa quae facit rem sine actu nece
ssarie, quae in nomine rei ut sit, Deinde, quia sibi impo
ssibile est ut sit, atque ... moritur
... ... sed ... convertere li
bertatem ... voluntas sub auxilio
physice praedeterminante ... meta physice ... an
operationi et metaphysice impossibile cum operatione ...
... ... necessario causavit, ... existit,
neque ... ut illatio ... ... pendeat a
libertate ... ... physice ... ... supre
... ... a ... physice ... voluntas ...
... metaphysice illativa operationis, et ... ma
taphysicam ... operationem, ita in dependenter ab
libertate ... ... voluntatis, ... necessitate ope
randi, quae ... ... necessario causavit, ...
... necessitate operandi, quae ... metaphysice ... ...
... operationis ...

Confirmatur hoc ... ... me
taphysica operationi ... ... operationes necessariae ...
operationis; sed voluntas sub auxilio physico praedeterminante
... metaphysico operationis ante omnino
operationem ... ... necessitate ante opera
tionem ... habet libertatem a necessitate; ...
discursus ... illatio metaphysica ... ...
... illatio ..., ut stante ... ...
... metaphysice illative ... aliquo necessario ...
... illatio metaphysica omnino ... est nece
ssaria ..., ... existere, ita quod non possit
non existere, existente illatione metaphysica; ...

actu bar: a auxilio physice predeterminante voluntatem
ad operationem e illatis metaphysicam ... omnino
... operationes: n en ... neq ... ad ...
... neq quoad sua ... ...
... ... operatione, neq ... ...
... aut ... vicio ...

... nulla
roe e evitabile voluntati n e liberum voluntati sub
auxilio physice predeterminante ad amorem, nulla roe e
evitabilis voluntati amor, et sub auxilio physice
predeterminante ad amorem n e liber voluntati
amor; ... ... adversariorum
... ipsa ... in ... et meta physice vo-
luntatis amorem: ita ... amorem, ipsius
auxilium existere et amore n existere ...
... ad liberum ... roe liberi ... vo-
luntatis ... voluntati ... ...
... roe ... nulla roe evitabile volun-
tati ... liberum ...

... ...
in evitabile voluntati ... in ... voluntate
... in evitabile voluntati ...
sub auxilio physice predeterminante ad amorem ...
in evitabilis voluntati ... in ...
sub auxilio physice predeterminante ad amorem, amor e ab
... in evitabilis voluntati, ... minime
liber ... mad ... ...
modo neq ... neq inmate evitabile voluntati
... abs ... in evitabile voluntati ...

e in evitabile voluntati, et in se, neque in sua causa, nullo modo neque materialiter neque immaterialiter est inevitabile voluntati; et quamvis physice praedeterminatio posito auxilio ... praedeterminare ad amorem, neque est inevitabilis voluntati illatio metaphysica amoris, quae offert auxilium; neque est inevitabile voluntati ipsum auxilium, quod est amoris causa; ergo neque in se, neque in sua causa est inevitabilis voluntati amor.

Probatur

assumptum; et ratio, quod praemissae sint simpliciter necessariae alicui, non est simpliciter necessarium illi deberi, ut in dubiis in praemissis contradictoriis metaphysice illatum; ergo Petro praedeterminato ad amorem Dei necessarius est simpliciter amor. Omnes apud logicos certe in praemissis obvius in ... sequitur obvius, ob ... identitatem ... obviis praemissis ipsis in duabus, ut videre est in his praemissis: omnis homo est animal, Petrus est homo; ergo sequitur hoc, Petrus est animal sed in dubio ... Petro physice praedeterminato ad amorem Dei necessariae simpliciter sunt hae praemissae, omnis homo physice praedeterminatus a Deo ad amorem Dei amat; Petrus est homo physice praedeterminatus a Deo ad amorem Dei; ~~amat~~ ergo ex hoc sequitur Petrus amat Deum est identitas in utriusque in illis praemissis contradictoriis metaphysice illatum ut nullius dicendi negatum; ergo hoc sequitur Petrus amat Deum simpliciter necessario Petro; ergo amor Dei est simpliciter necessarius Petro praedeterminato physice ad amorem Dei, discursus manifeste constat, quia neque vero ... neque aliquo contradictoriis praemissis potest immediate ... Petro quoad ... obviam vitare ... et exinde ut constabit exponentis

[illegible] [illegible] Corporum nostra [illegible]
[illegible] mi [illegible] amore [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible] voluntatem [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] creatis.

[illegible] notaverim quidam
de [illegible] in [illegible] illos [illegible]
[illegible] necessitatem astrorum in nostras operationes
induxerunt [illegible] Premotore [illegible]
[illegible] nomen libertatis [illegible]
[illegible] astro in [illegible]
[illegible], nec [illegible]
[illegible] illorum in [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] astrorum
inclinante ad [illegible], [illegible] in [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] in [illegible] pro [illegible]
[illegible] et in [illegible] in [illegible] in [illegible]
[illegible] idque [illegible] omnino docent ad ver
[illegible] non [illegible] et [illegible], ut [illegible] per
[illegible] [illegible] in [illegible] talem
[illegible] [illegible] moveri in [illegible] parte, [illegible]
[illegible] [illegible]; [illegible] in [illegible] astrorum vocabant vo
[illegible] necessitate fatale nostri [illegible]
voluntati [illegible] vocant libertatem: re vera nihil [illegible]
[illegible] libertatis [illegible]
[illegible] necessitati [illegible]
[illegible] voluntatem nostram moveri [illegible] astra
[illegible] ut [illegible] moveret [illegible] et [illegible]
moveri irresistibiliter voluntatem [illegible]

de nuo moveat, in quo astrui illi inclinant, et premovent; itemque dicebant, nra voluntate impulsa, et premota a Baptis ad partem dexteram, non posse in sub- [illegible] a tali impulsu moveri, sed ad sinistram, imo a [illegible] dicebant posse, sed ut moveat versus sinistram, in- [illegible] alia premotione, impellente in sinistram, quorum omnium eisdem fere [illegible] dicit a [illegible] premotionibus mutato nomine praemotionum, et influxus previi actuum in praemotionis divinae.

Notaverint 2° quod inutiliter vero soleant in textu hujus cap. 2 sit auxilium physice predeterminans ad amorem, ut non tollere libertatem amoris, quod non dicunt, necessario inferat actum, ly; lyse, seu ly sola substantia actus, sive liberum, sive etiam ly modus libertatis, quod est instrumentum divinae voluntatis [illegible] volentis, non solum amorem [illegible], sed amorem ut liberum [illegible] voluntate inutili de responsione [illegible] hoc opus, et labor; nam si ipsum auxilium physice predeterminans possit inferre actum ut liberum, et esse tale instrumentum divinae voluntatis: nra [illegible] dicant non posse quod nequit esse instrumentum ejus divinae voluntatis efficaciter volentis ponere actum ut liberum, quae est illa [illegible] exclusiva et oblativa actus ut liberi, sive libertatis actus, sed [illegible] ostendunt, et fatentur auxilium physice predeterminans esse [illegible] exclusivum et ablativum actus ut liberi, sive libertatis actus, [illegible] ostendunt, et fatentur non posse esse instrumentum ejus divinae voluntatis efficaciter volentis [illegible] voluntate [illegible] actum ut liberum, [illegible] nihil utilitatis offert ipsis hoc responsio. — —

il Creat. nequit in ferre actus ut liberos, q destruit
libertate actus, ut se habet; auxilium physice predeterm.
q tanquam a Deo, quia vult esse fieri libere, seu indif-
ferent. aptat causa indifferente, et defectibili in ope-
rando: q et q a Deo vult esse fieri necessario aptat causa
necessaria, et indefectibili in operando, juxta hec ex-
pressis verbis S. Thom. 1. p. q. 19. art. 8. Sed au-
xilium physice predeterminans ad amorem n est cum indiffer.
et defectibilis in operando, cum actus amoris q vere
met physice, et indefectibiliter in suo infert q
a Deo vult fieri actus liberos, et indifferente suo modo
libertatis et indifferentie n aptat auxilium physice pre-
determ., et si illud aptat, n vult fieri actus ut liberos
quia n aptet causa indifferente, et defectibili in operando.

Verum, esto inutiliter et falso respondent adversarii
in motoribus libertatem n Credi q predeterminatio sit
eminenter determinatio Creat.: nostra quippe libertas con-
net eminenter in Divina, inutilis inquam, et falsa
responsio, q predeterminatio Divina ex eius dictis ex
predicamentis sua essentia liberam determinatio Creat. ut nra. .
Tenduntur arg. nequit predeterminatio Divina esse emi-
nenter nra libera determinatio, probatur aperte, q nequit
res continere eminenter id, cum quo essentialiter opponitur, et quod essentialiter
destruit, aut excludit, sed predeterminatio Divina essentialiter
opponitur libertati Creat., illamque essentialiter destruit, et
excludit: q predeterminatio Divina nequit esse eminenter
libertas creata, sive determinatio libera voluntatis crea-
te: q argumenta premissa predeterminationem physicam evertere

libertate, habent in se eminenter nostrae libertatis, sed
nostra libertas determinatur; etenim potentia divina eminen-
ter continet in se voluntatem creatam et denominatur
volens, nec determinatur per voluntatem divinam: etenim divi-
num velle liberum, in eminenter nostrae voluntatis liberae,
in illa voluntate creata denominabitur libere volens,
et libere se determinans per liberam volitionem, a decreto
divino, ut in illo eminenter continetur. Tunc ergo etiam
nostra, in quatenus Deus per suam liberam dispositionem
et providentiam efficaciter potest per media ordinata
et congruo nostros liberos actus causare.

§ 4° notandum
Nihilominus praeter modernos thomistas qui tenent
ad mentem D. Thomae et ponunt recentes, auxilium physice
praedeterminans esse necessarium consequente minime tamen
libertatem, quod licet antecedat amorem, ut in genere
causae efficientis, in re operatur ab illo: in genere causae mate-
rialis non sustentatio, ut enim Deus tribuat voluntati au-
xilium physice praedeterminans ad amorem, requirit quod volun-
tas non ponat impedimentum: auxilium praedeterminans, unde
carentia impedimenti, quae est ipse amor vel caren-
tia odii, quae est dispositio tenens ex parte voluntatis
ex causa materiali seu receptiva auxilii, tamen et
ipsa carentia impedimenti ad praedeterminationem, quae est ipse
amor, seu carentia odii, sit prior in genere dispo-
sitionis auxilio praedeterminante, et tamen sit posterior
auxilio in genere causae efficientis, quod quidem explanant ad-
ducentes exemplo satis notorum, sibi familiariorum,
de mutua causalitate materialis et efficientis et dispositivae.

im̄pediens inquam, ex eo q: puru ac etiam
ex actu suo, ut adstruant praedeterminantis auxilii neces
tatem esse contra adeo evidentem libertatem; a [illegible]
aliquo necessitas [illegible] debet dependere
ab aliquo im̄pedienti libero voluntatis; sed necessitas
praedeterminantis auxilii ad amorem n̄ dependet ab ali
quo im̄pediente libero voluntatis praedeterminatae ad amorem
q° n̄ est necessitas [illegible] maior nota ex dictis quo
posito necesse est q° ponatur etiam im̄possibilitas q° ponatur
extremum oppositum in possibilitate extremorum, inter
quae versatur [illegible] auxilii
praedeterminantis ad amorem dependet tam qua [illegible]
sed [illegible] carentia im̄pedimenti di
sistentes in ipso amore, vel carentia actus oppositi [illegible]
carentia im̄pedimenti dissistentis in ipso amore
vel in carentia actus oppositi. Sed carentia im̄pe
dimenti dissistentis in ipso amore vel in carentia actus
oppositi n̄ est im̄plicit libera voluntatis praedeterminatae
ad amorem [illegible] necessitas au
xilii praedeterminantis ad amorem n̄ dependet ab aliquo im̄
plicit libera voluntatis praedeterminatae ad amorem, q° eadem
[illegible] quo probat amorem voluntatis praedeterminatae ad amorem
n̄ manere liberum voluntatis, probat etiam necessitatem [illegible]
[illegible] voluntatis praedeterminatae auxilio, n̄ est
[illegible] omnino q° nihil [illegible] pro
ducto.

Cap. 94

Communiter adversariorum solum desumpta
ex iudicio n̄ differentia ad libertatem sub
auxilio praedeterminante habenda.

20. Celebris est in hac universitate lectio, per circumfixum illud physice praedeterminans recursus ad Versutiam, sive ad experimentum ad indifferentiam, quod per sistit in voluntate physice praedeterminata ad actus, docentque libertatem voluntatis sub auxilio praedeterminante [illegible], et voluntatis indifferentiam [illegible] reddit in [illegible] per modum actus realiter liberi: non per modum actus naturalis et necessarii, radix quippe voluntatis, sive operantis liberae, constituit in indifferentia, quae non est ex bonitate objecti clare, a indicium indifferens, sive indifferens proponit bonitatem objecti, quod [illegible] proponit objectum limitatum, et finitae bonitatis vel objectum illimitatum in se, et infinitae bonitatis per cognitionem obscuram, et abstractivam, seu non intuitivam, vel quod proponit bonitatem objecti proponendo etiam aliquam illius malitiam, [illegible] vel etiam de veritate bonitatis objecti, vel tot quod proponit objectum bonitatis, et sub proponit bonitatem objecti oppositi: sicut non requirunt indicium determinans de bonitate objecti [illegible] visio beatifica infert actum determinatum amoris beatifici, ita indicium indifferens de bonitate objecti infert actum indifferentem et liberum amoris, ergo talis objecti indifferentis [illegible]. 100

[illegible] probatur in [illegible] iterum [illegible] quod est indicium indifferens [illegible] libertatem [illegible] ad amorem objecti, quod est unicum et adaequatum libertatis [illegible], quod [illegible] indicium indifferens maneat, posito in voluntate auxilio praedeterminante ad amorem, potest deficere [illegible] voluntas [illegible] per defectum alterius [illegible]. [illegible] est evidens, [illegible]

-xpressiva cohibitione [illegible] dimanant non vero ab [illegible]
Deitatis, quod habet [illegible] dimanuo, ergo cum duo [illegible] dimi-
nuo resultant ut recepit, non vani est ad unum e y-
itat, immo potest deficere ex defectu unius quamvis
existat alterum dimanuum, 2º quod iudicium indifferentiae, quod est unum
est dimanativum libertatis, proxime maneat in voluntate
predeterminata, non arguit manere in voluntate predeterminata
adequate, et proxime libertatem unum, quia ly proxime quod prescind-
ens indifferentiam ex parte mentis constituit eam libertatem
in dispositione intrinseca ad utrumlibet ex parte voluntatis
ac modo sic: Posita vero auxilio physice prede-
terminatione intrinseca ad unum in voluntate non
manet ex parte voluntatis indispositio intrinseca ad utrumlibet
liber; ergo per determinationem intrinsecam ex parte actus 1º tollatur
indispositio intrinseca ex parte actus 1º; si per determina-
tionem ex parte actus 2º tollitur indispositio ex parte actus 2º,
ergo sub auxilio physice predeterminante maneat in dicto
indifferentia, sive in altera libertatis dimanuum
non manet in voluntate adequata libertas, quod prove de-
fectu unius dimanativi.

Impugnatur 2º, si in dicto iudic-
ium sit radix libertatis, non inde infertur
tamen in dicto indifferentiam et obiectum posse libere
stare libertatem, quod nulla est vis positio, patet nam
quod gravitas in corpore gravi est radix motus deorsum
et levitas in corpore levi radix motus sursum, nec
in obiectu deficiunt hae radices, dantur motus illis
correspondentes, non aliter de causis, nisi quod aliunde
impediri possunt ista radices, quod gravita expediti

deo ly Moveat; et leviter aeris, ne virtus ascenderet
cum consisteret in nomine indiffer. in differenti, sumeret
ad libertatis poterit aliunde impediri inventio
in per impedimentum ponderantis auxilij gratiam
in voluntatem, n. se deferret a se, et ex solo suo nunc non
transferat usq. in dissq. ad determ. et q. sic simpliciter
tamen ad actum, pacior ad necessitatem ad agendum, quam
sibi n. imposuit, seu sibi inevitabiliter vere ferventis
in mate.

Et impugnat 2° quod in medi, per indicium
in differens, proponat eleemosinam vg. esse bonum amicitiae
tantum: in eo ipso indifferens, posse voluntatem libere tendere
in illum, quod det expe. indium iudicium indifferens,
n. sufficit ad libertatem voluntatis antea probatur
1° ad hunc subeo iudicio potest Deus denegare voluntati
omne auxilium tam sufficiens, quam efficax
ad actum eleemosinae, omnem quam sunt sicut sunt
de illis, tunc eo casu n. potest voluntas tendere libere
in eleemosinam 2° simile ergo discurrendum denegare
dare denegato auxilio sufficiente ad eum salutarem,
et attributo auxilio phisice praeservante, et
impediente in dictis intrinseca voluntatis agendum,
et n. agendum, ergo subiudicio in differenti.

1° impugnat
2° omnia opera salutis in mate ad actum liberum
debent esse indifferentia ad actum ante determ. voluntatis,
quod iudicium sit indifferens n. sufficit ad libertatem
actus. Probatur antecedens quia si sufficeret, id aliquid principium
q. sit indifferens ad actum libere eliciendum, sequeretur

ceam videnter Deum libere amare quia quod ysbat. quod habitus Charitatis in ipso amore recurrens ad amorem beatificum Alioquin et non mirum enim ... et ... de speciei ... habitus Charitatis in viis. Contra quia non inviniese indiferens ad actum Charitatis seu amoris quod si supponat ad actum libere eliciendum quod aliquid principium sit indiferens beatificum amor liber erit, non enim quo liber, quia licet unum principium sit indiferens sit habitus, non in... est indiferens aliud principium sit auxilium internum, sunt verbo beatificio principium necessarium cum actu amoris: nam sicut non sufficit ad actum libere eliciendum quod unum principium sit indiferens sit auxilium internum, dummodo aliud indiferens aliud principium sit auxilium predeterminans quod non sit indiferens, sed principium determinans et necessarium cum actu..

H

-t dolores: g. sibit licet hoc habeat iudicium indiferens ad amorem dilli, carentiae sub aulio praedeterminanti ad amorem, non habebit libertatem ad carentiam amoris, g. habet imperium initum ad ad amorem. Si non, ergo pro ego sunt, l. extitit iudicium indiferens in inobedientiae praecepto, si non, si extitit: g. fuit liber ad inobediendum, et peccandum: si non: g. non adimplevit praeceptum moriendi libere: patet: g. absque iudicio indiferenti, quod est radix libertatis, non datur exercitium libertatis: g. dicendum est, non sufficere iudicium indiferens, sed ultra requiri, quod non detur impeditivum volentibus carentiae actus, neque determinantibus, aut illatoribus ex vole actus, tollens actum, et finaliter indiferentiae voluntatis ad agendum, et non, sibi ad utrumlibet.

Dicunt Aliqui: voluntas est appetitus rationalis; sed appetitus rationalis sequitur directionem rationis; sibi directionem rationis: g. si ratio, seu iudicium sit indiferens, actus voluntatis debet esse indiferens, et liber: et si fuerit determinatum, voluntatis actus erit determinatus, et naturalis. Confirmatur 1°. si sub iudicio indifferenti voluntas operaretur naturaliter, sequeretur, quod voluntas in illa operatione, procederet sine ulla cognitione. Patet illatio: g. in illa operatione voluntas non procederet ut directa per iudicium obiective indiferens, sibi indiferenter proponens obiectum; sed tamen non est alia cognitio, per quam voluntas in suo opere dirigatur, ut supponitur: g. procederet sine ulla cognitione: maior patet: g. si voluntas in illo opere procederet ut directa per iudicium indiferens, sicut in iudicio reperitur indiferentia obiectiva, reperiretur etiam in opere indiferentia formalis: et sicut tale iudicium est radicaliter liberum, operatio erit formaliter libera; sed non est ita; ergo: g. voluntas in illa operatione non dirigitur per iudicium indiferens: g. absque ullo cognitione procedit. Confirmatur 2°: voluntas non aliter amat obiectum nisi ut illi proponitur ab intellectu; sed si amaret naturaliter obiectum, quod illi proponitur per iudicium indiferens, amaret illud aliter, ac illi proponitur ab intellectu: g. nequit voluntas amare naturaliter obiectum propositum indiferenter sibi per iudicium indiferens. — 105

Respondetur cuius praemissis distinguendo consequens: g. si ratio, seu iudicium sit indiferens, actus voluntatis

indiferens

debuisse sic iudicio intri reliqua omnia, et requisita ad actus liberos
concurrant, aut persistant, concedo cons; si reliqua omnia non concur
ant, aut persistant nego cons. dixim iudicium indifferens cum
quibus unus ex illis indifferentis proxime, seu liberi, quo
ipius a rebus concurrit, et requirit potentiam, et intra voluntatis
indifferentia proxima ad utrumlibet, quis solum per dilationem, seu aliis
positive propterea voluntatis ad unus, et necesse intuere eius uno deliberato
extremo, et impossibile eis alio opposito. sic electio mediorum
sequitur intentionem efficacem finis, ergo si possit sine posita inten
tione finis q. ad electionem mediorum
sequitur cognitionem utilitatis, et proportionis mediorum, quae cognitio de
ficere aut impedire potuit, adhuc posita finis intentione efficaci
tiva

Ad 1 resp. nego illa. ad probationem nego mag. ad qui, probationem
maj. etiam nego, et ratio est quia voluntas in suo opere procedat ut directo
per intellectus in finem, sufficit, quod ita amet bonum, boni proponitur per
iudicium indifferens, ut si talis propositio non necessitat ad amorem boni
quod est, an vero alterius, propterea necessitet: nec namque, quod indifferen
tia iudicii sui indifferentia se fundat in actus, nisi quod sub
illo permaneat indifferentia plena, et proxima voluntatis ad unus libere
et ideo dicitur iudicium radicaliter liberum, hoc est, potens excitare
actus liberos, si aliunde voluntatis intra indifferentia ad utrum
libet non impediat, sic libertas radicalis. sicut
in beato dicitur, non elicit actus amoris liberos: q. oles potens ex
se elicere actus amoris Dei liberos, nisi aliud impediat
intra voluntatis indifferentia ad utrumlibet, quod impedit per visionem
claram Dei et summae bonitatis

Ad 2 resp. nego antecedens ma. quia libertas
cadit supra modus amoris non supra substantiam: scilicet enim, non
potest voluntas amare nisi bonum, quod proponitur ut bonum; falsum
est, non potest aliter amare, nisi ut proponitur ab intellectu: patet: quia ipsum
iudicium indifferens proponit bonum ut bonum, et ut malum, sive bonum
quod est admixta malitia; et non amat bonum ut malum: q

Vi amat bonum ut proponitur a bonitate per iudicium indifferens. De-
inde: ipse proponens per iudicium indifferens aliud bonum inae-
quale, in bonitate, aut honestate amat voluntas enim, bonum
cum intellectus proponat maius bonum ut amandum, aut magis aman-
dum, et quidem si voluntas non posset aliud amare bonum, quam ut
proponitur ab initio, finaliter libertas non recideret penes voluntatem;
sed penes intellectum. Quod secundo apparet, et evincitur fundamento quibus sit de ca-
lo physica praedeterminante, et ab initio efficaci nobis tribuitur. Dequo
iam ab auctoritate pristinis Divi Thomae discipulis fiunt positionem damnat

Divi Aug. Panocinius, sibi nuncupare, seu melius dixerim, extor-
quere contendunt praedeterminatores: et pro suo auxilio physice praedeterminante
illum adducunt: sententiis mentionem incident facientem de illis
verbis Apostoli ad Romanos 8, quicumque Spiritu Dei aguntur
ii sunt filii Dei; sic ait Aug. lib. de gestis Pelagii c. 3 procul-
dubio plus est agi, quam regi, qui enim regitur aliquid agit, qui
id agitur, agere aliquid ipse vix intelligitur, et tamen praestat
voluntatibus nostris Salvator, ut non dubitet Apostolus dicere, quod
quotquot spiritu Dei aguntur ii sunt filii Dei: unde aguntur
filios Dei regi et moraliter moveri per affectiones, et illustratio-
nes supernaturales: ergo illos agi auxilio quod, importet plus aliquid a
motione illustrationis, et affectionis vitalis aliorum; sed hoc aliud
nequit esse aliud, quam auxilium Dei physice praedeterminans voluntatem: ergo hoc
aguntur filii Dei ex mente Aug.

Sed plane Aug. ibi solum agit contra
Pelagium de regimine solius naturae, sine debitis subsidiis debi-
tis naturalis providentiae, quae Deus praestat ad actus naturales hominis,
quae sine alia ad opera salutaria filiorum Dei sufficere
intendit statuere contra Pelagius: hic enim, ut ibidem ait Aug. ela-
borat, homines voluntate propria sine Deo regi, quod si bene legerint prae-
motores, verba Apostolici textus intelligentia quae tenda sua doctrina

cū pistraonꝫ intrīc Dneis cū dirni, et impedi͡tꝫ ad dicens ut qs-
cipiant illa ex Angelico ore Di thome 4o 3o Gentiū c. 22 ubi
ait ab spiritu sancto filij Dei aguntur quadmodo, non sicut servi, sed
ut liberi: cum enim liber sit, qui sui causa est, illud libere agim⁹,
quod ex nobis ipsis agimus: agimus quod ab spiritu sancti quod nos aufe-
xo Dibus (tomq: quadmodo, seu eius quid: non a simpliciter,
sed a plurice presidiate spiritus sancti, hoc actum per determinationem in
dispositis cum extremo opposito, non quadmodo se simpliciter ageret homo
ab spiritu sancto: ut exponit ibidem Angelicus illius Ferrariensis
dicens: quod quod nos spiritus sanctus sic ad agendum inclinat, quod tan
operamur ex proprio arbitrio, quod habentes in nostra potestate sequi
vel aut non sequi spiritus sancti inclinationes, aut motiones, ideo di-
cimur ab ipso agi non simpliciter, sed quid, non sed quod Divus
doctor a Divo Thomo, et Ferrariensi, quod in Divo Paulo, et in Thomo
intelligere voluerunt.

Quod sequuntur, seu emendicant ex Divo Thomo
testimonia quædam longe ab illorum opinione distantia. Ius ex 1a 2æ q.
112 a. 3o ubi ait sanctus Doctor si ex intentione Dei moventis est
homo quod gratiam recipiat, infallibiliter illam sequitur, et ideo quam ore si
cor Regis in manu Dei, et quocunque voluerit vertet illud: quod dat
motio gratiæ necessario evalet cum effectu suo, quod est predeterminatio: sicque
etiam in motionem Dei refert sanctus Doctor infallibilem dilationem et executio-
nem gratiæ. Ius ex eadem 2a 2æ q. 24 a. 11 corpore ubi hæc habet:
impossibile, hæc duo simul esse vera, quod spiritus sanctus velit aliquem
quis movere ad actum charitatis, et quod homo ipsam charitatem ammittat pec-
cando: quod spiritus sancti motio efficax, et infallibilis est, et necessario ex
parte voluntatis. Ius in eadem 1a 2æ q. 10 a. 4o in corpore ubi ait: Deus
sic voluntatem movet, quod non ex necessitate ad unum determinat: quod licet per
aliqua precepta determinet voluntatem ad unum, non ex necessitate
determinat, sed libere ex natura voluntatis.

Ius ex codlibeto 12 q. 1 a. 1
ubi inquit a providentia Dei omnia sunt predeterminata et ordinata
ibi comprehenditur actiones liberas aliquorum, etiamsi remittit instituerat.

sius ex 1a 2ae q. 13 art. 3o ad quintum, ubi ait: causa quae exigit contingentiam oportet, quod deficiat ab aliquo exteriori ad effectum. Et ex eodem 1o p. q. 105 art. 1o ad 3um, ubi inquit: hoc ipsum, quod causae contingentes deficiant ad determinandos effectus, est illis a Deo: quia a Deo est omnis effectus etiam liberorum determinatio. Et ex q. 3a de pot. art. 7o ad 7um: ubi exponit, quo movetur a Deo voluntas, ut est in quodam in illa receptio, transiens, et intentionalis, habens esse incompletum, ad modum, quo colores sunt in aere: quae in solis qualitatibus physicis agentis et recipientis esse convenire possunt.

Ad 2um, et desumitur ibidem sanctus doctor, non intervenire infallibilitatem in causis efficacis, quam nos admittimus, in quo statuunt infallibilitatem esse ex divino ante, et provenientem ex intrinseca efficacia auxilii merito natura sua eius connexione cum eadem et impossibilitate eius carentia connexionis ut intendunt. Respondeo praemotores: unde Deus infallibiliter sequatur effectus per auxilium ab extrinseco efficax, et supponens bonum usum conditionatum arbitrium creati praevisum, sive de creatis efficax Dei habitus dependet a scientia conditionata infallibili de usu in creato sub auxilio. Ad 3um dico, intelligendum divum Thomam ipsius sensu exposito supra n. 13: scilicet quod Deus non expectat voluntatem adiuvans, sed relinquit illam indigentem ad hoc, sibi bonum; quod sit verum bonum, et apparens bonum, quod dominus videlicet non movere tamen in communi; quod est movere aliquo modo per se, movere quidem ad unum determinate, scilicet ad verum bonum, etiam ex necessitate, seu invincibiliter movere, quod si invincibiliter ad unum determinet, ex necessitate determinat.

Ad 4um dicendum, ibi praedeterminationes idem esse, ac ordinationes omnium rerum determinatarum in suis finis, quos Deus illis destinavit, ut ex intentione deducitur: quod si textus velis capere de actionibus liberis, dicito, eas praedeterminationes, et praeordinationes dependere a scientia libera futurorum, a qua infallibiliter eventus accipiunt actiones liberae, ut idem sanctus Doctor explicat 1o p. q. 116 art. 3o: ubi loquens de fato, cuius quod vera intelligentia ait: fatum ex consideratione causarum secundarum mobile est; sed ex praesentia divina quidem

ag

imbouilitz sitii, ni quidz absolutz neceritz; s conditionatz: quod dicim, hanc conditionalz esse verag, si Deus presciuit fore futurus esse. Ad 8g dici illi sanctos loqui de dei exim[io]ne in voluntz [illegible], et reatis quo ad determinaz volendi: quia ipso nullo extrio determinat: creata determinat a Deo determine pro suo cos [illegible], quis est in actu 1o [illegible], [illegible] indifferent paratz, quo indiget creatura, ut sit in actu 1o proximo operandi: et in actu 2o [illegible] concur, actualis, sibi accio, quis est determinatio actualis comitans, determ[ina]ns voluntz per eandz accionz; ni est ista determinatio in actu 1o per motionz, aleu qualitz antz ad accionz, et neu q eius accione inquo stat, quod creata 2a [illegible] causz sibi extrie subordinet quo ad sug determinz; ni in cam 1a subordinet [illegible] quo ad volutionz sug.

Ex texti moniis [illegible], et [illegible] expositionz probat. [illegible] a Deo est [illegible] determinanz, per quas determinant causz ad determinatz effectz. [illegible] determinatio libera creatz est a Deo ut efficiens ipsas determinans, quia [illegible] determinat causa ad determinatz effectz, licet ni sit a Deo ut predeterminant causa [illegible] effectz: [illegible] denique, cui magis [illegible] fidunt, nihil aliud [illegible] [illegible], et [illegible], quia accionz ipsas comitantz [illegible] causas [illegible]: [illegible] colligo ex ipsis [illegible]. Alici [illegible], que sit se habent: [illegible] a Deo fit in re natali, quo actualit agat; i ut in [illegible] sola habet esse [illegible] implens per modus quo colores [illegible] in acre, et [illegible] in instrumento [illegible]: [illegible], quo res natalis actualit agit i accio [illegible] a Deo [illegible] accio: quis negat. [illegible] ait, esse ut in [illegible] sola, [illegible] in [illegible], sicut [illegible] colores in acre, [illegible] in instrumento artificis; i in [illegible] sola ni i qualitas [illegible] [illegible], nec color i [illegible] in acre, [illegible] species colors: nec [illegible] in instrumento artificis: [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] voluntati, quos [illegible].

3o [illegible], opponz [illegible] [illegible] 30 [illegible] [illegible] ubi ait: ubicunque [illegible] agencie subordinata influi, [illegible] a

superiori; vg causæ creatæ, uniusque inferioris actione: motio et mobilitas præcedit motus mobilis causaliter naturæ; quia causa dum libera mobilis ad suum actum; mobilis a Deo ut a causa superiori; motione præcedente causaliter natura motum causæ liberæ. Confirmatur ex eodem Magistro q. 3 de malo, ubi ait: cum aliquid movet seipsum, non excludit, quod ab alio moveatur, a quo non repugnat liberum, quod Deus sit causa actus liberi; et motio, et determinatio quæ non excludit motiones, et determinationes liberas eius.

Ad 2um argumentum, et testimonium divi Thomæ, quod non loquitur de motione physica intentionali per quam actio ut sic respectu motus supernaturalis ad merendum nostri circa, atque explicatione eius motio Dei per auxilium vitale supernaturale facta, præcedat causaliter natura nostrum actum, sive motus supernaturalis, illud interpretando de motione facta per concursum simultaneum Dei, quia motio in actu 2o est [illegible] obnoxios per parata ad consummendos, et sine quo agens creatum [illegible] non habet sufficientiam ex parte actus, [illegible] ad operandum; motio in actu 2o est ipsa actio simultanea, qua Deus in actu 2o cum adiacet mobili. in-cut actione sua mobili [illegible] corpus; hoc est quod dicit actiones vitales, quate mobili corpus; actiones humanæ, sive motiones, quas dicto in amore, sive ratio mobilium; docuit sanctus Doctor, præcedere motus sive ratio causaliter natura, quia est illi, causalitas sive ratio formalis producendi [illegible], seu motus mobilis. Ad confirmationem admitto in eodem sensu sancti Thomæ verbo moveri eius liberum a Deo nihil est aliud, quam Deum esse causam producentem actus liberos eius; quod ratione concursus simultanei Dei verissimum est, quin requiratur præmotio, seu [illegible] ante actiones eius, per quam Deus sit causa actus liberi creati. Caput 3um Functo actione præmotionis physicæ.

Arguunt actione 1o. causa 2a non solum subordinatur Deo in essendo, sed etiam in operando, sed hæc subordinatio absque præmotione physica nequit intelligi: ergo hæc datur, quod est dum operatur actus, solutum. Admittit quia subordinatio hæc nequit intelligi sine ordine unius ad aliud, seu sine habitudine [illegible] ad [illegible], sed est [illegible]; sed absque physica [illegible] nequit

intelligi prioritas, et posterius, in causando in ordine ad Deum ablata eius praemotione Dei, et etiam simultanee causando effectus quo absque praemotione nequit intelligi subordinatio haec in causando. Confirmatur 2°: ut causa 2ª subordinetur Deo in causando debet ab eo reduci virtute in ratione potentiae actualis ad operandum, et hoc nequit fieri absque praemotione physica ergo. Maior ab Adversariis supponitur. Minor probatur: quia seclusa praemotione solo manet in potentia actuali virtute operativa, quae ut potentia indifferens ad potentias actuales, et eius in operationes nequit constituere potentiam actualem, ut tale, et ut distinguitur a habente li. Deinde neque ipsa actualis operatio potest constituere potentiam actualem: quia operatio ostendit potentiam actualem, ut tali: id enim quod est potentia, non constituitur id, quod est potentia ipso; ergo absque praemotione nequit causa 2ª constitui in esse potentiae actualis ad operationem eliciendam.

Confirmatur 2° ratione subordinationis debet applicari a Deo ad operandum: quia causa 2ª respicit finem ultimum aliud causae applicat ad operandum, sicut dominus, et voluntas potentias inferiores; et haec applicatio nequit intelligi absque praemotione ergo. Minor probatur: quia absque illa nec respicit aliquid similiter ad ipse aut actio ut applicata, deinde aplans ad conveniendum nimis ut eius ipsius conditione, neque colonis ad conveniendum pro ipsis conceptionibus. Confirmatur 3° etiam ratione sua subordinationis debet dependere a Deo in sua causalitate, ut causalitas est; seclusa praemotione physica non dependeret a Deo in sua causalitate ut causalitas est: quia ratio causalitatis causae efficientis actualis est actio prout procedit ab agente; sed haec ita formaliter nequit intelligi dependens a Deo, nisi quatenus ab illo applicetur a Deo per praemotionem; neque enim equus ad trahendum aliud in trahendo currum, potest dici eum tractionem, nisi potest dici eam tractionem prout ab illo qui equus non praemovet neque applicat: ergo praemotione seclusa non dependeret causa 2ª a Deo in sua causalitate, ut causalitas est.

Arguitur

quod actio requirit potentiam efficientem, in qua praemotione quae non solo in remoto

sed etiam in operando subordinatur Deo absque alia superadditione
entitatis in ipsa. Ad 2um directe neccessario maiorem, et negando minorem; ad cuius probationem
maiori distinguo minorem; sed haec prioritas, et posterioritas in causando neque intelli-
gi absque superadditione, si sit prioritas, et posterioritas inter causas 1am, et causalitas
causae 2ae, nego minorem; si sit inter causalitatem causae 1ae, et causalitatem causae 2ae, omitto
minorem; consequentiam autem subordinationis causae 2ae in causando non requirit, quod causalitas
causae 2ae sit posterior causalitate causae 1ae, et haec sit illa prior; sed quod causalitas causae
2ae sit posterior causa 1a, ab illa que ita dependeat, ut nequeat poni, ni-
si causa 1a illam ponat, et physice causet; ad causandum autem causalitatem non requirit
alia causalitas: quae etiam causalitas causae 2ae est posterior, subordinatur quoque causae
superiori absque alia causalitate in ipsa: consistit autem subordinatio, et pos-
terioritas causae 2ae non solum in essendo, sed etiam in causando, in eo quod causalitas
causae 2ae dependeat a Deo, subordinetur quoque Deo illam causanti, et ponenti;
non autem in eo, quod subordinetur causalitati Dei, quae eadem est cum ipsa causalitate
creata; aliter daretur causalitas causalitatis.

Ad 3um confirmationem concedo maiorem, nego minorem:
ad probationem nego, ipsam operationem non posse constituere prius actuale, ut tale: quod prius
actuale ut tale est prius ut actualiter operans; sed haec denominatio constituitur
per operationem non minus, quam denominatio albi per albedinem, et actualiter existentis
per existentiam; neque inconveniens est, quod aliquid prius in esse actualiter operantis consti-
tuatur per aliquid posterius, ipsum prius 2um se, et specificative sumpto,
nam operatio constituit agens actuale ut tale, reduplicatione formali; non solum
formali, aut causali, quatenus se ipsa fluit a principio absque alia causalitate.

Ad 2am instantiam
in 1is nego absolute minorem: id enim non est de ratione causae 2ae; sed solum quod non se applicet
ipsa ad operandum, neque applicet absque causa 1a simul concurrente: neque
possit se applicare, aut applicari absque praevio concursu, contrarius ad
subordinationem causae 2ae: aliter applicantur voluntas suas potentias inferiores: quod hic
est ad libertatem, sed libertatem ab imperio voluntatis illas applicantis, uni-
versaliter providendo per se motibus ad concurrendum etc. causa autem 1a libero
sicut ipsa libere se determinat, libere se applicat ad operandum. Deus autem potest

eiusdem . ca d dicit aplicari a V ad operandum aplicaciones
porcionata natis caus dup, secundum aplatione improporcionata, nisi,
icte: causas liberas aplicatione indiferenti, naturas apne nauti, cap
liberas aplicari Ve, apne indiferenti, quo illas in actu 1° proximo propor
cionati constituit ad operandum, et per directionem rationis, aut imperium pre
ceptum deilus, et inspirationem aplicat, sicut dux aplicat militem per
imperium suum, cap naturas deus sufficient aplicat per hoc, quod
tali illis nati ad operandum indidit, ut positis omnibus aliis ad
operandum requisitis nequeant non operari: unde aplicacio ex parte dei
se intentionalis in differens, ut in causis liberis, et intima per
natis, ut in causis naturis; sic extrinseca per reciprocas aliquas causas ex
trinsecas, ut c mea aplicacio ignis ad lignum, adque aplicarg
atig de, physice renuit, nunquam s c per qualitatis intrinsecas applicat
aditus inmed cum operatione.

Ad 3g reccamari neio mj: quis cris maior
dependencia, quam quod non posuit poni hic causitas, ut causitas creati c,
nisi etiam a deo non puenia, et nisi identum ra ejus causalitas, ut cau
sitas c. c ad ps recca mari, negoms: quod ut egredi ut fr ab agente
creato, egredit ab agente debent simul egredi a deo, et non potent aliquid
creato, egredit ab agente debent simul egredi a deo, et non poterit aliquid
agere absque uirtute dei exercita: et integrudit fr ab agente creato uirtuali,
exegit egredi ab agente dp, et identitatem eius accione, et causalitate requi
ris ibi: unde exemplum equi ad iuvantis alio in accione trahendi adis
trie; quod un, equis non accipit ab alio equo sua per qua virtus per actus trahendi
naturalis, quam habet; nec accio uni, c accio altus, sed utriusque equi c causa
sua accionis diuisi, et diuisi tractionis, et impulsi: unde non dicit unus
causa tractionis per ab alio, sibi tractionis, et accionis illi, quis non
ta altus, quod neque altui dedit uirtutem suam parciale trahendi, nec
per accione altus, agit, sicut ponendo parciale impulsi
tes ex diuersis impulsis, seu accionis trahentibus

Sequitur 2° uolun
tas creata se determinat ad suos actus. ame dominus, quod in illos habet;

. l. dominiū hoīs nō impedit perfectiō, Dei dominiū in eiusdē act, ut o-
stendit D. An. : q Deus p a g q ab intrinseco efficaces determinat volunt ad
act. salutis. Confirmat: ideo voluntas applicat potētias inferiores ad operan-
dum: q habet illarum dominiū; ē sic habet perfecti, dominiū independen-
ter creaturis: q illas applicat ad operandum. Conficitur: dominiū Dei in creaturas
nō ē absolute, sed ē, dependens a liberi cuiusq; s independens, seu monar-
quicū; s tale nō esset, nisi applicaret eas ad operandum, alias ut vecque-
ret causæ effect, dependenter ab eo, q se applicarent ipsæ ad operandum ; p
per p̄determinationem illas applicat. 3º Confirmat ex D. Thō, qui in enquiri-
dio c. 98 ait, quis tam impie desipiat, ut dicat, Deus malas hoīum
voluntates, quas voluerit, et quando voluerit, in bonas nō posse convertere
et Sanct. Thomas de veritate q 22 a. 8 ait: sicut voluntas potest mu-
tare actus suos in alios, ita, et multo amplius Deus,

Rº recens premissi
neodorum, quæ nullo iure infert : dominiū enim eius in suo act, i domi-
nium peculiare, non cū dominat suarum actionū, per eius sua libertate,
cui, et tribui; dominiū a Deo, perfecti, quieti, i universale, non cui,
creat ab eis ab eo negat uti sua libertate, et dominio ergo proprias operationes : –
q ē dominiū nō in solidum, i subordinatum dominio Dei : quid indiget
physica p̄determinatione. Ad 1m Confirm. distinguo maj : ideo q habet illa-
rum dominiū, et ipsæ nō habent dominiū sui suas operationes liberas
a dominio voluntatis, concedo, s omitto; ideo præcise, nego. Vide dicta
ta proxime nº 192. ad 2m Conf. omissa maiori, nego min : nā dominiū
Dei erga creaturas, ratione ē monarquicum : quatenus ē summe, et unice
supremæ iurisdictionis in regendo, et dirigendo creaturas rationales in suum fi-
nem, dando leges salutis, præcepta, prohibitiones, pœnas, præmia q;
statuendo, q ē s volit in eum dominiū potentis, et applicantis ē suas
actiones liberas : q ā ut recuat effect, cum libere, dependenter ab eo,
ad se ipsa applicat ad operandum, petit ē natura effect, liberi, quæ recu-
pere nequit de, ab eo p̄ libera eis determinatione ; imo, et oppositum est im-
possibile. . l. D. Aug. ac, et Thom. ? audit ē ex expeditiis, Deus ita posse

Veritie molestiis voluntas in bono, q int. tot actus ac alios possibilius cumulis, impossibile moraliter e, qd aliquod non perveniat ad eo convingendus cum invasione, et quo infallibiliter necessitat nos.

. Arguitur

ints. 6 . A prio indifferenti, et in determinato, nequit oriri actio determinata, nisi prius determinetur ab aliquo, qd sit in actu: indifferens enim, et determinatus opponuntur non minus, quam calidus, et frigidus: et sicut a calido ut tali nequit oriri frigidus, ita ab indifferenti ut tali nequit oriri aliquid determinatus, s. voluntas ex suo fere more e indifferens ad actus salutis, et illius negationis, et act. e aliquid determinatus: q. si dat auxilius
physice praeterminans non poterit oriri a voluntate actus salutis. Confirmat. ad: e ad utrumlibet, e sicut ens in pot.; eni a in pot. non e prius agendi
s. solus ens in actu, ex doctrina divi Thomae; s. voluntas ex se e ad utrumlibet scilicet ad actus salutis, et, et negations, q nisi praedeterminet non poterit illud
physicus ac. salutis.

Rñ negeleriq: indifferens, et determinatus in actu 1º simul, aut simul in actu 2º, opponuntur quidem, et idiono non admittimus, praeterea ors; q sequeretur, voluntas sub illo motione indifferentis, et simul determinata in actu 2º; quod cum oppositions impossibile, videantur ipsi. qui nobis hoc obiciunt, indifferens a in actu 1º, et determinatus in actu 2º non opponuntur, sicuti opponantur salus, et amor eorum tamen in actu 2º, et amor in actu 1º, et odius in actu 2º, sibi odius pote non opponuntur. Nec ergo aneceteo, ut perfectus e per ab omnipoo oriri potest imperfectus, ut tale scilicet circa: negus exemplus caliditas ad et e, q non oritur impossibile caliditas ad producendus frigidus ex oppositione utcumque; s. ex defectu virtutis et principium frigiditatis: magis enim oportet non frigidus, et frigido, et ab frigido producit frigidus. Ad confirmatione aliquo mg. qd e ad utrumlibet scilicet ad utrumque actus operationis, e sicut ens in pot. ad actus existentiae, nego; e sicut ens in pot. ad actus operationis, concedo. ens in pot. ad exitus tendiq; sic ad actus existendi; ergo ens pote, et qd non habet existentiam, non e prius agendi; creatus vero, qd habet actus existentiae, e potentis indi

differens ad utrumlibet extremum, ubi actus voluntatis, et potentiis, utrumque in potentiis agendi, ut non negat S. Thomas; imo ex hoc ipso totius infert non posse eam non exurrentem physice et ducere physice aliquid.

Arguuntur 2º si voluntas non praedeterminatur a Deo ad actus salutis, respectu illius, erit causa sui determinans, seu prima causa determinationis; eius in illo genere determinationis aliud determinans non supponatur. Sed voluntas creata neque esse sui determinans, neque prima causa determinationis: eius hoc sit proprium soli Dei: sicut enim est prima causa, et sui esse, ita est sui determinans: ergo. Confirmatur: quamvis liberum arbitrium, secundum quod ad speciem actus, determinatur tamen a Deo quoad individuationem actus; sed in hac determinatione sequuntur omnia argumenta, quae ponuntur supra adversus nos: ergo hoc ... Deus determinat eius etiam quoad speciem actus, per physicam praedeterminationem, non determinat quoad individuationem actus. Minor probatur: quia causa libera determinat quoad individuationem actus, licet Deus quoad illam determinet eam. Deinde causa sine hac determinatione quoad individuationem actus non potest actum ponere. Tandem: individuatio actus praedeterminari est malo et praedeterminatio, licet eiusdem determinatio praeveniat a Deo: sed hoc principium nostra argumenta: ergo.

Respondeo ad argumentum negando consequentiam: quia sui determinans illud est, cuius determinatio non pendet ab alio physice concurrente, et a quo, neque in esse, neque in operari, neque in determinari dependeat; voluntas autem licet se determinet, eius determinatio pendet physice a Deo, sicut a prima causa per decretum suae voluntatis liberum ex parte actus, ... concurrente cum causa, et decretum complente, et constituente actum suum primum eius ad se determinandum in actu secundo: sicut causa secunda se determinans, et non supponens aliud determinans in genere finalis, et actualis determinationis, non est prima causa suae determinationis, cum tam in esse, quam in operari, et determinari dependeat a Deo; ita neque est sui determinans: quia sui determinans, et prima causa determinationis idem est: voluntas autem non est prima causa determinationis suae, quia non potest illam independenter a Deo, imo potius, strictissime, et subordinatissime dependenter a Dei concursu, tam in actu primo, quam in actu secundo: ergo non est prima causa suae determinationis, neque sui

ditiam. vide supra dicto anno 4 n° 86, ubi 3 hanc expendim, et ubi ceteras dificultates solvimus: quibus addo: actio producens actum, dum vitalis, et immanens non supponit cum 3 vitalis operantis, sed tamen operationis vitalis non supponit Deus vitalis operantis: cum neque principium motio vitalis sit, neque vitalis, et immanens producat actum: neque ipsa actio vitalis cum vitalis sit ex parte Dei, neque per illam vivat Deus; et tamen actio non dicit Deus vivens ex parte suae actionis vitalis, neque Deo con sua vita in actu 2° q° etc. ratio est: quod non producit, nec producere potuit suae vitalis actiones independenter a Deo.

Ad 3um, quae orit ex ratione intelligentia de determinationis voluntatis quoad individuum. Respondeo distinguo maiorem: determinat positive et ex se libera quoad individuationem actus, nego maiorem; negative, concedo maiorem. determinatio negativa quoad indiviationem non infert, quod ponat actio individuatio actus, sed quod non ponant actio individuationis aliorum actus praeter individuationem actus, et qui producit ex determinatione positiva cum ad illum ponendum, absque aliquo praevio positive determinante, et concurso cum illo: determinatio a negativa non est vera, et propria determinatio ad actum, sed impropria, et consistit in praecise in denegatione divini concursus ad alios actus praeter illum, qui in individuo ponit: determinatio a positiva propria, dicta determinatio est, quae dat in potentiae concursum cum actu, quod in individuo producit, et quae determinationes praecedunt argumentum nostrum. Unde

Unde negatur minor argumenti: ad Respondeo distinguo maiorem quoad 1um: causaliter determinat quoad individuationem actus, licet Deus, quoad illum determinet causa negativa, concedo; licet quoad illum determinet Deus, causa positiva, nego: quod determinatio positiva est per prius concursum intrinsecum actus: ut quod determinat per causationem ad amorem satisfaciendi: denegatio a concursu, ad alios actus, intra speciem amoris, quae praecedit, non est prius intrinseca concursus cum actu, unde non determinatio positiva, et propriissima sit. Deinde, quod absque hac determinatione Dei quoad individuum non potest actus, in individuo poni, suppono, neque, ut det actus, concursus proximus, complet, ad actum individuum ponendum: cum quod determinatio haec non sit positiva, sed negativa, et omnino indeficiens, utcumque illa coniungat, non, potentiae actus individui, tantum concurrit, ut se habet sicut quibus aliud, quod est indeficiens complens actus proximus, sicut concursus, Dei, indeficiens,

indiciis indifferens, et habit. supernalis indifferens, tum quibus in ductio act. peccaminosi, sit mala et peccaminosa, nullo pacto indecens dicitur, ductario negativa ad illis, sicut in dicentissima est positivo pertractio ad indibiduationem peccaminosi act. omnis in radice eius tolli in diminuatione; ductario quippe negativa dei quoad in ductionem rei peccaminosi minime infert, ponendus esse actus peccaminosus, sed solum infert esse ponendo aliquem act. peccaminosum intra illa species; in quo nulla est obsurditas, sicut est in dictante positivo ad indibiduas act. peccaminosi inferente a bonitate, et ni physice positionis act. peccaminosi. Caput 3 arguunt adducere atque hic.

Arguunt 5°. voluntas oblig. auxilio physice praesente in habet auxilis sufficiens ad actus salutis: ergo. Probatur in voluntas habeat auxilis sufficiens ad actus salutis, debet per notae, quae oportet esse proxime physice potens ad illis eliciendis; sed neget esse physice proxime potest absque auxilio physice praestante: ergo. Probatur minor: quia sed aliqui tali auxilio, sola restant illustrationes et inspirationes, quae ideo dant unitas physica voluntati: ex eisdem, simul tamen, utique naturae effectu salutari: quod probatur 1. voluntas neget fieri intrinsece potens ad actus salutis per eisdem per alterum, nisi deinde aliqua intrinseca unitatis in voluntate: et aliquando impossibile, quia voluntas intrinsece impotens ad actus fiat intrinsece potens, nisi per receptionem sui intrinsece; sed haec unitas supernaturalis est ubi taxatio est auxilis physice praestans: ergo absque illo non habere voluntas unitas physica sufficientis ad actus salutis. Probatur 2°. ideo quod voluntas de impotente fiat potens operari, debet esse per operationis; sed de ineste entitativo non potest habere nonnisi per operationis: ergo neque potest facere voluntas de impotente potens operari per manere entitativis, absque per operationes, quae sola per primo est, et non ut act. vitalis illustrationis, et inspirationis

Respondeo primo negando consequens: ad probationem recte negandum nego: quia per illustrationes supernaturales in actibus physice dant habit. supernaturalis actiuo physice, et per illorum defectu dat eisdem per 5. physice actiua, per modum auxili extrinseci specialiter applicato ad physice producendos act. supernaturales, quos per prius ad illos se habet, ut supra dixi, de 1°.
Ad 1 confirmationem recte in 2 maior, nego minor: quia haec unitas, decisiva potentiae, et habit.

supernaturalis intrinsecus animae, quae non aliud physice praestant. Deinde admitto quod omnipotentia divina specialiter applicata ad supplendum defectum habitus physice activi, non reddit voluntatem intrinsece potentem elicere actum salutis; est enim actio, id est nec ... sufficiat, quod fiat simpliciter, et proxime potens, licet non fiat intrinsece potens non erit eis necessarium, quod transeat voluntas de intrinsece impotenti ad esse potentem intrinsece, seu per se ipsa intrinsece; sed quod transeat de esse simpliciter, et absolute impotentem ad esse simpliciter proxime, et absolute potentem per virtutem supernaturalem; sive haec virtus sint intrinseca voluntati, sive extrinseca; non enim ad effectum supernaturalis requiritur, quod tota virtus supernaturalis physice productiva actus supernaturalis sit adaequate intrinseca voluntati; sed sufficit ex parte voluntatis, et ex virtute supernaturali, sive haec extrinseca sive intrinseca, resultet unum adaequatum, et proportionatum actus supernaturalis principium, ut constat in nostris elevationibus intellectus creati per auxilium extrinsecum ad visionem beatam, et suo loco latius propugnavimus. Ad argumentum ergo dico, posse [illegible] suas operativas esse habitus supernaturales, sive omnipotentiam divinam specialiter applicatam per modum suarum operativarum, sive supplendo defectum suarum operativarum, eas minime esse auxilium intrinsecum physice praestans.

Arguunt 6°. Gratia praeveniens vere, et proprie efficit in nobis actum salutis; sed illa vere, et proprie non efficeret, nisi constitueretur in physica potentia: quae in illa consistit. Maior patet ex Arausicano, et definitionibus, contra Pelagium, minor autem probatur: quia illustrationes solum moraliter causant actum salutis. Confirmatur: causa sufficiens, ex Dysthomis, est ad quam infallibiliter sequitur effectus, sed ad eas morales, seu illustrationes, et inspirationes divinas non sequitur infallibiliter effectus, ergo illae non sunt causa sufficiens actus salutis, sed praeter illas requiritur praeparans auxilium, ut detur in voluntate auxilium sufficiens ad actum salutis..

Ad argumentum in his facile erit, si admittimus probabiliter cum Doctoribus nostris, quos dicto suo loco citavimus, auxilium gratiae consistere in actibus intellectus, et voluntatis ... physice effectivae ad actum salutis: habitus gratiae praeveniens vere, et proprie efficiens actum salutis, quae non consistit in physica potentia: ex quo solutionis negabo minorem. 2° ex nostra opinione erit dicendo negando: Gratia praeveniens actualis vere, et proprie efficit actum salutis, nego minorem: Gratia praeveniens habitualis, sive habitus supernaturalis, concedo. ... notabile cautione

auxilium Dei gratiam in actu, saluum; non a ratione de causalitate physice effi-
cienti, quae vera est probabilior; in religiosis theologorum opinionibus, ut suo loco
diximus: sicut Sacramentorum causalitas respectiue sanctificandi. De-
enim moraliter facit, sibi auxilium moraliter influentibus, quod faciam; et
physice facit, per influxum physicum habitum, et in illorum potentia per in-
fluxum physicum contingenter specialiter applicatum. Ad confirmationem negatur maior: quia alie-
nissimum est a D. Thoma: si enim verum esset, insurgit manifeste, quod qui non ha-
bet auxilium, atque ideo infallibiliter sequatur effectus, saluum, non habet auxilium suffi-
ciens, quod est erroneum, et haereticum.

Arguunt 3o concursus indifferentis ex parte
actus, nam, quod non ex parte Dei ponimus, ad operationem liberam creaturae: quod si Deus parat
concursum istum indifferentem per decretum obiectiuum, et efficax, siue per decretum conditi-
onatum; sed neutrum potest dici: ergo. Probatur minor quoad 1am partem. Nam quia si pararet
Deus per decretum obiectiuum, et efficax, cum hoc sit suppositio antecedens, et aliunde
inferens exercitium operationum, tolleret illius libertatem: Deinde quia esset praedeterminatiuum tale
decretum, cum habeat antecedenter omnino ad determinationem liberam voluntatis creatae. quo-
ad 2am partem probatur minor: quia si pararet concursum indifferentem per decretum conditionatum,
deberet assignari conditio, sub qua executurus sit, sibi quam expectet ut
exerceat: sed talis conditio non est assignabilis: ergo. minor probatur: quia talis conditio
assignabilis esset determinatio, seu actio libera creaturae; sed haec nequit esse
talis conditio: ergo. Probatur haec minor. Nam quia determinatio, seu actio libera creaturae
et ipsum exercitium Dei decreti, seu concursus indifferentis, est omnino idem; sed
nihil potest esse conditio sui ipsius: ergo. Deinde quia nullo cum respectu suum
effectum, ut conditionem, cum praecedat illum prioritate naturae; sed decretum appli-
catiuum contingenter est conditionis liberae creaturae: ergo respectu illius ut
conditionis. et confirmatur hoc: quia stultum est, Deum decernere, concurrere cum
creatura, si cum illa concurrat: sicut stultum est, Deum decernere amare
Deum, si amat Deum; sed si determinatio creaturae esset conditio ad exercitium
Dei decreti et concursus indifferentis, taliter decerneret Deus, cum determinatio
creaturae, et exercitium Dei decreti conditionati, idem sint: ergo etc.

Difficultas

quia tangit argumentum hoc expediendum in materia de praescientia decretum indiff-
erentis ad utrumque: ex ibidem dictis, et praetermissis aliorum subobscuri-
oris explicationibus, respondeo ad argumentum distinguendo quoad 1. partem:
Deus parat concursum suum indifferentem per decretum absolutum, et efficax, quod
sit absolutum, et efficax, quoad obiectum, quod respicit, nego maiorem; quod sit absolutum
et efficax, quoad aliquod obiectum, quod respicit, concedo maiorem, et minorem, et consequentiam
absolute illam nego. Etenim decretum Dei voluntatis indifferentis explicatum dis-
iunctive, et respicit actum seu proximum liberum, quem praedeterminat: et
respicit utrumque actum ut liberum et physice causatum. Et sub ratione obiecti absolutum, et
efficax, non vero ut actus: hoc est, vim illam decreti praeparati Dei, infallibilitatem,
et efficacitatem, quod nunquam desit ex parte actus, si ad actum liberum impedimentum ali-
quod, neque deficiat aliquid requisitum, neque per illud aliquid inferatur ex [illegible]
actum, seu in physice cum actu necessario, et hoc pacto non stat per Deum non posi-
tio actus, cum ex parte Dei sufficienter constituta sit voluntas in actu primo proximo
seu libertatis ad actum, et non actum, itaque est actus Dei, qui est tale decretum absolutum,
et efficax, sed coniungibile esse tam cum actu, quam cum carentia actus,
aut cum actu posito: non itaque [illegible]: quod ante ponit, quod absolute dici-
tur, scilicet actum seu proximum, ubi assistentia principiorum, et suffi-
cientia, et nego [illegible] impedimenti [illegible] cum operatione. Verum absolute
ponit actum Dei, quem etiam absolute dicitur ponere non decreto efficaci, sed in-
differenti, ut sit efficax, vel inefficax in actu [illegible], per hoc quod coniungatur,
vel non coniungatur cum actu, dependenter creatura eiusmodi decreti [illegible]
praeparati indifferentis, sicut decretum indifferentis habet, esse in-
differentis, ut coniungatur, aut non cum actu.

et tanto [illegible] commensuratis cum [margin note]

Huius decreti natura sic explo-
ratio, et divino excludere omne impedimentum ad utrumque liberum
extremum [illegible] quae [illegible], et requisita antecedentia ad utrumque effi-
ciens, intendens, et volens bonum: et faciat, in decretum ad creaturam ad
quibus nos omni pro [illegible] potentia: per quae verbo exprimitur actum,
seu proximum liberum ad eventum, [illegible], et eliciens peccaminosum:
per consequentiam, intendens, et volens bonum, ignorans [illegible], et [illegible]

inefficax e actus bonus exigens inceptionem, et illacionem illius: tunc cum volicionis Deus non permissiva, se habet ut actus bonus in intentiva, et approbativa volicione, licet inefficaci, seu indifferenti. Per postremum denotat omnipotentia indifferens praeparata ad actus liberi, tota pro decretis indifferens parati, ut non detrahit ei indifferencia ad liberi decretum ansi; sed pro ipsius operationis ejus: cum decretum ex se permittat, omnipotentia flecti in utrumque exercicium sibi actus, quo modo ostendi eversus maxime convenientis natura ex libera, cum proxima indifferencia adjungitur expresse actus, et immediate, et finalis detractio adjungens expresse actus illius. ultimo Deus detrahit suum decretum sive actum, actio, sicut vult a creatura liberaliter, sed ipsum cum actionis detrahi; volunt quidem intentiva, et approbativa bonus detractionis, sive boni actus; et permissiva mali detractionis, sive mali, et peccaminosi actus.

Hinc facile fiet ad argumentum, cum tota vis solutionis posita: neque enim tota decretum infert operationis, neque illius detrahit; sed infert actus liberi primus liberis, et ad actus liberi indifferens se habet: neque spectat ad suum exercicium, ut volicionis, operationis ipsius eius; vult suum exercicium, sive unius suis omnipotentia simul cum operatione eius: vult, inquam, inefficaciter, seu indifferenter; et volunt approbativa vult bonus exercicium, et volunt permissiva vult malus exercicium.

Sed hic dogotus; quid sit detrahi actus omnipotentia indifferens paratus sive liberis potentis illius: cum detractio sit ipse unus pacto, omnipotentis sive ipse Deus, et immutatione Dei. Ad hoc id multiplicitate explicari potest. 1º quod detractio libera est actio vitalis vitaliter fluens a potentia, sive principio intrinseco immanente: illius, quod potentia proprio detractio libera, quae vitalis est, et redditur in actu secundo viventis, illius, quae potentia, quae aut finaliter vitalis non est, aut non redditur in actu secundo viventis non est propria detractio: unde volunte, et hinc simul per eandem actionem operantibus, detractio operationis tribuitur volunti, et haec dicitur detrahere actionibus hinc: quod detractio, sive actio non reddit hinc in actu secundo viventis: similiter autem dicitur in Deo, quod fit viviunt in actu secundo per detractionis vitalis libera eius; licet detractio, sive actio a Deo, et creatura sit.

3º: illo cõ dicitur determinari aliquis concurrens per ex can-

tis actiones, qui concurrit ad actiones eius potentia proxima, et immediata impe-
diendi actiones, illo vero qui non concurrit proxima potentia, et immediate
dicitur determinari: quatuor potentia, et determinatio potentia, illa, quae huic tribuitur,
ergo quod concurrit ad suas actiones liberas eius potentia proxima, et immediata impe-
diendi actiones suas; Deus, ut ex suppositione decreti de concurrendo cum
causis ad omnes illarum effectus, et ad implendum [illegible], et proportionis univer-
salis non concurrit ad actiones eius proxima, et immediata potentia impediendi
actiones; [illegible] eius mata, et remota: quatenus libere volluit, et decrevit
paratum sum concursum causis suis pro quotunque concurri. 3º: quod quatenus universalis
et particularis ad determinandum, et particulares effectus concurrunt, determinatio ad determinandum
et particulares effectus eadem particulari tribuitur; quoniam potentia effectus, intra hanc
speciem, quae intra illas producatur, non tribuitur causa universalis ad omnes effec-
tus in[d]ifferenti, et parati; sed eius particulari determinanti universalis ad partic-
ularis effectus, ut mille exemplis moralibus explicat in effectu, valde dis-
similibus a causis universalibus productis pro dissimilitudine causae par-
ticularis. 6º et 7º quomodo alii [illegible] auxiliantis efficacem virtutem de
[illegible] breviter proponit, et impugnat.

7º non defuerunt DD. [illegible] Alii, qui medio ingenio [illegible] dixerunt, efficacis
auxilii virtutem in praestatione morali, sibi in auxilio non metaphysice, neque physice
connexio cum actu salutari, adquae tribuitur; sed tantum moraliter influentiae actus
non necessitate physica, aut metaphysica, sed tantum morali, quae proponit cum obiecto, et
proxima voluntatis libertate, et potentia ad non ponendos actus, et ad ponendos [illegible]
[illegible], sibi dicentes eius motionem talis auxilii: virtuta [illegible] morali [illegible]
tratio, et necessitas in motione ita exequendi, ita quia, et dispositio-na-
talis voluntatis genio, ut semper illis inclinet ad actus, et sequi illos ponat
poni[t] voluntas, licet absolute non ponere actus. sic familiaris appositos sibi gratissimos
cibos [illegible] quae [illegible] morali necessitate ad comedendum; licet potentia
absolute non comedere. sic similiter per auxilius efficax ad consequendum, et simile

inclinat voluntas, ut moraliter necessitata, et perpetuata sit ad consensum
indus, licet absolute possit non consentire.

Neque cogitacio ista placere. 1°: quia neque
adequare distinctum auxilii efficacia ut talis per id, quod possit diungi cum ine-
ficacia ut tali; aliter idem auxilium simul posset esse efficax ut tale, et ine
fficax ut tale; sed perpetuatio moralis ad actum salutis posset iungi cum ine
ficacia auxilii ut tali: ergo efficacia auxilii ut talis neque adequatur distincti per
perpetuatione morali. Probatur minor: quia perpetuatio moralis ad actum salutis posset
absolute diungi cum carencia actus salutis; sed diungi cum carencia actus salutis,
est diungi cum inefficacia auxilii ut talis, quo enim maior inefficacia auxilii,
quam sui diunctio cum carencia effectus: ergo etc. Minor est, quia cum auxilium efficax ut
tale sit medium omnino infallibile, et infrustrabile [illegible] providencie specialis
actus salutis, et salutis per ipsum discernendus a Deo, et anima perpetuatio
[illegible], debeat non solo moraliter; sed metaphysice nectiri cum ipso salutis.

2°: quia neque
distinctum auxilii efficacia ut talis per id, sine quo sepissime datur auxilium effi-
cax ut talis, sed absque perpetuatione morali consistenti in vegementi illa et
vividissima inclinatione voluntatis datur sepissime auxilium efficacia ut talis:
ergo maior vitatur. Probatur minor: quia sepissime absque vegementi illa et vividissima
inclinatione voluntatis elicit homo actum salutis, ad quos eque eam habet
auxilium efficax; immo sepe cum repugnancia quadam desperatis per virtutem homo,
Deus super omnia dilligit, ieiunium aliaque corporalis labores amplec-
titur propter Deum: ergo etc.

3°: quia non raro accidit, quod homo intensiori, et vegemen-
tiori cogitatione, et affectione moveatur, et perpetuit ad actus per examinos,
quos emotio, et provocacio ad actus salutis, quos simul habet homo ad re-
sistendum provocacioni ad peccatum: quo in eventu, et simul tamen moti-
ones solet homo tentationes superare, et elicere actus salutis resistentes
per motiones minus intensas, et vegementes; ergo quo illa movens tunc
est quo efficax, et non perpetuatus moraliter: quia non datur quo efficax, in perpetuatione
morali. Maior experiencia ipsa tamen posset, et ex non repugnancia earum

possit probari. Alii quoad 1m p. i. certo: q. absque ??? efficaci nunquam fiat, et aliis. quoad 2m p.: quia neque per illa motio cum ??? peccans moraliter, quando ad peccandum alteri, ??? ad partem non inclinat interius, et augmentum ad actus solutus, ut supponimus, cum remissior sit cogitatione per vocante ad motus: Ergo si augmentior illa provocatio ad actus malus non ??? ??? moraliter ad partem, multo minus erit peccans moraliter ad actus bonus illa provocatio, quia remissiore, et minus inclinat ad actus bonus.

Impugnandus etiam hic vocatus Ioannes Caramuel, qui volens difficultates auxilii physice praedeterminantis temperare dicit in sua Theologia ??? c. 1. sumto 1. ??? 13. ??? ??? physice, et inde videatur posse optime componi cum ??? operationis ad quam fit, seu cum resistentia voluntatis; contra carentia operationis minime poni ??? posse cum decreto efficaci: quia ??? dicentes non inclinat in operationem faciendam ???; ??? faciendam infallibiliter, et libere. Ratio est: quia volenti Deo efficaciter, quod creata operetur libere, non potest creata voluntas resistere; sicut potest non operari: quia cum vult, ut libere operetur voluntas, vult ??? operetur, quod potest non operari, quia cum voluntas potest non operari, non resistit decreto efficaci, ??? ??? ??? facit: unde concludit; quod ??? efficax in sensu diviso est ??? physica auxiliis efficacis, cui quidem resistere possumus, ??? in sensu composito est ??? ex ??? auxilii, et decreto, cui resistere non potest voluntas: sic a ??? ??? sensu composito, et diviso, bene intelligitur, inquit, ??? ???.

Sed ista cogitatio Caramuelis minime ??? ???; ??? ???: nunquam ??? admittunt ??? ???, ??? ??? ??? peccantis cum carentia operationis: cum ??? illo ??? ??? ??? esse infusio, et ??? ???, ??? ??? auxilii ??? esse in volente, et ??? in volente

1

operationis. Unde ex eo se impugnandum ait Caramuel, quod astruat voluntatem Dei decreto efficaci, et ipso actu Dei quasi indistincti omnino ante ad operationes, et infallibiliter illas inferentis: quod plane arguit necessitatem antecedentem operationis: quia efficaciter ut antecedenter illatio operationis in inferioribus a voluntate, et cui resistere neque voluntas: que quidem est necessitas operandi, quam voluntas sibi imponit, neque causavit. Postremo ipse me decreto obiectivo, et efficax de operatione in se ante ad scientiam Dei liberam, uti inimicos libertatis creatae excludimus, et impugnavimus, latissime in mora de praescientia: ergo illis formaliter formaliter coniunctis argumentatione, quae ab ipso physico praemotionis fautoribus ... liberis inimicis supra probavimus.

Dicimus Scholasticus hoc suppositum difficultatem, ut proxime indicavimus, est actus Dei esse efficax, et infallibile, non quidem obiectivo, et per illum ante, ut illationem operationis; sed quia licet obiectivo, et efficax de operatione ponendo in actu sub illo actu; taliter ut quod tale decretum sit omnino ante operationis, ac, quod futuritionis ipsius obiecti, quae conditionata: quia quod Dei scientia libera est illius ipso futuris est: quod quia Deus, videlicet potest per scientiam simplicis intelligentiae, ponit efficaciter distinctum, et velle insuperabiliter, quod existat, et fiat, ipsa scientia simplicis intelligentiae videt Deus, et praevidendo liberam Dei, sub actu 4, talique est actus sufficiens ad eiusmodi libertatem conciliationis: quia obiectiva abiectio scientiae repraesentanti futuritionem obiecti, aut conditionatae operationis, videlicet per scientiam simplicis intelligentiae potuit Deus decernere efficaciter operationes liberas infallibiliter ponendas ab actu, ut posito ipso decreto efficax, et infallibile omnino ante ad positionem obiecti, quae conditionata, et adeo scientia libera futuritionis ipsius obiecti, quae conditionatae:

Futurus hoc fieri potest: volente Deo efficaciter, quod existat libere consensus Petri, infallibiliter existit non solo consensu Petri; sed etiam consensus Petri liberi quo Deus voluit efficaciter non est insuperabilis quoad se liberum efficaciter, quod efficaciter vult, sed etiam quomodo illi,

Ga adlus A ut viuntis cum violioni efficaci de facto maneat libera dum
habet iuxta illarum rationis libertas insolubiles que ex motu nos
illis independenti actui sed ducere effectuum operationis presupposite
o Juri
tutionis hinc ad eius obiectionem efficacis ponere decreti obiecti efficacis anima
ex rigore media futuritionis dictionem operationis liberae subaudi, qui
sitiunt argumenta omnia, quae in mea dictione patuli, quod praedicta decreta
antecedentia, ut libertas tam servanda: licet excitant per media, id
illa in tua, et eius indifferentia. fieri in si nuovo impugnationis
capita. Dicit: dum Deus decernit efficacit nostrum verum fieri modo
libero, sibi sub modo libertatis decernit, illius fieri nullo praeter ca
te prio necessario cum nostro vero quod nobis simpliciter inevitabili, ex si
Deus decernat fieri nostrum verum per decretum obiecti efficax ante rigorem
media verum libere dictionem futuri decernit, fieri nostrum verum
praevidente aliquo prio necessaria cum nostro vero et nobis simpliciter ine
vitabili, quod prius erit in praedicto casu ipsius mei decreti obiecti, quod
Ergo dic id decernat Deus, scilicet nostrum verum liberum fieri per tale
decretum, implicationem decernit, scilicet quod fiat in nostris viam,
nullo praecedente prio necessario cum nostro vero, et nobis simpliciter inevi
tabile: ergo fieret praecedente aliquo prio necessaria cum nostro vero
et nobis simpliciter inevitabile.

Resp: ideo implicit contradictionem ac
tionis nostrae voluntatis ex vero esse nobis inevitabile, et insuper
necessario innexum cum vero, tollit actualis libertatis illius: infertque voluntati
necessitas ante verum, cum sibi illa voluntas libere imponeret: negatur omnis
in eius potentia positio illi, ante, negari, exclusio, si valet probare
illud decretum quod. Ubi nota: quod licet prius immanes, scilicet aulis, in
Deus sit indifferens, adhuc ut viventes cum prio nostro, scilicet decreto suo,
negat in actu quod opponi cum antecedentia verum: quod etiamsi sit Deus indifferens,
adhuc non impedit nos in nobis libertatem verum, quae excidit in prio nostro:
Ergo non impedit vel certitudinem, quae adsit prius nostrum, quae necessitas ante.

3m. prius actus cum operatione connexus est impedimentum actus inauferibile,
ad hoc ut voluntas suspendat operationem, destituit quod voluntas impotens
proxime sit reddere operationem, impeditur quod ad carentiam operationis; illud
quod est impedimentum actus inauferibile, et essentiale ad aliquem actum, desti-
tuere quod impotentia proxima ad illum, quod essentialiter illo pugnat, et nullo
modo est in potestate voluntatis, quod ponat, aut positum excludat; sed tale
est decretum absolutum, et efficax de operatione habitus independens a futuritione
conditionata operationis praevisa: ergo.

4m. Si sub praedicto decreto ma-
neret voluntas libera consentiendi, daretur aliquod nobis simpliciter inevitabile
metaphysice connexum cum aliquo nobis simpliciter evitabili: quod plane implicat:
quia potest vitare consequens, potest vitare actum connexum cum consequenti. Sed implicat
Deum esse necessitatum ad habendum aliquem actum, et esse liberum ad habendum
proprietatem illius, et metaphysice talis actus; si Deus sub illo decreto esset liber
ad consensum, esset necessitatus ad habendum actum decreti, cum existentia talis
decreti non sit Deo libera, et evitabilis, et esset liber ad proprietatem talis
decreti, nempe ad coexistentiam decreti cum consensu decreto, quam posset
impedire, si posset impedire consensum: nam coexistentia, et inseparabilitas
a consensu est proprietas essentialis talis decreti: ergo. 5m. his praemissis ar-
guit Deo nativus: omnis voluntas applicata ad consensum per decretum absolutum et effi-
cax consentit: voluntas Dei est applicata ad consensum per decretum absolutum et effi-
cax: ergo hoc necessario consentit in Deo nativus, et minime liberus, et impe-
dibilis, sicut omnibus praemissis, nec libere, nec impedibiles ex Deo. Deco-
le, praecor, omnia, quae supra posuimus, arguta pro libertate libertatis nostrae pendent-
te ante actum 71 usque ad 72.

Hinc ad fundamentum contrarium dicendum est:
quod Deus videt posse dissentire potentia, quae existat, eo modo, quo
videt esse possibile, decedendo, eo modo quo videt esse impossibile, arguendo.
dicendo etiam in minori: videt esse possibilem dissensionem liberam Dei sub tali decreto posito
absque alio prius, tamen mediato, quod immediato ordine ante operationem, et metaphysice
connexo cum illa, concedo; sub dicto decreto posito cum alio prius ordine ante

operationis, et mesphiscis illo medio negomis. Sicut Deus p 2 sig-
sumptus huius ingss. uidet quod, posita in libertate decreti Dei subsequente,
si ponatur aliquis A cum carencia omnis antis inevitabilis uolunti, et necessario
decreui; ceterum per condicionem scientie uidet, impossibile in libertate decreti
Dei, si simul cum aliquo A ponatur ans inevitabile uolunti, et necessario
cum decreui, quale in schoticis decretis. Unde uno modo Deus uidet
decretis liberum esse possibile, et alio modo uidet esse impossibile: quin debe sponte
illius decreti ut liberum dicendi, nisi per decretum subsequens futuri
ionis condicionatae decreti, praeuisio per scientiam mediam, et imp. esse clinile, ante
inuitabili uolenti, sicut in cultabiles scio media de tali futu-
ritione.

Ad 3um decretorum ant., negotiorum: a quo Deus uult efficaciter uiam
ne liberis, illam uult per decretum liberum post scientiam mediam, et dependentem
in aliqua futuritione condicionata praeuisa, per decretum quod ans, et inde
mencionis, neget illam uelle ut liberum; alii impleatoria uolet, et igi-
tur decretum faciet per se ipsum impossibile in dependens, quod decrevit, cum faciat
impossibilis uisionis liberum. Cetera de efficacia autem in oeni 13 triumendo
capit ius noticia futuritionis condicionatae scientie media, et gruitatis au-
xilium praemittit.

Variis ordo duxit ad nostras sis facilius cognitum praemittit notitia futu-
ritionis condicionatae, tum scientie media ad illam tractat, tum congruitatis illius sub-
sequentis, tum finalis a quo aulam. Sed dicunt angelis et animis, quia suum quod
Deo in suis tractatis congruis, sibi opportunis. Igitur ad futuritionis condicionatae
expositionem suppono, esse, sibi existentiam, et a fine denationis quaeque
ad esse posse, quam non esse, inde dicitur, sic scito posse, quam non, posse esse,
quam non esse: posse, fuit quam non fuit. Tachim, in occurit quocumque
statum abstrahit ab esse praeuisibili, stat, in esse proprius sui stat, in

denotari intrinsece posse, quia non sit: non enim dicatur esse, quod non sit denotatus: quare suppono deinde denotationem rerum aliquam esse formalem, sive rei intrinsecam; aliquam esse causalem, sive rei in causa: formalis denotatio est rerum esse, quod res intrinsece habuit, aut habebit, aut haberet; causalis vero est denotatio ex quo dependit esse tuo, ubi efficitur.

Nunc 3 respondeo specialiter de futuritione formali conditionata illius sic explico: est denotatio formalis ad esse, sive ad existentiam, quam haberet res, si poneretur aliqua conditio: sive est illa metaphysica rei existentia, quam haberet res, si conditio poneretur. haec formalis denotatio, quam haberet res si poneretur conditio, est existentia rei conditionate futurae, quam affirmat, et habet pro obiecto propositio conditionalis, de qua existentia, sive actualiter, quam res intrinsece haberet, si poneretur conditio, dicitur res futura conditionate: quod patet ex propria nostra apprehensione: audita enim propositione conditionali, ut si Petrus rogaret a pauper, illi subveniret: nihil aliud intelligimus, quam illud esse obiectum, quod eleemosyna intrinsece haberet, si poneretur conditio postulationis. haec denotatio formalis ad esse, quam haberet res si poneretur conditio, neque dicit fore actu, neque dicit non fore actu; sed ab utroque praescindit, sicut praescindit a positione, et non positione conditionis; licet enim quaecumque res vel existat aut erit actu, aut non erit actu; tamen praescinditur in quantum denotatur in aliquo statu ut possibilitatis, neque dicit fore actu, neque non: similiter stat futuritio conditionata obiective, seu indifferens est quoad futuritionem, et non futuritionem absolutam; sola affirmat non existere actu, et esse quod denotatur ad existendum pro tempore sequenti, si ponatur conditio aliqua.

Notandum opinionem huius, quod in philosophia cum rerum possibilitate, et in theologia cum earundem [illegible] futuritionem quam rerum si se novavit, et notatur [illegible] apud Nicolaum Martinez Novissimo suo thomo de scientia Dei in q. de scientia, scilicet futuritionem ipsam conditionatam rei ut sit talis non esse aliquid actu existens, quod notandum fuit contra impugnatores scientiae mediae, qui falso supponunt tanquam a nobis dictum, futuritionem conditionatam esse aliquam figuram, seu entitatem actu existentem extra Deum a quo res denotatur conditionate futura, et inde inferunt contra nos, quasi axioma, esse aliquid extra Deum actu existens independenter a decreto aliquo libero Dei voluntatis actu existente. docemus ergo, non solum conditionate futurum nihil esse actu

id est neque esse, neque existere actu, et neque ipsius futuritionis conditionate in aliquo actu existentis. Ratio est: quia ratio ipsa formalis, a qua res debet conditionate futura, non ponit, neque determinat aliquid esse, si poneretur, et determinaret aliquid esse, id poneret conditio; sed nihil est ratio formalis, quae poneret, et determinaret aliquid esse, et aliquid actu, et esset, et poneret, determinare quod aliquid esse, si poneretur conditio: et sicut ipsa conditio nihil ponit in esse, ita neque ipsa futuritio conditionata ponit aliquid actu: quod est.

Neque obstat, quod nunc dicatur res conditionate futura, ut dicatur nunc aliqua forma existens a qua res nunc dicatur futura: cuius denominatio quae nunc est, aut nunc vere datur, provenit a forma, quae est nunc. Neque hoc obstat: nam plures dantur denominationes, quae dicuntur comparatione ad tempus, in quibus importatur praesens, sed forma denominans comparatur ad tempus; unde non requirit, quod forma sit debet pertinere, quod importatur a praesenti: nam a tempore, quo enunciatur praesens: ut quando res nunc dicitur praeterita abesse, quod habuit, et praesens abesse, quod habet: et futura tunc esse, tunc conditionate abesse quod habet, aut habuerit non ens sequitur forma nunc praesens, quae nunc enunciatur, et verificatur praesens importans, aut comparans ad tempus praeteritum, aut futurum; sed quod debet forma praesens tempore, cum quo comparatur: quemque a forma, res existens, non a forma actu esse, quod fuit; sed quod erit: et abesse, quod erat erit, nunc est praesens a futura vera.

Ad haec futurionis conditionatae eventus, cuius rebus fuit perfectissima mea cognitione Dei, interius antequam sit, res omnes in singulis causis statibus, altissime comprehendi, et quod si eveniret, et futuri liberae sub conditione indeterminati ad utrumque, cum dicens contradictionis extremum, scilicet ad esse, et non esse esset, cognoscat a Deo sua conditionata libera sive medio, qua Deus praecognoscit clarissime Deus, quod neque ex oppositis extremis est determinate futurum si poneretur conditio cum alterutro ex extremis coniungibilis. Ut quid esset factura voluntas, si poneretur cum sufficienti actu primo proximi libertatis ad utrumque sub causa A, an illa esset consensura, et non. Et hanc scientiam inuenit, et Deus, quoniam fuit, aut fieret dicturus omnes aliis quibus, et quod sit omnes sint possibiles Deo infiniti modi vocandi eandem voluntatem, sive in infinitis vocationibus possibilis, et in infinitis circumstanciis

5

diuersissime combinabilib., de, per scia sua media uidit plurimos
vocandi modos, qb, si uocet voluntas, consentiet, & plurimos alios mo-
dos, qb, si uocet n consentiet, quos sibi posuit. Et quia serius doct. sup. Aug.
[illegible] l. 1° ad Simplicianum q. 2° deo nunquam deficere modus, quo hoi
persuadeat, ut credat, obediat, & consentiat uocationi: unde in eius
plenissima uoluntate, sit hoi uocare, quomodo scit ei congruere, ut uocantem
n respuat; sicut illis uocare, quomodo scit de, hos n admittere uocatio-
nes, n deficere sufficientia ex parte uocationis, i defectu, & culpa n utentis
sufficientia auxilii, seu uocationis sibi a deo donatae.

Occasione locutionis Au-
gustinianae in hac re auxilium, quod facit deus ex directione scia media, quo-
modo scit deus esse congruum, seu congruere hoi, ut deum uocantem n respuat, sed ad-
mittat uocationis per consensum explanandis est, quod sit auxilium congruum, sibi congruitas
auxilii. et quamuis n [illegible] congruitate cum omnibus auxiliis, quae ueniunt ex ap-
titudine ad mouendam uoluntatem ad ponendum actum, cum quae per auxilia sufficientia
eo ipso quod sufficientia sunt capta mouere uoluntatem ad actus bonos, [illegible]
a deo congruitate speciali quodam auxilium, et in [illegible] auxilii: hoc et physica
et [illegible] amplius [illegible], & discernit, physica congruitas consistit in proportione
quadam, aspiratione, seu simpatia motionis, et uocationis ex elige dispo-
sitione particularis uoluntatis huius mouendae, [illegible] habet specialem quan-
dam energiam, & uim ad flectendam, seu mouendam uoluntatem, quam n gaudent
aliae motiones, seu uocationes sufficientes.

Exemplo declarat hoc: uidemus,
[illegible] maxime inter homines maxima inter palatum unius, & palatum alterius differen-
tia, huic enim dulcia sapiunt, & placent, illi acida; huic volati-
lia aquatilia alteri iucundiora sunt, sic et inter uoluntatem unius, & alte-
rius, hois n minor dissimilitudo dat, alterum magis mouent, & delectant
suauia motiua, alterum magis sensibilia; alterum magis spes gloriae, &
amor boni, alterum timor mali, & [illegible] spes magis inuitat. Congrua
ergo motiua specialiter dicuntur uoluntati, quae hanc specialem proportionem habent
cum dispositione, aut genio uocantis mouendae. et sicut magis mouit

ad comedendum si apponant dulcia, cui dulcia magis placent, quam si acetia, et acuta apponerent, ita accidit de te in voluntate: et per hanc congruitatem, seu proportionem motivis eius voluntate convenit dicitur, quod ex motivis, quae ad dicendum ponuntur, ad persuadendum aliud efficacia, aliud inefficacia, aliud fortia, alia invalida; sicut homini nobilissimo, et ditissimo suadens militiam spe gloriae laudis, et honoris, motivis efficax adhibuit, et inefficax, si spe lucri militiam suaderet, et contrarium accidere cum homine plebeio et pauperi, et ratio discriminis consistit non in ipsis motivis secundum se consideratis; sed in illis ut considerantur respective ad diversas dispositiones hominum, quibus proponuntur.

Et sic dicit auctoribus [illegible] congruitas auxilius; non consistit in [illegible] illa, quae per prius [illegible] sunt instituti: quod [illegible] illa congruit, et efficacia auxilius optime stat et [illegible] non operatio, sicut quod non [illegible] motivo [illegible]: consistit theologice congruitas auxilius in eo, quod auxilium conferatur homini in iis circumstanciis, in quibus homo, si vocetur, liberè [illegible] ponit auxilio, [illegible] libere renuit, et non [illegible] homine, quod auxilium conferatur sub futuritione conditionata consensus, non [illegible] tali auxilio, unde [illegible] assumit [illegible] auxilius et futuritio conditionata consensus, quam congruitatem habet [illegible] scientia media certo, et infallibiliter cognoscens futuritionem [illegible] consensus, et ideo dixit Augustinus [illegible]: Cuius autem miseretur, scilicet misericordia sua speciali, sic eum vocat, quomodo scit ei congruere ut vocantem non respuat: scilicet vocat sciens congruitatem auxilius, sive futuritionem conditionatam consensus, non [illegible] tali auxilio: unde falli mihi videntur ex nostris, qui dicunt congruitatem auxilius desumi a futuritione conditionata [illegible]. [illegible] per scientiam mediam certo et infallibiliter praevisa: quod pro dicendis notandum fuit. Caput [illegible] nostris [illegible] proponit, et [illegible].

Cum [illegible] supra [illegible] auctoritate, [illegible] ratione, [illegible] absurdis statuerim, in [illegible] sedentibus, auxilio [illegible] [illegible] non esse ab intrinseco efficacia, et sic [illegible] cum operandi, salutaribus, quod quaerit [illegible], convenit quod auxilium efficacia hominis consentientis non differt intrinsece, [illegible] [illegible] philosophorum [illegible] auxiliis sufficientibus,

Sim. suficacib. hoy n recenti bus, s utraq3 poutere ciusdem entib. unitatis, alioq3 esse in efficientiis intrinsecè, ut distinguant, sed distinguamus ex eius solu- tio; concludit scitissime, auxilio prævenientis ex parte actus, si ab extrinseco effi- cacia, sibi deriui in eum efficaciis; seu influuit in sufficientiis secun- sus per se, quæ aliqua ipsis extrinseca, seu extrinsecè ipsis adiuvantis. Fortis ve- nus intendimus e nostris in assignanda factiuta extrinseca auxilii, per quæ effi- cacia in actu 1º denominent, et insistant per infallibilis, et my phicas nec tionis decursu, sibi in assignando illo parciali intrinseco efficaciis, quod alium superaddi auxiliis prævenientis, reddit illud eficax, ex parte actus, si in infalli- bilibus satis secundum actualis.

Communissima nostrorum sententia cum Pº Suarez, Lugº de auxiliis, Belarmino, et Aliis docet, talis sic esse Deo scientiam mediam de operatione futura conditionata sub auxilio, et illius voluntatis conferendi tale auxilium in circunstantiis previsis congruis, sibi in circunstantiis ingruentibus praevidentibus, auxilia fore sortituris effectus, si conferat. Alii cum PP. Bo, et Bourria docent, talis sic extrinsecè esse futuritionis ipsius deliberatæ operationis, sibi obiecti scientiæ mediæ. Aliqui cum Pº Gelò docent, esse decretum a tria, efficax Dei volunti ole- pendens a scientia media de futuritione conditionata recti, sub auxilio, quo eleuato vult Deus ponere venus per tale auxilium preuisum congruum. Aliqui PP. priuatis dicunt sic istius esse aggregatum ex futuritione conditionata, scientia media scita, decreto quo ab eo Dei voluntatis; quo, seu tribus includit secundum actum cognitionis divinæ scientiæ me- dia, pouerantis ad deum cognitionis aliquo decreto, et de operatione esse futura.

Nobis autem auxiliis prævenientis habendum, decretis patris Claudi in suis tegen- cialis preponit, quæ litteris ad universalem societatem datis Romæ 14 Decem- bris 1613 statuta fuit nostri imposterum omnino doceant, inter gratiam, quæ effe- ctum re ipsa habet, atque efficax dicitur, et illam quæ sufficientem nominant, non tantum discrimen esse in actu 2º, quia una exitum sortiatur, et tria non, alia sortiantur, gratia habentis sortiri effectum aliunde; sed in ipso actu 1º; quam id perturbanti moraliter et in tale beneficii plus aliquid in efficaci, quam in sufficienti gratia in actu 1º, tamen ex loco, ut dubitatur circa intelligendum hunc actum, si, sibi efficacia auxilii

ex pᵃ act. li. et Ptr. Illustr. antecessoris Claudii decretis declarans litteris suis datis Romae 3 Junii Anni 1616 inquit: non intendit Pater Claudius suo decreto, volens suo gratiam Dei, aut praedefinire aliquid nostris bonis operibus in consequenti a cognitione liberae nostrae volitionis: neque etiam, quod in gratia efficaci sit aliqua entitas realis, aut aliquis modus physicus in actu 1o, qui non sit in gratia sufficienti; sed hortantis, quod fuerit speciale beneficium Dei decrevisse uni, verbi gratia Petro, ex proposito boni in eo faciendi, gratiam eo tempore, et loco, quo scientia conditionalis praescivit, illum ea gratia esse bene usurum: quod beneficium non tulit alteri verbi gratia Joanni, cum decrevit gratiam eo tempore, et loco, quo praescivit ipsum sua culpa illa non usurum.

Ita quod

auxilium efficax dicatur ut tale ex sententia Societatis, debere ex pᵃ act. li. importare praecisionem actualis operationis includere aliquid, quod non includit auxilium sufficiens ut tale ex pᵃ act. li. sufficienti libertati et actuali carentiae operationis. Ita tamen: illud aliquid quod includit, non esse entitatem aliquam realem, aut modum intrinsecum auxilio; et consistere denique, Deus non decrevisse neque aliis operationem in alio praesciret acognitionem illi, per scientiam conditionalem praescivit: quod notandus fuit propter Authores quosdam de sensu Societatis in re hac dicentes efficaciam a scientia media independentius exorbitantes, et alibi per alias significantes discutiones prius, et post.

Nobis in hac re, ut dissidentis speciem non ignoremus, in medium adducam: duplex est in nostro efficacia auxilii in actu 1o dicta est; alia est efficacia ex congruitate, alia ex propositis liberis voluntatis: utriusque meminit plurib. in locis Aug.: efficaciae ex congruitate praesertim meminit in quaestione illa celebri, quaest. 2 ad Simplicianum, ubi de difficultate hanc proponit de efficacia vocationis. Si omnis vocatio non est efficax, ut quicumque vocatur, sequatur vocationem, sed ut alii sequuntur, et credunt; alii resistunt. Si ita dicat, non posset tunc electos XI dicere multi sunt vocati, pauci vero electi. Si dicat quia qui vult sequitur vocationem, et qui non vult, illam non sequitur: ex quo ulterius infert, quod sicut dictum est

e, non ex volentis, neque currentis hominis; sed Dei miserentis: itaque e contrario dici potuit, non est miserentis Dei; sed volentis atque currentis hominis.

Huic difficultati quod satisfaciens Aug. in multis locis doctrinae auxiliantis, sibi Dei vocationis praevenientis efficaciam perspicue tradidit; et inter alia hic habet c. congruitatis auctoris: verum quod multi vocati, pauci electi: quia illi electi, qui congruenter vocati, illi autem qui non congruebant, neque contemperabant vocationi, non electi, quia non secuti, quamvis vocati. Et infra: itaque verum, non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei; quia etiamsi multos vocet, eorum tamen miseretur, quos ita vocat, quomodo eis vocari congruit, ut sequantur: et ibidem subdit. falsum est si quis dicat, igitur non miserentis Dei, sed volentis atque currentis est hominis: quia nullius Deus frustra miseretur; cuius autem miseretur, sic eum vocat, quomodo scit ei congruere, ut vocantem non respuat. Et s. de dono perseverantiae c. 14 hic habet: ex quo apparet, habere quosdam in ipso ingenio divinitus naturaliter munus intelligentiae, quo moveantur ad fidem, si congrua suis mentibus, sive audiant verba, sive signa conspiciant. In quibus omnibus manifeste loquitur Aug. de vocatione, seu auxilio efficaci congruitatis, sibi collato ubi fuerit voluntatis ad eiusmodi operationis.

De efficacia Dei vocationis secundum propositum plurimis loquitur idem Aug., praecipue ubi vocationis efficaciam proprie electorum alio nomine insignit quam vocationis secundum propositum, Dei volentis specialiter beneficia erga praedestinatos, sive electos. Sic fatetur l. 1. retractationum c. 23: pars dicitur ipsa vocationis discerni, quae est secundum propositum Dei; non enim omnium qui vocantur, talis est, sed tantum electorum. Et l. de praedestinatione sanctorum c. 16 hic habet: vocat Deus praedestinatos multos filios suos; non ea vocatione, qua vocati sunt, qui noluerunt venire ad nuptias; sed ea vocatione, quam eligendis Apostolus, dicens, eam quam certa vocationis eorum, qui secundum propositum vocati sunt, quos praescivit, et praedestinavit; eadem utitur sermo c. 17 dicens quos praedestinavit hos et vocavit; illa scilicet vocatione secundum propositum. Et tum, c. 11: ex hoc proposito eius est illa electorum propria vocatio, quibus omnia cooperantur in bonum; quia secundum propositum vocati sunt. Et clarius c. 19 ait: Deus igitur operatur

in cordib. homis vocationis illa Dei propositis. de qua multis locuti sumus in q6, o16, et aliis praesertim cum loquitur de vocatione, in titulo praeveniens enim efficaci Dei propositis; sibi Dei intimus, seu decretum voluntatis procedentis beneficii erga electos, et praedestinatos.

His praemissis, sit 1a propositio

et 2a. Actus efficax Dei congruitatis, per scientiam simplicis intelligentiae de illis utilitate ad consensum salutis; et voluntatis Dei liberi conferendi illud, praecise et formaliter constituitur per futuritionem conditionatam consensus; sine firma extrinseca, praecipue actus constituit in esse efficacis Dei congruitatis per scientiam de tali utilitate consensus et voluntatem conferendi actus, in sola futuritione conditionata consensus sub tali actu. Haec est ex mente Dni Ruiz, Balerus, et aliorum ut vidimus, nº 64.

Divinorum tamen per scientiam simplicis intelligentiae de illis utilitate ad consensum, et voluntatis illius liberi Dei illa conferendi: quod hoc utrumque constituitur formaliter quodlibet Dei actus in ratione doni gratuiti, ut constat: quod omne donum in ratione doni gratuiti, et liberalis formale est a voluntate gratiosa, et liberali cognoscente utilitatis, seu bonitatis doni, quod confert: nullus enim donat gratiose, nec beneficit formaliter, nisi cognoscat, et velit conferre donum, quod confert, cum quadam utilitate, quo confert subiecto, cui confert; ad quod omnis actus Dei quo est formaliter donum gratuitum, et liberale beneficium Dei conferentis: quod omnis actus Dei quo formaliter est a cognitione, seu scientia, per quam Deus cognoscit illius utilitatem ad consensum, et a voluntate, per quam illud vult conferre: licet enim actus ipsius in ratione entitatis, sibi motionis praevenientis constituatur per scientiam Dei, nec non per voluntatem Dei gratiosam, et liberalem, a qua procedit; tamen in esse doni gratuiti per talem scientiam, et voluntatem constituitur.

Sequendo igitur de speciali constituendo actus ex parte actus, in efficacis Dei congruitatis, illud cum praecise est futuritionis conditionatae consensus sub actu, hoc est: cognoscere, quod ponendo actus sit ad consensum sub futuritione conditionata consensus sub tali actu, ponit actus esse efficax, et congruus ad consensum, ut habeat infallibilis connexionis illationis consequens; in principio, quod ita sit efficax, et congruus ad consensum, ut habeat illationis connexionem infallibilis consensus, est in actu 1o efficax Dei congruitatis: quod cognoscere

qd ponat auxiliu A ad consensu sub futuritione conditionata consensus, ponitur auxiliu in actu
I° eficax ... : quod praecise, et si, quamvis alia sint secluso, ponitur auxiliu in actu I° eficax ... , per futuritionem conditionatam consensus,
sub qua ponatur. Consequens: ponitur vero ex definitione auxilii in actu I° eficacis, quae ex omnium ... iudicio proponitur, n° 1° huius, dicimus: illud
esse auxiliu, quod ante actualem existentiam operationis, sibi consensus, habet illationem metaphysice infalibilem consensus, sive infalibilem connexionem cum illo, est auxiliu
... in actu I° eficax ... , ... physico supra explicata.

Probatur maior
silogismi I°: eo ipso, quod ponatur auxiliu A ad consensu sub futuritione conditionata consensus,
per tale auxiliu, ponitur auxiliu purificativum conditionis, sub qua, et per quod supponitur
ut ipsa futurum consensus; sed posito auxilio purificativo conditionis, sub qua, et per quod supponitur consensus ut ipse futurus; ponitur auxiliu ita eficax et ... ad consensum,
ut habeat illationem metaphysice infalibilem consensus; ergo. Maior nota. Probatur minor:
quia implicat, poni purificativum conditionis sub qua, et per quod supponitur ... conditionatus ut ipse futurus, et quod ipse non ponatur conditionatus: implicat enim
supponi verum ... conditionatum ... , si Deus vocet auxilio A, consentiet: et
quod Deus vocet auxilio A, et non consentiat; aliter non supponeret futuritio conditionata
consensus sub eo auxilio A; sed poni futuritio conditionata dicit consensum: ergo posito auxilio purificativo conditionis, sub quo, et per quod supponitur consensus ut ipse futurus, ponitur
auxiliu habens metaphysicam illationem consensus.

Probatur ... illa eadem maior quia hoc ipso, quod ponatur
auxiliu A ad consensu sub futuritione conditionata consensus, per tale auxiliu, verificantur
duae illae praemissae si conferat Deus auxiliu A ad consensum consentiet libere; sed confert
Deus auxiliu A ad consensum: ergo, infalibiliter infertur consequens hoc: ergo consentiet libere:
ergo ponitur auxiliu includens illationem metaphysice infalibilem consensus liberi. Patet
consequentia: quia ponitur auxiliu non nude sumptum, sed cum futuritione conditionata consensus, ex quo
utroque datur metaphysica illatio ad existentiam actualem consensus liberi. Antecedens probatur: quia maior praemissae afirmativae futuritionis conditionatae; sive maior ... praemissa est ipsa futuritio conditionata consensus, sub auxilio A: et minor ... praemissa est ipsum auxiliu A re ipsa
collatum; sed supposito praemissis veris, est infalibile consequens; si enim posito auxilio A

et decreti liberi efficacis praedeterminantis vero, ut e suppositione quod ex suppositione decreti veritas antecedentis includentis connexionem auxilii cum futuritione dicti decreti, connexio infallibilis infertur a priori, et in actu primo ponendus: quod ex praedicta suppositione ponit auxilium connexionem illationi decreti, media hac infallibili: quod ponit auxilium ex parte actus primi efficax, et consequens ad decretum.

Respondeo 2°: auxilium ex parte actus primi efficax consequens est auxilium ponens in illis substantiis, in quibus est habitus infallibiliter effectus; si posito auxilio A ad decretum sub futuritione dicti decreti, per tale auxilium, ponit auxilium in illis substantiis in quibus est habitus infallibiliter effectus: quod posito auxilio A ad decretum sub futuritione dicti decreti, ponit auxilium ex parte actus primi efficax consequens: quod in sensu adaequato continens auxilium consequens efficax est futuritio dicti decreti, ab tali auxilio. Sequitur consequentia: minor ex suppositione, videlicet: quod posito auxilio A ad decretum sub futuritione determinata decreti, per tale auxilium datur illatio media hac decreti, aetalis, ubi ponit auxilium A et sensu sic, sub quo ita infallibiliter infert existentia aetalis decreti, ut impossibile sit, decretum: auxilium A supponens sub hoc sensu scilicet futuritionis dicta, eius essentia decreti, et quod ponit auxilium in illis substantiis, in quibus habitus est infallibiliter effectus: maior a similitudine sententiae; supposito ex sensu A, et cum nostra explicatione auxilii consequentis, ubi consequentis auxilii, quod est a brevius scientiam medius: scire enim Deus consequens auxilium, nihil est aliud, quam scire Deus futuritionem decreti, sub qua ponatur auxilium: ut diximus exponimus supra n° 162: posito a auxilio A sub futuritione determinata decreti, datur auxilium ponens in illis substantiis in quibus est habitus infallibiliter effectus: quod ponit auxilium ex parte actus primi efficax consequens.

Dices 3° Respondeo. Auxilium aliud ultra requirit ad praedictam efficaciam auxilii consequentis praeter futuritionem dicti decreti, per tale auxilium, in sensu quo ponatur auxilium: quod adaequato sensu huius efficacis est consequens est futuritio dicta decreti. Probatur antecedens: quod si aliquid aliud ultra requireret, maxime scientia media dicta talis futuritionis decreti, ubi dicitur consequens auxilium; haec scientia non requiritur ut ultra praedictae efficaciae:

9. Probatur minor: quod praedicta efficacia praecise salvatur, et consistit in eo, quod auxilium ex parte actus primi sit infallibiliter coniungendus cum consensu, ubi in eo, quod auxilium includat illationem media hac infallibili decreti; si ut auxilium includat illationem media hac

infalli. decreti, non requirit, quod cognoscat, quod si ponatur actus, coniungendus cum decreto; aliud est tamen, quod actus sit infallibiliter coniungendus cum decreto, si ponatur; aliud cognosci, quod sit infallibiliter coniungendus cum decreto si ponatur: hoc est obiectum scientiae mediae; illud est ipsum actum, scientia media: quod ut actus includat praedicata efficaciae, et congruitatis, non requirit intuitu scientia media.

Ponatur hic secundo. tollam, seu praescindam, scientiam mediam ab actu efficaci, et congruo, seu quod Deus ante illius collationem praesciverit esse coniungendum cum decreto, si ponatur; adhuc in hoc casu non tollitur, quod actus coniungendus sit cum decreto, si ponatur; sicut non tollitur futuritio conditionata decreti, si ponatur actus: ex oblatione enim, aut ex praescientione scientiae, cum aliquod obiectum non infertur, sic ablatio obiecti, ut omnes constat; quod praescisa, aut ablata scientia media, adhuc manet, quod actus ponatur cum futuro decreto: quod adhuc manet actus efficacia, et congruitas, illatio quae mere physica infallibilis, quae coniungitur ex actu posito, et ex futuritione conditionata decreti, si ponatur actus. Ponatur tertio. secundum ordinem nostrum, hoc est, futuritio conditionata decreti, sub actu praecedit prioritate quidem obiectiva, et rationis ipsam scientiam mediam: quatenus, ideo Deus, praescit futurum conditionatum decretum, si ponatur actus, quia re vera erit decretum, si ponatur actus A; non e contra: ideo re ipsa erit decretum, sub actu A, quia praevidetur a Deo per scientiam mediam. Atque eo praeciso, quod decretum erit, si ponatur actus A, hoc est efficax, et congruus, si ponatur: sub actu vero inefficaci, et incongruo decretum non erit; si post erit decretum, quod ante actum scientiae mediae praevidetur illi obiectum, sicut futuritio conditionata, sub qua ponatur actus est efficax, et congruus. Ergo quod etiam secundum ordinem nostrum, scientia media non supponit actus futuritionem conditionatam decreti, liberi; sed potius certus, ideo quae compossibilis cum libertate actus; sed hoc praeciso, quod sub actu A dicitur futuritio conditionata decreti, actus A positus est efficax, congruus, et infallibilis: quod per futuritionem ipsam conditionatam ante actum scientiae mediae convenit praedicata futuritionis, constituitur actus in esse efficacis congrui et infallibilis. Caput 3um fit satis argumentis 1o capite propositis.

Argumentum 1o. Actus in actu 1o efficax, et congruus neque potest constitui per ipsum actum Dei quod neque constitui per futuritionem conditionatam decreti. Consequentia probatur: quod futuritio conditionata decreti non distinguitur ab ipso decreto Dei decreto: quod si neque constitui per ipsum actum Dei decreti, neque constitui poterit per ipsius decreti futuritionem conditionatam. Antecedens probatur. quod actus in actu 1o efficax, et

ꝯgruus i cō extrīca efficiens ipsi, actu ꝯi, ībi ꝯceni, · s cō extrīca efficiens neqꝫ ꝯstitui per ipsius actꝰ ꝯig, q̄ ē effect, : g. Alluz ꝯcoꝯstant : mai ūē p̄ : q̄ aulis in actu 1º eficax tribuit infalibilit existencie ꝯcensui, ꝑ ducendo. s̄ phice s̄ moralit actus ꝯis ꝯceni, · ꝯfiat hęc ratio 1º. Aulis eficax in actu 1º integro tat uz mouendi infalibilit uoluntaz ngraz ad ꝯcenaz ; · futurio ꝯlira, neqꝫ impat, neqꝫ mete mouet uoluntaz ngraz ad ꝯcenaz ꝗ n̄ ꝯstituit aulis in actu 1º eficax, et ꝯgruz · ꝯfiat 2º : ipsa eficacia aulis ꝑ cō operacionis, ībi ꝯceni, actalis i futurio ꝯura n̄ ē co-operacionis, ībi ꝯceni, actalis : g n̄ eficacia aulis : g n̄ ī unico, et integra fiō ꝯstituens, et denominans aulis eficax, et ꝯgruz. Sic arguunt neg-tiones olig, tenentes hanc eficacig ꝯis ꝯgruitz n̄ pertinere ad actus ꝯis respectu ngtrai ꝯceni, ·

Ad 1º dicendo ans : aulis in actu 1º eficax, et ꝯgruus neqꝫ ꝯstitui in operantibi per ipsius actus ꝯis, ꝯcedo ans ; in esse infalibilit operantibi sub aliquo negt ꝯstitui per ipsius actus ꝯis ut existentz ꝯcedo ; per ipsius actus ꝯis ut existentes, si ꝑonat act, suus operatio, nego. · Aulis in actu 1º eficax n̄ so dicit actus ꝯis operantibus ; q̄ ē ipsa unt, operantibo, seu ꝑducentibo effect, uidelicet ꝯcenaz, ī etiā dicit actus ꝯis infalis, ībi operatiuus, et ꝑducentiuz infalit ꝯcenaz : n̄ ꝗ ꝯstituere potest act, ꝯ, ipsius actus ꝯis in esse act, 1i operantibi ; tenetz potuit illus ꝯstituere in esse act, 1i infalibilis ; ībi infalit operatiui, et ꝑducentiui effectus, et unicis · Aplicatio ē nanz ad agendus n̄ ꝯstituit actus ꝯis operantibus ē ; ꝯstituz ꝯstituit illus in esse ꝑxime, et ratio operatiui · negz ndbis ē, qd act, ꝯis ꝯstitu, ī actus 1i, ꝯis aliqua denominations ipsi actui 1º extrīca ; possibilitas effectus intrīca n̄ aliquit, in mid, et aliores 1º ab ipsa existencia effect, ; ētiz ꝯstituit actus ꝯis sus ē in esse ante potentz ponere effectus, q̄ndo ibit, q̄d cū in actu 1º sit cō extrīca, et eficiens ipsi, med possitatis, ībi existentis effect, · hinc ad ꝑbz dicitur mg : aulis in actu 1º eficax ī cō extrīca eficiens ꝯceni, p̄ eius ratione actus 1i, ībi unius operantibz ꝯcedo mg ; ꝯis ratione finalis infalibilis, nego mg : ī de : fia ꝯstituens aulis in actu 1º operantibo, quz fiat ē ipsa uit, t, moribo uoluntis, et intrīca aulo ꝑ quidz cō extrīca ꝯceni, ; et n̄ ꝯstituit ꝑ ꝯcedens fia 2º ꝯstituens aulis in actu 1º infalibili, quz fia ē futurio ꝯlira ꝯceni, ; n̄ ē cū ꝯceni, · Aplicatio ꝯstituens actus tez cuz nanz

in eius proximi non in comoperacionis; sed perficie ipsius actus 2o operatio, cui, franci ipsa uultus intrinseco quod

Ad 1um confirmationis declarationis aliquo minor: sed futuritio dicta

— — — — — — — — — —

non mouet uoluntatem ad consensum, neque constituit infallibiliter, seu efficacis motionis, nego minorem; non mouet constituit tamen infallibiliter, seu efficacis motionis, concedo minorem. ipsa quidem futuritio dicta non mouet uoluntatem creatam ad consensum, sicut neque in sensu aduersariorum scientia media aliquid quitte auxilij mouet uoluntatem creatam ad consensum; tamen mouere potuit dicta uoluntatem ad collationem auxilij; constituit tamen infallibiliter dicte motionis, et vocationis, si haec ponatur sub scientia media de futuritione dicta consensus. Similiter nos dicimus, quod futuritionis dicte, quae licet non sit motio, neque comotionis, eo quod neque mediate, neque immediate creatam uoluntatem ad consensum constituit tamen infallibiliter dicte motionis seu auxilij.

Ad 2um confirmationis dico aliquo modo: ipsa efficacia auxilij dicitur quod includit entitatem et uirtutem motiuam, seu operatiuam auxilij in comoperationis, seu consensus actualis, concedo minorem; quod superaddit ad entitatem et virtutem motiuam, seu operatiuam auxilij, nego minorem. efficacia auxilij, et dicit entitatem auxilij, seu virtutem motiuam, et futuritio consensus, et superaddit entitati auxilij futuritionem a quo auxilium redditur, et denominatur efficax, et congruum seu infallibiliter efficiens consensum: id quod co consensus, preter eius entitatem: quia entitas auxilij simul cum volunte ponit operacionis, seu consensus, futuritio autem superaddita non ponit operacionis; id a co infallibilis, efficax, et congruum ratione futuritionis superaddite, id est futurij consensus non a ratione sue entitatis, quia haec dicitur se indifferens in ad consensum, et carentiam consensus.

Arguitur 3o. Auxilium ex parte actus 1mi efficax, et congruum, habens quod illationis metaphysicas consensus, actualis dicitur aliquid obiecti et adequate existens ante actualem positionem consensus; sed futuritio dicta consensus, non in aliquid obiecti existens ante actualem positionem consensus: quia neque adequate, neque inadequate constituere potuit auxilium ex parte actus 1mi efficax, et congruum. consequens: quia implicat, quod obiectum, et adequate existentem constitui per aliquid non existens obiectum. Confirmatur ex doctrina supra

arg 157. Maior pb: q aulis ex se actu ii eficax, e aligo obie infuturu
secutu; s qdo obie infuturu secutu i obie et adegte exiitur. pb. Quia 1o: in
falibilis illatio aulis ex se actu, ii e eficatia exiitens in aulo extra statu sedi
sionaty: q exiitit obie, et adegte. Tu pb: q e eficacia exiitens in actu qui
posito in statu obto. Quia 2o: si futuritio dita n exiitens, sufficiens e
sstituere aulis eficax, et agnus in actu 1o. ctg sufficiens e futuritio obto sect
; : q posito aulo sub futuritione obta secuta, q a Aelis A: infert neg hic
exiitencia actualis secut, : futuritio obta n sstituit aulis in actu 1o eficax
et agnus: sq neg s dita.

Resp. eligendo mg: aulis specificative e aligo obie et
adegte exiitens ante actuale positionis secuti, ; secconcg: reduplicative neg porro
sibi ex suetis denominans obie, et adegte exiitit ante secutu: q e illis ca, denique
ii denominans n exiitit adegte, et obie ante secutu, q a secutu ipso futuro
sisponat aulis, hoc est aulis positus eficacis, infalibilitis, seu illativa secuti. A
pbs secca maior, nego mi: q ut aligo aus sit obie infuturu secutu, sibe cotrs, mini
me requit, qd exiitat obie, et adegte sub oes suas partes, ex qb, surgit illatio in
falibilis. Patet in silogo hoc: Si fili, peccat a Patre pars, clabit illi; s fili
peccat eras a Patre pars: q eras clabit illi. ex e in Patre ex illis premiiis info
lit, et obie cotrs: qn neg utraque premiis, neg altera, sbtas exiitat obie
sibe actuali, cu utrag sit de obto futuro, altera sedisionate, altera obie: et
qdis ab anti obtuso mere poli plura legitime, et obie infurunt. Silr et ex
hiis premiis, si Deus vocet aulo A, secucit; Deus vocat aulo A, quaris alter
afir sbtas obie exiitens, altera n obie, ; sedite futuru; infert obie hoc cotrs
sq secutit.

Ad 1g sfig. 1. eligendo aus. Ent eficacia exiitens in aulo extra statu
sditus per modus fis inhaerens aulo exiitenti extra statu sditus, nego aus: per
modu fis extries denominantis aulis exiitens extra statu sditus, sedo aus: cuius
os sfatio in silis e ut dudae. Ctg de eficacia sibe fis, que reddit aulis eficax
in actu 1o, qdo obie, et extra statu sditus exiitit entitas aulis, denominando
illis habitualis infalit eficacis; extrinseca ipsa fis n e extra statu sditus; ut eis de
nomine aulis habitualis infalit eficacis n requit, qd ipsa fis exiitat obie

extra statum conditum; et quod existit, si ponatur auxilium: ex eo enim praescientiae, quod existeret esset, si ponatur auxilium, et ex eo quod ponatur auxilium, infertur tanquam duplici ab ergo praemisso consequentia infallibiliter esset.

Ad 2m. signum negoma [illegible] consequentia. 1°. quia futuritio absoluta consensus, sive consensus, ut absolute futurus, supponit exercitium, sive actum divinum auxilii absolute talis, sive absolute existentis per aliquam differentiam temporis: unde negandum est absolute expectare auxilium, sive expectare auxilium non exerciti, aut exercendi absolute; sicut futuritio consensus, sive consensus, ut conditionate futurus, conditionate potuit expectare auxilium; quia non supponit exercitium, aut exercendum absolute auxilium. 2°. quia futuritio absoluta consensus, sive consensus, ut absolute futurus infertur sic ex auxilio in actu 1°. valentius auxilium sit ad consensum et expectare auxilium efficax: quia existit in actu 2° consensus: consensus autem formale negatur sit continere in antecedenti, in virtualiter, et illative; alias consensus infertur ex se ipso sit, et antecedens consequens. Desinit quoniam efficacia auxilii in eo quod illi transeat consensus, sive ab statu possibilitatis, sive a statu conditionato ad statum absolutum: futuritio enim absoluta in absolutum statum absolutum.

Instas: consensus, ut absolute futurus includitur in praemissis absolutis, in quibus desinit efficacia auxilii in actu 1°. quia consensus, ut absolute futurus, destituit efficaciam auxilii in actu 1°. Antecedens probatur: quia consequens absolutum includitur in antecedenti absoluto. Distinguo consequens: includitur formaliter, nego; virtualiter, et illative, concedo: quia licet consequens includitur in suo antecedenti absoluto virtualiter, et illative, non formaliter; alias, ut praedixissem, infertur ex se ipso formaliter: et ipse consequens ad se ipsum inferendum: sicut ergo consequens illatum non destituit formaliter suum antecedens, prout est in se ipso formaliter; sed prout est virtualiter in suo antecedenti; ita consensus, ut absolute futurus non destituit absolutas praemissas, ut in se formaliter; sed prout in illis virtualiter, et illative continetur ac proinde ut in se formaliter, non destituit efficaciam auxilii expectare auxilium, licet praesens sit in absolutis illis praemissis, scilicet, si ponatur auxilium A, Petrus consentiet; sed ponitur auxilium A: sed absolute in actu A, et futuritione conditionata consensus, sive ipso.

Arguitur 8°. Auxilium efficax divinum non est in potestate hominis; sed si destitueret praescientia futuritionis conditionatae consensus, esset in potestate hominis: ergo non destituit. Maior est certa tum quia est proprium beneficentiae Dei gratiae, sive speciale Dei beneficium: tum quia Deus, per illud dicitur consentientem ex consentiente, praedestinationis absolutio. Probatur minor: quia si destitueret praescientia futuritionis conditionatae consensus, auxilii efficacia esset in potestate illius, in cuius potestate est futuritio conditionata consensus; sed futuritio conditionata consensus,

i in potentia hominis. Confirmatur 1°: ideo auxilium inefficax ex se actu, licet ab hoc, quod contrario futuritionis conditionis, per quam ex se actus inefficax redditur, est ab hoc, sibi in hominis potestate; ergo etiam futuritio conditionata concursus, per quam auxilium redditur ex se actu, licet efficax, est ab hoc, sibi in hominis potestate: ergo auxilium efficax ex se actu, licet ob hoc, sibi in hominis potestate. Confirmatur 2°: auxilium efficax est a solo Deo, et non ob hoc, iuxta illud Apostoli, non est volentis, neque currentis, sed Dei miserentis. Sed non est a solo Deo, si ergo alioqui auxilium efficax constituitur per futuritionem conditionatam hanc sicut aliis est ob hoc: ergo non constituit per talem futuritionem. 3° in illis, potestate est totum in eius, potentia pars aliqua totius; sed aliquid constituitur auxilium efficacis in actu est in potestate hominis, scilicet futuritio conditionata concursus: ergo in illis potestate est totum constitutum, scilicet auxilium efficax

Ad rationem maiorem negando: cum probatur dicitur: si constituitur per futuritionem conditionatam auxilii efficacia erit in potestate hominis quoad illius impeditionem, concedo minorem: quoad illius positionem, negatur, scilicet in hominis potentia non est, quod ponat in re auxilium efficax ex se actu, licet sequitur: hoc enim est a Deo solo, illud tribuentis in sua rationis futuritionis conditionatae praescientiae; adversus enim praeposita, et praescientia futuritione conditionata concursus, ex solo, ponit non ponitur a Deo auxilium congruum, sive efficax ex se congruum; sed aliud inefficax, et incongruum, unde non volentis, ut ait Paulus, sed Dei illud miserentis ponentis; est tamen in hominis potentia, quod impediat auxilium ex se congruum efficax: quia est in hominis potestate, ut impediatur ut ergo scilicet futuritionis conditionatae, ponit, sibi in eius potentia, impediendi efficaciam auxilii alicuius futuritionis congruae cum suo per carentiam auxilii, sibi in modo illis.

Ad 1um conseq. distinguendo maiorem: ideo auxilium inefficax est ob hoc quoad eius impeditionem, quod carentia futuritionis conditionatae est ob hoc, concedo; quoad eius positionem, nego. Ponit siquidem homo impedire auxilium ex se actu, licet inefficax, ponit quod praeponendo concursum impedire, quod auxilium ponatur sub carentia futuritionis conditionatae concursus sub illo; est tamen quod ponat, ponit, auxilium A ex se actu, licet inefficax, sibi supponens carentia futuritionis conditionatae concursus sub auxilio, quam auxilium B ex se actu, licet efficax, non est ob hoc sibi in hominis potestate, sed in potentia, et dominio Dei. Hinc ad 2um dicendum est contra, cum a solo Deo, quod ponatur auxilium efficax; licet impediri ponitur ab hoc efficacia auxilii ex se actu, licet per carentiam futuritionis conditionatae concursus sub auxilio. Ad 3um etiam dicendum in illis potestate in totum,

quoad eam impeditionem, in quantum cum, est parisionis, licet non sit quoad eam positionis: quia pars non est totum: Cogit: quod de natura sua sit opponitur, et ipsi ...

Sit 2a nostra ratio. Auxilium ex parte actus efficax, quod proveniat de voluntate speciali beneficii procedat, et sic dicitur per scientiam mediam desiderium sub auxilio, et propterea voluntas conferendi tale auxilium, quod per scientiam mediam praevidetur de habitudine cum effectu, sibi ea allegata inveniuntur auxilia efficacia quae proveniunt de voluntate speciali beneficii, in scientia media, quae praevidetur de eius futuritione consensus, sibi confera Deus auxilium A. v. g., et voluntatem, seu decretum Dei conferendi Deus tale auxilium sub quo praevidetur futurus operatio, seu consensus Petri, sibi conferat. haec est expressio Divi Thomae Caietani, quae excludit institutionem auxilii efficacis quod proveniat de voluntate speciali beneficii futuritionis dicta, et decretum absolutum, efficax intrinsecus, seu per finitionem ipsius consensus solum in se orientis cum consensu: et admittitur ad positionem specialis illius scientiae mediae, et decreti absoluti, efficax degonendo auxilio A quod sit in se indifferens ad consensum, et carentiam consensus.

Etenim dicitur sufficit ponere Deum se habere, et velle consensum poni, post quam sua scientia dicta praevidetur futurus consensus sub auxilio A v. g.: 1º in decernendo absolute, et efficaciter collationem auxilii A, quod praevidetur iungendum cum consensu sive efficaci: 2º decernendo absolute, et efficaciter poni consensum praevisum dicti futurum sub auxilio A, et poni auxilium A, sub quo praevisus est consensus dicti futurus: sed decernendo collationem auxilii A ex intentione consensus salutis, sibi collationem auxilii, quod iungendum est cum consensu salutari. sed decreti absoluti manebit efficacia volitionis in sufficientia actus, sed ad actus salutis ponendum: cum ipsi actui deus sibi ipse consensus, a in se efficacis volitionis; et in alio, nempe in auxilio A, cui collatio efficaciter, et absolute decernit: talis quippe decretum, ex se est indifferens ad consensum, et carentiam consensus, sibi autem iungatur in actu 2º, aut non iungatur cum consensu. sed decreti absolute, manens efficacia volitionis est actus ipse 2º, sibi ipse consensus, actualis ex cuius amore, et intentione facit Deus, sibi decernit conferre auxilium A. unde dicitur decretum efficax, et absolute operationis, sibi consensus, in ipso, et in se,

cum ipsa electione, et meliis eius decenti in frustrabile, et indiru-
gibile eius conendo consensus. Dicimus quod ad rationem auxilii effica-
cis eius appositum voluntatis specialiter beneficae sibi ut sit tale auxilium
efficax, et speciale Dei largitoris beneficium medium quod infallibile voluntatis
benevolentiae specialis erga hos sufficere eius electionis conferendi auxilium
quod prouidit Deus per scientiam mediam habiturum effectum, et non requiri
eius decretum absolutum efficax decentis ipsius praeuium determinatiuum futurum
tanquam de obiecto in scientia efficacitatis volitionis et intent.

Ratione autem

inde ad praeditam constitutionem ... scientia media de decenti futuro, ubi
de fine decentis, si ponatur auxilium: Aut enim ipsa futuritio determinata requiritur, ut de
scientia media de illo; quod illud obiectum; et non sit, et constitutione requirit ad definitionem
ipsius auxilii; si solo quasi praeuium gratie obiectum scientiae constituentis prae-
dictam efficaciam, cuius ratio est: quod etiam constitutione requiritur ad praedictam efficaciam; quia
absque tali futuritione determinata de formali allata non clarescit, neque intelligitur
efficacia, et infallibilitas auxilii ex se: aut non: si absque futuritione determinata
decentis de formali allata intelligitur efficacia, et infallibilitas auxilii
decentis ... medium infallibile, sub qua fuit auxilium, et per quam
scientiae mediae infallibilis, ... voluntatis specialiter beneficae, constituitur: quod non ...
sufficiens specialis voluntatis ... efficaciam auxilii, sibi auxilium ... fu-
tio determinata decentis ... efficacitatis
... appositum voluntatis specialiter beneficae.

Dicendum ex clarissimis ...

tione naturali praeditum efficacitatis scientiae simplicis intelligentiae, sicut ...
... utilitatem, et ... auxilii ... salutis; ratio est: quod etiam
requireret constitutione, ista scientia simplicis. ... quatenus ... cognoscit
Deus donum, quod praestat, eius quod utilitatem, et ... ad actum salutis,
... scientia media de decenti ... futuritio si ... tale auxilium, cognoscit
Deus sufficiens donum, quod praestat, eius quod utilitatem, imo, et ... infallibilitatem
quod illi ad decentis salutem: non requirit constitutione scientia simplicis intelligentiae ad prae-
dictam auxilii efficaciam: praeterquam quod ipsa scientia media, quod ad modo includit
scientiam simplicis intelligentiae ubi enim cognoscit futuritionem determinatam ...

cognoscit etiam posita decreti, et provisione

utilitatis quam habebit auxilium, ut sub illo ponat decretum.

Ex nostris probavimus ex Augustino

libro, iis testimoniis, quae produximus supra n.° 169: et praesertim in illo, quod dedimus n.° 167 ex libro 2° ad Simplicianum: nullis vero frustra misericordia, cuius miseretur, sic eum vocat, quomodo scit ei congruere, ut vocantem non respuat.

idest: infrustrabiles, et ex benevolentia, et misericordia specialiter beneficio ergo illos, quos vocat vocatione ex proposito, et ex speciali sua, et in eorum ordine providentia: quod scilicet illos vocat ea vocatione, cui praescit eos sua scientia, illos esse consensuros, si ea vocatione, seu auxilio vocantur.

In quibus praecipue meminit de auxilio, quod datur, dari, seu dabitur, sub sicia ex positionis futurum, ratione cuius, auxilius ita collati, Deus specialiter misericordias, et beneficio ergo aliquos constituit accedit etiam, et aliud eiusdem Augustini testimonium libro de bono perseverantiae c. 8 ubi explanans verba Apostoli Ioannis epistola 1.a c. 2 loquentis de quibusdam, qui a fide defecerunt, sic, ex nobis prodierunt, sed non erant ex nobis: nam si fuissent ex nobis, permansissent utique nobiscum: ita fatur de vocatione, et voluntate Dei ex proposito, quae dicuntur ex gratia, ei convenientes aut concernere: erant hi ex nobis erant; verumtamen vel alia quadam discretione non erant ex nobis: nam si fuissent ex nobis mansissent utique nobiscum. Quae tandem ista discretio? Clamat liber, quem adhibeam, audiunt: non erant ex eis, qui non erant secundum propositum vocati; non erant in Christo electi; non erant in eo sortem consecuti, non erant praedestinati secundum propositum eius, qui universa operatur: hucusque Augustinus.

Conclusio X.a

Posito praescientia auxilii A sub decreto Dei illud conferendi, et sub scientia media de futuro dissensu, seu auxilio A, ponitur formaliter donum Dei voluntatis specialiter beneficae, a vocatione infallibili et certa, salutis; sed posito formaliter dono Dei voluntatis specialiter beneficae, a vocatione infallibili certa, actualis, ponitur formaliter auxilium in actu 1.° efficax ex proposito Dei voluntatis specialiter beneficae: ergo posita praescientia auxilii A sub decreto Dei illud conferendi, et sub scientia media de futuro consensu certo, seu de auxilio A, ponitur formaliter auxilium in actu 1.° efficax ex proposito Dei voluntatis specialiter beneficae. Tunc, quolibet ex his formaliter collato, aut non posito, non ponitur formaliter donum Dei voluntatis specialiter

beneficae cum illatione infallibili eventus salutis: quod constituitur per auxilium in actu 1° efficax Dei propositum de voluntate specialiter beneficâ.

Dico praeterea hinc dicuntur, ut a quo [illegible] minus: nam auxilium in actu 1° efficax Dei propositum de voluntate specialiter beneficâ est donum, seu beneficium speciale Dei, quod habet infallibilem illationem eventus salutis, et de voluntate specialiter beneficâ erga hominem: unde ponendo auxilio habente talem illationem eventus, a Deo voluntate specialiter beneficâ ponitur auxilium efficax Dei propositum. quoad maiorem probatur: quia posito auxilio A sub decreto Dei illud conferendi, et sub scientia media de futuro conditionato eventu, ponitur in intentos auxilium supernaturale procedens gratuito a Deo voluntate sub cognitione specialis utilitatis proventurae homini, si illi conferatur auxilium A; sed auxilium supernaturale procedens gratuito a Deo voluntate sub cognitione specialis utilitatis proventurae homini, si illi conferatur tale auxilium A, est donum Dei voluntatis specialiter beneficae, specialiter quia benefacit Deus homini tribuendo illi auxilium A sub cognitione specialis utilitatis illi proventurae ex collatione auxilii A, et magis quam si tribueret illi, ut potest, auxilium aliud de se sufficiens sub cognitione minus utilitatis, sive cognitione dicenti futurum, si conferret illi auxilium B; ergo. Deinde: posito auxilio A sub scientia media de futuro conditionato eventu sub auxilio A, ponitur purificativa conditionis sub quo, et per quod scientia infallibilis Dei affirmatur, ponendo exemplum eventus si ponatur auxilium; sed posito purificativo conditionis sub quo, et per quod scientia infallibilis Dei id affirmat, ponitur auxilium purificatum cum illatione infallibili eventus, ut est causa alias fallibilis circa Dei scientiam; ergo.

Quoad 2° praeterea dicitur, etiam probatur: quia ablato in illo auxilio A contribuere semper, non datur donum collatum a Deo: deinde ablato voluntatis, aut decreto Dei illud conferendi non datur donum, aut beneficium speciale, sibi liberale, et gratiosum; tunc in esse talis constituatur per liberalis, et gratiae voluntatis illud conferentis tandem ablata scientia media de futuro conditionato eventu, si ponatur auxilium A, deficit, et ponitur sibi esse beneficium speciale, seu donum speciale Dei voluntatis specialiter beneficae: patet: quia tollit procedere a voluntate donantis cognoscentis utilitatem doni specialem, quod per praestat, scilicet ipsi, cooperationem cum eventu, quae utilissima homini, sed oblato, quod donum procedat a voluntate cognoscentis specialem utilitatem doni quod confert, ponitur quod procedat a voluntate specialiter beneficâ, sive quod sit Dei propositum de voluntate specialiter beneficâ; ergo. neque obstat —

neque nec doctrina, quod oblata scientia media, ponit manere simul, et inde in Paulo illatio infallibilis consensus salutis, quo manere illatio infallibilis consensus salutis, proprio auxilij efficacis de conquirit non proprio auxilij efficacis de proprietate voluntatis specialis beneficij: quod hic dicit illationem infallibilem constituere per id, quod voluntas constituat, inesse speciali beneficio per futuritionem consensus quod constituit voluntas in esse specialis beneficij; et per cognitionem talis futuritionis, ibi specialis utilitatis auxilij.

Dices dictis doctorem ex doctrina nostris praecedentis magistris eorum, quae conclusione, constitui auxilium efficax quando, est speciale de voluntate beneficij per decretum absolutum, efficax de ipso consensu liberè ponendo, et non sufficere decretum collationis auxilij, quod per hujus est per scientiam mediam, conjungendum cum consensu, ut efficiat, cuius natura exposuimus, supra n. 191. Dices, inquam: efficacia auxilij, quatenus est speciali Dei beneficio, constituitur per efficacem amorem, quo Deus amat Petro auxilium, ita, ut infallibiliter illatio consensus salutis; hic amor efficax, est decretum efficax de ipso consensu salutis.

Dicemus: quod efficacia auxilij, ut [illegible] explicatur, constituitur per amorem, quo Deus constituit in esse benefactoris specialis respectu Petri; et amor, quo Deus constituit majorem specialis benefactoris respectu Petri, est amor efficax, quo Deus efficaciter amat Petro auxilium, ut infallibiliter illationem consensus salutis: ergo.

Probatur 1°. ut Deus sit specialis benefactor Petri, dum illi tribuit auxilium, quod per quod consensum, et non sit specialis benefactor Pauli, dum illi tribuit auxilium, quod per quod non consensum, requiritur, quod efficaciter amet Petro specialem utilitatem, quam Paulo non amat efficaciter; sed specialis illa utilitas Petri est auxilium, ut infallibiliter illativum consensus salutis, quam utilitatem non habet auxilium respectu Pauli: ergo ut Deus in hoc casu sit specialis benefactor Petri, requiritur, quod efficaciter amet Petro auxilium, ut infallibiliter illativum consensus salutis. Probatur major: ut Deus sit benefactor Petri, requiritur, quod amet illi efficaciter utilitatem aliquam, ut constat. ergo ut Deus sit specialis benefactor Petri, requiritur, quod efficaciter amet Petro specialem illam utilitatem. Probatur consequentia hoc:

quod sicut utilitas respicit a benefactore, ita specialis utilitas respicit
debet a speciali benefactore.

Dices 2°: illa specialitas utilitatis, ratione cuius
Deus est specialis benefactor Petri, est utilitas Petri: ergo ut Deus constituatur specialis
benefactor ratione illius specialitatis, debet illam efficaciter amare. Respondeo: sed
concedo quod illa utilitas ratione cuius Deus constituitur sic benefactor Petri, debet a
Deo efficaciter amari; illa specialitas utilitatis, est utilitas ratione cuius constituitur Deus
sic benefactor Petri: ergo debet efficaciter a Deo amari: ergo debet efficaciter amari ipsius
Petri bonum, [illegible] aliis. Dices 3°: nequit Deus intelligi ut specialis benefactor, nisi
omnipotentia, et voluntas ut speciales se habeant respectu Petri, quam respectu Pauli;
sed secluso decreto efficaciter intendente bonum salutis Petri, omnipotentia, et voluntas
non ita se habent speciales respectu Petri, quam respectu Pauli: ergo tali decreto secluso,
non intelligitur Deus ut specialis benefactor Petri comparative ad Paulum. Concedo quod
Petri: ergo tali decreto secluso, non datur ex parte voluntatis dilectionis applicantis omnipotentiam,
quo Deus efficaciter quantum est ex se, intendit salutem utriusque hominis: ergo voluntas, et
omnipotentia eodem modo se habent circa utrumque hominem; ac proinde non se specialiter exercent
respectu Petri. Nam 2° Dices: quod benefacere spectat ad potentiam operativam, et non
volitivam: ergo ad hoc ut specialiter benefacere spectat ad voluntatem, et operativam potentiam speci-
aliter se exercentem.

Multo miscent hic, qui dissolvere debent argumenta
praecedentia, quod modus specialiter benefaciendi non reducitur ad quantitatem boni, seu caritatis
illius; sed pendent specialiter beneficia pene sine circumstantiis, in quibus,
sive ratione quarum illud idem donum quod fit, est magis stimabile: aliis specificans quo
nostri caritas quae maior, donum de per se, et caritas, quae aliis sufficiens, ideo moralis, et
in ratione beneficii; quatenus idem ipsis aliis magis stimabile est, si fiat Petro in sui neces-
situdinis [illegible], quam si fieret in sui necessitudinis [illegible] in quibus [illegible] quod voluntas
quae voluntas sit magis sibi specialiter benefica integritas quod fiat aliquid plus caritatis
tantum, sed sufficit, quod fiat idem, seu aequale in suis necessitatibus, ratione quarum illud idem, quod fieri est
magis stimabile. Sic exemplum: si das panem fame pereunti, cuius panem das, quod das
alteri habenti aliunde, unde vitam alat; nihilominus beneficientia oritur:
nam ratione illius circumstantiae magis stimabilis est panis, et proinde sentit dare panem
fame pereunti, ac dare vitam: quia specialis stimabilitas debetur pani, quod fiat

Hui habitum aliunde, unde sic alla respectu cui, panis n̄ pluris stimat; quo

panis scilicet licet Deus Pro decreuerit, conferat idem auxilium, et ex eodem modo, ac confert

Paulo, adhuc tamen substantiam gratuice dico, praecinde a Pro dare auxilium, ac dare

dominus: unde tanti stimat uocacio, seu auxilium in illa substancia, quanti

stimat dominus: ac auxilium datum Paulo eliciendo tanti physice stimat, quanti

stimat auxilium, seu sufficiencia ad actum salutis

Hinc ad argumentum negamus: non

enim requirit, quod Deus amet Pro auxilium A ut infallibiliter illaturus dominus salutis; sibi

infallibiliter illaturus illius, sufficit, quod amet Pro auxilium A, quod physice dicit infallibiliter

coniungendum cum dominum salutis; si illud conferat Pro, intendendo ponere in re

auxilium propter utilitatem, et sufficienciam, quam praestat Pro ad actum salutis eliciendum:

neque requirit, quod Deus amet auxilium A Pro propter omnino utilitatem quam confert Pro

tali auxilio, intendendo efficaciter omnem illius utilitatem, seu specialiter utilitatem;

sed quod amet auxilium A Pro propter utilitatem, et sufficienciam, quam illi praestat, sub

cognitione specialis utilitatis, quam affert Pro, si illi conferat auxilium A, intenden-

do bonum usum auxilii; cum quodam intencione absoluta, et minus efficaci; sed intentione

quadam indifferenti, et coniungibili cum carencia boni usus; sibi non per intentionem,

seu amorem ex efficacem dominus, in se ipso; sed per intencionem dominus in alio,

sibi immediato physice coniuncto. Hinc ad maius propter quod circa maxime negat nil propter

dicta n.º 201.

Ad 1.m confirmationis negamus: sufficit enim, quod tribuat Pro auxilium sub

cognitione specialis utilitatis, ubi physice coniunctum est, ponere illud non tribuere; et

aliud physice inconiunctum, et quod tribuat Paulo auxilium B physice inconiunctum, cum

ponere illud non, tribuere et aliud physice coniunctum. Ad probationem praecedentis negamus.

Ad cuius probationem distinguo antecedens: specialis utilitas respicit debitam ab speciali

benefactore specialitate se tenente ex parte modi conferendi utilitatem, concedo;

specialiter se tenente ex parte affectus, seu amoris collativi utilitatis, nego consequentiam:

requirit cum quadam specialitas in modo, sed quo ad modum conferendi utilitatem, non tamen speci-

alitas in amore collativo utilitatis; quia ut Deus sit alicui benefactor, requirit, quod

se ipso, et efficaciter conferat aliquid donum; ut vero sit specialis benefactor sufficit,

quod specialitas proveniat a modo conferendi donum; dispecimen cum modus pertineat

ad decretum finale benefaciendi: cum quia scientia de speciali tum beneficiis, sive de speciali utilitate, quae proveniat homini, si fiat illi donum, pertineat ad decretum finale benefaciendi, inde est quomodo conferendi donum, scilicet sub cognitione maioris sibi specialis utilitatis proventurae, constituat Deum sub speciali beneficum, et exercentem specialem providentiam erga eum, qua non exactius erga Dolum.

Ad 2um confirmationis admisso antecedenti distinguo consequens: quod debitum illius efficaciter amari efficacitate intrinseca, et reali amori, nego; efficacitate extrinseca, et accidentali amori, concedo; et continuo distinctio facile aliud modum respondenti, hinc, et aliis instantiis: decretum illud conferendi auxilium proveniens quoniam ad decretum per scientiam mediam, quod amor efficax decretum; sive illud speciale utilitatis, quae affert auxilium; contra non est amor absolutus, et realiter efficax decretum ratione sui cum decretum, si ponitur est ipsis indifferens, cum ad extrinsecum, et accidentaliter efficax, decretum quod cum decretum ratione scientiae mediae, cum qua accidentaliter coniungitur: decretum enim ponendi auxilium sub scientia de futuritione conditionata decreti, sub auxilio, habet efficaciam, infallibiliter quod respectu decreti; non quia ipsum ratione sui non ponit coniungi cum carentia decreti; sed quia ipsum ut coniunctum cum tali scientia negatur stare cum carentia decreti: quod idem elicit amorem de ipso auxilio efficaci entitative, neutrum ex natura sua decreto, quod non est intrinseco, et realiter inefficax; sed ab extrinseco, et ratione decreti sub scientia futuritionis conditionatae, sic ab ipso confert.

Ad 3um confirmationis distinguo maiorem: negatur Deus intelligi ut specialis beneficus nisi omnipotentia, et voluntas se habeant speciali, quoad modum respectu Petri, quam respectu Pauli concedo maiorem; nisi se habeant speciali, quoad substantiam nego maiorem. Neque hinc inferes Deum ideo quoad modum, et realiter se habere ut specialem benefactorem: quod talis modus, cum ut operandi, et volendi sub cognitione specialis utilitatis auxilii, pertinet ad eius, et decretum finale beneficii. Caput sive 3um aliquo deus nostri ipsius statuimus.

Sectio 2a. Auxilium in actu 1o efficax ... proponit Deus voluntatem specialissime

beneficè prouidè, et sic deinde mittit per sua media de salutem hominis, et per decretum absolutum, et efficax de ipso homine ponendo sub auxilio praeuisio gratiae decretum, et exitum directione habitum. Quod dependens qualitatem adiunctam sua medica, et exitu, directione habitus. Quod documentum Deus Gloriae, et aliorum, addit hoc quod supra dictum specialissimi beneficij in auxilio, et specialissime benefacturus in eo: et sibi illi, missionis decretum absolutum, et efficax de homine ponendo sub auxilio per sua media praeuisio gratiae: sed debet etiam, hoc decretum esse causa dependens a sua medio de fusione dicta hominis, quia sua medio naturae actus suos proximus voluntatis ad tale decretum habendum: ut scilicet legitimè libertas usui, hominis, si huic sonat subiectio elicito voluntatis in impedibili auxiliatricis, et non supponente ipsius hominis futurus sub conditione auxilij.

Ex cognitione supposito, Deus ponit specie auxilij praeuenientis per triplicem voluntatem, alio prouidentiae communis, alia prouidentiae specialis, alia prouidentiae specialissimae. Voluntas, quae amat hominem auxiliis, quod dat illi sufficientis bene operandi in ordine ad suum finem ultimum supernaturalem, abstrahendo ab eo sit ordinatio negat, illud tribuit est voluntas prouidentiae communis et concurso et non concurso, seu ordinato, et reprobo. Voluntas, quae amat hominem auxilio hoc pacto, neque abintrinsico neque ab extrinseco est efficax, et nescia eius consensu illi, suppositis indifferens, et coniungibilis cum consensu, et cum carentia consensus. Voluntas, quae amat hominem, et finem auxilij, quod dat illi sufficientis ad bene operandum in sit ordinata ex praeuisione gratiae per sua electione, est voluntas prouidentiae specialis, seu specialiter beneficio ergo hominibus, et non communibus: et haec est ab extrinseco efficax et nescia eius actu salutis ratione sua media infallibilis de homine futuro, cum quo sua coniungit illa voluntas, de qua tantum locuti sumus. Alia est voluntas, quae amat hominem et finem auxilij, quod est habitus infallibilis efficiens, sibi est extrinsece efficax coniunctionis auxilij cum homine, seu hominis, sub auxilio praeuisio gratiae, et haec est voluntas specialissime prouidentiae, et specialissime beneficio hominis: habet quod ex proprio modo efficacitate solito, non ab auxilio, quod Deus, salutis pertinet ut medium, in exigentis salutem hominis in se ipso, quam ut finis intendit, et in executionem ponit simul cum libero arbitrio per vocationem Dei excitato

{tiris ceni, ipse existens intencionalit in
Deo media cognitione seu prescientia sui in statu conditionato mouet potentiam
ut finis ad sui existentiam actualem, et in genere causae intencionalis causae suae
efficientis, scilicet auxilii, et amoris efficacis illius: qua amor, et intencio efficax finis
applicatiua medii prescientia conditionati ad eventum, seu finis consequendum. Sic ego scio
certo, et euidenter in hieme, me per motum localem, et ambulationem acquisiturum
calorem, et expulsurum frigus, qua cognitione certa, et euidenti moueor ad
amorem sibi intencionem efficacem caloris acquirendi ut finis, per motum localem, sibi
deambulationem tanquam per medium: in quo casu, ut vocat apud Philosophos locum
tis de mutua causalitate in diuerso genere inter causam finalem, et efficientem, volun-
tas efficax imperans deambulationem, et ipsa deambulatio, est coefficiens ca-
loris, et calor ipse certo, infallibiliter praeuisus ut futurus, sub conditione ambulati-
onis, intencionalis, quem me mouet, tum ad volendum, qua ipsum calorem efficaciter amo,
et intendo; tum ad motum ipsum localem, seu deambulationem, quem per talem vo-
luntatem efficaciter impero. Similiter Deus, certe, et infallibiliter sciens, futurum condi-
tionatum sub auxilio A, quod hic illi, fuerit, mouetur per hanc scientiam conditionatam ad aman-
dum, et intendendum efficaciter Deo ipsum ut obtinendum per hoc auxilium A, et ad
efficiendum ipsum auxilium A: quo in casu seruitur mutua causalitas: namque consensus praui-
sus, per scientiam conditionalem influit in voluntatem Dei efficacem, et in existenti-
am auxilii A in genere causae intentionalis, et finalis; et ipsa efficax Dei voluntas,
et auxilium ipsum influunt in consensum sui actualiter ponendum in genere causae efficientis.
Aiu-
nt, deinde, in hoc, tale decretum liberum, et efficax de consensu libero ponen-
do sub auxilio, seu per auxilium praeuisum ponendum, dependere essentialiter a scientia media
definitione conditionata consensus, et ex illius directione habitum: nam propter recta rationem
libertatis sua in consensu infallibiliter ponendo ex talis decreti: nam praeuiari propter
infinitam nobilitatem voluntatis efficacis: ne qua enim Deus efficaciter intenderet
aliquem finem, nisi antea sit certus, talem finem infallibiliter esse futurum, et conse-
quendum, si tali, et tale medium ad ipsius executionem apponat, cum a medio
scientia scilicet auxilio, sint infallibilia, utique A intrinsice indifferen-
tia ad consensum, et ipsum consensus libera cum contingentia consensui, nisi Deus

aliunde esse scit, de infalibili executione finis, seu consensus peccati
cis A, nisi per scientiam suam infalibilis cognoscat futuritionem consensus, si
apponat medium, ibi aulis A. Deinde: si absque tali scientia scientia
dine practicante, et diligenti decreto, de discernendis eficacit[er]
decernens libere, plane exponeret frustratione Deus decretis: quia si in prae-
cedat in Deo talis scientia, qua scire cognoscat, quod si conferat pro aulis A.
consenciet, ponitur Deus, posito aulo A in statu a Deo, ut ipsa non consentire
seu resistere aulo: cum libere consenciat, et nullo suponat necessitas consensus,
ex quo absque leccione libertatis infuat consensus; quod si non ponit dicentire, non
decrevit libere; sive nam: utroque a modo frustrabit, aut frustrationi
exponit Deus decretum, quod est non sortu(?) subito consensus ponendi, id est de consensu
ponendo sub modo libertatis. tandem: quia aliter Deus implicatoria vellet,
vel decerneret, ut supra diximus nº 150 decretum eficax scholasticis
independens ab scientia media.

Eius premissis per ordinem probatur 1º. Aulus in actu 1º
eficax eius propositus de voluntis specialissime benefice in medium infale
bilis providencie, et beneficiencie specialissime intentionis consensus, salutis;
sed tale medium dicit essentialiter scientiam mediam de futuritione consensus, et decretum
absolutum, et eficax de ipso consensu ponendo: quia aulus in actu 1º eficax eius propositus
de voluntis specialissime benefice dicit essentialiter scientiam mediam, et decre-
tum absolutum et eficax de ipso consensu. Maior ita probatur. 1º quod in medium info-
libile de providencie, et beneficiencie specialissime intentionis consensus
salutis, essentialiter pertinet a volente intendente infalibiliter consequi
consensus salutis sufficiens per tale medium, quod apponit. 2º: quod in medium info-
libile beneficiencie specialissime intentionis consensus, salutis perti-
net a voluntate specialissime mota a bonitate, et utilitate consensus, so-
lutis non a mobit specialissime voluntas a bonitate, et utilitate consensus so-
lutis, nisi habeat intentiones eficaces, seu decretum eficax de ipso con-
sensu salutis ponendo, et sequendo. 3º: medium infalibile de be-
neficiencie specialissime intentionis consensus, salutis, pertinet ab spe-
cialissima intentione consensus, salutis; specialissima intentio

d° concurs et auxilij c. decreto abs, et eficax d volunty de concurs
in exord, huj capitis asfur ciabit tale medius sciemq. definitione d[illegible] xcv, dcl
cuius abs, efficax concurs, et auxilij: q°.

Pr° 2° 3°. auxiliz in actu 1° eficax supponi
trat. voluntas specialissime benefice dicit in deo specialissimo modo beneficiendi
per auxiliz; s; iste specialissim, modus benefaciendi i innullo alio invitte potuit,
quq in decreto abs, efficaci dei pro concurs salutis ponendo. Pr° minor
in ly specialissim, iste modus benefaciendi ri [illegible] in pro auxilio collato, si; ne
q; itq in voluntate sufficiendi illud, neq; in scia de illi innitione futura gs concurs, n
efficaci: hec enim sio intituunt auxilis in ei efficacia q; supponit d volunty speciali
benefice, ut supra vidim; q specialissim, modus benefaciendi ex q° dei in
nullo alio invitte potuit, quq in decreto abs de ipso concurs salutis. Pr°
hzt ratio: q; et d voluntas sit specialiter benefica ergo concurrentz, sufficit, q d st
ad illi auxiliz; seu velit sfine auxiliz, q° cedit in maj utilitz illi, cognoscen-
do illz maj utilitz sue, n amando efficacit illq maj utilitz: q; ut sit speciali-
ssime benefica ergo concurrentz, requirit, q° velit sfine auxiliz, q° cedit in
maj utilitz illi, cognoscendo illz maj utilitz, et illz efficacit amando et intun-
dendo q requirit amor efficacit intuntiuo, uni, concurs, ppt quz dat maj illa utili-
tas auxiliz.

Pr° 3°. auxiliz in actu 1° eficax supponit d volunty specialissime be-
nefice dininutz ppt id, per q° d voluntas redditz specialissime benefica ergo
concurrentz; sd° voluntas redditz specialissime benefica ergo concurrentz per
decreti efficacit intuntibus concurs, q. Alioq; ista: Pr° min: q d voluntas redditz
sit specialissime benefica ergo concurrentz per specialissimu amor ergo concur-
rentz; s specialissim, amor ergo concurrentz e decreti efficacit intuntibus concurs,
q. hec min pr° 1° q specialissim, amor ergo concurrentz non habet pro obo effi-
cacit bolito sufficienti ad concurs; s eius ipsus concurs: 2° q specialissim, amor ergo
concurrentz dicit specialissima uj, et energia affectiva, qua fert voluntas
in bonus speciale concurrentis; s ista specialissima uj, et energia affectiva
volunty d in bonus speciale concurrentis e efficacia intuntiva amoris di, seu d i decreti
intuntibus [illegible], et obinnico efficacis; meus q; est concurs q.

Hoc decretum de voluntarij esse ab intrinseco in-

cuiusque concomitantia ut absolute ponendo. Pr.: q. hoc decretum necessario qualitercumque se habeat scien-

tia diffinitione conditionata consensus, si ponatur aliquis, et simul necessario qualitercumque audiat

absolute ponendo: q. necessario qualitercumque consensum absolute ponendo. Ans. pr.: q. hoc decre-

tis qualiter eligendum a scientia, illa quae ita praesupponit, ut impetret decretum in-

tentionum consensus, liberi in se ipso, nisi ex illis directione habent, manendo [illegible] de,

per illa scit, de infallibiliter medijs, ubi ad consensum, ut supra diximus. de

inde hoc decretum est volitio efficax conferendi auxilium ex amore consensus, quae et necessario cum

scientia consensus, et cum auxilio ut absolute ponendo. Ergo igitur [illegible]: quod necessario qualiter

quantum adiecto qualiter necessario cum consensu, necessario qualiter cum consensu, ut impetret consensu-

em; et nostrum decretum necessario sit cum ante adiecto qualiter necessario consensu ut absolute

ponendo: q. Min. pr.: q. necessario qualiter cum iuncto ex scientia futuritionis consensus sub

auxilio, et ex ipso auxilio; et iunctis ex auxilio, et scientia futuritionis conditionata consensus sub auxilio,

ante adequatum qualiter necessario cum consensu ut absolute ponendo: q. [illegible].

Deinde decretum istud

cognoscit cum libertate finali consensus illarum. Pr. 1º: q. tale decretum infert, ponendo eius

consensum, eo modo quo praevisus est fore, si fuerit auxilium, si praevisus est consensus per scientiam medij,

fore modo libero, sibi sub modo libertatis: q. infert ponendo eius consensum modo libero, sibi

modo sub libertatis. 2º: q. id quod ponit cum actu 1º proximo libertatis ad finem, et ponit

cum libertate consensus, elicitum sub illo actu 1º cum consensu, sit se liber ab actu 1º proximo li-

bero, sub quo ponit, et decretum istud ponit, imo, et necessario cum actu 1º proximo

libertatis ad consensum decretum: q. Maior [illegible]: q. tale decretum ponit cum omnibus

illis principijs, et conditionibus, in desiderantibus, sub quibus praevisus est libere futurus consensus;

sed omnia illa prius, et conditionis indifferentis, sub quibus praevisus est libere futurus consensus,

et actum 1. proximum libertatis ad consensum: q. [illegible]. Hinc est, quod decretum nostrum minime immu-

tet statum futuritionis conditionatae, quae sine immutatione prius immutato, sibi actum 1. proximum, sub quo

in statu dicto praevisus est consensus futurus.

Et quidem evidens videtur, quod si Deus vocare-

ret per auxilium A Deo neque sciente, quaeque intendente consensum Dei, adhuc Deus libere

intenderet. Similiter mihi videtur captu facillimum quod si Deus praesciens, et intendens consensum

Dei ponat in illo eandem vocationem, sibi eidem auxilium cum omnibus alijs substantijs pertinenti-

bus, actum 1. proximum, sub quo praevidit consensum Dei libere ponendum, si fieret,

Quis non min. liberi consent, ac si casu fortuito, et eo modo vocatur fuerit
prior actus indifferens: illud enim decretum Dei est cum mora consensus, quatenus vult
et ponit consensum per eius immaterium, sub actu, aliaque quo pertinentia ad actus
lis proximus liberus; relinquendo tamen in sua varietate actus lis proximis; non aliter, ac si hoc
illo decreto non nullo, et nulla praecedente scientia ponitur actus. Atque ex his
efficacia actus consistit per decretum de consensu obiective efficax. Arguitur.

Arguitur 1º. hoc decretum abstracto obiective efficax, et necessario inalterabilis consensus
est quaedam necessitas consensus, quam neque voluntas sibi imposuit, neque potuit tollere,
porque, neque potuit impedire, quod fuerit in Deo, seu facere ne unquam fuerit;
quia est quaedam necessitas antecedens, et inimica libertati: quod requirit per tale decretum consistit
efficacia actus praevenientis. Ad quod ad 1ᵐ, et 2ᵐ patet videtur satis: quia volun-
tas consensura sub actu, sibi praevia, ut eliciatur consensus sub conditione
actus, neque infert, neque petit decretum abstracto consensus; immo per se tale de-
cretum non requirit ad consensum; alias, quia non consentit non haberet omnia requisita ad consensum
quia non sibi imponit voluntas necessitatem habendi tale decretum, porque autem ex-
istit in decreto abstracto, non potest voluntas illud tollere quoque unquam sunt. Quoad
3ᵐ vero patet ex ante: quia neque voluntas per eliciendum impedit causam actus, et con-
sensus, vel decretum itud est cum actus, et consensus: quia neque voluntas dicitur in do
impedire tale decretum: magis hoc loquendo maior prima efficacia: quia voluntas
per dicendum liberum neque impedivit actus lis proximis liberis ad consensum, immo illum
inalteratur supponit; dicendum enim liberum talis inalterabiliter quoniam a voluntate consistit
in actu 1º proximo ad consensum, sibi potentiam proximam eliciendi consensum; sed cum actus, et
consensus pertinet ad actus lis primus liberis ad consensum: quia voluntas per dicen-
sus, neque impedit cum actus, et consensus.

Confirmatur haec ratio: quia, quia actu dicentis,
potuit per dicendum suum velle praevius impedire Dei decretum, et facere, quod
in Deo non sit tale decretum; ita etiam, quia actu consentit, potuit per suum consensum,
dicitur praevius facere, quod in Deo sit tale decretum, si hoc admittit, alias hoc habent in
potentiam. volendum decretum efficax, et actus efficaciter.

Ad primum negando ante, quoad 3ᵐ patet:

potuit enim impedire voluntas creata sufficienter vocata per auxilium divinum decretum effi-
cax de suo consensu, et facere, quod non fuerit. Probo antecedens: quia qui potuit impedire actum
liberum proximum necessario requisitum ad actum alterius, potuit impedire actum alterius: sed ergo potuit
tollere liberum, quod est necessario requisita ad actum liberum proximum videndi in Deo, potuit impedire
visionem Dei: quia qui potuit impedire actum liberum proximum necessario requisitum ad decretum divinum
absolutum, et efficax de consensu, potuit impedire divinum decretum absolutum, et efficax de consensu;
sed voluntas creata vocata per auxilium potuit impedire actum liberum proximum necessario requisitum
ad decretum divinum absolutum, et efficax de consensu: potuit enim impedire scientiam mediam de consensu
suo futuro sub conditione auxilii, quae scientia media, utique est cognitio dirigens auxilium
ad consensum, et a qua causaliter dependet decretum, est necessario requisita ad decretum absolutum,
et efficax de consensu ponendo per tale auxilium: potuit autem voluntas non consentire
auxilio impedire futuritionem conditionatam sui consensus sub auxilio, et consequenter scientiam mediam: nam impe-
dito obiecto scientiis speculativis impeditur illa scientia.

Ad probationem denique in forma: negatur
voluntas per dicentem impedire causam per se requisitam auxilii, et consensus, omissa maiore; concedo
per accidens auxilii, et consensus, nego maiorem: dicens, liberum supponit causam per se requisitam
ad consensum; non tamen supponit causam per accidens concurrentem ad consensum: quae supponit actum liberum
proximum requisitum ad consensum; decretum divinum absolutum, et efficax de consensu non est causa per se
requisita ad auxilium, neque ad consensum; aliter, qui diceret, non haberet omnia per se requisita
ad consensum, neque omnes actus liberos proximos requisitos ad consensum, cum non haberet tale decretum.

Melius tamen di-
stinguo maiorem. Negat voluntas per dicentem conditionatam praevisam impedire causam auxilii, et
consensus, quoad existentiam conditionatam talis causae, concedo maiorem: quoad existentiam absolutam, si-
ve actualem illius, nego maiorem. Declaratur. Deus, si tribueret Petro auxilium ad consensum, nisi praevi-
disset, illud fore habitum effectum, si conferat, praevidisset per modum de quo cir-
dicentem auxilio si conferatur: tunc consensus praevisus sub auxilio impedire causam auxilii, sed de
actu collationis auxilii, et ipsius auxilii quoad existentiam actualem illius: praevisio enim dicentis
conditionati futuri sub auxilio, de non fiet auxilium: quia impediret per dicentem conditionatam praevisionem
existentia decreti, et auxilii; quia impediret per dicentem existentia actus liberi proximi
ad consensum: quoniam sicut consensus conditionatus praevisus sub auxilio, sibi ut existens intenti-
onaliter movere potuit Deum ad voluntatem conferendi auxilium, et ad existentiam absolutam, et
actualem auxilii, quae est causa consensus, consistitur quia actus liberi proximi ad consensum, ita dicens,

ut intencionaliter existens in se sub aevo, movere posset Deum ad volunta-
tem non faciendi aulum, et ad non existenciam auli, quod constituit actum suum primum ad con-
trarium: impedire ergo possum voluntatem eius previsam diversimode, si enim efficiat aulum A,
quod dicit in Deo decretum eiusdem, necessario sequitur per aulum A sequentem quod impe-
dimentum existencie eius removetur, sicut dicitur de causis proximis, sicut aulum
A licet non possit impedire illorum existenciam, dum eius constituant actum suum proximum
in re, sub quo sunt necessario, que dicuntur, esse simpliciter et previsum Dei in re futurum:

Ad

secundum negamus; sicut ut primum actus ego facio, quod existat in Deo aliquis actus, in non-
um, quod meus actus determinet Deum ad suum actum propter aliquam connectionem, dependen-
ciam, aut exigenciam: nam ego possum per actum meum facere, quod Deus sciat me
loqui, et possum impedire, quod Deus sciat me loqui. Ratio: quia cum meo locutio deter-
minet Deum ad sciendum me loqui, eo ipso, quod possum pro libito loqui, possum pro libito facere,
quod Deus sciat me loqui propter connectionem, quam ex natura rei habet mea locutio cum
scientia Dei de mea locutione. Ratio: quia ut Deus sciat me loqui, in natura mea loqui:
cum ergo possum impedire meam locucionem, eo ipso possum impedire, quod Deus sciat
me loqui. Oppositum accidit in actu Dei revelationis: nam ego possum impedire
ne Deus revelet meum peccatum, scilicet, non peccando; non tamen possum facere, quod Deus reve-
let meum peccatum: quia quamvis possunt peccare, tamen peccatum meum non determinat Deum ad illud
revelandum, quia meum peccatum connectionem nullam, aut dependenciam, habet cum Dei reve-
latione: idem cum posito meo peccato potest Deus illud revelare, et non.

Hinc sequitur,

quod licet per meum decretum aulo A esse previsum, possum ego impedire Dei
decretum absolutum, et efficax de meo [illegible] sub aulo A; tamen per meum [illegible]
aulo A esse previsum, non possum facere quod Deus habeat decretum absolutum et
efficax de meo [illegible] sub aulo A; causa ratio previa est: quia per meum decre-
tum aulo A esse previsum impedio scientiam Dei de meo [illegible] esse
futuro sub aulo A

ad habendum decretum de meo [illegible] essentialiter dependens a talis scientia
media, et de non [illegible], ne habeat tale decretum propter dependenciam
quam habet decretum a predicta scientia; [illegible] per meum [illegible] aulo A esse
previsum non determino Deum ad habendum decretum de meo [illegible] sub aulo

A: q adhuc posito decreto praeviso per scientiam mediam futuro, posset Deus pro libito decernere, aut non decernere decretum: posset fieri, ut Auxilium X sub plenissima libertate: nam cum meum decretum, dicitur praevisum habet mentionem alicuius dependentiae, aut exigentiae talis decreti; neque determinat Deus ad tale decretum habendum, neque determinatione quoad exercitium, neque quoad speciem, neque quoad individuum. Hinc est, quod actus liberi habeant in sua potentia decretum collatiuum auxilii efficacis, quae non sunt praevidentia decretum, sub illo, neque in potentia sua habitudinem, ipsum auxilium efficax; et hoc sit plenissime libertate Dei, demum.

Arguitur 3.º Dei decretum absolutum de efficace de conuenientia si praesupponat scientiam mediam de illo futuritione sub auxilio, est simpliciter ante actum nostrum decretum, et actum liberum creatum ad decretum; sed est obiectiuum eius decretum: ergo continet illum libertatem. Consequentia patet: quod est simpliciter ante decretum, et actum liberum creatum ad decretum, et [illegible] hic assumitur infert decretum independens a libertate voluntatis. Probatur maior: quia Dei decretum in 1.º signo sui esse antecedit potentiam liberam, et actum liberum voluntatis creatae, neque illam supponit, potentia vero libera huius voluntatis, et actus liber illius, in 1.º signo in quo A, supponunt ante Dei decretum: ergo hoc est simpliciter ante ad potentiam liberam voluntatis huius, et ad actum illius. Antecedens patet: quod est potentia libera ad decretum solum, et est actus liber illius, in 1.º sui esse signo, est effectus illius decreti. Confirmatur: nostrum decretum determinat Deus efficaciter ad ponendum auxilium decretum potentiam proximam voluntatis ad decretum: ergo neque non est simpliciter ante ad decretum quod sequitur infert. Probatur consequentia: quia quod causat potentiam, saltem proximam, et determinat actum praecedit ordine naturae tum potentiam, tum actum, ut videtur euidens.

In his

Respondeo posito negando obiectionem: nam illud decretum est simpliciter ante actum nostrum decretum, quod in nullo genere dependet a decreto; sed in quo genere antecedit decretum; licet enim genere causae physicae, et existentia talis antecedat decretum ad actum liberum, et decretum; sed genere causae intentionalis sibi obiectiuae, et determinantis. Aduerte vero 1.º ex iis quod Dei decretum Dei absolutum, de efficace est simpliciter ante actum nostrum decretum, antecedentia

existentiae realis, et causalitatis physicae. Secundo modo, antecedentia existentiae intentionalis, et causalitatis decretorum, ~~et talis~~ nego maiorem. Contra: nisi praeiudicaret per has medias decretum futurum non existeret in Deo decretum. Sed quia in 1° signo, in quo est decretum, supponitur potestas libera ad decernendum, et actus ad decernendum, in quo datur existentia realis, seu existentia intentionaliter consistit. Distinctio explicatur: Dei actus in primo mihi ad habendum tale decretum sicut ipsum decretum est existens in Deo causa physica actus liberi proximi creaturae ad eliciendum decretum in quo [illegible] praevalentem [illegible] antecedentia individua inter has decretum, et decernendum: concedo ut praedictum decreti per argumentum dicimus, quae supra explicuimus;

Ad 2. pro secunda parte, scilicet duplex dicit

contra non evidentia, si aliqui aliquis potuit contradicta alibi. Nostrum decretum detur Deus efficaciter ad ponendum actus tanquam ens per se requisita ad positionem actus, et indifferenter [illegible] a creato, nego antecedens, tanquam ens sufficiens [illegible] impedibilis creata secundo concedo, et consequentiam nego: Adhuc pro aliquo actu: quod quod causat pro priori mo ad actum tanquam ens per se requisitum, et impedibilis a voluntate praecedit ordine naturae praecedentia causalitatis intentionalis, et physicae pro posteriori et actus, secundo: tanquam ens requisita per se, et impedibilis a voluntate, nego antecedens; et consequentiam, quod impedibile sit a voluntate per decretum, dependet ex causalitate intentionalis a decreto praevisio, quod sicut quemadmodum [illegible] determinans existentia Dei [illegible] medium decreto, ita etiam [illegible], a quo dependet existentia decreti a scientia media conditionate dependentis.

Arguitur 3°. Decretum efficax de existentia actus [illegible], est impossibile cum applicatione indifferenti omnipotentiae ad decernendum et non decernendum: sed applicatio omnipotentiae indifferens ad decernendum, et non decernendum est aliquid libertatis humanae ad decernendum: ergo decretum efficax de existentia actus [illegible], est impossibile cum aliquo [illegible] libertatis humanae ad decernendum, et cum libertate [illegible]. Consequentia [illegible] videtur: quia quibus [illegible] libertatis proximae ad decernendum debet esse indifferens ad decernendum, et non decernendum; sed applicatio omnipotentiae est [illegible] libertatis proximae ad decernendum ex parte actus, ergo debet esse indifferens ad decernendum, et non decernendum. [illegible] major probatur: quia decretum efficax de existentia [illegible], est decretum efficax [illegible]

existentia dicenti, ; s. decretus eficax de non existentia dicenti, e imposible cum aplicatione indiferenti obiecti ad dicendum; aliter haberet Deus, simul voluntatem eficacem de eo, quod non sit aliquid obiectum et voluntatem indefinitam ad hoc ut sit, si non sit tale obiectum: quae 2° voluntas plane e retractatoria 1ª, sicut 1ª 2ª: ergo decretus eficax de cennui, e imposibile cum aplicatione indiferenti obiectorum ad cennum, et dicendum.

Ad dis:tinguo ma: decretus eficax de existentia a dicenti, e imposible cum aplicatione indiferenti obiectorum ad cennum, et dicendum, imposita ortatione a decreto 1° determinante obiectorum independenter a determinatione creaturae, nego ma: imposita ortatione a decreto 1° determinante obiectorum dependenter a determinatione creaturae, concedo ma: minor. Similiter distinguo: si aplicatio indiferens obiectorum ad cennum, et dicendum e indiferens libertatis ad cennum, quatenus excludit determinationes obiectorum independentes a determinatione creaturae concedo ma: quatenus excludit determinationes obiectorum dependentes a determinatione creaturae, nego mi. Et inde maioris probationem distinguo: decretus eficax de cennui e decretus eficax de non existentia dicenti, dependens a determinatione creaturae ad non existentiam dicendi, et ad cennum existentiam, concedo, independens a tali determinatione, nego. Minoris ergo probationem distinguo e: obiectus 2 sensus libertatis proximae ad cennum debet esse indiferens ad cennum, et dicendum, hoc e, non determinatus determinatione anteriori determinatione creaturae, concedo; debet esse indiferens, hoc e, non determinatus determinatione concomitante determinationem creaturae, nego.

Solutionis ratio, et sensus explanatur. Ergo quod decretus absolutus, et eficax de cennui aplicatur determinate obiectorum ad cennum, et non ponitur cum aplicatione indiferenti obiectorum ad cennum, et dicendum, cum ipsius modo decreto se ipso sit aplicatio obiectorum ad ponendum obiectum absolute et eficaciter prius finitus. Ergo tamen haec determinata aplicatio obiectorum supponit, et ~~supponit~~ sequitur determinationem creaturae determinantis indiferentiae obiectorum ad cennum; et aplicantis determinate obiectorum ad cennum ponendum, prout, quam dicendum: prius videlicet quae a Deo prius sit in ma creatura determinatio indiferentiae obiectorum ponendi ad extremum cennui, prout a Deo, quam ad extremum dicenti: Deus, quod per decretum absolutum, et eficax de cennui dependens a sciamare cennum, quod praestat. Deus planum nihil aliud, quam aplicare, seu determinare indiferentiam obiectorum ad cennum, ad quam determinatio, et aplicatio prius dedit Deus, a creatura suorum obiectorum; sicuti

per scientiam mediam praeuidet Deus consensum actualem, et elicitum sub obiectis condi-
tionate elicitiuorum eius: et dicitur elicitatiuis obiectis ad consensum ponen-
dum, et in potestate eius applicatione inclusiuam obiectis ad consensum, et elicientis
extrinsece dependentis ad actionem eius applicantis obiectis ad consensum, et elicientis in-
differentis obiectis ad unum extremum. Caput 3m. Argumenta contra 3o efficaciam auxilii
constitutam per scientiam mediam.

Arguitur 1o. si efficacia auxilii constituitur per scientiam mediam, Deus ut vellet efficaciter determinare
nos, expectaret, quod ipsi homines vellent determinare, si quidem expectaret consensum quem
determinant futurum; illud peruersum [illegible] hominis abhorrendum est 3o canone 4us concilii Arausicani; ubi
sic dicitur: Si quis contendit, Deum expectare voluntatem nostram ut a peccato purgemur, non autem
ut etiam purgari velimus, per Spiritus sancti infusionem, et operationem in nobis fieri confi-
tetur, resistit Spiritui sancto: ergo. Confirmatur 1o quia si expectaret Deus per scientiam nostrum consensum
futurum determinare [illegible] ad illud efficaciter, sicut dixit Apostolus, non est volentis,
neque currentis, sed Dei miserentis; ita posset dicere: non est Dei miserentis, sed hominis
volentis, atque currentis; quod acerrime contra Christianus Apostolo diceret. Illatio autem probatur
quia sicut homo non potest velle, et currere salutariter in via Dei, absque Deo efficiente
misericorditer auxilio gratiae; ita neque Deus potest efficere misericordiam auxiliis suis gratiae absque homine
praeuiso determinate volente, et currente. Confirmatur 2o quia si ad collationem auxilii efficacis praeuideret
in Deo consensum modo determinatum salutis, initium boni operis, fidei, et iustificationis praeuideretur ad
auxilium: unde initium boni operis esset a voluntate, et non a gratia: et hic damnatur per patres contra
praeuisa: quod utique Pelagianum et sequacium eorum sapit.

Ro. Angelo magis Deus expectauit, quod ipse
homines vellent determinare, uersione elliciendi actus gratiae praeueniente, per eo magis [illegible]
cione elliciendo unitiue, naturam negamus. Nam 3o canone illo [illegible] in Pelagium, et se-
quaces docentes, Deum expectare nostram voluntatem subiacet, voluntatis nostrae per se so-
la, natura [illegible] ellicito ut nobis sua gratia tanquam praemium meritorum tribuat, quod nis
nostra bona, et meritoria uoluntas debet praecedere et conobiis cogitulante per
gratiam: quod Deus expectet a primo, et nudo hominis arbitrio bonum opus, ut sua gratia subueniat,
ita sit gratia pro dicere quantum natura; in illorum errore, quod Deus expectet ab arbitrio pru

munito p alys ille liberus dicuntur in doctrina chatolicus, x illud 3 rom 3o spectat Domini, ut misereatur ipsi.

Ad 1g sig nego illationes: ad pb cod. pagro ex dictis: Deus n potest esse misericordis, aut ubi hoc presumio delinquente, et volente unibus Gs, cedo, ubi nam nego. Ideo q Dei miserentis e, q sine Dei misericorte neq3 velle, neq3 currere potest hoi: qd notandus fuit p explicatione legitima verborum Pauli: n enim currere, et velle i hois, quasi hoi ac habeat posse, velle, et currere, secluso Gra Dei liberalit donantis; s Dei miserentis, et donantis posse, et velle, et ipsis currere in via di salutis: velle q, et currere, simul cooperando Dei Gs, e hois volentis, et currentis: adeo ad eo de bonis operis, ex Gra Scientis, sibi debere vel boni arbitrii pes muniti Gra, posset hoi Gloriari in se, x dictis Apostoli, q Gloriatur, in Do Glorietur: et alibi, si voluero Gloriari n ero insipiens. Actus mystu hois, et commendis digna. Unde x reetissime inspirationes Apostoli capienda, ac si diceret, posse i Dei miserentis, quae hois volentis, ad ab currentis: sicut etiam dicit in Spiritu: misericordia volo, et n sacrificium: id e, posse, misericordia volo, quae sacrificium. ei q hois currentis, et curat, et volentis, velit sub Gra Dei; posse, tu i Dei miserentis, et efficientis ys, ad volendus, currendus in substantiis presumis, sine qius, eius posse illud n esse:

Hc quae aptissimo declaravit exemplo Anselm, de concordia Praescientiae, praescientio, et praedestinationis eius ubi inquit, cum dicit, neq3 volentis, neq3 currentis, n negat in volente, et currente, aliqd p desse liberum arbitrium; s signat, n esse imputandus libero arbitrio, qd vult, s Gs: Ut cum aliqs nudo, cui nihil debet, et q nullus arte potest indumentis habere, dat vestem: quae ipse habeat potestatem induendi, et n illa vestes, si co utitur, n ideo imputandus i induto, qd induitur, x ita sibi qd induat se, s danti vestem: quapropter ita dici posset, n e induti, qd e indutus, s miserentis, i dedit vestem dantis. Multo magis hoc dicere, si illi, q dedit vestem, dedimus eius potestatem utendi eo, sicut De, dat hac potestatem. Quo clarissimo exemplo demonstrat donatio supernalia erga nostri liberio, ut vult, et currere solvit, prorsus tribuendo vere factori Deo codonanti ex misericordia; q ipse dat posse, et velle ipsis, et currere, adiuvando hos, ut velit, et currat per Gs: ut in ipso actu voluntionis et currere, solius

Ad 3.ᵐ sic nego illationem quoad utramque partem.

quoad 1.ᵃᵐ: quia initium, et iustificationis non provenit a nuda natura, sibi a natura a Deo adiuvante; seu a natura instructa, et praeventa auxilio Dei gratiae: atque ideo nihil provenit a natura in ordine ad iustificationem; eius igitur quod omnia ponit, et dicitur Apostolus: omnia provenire in eo qui me confortat. quoad 2.ᵃᵐ: quia Deus, praevisis bonis operibus dicitur futurum sufficiens auxilium, non est sufficiens auxilium propter bona opera, tanquam propter causam meritoriam, quia praemio efficiat largiendo auxilium, seu propter causam finalem, quia posito auxilio, tanquam medio, decrevit et in re exitum intendit Deus, sibi non decrevit Deus conferre auxilium propter merita, dum praevisio; quia ut merita; seu ut sint merita, supplevit, et alia ratio.

Arguunt 4.º Scientia media non dirigit Deum ad collationem maioris doni Petro praevisio consensu, quam Paulo praeviso dissensu: quia scientia media non sustinet auxilium in esse efficacis, sed proponit Deo voluntatem specialiter beneficiendi: sed contra hoc: quia illa scientia, quae non dirigit Deum ad conferendum speciale donum non sustinet donum sibi tantum, in esse specialis beneficii procedentis a voluntate specialiter beneficiendi. Antecedens probatur: quia illa scientia media solum dirigit Deum ad collationem auxilii praevisi consensui; sed auxilium praevisum consensui non est maius donum in Petro consensu, quam in Paulo dissensu: cum auxilium sint duo sic aequalia, et indifferentia ad consensum, et dissensum in utroque, neque sint Deo, alteri quam alteri unicuique alteri: sicut enim confert Petro auxilium A, ita confert Paulo auxilium, quod solius unicuique alteri: igitur non decrevit scientia media ad collationem maioris doni, neque auxilii efficacis omnino aequale: quia non decrevit scientia media ad collationem maioris doni, neque auxilii efficacis.

R. 1.º distinguendo maiorem: scientia media non dirigit Deum ad collationem maioris doni physice, et ex entitate omittendo: maioris moraliter, et aestimationem, sibi doni magis moraliter aestimabilis, negando. Et ratione sic variatis praevisis (Sit futuritionis dicitur concessus), in nostro casu idem donum maius, moraliter, seu magis aestimabile est; quia magis utile fore providet in his circumstantiis Petro auxilium A, quam Paulo idem medium auxilium A. videlicet dicta supra ... R. 2.º negando maiorem: quia etiam per scientiam mediam dirigit Deus ad decernendum habendum per gratiam Deus, donat nobis non solo entitate auxilium; sed etiam ipsum consensum salutis, quem habent a Deo efficaciter volitum, et quem in executione ponit; licet non solus, et sine nobis; sed simul cum nostro libero arbitrio excitato per gratiam praevenientem, et adiuto per cooperantem: maius autem donum Dei est ipsum ex auxilio et consensu quam solum auxilium. Consensus autem ipsius salutis est ex donis Dei, ...

saepe diximus, et notabiliter patet ex textu supra citato, et ex Aug. lib. 1° quaestionum ad Simplicianum q. 2 dicente: qui vellemus, et suum est vellemus dare, et nostrum: suum vocando, et nostrum sequendo. Sicut alii explicant decretum, salvum in a Deo est determinatio vocationum congruarum ad consensum: et in ambobus utramque electionibus, libere per consensum talis vocationis.

Arguunt 3°. Si ad collationem auxilii efficacis praesupponatur in Deo scientia media tollit a Deo rationem libertatis: sed non praesupponit, neque determinat efficaciam auxilii. Probatur: quia ante decretum Dei quo vult consensum liberum cum auxilio efficaci ad illum, praeintelligitur, et praesupponit voluntas se determinans ad consensum, si conferatur ei tale auxilium; sed hoc est ponere in Deo rationem libertatis; si quidem est prius se determinare cum ad actum liberum, quam Deus se determinet: quia conferat 1° determinatione liberi, quod sit Deus eligens, et Deus determinans: sicut enim in determinatione liberi, eligere, et determinare, ita in determinatione liberi, 1° eligere, et 1° determinare; sed supposita scientia media per quam Deus praescit determinationem cum auxilio, si illi conferatur, Deus non est 1° Deus eligens, et Deus determinans consensum cum auxilio: ideo enim Deus se determinat ad collationem auxilii efficacis, quia praevidit determinationem creaturae. Deinde quia nullus actus salutaris potest esse liberior, quam sit liber Deo: sed praevenit etiam habitionem rationem libertatis, et Deus, rationem, sed supposita scientia media, actus quo est liber creaturae praevenit liberum Deo: ergo tollit a Deo rationem libertatis. Minor patet: quia in signo, in quo intelligitur scientia media Deo per rationem negativam libertatis, non dum intelligitur actus aliquis liber in Deo, cum operationes nostrae: actus enim liber in Deo, quo decernit consensum nostrum, subsequitur signum ante decretum aeternitatis; ergo.

Arguitur hoc nostro manifestationes 3° tertias. Contra enim argumentum ipsius ante ad decretum Dei, quo vult conferre auxilium physice praedeterminans, et ad consensum liberum, supponit in Deo scientiam ipsius voluntatis eligentis, et cognoscentis, voluntatem creatam Deus se determinaturam ad consensum liberum, si illi conferatur auxilium physice praedeterminans; qua cognitione praesupposita determinat Deus ad infundendam physicam praemotionem Deo: non enim decernit Deus consensum ponere, nisi scit, omnino sit decernere ponendo; consensum a ponendo esse, non cognoscit Deus, in ipso consensu, sed in auxilio metaphysice connexo cum consensu, et ipsiusmodi. Sed: si quod scientia ista praesupposita ad suum decretum non tollit in Deo rationem libertatis, eur Nostra. &c.

Igitur ut dignoscat, quae longe angustia q. excusat argumentum assumpti propositum sciendum optime antequam cum Ano conciliarum Deo cum libertati cum libertate nostrorum operum salutarium: dicerem, quod ecce electionis in ordine operum faciendorum liberae antequam fieri per solam Dei voluntatem: constans supposita praecognitione cumulo; et vinatione aulorum futurorum quasi, et eventu sub illis quam voluntas se habet in quolibet liberrime indifferentis signo, in quo elligi hoc decernitur aulum illud, quod scit illi congruere ut bonitatis Dei reipsa praeiungat: et elligit hoc discernitur illud aulum, quo scit sua scientia certissima illi discernitur elligendo illud aulum quovis congruum Deo, sive cui scit Deo convenire, potius quam aliud decernat Deus, ut liberum, quod Deus ut dignum libere operit, et consonantia Deo vocanti tribuitque illi proxima libertatem conferendo aulum, quod supponit ut sui cum voluntatem Dei libera illi collatione. Similiter vocando Deo eo aulo, cui scit discernimus potius, quam aliud, quo vacat, respondens clinat Deus permissive tantum ut liberum, quod Deus ut Dei liberum ponat discernens, et excaecat, sive suum excaecat liberum: quod primo denario arbitr., et si placuit talis tam boni servus Dei, quam mali discernens Deus, et ad voluntatem pro liberum suum exercente, sicut Deo ut primo libero; licet decretum ad decernens sit approbativa; cum discernens tamen sit tantum permissivo, sive non impeditiva.

Hinc ad argumentum nego antecedens ad probationem distinguo maiorem: intelligit voluntas se determinans ad decernens independenter ab aulo conferendo liberae a Deo sibi independenter a libera voluntate collatione aulum, nego maiorem; intelligit voluntas se determinans ad decernens dependenter ab aulo conferendo libera a Deo, sive a libera voluntate collatione aulum, concedo; in nullo quoque signo, aut statu intelligit etiam se determinans ad suum actum liberum, quin prius intelligat actum Deus, ut liberum se exercens, sive ut conferens, aut collatum, a Deo, seu conditionem aulum libertatis, et gratiae. Ad argumentum conseq. secundo maiori negando, et probationem distinguo: ideo Deus se determinat ad collationem aulum efficacium, quod prius dicta electionem est futurum dependenter a electione Dei de conferendo aulum, praecedente; futurum independenter a electione Dei, de conferendo aulum, nego. In nullo quoque signo, aut statu ut proxime vidimus, prius est Deus electionem est futurum absque electione Dei cum collatione aulum, sublata conditione, sublata

abte exs. act, li ad ditionem etc: unde semper intelligit D. l. eligens, et
l. ditans renniss abrz cur.

Ad 3 Dfig. uccamari nego mi; ad ant. pbs aliquo
pus: in signo in quo intelligit sciam ma de operatione nostra libera n[on] clis intelli-
git act. aliquis liberi Deo abte exitens in Deo, credo, dite existens in Deo
nego. exp. sig ds conditionis sub qua cognoscit per sciam ma nostras operationes
liberas conditionate futuras intelligit act. liberi Dei, n[on] ut abte existens; sed ut condi-
cio nativa futura, et futuro ad hoc ut exitat nostra libera determinatio: quod
si Deus vellet liberi tribuere Deo auxilij A Dnj conveniret. A quo actu
libero Dei conditionato dependent conditionate eius conventio; et ab eodem
actu libero Dei abte posito dependet absolute et realis eius conventio: act. a lite D. libe
rati, de existentia auxilij, et conventus seu distributionis, et ille qui non subiicit ad sig-
num de operatione n[on] abte existente, sed tantum conditionate futura sub conditione
sit, quod D. act. liberi collatis auxilij, et ipsis auxilis abte etiam existant.

Insurgentibus Aliud &c. Caput 2m fitis satisfit.

Arguunt 4o. hoc conveniens ault ab his n[on] se discernit a di-
scernente, si efficacia auxilij dependeret a sciama de eventu libero. Sed hoc conve-
niens se discernere a discernente: ergo efficacia auxilij n[on] dependet a sciama de eventu
libero. Maior videtur ex Apostolo ad Corinthios 1. c. 4o scribente: quis enim te di-
scernit, quid autem habes, quod non accepisti, si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non ac-
ceperis. Minor vero pbr: quia efficacia auxilij est sic discernens convenientem a non con-
veniente; sed si efficacia auxilij dependeret a sciama conventionis liberi, dependeret
a conveniente efficacia auxilij: ergo conveniens se ipsum discerneret. Patet hoc etiam: quia
ille discernit qui per se pendet sic discernens: sed sic discernens, sit efficacia
auxilij dependet a conveniente; ab illo enim dependet sciama de suo eventu:
ergo conveniens se ipsum discerneret. Maior prius satis videtur: minor vero pbr: quia si effi-
cacia auxilij dependeret a sciama conventionis liberi, dependeret a eo, a quo
ipsa sciama dependet; sed sciama dependet a conveniente: ergo efficacia au-
xilij dependeret a conveniente: ergo et sic discernitur conveniens a discerni-
ente: et conveniens se ipsum discerneret a non conveniente.

Arguunt hoc procedere

videlr de discretione concientiis adiuvantis se habente exp. act, si anticat
tale decrin, et dicenus: sequitur quippe de efficacio auly istituta exp act,
si per stig mig, quia fio discutibo ciiz in actu 1o, concientiis adi

efficacia

concientie: si ens predicet aliquis de discretioni se habente exp. act,
si actus, et chatolicis ultima, teneri ipius, quis ponit ais, et exppio
detione concludis, dicenus in actu 2o concientie adii concientie
et ponentis dicenus ac, et ex ppio detione; conuit geconcientis, recipit
liceinere in actu 2o adiuvcienti; licet ise dicimus solo, se ipso
solus nat uius, si dicimus se per uiuls supernalis quo lebire, et me
ric coo perat: adeo in hoc sensu dixit Aug. de predistinatione sive
ctorus c. 3 ipra fidis dicimus et in nri ele li fidelis: pendiis cuius
decrinis actualis dicimus in actu 2o sit donis specialissimus dei, et prin
cipali, deo, quo hoi tribuat; dicuntio cuius pro principali, deo, quo hoi
tribuendo, ut tribuendo ecs, as aioo; Gal. 4, Gal. 4, G. c. prime
vocua non fuit, abundantia, oio, labaribus

Ad 2o igitur decca mari nego min. ad
probz decca mari nego discursu; si efficacio auly dependeret a scio mo
ale pendere efficacia auly a concientia obtibi, et itatibe ceadomis; de
penderet electio, et collatio nego me: cum probatio sibi elug dai: si ego ele
mosinas uelis dare decem pauperibus, ex illis uidebit qui prius sibi erit co
re pauperis; act, efficax, quo vollo. Dio decem pauperibus largiri; elemosinas de
pendera ab indegencia dui obtibe, ibit prius cognita rez ab illi, indigen
cio dependet, quia illus pro aliis eligo, et illi offero elemosinas: unde alis
crecio ita dui pauperis, ab alius cuius indig cuius mihi tribuere; licet me
quia illus eligas, nego illi elemosinas offerum, sine presuidium uera illi, in
digentia. Dependet eg electio dei discursio, et collatio auxilia effica
cis obtibitis cum presuine futuro dare, sibe ab hoi prescio concusio,
si eis offerat auly; nego eis de illus praelectionis, et collationis aulis dicenus
ut in actu 1o adiuvciente, nisi presuidium illus hos iciperis sub aulo
discurrens in actu 2o adiuvciente, si non depend et illa electio, et collatio

auxilij efficacis ab ipso hoc: quod libertas integra de eo manet, illis existentibus, et adsunt auxilij, quibus illa praevidet conversurus actu.

Dicunt quod ita discretio convertentis a non convertenti ex parte actus, ii, in eo quod deus per specialem misericordiam liberrime vocet illos convertendos ea vocatione, quam scit eis convenire, ut respondeant; et in eo quod illos quos non convertentes non vocet ea vocatione, quae scit eis congruere ut consentiant, sed vocet ea vocatione, cui scit illos dissensuros, non ea vocet, quod exercitatur haec vocatio per illis specialis, ex specialissima misericordia a solo deo electos, et collatis dependet: convenit quod sit discretio non ex efficiente sed ex parte convertentis a non convertente, qualis est efficacia auxilij ex parte actus, ii a solo deo electis, et collatis dependet, et pertinet dicere deus, plures gentiles Aquinij, et Sidonij, et a Corocaitis et Becsaitis, ut ait Christus: non apud illos gentiles plura x, edidit signa, quod non dueruntur: apud quinos et Sidonios non patravit x signa, quod vicis praescivit deum duruturos cui, et apud Corocaitas, et Becsaitas patravit signa, quod vicis praescivit deus, non esse duruturos: cuius ratio est quod Gentiles illos vocavit vocatione cui praescivit, ipsos consensuros; tunc ergo, et Sidonios non vocavit vocatione, cui praescivit consensuros Corocaitas vero, et Becsaitas vocavit vocatione, cui praescivit eos dicentes:

Arguunt 5°. Auxilij efficacis dei quod ita debet constitui, ut sub illo maneat voluntas libera ac necessitate, ex Pontificis declarationibus, et ignorantijs: sed sub auxilio efficaci dei, ut adversarij constituunt, non manet voluntas libera a necessitate: quod Probo minor: quod libertas a necessitate tunc adest, quando sub auxilio efficaci dei potest voluntas in sensu composito illius, ponere carentiam operationis; sed sub auxilio efficaci dei, ut adversarij constituunt, nequit voluntas in sensu composito illius, ponere carentiam operationis: quod sub illo, ut adversarij constituunt non habet voluntas libertatem a necessitate. minor probatur: quod sub auxilio dei, ut subsistit scientia media de operatione futura, et decreto efficaci collativo talis auxilij, et intrinsecis operationis nequit voluntas ponere in sensu composito illius, carentiam operationis, ut est evidens: quod. Confirmatur: quod ex eadem Pontificis constitutionibus, hoc, quod praescientia, quam habemus adimplere potentiam praecepta, et ex nostra constitutione auxilij efficacis non potius quam nostro

auxilii efficacis, institutio repugnat Pontificiis institutione: probatur minor: quod homo posuit, in sententia Arminii cum auxilio sufficienti & praevio in genere, neque dignitas praeveniens vim, quam habet ad implendum praeceptum; quia adimpleat praeceptum sine natura auxilio quoniam vel auxilio C; & auxilio quoniam C neque poni cum auxilio in genere &; alioquin ponerent simul decens, et dicens, ergo. Deinde nihil est in homo posuit, ut agere auxilio C praevio genere: quia neque dignitas vim praevenientis, quam habet neque dignitas vim quam habere sit enim, potuit posuit ad implere praeceptum. Sic arguit Romae tuta, quod in sententiis doctrinae Pontificiis illi, institutio nis Zelo, quae ipsius magni agitabit veritate, &c:

Ad argumentum respondemus, negando minorem. Ad probationem distinguo maiorem: libertas antecedens, tunc clare, quod cum auxilio efficaci Dei, quod entitative consideratio, et datur omnia illi intrinseca, et essentialia, posuit in sensu posito auxilii ponere voluntas carentia operationis, concedo maiorem; quod cum auxilio efficaci considerato sub ratione efficacis, ipso auxilio extrinseco, et accidentali, posuit in sensu posito efficacis ponere voluntas carentia operationis, nego maiorem. Minor illi distinguo, quod cum auxilio efficaci Dei, ut adversarius instituit, neque voluntas in sensu posito illi, id est auxilio entitative considerati datur omnia illi intrinseca, et essentialia ponere carentia operationis, nego minorem; in sensu posito illi, id est, efficacis ipsius auxilio extrinseca vel accidentalis, concedo minorem. Etenim libertas antecedens, quam debet habere voluntas sub auxilio efficaci, ut posuit illi resistere, pro institutione auxilio ipsius efficax et consideratis, et datur omnia illi intrinseca, et essentialia nullo imponat operari in necessitatem neque operationis infallibiliter indicat, ex quo inde posuit in sensu posito illo poni ad consentiendum carentia operationis; in ordine stat in eo, quod possit voluntas simul cum carentia operationis cum efficacia auxilii extrinseca, et accidentali auxilio: et ideo cum hac efficacia auxilii extrinseca, et accidentalis auxilio sit evitabilis a voluntate, non efficit libertati antecedenti: quod libertas antecedens est carentia necessitatis in libere cum, seu non evitabilis cum in necessitas libera cum, et evitabilis cum non tollit carentia necessitatis in libere, seu non evitabilis cum sic non tollit libertatem antecedentem.

Etenim sicut libere cum, et libere antecedente coexistendi eiusmodi, et datur cum necessario venit, quod simul cum eiusmodi opponere neque carentia eius; ...

neccitas currendi e libera, et vitabilis Deo, quia ideo qz Deus currens e libere anteceite in suo cursu: q fractus, quz reddit Deus currentz, et accidentalis e Deo, et rone cui negt simul poni a Deo carentia cursus, e simpliciter evitabilis Deo; ad ii huz fro cursus, quz reddit Deus currentz, et rone cui negt simul, sibi in sensu posito illo, poni a Deo carentia cursus; e intrinseca, essentialis, et inevitabilis Deo, planè Deus non est libere anteceite in suo cursu; non enim habere, dz currit, neceeitz currendi extrinsecz, seu accidentalz, et evitabilz ipsi. Similiter accidit in auxilij efficacia, quz licet afferat neceeitz consentiendi, tz e libera, et evitabilis hoi consentienti: atque inde Deus, consentiens suo auxilio efficaci e libere antecedente in suo consensu: q fro efficientis, ibi constituens auxilij in esse efficacis est secundaria, et dicens a tns collationis auxilii efficacis, rone cui negt simul, ubi in sensu posito illo, poni a Deo carentia consensus, sibi et consensus, e extrinseca, et accidentalis auxilio, et simpliciter evitabilis Deo; si vero ho, quz reddit auxilij efficax, et rone cui negt simul sibi in sensu posito illo, poni ob hoc carentia consensus, e intrinseca, et essentialis auxilio, et inevitabilis hoi, qualiter se habet in tertianz sz efficacia. Et ex eo qz clz hoi non manere subinde libere antecedente in suo consensu, ut nos arguimus, 1° tertiaz: clz non habere neceeitz consentiendi evitabilem ipsi hoi, sed non, inevitabilis, quz sibi hoi non imposuit.

Ad 1am replicam mali, respondes, ad primz nego ans: implet aut quod hoi permittat eis auxilium sufficiente, et quod non posuit adimplere preceptz, ut precientz, quz habet vires non sit in quo tali auxilij culpabiliter provenit ex hoc q per eius non gretionz libere precepti redditur negans auxilijs eis per implecionz precepti poni, vel sufficere gratia: hinc ad primz antis, distinguo primz assumptum: ut adimpleat preceptz e naturz auxilij gratiae, ad fiat, aut possit fieri gratiae per ipsum implecionz precepti, concedo, quod sit gratiz independent aut ante ad ipsum implecionz precepti, nego. Nam enim in actu 2° quz in 1° gratiz e auxilij per ipsius operationz liberz eis, vel actualiter existentz, vel ut futurz; ita implecio precepti sit proxime possibilis ab hoi in negat auxilijs in actu 1° gratiz, sed in actu 1° sufficiens, vel ut aptitudinaliter gratiae hoi e ut possit gratiae implevit, et ob eis implecione precepti tribuendo ad illa vires supernaturalis. Et 1° vires ex duobus hoi, equali auxilio adiutis provenientis, et vocatis possit unus consentire, altero non consentiente.

caput 3um x° diu lex gr. Ayzend. ed.

Sit 1° x°: ex duobus hominibus, equali auxilio in ratione gratiae, et beneficii specialis vocatis a Deo, nequit unus consentire, altero dissentiente. X° probatur dicebam circa... quo suppono duo mihi certissima. 1us: quod si duo illi homines equalis omnino gratiae sibi equale omnino beneficium, et donum recipiant a Deo, non potest inter illos inequalitas ulla reperiri circa consensum. Ratio est perspicua: quia rectus consensus innatus non solum est gratiae donum, et beneficium Dei entitativum auxilii prevenientis, quod ponit in nobis sine nobis; sed etiam est gratiae donum, et beneficium Dei speciale ipsa libertate nostra cooperante, et consensum supernaturalem: ergo si duo illi homines equalis omnino gratiae, sibi equale donum, et beneficium a Deo recipiant, uterque habebit seu recipiet equalem cooperationem, et consensum: ergo si recipiant equalis omnino gratiae, implicat inequalitas quo ad consensum, cum ipse consensus sit gratiae donum, et beneficium Dei: ergo si in uno est consensus, in altero debebit esse consensus; siquidem in altero est equale gratiae donum, et beneficium Dei.

Suppono 2°: quod si auxilia sint equalia in ratione gratiae doni, et beneficii specialis, supponunt ex parte Dei equalem voluntatem, seu equaliter beneficam. Patet: quia auxilia et sic gratiae donum, et beneficium a voluntate gratuita, et liberali Dei, a qua proveniunt: ergo si equalia sint auxilia in ratione specialis gratiae, doni, et beneficii, equalem ex parte Dei voluntatem beneficam supponunt, a quo proveniant. In... dicitur, quod si auxilia sint equalia in ratione speciali beneficii, si unum auxilium provenit a voluntate speciali, aut specialissime benefica, alterum etiam debebit procedere a voluntate equali, scilicet speciali, aut specialissime benefica.

Hinc probatur facile nostra x° 1°. Quia uterque homo habet a Deo equale auxilium in ratione gratiae, et beneficii specialis, si unus habet auxilium efficax alter etiam habere debebit auxilium efficax: sed habenti utroque illo homini auxilium efficax est impossibile, quod unus consentiat, et alter dissentiat; ergo si uterque habet auxilium equale in ratione gratiae, et beneficii specialis, est impossibile, quod unus consentiat, et alter dissentiat. Confirmatur: si unus consentiat, habebit a Deo auxilium efficax, et speciale beneficium, sed alter habet a Deo equale auxilium, et equale beneficium: ergo alter habebit a Deo auxilium

efficax, et speciale beneficium; ergo si alter habeat a Deo auxilium efficax, et speciale beneficium, impossibile est suppositionis, quod dicernat auxilium ...

2° probatur: quia si uterque homo habet a Deo auxilium aequale in ratione gratiae, et beneficii finalis, supponit ex parte Dei donantis aequa voluntas erga utrumque aequaliter benevola; sed erga consentientem supponit ex parte Dei voluntas specialiter benevola, cum consentienti tribuat a Deo speciale beneficium: ergo erga alterum supponitur ex parte Dei voluntas specialiter benevola. Sequela ex proxime dictis elicitur; et supposito ex parte Dei voluntate specialiter benevola erga utrumque, implicat, quod alter illorum non consentiat: voluntas enim Dei specialiter benevola in collatione auxilii est infallibiliter connexa cum consensu; ut diximus saepe in hac controversia, ratione suae intrinsecae efficaciae, ratione scientiae infallibilis de consensu futuro; cui adiungitur: 3. confirmatur quia si uterque habet auxilium aequale in ratione gratiae, et beneficii finalis, uterque habebit auxilium cum proprio voluntatis; consentiens enim illud habebit; ergo si uterque habeat auxilium cum proprio voluntatis, uterque infallibiliter consentiet, ergo.

3° probatur: quia si uterque homo habeat a Deo auxilium aequale in ratione gratiae, et beneficii finalis, uterque percipiet aequalem utilitatem ex collatione auxilii; sed si unus consentiret, et dissentiret alter non perciperent uterque aequalem utilitatem ex collatione auxilii; ergo si uterque habeat a Deo auxilium aequale in ratione gratiae, et beneficii finalis, neque unus consentiet altero dissentiente, neque unus dissentiet, consentiente altero. Maior, et consequentia liquent. Minor probatur: quia si non esset aequalis utilitas collatio auxilii uni, quam alteri, auxilium non esset aequaliter beneficium respectu utriusque; ergo non haberet a Deo uterque auxilium aequaliter beneficium, ubi aequale in ratione beneficii; ergo si uterque habeat a Deo auxilium aequale in ratione gratiae, et beneficii, auxilium erit aequaliter utile utrique, ubi uterque accipiet aequalem utilitatem ex collatione auxilii: unde nullo quoad consensum inaequalitas in utroque homine reperiri, nec poterit reperiri, ut notavimus supra n° 249.

Dices 1°. Potest uterque homo confirmari a Deo auxilio sufficienti ut tale omnino aequale: et tunc auxilium erit aequale in ratione beneficii, et unus poterit consentire, et dissentire alter, quia sub aequali auxilio in ratione gratiae, et beneficii potest unus dissentire, et consentire alter. Distinguo maiorem: potest uterque confirmari a Deo sciente eventus, et aequaliter utilitatem auxilii in utroque homine, concedo; a Deo ignorante eventus, et utilitatem aliquam auxilii, nego. Eo ipso, quod unus consentiat, et dissentiat alter, Deus id sciturus

collocans mai, q3 binis uni quo alteri p(re)stat. D(i)f(ferenti)a nil falso, q(uo)d [illegible]
ad 1 q [illegible]

Sit q(uinta) X. Ex duob(us) hoi(bus) equali [illegible] aux(ili)o D(e)i [illegible] p(re)venien-
tis, et vocatis, [illegible] potest, et sepe [illegible], q(uo)d alt(er) [illegible], et [illegible] alt(er).
X hec collateralia e(st) sibi [illegible] tom. nostre doctrine huius q3 tradit q(uae)
statuim, aux(ili)a D(e)i [illegible] ab intrinsico indifferentia. P(ro)b(atu)r q(ui)a X [illegible] q(ui)a aux(ili)um p(re)ve-
niens D(e)i [illegible] sua intrinseca indifferentia, seu [illegible] q(ui)s [illegible]
su(a) hois vocati, et [illegible] dicimus: det(er)minat [illegible] arbitrio, quo ho(mo) vocatus, s(ive) illud
amplecti p(ossi)t per arma, et illud abiicit [illegible] per [illegible] q(uo)d [illegible] stante, q(uo)d
[illegible] hoi aux(ili)o p(re)veniente sibi collato [illegible], potest alt(er) p(ro) suo arbitrio aux(ili)o
p(re)venienti sibi collato [illegible]. P(ro)b(atu)r [illegible]: q(ui)a q(uo)d [illegible] aux(ili)o sibi collato,
[illegible] bene utatur, e(st) in ordine ad arbitrium, et [illegible] Pauli, [illegible]
accidens, a(u)t per accidens, q(uo)d [illegible] dormiat, ut P(au)l(us) dor-
miat [illegible]: q(ui)a sicut e(st) [illegible], et [illegible], q(uo)d potest P(au)l(us), [illegible] dormire
sibi [illegible] dormiat sibi vigilet [illegible]; ita [illegible], et [illegible], q(uo)d potest [illegible]
aux(ili)o sibi [illegible] dicentur, sibi P(au)l(us) aux(ili)o equali sibi [illegible], si bene
[illegible], q(uo)d evident(er) infert [illegible], q(uo)d aux(ili)um [illegible] sit indifferens, et du-
rabile [illegible] q3 hois vocati

[illegible] veritas [illegible], et ea [illegible] tradit,
[illegible] supponit X, [illegible] Mathei 11 ubi [illegible] Ge[illegible] cor-
dis [illegible] Gentilibus [illegible] in eos [illegible]
tibi Corozain: [illegible] tibi Bethsaida: q(ui)a si in Tiro, et Sidone facte fuissent
virtutes, que facte s(un)t in te, olim in cilicio, et cinere p(e)nitentia(m) egissent: [illegible]
hec exprobratio digna sit [illegible] summo [illegible] sapientia, [illegible] hois
prudentia [illegible] q(uo)d [illegible] de vocationi vocati [illegible] equali [illegible]
[illegible], [illegible] illa, qua Gentiles [illegible] si vocarent, [illegible]: alit(er) [illegible]
[illegible] X(rist)i exprobratio: [illegible] hunc sensu(m): vos [illegible] Gen-
tiles, [illegible] scio, et evident(er) colligo [illegible] vocationi, [illegible]
habenti [illegible] vocationi, [illegible] habenti [illegible]
duo.

Plures alii in [illegible] in sacra [illegible]

dicunt vanus, nisi supponat equali gratia vocanti potuisse unum hominem refragari, cum alius consentit, imo, contrarius sensus videtur supponi, scilicet unum hominem refragari maiori gratia vocanti; alium vero minori consentire: constat id exemplo ninivitarum, quos dicit Augustinus penitentiam egerunt praedicante Iona, iudaei vero praedicante Christo minime egerunt, sapientia, et quod penitentiam non egerunt, quod probavit Christus Matthaei 12 dicens viri ninivite surgent in iudicio cum generatione hac, et condemnabunt eam quia penitentiam egerunt in praedicatione Ione, et ecce plus quam Iona hic. plura alia adducit in exemplis D. Augustinus, praecipue libro 12 de civitate Dei c. 6.

Si vero 2° po-
suerant duo perveniunt equali quoad entitatem in duobus habitus, et uni consentiente non necesse, quod alter consenciat: quia contingens, et liberum est: uni consentire potuit alteri dicentire. Ans patet: quia in illo casu neque entitas auxilii, neque consensus, Deus quod meritavit Paulus ad consentiendum: ut videtur sensus, et videranti patebit: quod. Confirmatur 1° quod liberum est vitare indifferenciam, contingens ut constat; si quando duo homines equali auxilio perveniunt, unusque consensit, et dicens, est liber libertate indifferencie; quia uni consentire potuit contingens est alteri, dicens; aliorum non esset uterque equaliter libertate indifferencie: quia uno consentiente, contingens est, quod alter dicenciat. Videtur quia in illo casu potuit unus, obstante consentire, aut dicentire libere, independenter a consensu, aut dicensu alterius: quia equalitas auxilii non facit, unum dependere ab alio quo ad exercicium suae libertatis; si supponitur quod equalis potestas consentiendi habeatur: quod. quia potuit unus consentire, aut dicentire, ubi asenciat, ubi dicenciat alter, quia potuit unus consentire, tunc consenciente altero, tunc dicenciente: cum sint pares, in eligendis in exercicio suae libertatis ab exercicio alterius. Casus ergo oppositus impossibilis concludimus.

Magister Vega Bañes Ledesma ceterique impugnant 1° ex negatione ab absurdis quae inferuntur ex negatione nostrae sententiae, quod efficacia divini auxilii ex libero arbitrio desumatur. Respondeo quod auxilium hoc esse sicut medicina, quae quantumvis summa sit supposito non est efficax sanitatis, nisi ipsa natura per medicinam adiuta sanitatem in se ipsa operetur. Respondeo quia in casu negationis Christus posuit hominem illi, quia meruit eius sanitatem ita bonam

contra Deo: Domine gratias ago tibi, quod supernali auxilio mihi contulisti, quantum et quale proximo meo, sive alteri homini contulisti; sed ego supra addidi, quod tu mihi supernaliter non dedisti, cum quod ego non amplius acceperim, quam ille, tamen amplius laboravi, quam ille; quod asserere ingerit Bañes, et [illegible], homines [illegible]. quare consequens, quod ipsum velle consentire non sit donum Dei, quod est contra Arausicanum canone ultimo, et Augustinum epistula 106: statuunt ergo, hunc naturae in actionibus ad salutem pertinentibus, esse ex se praedicaequam, et non praevenire.

Ad 1um dico cum distinctione: efficacia vel auxilii in actu 2o absque dubio sumitur a libero arbitrio; sive a libertate, et supernali hominis consensu: igitur a libero consensu hominis, qui est Dei supernalis donum, et beneficium speciale Dei, ut contra Pelagium tenet Ecclesia; efficacia vero auxilii in actu 1o non desumitur a libero arbitrio; licet sobrie, et naturaliter supponat conditionatis exercitiis liberi arbitrii quae praevenit a Deo per scientiam mediam praevisum: sed sumitur a voluntate Dei speciali misericordi, seu specialiter, aut specialissime benefica, a qua simpliciter provenit electio, et collatio efficacia auxilii in actu 1o. Ad 2um dicendum; esse de fide, quod natura sanitatis, aut salutis non acquirit, nisi rogat simul, et quae cooperatur cum auxilio, seu medicina Dei: ignoro quid, quod sibi velit Bañes, quod negare videtur naturam infirmam hominis adiutam per auxilium et medicinam supernalem cooperari ad suam salutem, seu sanitatem; cuius oppositum de fide sit in tuto.

Ad 3um dico gloriationem illam non esse falsam, et superbam, sacrilegam, et haereticam, quae non praestatur inter dona Dei ipsius consensus supernaliter additus contrari auxilii praevenientis: [illegible] non sola potestas ipsa operandi; sed etiam operatio ipsa salutis sit donum a Deo acceptum, iuxta dictum Apostoli, quid habes, quod non accepisti: et ad Philippenses 2. ipse est qui operatur in nobis velle, et perficere pro bona voluntate: unde temerarie et sacrilege dixisset homo ille: ego supra addidi, quod tu mihi supernaliter non dedisti. Ad 4um ex dictis constat, quamvis licet ipsum velle consentire sit donum Dei, et licet natura sit praedicaequa [illegible], eo quod in omni sua actione salutari praesupponat ante se praevenientem, et illa concomitante ducit; ad [illegible] do-cemus, gratias [illegible] praevenientes, seu praevenientes non esse ab intrinseco efficaces, sive indifferentes, ac [illegible] non [illegible], quod [illegible], homo libere cooperetur praeveni-enti,

cui, sibi, aut quali alii, non cooperaret; in eliciencia ipsius liberi arbitrio

Aliud etiam proponit Auctor citatus, atque ideo sit ex nostratibus infirmior; quia per liberum arbitrium elevatum auxilio Dei preveniente ad actum eliciendum, ipsius eliciencie ab altero, quia proprio libero eliciente, non invenitur, et cui quale auxilium collatum est: quod est Dominus Augustinus de predestinatione sanctorum et eliciente: pro cuius quam circa bonis, et malis non eliciuntur boni a malis. Sed huic instanciae satisfecimus supra numero 242: sit decernitur sequens eliciencie maius a eliciente per suum decernere, non quod eliciens omnino proprium; sed quod deinde quod elicitiones illorum actuum, et liberum esse donum supernale Dei, quod elicit donum quod per omnia; in actu primo non eliciunt se ipsum, neque eliciunt per auxilium efficax suae entitatis eliciatur, unde quod etiam in eo non decernenti; sed eliciunt sunt per voluntatem vim efficientis illud in substanciis prout quibusdam per quam voluntatem mittunt in esse efficacis in actu primo.

Impugnatur deinde ab aliis nostratibus ille qui decernit, habet efficacem; et qui non decernit, habet solum sufficientem; sed auxilium efficax est maius solo sufficienti: ergo qui eliciunt non habet aequale auxilium: quod repugnat, sub aequali auxilio unius decernere, et eliciente alterius. Probatur: auxilium propositum voluntatis est maius illo, quod non est propositum; sed auxilium propositum est illo, quod decernit; illud enim sequitur Dei finem antecedentem, et auxilium non propositum est illo, quod non decernit, licet possit decernere; ergo auxilium decernentis semper est maius quam eliciencie: ergo sub auxilio aequali nequit decernere unus, et dicente alter.

Respondeo concedo maiori distinguo minorem: sed auxilium efficax est maius ratione auxilii, et beneficii specialis Dei quam solum sufficienti, concedo minorem: est maius ratione entitatis, et intrinsece virtutis auxiliantis, nego minorem: quia accipit a Deo auxilium efficax non solum accipit a Deo entitatem auxilii prevenientis; sed etiam actum ipsius decernere salutis: unde maius auxilium in ratione auxilii accipit, quam accipiens solum entitatem auxilii prevenientis; quod vero accipit entitatem auxilii efficacis est ipsius, intrinsece virtutis auxiliantibus se sumptum, non accipit elicivam, aut plus aliquid secundum entitatem ab accipiente entitatem auxilii pure sufficientis: aequalis enim quoad entitatem, et virtutem intrinsecam auxiliantibus esse potest ille necessario supernae est collato

Deo concienti, quam illo dicerenti: imo maior est intencio in conjunctis moribus, potius ex illustratio collata illo dicerenti, quam quod Deo concienti differt; est quia maior ratione gratiae efficax, quam sufficiens, quatenus, si impertitur in actu primo ipsius dictaminis supernalis creatur, quam quod est gratia Dei, si impertiatur in actu secundo huius voluntatis gratiosae, et tribuendae aliis in instantiis posterioribus dignitatis. Ad 2am similiter distinguo maiorem: gratia est prior potius maior in ratione beneficii, et illuminatio, concedo; in ratione entitatis, et virtutis intrinsecae, nego: quia illo quod prior posterior afferat utilitas, si in instantiis dignitas, eius maioris utilitatis, et afferat voluntas huius maioris illius, utilitatis potentiae hominis; unde simul magis moraliter aestimabilis, quam quod non est prior posterior, licet huius eius entitas physica, et virtus intrinseca, qualis sit, sit unico alteri.

Impugnatur 3o. Ex hac concessa a Deo gratia efficax, qua non dicenti, neque sufficiens, qua illo potius denotat. Ergo illa maioris a Deo refertur; consequentia patet: si ex potentia intrinseca efficax sit extrinseca et infinito maior, quam quod tunc refertur; sicut dignitas est intrinseco, neminem maior, sic extrinseco, juxta exemplum, et virginis, similiter est ab illo eius non potest urgentius auxilio, quod dependet ab eius tota coopera[illegible]; quod efficax, qua non dicenti, maior intrinsece, illo quod non aut dicenti: quia si causalis est, non potest unum, dicenti, et dicenti ubi causa aequalis, effectus quoque aequalis, quae omnis demeriti ubi unum est; sic ex aliis, non est aequalis proventus dicenti, et alteri dicenti, ubi est aequalis, ut ex aliis aequalis: quae sic illis unum negat dicenti, alteri dicenti.

Respondeo ad maiorem, nego omnia. Ergo probatio: quia consequenter particulare a Deo gratiae efficacis multo potius dico, quod velit hominibus tribuere aliis illius, quod non ipsi providit, quam ad valorem operationis quae tunc sit physice, et eius entitas minima, utpote illo aliorum, quod non ipsi videt in quibus quaeque sunt physice, et eius entitas sit magnus: quia Deus illis aliis posterius dignitas non tribuat, et in aliud, ut dependet ab hominibus, et a voluntate Dei specialiter nostrae beneficia: unde si illis tribuat in justissimo de titulo gratiae pro specialiter respondeat, et in quibus nostra bona opera respondeat; Ad 2am neque aliter maior, loquendo de causis ... aequalis, licet negatur consequendo

de causis naturis proxime equalib(us), et applicatis ad operandum, quantum ponunt q(uod) in
contrario pon(unt) equalitas causarum liberarum, q(ue) possunt se inequaliter exercere, sibi
relicte in effectus inequales; et tunc erunt effectus commensurabunt uniti causis.
q(ue) [illegible] inequaliter exercitatis, sibi possunt inequales effectus producere. Dico
2° de necessitate g(ratie) auxiliantis ad operationes naturales [illegible] vario nat(ure) statu.
1° de necessitate g(ratie) auxiliantis ad operationes int(ra) ordinis naturalis in statu nat(ure)
lapse. Capitulis variis in nat(ure) stat(u) exponuntur, et que sit sic status nat(ure) lapse
dicitur [illegible].

Nomine nat(ure) hic ad [illegible] intelligit(ur) humana, rationalis, et libera intellectu et volunta-
te pollens, aliisque facultatibus ad rationales et animales natur(e) pertinentib(us), instructa:
plures in illa status considerant antiqui. 1° dicit(ur) stat(us) nat(ure) pure in quo huma(na) nat(ura)
consideratur cum omnibus suis facultatibus, passionibus, pravis, defectibus, quos illi [illegible]
sectis quolibet extrinseco: [illegible] cum intellectu, voluntate, appetitu sensitivo, repugnancia ad
bonum arduum, et honestum, cum inclinatione q(ue) ad bonum sensibile, et delectabile, et
cum defectibus [illegible], ibi mortalitate, cum tristitia, metu, dolore [illegible]: in statu hoc nunquam
extitit de facto huma(na) nat(ura), cum condita fuerit in statu iustitie, et nat(ure) integre
a quo in statum nat(ure) lapse per peccatum transivit. 2° stat(us) nat(ure) integre dicit(ur):
in quo consideratur huma(na) natura sana, et libera ab omnibus defectibus naturalibus, quos
nat(ure) pure [illegible] diximus, scilicet libera ab appetitu repugnante boni, et in inclinatione
ad bonum honestum, subiectione q(ue) partis sensitive ad rationem [illegible]
[illegible], morte, tristitia, aliisque passionib(us), et nat(ure) gravaminib(us): in hoc statu
extitit natura humana in Adamo usque dicto tempore. 3° dicit(ur) stat(us) iustitie
originalis, q(ui) supra statum nat(ure) integre superaddit [illegible] transferendi ex
[illegible] eandem integritatem in posteros: huic duplici statui superad-
dit stat(us) innocentie gratiam iustificantem, virtutesque alias, ibi [illegible], supernaturales
[illegible] infusas, q(ui)b(us) ad finem supernaturalem [illegible] debebat. [illegible] statui innocentie

adiungunt quod quia ... minime status ... in communitate ... erroribus, et obligata veniali ... minus.

2 Status naturae lapsae, sive corruptae per peccatum mortale originale ... est, in quo consideratur natura malam ... in poena peccati iustitiae et originali integritate naturae supra explicata, et subiecta illis defectibus, qui pugnant ... et maxime in inclinationi ad bonum sensibile, repugnanti ad virtutem: unde ... explicat differentiam naturae puris et natae lapsae, quod dicimus, quod ... inter hos nudos, et spoliatos, hunc dicit, quod vestes inclutas habuit, et ... vat, est nudus, a quo dicit, quod vestes caret, ... homo ... ut nudus qui ... naturae ... tandem status naturae reparatae ... in quo humana natura exivit ... gratia, donisque ad ... salutem, et ad obtinendam vitam aeternam tanquam ... tanquam coronae: in hoc status statu adhuc retinet naturales defectus, et ... maxime inclinationes ad bonum sensibile, et delectabile repugnantis ad honestum, et ad bonum ... mina. Adiungunt etiam statum ... naturae victae, et naturae damnatae, de quibus omnibus ... latissime agit ... Thomo 1° ... prolegomeno 4°. ... Bell. ... 85 c° 12. ... in refutationi ... c° 3°.

3 Statuendo in his ... aliquis est status naturae lapsae: in quo homo amisisse ... ad omnia et quaecumque bona opera etiam naturalium virtutum, et nec per Christum recuperari ... docuerunt ... antiqui ... moderni ... 56 ... num ... ad opera bona ... naturalium virtutum ... naturae ... Christi ... creationis et providentiae ... naturae. Non enim ... mihi ... 1°: quod naturae ... indifferenti, hoc est, ... ad bonum honestum, neque ad malum, ... naturaliter facultas moraliter operandi, sive honeste, et laudabiliter ... boni proposit: a talis libertas ... per Christum; sicut neque ... facultas videndi, et audiendi, quae ... proprietas naturae sentientis, sicut rationalis naturae proprietas est facultas moraliter operandi, amplectendo honestum ... cognitionem naturalem proposito ... proposita amplectendo: in quo sensu dixit Aug., Christus ... ut hoc ... mus

mus, sed ut iusti efficimur.

Dubitatur 2°. in natura lapsa sit debilior quam pura natura quoad vires ad bonum operandum naturale. 4
Affirmant aliqui cum Alvarez lib. disp. 45. Negant ex nostris [illegible] Becanus, et alii, [illegible] quia bona naturalia convenientia naturae [illegible] sunt amissa per peccatum originale; ipsa dona supernaturalia aliaque gratuita quae homo in statu innocentiae naturae integrae, et iustitiae originalis habebat; vires requisitae ad bona opera naturalia et bona naturalia convenientia naturae [illegible] quae per peccatum non sunt amissa: (quae easdem vires, quas haberet homo in statu purae naturae ad talia opera habebit in statu lapso. Dicendum: quod nec ablata sunt naturae lapsae principia aliqua ad operandum bene, ad convenientiam [illegible], neque est adiunctum principium aliquod naturale operationis honestae impediens, aut retardans: ergo non est diminuta per peccatum vis naturae ad opera honesta naturalia. [illegible] omnes potentiae substantiae et facultates intellectiva, volitiva, et sensitiva eaedem sunt in utraque natura, eadem inclinatio appetitus ad bonum sensibile, eadem repugnantia ad honesta, et rationis recta dictamina [illegible] contraria huius [illegible] naturalis ordinatio eadem est, neque per peccatum originale afferitur principium aliquod impediens operationem honestam, [illegible] si naturaliter [illegible], cum non afferat qualitatem aliquam permanentem, [illegible] morbida: ergo.

Manet ergo 5
[illegible] in natura lapsa post peccatum [illegible] vires [illegible] homini etiam naturales operandi: quia natura in statu naturae integrae et iustitiae originalis, licet non manet debilior quam erit in pura natura. Ratio est: quia in statu naturae integrae [illegible] inclinationi ad bonum honestum ordinis naturalis, et cum subiectione partis sensitivae ad superiora dictamina rationis; et sic deest appetitus sensitivus repugnantia ad bonum honestum, et rationis dictamina: ideoque [illegible] dicebatur integra [illegible] viribus; sed in natura lapsa per peccatum privata fuit his viribus, et perfectioni [illegible] debilior viribus, manet quam natura integra.

Dubitatur 3°. Ad quid nam opera sit natura 6
lapsa sibi sufficiens, et [illegible] ad [illegible] [illegible].

1º: ad oia opera intrice natalia cum natis copis exre sufficienty et
poterity absq gratia auxiliante intrice supernali. Prao, mihi efficax e: q
oc illud op, adq auxily intrice supernale peza exigit, neqz enim intru
natale, s e intrice supernale, cu ri itineat intra vires nato voluntatis, et vires supernaliy qeus exigat: g op, intrice natal neq requi
ig auxilium intrice supernaly: g ad oia opera intrice natalia potentis et
sufficientis e nata copia absq gratia auxiliante intrice supernali. Hinc
e, qd ad dilectionis dei natalis supernatoro et victoris natalis grati et tentationis, ad natalis tori, aliis natalis, gloriam quae ri sit in natura copia gratia auxiliis intrice
supernaly, neqz ad alia exercitio nat operao, ut in fra specie lit examinabimus.

Scientis rz nici, id nomine G natalis, quz natia sitad et
natalis hominis, intelligunt theologi in ca hac; et 1º q dz intelligunt donz, sibi bene rcius vias divinis abine reid, et dono creationis: nq donz
creationis naris ure ad oia opera nulli cludiisic: 2º intelligunt donis
indebitis, et iubans natz vires ad bene operandu: qd in ngreali ab illis
taoni, et affectionib, vitalib, includitur; inquuntqz, nis donis, bonae
sit cogitationis, et affectionis piis, ita sit G, ut ri debeat natz realiter
se, adqz actio sit intrica G respectu natz realis belli, lice debeat,
ts sit extrica, quatin, ecn alicui, substanciis extrice seu qua a deo auctore natz fiat, G nomen accipiat: vs quatin, sp al fins supernaly, r
ex motibus meditationis xi a deo r fiat? quatin, revius causis darys ita dedic
ponat, ut excitiat nis, et nunc cogitatio homini natalis ad bonis, alias ri excitanda: et in hoc sensu dixit An, 1º ad simplicianz q 2º Gz remtinz erg
qa nobis sepe occurrat aliqd, qd voluntz adlicerat, et moveat ad honeste agendis. Caput rs potuit nata copia absqz G ~~adt~~ uiri tatis natalis tam
speculatibus, quis practicas assq.

Supponunt ddis ey, quos sitat, theologi pro hac hii, ri potenatis copis
absqz speciali G assq cy veritis natalis, speculatibas collectibi suptas:

o iure qz; q neq3 uiryliuritaty cogno cindepataly, sufficienty ad infiras veritey, neq3 simul, neq3 successive 9prehendendas, neq3 illas oiy obta ponunt sufficientr intui applicari: pp̄terea ingeniosissimi phi in acquirendis plurib. natalib. veritatib. tempis curarunt: requirig etalis acquisio longissime vite tp̃s, immensus studiis plurimas vigilias, defecatissimos spirit, memoria indelebili, acumen perspicacissimus et fallaciis sensuu ri exgositus: ad qd facit illud hypocratis, ars longa uita brevis, oratio p̃rricq, experimentus fallax, iudicium difficile: et p̃sertim illud Ecclesiastici c. 8: intellexi, qd n potuit hoi oiu opu dei in venire rationes, eoru, que sub celo st: ex quo itaq collecti sunt oiu veritas n esse obiu pporcionatu uirtuti natali int. creati limitati in quocunq3 statu 9ciderent. 9

Contra q̃ pcedit de veritatib. speculatiuis, ut dicit elibisibi sumptis; hoc e, qd nullo sit veritas speculatiua natalis, qua hoi in nata lapsa n possit acq abq3 auxo speciali q: plures q3 abq3 p̃dicto aux̃o se ipsa acq. veritas speculatiua dicitur illa, qua n ptinet ad mores, modus sit vive operandi practice p̃scribens, sistens in contemplatione obti. P x: q quelibet ca natalis cu solo generali 9cursu dei potuit agere opa, sibi caust, sibi oino pporcionatu, et veritas speculatiba natalis e oino pporcionati intui hum̃o in nata lapsa q cu solo 9cursu generali dei potuit acq veritas speculatiba natalis. mir 9ta: q int. et e ca natalis, et nata sua discursio, acquisio, q3 veritas tanq obti sui, et int veritas natalis, natalis q3 intus ppcio in esse entis, et in esse intelligibilis reperit. Pfiat valide nao hic a Divo thoma: q n int, hum n potest cu solo generali 9cursu dei plures veritas natalis acq, deterior enta aliis agentib., que cu solo p̃dicto 9cursu sibi sufficiunt, et ponunt acciones sue nata 9sequentes efficere; si acquisio veritas saltz natalis e accio nata hum soali et discursiba valde 9gruens: q &c.

Hic momentum est, 10

ad ex[?] sui quae opponunt 1: qr neqt hoi acq aliqua nor veri, nisi auferente deo impedimento et disponente 9ducencia ad illa, q e q, et donu dei

recreatione dictis. 2º: si aliqua veritatis assensio esset debita naturis, ...
ulis esset indebitus naturis nunc, cum talis assensio non detur; spiritus hominis
et stolidi, et etiam plurimas veritates non assentiunt: 3º. Ad hoc enim restringitur
cum facultates aliis naturalis expediunt, et disponunt ad suas actiones pro-
portionatas, vel facultas nutritiva, et ambulativa per solis causas ge-
nerales Dei, et providencias eorum, ita ab his specialibus, et per solas causas pro-
videncias eorum, decursus generales possunt auferri impedimenta dispon-
ens quae possunt, ad notas, et assentiones veri. Tertium negat maior, quia sim-
ceret probare quod nullus datur homo cecus, quod ipsa visio debita est po-
naturis nunc, quia nulla est aqua non frigida in acto, quod frigiditas
ex variis causis naturalis generi, defectusque dispositionis, humoris
vel superfluitate, per accidens contingit stoliditas amentia, et defe-
ctus libertatis, libertatis, et cognitio veritatis plurimis sit naturalis debita
homini. fine.

+ ut dixit aquis:

11 Tertio obiter rogabis num mysteria fidei obiectaque alia entitatis,
et quoad suasoria supernaturalia possunt a sinu creato cognosci per assen-
sus mere naturales ab eis ante speciali. Ad 1º affirmare est plurimis: quod na-
turis mere naturales ab eis auditu speciali. Item lex externa evangelica legis peccata-
illa et repugnantia in cognitionis auditus ad externa evangelica legis praedicatione,
dicatione, ac quia veritas aliquas mysteriorum supernaturalium, per vocationem
assensus naturalis articulis fidei, seu obiectis materialibus fidei sibi oppositis si-
ans. pro 1º quod auditu vero externo legis evangelicae, et mysteriorum fidei
praedicatione entibus quod naturali, resultare possunt in intellectu, et voluntate
naturalis apprehensiones illorum obiectorum, quae suadent iudicium et assensum
mere naturales circa veritatem propositam, et naturales affectiones inclinan-
tes voluntatem ad tales naturales assensus. Deinde iudaei plurimis veritati-
bus supernaturalibus assensus naturales praestant ex motivo sibi naturali, scilicet propter
authoritatem maiorum, scilicet propter rationes alias pure naturales. neque ex hoc infertur,
ad singulos posse vivos, naturalis mysteriis aliquod notitiae fidei credentes initius
salutis posse esse ab homine, quod illi assensus tantum conducerent ad salutem
indirecte et removendo praebens, ignorantiam saltem rerum fidei, non tamen directe cum non sit dispo-
sitio meritoria ad salutis supernaturalis.

Quo ad veritates practicas etiā stat mihi resolutio affirmativa, quia ipsum lumen sine speciali grā dictat pxy innocentem nō esse occidendum, parentes et maiores esse honorandos etc. Ergo natur. et sine spali grā assequi So veritates istas practicas seu dictamina ista ociij in ord. ad bonos mores. Neque obstat D. Paul. dum dicit: Non sumus sufficientes cogitare aliqd ex nobis quasi ex nobis id n̄ loquitur de cogitationibus ad salutem pro se conducentibus et requirentibus ad aux. sup. natur. et salutares quales sunt cogitationes pertinentes ad grā illuminantis. Adde quod Ap. alibi dixit: Gentes naturaliter faciunt ea quae legis sunt, quia naturaliter cognoscunt ea facienda esse —

Q. Z.

Num requiratur speciale auxilium grā ad opa naturaliter bona, et honesta moralia in natura lapsa?

Auctores plures cum P. Vazq. ita naturalia esse iudicant specialis Dei grā, dicta a dono creationis, aliis quae dono titulo creationis debitis ad honeste, et bene moraliter operandum ut nullum omnino opus bonum n̄ solum supernale ex virtutibus infusis, sed neque virtutibus moralibus peruit ab homine elici, sine speciali Dei grā per Xpum, seu ex meritis Xpi. Opposita tamen sa. color. et verius affirmat, posse liberum arbitrium per naturales vires exercere bona opa moralia virtutum moralium sine speciali grā per Xpum. Ita docet et tuet P. Suar. lib. 2. de Praedestinat. cap. 10. et cum illo plures alii. Pbr. 1o. ex capitulo 2. Ap. ubi ad Rom. V. 14 inquit: Cum n̄ gentes quae legem n̄ habent naturaliter ea quae legis sunt faciunt, eiusmodi legem n̄ habentes, ipsi sibi sunt lex. Quum sciuum est quod neque habeant legem scriptam neque Evangelicam... non tamen deest illis lex naturalis ex cuius auxilio et vi lumine naturali plura opera bona moralia, faciunt ex iis quae lex scripta, aut Evang.ca praescribit. Nam illis qui explicant per plures vox illa ~~[illegible]~~ Naturaliter, nisi per vires naturae, ex sine speciali grā, alioq quaecumque bona modo faciunt Catholici posse dici hunc naturaliter. Confirmat huic explanationi D. Aug. lib. de Spū et littera, cap. 37. Ubi loquens de gentilibus per solas vires liberi arbitrii naturaliter operantibus ait: Verum tamen, quia nondum usque adeo in animam humana imago Dei terrenorum affectuum labe detrita est, ut nulla in ea velut lineamenta extrema remanserint; merito possit dici etiam in ipsa impietate sua facere aliqua legis.

14. Dices forte, hoc ipso quod natura libera connaturaliter exigit illa omnia quae requiruntur ad operandum et se exercendum conformiter ad suam naturam; sed se exercere libere, bene moraliter operando, est se exercere et operari conformiter ad suam naturam: ergo ad se exercendum libere bene et moraliter operando exigit connaturaliter quae requiruntur, non enim deterior est aliis agentibus, quae exigunt ea omnia quae requiruntur ut se exerceant, et operentur conformiter ad suam naturam. Modo sic: sed ad se exercendum libere, bene moraliter operando, requiritur aliqua cogitatio boni quae constituit liberis proxime voluntatem ad bonum moraliter operandum; ergo illam exigit connaturaliter creatura rationalis libera; ergo talis cogitatio seu illustratio, et inspiratio boni non debet censeri specialis et indebita gratia Dei: ergo sine speciali Dei gratia plura opera moraliter bona, et honesta elicere. Confirmatur quia homines exigentes non possunt naturaliter libera cogitationes in suis debitate sed sufficientes. atqui ipsa cogitatio bona et sufficiens ad bonum et ad honestas operationes est naturaliter congrua et habens effectus congruus independenter a nova Dei gratia. ergo sine gratia speciali potest esse congrua cogitatio et subsequens operatio bene moralis. Minor probatur quia saepe ex naturali complexione inclinationes et indoles hominis ita est voluntas disposita ad bene operandum, ut ad bene morandum sufficiant suae cogitationes cum concursu naturali obiectorum naturaliter excitata, ut illae cogitationes in illis circumstantiis rere sit debitum naturale. ergo ipsa cogitatio bona et pia potest esse naturaliter congrua et non gratia Dei.

15. Arguunt ex Vazquez aliqui: haec auxilia ferunt a Deo ad bona opera moralia libere exercenda, ergo ad illa indigent gratia per Christum. experientiae quae arguunt indigentia. Rursus quia pro illis auxiliis gratias Deo agimus: ergo non sunt debita nobis, quia sunt speciales gratiae Dei per Christum. Ideo concessis annis donationes corporis quae eius plurimi precibus frequenter petunt fideles a Domino, divitiarum acquisitiones, et alia quae non sunt speciales gratiae dona, et pro bona indole, ingenio immo et pro ipsa creatione et conservatione gratias Deo agimus. Nec tamen dicent adversarii, haec et talia dona esse gratias speciales per Christum pro beneficiis ipsis naturalibus, seu naturae providentia iure Deo gratias rependimus.

16. Arguunt iterum: Nullum opus bonum virtutis moralis efficaciter potest sine cogitatione et auxilio congruo, seu efficaci cui coniuncto opus sequatur. Minor sit efficax; sed omnis cogitatio congrua est operae Dei auxilium, et gratia per Christum: ergo. Minor probatur quia potuisset Deus sine ulla violentia rebus illata ita causas disponere, ut haec cogitatio isti homini hic, et nunc

n̄ occurreret. d. alia ingrua, et ipsa n̄ fuisset; q̄ ex hoc semp vult Deus omnis cogitatio congrua e peculiare Dei beneficium, et gra p. Christum: q̃ gratia illa peccans n̄ sibi sed ei posteris iustitiam originalem amisit, et atq omnis communis gra, et cogitationes congruas ad bonum, et serie incongruam promeruit; quas ex natura sua essent hoc sibi relinquerent. Christus tn̄ cogitationes congruas illis p merita sua obtinuit: ē ista cogit. ī gra p Christum censende s̄.

Deo omissa mari natura nostra cuius quo ad cogitationes, q illa cogitatio congrua seu cui homo assentit, saepe hic et nunc occurrit hoi ex cursu naturae causarum naturalium. quia Deus ut author naturae nego ingredire, sit n̄ n̄ p̄e semp Deus ut author naturae causas ita disponere cap. 2a naturae generationis ut evadant monstra, ita n̄ semp p̄ Deus disponere causas naturales, ut voluntas hois eliciat actus pravos, que si monstra in gr̄e moris. Contingit q pluribus hoibus sine speciali gra p Christum cogitatio congrua p venit ad aliqua. q si maxe x̄a inclinationes nr̄e rotatus qualia s̄ q filius honoret parentem, innocentes n̄ occidat, q solvat creditum, q paupi subveniat etc. inquo sic D. Prosper. cõ Collatore cap. 36. dixit: etiā post peccatum hēt homo usq ad finem q p̄e possit facere aliqua opera, que presentis vitae honestare possit, eterna a vita sperare n̄ possit. 17.

Ad cogitationes nae assumptas, qa n̄ promerent Adam, q homo n̄ operabitur actus rectos, qa n̄ promeruit seriem cogitationum incongruarum. Dicitur hoc inferri ex propositione damnata in Michaele Baio, et precipue ex nr̄is his: Omne q agit peccatum aut servus peccati peccatum est; omnia infidelium opa s̄ peccata: liberum arbitrium sine Dei gra n̄ nisi ad peccandum valet. q n̄ promeruit q semp facerent hoc. q n̄ promeruit q n̄ operarentur constituti actus rectos. 18.

Rogabis dico an homo possit sibi ex viribus diligere Deum sup omnia etiam in na lapsa. Quaestio ē de amore perfecto, a stricto, et benevolentiae. Certum ē p̄e posse hominem cognoscentem Deum, ut authorem na, et ut summum principium nr̄i que nr̄ bonum amore imperfecto, et concupiscentiae, q ab aliquibus dr̄ conditionatus et velleitas Deum amare, quatenus bene hoi p Deus sit, illum que diceret. In quaest. e resolutio affirmativa. cū Scoto Molina Suar. et alijs mr̄s probat. qa bonitas Dei qui natura cognita, p̄e cognosci utim re summa bonitas et omnibus alijs p se ipsa preferibiliter appetibiliterque, et summe digna cuius voluntati obediat homo in omnibus abipso Deo praeceptis, d. ex hac naturali Dei cognitione 19

ut authorem nr se resultare in volunte amor naturalis ap̄petitivus Dei super omnia. Et hic licet aliquis quo quisque supra seipsum diligat Deum, in se continet difficultatem et non continet difficultatis solis gratia supernaturalis viribus vincibilis. quamvis naturaliter possit quis amare Rempublicam supra seipsum seque pro illius incolumitate vitae periculo exponere; ita et Deum bonum maiorem dilectione supra seipsum amare poterit.

20. Neque resolvitur. Hac opponit Scoti, quoties in hac loquuntur de dilectione seu amore Dei supernaturali; dicunt illum esse, quo amatur Deus ut supernaturalis author, ut vitae gratiae et gloriae fons et obiectum, et sic videntur loqui de amore supernaturali et per oppositum admitti creaturam naturalem Deum quem tamquam omnium vitae fontem diligere incipiant.

Neque secundo hac resolvitur. inferas hoc illius quod ex amore Dei naturali vitam pro Deo ponere posset, fore martyrem quia martyr proprie est, quod fide supernaturali Deum agnoscit, et ex eadem fide egregium actum amoris elicit, et supremum charitatis supernaturalis, quia vitam ponit pro fidei confessione et in testimonium veritatis credendae apud inimicos in odium fidei ipsum occidentes.

21. Efficacius opponitur secundo: Soluitur. Amor Dei ergo naturalis super omnia includit voluntatem servandi omnia Dei mandata. Sed negat homo velle viribus naturae servare omnia Dei mandata, ergo hoc fieri negat viribus naturae solis. Ex Dei omnia mandata, de quibus hic tractatur de Beatitudine, nego minorem: aliud esse est viribus naturae velle observare omnia mandata, aliud quisque velle observare viribus naturae, id possit, licet non posset; ut in hoc viribus naturae velle aliud, quod praestare neque viribus naturae. Sic homo potest a natura velle et sperare beatitudinem, licet beatitudo non sit obtentus a natura.

Q. 3.ª

De alijs actibus viribus naturae sine speciali Dei gratia faciendis

22 Dubitatur 1. An possit homo sine speciali gratia auxilio seu solis naturae viribus totam legem naturalem implere? Conclusio et vera quidem Thesis sancti cum D. Thom. 1.2. q. 109. art. 4. docet, non posse hominem in natura lapsa, neque in pura natura, solis naturae viribus omnia praecepta naturalia pro longo vitae tempore servare, neque peccata omnia contra legem naturalem fugere sine speciali gratia per Christum. Conclusio procedit de impotentia morali, non de impotentia physica quia in homine datur acta et physica libertas ad omnia naturalia physice exequenda. Sed talis ex

natis e natis physice exigitis, vt supponit; q. = Alii neque videntur insinuare S. P. Africani in Epta ad Innoc. Ubi inquiunt: Unde sani apparet qd ad non peccandum quis ee non dubitet arbitrio voluntatis, tn eius potestas non sufficiat nisi adiuveet infirmitas.

23. Hoc relictis difficultatibus tradunt DD. Alibi probabilior est hæc. q. in toto longo vitæ tempore videt moraliter naui, qd graues, plures que tentationes occurrant, vt q. ipsis illarum grauitate multitudine, molestia durat? importunitate et ipsa defatigatione imbecillitate quæ na eius que inclinatione in bonum sensibile videat moraliter impossibile, qd homo sibi relictus alicui non consentiat. Hac non omnia arguunt morale omnium inseparabilitate q sine speciali gratia adminiculo non possit homo omnibus per longum tempus resistere, & neque servare totam natis legem, qd si eiusmodi graues et importunæ tentationes per longum vitæ tempus non occurrant, id speciali Dei priuilegio, et gratiæ tribuendum est, quæ et obstacula amoveret externa, et internum fomitis cohiberet. 23

Dubitas 2. Num homo etiam iustus viator possit sine speciali gratia per longum tempus peccata omnia Venialia vitare. Resp. id etiam moraliter ee impossibile, homini per auxilia ordinaria gratiæ, et sine speciali priuilegio, et protectione Dei, gratia tot occurrunt per longum vitæ tempus incitamenta ad culpas leves, adeo q importuna possunt occurrere vt moraliter negat homo omnibus omnino resistere. d. alicui cedat. l. p. defectum plene advertentiæ. l. p. fragilitas humanæ na in malum pronæ. an à speciale hoc priuilegium fuero alicui homini viatori concessum sit, respondet. Aug. Excepta B. V. Maria, nullus S. huius hoc priuilegium, d. omnes. si interrogarent, vna voce clamarent: Si dixerimus quia peccatum non hemus ipsi nos seducimus. 24.

Dubitas 3. An homo iustus, seu homo gratiæ habitualis ex meritis Christi indigeat noua gratia auxiliante ad perseverandum in accepta gratia vsque ad finem vitæ? Loquendo de Adultis mihi videt de fide affirmativa ses. Ex vtis trid. Sess. 6ta Can. 22. Ubi dicit Hos iustificatus sine speciali Dei gratia in accepta perseverare non posse et ex illis Hierem. 32 Timorem meum dabo in corde eorum Vt non recedant à me. Et probat. q ad perseverandum in accepta iustitia vsque ad vitæ finem requiritur in adultis execution plurimorum actuum supernaturalium q. si in praecepto. Vg. Fidei, 25.

speciet charitas, ejusque purgantis, d. ad omnes aug. purgantes liberos et salutarem regum novam gratiam auxiliantem. Adde quod cum militia sit vita hominis super terram, et in fine vitae validior ingruat hostium pugna, magis sit Dei adiutorium, ad crebras et graves tentationes vincendas.

26. De parvulis salus gratiae ex opere gestionis ecclesiae albergo. d. meo videri hac gratia tenere tamen dabitur parvulis quod videlicet Deus rapit e vita parvulos iustificatos, sciens quod si diutius viverent, malitia mutaret illorum facultatem aut et tructidaret in secula periret quae Illud cap. 4. Rapitur etc. Facit Deus

Ut qui ad hunc usque tractatus, et materiae reflectionis de Divina gratia auxilijs finis usque pervenimus, eiusdem gratiae viribus usque ad praesentis vitae vesperam praemuniti accepta Dei munera, aeternae beatitudinis dono feliciter cumulemus. Studendo valete Corduba

Die 28. Junij. Anno 1680.

Patris Nicolai de Burgos Cord.
Societatis Iesu
In eiusdem Civitatis Collegio D. Catherinae
V. et Martyris sacro
Primarii theologiae Professoris de fide Divina supernaturali
tum actuali, tum habituali
disputationes Scholasticae, et commentariae in
2a. 2ae. Divi thomae Doctoris Angelici
a quaestione 1o usque ad 16 inclusive.
Opus Augustissimae, et intemeratae Mariae Virgini
fiducialiter sacrum
scribebat in dicto collegio Baccalaureus
Don Christophorus de Godoy, et Aragon
eiusdem Civitatis collega Virginis
in Caelos assumptae insignis collegii
Anno Domini 1680
Mensis Septembris
die 15.

Dignissime vir [illegible] Matris [illegible] nostri [illegible]
Auditores, et qui sua [illegible], et [illegible] in Scholasticos
nulli [illegible] ut canebat prudentes, [illegible] petit [illegible]
[illegible] triumphi pugnaturus [illegible]. Pugnat [illegible] et triumphat
venientes oculis in [illegible] discrimine mors [illegible]
natalis oculorum acie lumine [illegible] mutans, ut acutis, intuens
[illegible], et oculatus [illegible], [illegible] veritas [illegible]
misericors [illegible] appellat in [illegible] capitibus quod [illegible], quae in [illegible] in
[illegible], obsequium manifestavit, mentibus filiis, illustrantes, insuperna-
[illegible] [illegible] cognitionis attollat. hanc sublimis [illegible]
aquilina fidei nostrae perspicacia [illegible] depraedicat Christus
[illegible] in [illegible] 21 in epistola ad Hebraeos ubi incidens in [illegible]
[illegible] quod fides argumentum non apparentium appellat, [illegible] exclamat, O
[illegible] mirabili [illegible] verbo dicens: argumentum non apparentium, sibi [illegible],
qui non viderunt; [illegible] argumentum [illegible] in [illegible] admodum sublimis,
[illegible] manifestus [illegible]. [illegible] visio [illegible] non apparentium, et ad eos [illegible]
titudinem ducit, ad quam [illegible], qui vident, neque enim fides potuit
dici nisi [illegible] eo, qui non viderint certitudinem, quam habuerint mani-
festam, acsi viderent.

De hoc argumento disputant Scholastici cum Magistro
Sententiarum [illegible] 3° a d. 23, [illegible] Thoma [illegible] q. 1°, illudque in 3 classes
distribuunt. [illegible] [illegible], et [illegible]. [illegible] quod [illegible]
moralis [illegible] de [illegible] quod [illegible] in fidelitate [illegible]; [illegible]
[illegible], qui [illegible] cum [illegible] Ecclesiae [illegible] [illegible], et [illegible]
auctoritatis [illegible] maxime [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
elucidandis incumbam, illa quod in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quae [illegible] resolvit, ex-
ponet. [illegible] moralem examinabit. [illegible] de [illegible] fidei [illegible].
[illegible] agit de [illegible] perfectionibus fidei, et [illegible] de
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible].

Absolutis Orationis auspiciis beatissimae Dei parentis, quam nulla foedavit labes et in ejus conceptione [illegible] Virgo et Augustini monitis teneat sincera fides et ab omni praevaricatione pura a tempore [illegible] ante Christum fides nostra quam in [illegible] patres [illegible] certe [illegible] fidei appellavit [illegible] custos [illegible] divina fide tractatur [illegible] prestantissimis [illegible] auspiciis [illegible] quae fidem prestando ipsius fidei auctorem et illuminatorem Jesum [illegible] novit feliciter [illegible] gratularetur ita ex postulavit quod intemeratam suam [illegible] virginitatem Maria Angelo fidem dedit [illegible] serpenti [illegible] o felix [illegible] oratione [illegible] quae fidem humiliter [illegible] caeli [illegible] incorporavit [illegible] impetravit quod fida mente poscimus: accipe [illegible] quod rogamus.

Disputatio 1a De objecto formali motivo divinae fidei.

Quaestio 1a

Quid fides divina et quot variis nominis acceptionibus sit?

Multiplex est tum nominis fidei, tum etiam vocis [illegible] apud Latinos, et Graecos usurpatio. Nomen fides frequentissime significat [illegible] ad voluntatem, et in hoc sensu accipitur fides [illegible] quia ad standum promissionis inducimur, [illegible] fidem suam alicui obstringere, oppignorare fidem: [illegible] fidem recipere [illegible] subque eadem significationis acceptione ducit Cicero 1o officiorum: fides est dictorum, et conventorum constantia, et veritas: [illegible] sic in hoc sensu pro fiducia, qua fidimus alicui, [illegible] ita [illegible] sumit eam [illegible] ut optime notavit Sanctus Thomas: nam fides stricte sumpta est cum fiducia, [illegible] quatenus aliquis [illegible] alicuius boni obtinendi, ex eo quod credit dictis, aut verbis alicuius [illegible] promittentis.

Usurpatur fides pro actu, et habitu pertinen- 2

te ad intellectum; et in hoc sensu apud theologos generaliter accipitur pro dignitate co-

gnitionis. Dicuntur etiam possessiones sive bona a malis, et dubiis sive pericu-

lis quibus securum acquirenda sunt. Dicto Apostoli ad Romanos 14: Omne quod non

ex fide peccatum est, idest, quod non fit sub dictamine conscientiae, quod liceat. Per simul

et ab scholasticis etiam accipitur pro ratione sub qua credimus dictis alte-

rius existimantes vera esse, quae dicta sunt ab illo propositis, dicentis au-

thoritate. Si loquens creatura sit humana fides dicitur, si Deus divina est: utraque

de genere, quod credimus ut sic, fides est soli loquentis authoritate. Quod

dicitur de assensu intellectus etiam ponitur de dissensu. Scilicet dictis ex-

terius loquentis movetur ad assensum, ita et interius generatur dictum est: etiam

dignitas logica. Sub hac stricta acceptione adhuc sumitur fides primo pro actu ipso

intellectuali intellectuali assentiendi, et credendi, et illud Apostoli ad Hebraeos 11:

fide intelligimus aptata esse saecula verbo Dei. Secundo pro lumine, seu virtute su-

pernaturali, et theologica, quo sensu capiunt illa eiusdem Apostoli 1 Corinthiorum

cap. 13: nunc autem manent fides, spes: sunt enim permanentes, quae etiam nos-

trae actus, quando non exercentur actus vitales, fides, et spes inhaerent hominibus viatoribus.

Tertio pro obiecto, quod credendum proponitur, ex qua acceptione intelligendum est illud

Athanasii, in symbolo dum ait: Fides autem catholica haec est, ut unum Deum in

trinitate, et trinitatem in unitate veneremur.

In definienda fide aliqui B

qui doctrinam nostram institutionem proximam spectant discordant solent, dum

quorum aliqui perplexe nimis contendunt ad rigorem logicum difficultas adducere

verba illa Apostoli ad Hebraeos 11: Fides est sperandarum substantia rerum, argu-

mentum non apparentium: dicunt Sanctus Thomas hic q. 4 art. 1, et Suarez de fide § 1

interpretantur aguntque: horum et aliorum duorum sensum, et expositionem proponit

etiam Hugo de [illegible] § 3, si plane verba ista non continent rigorosum fidei

definitionem, sed encomiasticam illi descriptionem. Sane mihi est ex Apostolo XI

[illegible] Paulo [illegible], et aliis: quod non fides dicatur substantia sperandarum

rerum, quia eo metaphora sunt ut possessiones veritatis, quae speramus, deinde qua-

[illegible] aliquo, nec inde [illegible] intercipiunt aliquid certi pro merito actualis accidentaliter

est fidei.

Sic autem alii volunt fides dicatur substantia sperandarum

rerum: q. cum proprium sit cognitionis facere obiectum intime praesens actus fidei
nobis reddit intime praesentem veritatem divinam. hinc recepta, seu explicata obiecti
materialis fidei, quod nobis fides de[us] proponit, sub qua ratione est ipse spectan-
das, et etiam dimensionis eius nobis fides, et intime praesentis reddit. Si
denique ut ait D. Thomas fides dicat subiecta quae est 1º virtutis theologicae
substans utique tanquam illarum radix primaria, quae supernalis initium,
seu fundamentum plane ipsa metaphora de fide dicunt, et est valde remota
a conceptu essentiali fidei, quae ut potius in actu vitali indicationis ... -
tur per ordinem, et numerum tendendi in suum obiectum explicari debet.

Unde
5 ex communi doctrina sensu fidei actualis hic assequimur eximimo: est assensus super-
naturalis certo iudicans digna divino veritate esse propter infallibilem
dei dicentis authoritatem, ex quo facile erit virtualis fidei definitio,
per quod dicitur virtus supernaturalis actus et actus eliciendi. Imme con-
tra definitio expliciti non immitor: si advertimus quae partes illius sunt
duplicis certitudinis, propria quae fidei denominatur, alia obiectiva, quae est
indefectibilitas termini, quem habet actus fidei, eius obiecto re-
dito; alia formalis, quae in firmitate adhaesionis se habens ex parte
obiecti credendi, quae propria est fidei divinae, et per quam a fide humana
et opinione differt. illa autem firmitas adhaesionis sibi vendicat
propter excellentiam motivi, seu obiecti sui formalis, quod summa dei
dicentis, et testificantis authoritas.

6 Obiectum formale et materiale latissime sumpta
apud Authores usurpat in sua significatione: non de obiecto formali, et materiali actus int-
ellectu[?] propriis in instituto ... , igitur obiectum formale intrinsecum in habi-
tibus, et formale motivum etiam ... divideretur. Obiectum formale terma-
torum est, quod immediate exigit et ratione sui terminat actionem, et in ratione
alterius formalitatis, aut perfectionis sibi vel tamen identificatae, vel in ... aut
superadditae: obiectum autem materiale terminatum est, quod non terminat immediate, exigit
et ratione sui actus intellectus, sed ratione alterius formalitatis, aut perfectionis immediate
attingit sibi vel tamen identificatae, vel inhaerentis, aut superadditae. Sic
ut omnibus in exemplis in hac parte, aut cognitione hoc al, cum obiectum formale
terminatum est qualitas, quam hic immediate et expresse ratione sui attingit, ratione

ut e obiectum materiale tractibus, seu identatis: q in immaterialitate expressis, et ione
sui atingit ab illo actu; i ione aialitatis immaterialitatem attacti, quae in ipsi iden-
tati, sicut uisa parieti albo, albedo e obiectum formale tertius visionis parietis uo materiale
q parietis uiditione albedinis immaterialitate vis ipsi inhaerentis, oruz addita

obiectum formale

motivus inter illud e, quod determinat intellectum tam ad cognoscendum se ipsum, tam ad cognoscendum
aliud propter ipsius praecognitum: Ac obiectum formale motivus voluntatis illud e quod
voluntatem determinat tam ad amandum se ipsum, tam ad amandum alia propter ipsum, ut
se habet Deus uirtu iusti, sanitas uirtu egroti. Obiectum materiale inter, sub hoc
sensu i, quod ex alterii, obiecti mediante, et determinatione cognoscit sui exemplum: ex
apprehensione homo homo hoc aial rationale cognosco hoc ens aial rationale, quae
veritas e obiectum formale motivus mei actus afirmationis; quod ipsa mentem mouet intellectum
ad asensum, sibi praestandum: deinde asentio huic ueritati, hoc risibilis
et admiratibus, q cognosco ens aial rationale: tunc hec veritas e obiectum formale
motivus, q mouet et determinat meum intellectum ad cognoscendum, et asentiendum alterii
ueritati scilicet quod hoc sit admiratius, et ita e obiectum materiale: q illi asentio
ex determinatione alterius, ueritatis praecognitae.

Hic secunda acceptio propria e nos-
tri instituti, et quis e obiectum formale d. fi, uiz cum p illo credam, tanquam dicta
digta a Deo propter ipsius Dei dicentis authoritatem, ipse mentem Dei authoritas praecognita
cognita e, quae determinat mouetque intellectum nostrum ad asentiendum ueritatibus dig-
tis a Deo: q a Deo infalibilis authoritatis in logela dignitatis: cum quod Deo authoritas
obiectum formale motivus, et ueritas credita, ut ergo, asensum exhibemus, ex de
terminatione de authoritatis praecognitae ipsius, quam infalibili testimonii, erunt
obiectum materiale d. fidei. de hoc nunc agam, in praesenti quod ngit, sibe
quaque sit illa de qua, quae Deus in supremo abeo authoritatis gradu
constituat, ut dignissimo credituri reddat propter cuius testimonium iis oio, quae
ipsi loqui sumit adhaerere, et asentiri tenemur.

Ex D.

Aliquod obiectum formale motivum d. fi sit prima veritas.

Caput 2.

Ueio, et com. thi sa. proponit, et adillos praecludit.

i d. thomas his

e° 1° ac 2° perspicue docet obiectum formale motivum fidei esse Deum ut veritatem, sive Deum dicentem, et perfectiones eius summae, et infallibilis veritatis. Hanc sig[illegible] unanimi fere decennium amplectuntur scholastici, quorum sententias dicemus, sententia postmodum erit, primo, et iungendo [illegible] parva [illegible] de virtutibus theologicis q. 15 relatis sententiis omnibus, quae circa hanc dicuntur [illegible] nostrae scholae Divi Thomae theologorum decennium celeberrimum q. cum praecedentibus [illegible] de, dicit 1° veritas et divinis acceptionibus, et perfectionibus his importatis divinis et excogitatis, quas [illegible] aliorum oppiniones postmodum impugnantur.

10 Dicit 1° Deus 1° veritas in essendo, quatenus [illegible], et omnis excogitabilis perfectissimus, per hunc [illegible] conceptum [illegible] veritas in essendo intelligit, et explicat [illegible] conceptu formali veritatis, et ut ab aliis perfectio attributalis, fit divinis, et ita veritas sub conceptu formali veritatis, q. in illo ultimo resolvit nostra fides et obiectum formale motivum illius, docuerunt Aureolus, et alii, quorum [illegible] vero oppugnat [illegible] dicto 2° § 11 docens essentia Dei [illegible] scorsum ab attributis movere immediate ad assensum fidei [illegible], quorum rationes, et aliorum infra [illegible]. 2° dicit Deus 1° veritas in cognoscendo q. ratio cognoscit, et infallibiliter comprehendit quaecumque cognoscibilia, et ut in se per suam sapientiam, et iudicium summe verum, et cui nequaquam repugnat falsitas, aut difformitas cum obiecto ut est in se, hanc perfectionem sive sapientiam sufficere pro motivo adequato fidei docent plurimi D. Thomas, et alii, id est Bono [illegible], quibus suffragatur [illegible] Gaspar [illegible] [illegible] disp. 2° § 2.

11 3° dicit Deus 1° veritas in dicendo [illegible] mentis, sive [illegible] sapientiae suae, q. quod Deus ad extra loquitur ratione meriti [illegible] sapientiae [illegible] conforme, [illegible] unius apud se [illegible], seu [illegible] et alterius loqui extrinsecus, hic perfectio solet dici veritas moralis sive veracitas, pertinet quasi ad voluntatem, quatenus [illegible] sanctitatis, et perfectionis moralis ratio tenet Deus velle formam quodcumque loquatur et re ipsa [illegible] dicto extrinseco cum iudicio suo interno de rebus, ne mentiatur [illegible] respondeatque [illegible] solet veracitas ita [illegible] ab aliquo, in quantum de sanctitatis [illegible]. Hanc Dei perfectionem veracitatis, seu impositam

mentiendi dixeris seu necessitas loquentis conformis cum mente circa finale
motivum nostrae fidei docuit Deus cui, et assentit fidelis docens de 2° [illegible]
aliquem actum fidei, motivum ponit ex veracitate Dei, atque in mobiliante
sapientia. Consistit nostrum ab, et praesertim P. Ab. 1° cum Ph. sup. de 3°
Ps. docent unicam Dei perfectionem, seu 1am veritatem in cognoscendo
, quae nequit falli simul, et in dicendo, quae nequeat fallere hoc est Dei
sapientiam, et veracitatem simul, et collectum cum obiectum finale motivum dei
fidei ut talis; communiter Thomistae tradunt P.es Conine(?) Gado Pres Hoc Cardina-
lis de Lugo, et alii apud ipsum de 1° §8.

4° dicit De, 1a veritas in di- 12
cendo, verum loquendo ex parte rei, non conformis ad rem ut sit in se, quatenus ex perfe-
ctione propria nequeat Deo loqui ad extra, aut aliud esse aliter ac est in se; neces-
sitas, quod est ex infinita sua perfectione, quodcumque loquatur ad loquendum locu-
tione conformi cum obiecto. Haec meo iudicio est strictissima veruntamen de
veritate in dicendo: quod veritas in dicendo ex parte mentis positis, est dicendo vera-
citas quae veritas; sicut enim 1a veritas in cognoscendo est illa 1a perfectio
dictans Deum ad cognoscendum interius cognitione conformi cum obiecto, ita 1a ve-
ritas in dicendo absolute loquendo, et sine addito est illa Dei perfectio
dictans Deum ad loquendum ad extra locutione conformi cum obiecto. Hanc Dei
perfectionem, seu 1am veritatem in hoc sensu esse ex D. Thomae me- 13
nte obiectum finale motivum nostrae fidei, cui f. 64 Angelicus
Magister legenti nobis, et de hac sola perfectione loquentibus
ibique situans Deum conati ostendere [illegible] spatio loco citato.

Ut men- 13
tis contra cum D. Thoma facilius apperiamus supponendis, explica-
ndis in nobis Dei istam perfectionem, seu veritatem 1am in loquendo ex parte
rei sive locutione conformi cum obiecto distinguitur ratione nostra
a 1a veritate in cognoscendo, sive a D. sapientia, et a 1a veritate
in dicendo ex parte mentis, sive a veracitate tum divinis tum collectis
sumptis, quod divinis sumptis distinguantur certius patet: quod 1a veri-
tas in cognoscendo dicit formaliter conformitatem divinae cognitionis cum
obiecto, et veracitas dicit formaliter conformitatem locutionis Dei cum mente

sibi cum cognitione ... veritas in loquendo ... dicit formaliter conformitatem locutionis cum obiecto locutionis ... dicimus formaliter, et separabiles cum diversis connotatis, et perfectionibus creatis ut patet ... ergo

14 Quod enim perfectio ... veritas in loquendo ... distinguatur a complexo resultante ex ... sapientia, et veracitate multis probatur: quia complexum ex ... veritate in cognoscendo ... mentis respicit connotata diversa ... veritas in loquendo ... quia ... nostra praescindentes distinguunt: ... complexum illud ... respicit ad duplex hoc connotatum, scilicet conformitas cognitionis cum obiecto, ... conformitas loquentis cum iudicio intimo: ... veritas in loquendo ... non respicit ... ad utrumque hoc connotatum ... ergo complexum illud, et ... veritas in loquendo ... separantur cum diversis perfectionibus ... creatis, quae ... notissima regula ad distinguendum ratione ratiocinata ... perfectiones, ... perfectiones ... in diversis ... formales, ... divinis ... a ... voluntate ... distinguuntur ... ergo ... quia in creatis cognitio vera, et locutio vera ad alterum ... distinguuntur ... mentis, et locutio conformis obiecto ... vera ... distinguuntur, et saepissime una sine alia reperitur: ergo separabiles ... complex illa ... veritas, cum triplici diversa perfectione creata.

15 ... quae haec distinctio separando triplicem illam veritatem ... perfectiones ... quam ... excludit, ... veritas in cognoscendo ... excludit deceptionem intus: ... veritas in dicendo ... mentis ... excludit mendacium: ... veritas in loquendo ... excludit falsitatem loquentis extrinseca ad alterum; ... diversas imperfectiones et ... separabiles in humanis: ergo perfectiones illae ... excludentes ... imperfectiones ... sunt praescindibiles.

16 ... Formaliter loquendo ... hoc dicimus veritas in loquendo ... per ... evidentiorem illationem distinguitur ... complexo veritatis in cognoscendo, et veritatis in dicendo ... mentis ... complexo opposito deceptionis in cognoscendo, et mentis in loquendo: ergo ... praescindentem ... in alio ut ... veritatem in loquendo, ac ... sapientiam, ... cognoscitivas, ut ... et veracitatem

d. veracitatem, quaque loquitur ita ut est in mente cum ligatur ille decessit finalis, ex quo in mente perfectio A, et opposito imperfectio B, si ponatur, dicitur sit perfectus A, quam imperfectus B: et sic decessit entis si ponatur, dicitur sit perfectus, veritatis, quam imperfectus accidentis: si ens ponatur, diceretur sit perfectus A, si ponatur diceretur ex imperfectione B, ne B est in illo inveniri. Antecedens probatur: quia deesse hoc necessitatis ad cognoscendum rem, aliter ac est in se, et ad loquendum illam, aliter ac habetur in mente, evidenter infertur, illam hoc esse necessitatis ad loquendum rem, ut est in se ipsa: quia ignorancia hominis, in cognoscendo, et mendacitas in dicendo aequaliter inferunt locutionem veram, et conformem dicto, ac inferunt sapientia in cognoscendo, et veracitas in loquendo: quia qui ex uno complexo, quod ex alio opposito inferri potest veritas in loquendo ut est in se. Antecedens patet hoc recto silogismo: illi, quod iste hoc indicat, est verum: (At propter suae deceptiones, et ignoranciae), sed quod iste hoc loquitur est conforme illi, quod indicat. (At propter suae mendacitatem): quia quod iste hoc loquitur, est verum: quia veritas in loquendo ut est in se non est fundamentum complexo sapientiae, et veracitatis, et alterius convertibiliter.

Secundo arguitur in deo quod distinguitur veritas in loquendo ut est in se, sive de ratione, aut necessitate, quae ex summa dei perfectione 17 ad loquendum de rebus, ut est in se, a complexo ex sapientia, quae nequit falli, et ex veracitate, quae nequit fallere, loquendo aliter, ac sentit: quia fidelitas, quae erigit distinctio dei ad suae locutionis promissorias veras faciendas; et tamen distinguitur a complexo ex sapientia, et veracitate: quia distinctio dei ad locutionem veram, seu conformem dicto distinguitur sit debito complexo. Consequentia patet: maior probatur: quia fidelitas, quae deinceps in faciendo promissiones, distinctio deus, ut si habuerit esse Abraham mortuus, ueram locutionem promissoriam, et propterea, reddat illam locutionem veram et conformem dicto tribuendo Abraham posteritatis numerositatem. Minor probatur: si loquendi ratione: quia diversis plane est motibus fidelitatis a mendacio, et tali sapientiae, et veracitatis: quia in creatis veracitas, et fidelitas sunt virtutes morales distinctae.

Adducendum addendus dicens est, complexum ex sapientia, et veracitate distinguitur, et est veritas in loquendo ut est 18

ibi a de summa qd dictam ad loqdis locutione formis ex obto, dyne includentis abincluso: adeu modo, quo dis dicunt transcendentia docent in recepti subiecti includi receptus entis per receptio a entis n explani receptus subiectu aliquid q tho receptis dime includentis abincluso. Sicut dico, ad q cognoscit fi in deo summa sapientia, et summa veracitas, cognoscitiva indivisibiliter indeo fi veritas, la in loqdo xti, ibi summa ditione ad loqdi locutione formis ex obto; n q cognoscit in deo qd veritas in loqdo xti, cognoscit fi in deo sapientia, qua cognoscit xti, ut et in se, nesse veracitas, qua dicit esse xti, ut cognoscit.

19 Deo cui e: q q dicit in deo sapientia, ibi cognitione vera, et veracitas, ibi locutione formis cogni veri, fi expresse recipit, ex cardis veritas in locutione, ac ingenio dei locutionis: q recipit fi et expresse cogni vera, et locutione vera dei loquentis: i a precise recipit in deo veritas in loqdo xti, precise recipit locutione vera, et formis obto ut canic; n a recipit expresse, et fi cognitione vera: q sicut duo isti recepti, cognitio vera, et locutio vera ex una parte et locutio vera ex altera dicunt fi dime includentis abincluso, ita de pertinens sapientia, et veracitas eodem semper dicunt dyne includentis abincluso, aperfeci. Ex veritas in loqdo xti, ibi locutione formis ex obto, qd maxime notandum erit pro meliori. Ex nostri capitu. Capitulum xi aliqd statuimus.

20 Dico 1o. Veritas in essendo, siti veritas sub recepte, et precise formali veritas ut ab attributis diuis, negat esse obiectum formale motivum assensus fidei supernaturalis. Xo c 1o dds citato n 10, pluri q alij ... pt X 1o: negat esse obiectum formale motiva assensus, fi de illa ... passio, ione cui, pro cognita representat eliciti dei ut infallibiliter verus; i ione veritas pro cognita de recepta formali veritas ut ab attributis diuis, n representat eliciti dei, ut infallibiliter verus: q veritas de recepta formali veritas ut ab attributis diuis negat esse obiectum formale motivum assensus, fi ... Maior notatur:

q obiectum formale aucti, si tale debet esse ratione cui, a parte obiecti ve-
rum obiectum materiale, ut intellectus, praestet assensum obiecto ratificato per
dicentis ratificationem, et authoritatem. Nihil ergo potest esse ratione deitatis
prius cognitae per conceptum formalem deitatis, non repraesentat sibi dicens, ut summe
authoritatis, et veritatis in dicendo, neque ut summe sapiens, et verax,
neque ut summe determinatus, ex propria perfectione ad loquendum locutum con-
formiter cum obiecto: haec enim omnia pertinent ad attributa, atque ideo deitas
sub ditione supponimus; sine ratione perfectionis, per quam ut prius cognitus
non repraesentat sibi dicens, ut summe authoritatis, et veritatis in dicendo
neque ut summe sapiens, et verax, neque ut summe determinatus, ex propria
perfectione ad sequendum locutionem conformem cum obiecto, non repraesentat dictum Dei
ut infallibiliter verum: quod est.

Deinde probatur, et explicatur ratio praecedens. Neque repraesen- 21
tatur dictum Dei ut infallibiliter verum, nisi ratione illius perfectionis, quae for-
sit authoritas Dei infallibilis in dicendo; sed perfectio formalis deitatis
ut ab attributis distincta non est formaliter authoritas Dei infallibilis in dicendo; sed
ab illa sunt distincta. Ergo neque repraesentat dictum Dei ut infallibiliter verum ratione dei-
tatis ut ab attributis sunt distincta: ergo haec neque erit obiectum formale motivum.
Deinde sic confirmatur: quia non alia de causa immensitas Dei non est obiectum formale moti-
vum fidei Dei, nisi quia haec ut sunt praecisa, et distincta ab aliis Dei perfectionibus, ne-
que est summa Dei authoritas, et veritas in dicendo, neque ratione im-
mensitatis prius cognitae repraesentantur dicta Dei ut infallibiliter vera: sed tantum
remote, et ita; atque deitas ut sunt praecisa, et distincta a perfectionibus
Dei summae authoritatis, et veritatis in dicendo non est formaliter summa authoritas,
et veritas in dicendo; sed tantum radicaliter, et remote, ergo neque est obiectum
formale motivum fidei, neque ratione illius repraesentantur Dei dicta ut infallibiliter
vera.

Haec ratio adhuc urget, etiamsi non constituatur deitas formaliter per com- 22
plexum omnium perfectionum simpliciter simplicium, quarum una est summa Dei
authoritas, et veritas in dicendo, et non per alius conceptus, ut fuit
conclusio 11. quia licet in conceptu formali deitatis includatur conceptus summae veritatis
et authoritatis in dicendo, tamen non includitur ipsa sola; sed plures aliae Dei
perfectiones aequaliter comprehenduntur in illa collectione, seu complexo;

ag q n ocs aliz pu finy in alius fi sint fi dei motivis, iudicio fialis, quis movet fi ut pracognita ad assenciendus obiectis dei; impeli e, qd complexio oius ut talis n moveat: q neg; recept, d ceteris fu talis moveruit fi, sicut fi veritas sit complexio oius oms perfectionis sicut simplicius, ideatis fialis, quia de, pducit circa sumptas fi n e complexio oius illarum pfectiones; s una illarum fi sic; sit obnigoo: tunc eius sumit fi ratio motiva, aut ratio pductiva, aut ratio occupandi et loci, qd sumit pracipue ab oi alia parte fi dicta.

Dico 2°.

23 1ª veritas in cognos, sibi sola et sapientia infalibilis, neque esse sufficiens obiectum fiale motibus assensus fi et supernalis: Pt: q ista et sapa infalibilis pracognita neque esse ratio sufficiens representare dignitatem dei ut infalit veram: q neque esse sub obis. sufficiens moventis ad assenciendus pro ipso dicto dei tanquam infalit vero coa loquendi: ans pt: q ista sapa infali loquentis pracognito n pracognoscit conformitas locutionis cum obto: imo stare potest sapa, ubi cognitio e indiviss de obto cum locutione falsa, ubi de formi obto: q ista sapa infalis pracognita neque representare dignitatem ut infalit veram.

Confirmatur 1°

24 hac ratio: q nequeo assentire firmit dicenti, et aliquid ita esse, ex eo precise, qd dicat ita esse, suppositis infiniti sapiens, et cui repugnat falli in suis cognitionibus; q sola ista perfo saps sumpta n e sufficiens motibus ad fi de per quam firmit adsequi, dignitas a deo. Pbo ans: q ex eo precise, qd dicat, et aliquid ita esse, suppositus infinite sapiens, solo moveri potest ints ad iudicandum, qd cognitio illi, suppositi circa tale obiectum e vera; n a ad iudicandum, qd locutio illi, externa circa tale obiectum sit vera: et ratio e aperta: q solo moveri potest ints ad iudicandum de supposito, qd proponit perfo pracognita in tali supposito; s sapa infalis suppositi, quae e perfo pracognita solo proponit, cognis illi, suppositi circa tale obiectum esse veram; n a proponit, qd locutio illi, sit vera: q neque se sola movere ints ad iudicandum, qd locutio externa illi, suppositi circa tale obiectum sit vera. Confirmatur 2°. da per impossibile deum habere eandem sapam, quam modo habet, et habere impossibile mendacita-

tis

sibi locutionis difformis menti, ex obiecto, planu[m] n[on] crederem, deo dicenti ita aliqua, ita firmit[er], ac modo credim[us]; q[uia] sola dei sap[ienti]a p[er]fecte decepta movere neq[ui]t ad assensu[m] firmu[m], et infallibile[m] c[um] illi[us] dicto

Dico 3º. 25

D[ei] veracitas in dicendo x[onform]i[ter] menti, sibi v[el] certitas neq[ui]t se sola e[sse] sufficiens motivu[m] fidei d[ivin]i: eodem pacto q[uo] x[onfor]mit[as] ac p[ro]cedens q[uia] solo p[er]fecto veracitatis n[on] explat d[e]formitas locutionis exterius eius d[ic]to dignit[a]s neq[ue] eius menti infalli[bili] q[uia] n[on] repr[a]esentat sola ipsa p[re]cognita, ei[us] d[ic]ti esse infallibilit[er] veru[m]: si o[mn]i p[er]fecto veracitatis d[e]us explaret d[e]formitas locutionis eius iudicio infalli[bili], sibi eius sap[ienti]a infalli[bili] Dei, eo explaret in . . . d[e]formitas locutionis eius d[ic]to utriq[ue] vere . . . n[on] ipsa D[ei] veracitas fi[de] soli decepta n[on] d[e]formitas tria infallibili locutionis eius d[ic]to eius motivis adpu- nendi . . . dignitas Dei . . . si d[e]us haberet . . . volentis eandem veritatis, et . . . ad loq[ue]ndu[m] . . . locutione d[e]formi eius menti; + ex suis iudiciis ipsa mens decipi posset in suis cognitionibus, planu[m] n[on] assentirem, ipsi dignitati eo firmiter, quo modo credimus.

Dico 4º. D[ei] veritas in cognoscendo, 26 simul et in dicendo x[onform]i[ter] menti, sibi complexu[m] ex sap[ienti]a, et veracitate n[on] e[st] solu[m] fidei motivu[m] n[ost]ri ad assensu[m] d[ivin]u[m] fi[dei]: motivu[m] eius fidei motivu[m] n[ost]ri q[uo] cognito, et movente movemur ad assensu[m] fi[dei], et quo n[on] cognito, et n[on] move- nte, n[on] movemur ad assensu[m] fi[dei]: . . . dignitas D[ei] n[on] cognito ille complexu[m] in tali potuit clari assentiri, fi[dei] p[ro]pter authoritate[m] Dei dicentis: q[uia] tale complexu[m] n[on] e[st] motivu[m] n[ost]ru[m] ad assensu[m] eius fi[dei]: . . . P[ro]bat[ur]: Si . . . et si . . . p[re]cog- nito ab intra D[ei] veritate infalli[bili] in cognoscendo x[onform]i[ter] rei, ex gratia Dei . . . movet int[ellectu]m n[ost]ro ad assensu[m] fi[dei] dicti Dei; . . . p[re]cognita ab intra p[er]f[ectio]ne Dei, aut e[st] D[ei] veritas infallibili in cognoscendo x[onform]i[ter] rei, n[on] p[re]cogn- osci . . . illud complexu[m]; p[re]scindit enim fi[des] p[er]fectio eius veritatis in cognoscendo x[onform]i[ter] rei a sap[ienti]a, et veracitate Dei, et ab illis fi[dei] dignit[a]t[e], ut p[ro]bav[i] . . . m, art. 13: q[uia] . . . in quo potuit esse difficultas: q[uia] . . . p[re]cognita ab intra p[er]f[ectio]ne D[ei], quae e[st] D[ei] veritas in cognoscendo x[onform]i[ter] rei, cogno- scit[ur] infallibilis Dei authoritas in dicendo, ratione cui[us], dignissima e[st] cui[us], dictis firmissima fides adhibeatur; . . . p[re]cognita infalli[bili] Dei

auctoritate in dicendo movetur varie intus ad assensum fidei supernaturalis legis Dei: ergo

17 Nihilominus, si loquimur, et maior probatur: quia illa perfectio, quae est 1° veritas in loquendo Christi ipsius, est talis perfectio, qua praecise reperta in Deo, recipit Deus summe dignus, cui dicenti securissima fides habeatur, et qua sine recepta, non recipit Deus summe dignus, cui dicenti securissima fides habeatur: quia illa perfectio est summa, et infallibilis Dei authoritas in dicendo. Sed quo ad 1am partem ex terminis notum est: quia praecise, et sine recepta in Deo perfectione, quae est 1° et infallibilis veritas in loquendo Christi ipsius, recipit perfectio, quae est formalis, et metaphysica repugnantia locutioni falsae, seu difformi obiecto dicto, et formalis, et metaphysica necessitas locutionis verae, seu conformis obiecto dicto: quae est perfectio praestantior, potest excogitari, propter quam recipiat Deus summe dignus, cui dicenti securissima fides habeatur. Quo ad 2am partem etiam constat ante: quia sine recepta illa perfectione, quae est 1° et infallibilis veritas in loquendo Christi ipsius, non recipit perfectio formalis et metaphysice immota cum veritate obiecti dicti a Deo dicentis, hoc ipso, quod dicto dicatur; sed potius, recipit Deus praecise dicenti in difficultas ad loquendum Christi ipsius, vel aliud. Quia talis illa perfectio, qua praecise recepta in Deo recipit Deus summe dignus, cui dicenti fides securissima habeatur, et qua sine recepta non recipiet Deus taliter se dignus.

18 Ergo 2° alia via, quae magis nostra maxime aperit. Dei hominis, aliorum errores in iudicando, et mendacii in dicendo capaces, quae ex speciali Dei providentia, et manutentione extrinseca loquuntur semper de suo locutione conformi cum obiecto: tali homini deficeret sapientia, et veracitas, et tamen in illis, quae perfectiones praecognitas sibi ipsi extrinsece, deberemus ad assentiendum dictis illius, tanquam veris, propter illius authoritatem in loquendo: quia perfectio sapientiae, et veracitatis absolute loquendo, non est talis formalis moribus nativus ad assensum fidei. Minor probatur quo ad 1am partem: quia praecognita illa manutentione, aut decreto omnipotentis Dei sic manutenendi, quod ille homo proferet locutionem illam conformem suo obiecto, sufficientissime apparet verbis illius, quamquam

divinis illis, hoc est, quod locutio percognoscere nexa cum operibus miraculis quae denotant sufficientem veritatem ad assensum divinis illis hoc est; quoad quid quia illa extrinseca Dei manumissio erit talis modo excellentia, et quanto hoc est illis, propter quae honore et fide digna erit apud homines, quae erit sufficiens authoritas hoc est illis, quod cum sentire divinis illis per illa perfectiones per cognitionem ... auctoritas praeter illis, authorum in dicendo

Dico 29. quod 29

lexis ex Dei sapientia et veracitate, veritatis ... a dantibus divinis illis operibus supernaturalibus motibus mediantibus sufficiens ad assensum fidei. Quia illud est operibus supernaturalibus motibus mediatis, quod includit et includit operibus supernaturalibus motibus immediatis assensum fidei; talis est habet complexus ex Dei sapientia et veracitate, sicut, et veritas fidei, et praecipitur supra quae. Nam tamen inducitatem suppono: quia id, quod fidei includit, aut infert operibus supernaturalibus motibus immediatis aliquomodo movet ad assensum fidei, si percognoscatur, si non est ex operibus motibus mortibus illatis; neque est idem fidei adiunctum ... motibus fidei includo: quia movet ut operibus mediatis, sibi medio operibus ... immediato, quod infert et excipio, in ipso fidei includit ut patet. ...

... quod complexus illud fidei includit perfectionem ... veritatis in Logos Christi, tanquam totum includens partes, ut supra ostendimus, deinde Veritas fidei ... propria ... operibus perfectionis simpliciter talis in ... ... veritatis in Logo Christi, in qua ... operibus motibus immediatis, et naturalis ad assensum fidei, ... ut videbimus ... quod.

Dixi,

... perfectionem ... operibus mediatis sufficiens: quia minime sequitur, quod ... in mente, quemadmodum, operibus immediatis ... percognoscatur, moveat quod ad assensum fidei: cum adhuc non cognito ... complexo illo, neque cognitio veritatis ut talis, et ab attributis divinis; ... hoc perfice, quod cognoscat in Deo perfectio ... veritatis in Logos Christi, cognoscit operibus immediatis motibus, et motivum naturale ad assensum ... divinis Dei: quia tale operibus mediatis non est naturale; ... sufficiens ad assensum fidei. 30

Dico 31. quod 31

lexis ex Dei sapientia et veracitate ... sui ad assensum fidei ...

obiectum moribus immaturus sufficiens, et non solo maius: distinguo antecedens: moti-
ratione sui, tanquam ratio formalis includens rationem finalis immaturi moribus ad
assensum fidei, Secundo antecedens motivi ratione sui tanquam ratio adaequata et cui simi-
liter eadem, sibi inclusa fit a ratione finali immaturi moribus ad as-
sensum fidei, nego antecedens, et consequentiam nego. Ad probationem illud certum, cognitionem mo-
tivi, quae in illo fidei includitur ratio praecisa, seu naturalis moribus ad assensum
fidei est perfectio eius veritas in loquendo [illegible]; non tamen motivi, ut totius, seu
ut complexi, quia ratione distinguitur dicimus includentis obiectum finale asse-
nsus finalis motivi, seu obiecto motivo immaturo; ratio est: quia obiectum moti-
vis, quod distinguitur ab obiecto finali motivo immaturo, et perfectio, non est obiectum im-
maturus sufficiens, et solo esse potest maius sufficiens, si includit
sub infra fit motivus immaturus praecisus. Caput 3 ulterior doctrina
nostra traditur, et confirmatur

32 Sit resolutio nostra. Obiectum formale motivus immaturus essentialiter requisitus ad
assensum fidei est Deus quatenus nobis repraesentatur sub ratione et sub ter-
finali entis naturalis in loquendo locutione conformi eius obiecto, sive obiectum for-
male moribus naturalis, et praecisius ad assensum finale fidei est Deus perfectio
quae fides est 1a sive summa veritas in loquendo [illegible]. Et ad mentem divi Tho-
mae proximior ait enim quod 1a art. 3o: distinguitur in a. quod ratio finalis obiecti
est prima veritas: unde nihil potest cadere sub fide, nisi in quantum stat
sub veritate prima, sub qua nullum falsum stare potest: quod Christus Divus Thomas
illa de obiecto, ratione cuius fit nullum dicitur falsum stare potest est obiectum
finale moribus de fide, ad quod sola perfectio eius veritas in loquendo [illegible],
sive ratione cuius, Deus est fit ens naturalis in loquendo locutione conformi eius obiecto,
est illa de perfectio, ratione cuius, fit nullum dei [illegible] falsum stare potest
seu difforme obiecto: quod Christus Divus Thomas sola ista de perfectio est obiectum finale
moribus immaturus nostrae fidei. Et duplicis [illegible], affirmativa sit, et ex-
clusiva.

33 Quo ad primam affirmativam probatur in [illegible] nostra. Illa de perfectio est obiectum
finale moribus immaturus assensus fidei, quae praecognita fit, et ratione cuius promit-

et reddit dicta dei infallit vera; s. quod perfectio summe necessitatis in loquendo locutione conformi cum obiecto; sive veritatis in loquendo Christi, fit ratione sui proponit, et reddit dicta dei infallit vera: q. 2. illa quae perfectio est obiectum formale immanens fidei, quae praecognita ut existens in deo, determinat intellectum nostrum fidei, et ratione sui, ut securissime se credat dictis dei, hoc ipso quod sint dicta dei; s. quod perfectio, summae necessitatis in loquendo locutione conformi cum obiecto, sive veritatis in loquendo Christi, praecognita ut existens in deo, fit, et ratione sui determinat intellectum nostrum, ut securissime se credat dictis dei, hoc ipso, quod sint dicta dei: q. 3o illa quae perfectio, quae fit, et ratione sui est fidei infallibilitans dicta dei, est ratio formalis movendi ad assentiendum dictis dei tamquam veris, quia dicta sunt dei; taliter se habet quod perfectio veritatis in loquendo Christi: q. 4o: illa quae perfectio, quae deus innititur suppositis divinissimus indubia fide, quodcumque loquatur, est obiectum formale motivum nostri intellectus, ut assentiamur dictis dei, quia sunt dicta dei; s. perfectio summae necessitatis in loquendo locutione conformi cum obiecto, seu veritatis in loquendo Christi, est quae perfectio, quae deus innititur suppositis divinissimus indubia fide, quodcumque loquatur: q. e.

Haec omnia, quae fere nimis accedunt, ut ex supra dictis maxime patent, confirmant, et explicant supponendo non sufficere dictum, seu testimonium, aut locutionem alicuius, pro fundamento, et medio, sive motivo ad assensum fidei, ex hoc pertinet, quod dictum seu locutio alterius, sic: locutio eius ut sic indifferens est ad verum, et ad falsum: quia quod movet dicto, seu locutioni illius unius, quod credatur illi, aliquid cognoscit in dicto unius, cui credit, propter quod credat, quod non cognoscit in dicto alterius, cui non credit; s. illud, quod quis cognoscit in uno, cui credit, propter quam illi credit, et quod non cognoscit in altero propter quam illi non credit, est ratio aliqua formalis propter quam unum, illi, cui credit, habet quasi determinatum ipsius ad loquendum potius verum, quam falsum, sive ut sit in se potius, quam ut non sit: quia ratio formalis innititur, et determinans dicentem ad loquendum potius verum, quam falsum, sive ut sit in se, potius, quam ut non sit in se, est ratio illa formalis motiva, quae ut cognita existit in loquente 34

mobit ad avenius fi exhibendus, cuicumque exhibit; adq. persu-
ntitiens dicens poti, verus, quæ falsus, sibi dictans dicens ad
loqdus reus ut ut in se, poti, quæ ut ut in se è ut vocat veritas in
loqdo xa reus: q veritas in loqdo xa reus cognita in dicenti è obus
fiali moribus, ipsi qui credo, cuicumque credo; quod verus sit sumo,
et 1a veritas in loqdo xa reus supra oes alias veritates in loqdo, e rao fio-
lis moribo, ut quæ deo credo avenum supra oes alias avenus firmi-
ssimo, iudicans verissima esse oia ea, quorum dixi dicta, aut locu-
ni sua tuus se prove.

35 Ergo, Xus ps, quæ exclusivo è oes altius, dictas
perfectiones a rone motivi sufficientis, sui proo. illud è obus fiali
motivus cualit requisitus ad avenius fi, quod sola, et rone sui potest
cognitus proponere et reddere dicta dei infalibit vera; sola persona [illegible]
ls, et sumus veritas in loqdo xa reus potest cognita proponere, et reddere fi,
et rone sui, dicta dei infalibit vera: q. maior nota, et minor: q sola
illa prima persona potest cognita proponi, et reddere dicta dei infalibit
vera; quæ fit, et rone sui habet proprio motivo fiali, et recepta propria,
reddere, et denominare dictas, seu locutiones dicentis infalibit vera:
quia enim persona potest fa reddere dicta dei infalibit vera, nisi quæ
habet fiali motivo, et recepta proprio, reddere, et denominare
dei dicta loqtis infalibit vera: et sola persona ls, et sumus ve-
ritas in loqdo xo reus habet fiali suo motivo, et proprio recepta
reddere, et denominare dicta dei infalibit vera, ut ex superi-
oribus, ostendi: q.

36 Infertur: q neque sapientia, neque veracitas, neque perplexus
ex utraque, neque dicitas deus se habent fiali suo motivo et proprio
recepta, reddere, et denominare dicta dei infalibit vera, ut expen-
denti unum, quod perfectiones propria, et fialia motiva mutabit: q sola veri-
tas in loqdo xa reus id habet fit ex proprio recepta, et speciali motivo:
q sola illa è rao fialis infalibilicandi, seu reddendi locutiones divinas
infalibit veras.

37 Dixit: illud è obus fiale motivus fidei nostre, et

quaecunque, ibi excludens aliud a quo movemur nos, movet ad fidem supernaturalem dictis Dei ut veris, et quo non movet ad fidem divinam intellectum, si sufficienter proponitur veritas in loquendo Christi, sic talis se habet, quod. Maior liquet enim: quia si sufficienter proponitur veritas in loquendo Christi talis, ut illa cognita habeat intellectus firmitatem credendi firmiter Deo in suo assensu, si cum securitate innitatur ad assentiendum tanquam vero obiecto locutionis Dei; et si illa non cognita non habeat firmitatem ad ita assentiendum: si enim intellectus non cognoscat in Deo perfectionem procedentem ex suo, et ex propria recepta dicta divina, sibi dictantem ad locutionem veram, et conformem obiecto, quo modo habere poterit firmitatem, cui propter authoritatem Dei dicentis innitatur ad assentiendum dictis Dei tanquam veris: quod talis se habet perfectio veritatis in loquendo Christi, ut illa cognita, et movente, intellectus moveatur ad assensum fidei et illa non movente non moveatur.

3° probari potest Christus: quia comparando 38
hanc perfectionem veritatis in loquendo Christi cum aliis Dei perfectionibus, ab ista distinctis, taliter se habet, ut etiam si reliquas alias non cognoscat intellectus in Deo, potest intellectus moveri ad fidem divinam, et hac non cognita non potest moveri ad fidem divinam: ergo haec perfectio est praecise ratio movendi ad fidem, et aliae non requiruntur, neque sufficiunt: consequentia colligitur ex dictis supra art. 26: sed enim praecognita hac perfectione intelligit in Deo infallibilem authoritatem indicando, et hac non praecognita non intelligit: si enim intelligit infallibilem Dei authoritatem in loquendo, intellectu complexo ex sapientia et veracitate, ideo id evenit quia illud complexum tanquam totum includit perfectionem nostram veritatis in loquendo Christi tanquam partem, concurrentem ad authoritatem infallibilem Dei constituendam valde plus accidentes sapientia, et veracitate Dei: cum ab utrisque illis recepta authoritatis infallibilis se tenet, veritate in perfectione inclusa veritatis in loquendo Christi, ut infra monuimus: Capite eius 3° ad sanctum dictum sententiam, satisfit.

39

Advertendum, contra nostram dictam arguit Aureolus. Quod fidelis interrogat cui credat firmiter, respondet, quod Deo illa revelanti: si iterum interroget

cur credo Deo revelanti trinitatem: resp. quia Deus est summa veri-
tas in dicendo: si interrogat ulterius, cur credat Deum esse summam
veritatem in dicendo, aut cur iudicet Deum esse summam veritatem: resp. quia Deus
quia veritas est ultima, et formalis ratio credendi, in qua sistit, et ultra
quam non transcendit assensus fidei.

40 In 4° loco, omittendo omnia responsiones adver-
sariorum, quas negando esse: totam vim rationis formalis, et ultimae credendi esse
in illa suppositione, scilicet, quod Deus est summa veritas in dicendo, nempe supre-
mus, quas nostra: quod si rogat fidelis, cur Deus sit summa veritas
in dicendo, respondet, quia Deus est, non ideo ipso tamen motivis sibi responso-
nis credendi mysterium trinitatis, sed scilicet tamen radices, sibi rationes a quibus
quaque excitantur in Deo perfectio summae veritatis in dicendo, seu proprio motivo
veritatis ad fidem illi praestandam, quod valde diversum est: ut patet exemplis:
ratio movens nos ad obediendum Deo, specificansque nostrae obedientiae
erga illum est, quod Deus, praecipiens habet ergo nos supremum dominium: ratio
sibi radix, unde Deo provenit supremum erga creaturas dominium, est Dei-
tas, a qua proveniunt reliqua attributa etc., ipsa tamen Deitas sic sumpta
non est ratio formalis obediendi: sed bonitas Dei dominantis. Item: si quis in-
terrogat Deum, cur velit Mariam Deiparam ducere uxorem; respondet forte, quia
diligens est; si rogat ulterius, cur Mariam diligens est; sane ratio, sibi radix,
ob quam Mariam diligens est, non se habet allicit, imo semper retraget volentis Dei
ad ducendum illam. tandem: si hominis veridicus assensum, et credi-
mus, ex motivo eius, veritas in dicendo sibi cognitae; quin autem, unde
illi provenerit haec perfectio, an ex bona indole, et propensione ad dicen-
dum verum, an ex bona parentum educatione, an ex bono, quod eminent,
nunquam mentiendi; est ratio illa sibi radix ex qua provenit, quod aliquis
veridicus sit, non est nobis ratio formalis credendi fidei humanae: quamvis Deitas
sit ratio, aut radix, ex qua ratione nostro provenit, quod Deus sit summa veritas
in cognoscendo et dicendo, non ideo est ratio formalis credendi fidei.

41 Adversariis aliter 1°
negando Deitatem esse ultimam rationem credendi, et in qua sistat assensus fidei: quia
interrogatio illa, cur credis Deum esse summam veritatem in dicendo

inquirenti stultissime finali hoi dicenti, se credere trinitatem, quia illam re-
uelauit summa ueritas in dicendo: etenim stultissima est interrogatio, qua petitur
ratio finalis alicui, ac si, cui, ipsa met ratio finalis proponitur scilicet. Quare cur
calor calefacit, cur unio unit; quia non est alia ratio finalis, nisi quia calor est, et
unio est: similiter non est alia ratio finalis; cur credendum sit summae ueritati in di-
cendo, nisi quia summa ueritas est, hinc est, quod ista interrogatio, cur credis deo reue-
lanti trinitatem non est stulta; quia credere deo, importat rationem aliquam distinctam ab
hoc, quod est credere deum, scilicet esse summam ueritatem in dicendo; at ista, cur credis summae
ueritati in dicendo, stultissima est, quia credere summae ueritati in dicendo non im-
portat aliquam rationem finalem distinctam ex parte obiecti motiui, praeter hoc ipsum, quod est esse summam ueritatem
in dicendo. Sic exemplum, haec est interrogatio, cur rosa placet, non est stulta
quia dat pro ratione finali, quod rosa pulchra est; si autem respondenti, placet rosa quia
pulchra est, interroges, cur pulchritudo placet, stultissime interrogas, quia
cum, quod rosa placere dat aliam rationem finalem, quae non est formalis ac esse rosae
videlicet pulchritudo, cum autem quod est, pulchritudinem placere non dat aliam rationem
finalem distinctam formaliter a pulchritudine, quae per se ipsa est ratio finalis placendi.
f. dicens 9 [illegible] 42
dicens. Arguitur 2° sic: eo ipso, quod Deus apprehendatur tamquam aliquid, appre-
hendit, illud esse uerum, per excellentiam ueritatis se ipsa immutabilis scientiae au-
thoritatis suae diuinae. atque Deus non apprehendatur summa ueritas in dicendo, ne-
quit sapiens et uerax: quod potest credi uero actu fidei diuini ut distincta fi
ab omnibus. Respondetur: quia sufficit apprehendi Deitatem etiam ut absolute attrib-
uto perfecta, ut absolute remoueat rationem sui obiecti imperfecto indicens Deitatem;
si autem tamen falsitatem, est imperfecto indicens Deitatem: quia sufficit apprehendi De-
itatem etiam ut absoluto attributo distinctam, ut apprehendatur non tamquam falsa; scilicet uerax
similiter, et alia sequuntur: patet maior: quia Deitas sicut se ipsa immutabiliter exigit omnes perfe-
ctiones, ita se ipsa repugnat immutabiliter omnibus imperfectionibus. Confirmatur: Deum, quod gratia sanctificans
sit repugnans cuilibet peccato, ac proinde odio Dei, desperationi, et infidelitati:
Ergo etiam repugnet mendacio loqui, et cuicumque peccato ueniali: ut non decipere
gratiam apprehendendam, repugnat odio Dei desperationi, infidelitati, atque emendatio,
et tamen non apprehendendam, quia esse charitatem, fidem, spem, et ueracitatem
quia apprehendere possum, sentientiae Deitatis repugnantem imperfectionibus, falsitatis,
mendacitatis etc., quia apprehendam, quod continetur perfectionibus attributalibus

quae etiam opponuntur his imperfectis, et uni quae imperfectioni opponi possunt plures perfectiones, sicut mendatio opponuntur unio hypostatica, vicio victoria, et veracitas.

43 Ad 2um nego ant: etenim ignoro prorsus, quomodo possit excellentia deitatis esse tute authoritatis suis dictis, nisi quatenus apprehendimus, deitatem loquentem habere excellentiam deitatis in loquendo: alia enim est excellentia deitatis in essendo, et haec constituit deitatem sibi ipsi infallibilitatem; alia est excellentia deitatis in dicendo, et haec constituit deitatis authoritatem, seu est authoritas ipsa perfecta qua illa, sub qua mihi debet repraesentari etc, sibi deitas, ut sub illa me moveat: quae eadem deitas sub alio conceptu repraesentata non me moveret ad assensum, ut si repraesentaretur mihi gerere, esse ut immensa; sed excellentia deitatis in essendo non est excellentia deitatis in dicendo: ergo excellentia deitatis in essendo non est tute sapientia, et immediate authoritatis suis dictis.

44 Ad 3um dico neg: sufficit enim ut abea removeat perfectionem omnis imperfecto, secundo neg; ut abea removeat et positivae imperfecto illa, quae excludit deitas per suam formalem, ex qua ante perfectionem removit omnia alia imperfecto, quatenus non recipit etc aliqua: sicut perfectionem habet ad alias pertinentes attributa: non recipit etc ab illis affirmatur: ideo etiam praescindatur a perfectione tuendi verum, et ab imperfecte tuendi ipsius, opinio mais semper dicitur; si enim deitas ut dicta formaliter non est immediate omnis perfecto, sed radicaliter quia illa exigit, quia non ... principia immediate aequatur omni imperfectioni, sed radicaliter quia exigit istane et illa, et illa perfecte, per quas haec, et illa, et illa immediate, et positive excludit imperfecto.

45 Ad 3um dico ant, nego conseq: ratio nota est quia in tali ... reducere specialis ..., sanctitatis ..., ... esse ...: neque enim ..., non posse opponi uni vicio plures virtutes, et perfectiones, dummodo in tali vitio reperiatur ... ... quae in ... formali talis virtutis: sic charitas opponitur mendatio, quae est ... displicere Deo, cui charitas

placere intrinsece et connaturaliter invenit: mendacio vero opponitur obedi-
cia, quam invenit in illo, quod a Deo prohibitum sit; vel quia prohibitum a Deo fugit
obedicia ex iis sunt obiecti formaliter, veritas vero ut sic physica ab omnibus
physice fit, et immate opponitur iis imperfecto, quas fecit suis explicitis
conceptis excludit, sine quo, sed invenit connaturaliter cum suo explicito concepta
veritatis: imperfectis a falsitatibus, aut mendaciis neque fit a concepta explicito veritatis
excludunt, neque formaliter moriens habent cum concepta explicito, et formali veritatis se-
cundum conceptu intus aie, seu tamen remota, seu radicali 46

Arguunt 8. alii.
Obiectum formale moribus est fi est per illa veritas, que cognita determinat ad assensum dig-
norum dei; sed veritas cognita determinat ad assensum rei a Deo dictae: ergo. Pro-
batur: ex sola apprehensione horum extremorum, veritas et falsitas in loquendo
potest intellectus, neque sufficienter determinari ad affirmandum simpliciter Deus loquitur locutione
vera: ergo sola veritas potest esse id, quod ex parte Dei determinat intellectum ad assenti-
endum dictis Dei. Antecedens constare videtur: probatur consequentia: quia id, quod determinat intellectum, ut
affirmet Deo repugnare falsitatem, sufficit, ut affirmet, Deum loqui simpliciter verum.
Confirmatur 1. veritas sola est sufficiens determinatio, ut intellectus cognoscat Deo convenire
omnem perfectionem: ergo sola ea est sufficiens, ut affirmet, Deo convenire veritatem in loquendo. Confirmatur
2. ergo ea sola verificat hanc propositionem, si Deus loquitur, loquitur verum, ut in se. Confirmatur 3.:
ea perfectio, que neque stare in Deo cum falsitate in enarrationibus verbi, suffi-
ciens est simul cum testimonio Dei ad assensum in enarrationis; sed veritas simul
cum testimonio in enarrationis, neque simul stare cum falsitate in enarrationis: ergo veritas
simul cum testimonio Dei: est sufficiens determinare intellectum ad assensum in enarrationis
sufficienter quod obiectum formale moribus fit, quam credit in enarratio.

Ad argumentum 47
neccessario mari, negando maiorem: Ad probationem distinguo antecedens: ex sola apprehensione horum
extremorum veritas et falsitas in loquendo si praescindatur ab omnia alia perfectione
decipiatur determinari non potest intellectus determinari ad affirmandum Deus semper loquitur locu-
tione vera, nego antecedens: si veritas decipiatur, et ut est a parte rei, omitto antecedens.
Etenim neque intellectus determinari ad affirmandum, Deum semper loquitur locutione vera,
nisi representetur Deus ut decipiens, sed quis illi repugnat locutio falsa: sed
decepta veritatis praescindatur ab omnia alia perfectione non representatur ut, ut deceptus,
sed quis illi repugnat locutio falsa; ergo deceptus est perfectio, quod veritatis in

loquo x^o rei; q[uia] certa veritate propositionis ab omni alia puse, neqz sufficienti elevari ad id asserendum.

48 Ad 2^m argumentum ans, et 1° conseq.

nego 2^m in sensu formali: ratio e: q[uia] aliud e q[uo]d est veritatis propositionis sumpta ut ratio agendi, seu radix ignoto modo ei sciendi ex qua cognita deducat[ur] ipsa, illi convenire ex puss; aliud, q[uo]d ipsa propositio sumpta sit sui puso. 1^m e verum, et 2^m falsum, et ideo supposicionis distributionis ergo dico q[uod] ipsa veritas non sit 1^a veritas in dicendo x^o rei; licet sit ratio ut inde cognoscatur, conveniendo 1^a veritati in dicendo x^o rei inde, q[uo]d ipsa sit non veri- ficatur per illa. Datur exemplo: veritas sola e sufficiens dicenda, ut inde asserat[ur], illi convenire omnipotentia; q[uia] tamen ipsa veritas propositionis e dicitur non e ipsa omnipotentia, ideo non e ratio formalis deductiva ad extra, et ideo non verificatur ipsa per se, deus producit ad extra, similiter q[uia] neqz e formaliter dicta 1^a veritas in loquo x^o rei: unde neqz e ratio formalis dicenda, et nota asserendum formaliter neqz verificatur per illa, sed deus loquitur, loquitur ut e iure.

49 Ad 3^m arg dis-

tinguo: ca[usa] puso, quia ut recepta a nobis neqz stare cum falsitate in creaturis e sufficiens ad asserendum in creaturis, concedo, quia neqz stare nego: propositio recepta a nobis verite, et tunc veritas dicens in creaturis, neqz veritas neqz falsitas in creaturis nobis apparet: et ratio est potius: q[uia] stante ipsa hoc ergo omnis perfectionis radix simpliciter simplicis author, ens a se, potens ignorare 1^a veritatem in dicendo x^o rei esse puss simpliciter simpliciter: q[uia] per receptionis illius veritatis non excluditur ignorancia huius veritatis, deus e summa veritas in loquo x^o rei. ut q[uia] mihi apparet tunc veritas dei non posse stare simul cum falsitate, et me moveat deus ad asserendum per sanandus illius dicentis, non sufficit representatio sub hunc receptionem; deus e deus, deus e ens a se, deus e radix omnis perfectionis simpliciter simplicis, nisi adiungat[ur] hic explicita representatio dei sub hunc respectum, deus e 1^a veritas in loquo x^o rei

50 Notandum est hic q[uod] alios aliquis 1° dum nostris dictis, et primo in illis nostris explicatione, propter ita causalis esse verissima; ideo credo trinitas deo dicenti, se esse trinum, q[uia] loquens e summa veritas in loquo x^o rei: hanc q[uia] esse falsam in sensu formali: ideo credo trinitas deo dicenti.

si se esse sumus quo loquens est Deus: unde infert, quod ratio formalis motiva quae cognita in Deo me movet ad assentiendum summe dicta Deo, est formalissime veritas, sive quod Deus sit Deus, sive quod Deus sit summa veritas in loquendo ex parte rei. Assumptum vero probat: quia de quocumque supposito ego cognoscerem, esse summam veritatem in loquendo ex parte rei, equaliter illi crederem, et equaliter me elevaret ad credendum ipsi dicenti summe: quod explicat pariter ista: ideo vere dicitur, quod ratio formalis, propter quam paries albus, me movet ad videndum ipsum, non est formaliter quod sit paries; sed quod sit albus: quia quodcumque subiectum esset album, illud me elevabit ad videndum illud: quia si quodcumque sit cognitum cum summa veritate in loquendo ex parte rei, equaliter me elevabit ad assentiendum illi dicenti, verissime, et formalissime colligit, rationem formalem, et immediatam propter quam in Deo cognitam me elevat Deus ad credendum illi, non esse Deitatem qua Deus est; sed quod Deus sit summa veritas in loquendo ex parte rei: quandoquidem hoc praecise, seu perfectio summae veritatis talis est cum sumus formalissimus receptus, ut cuicumque supposito cognovissem inesse, equaliter illi crederem omnia, quaecumque dixerit, sive suppositum loquens sit A, sive B: quia verissima est illa propositio, et falsa data in sensu formali. Capitur sic Aliorum argumentum.

Adversarium sic dictum obiicit Gaspar H.: quia primarium est, Deum infinite sapientem aliquid iudicare, absque alio motivo potuit credere et assentiri rei a Deo dictae; quia Deus, infinite verax in cognoscendo eo iudicat: quia absque perfectione veracitatis, qua Deus inclinatur ad loquendum dicta conformiter ad iudicium quod habet de rebus, potuit Deus movere ad assensum fidei ipsi dicenti praesentandum(?). 51

2º negando antecedens: quia quamvis primarium est, Deum infinite sapientem aliquid iudicare, ideo illi dicto credit, quia persuasus est, quod dictum Dei conformatur cum iudicio infinite vero: non enim ex eo praecise, quod dictum sit infinite sapientis, proponitur ut verum; nisi adiungatur conformitas dicti cum iudicio infinite sapientis: unde motivum credendi non erit sola sapientia infinita, sed perfectio alia simul, scilicet veracitas, ratione cuius conformat dictum externum cum iudicio interno: et hoc ergo erit motivum materiale(?), quatenus ex utraque perfectione simul sumpta infertur formaliter perfectio summae veritatis in loquendo ex parte rei. Adde, non posse quempiam persuaderi Deum infinite 52

sapientis cuius iudicialis, sicut dicit ut credat, non sufficit quando
dicat, quod habet tantum quasdam inclinationes ad secta logices ad extra, sicut iudiciis
: nemo in bona conscientia vel dicitur esse quod ita iudicatus esse: deficit igitur
hic alia praemissa, ut dicitur iniustum.

53 Solvitur, 3us dicens divini fideles

Prima ratio. Sola divina veracitas constituit Deum potentem infallibiliter dicere verum et
omnino incapacem dicere falsum: ergo ipso solo fundatur potentia assensus infallibiliter
veri eo quod a Deo dictum. Probatur antecedens: quia veracitas intrinseca ex proprio suo
conceptu conformitatem dicti cum mente, dicentis obiecti interne, et per se illa, quae
sola intendit conformitatem dicti cum mente; [illegible] est ergo sola illa virtus
et Deus omnino incapax dicere falsum. Probatur 1o: quia veracitas intrinseca, cuius
propria differentia exigit conformitatem locutionis cum iudicio in se et obiecto ut
est in se: et intendit realiter conformitatem dicti cum obiecto ut est in se. Probatur 2o: sola veracitas
est ex proprio conceptu moribus expressa Dei relationis, ratione cuius potentia quilibet
credens assentiri tunc, sicut dicto Dei, absque formidine erroris: quia sola est
conformis finali moribus sufficiens ad hoc. Probatur antecedens: si igitur secto conceptu
veracitatis Dei esse incapacem dicendi falsum, si intrinsece, quod ex natura sua
inconiungibilis cum dicto falso: et extrinsece, quod Deus decernit negare suum
concursum ad dicendum falsum, quilibet credens crederet tamen, dicto absque formi-
dine erroris: ergo cum secto illo, veracitas Dei esse incapacem locutionis
falsae, quae intrinsece est inconiungibilis cum dicto falso, exigitur quod se extra per se
fit Deus sapiens infallibiliter incognito, potentia tamen quilibet credens potentia illi
dictum sine formidine credere ratione obiectionis veracitatis Dei.

Secundo

54 Arguunt contra alii: Probatur contrarium, eo quod contra negatur antecedens: ratio est: quia sola
divina veracitas constituit Deum incapacem mentiendi, seu dicendi contra mentem quo et
incapax est Deus dicere falsum, si aliquando potest conveniat ipsi per hoc: quia nec intendit
dicere, et immediate conformitatem dicti cum obiecto significato, ut est in se, seu est in
intrinseca Dei: quia intrinsece Dei [illegible], ideo mediate sola veracitas intendit
potentia conformitatem dicti cum obiecto ut est in se. Contra minorem antecedentis, eo quod contra: quia veracitas
quae intenderet [illegible], et immediate conformitatem dicti cum obiecto, ut est in se, non esset vera
veracitas; nec per se forte in ratione veracitatis illa, quae se intendit conformitatem
dicti cum mente: et ratio est: quia per se veracitas est virtus voluntatis, quae dicens

vult animo significare suum assensum cum iudicio suo, et signo ex deliberatione
perfectum mendacitatis supponere vult tune isti, verbis, loquens directe per actum
interiorem, et non per actum internum ipsius. Pro contra: quia dicere per hoc quod loquatur de
eo, ut actu interno, excludit imperfectum mendacitatis: imo si per impossibile
Deus, interius, dicat, et veracitas velle loqui directe, ut actu interno, et non per actum
interiorem eo ipso non esset veracitas, sed mendacitas.

Ad 1^m argumentum affirmantis, 55
et contra; in nullo deducitur oppositum: quia alia veracitas qualiter intendat significare
conformitatem cum iudicio interiori in falli dictis ut actu interno, quod falsum est, iudicio,
ipsorum scientia ab hoc iudicio, cum quo significare intendit, non sufficere ad fundandum
assensum firmum eliciendum, sed simul cum iudicio fundare assensum, quatenus
simul cum iudicio infalli explanando significat infallibilem locutionem cum dictis ut
actu interno. Videantur dicta a nobis hac supra n.º 29.

Ad 2^m argumentum negantis: 56
et 3^m eliguo ansa: si quis certo sciret quod aliquis credens credere illi, dictis
a Deo, formaliter motivis sine perfectione talis veracitatis, negans: sine per-
fectione veritatis in loquendo &c, quod includat talis veracitas, et addens:
et sicut certum aliquid est - summa veracitas Dei incapax fallendi falli,
formaliter, et expresse talis, non dicit solum perfectum veracitatis in Deo, sed consequentiam
in Deo, et dicit virtutem declarandi Deum ad respondendum locutionem externam
cum iudicio interno. Veracitas a Dei incapax fallendi falli dicit virtutem declarandi
Deum ad respondendum locutionem cum obiecto intrinseco, sed dicit perfectionem veritatis in loquendo
&c; hic autem ratio est tunc obiectum formale motivum, et quod prudenter credere
dictis Dei, sufficiens quia Dei authoritas ipsi intrinseca physice, et moraliter
quam dicens honore, et se apud homines habentem, unde dicta supra n.º 27.

Ad ultimum, 57
Ex dictis constituunt Patres obiectum formale motivum esse, quia in eo sit, quod
Deus non potest falli, nec potest nos fallere in suis dictis; sed Deus, sine infallibili scientia
propria, non potest falli, et per suam veracitatem non potest nos fallere: ergo in complexo
duplicis istius perfectionis scientiae, et veracitatis Dei, situm est obiectum formale motivum fidei.

58 Respondeo negando maiorem quoad 2 partem: quia dummodo sit 1a pars, scilicet Deum non posse nos fallere in suis dictis, loquendo de Deo, alium autem ensi, stat tota ratio formalissima obiecti moralis, scilicet praefata veritas in loquendo Dei: etiamsi non decipiat 1a pars, scilicet quod non possit falli in suis cognitionibus, et iudiciis: etenim et supposito loquentem esse capax deceptionis mentalis, dummodo ex perfectione propria sit incapax locutionis talis, et disformis dicto, sibi erit necessario, et determinate ex perfectione propria ad loquendum conformiter rei, summa in illo authoritas in dicendo dei perfecta, et obiectum formale motivum assensus firmissimi cuiusque dictis praestandi.

59 Addo quod licet supponamus utrasque permittitur, quatenus non potest nec potens falli in suis cognitionibus, nec potens fallere nos in suis dictis, erit tamen summa authoritas in dicendo; atque mirum verò pars in rigore fallere, quod sit ratio summae veracitatis, neque non fallere Deum: et ratio iam superius insinuata est: quod veracitas ut talis, se excludit a Deo imperfectionem locutionis disformis cum mente, ut loquendo stare potest, quod excludat imperfectionem locutionis disformis cum mente et sit imperfectio locutionis talis, sibi disformis dicto: in me veracitas non excludit, quod Deus non possit fallere in suis dictis: Deo enim quod nos fallere in suis dictis nihil est aliud, quam proponere, et dicere ut verum, quod verum non est: quod si non excludit [illegible] veracitas, ponere dicere nobis, et proponere ut verum, quod de ipso verum non est, non excludit veracitas ipsum nos fallere excludit quod veracitas, quod Deus velit nos fallere; non tamen excludit quod Deus possit nos fallere: quae duo diversa longe sunt: stare enim potest, quod loquens non possit velle disformare locutionem suam cum mente, et quod possit disformare locutionem suam cum dicto: hoc enim pertinet ad sanctitatem, seu veritatem moralem; quae a quocumque praeiudicio sanctitatis, et veritatis moralis accidere potest.

60 Obiciunt 3o. [illegible] ex 2 sapientia, et veracitate negat stare cum falsitate rei, quam revelat, seu dicit a Deo: ut patet in hoc silogismo: Deus neque falli potest, neque mentiri; sed dicit mortuos esse resurrecturos; ergo mortui resurgent: neque est dubitare, quod maior, et minor propositio non possint esse simul vere quin etiam conclusio vera sit: ergo praedicta [illegible] omnibus mortuis immanens

ad amentis fi. quistandus erant. Ideo est: q̄ p̄missa mar illi, sub quo
quis dicitur ad amentis, exprimitur p complexu ex D. sapiō, et veracitate.
Confirmat 1°: complexu illud reddit infallibiliter vera dicta Dei, hoc ipso, quod dicta
Dei sint; q̄ ē obiectum formale motivum fidei: ans pr: nam ex sapia summa, et sum-
ma veracitate Dei infertur evidenter oia dicta Dei habere veritatem physicam, seu
conformitatem cum obiecto dicto. Confirmatur 2°: complexu illud ex reaptiu suo formali repug-
nat cum locutione physice falsa: q̄ ex suo formali reaptu connectitur cum locutio-
ne physice vera: ergo sequitur, ans pr: q̄ implicat, summe sapiens, et veracitas sum-
mus esse in suo esse reali, quin hoc quodcumque loquatur conformet locutionem
suam cum re dicta.

R.o argo ad ans: negat stare in sensu falsitatem rei dicte 61
a Deo, recedo ans, negat stari sine distinctione complexi quin cendentis ab
actualibus perfectionibus dicta sunt a complexo, et inclusa, et illata sunt a complexo nego
ans; nomine perfectionis dicitur sunt a complexo, et inclusa, et illata sunt a complexo,
recedo ans: etiamsi illa sola perfectio negat sunt, et non nostra stantibus fal-
sitate rei dictae a Deo, quis sunt, et non nostra habet per munere reaptu et
motivo proprio conformare infallibiliter locutionem externam cum obiecto dicto; hoc
non habet complexu ex D. sapiō, et veracitate, si praescindibile foret forte a
perfectione summa veritatis in loquendo ad nos: nos ita praescindimus, ex explicavimus,
et reaptu conformandi cognitionem cum obiecto, et locutionem cum mente, quin explicavimus,
conformandi locutionem cum obiecto reti inter: confirmare q̄ dicit mens nostra, dicti-
pere in illo complexo sed alias perfectiones dictas sunt a complexo, et inclusas sunt ut partes,
et illatas a complexo, sicut veritas in loquendo ad nos, ut dirigiatur sunt, tale complexu non
potest stare in falsitate rei a Deo dictae; q̄ ut moveat intellectum nostrum ad assensum
et infallibiliter ordinationem, fit necessario requisitum, quod formet sed illud reaptu de
D. sapiō, et veracitate, sicut deducat ex D. sapiō, et veracitate sed illa per-
fectio veritatis in loquendo ad nos: cum q̄ complexu illud obiectum motivum mavult,
et immanet erit 2° illa D. perfectio inclusa, et illata a complexo.

Hinc ad 62
1.am confirmationem dico ans. complexu illud reddere dicta, immane, et non seu
dicta Dei infallibiliter vera, nego ans, mane, et non perfectionis dicimus

in complexo, et inclusiue, vel illatis a complexo, concedo ant. Vide dicta in disp.
nº 38, ubi probauimus, sic esse perfectionem reddere scientiam, et immatam seu sui
dicta Dei infallibiliter vera, quia habet scientiam, et notitiam complexo quo videt
sua dicta Dei infallibiliter vera, dicit ipso, quod dicta Dei sint, quali sit sola, et
perfectio veritatis in loquendo ex rei.

63 Ad 2m Arg. Eiusque anti dicta: complexus illud pugnat cum locutione prorsus falsa ex recepto suo finali; quatenus praescindenti scientia ab omni alia perfectione distincta a complexo, et inclusa, vel illata scientia complexo, nego ant.; quatenus includenti, aut inferente perfectionem aliquam distinctam scientia complexo, concedo ant. Quia cum negare non possumus, quod simpliciter summa sapientia et veracitas summa sit in subiecto, quia recte formaliter opponitur cum dicto aliquo; atque omnis norma quae recipit finalitatem aliquam, vel illas quae ex parte et formalitates dicas; alia denominationis ex vi eius ad cognoscendum obiecta, ut est in re, denominationis ex vi illius ad dicendum res, ut est in mente; denominationis ex vi illius ad recognoscendum res, ut est in se ipsa: et cum haec ultima finalitas sit perfectio quaedam perfecta distincta a singulis, tum divinis, tum collectis vel denotatis, et non plurimis immata sine sui pugnans cum locutione falsa; inde est, quod non cognoscat sine immatae intr. non et ista repugnantia locutionis falsae in Deo, nisi cognita ista perfectione, et cum haec sit distincta a complexo illo, vel in illo includatur, aut ab illo scientia inferatur, ii recipit illa intr. in complexo, ut complexus est, et ut praescindit ab omni alia perfectione distincta; si in complexo ut includitur, vel ista perfectio continetur in complexo sine sui scientia, et immatae, sive perfectio inclusa, aut illata: sibi si recipit intr. in complexo repugnantia ista cum locutione falsa; quatenus complexus sit ista aliquid, et necessitate cum perfectione ista repugnantiae ad locutionem falsam; quatenus complexus includit, aut infert perfectionem finalem repugnantiae ad locutionem falsam, tanquam perfectio scientiae inadaequate distincta a complexo, et separabilis scientia a complexo. Vide dicta in sup. ori 81.

64 Obiicies impugnanti, illa perfectio, quae necessitat Deum ad loquendum locutione conformi cum obiecto est finale obiectum monitum scientiae complexus ex sola sapientia, et veracitate necessitat Deum ad loquendum locutione conformi cum obiecto; quod est actus finalis scientiae. Maior videtur clarissima, et minor probatur: quia, Deus loquitur aliter ac est in se: ergo, an dicas scientiam talem

sc habere, an innotet? Si his: determinatur in deo distinctum, veracitatis, i
ejus distinctum, sapientia infallibilis: quia ex eo quod loquatur deus, eius est ut sit in se
infinite evidentiae, i actu affirmamus complexus ex utraque illa perfectione: quia complexus
ex utraque illa perfectione necessitatis deus ad loquendum semper conforme formam cum obiecto.
Probatur. Perfectio implicite infinita, quod si deus loquatur de obiecto, loquatur de
eo, ut est in se, est formalissime veracitas in loquendo, quia eius, sive determinatio dei
ad loquendum, si loquatur de obiecto, ut est in se; et illud complexus est illa perfectio, quae
implicite infert, quod si loquatur de obiecto, deus, loquatur de eo, ut est in se:
ergo est formalissime veracitas in loquendo, quia eius, sive determinatio dei ad loquendum, si
loquatur de obiecto, ut est in se. Maior videtur manifesta: nam est legitima ar-
gumentatio: datur eius infinite sapientis, et verax: ergo si loquatur infallibiliter loquetur de
obiecto ut est in se, sive locutione conformi cum obiecto, et equivalenti iudicio in
fallibiliter vero: sed antecedens huius argumentationis quae constituit per predictum con-
plexum: ergo formalissime tale est, quod implicite infertur, quod si tale eius loquatur,
loquitur de obiecto ut est in se.

In his argumentis non impugnatur nostra ultima dicto, neque
resolutionem nostram ultimam: quia complexus in illo complexo formaliter in eiusdem obiectis formalissimo-
ribus sunt non tamen probatur, illud complexum esse formale: nec probatur, illud complexum ra-
tio requiri, ut in deo intelligatur formaliter, conceptus necessitatis, et determinationis ad loquendum
conforme conformi cum obiecto; sicut in conceptu subsistentiae in eiusdem ratione formalissima
entis, et in conceptu sensationis ratione vitae: non tamen subsistentia constituit rationem formalissimam ent-
is, neque sensatio rationem formalissimam vitae: quia neque ad rationem formalem entis requiritur conceptus
subsistentiae, neque ad rationem formalem vitae requiritur formaliter sensatio

Adhuc in nostra sententia distinguo maiorem:
illa perfectio, quae dicit suum conceptum adequatum, et totalem necessitatem dei ad loquendum
locutione conformi cum obiecto ut est in se est formalis, et immaterialis obiectis minoribus formalibus, con-
cedo maiorem: quae dicit conceptum inadequatum, et partialem, nego maiorem. Mirum similiter distinguo,
et consequentiam nego: quia ita arguunt, nolunt distinguere prius, aut perfectionem perti-
nentem per se formaliter complexum formaliter, aut ratione formalis talis perfectionis: an sit sit adequate,
et convertibiliter idem cum perfectione complexo, an distincta, et in inadequate idem; sicut
idem adequate, convertibiliter, et ratione sui perfecti complexus, esse rationem formalem, etc., formalis;

n. a si sit idem inadeque solis, et quatenus pons finalis includit

exemplaris

63 demonstrant: humanitas est finaliter animalitas: quia non est idem adeque, et convertibilit cum illa, ideo nullas argumentatio ista humanitas est finaliter animalitas; sed animalitas est ratio finalis intelligibilis: quod humanitas est ratio finalis intelligibilis: item nullo est ista; subsistentia est finaliter ens; sed ens est finaliter ratio existendi: quod subsistentia est finaliter ratio existendi: similiter nulla est ista argumentatio; complexum ex Dei sapientia, et veracitate est finaliter necessitas, aut determinatio Dei ad loquendum conforme cognitionis obiecto; sed necessitas, aut determinatio Dei ad loquendum conforme cognitionis obiecto est finaliter ratio motiva ad assensum fidei: quod complexum ex Dei sapientia, et veracitate est finaliter ratio motiva ad assensum fidei. vitium in omnibus his, et similibus argumentationibus est; quod fit transitus a parte ad totum, attribuendo toti sibi perfecti complexo includenti pons finalis partium [illegible] perfecti inclusi esse quod obiectum finale sit, est esse pons finalis motivum, quia includitur quidem in illo perfecte complexa; et tamen negatur illi attribui, quia propter defectum identitatis finalis adeque negatur toti tribui, quod sibi competit per partem sui: sicut propter defectum identitatis realis adeque inter positum physicum, et magis [illegible], et ita est in isto silogismo: materia prima distinguitur inadeque a forma substantiali; sed positum physicum est materia prima: quod positum physicum distinguitur inadeque a forma substantiali

64 Ad confirmationem distinguo majorem: perfecto mysterio in fieri se est finaliter adeque, et convertibiliter, vel inadeque, non convertibiliter veritas in loquendo Dei, omitto majorem: est finaliter adeque, et convertibiliter, nego majorem. minorem similiter distinguo: sed illud complexum est finaliter adeque, et convertibiliter illo perfecto, quod mysterium in re ad quod Deus loquatur conforme obiecto, loquitur conforme ei ut est in se, nego minorem: est finaliter inadeque, et non convertibiliter, concedo minorem, et nego consequentiam. Admissis propter quae dictum est in numero 62. sed aliud est ans obiectum argumentationis; aliud obiectum motivum ad assensum fidei, infertur quidem ex ante obiecto sapientia, et veracitate Dei in tali conceptu [illegible] veritas in loquendo Dei; non tamen est ratio motiva ad fidem ans illud obiectum; sed pro [illegible] ista, [illegible], [illegible] ante: ex ante obiecto Deitas in [illegible] quod si Deus cognoscat, cognoscit et cognitione conformi cum obiecto, et quod si Deus operari ad extra operatur per omnipotentiam; nec tamen ans obiectum est finaliter ratio cognoscendi, et producendi ad extra.

Caput VII. Arguitur Adversus Ultimam nostram resolutionem: et solvuntur.

Arguitur 1º contra ea: quod Deus nequit suis personis non esse ut [illegible] communi conformi cum obiecto quod existit sed cum persona modo debito [illegible] authoritatis in factis in dicendo, et [illegible] non obiecti et [illegible]. Ans. probatur 1º: quia persona 69
Christi non fuit vitalis, et realis; sed persona, quae non fuit vitalis, et realis, nequit modo
debito [illegible] authoritatis in factis in dicendo: ergo. Probatur minor: quia authori-
tas in factis in dicendo est persona propria suppositi realis: quae [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] persona, quae non reali, et vitali modo, sed [illegible] quae [illegible]
et [illegible] [illegible] fieri in locutionibus [illegible]. 2º probatur ans.: quia persona
[illegible] cum authoritate in dicendo, et cum [illegible] authoritatis [illegible]
[illegible] authoritatis in factis in dicendo; sed persona necessitatis in loquendo
communi conformi cum obiecto et [illegible] cum authoritate in dicendo, ut in supp-
osito naturali sapienti, et veraci; et cum [illegible] authoritatis, ut in supposito
naturali errante in obiecto suis iudiciis, et naturali mentiente in obiecto suis locutionibus,
de quo [illegible], supra num. 51. 94.

Ad primum ans.: ad probationem 1º omissa maiori 70
negamus. Ad cuius probationem [illegible] antecedentis: ut enim sit debito modo [illegible]
authoritatis in factis in dicendo, quae propria est suppositi realis, sufficit plane
quod sit persona propria personae, aut per suppositionem vitalis, et realis, a qualis est per [illegible]
[illegible] locutionibus ad extra, quae est illi persona [illegible] ex necessitate, et [illegible] ad lo-
quendum locutione conformi cum obiecto, ad quod cum [illegible] exercuerat: [illegible] persona elevans
[illegible] intellectum ad cognoscendum per cognitionem conformi cum obiecto, et modo debi-
to [illegible] et in factis [illegible] in cognoscendo. licet ea [illegible] persona non [illegible] realis:
et quod persona propria suppositi intellectivi: tam vitalis enim est cognitio intellectus,
quae cognitio erronea de obiecto: locutio enim externa propria est suppositi realis;
licet non sit ipsa actus vitalis; sed [illegible] actus vitalis intellectus, et voluntatis: itaque
[illegible], [illegible], [illegible] propria suppositi vitalis, et realis, elevat quod intellectus
ad actus vitales [illegible] obiecto conformes.

Ad 2º probationem antecedentis, negamus: quod [illegible] necessitas 71
loquendi conformis cum obiecto in supposito necessitato ad [illegible] decipi in suis iudiciis

et ad 3m ex mente n. in tuis dicitur non esse quia solum locutionis compositio
maxima: unde non distinguit authoritas dicentis; authoritas quae est ipsi-
so decentia, et excelentia subiecti, [illegible] et honore, et fide, in
quibus dicenti [illegible] qui multo dixim, authoritas dicentis, [illegible]
[illegible] suprema veritas in loquendo ex se, sed dicentis [illegible]
ipsius ad loquendum locutione [illegible] dicto: in [illegible] aliud non [illegible]
necessitatis, et determinationis ad loquendum ex se, hic sunt eximentes a deceptione
in iudicando, et mendacitate in loquendo; [illegible] posita fore, et indicens [illegible]
quibus authoritas ipsius quod subiecti locutionis respicit. fateor, talis necessitas [illegible]
[illegible] movere ad assentiendum [illegible] dicto [illegible] hoc illo, negatur talis assen-
sus fore [illegible]: [illegible] ad assentiendum utcumque non requirat [illegible] motivi; ad assen-
tiendum [illegible] assensu fide motivo; quod debet esse authoritas dicentis [illegible]
ipso, et excelentia subiecti, et motivi.

77 Arguit 3o. locutiones dei ponunt me medium
ad assensum fidei; [illegible] ego [illegible] illas ut determinatas ad veritatem, et determinatas excludentes
falsitatem; [illegible] est [illegible], locutiones [illegible] esse determinatas ad veritatem, et determinatas excu-
sibiles falsitatis; [illegible] est suprema veritas in loquendo ex se; [illegible] dicitur [illegible]
esse [illegible] per locutiones dei [illegible], quod me moveat [illegible] summa veritas
in loquendo ex se: [illegible] non est [illegible] motivum [illegible] requisitum ad assensum fidei. [illegible]
videtur [illegible]: [illegible] quod locutio aliqua [illegible] ponit esse [illegible] per [illegible]
[illegible] dicto [illegible]: quod qui illa perfecte cognosceret, [illegible]
[illegible] mimica, et [illegible] talis locutionis ad assentiendum [illegible] qui illa
proposito, et [illegible], [illegible]: [illegible] talis locutionis [illegible]
[illegible] ipsius [illegible] esse [illegible] summa veritate dei in loquendo.

78 Ad [illegible]
arguens, quo in aliis fidei utitur [illegible], [illegible]: locutiones dei [illegible]
ante illas, ut determinatas ad veritatem excludentes falsitatem, quatenus conveniunt fidei
a deo, sive quatenus [illegible], [illegible] ex alio titulo, sive quatenus [illegible]
[illegible] locutiones [illegible], negatur: [illegible] est [illegible], locutiones dei
esse determinatas ad veritatem, quatenus conveniunt [illegible] a deo, seu quatenus [illegible], [illegible]
deus esse [illegible] veritas in loquendo ex se, negatur; quatenus [illegible] [illegible], et determinat

ex alio titulo adveritatem, credentis; hinc, quod propositio sollicitat aliquid de i-
stius non decipiat, locutionem Dei incidentem adveritatem, ut de fide, sicut
provenientem a puritate Dei intrinseca loquentis, quae dictat locutionem adversus potentias,
quae falsum proferre possunt; locutio Dei non movetur ad assensus fidei; et ideo
est: quod fidelis de fide assentit obiecto revelato propter locutionem Dei ut sufficientem
auditio incapaci dicendi ipsum aliter ac est in se: non enim credit actu fidei dicto
alterius; quod dicitur est; si quod dicitur est alterius, determinantis per authoritatem, aut puritatem propriam
ipsius, dicens ad veritatem, et excludentis per eandem puritatem falsitatem a modo dicto.

Hinc, 74
quod assensus, qui innititur puritati intrinsecae illi locutioni Dei adextra, non innititur
locutioni Dei, ut de fide, reduplicando supra puritatem intrinsecam Dei loquentis
a qua illa locutio est fide Dei; probatur quod ille assensus non esset fidei, quia Deo loquenti
credimus, propter ipsius authoritatem, et puritatem in dicendo; sicut illa locutio est manifesta-
tio Dei quae est, per illam manifestare obiectum aliquod; adverte si [illegible] innititur
illi propter suam intrinsecam, et talem puritatem, non acciperet [illegible] illam ut fidei, et reduplicative
de Deo: quod si sic accipit, quod accipit ut dictatam a puritate Dei loquentis ipsi lo-
cutioni extrinsecam adversus potentias, quae ad falsum, quae de facto puritate est fide, et summa
Dei veritas in Verbo Christi.

Arguit 2°. fideles communiter credunt mysteria nostrae fidei, 75
per quae illis credendis assentiunt, sine motivo Dei, ut est veritas in Verbo
Christi; si illorum assensus esset fidei: quod datur assensus fidei, qui non habeant pro mo-
tivo Deum, ut est veritas in Verbo Christi: quod haec persona non est obiectum specificum, et mate-
riale ipsius.

Ad argumentum, ad formalitatem cujusque opinionis de alijs opinionibus, ejusmodi 76
assensus, communiter elicitur a fidelibus, unice speciebus relictis in memoria fidelium ob
actibus, antea fidei: species ab ipsis dupliciter se possunt habere: 1°, repraesentando h-
[illegible] quod motivum Dei veritas propter quod elicitur assensus, antecedenter fidei:
2°, se repraesentando mysterium, aut obiectum materiale creditum: si 1° modo se ha-
beant species, assensus vi earum elicitus erunt fidei; si 2° modo, non erunt
fidei assensus; et ideo in nota: quod fidelis de ut talis est obiectum exhibitum
Deo, cui credo, et cui, authoritati me summitto; quod quod non repraesentat mihi

ode, aliquid dicens tecum tentans saltem praesentationem tenui, neque Deo obligatus
sit proposito per auctoris, neque illi authoritati me submitto; sed contingo
veritatem illius obiecti revelati, quae mediis illis speciebus alienatis
ut illi auctoritati.

77 Arguitur 4° quod vobis tamen habitus 1°. fidei charitatis
dividitur; et charitate non solo diligimus Deum, quod est 1°, et summa bonitas,
sed etiam diligimus proximum: quod fidei obiectum non est solo 1°, et summa veritas. Et
tenet, sicut communiter sancti docent, etiam charitate diligere proximum, sed propter
Deum: unde illi, fidei obiectum solo est 1°, et summa bonitas Dei. Quod est quod
de opinionibus aliis et confusis motivis deficientibus nobis supra capite
1° Unicus Deus, ut praecipiens fidei obiectum fidei dicatur.

Gulielmus Parisiensis docet tum 1° de fide, et legibus, et 2° docuit fidei cognitionem
78 scientiam et opinionem fidei quod hunc definit, quod nullo obiecto fidei motivo movetur,
sed ecce modo, nulla ducente ratione obiectiva propria, et indefinite, capit
tantum indubitanter Dei, seu quod Deus praecipiat suis dictis assensus exhibere
quam, sicut praecipit credere impossibilia propter Deum praecipientem; sicut et
tum in praeceptis amare inamabilia propter Deum.

79 Verba authoritatis, praecipiatque
haec sunt, ut apud scholasticos habetur. Si dixeris, credendum est Deo, enunciationem
et probanti quod scit, et credit, esse veram; non sic evadis: quia non sine ratione, et
certe haec apud te est fixa veritas: per hoc quod credis Deo, quia audis eum mentiri
nolle; et ita credis, sicut credens alicui bono viro, cui utique propter
hoc credens, cum non mentiri scis, quod fundata in veracitate Dei non est digno
Deo. Apparet exhis, quod fides haec est digna Deo credulitas, quae ei ut digno,
et iustum est, credit; hoc est sine omni pignore, et cautione sed gratis, et
obediens, et non propter hoc, quia verum est, aut quia verum est quod ipse loquitur: sic eius
credens hoc credibus, sed quod iubet, seu praecipit.

tunta huius dub. q hic. Dic: credendo dic- 80
tis dei, q deus e verax, et mentiri n potest, ideo credis, l ppter evidenciam
veritatis ipius, l ex alio motivo probabili: si ppter evidenciam, aut probabilitatis:
q credendo, q deus e verax, et mentiri n potest, n honorificas deum:
dig quolibet enim obiectio hoc credimus, si tantum eo credendi habemus, sed cre-
dere dictis dei e honorificare deum, aliqd magnum prestando ppter
deum: g credere deo ppter evidentiam, aut probabilis motivi n e sufficig-
gere deo; ppter hoc ideo q ita credere, n i qd magnum ex s evidentiis.

Ad sextum- 81
dic: n minus libet deo int. nostri obedientia, quam voluntas; n enim os-
tendere potuit int. privilegium exemptionis a divis preceptis: q sicut vo-
luntas precipiendo i deo [illegible] inclinationem obedire, et amare inimi-
cos, et mortem, in quo nihil boni a parte precise q de, precipit inimicos
amare, et mortem oppetere: etiam int. [illegible] [illegible], aut [illegible],
aut [illegible] divi precepto, aventum dicto cuilibet debet et assen-
ciendo credere, et credendo obedire; q precise q de, precipit, motivum
int. libet ad assensum se prestandum dictis dei.

Ad octavum huius, dic impugnationem noto 82
[illegible] dicitur, quis de, sive precipit credere trinitatem, habere [illegible] locutionis, l re-
velationis, aut attestationis e trinitas; locutio enim, sive revelatio nihil e aliud
quam manifestatio ex ratione occulti, aut iudicii, [illegible], intrinseci: q [illegible] accipiam,
[illegible] illud dictum tanquam revelationem trinitatis a deo factam, extrinsece divi precepti
[illegible] potuit int. moveri ad credendum trinitatem ppter locutionem, aut revelationem dictam,
[illegible] [illegible] [illegible] dictis, quatenus locutio, et revelatio e dei manifestantis,
seu testificantis trinitatem. quo in sensu n excludit auctoritas in dicendo
[illegible] actione [illegible] motivi ad actum fidei e trinitatis: q tunc locutio movet
ad assensum fidei ut sic, sive ut elevata a prima veritate dei ad verum potius, quam
ad falsum; si elevatio ista e [illegible], summa dei veritas in loquendo [illegible] int. movet
credere trinitatem, ad [illegible] credendam trinitatem, tanquam a locutione [illegible]
e trinitas, illam credere movet, a summa, et [illegible] veritate dei in loquendo [illegible]

Sed author iste 83

ut ex ipsis verbis dicitur, non accipiat proprie Deus, inquantum creditur est; ergo
cia in genere obligat ad credendum, ita quod aliqui, si Deus non innititur attesta-
tioni Dei, sumpsit veritatem, neque alicui alteri motivo proponenti veritatem
obiecti credendi, ideo erit eius fides impugnanda. Contra 1º quod Deus sic
repraesentat, ut percipiens aliquod sibi credi non repraesentat sibi ipsi dictum
posse, ut verum, quam ut falsum: quod Deus repraesentat sic ut percipiens aliquid sibi
credi, nequit immediate moveri ad assentiendum sibi ipsi dicta praestantiae. Con-
stat, quod negatiuum movere ad assentiendum dicto alicui ut vero, nisi medium
aut motivum, quod obiecti cognitum proponat, aut repraesentet tale dictum, ut
verum posse, quam falsum; sibi in quo appareat dictum verum. Ans pro: quod
Deus, sic repraesentans repraesentat ut percipiens aliquid sibi credi, percipere
explicat per se potentiam, et dominium ad percipiendum, quod dicta ipsi credantur;
Deus sufficit dominium ad percipiendum, quod dicta ipsi credantur, sed non repre-
sentat dicta percipienti posse, ut vera, quam ut falsa; ut est evidens: perfe-
cto enim illa dominium indifferens est sive ad verum et falsum sui percepti
credi, ergo etc.

84 Vrgetur, et explicatur fortius: quod Deus repraesentat sic ut percipiens
aliquid sibi credi non proponit sibi suum dictum, ut credibile, et ut verum, sed ut cre-
dendum: hoc est, non reddit percepto suo dictum suum credibile; sed dictum suum,
quod aliunde proponitur intimum ut credibile, et ut verum, imperat, quod ab eo credatur
ut verum: ergo sic, et percipere, ut percipiens non movet ad assentiendum sibi ipsi dicto
praestantiae. Ans pro: quod percipere sic superiorem, quod ipsi dictum credatur, stat
cum hoc, quod dictum superioris appareat incredibile potius: ergo non se ponit sibi ut
credibile dictum suum percepto suo: ans pro in superiore humano, quod mihi per-
cipere aliquid sibi credi, quamquam sic percipiat, me non movet ad assentiendum sibi
dicto; sed potius dictum mihi apparet potius incredibile, si mihi superior
esset contra evidentiam in verum, vel saltem proponitur ut credibile, si aliud
sciens, superiorem esse in illa materia ignorantissimum negligentem ipsum, prorsus;
quod praeceptum est regulae quam exigit; sed quod ante, assentiatur dicto, quod non proponitur sibi
ut verum est impossibile explicatione intus: ergo.

85 Hinc Deus impugnatio praedicta

suboritur: quod si deus in obliquis suis nobis praeciperet credi sibi dicenti finitus, quia non in ipso Deo ut veritate, et ut summe veraci, sed in alio medio proponeret nobis finita potius vera quam falsa, deus praeciperet nobis id impossibile: quod autem si deus neget alicui in obliquis dei ex praecipio modo dei praecipientis, credi sibi dicenti finitus: colligitur quod quando id praeceptum est impossibile, praeceptum non debet ad sui executionem: nisi autem quod impossibile est, quod non credatur nullo modo, nullo medio, nullo lumine proposita ut vera: sicut impossibile est, quod oculi corporei videant obiectum non illuminatum: et sicut praeceptum videndi obiecti non illuminati esset de re impossibili, quod deficit de natura potentiae visus videndi; ita praeceptum credendi obiecti nullo modo propositi ut veri esset de re impossibili: quod deficit ratio formalis credendi [illegible], sicut ratio veri. Ergo praecipere potest deus quod obiectum, quod ratione auctoritatis dicentis proponitur ut verum, credibile in actu secundo credatur. Neque enim audito dei praecepto, potest voluntas imperare intellectui ut credat, neque alia cum paria, nisi hoc obiectum sub aliqua veritatis specie ominimi proponatur ut verum, sive in se ipso, sive in auctoritate dicentis, et praecipientis dei, neque suo dicto, et praecepto, neque cui author autem falsi.

Ad hi[?] cogi- 8.

tationis quae proposita est per ipsum, verba non sunt, scilicet: quod quando dicit, et verum dicit, credendus cum deo sine suasione, et probatione, et imperfectiva credenda autem propter deus, illud sine, non est intelligendum, ut excludat fidem omne medium quocumque illud sit, sive humanum, sive divinum, sive naturale, sive supernaturale, sive intrinsecum, sive extrinsecum ab auctoritate, in quo appareat verum obiectum, quod credendum est; sed ita ut excludat omne medium, quod sit rationis naturalis, et humanae, sive a priori, sive a posteriori, sive ab experientia sensuum deductum: et in hoc sensu tenemur quod credere deo imperfectiva, et sine probatione, aut suasione rationis naturalis: hoc est, credere veritates propositas, quas nulla ratione naturali probant, et quae superant omnes humanae rationis captus, et persuasiones, ut mysteria trinitatis, et incarnationis. Nec sic credendo Deo, credimus illi, sicut crederimus cuicumque bono viro, neque bono viro credimus, ut homini auctoritatis fallibilis; Deo autem ut auctoritatis infallibilis in dicendo, et veniunt supra omnes credentes firmissimo, unicuique enim credit propter auctoritatis illius, [illegible]

seu in Gradu authoritatis illi competentis ... ita sic credendo deo, credim, illi sine pignore, et cautione, sed Gratis: q. pro securitate divitorum dei n. aliud pign. exigim. quo locutionis, sibi verbis dei, gratis, i: inquo n. iniuriam irrogam. deo, sed potius, honorem exhibim.: sicut venditor mercium, q. pro securitate pretii, n. aliud pign. ab emptore exigit, quo ipsi, emptoris, verbis, iniuria emptori n. facit: sed potius, obsequium, et honorem defert.

Ad 2um fatemur hinc pt, negandus em, n. honorificare nos deus, credendo divitis illi, ex motibus suis summis authoritatis in dicendo locutione conformi eius dictis: tum q. propter ipsius assentim. pluribus veritatibus, quas nulla ratione naturali probare, et quos superaddito, potius captus et id quidem absque pignore, et cautione. sed potius propter verbis ipsius, q. ipsum, i ita qualiter saepe occurrat plures, et fortissimas rones naturales renitentes illis veritatibus; adhuc assentim. illis propter dei dicentis authoritatem: quis quidem honoris n. praestat homi fidelis humana: hoc a magnis quidem ex parte credentis, et maxime apud deus meritoris. sicut etiam charitas honorificat deus, magnus aliquid putando, n. in eo quod homo diligat deus nulla ratione sibi proponit ut bonus, sed in eo, quod deus super omnia bona creata amabilia diligat propter eius bonitas omnibus aliis bonitatibus infinite superantis.

85 Ad 3um fateor, inq. notitias debitu obedire ei deo n. min. quo voluntas; sed ratione evident arguitur: voluntas obedire neqt praecipienti deo amando aliquod obiectum, inquo nulla apparet ratio boni, sive intrinseca, sive extrinseca, sive medii, sive finis: quia negarint, obedire potuit praecipienti deo assentiendo alicui obiecto, inquo nulla apparet ratio veri, sive extrinseca, sive intrinseca: sicut enim impossibilis i voluntati amor n. boni, ita, et intui impossibilis e assensus n. veri, et oculis visio n. coloris, aut lucis. obedit quidem voluntas deo, superando inclinationes, quas habet ad aliquod particulare bonum, et repugnantias quas habet ad aliquod particulare malum: sed n. superat inclinationes in bonum, nisi proponat illi sub aliqua ratione mali: nec superat repugnantias ad malum, nisi proponat illi sub aliqua ratione boni: ut quando quis, seu fugit mortem, q. malum; sed iubenti deo, opetit mortem, q. bonum ad finem honestum, v.g. exaltandi, aut confirmandi fidem, et ad v... certitudinem

coniugendam odia quia inimicos qui sibi mala inferunt; per modum Deo inven-
tiam amant, quia proximus, et imago Dei, vel ibi sub aliqua alia ratione boni
ipsi opposita. Caput 13 an Deus ut fidelis et verax sit obiectum formale
fidei.

Deus cum expedita [illegible] quia in qua supponit locutiones alias externas alias cum assertorias, quales sunt revelationes mysteriorum et factorum, et historiarum sacrarum: alias cum decretorias, quales sunt de promissione, vel de portentis Abrahamo concedendis, de praemiandis bonis operibus, et de proposito de eruenda Hierosolyma: et has locutiones decretorias, in modo quo nunc sit motivum formale credendi in tales locutiones, sive contra tales locutiones, sit fidelitas ratione cuius Deus negat non stare promissis, et constantia ratione cuius negat Deus decreta sua revocare. 89

Alligant plures Doctores indicantes, 90
ex motivo veracitatis, et veracitas posse moveri animum fide, et contrahere dubio, affirmant alii cum R° de [illegible] de fide §9 ano 14 indicantes de promissionibus quod Deus [illegible] promittat aliquid, moveri ad fidem de habendo et contra promisso. Abraham, enim, cui dixit Deus multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli, vere credidit fide Dei, sibi nasciturum numerosam posterorum multitudinem, innixus promissioni Dei summe fidelis, et illud Apostoli ad Romanos 4° in promissione Dei non haesitavit, sed confortatus est fide: sicut enim locutio auctoritatis summe veri negat stare sine veritate rei asserta; ita promissio summe fidelis stare negat sine veritate rei promissae: quia sicut locutio Dei summe veri, quia summe mero (?) et cum dicta, movet ad assensum rei dictae: ita, et promissio Dei summe fidelis, quia summe [illegible] et cum re promissa, movere potest ad assensum rei promissae. Confirmatur [illegible]: quia hoc [illegible] quod Deus summe fidelis, et potens aliquid promittat futurum, secluso apprehensione alterius, et attributi, possum suadere futurum esse infallibiliter quod promittitur: ergo potest dari fides rei promissae quin moveat ex alio attributo, quam ex fidelitate Dei, et [illegible].

ut supra dixi in veritate etc. omnino dicendum
91 est, de promissione esse dicere locutionem dei, sive testimonium, seu declarationem quod rei faciendae: et enim non omnis locutio dei sit promissio, omnis tamen promissio dei est locutio externa, qua aliquid ad rem faciendam revelat. Dicendum igitur: fidelitatem dei dicendam esse quamdam veritatem in loquendo et in promissis; licet similiter non omnis sermo sit veritas in loquendo et non sit fidelitas. Et ratio est: quia fidelitas est in summa dei determinatione essentiali ad faciendum verum quodcumque suum promissum, sive suam locutionem promissoriam; et summa dei determinatio ad faciendum verum suam locutionem est sermo seu veritas in loquendo et non: ergo fidelitas dei est quaedam veritas in loquendo et non, sive promissis: neque enim praescindibile est, quod deus sit ex fidelitate sua obligatus, et determinatus ad faciendum suum promissum, et quod deus non sit obligatus, determinatus, ad faciendum verum suam locutionem promissoriam: ergo neque fidelitas est praescindibilis est a veritate in loquendo et non, sive promissis. Ideo omnino dicendum, quod veritas sit determinatio dei ad reddendum verum quodcumque suum propositum externum eorum dictum: ut eo [illegible] Hierosolimi.

92 Ex hoc patet: differentiam promissionis, et fidelitatis cum aliis fundamentalibus ad promissa sic promissas adeo, quatenus promissio est locutio promissoria, et fidelitas vero est veritas in loquendo et non promissas, sive summa determinatio dei ad faciendum verum quodcumque locutionem promissoriam; sive quatenus locutio dei pertinet ad speciem promissionis, et veritas in loquendo et non pertinet ad speciem fidelitatis. Ratio est: quia assensus fidei supernaturalis est innititur dicto, seu testimonio dei, eo ipso quod dictum dei sit, sive [illegible] dei dicentis auctoritate; et fides innitens promissioni dei eo potius innititur dicto seu testimonio dei, quatenus promissio dei est dictum seu locutio promissoria: ergo fides innitens promissioni dei eo potius innititur assensus fidei supernaturalis, quatenus promissio dei est dictum seu locutio dei promissoria. Unde: assensus fidei est movetur a bella dei [illegible], quae in sua proponit, et reddit dicta dei infallibiliter vera, sive quae in se perfectum determinat dicta dei ad veritatem, seu conformitatem infallibilem cum obiecto dicto; et fidelitas eo potius proponere, et reddere dicta dei infallibiliter vera, sive in suo

detrane dicta dei ad conformitz infalz ex dicto pmiso, quatin, i pcepso l3 veritis in logo d. x° ey pmisas, sibe quatin, i enaly detrano dei ad faciendo vera sua dicta pmisoria: q.

Deducendo hinc, Apdo 93

q, obnipoz fi n ene parciale morbz fi dz allenis, c° ey pmisa sibe ado. lao e: q obnipoa fi n dicit ceptz l3 veritis, sibe detrationis enalis dei ad facienda vera sua dicta pmisoria: q n dicit fi ioz obni fialis morbi fi dz c° ey pmisas. Anz pr: q obnipoa fi n detrat ex ecutionis ici pmisz; i poti, a fidelite d detrat ad executionis ici pm: isz: q n i fi detrano enalis dei ad faciendo vere dig locutionis pmi soria. fatior, obnipoz movere pone ad assentiendum; seu iudicando, qd futurum erit infalit, id qd pmissum i a deo: eo enz ipso, qd deus pmittens apprehendat summe fidelis, et summe potens, peul dubio erit infalit, qd pmittit. n tz movet fi obnipoa ad assentiendz assensu fi, q movet fi ex pcepse dei dicentis, sibe qd da d pcepse, qua detrat deus ad faciendo vera locutionis sue pmisoria; obnipoa n i pcepso fi detrans executionis; i qua ad executionis concurrit ut detrato avertit l°, sibe ab illa d pcepse, cui, i fi detrare veritz ici dictz aut pmisz. Caput 3z ey veritas intrinsecat. obrinuo misteriis revelati a deo sit obz fiale moribz assenti, dz fi. l

Vox subtilis in 3° sent. d. 23 q unica porque meminimus 94 lt cois apud thego eis d thoma, vt l3 veritz revelantz sit obz fiali moribus nostrz fi, ita qd totaliter movens d p° obri ad assensus sit revelatio, sibe testimonium dei, quatin, i l° veritas in dicendo; dico pliistat, lz sig hanc impugnare. Dz, docere, veritz ipsa intrinseca, et obrinuo misteriis revelati esset obz fiale moribus, cui immrare assentit int, ex solo apprehentione terms, aulo habitu infusi: q lt sola apprehencio veritis revelatz absq3 hitu supernali fi, n sufficiat ad assensz, sicut sufficiat apprehencio veritis pcesse notz; tz sufficit simul

cuz lumen fidei infusum, q sua denominatione ad illius assensum suppleat denominationes et motiones, quae deficiunt apprehensioni veritatis credibilis, suis misterijs revelari, unde concludit, immo negatur praefatum lumen supernaturale fidei posse assentiri cuilibet propter, quod alio revelat propter scientiam, sed propter ipsum obiectum, et intrinsecum veritatis.

95 Impugnationes cointelligentes sic, se efficit, Schola 1°: q trinitas divina personarum est revelata aliter quam propter unionis, sibi extrinseca denominatio, at nihil tale ponatur in obiecto, & attingunt eius, fiat denominari eius prius extrinseca appellatam certia rationis, ergo intrinsecum hoc est revelatum aliter. 1° veritas, negatur esse ratio formalis motiva ingeniis assentiri, fidei. Probatur: q ratio formalis motiva assentiri, fidei in lumine, talis ratio specificativa, et supernaturalis fidei infusum; sed lumen, talis negat specificari ab hac ratione: nec specificari ab alio extrinseco praefata acciperet; nihil aliud tale quod accipere potest assentire rationis.

96 Q. si fidelis credit veritatem hanc Deus est trinus, et unus, q illa revelata est aliter non credit hanc veritatem per se, sed per accidens. Probatur: q illi obiecto assentitur per accidens intra, assentiunt fidei, quod non propter se sed propter aliud credit, sed hanc veritatem Deus, est trinus, et unus, credit fidelis non propter se sed propter aliud nempe q revelata est aliter 1° veritate in dicendo: q non per se, sed solum per accidens illi assentit: sicut visio corporeo per accidens attingit subiectum, colorum ex capite, q attingit subiectum non propter se, sed propter aliud, scilicet propter colorem subiecto inhaerentem.

97 3°. si fidelis credit misterium quod revelatum est aliter 1° veritate, magis assentit huic veritati, Deus revelavit trinitatem Dei personarum, quam huic misterio, Deus est trinus, in primis: nam propter quod unumquodque tale et illud magis, et propterea quod vult media propter finem, magis vult finem, quam medio, et quod assentit conclusioni propter praemissas, magis assentit praemissis quam conclusioni. Hoc supposito rogo, inquit Schola: quo modo assentio huic veritati, Deus revelavit trinitatem. Si dicat propter aliam revelationem: de hac 2a revelatione iterum rogabitur, et fiet processus in infinitum: si dicat

q illi veniti non assentiri fi. hum.; infert, qd assens. fi. div. sit certior assensu fi. hum.: p. illatio: q nunquam Xi adhuc firmi, int. qui coni moventi ad assensum Xij: q si ideo credit int. trinitatem quia ... q credit fi. huma. revelatam esse a deo trinitatem, n. credet firmi. fi. do trinitatem, que fide huma revelationis trinitatis. 98

Hic. Schola cum suis

nidus, credit sub..., qui principaliter cum Xs impugnant, ad hoc dignus ait: trinitatem esse revelatam a deo et eius ratis quatenus dicit extrema ... hanc denominat extrinseca trinitatis revelata a deo, nego ma.: quatenus dicit ap= licationis intellectualis fidei extrinseca, aut quam fidei ad subiectum, aut quam subiecti extrinseca, omitto ma. Etenim extrema ista 1o veritas revelans trinitatem, adeque talia f.: si q hic, fides specificatur a re, sibi obito fidei moribus nostri assensi, fi. c.o trinitatis, specificabit plane a talique rali sic a 1o veritate revelante, quia et ideo fi. moribus intri ad assentiendum per fidem trinitati revelatae: dicitur ergo extrinseca denominatione cum eius, cum fundata ex inte. q int. nostri eo denominatione extrinseca attingens quam applicat intentionaliter unius extremi alteri, et gnice unus alteri applicans si sit: apprehendendo sic 1a veritas revelans mysterium trinitatis ut fidei, et mysterium trinitatis reve- latum, ut subiectum, cum si sint et subiecta et fidei; qd quoque tensionis impertinenter se habere ad eius obiti moribus fi.

Ad 2um nego ma., cum, qd ps: 99

fidelis q pr credens trinitatem, et illa credat, q e revelata a deo 1o veritate, adhuc per illius actus attingit etiam, immaterialiter et expresse trinitatem ipso: hoc et certum finale ... actus: exprime g pe et fit representat a baetu: nec se habet sicut paries, sibi subito respectu visionis corporis; q hic non attingit immaterialiter et in se paries, aut subito, s. so color pari- eti, aut subiti ingerens: unde vere dicitur per actus visionis corpo- ris attingit subiectum per accidens, et quoque pari. Ad assensum, illius fides et trinitatis attingit trinitatem expresse immaterialiter et in se, ut omnis qo, et ad illud in se immaterialiter attingendo moveat int., et desinit ab alio prio pro cognito, sit a deo 1o veritate revelante cum, modi minutus

100 Ad 2um quod tangit difficultatem in solvendo
decidendo de medio, aut modo cognoscendi dicta revelationem et myste-
ria, seu obiecta fidei credibilia, 1o, admittendo, quod fidelis credens myste-
rium magis assentiat motivo credendi, scilicet authoritati, et revelationi,
quam ipsi revelato: magis, inquam, firmiter, in quo nihil credendi firmitatis
nec ratione obiecti formalis motivi aliquid vincit. Adversariisque schoricis
responde, illis assensus, dicto revelavit trinitatem, non haberi per aliam reve-
lationem, sed esse probabilissime per assensum supernaturalem informatum ex il-
lustratione Spiritus Sancti, aut per authoritatem Ecclesiae, aut a Spiritu Sancto illustra-
tae et gubernatae, quo assensu non esse certiori assensu fidei circa trinitatis
revelationem: nam enim assensus fidei, vel mysterii revelati debet esse certior assen-
su supernaturali, qui innititur authoritati dicentis, et dictis revelantis. Ideo cum dicitur
fidelis certiorem esse assensum fidei hunc, quam quocumque alio assensu, id dicitur
in duplici sensu: 1o, quatenus fides comprehendit tam assensum mys-
terii revelati, quam assensum authoritatis et revelationis dicentis: 2o, qua-
tenus assensus fidei circa mysterium revelatum sit certior ratione sui motivi omni quo-
cumque alio actu naturali, et assensus fidei hunc ratione sui motivi, non tamen
omni alio actu supernaturali ex speciali illustratione Spiritus Sancti, et ex-
hibita supernaturali electione, quamvis non sit assensus fidei.

Modo ad impugnan-

101 dum schoricos sicut opposita in n. 4 adduxam. 1o quia solae apprehensiones
horum terminorum, Deus, trinus, unus, et ipsa connexio nequeunt determinare ad
assensum trinitatis, et unitatis Dei: quia neque simul cum lumine fidei. Antecedens colligitur
saepius, docent, advertit quod ex istas apprehensiones esse neutras, sive in ratione
affirmationis, aut negationis non inclinantes; ideoque non esse [illegible] trinitatis
[illegible]: quia lumen fidei nequit supplere defectum apprehensionis quoad rationem
determinandi efficaciter ad assensum: pr. quia lumen fidei non determinat ad assensum fidei ef-
ficaciter et intentionaliter per [illegible] obiecti, sive veritatis credibilis; sed [illegible] deter-
minare, deficiente producendo assensum simul cum actu alia [illegible] modo et
primario: quia neque supplere defectum apprehensionis quoad modum de-
terminandi ad assensum efficaciter, et intentionaliter.

102 Probatur quia lumen fidei [illegible]

ad assensum obiecti, quod est propositum intellectui, ut verum, quam ut falsum;
sed apprehensionem illius neutram veritatis, seu mysterii credibilis, non propo-
nunt mysterium potius ut verum, quam ut falsum. Ergo. Deinde ipse habitus
fidei, ex dictione, non repraesentat trinitatem: ergo: neque illam proponit intellectui ut
verum, neque ut falsum: ergo cum se repraesentet trinitatem, quae apprehensione
tionis omnino neutra, habitus fidei inclinans ad reflexionem tuam, potius ad af-
firmationem, et assensum trinitatis, inclinaret ad assentiendum obiecto, quod nullo-
tenus proponit ut verum, potius quam ut falsum: impossibile autem est, quod habitus intellec-
tualis inclinet ad assensum obiecti, in quo nulla apparet ratio veri: sicut
impossibile est, quod habitus voluntatis inclinet ad amorem obiecti, in quo nulla apparet
ratio boni.

Dices: quod si habitus fidei infusus haberet virtutem elevandi ad assensum veritatis 108
revelatas, propositas per apprehensionem tuam neutram, sive suasionibus, seque-
retur, quod homo fidelis rusticus, qui habet habitum fidei infusum, proposito quodlibet
dubio circa res revelatas in sacra scriptura, assentiret elevatus per virtutem, nihil
sciens de sacra scriptura, nec de revelatione. Verbi gratia proposito hoc dubio, an fu-
erit in rerum natura, homo Ezechias nomine, produceret statim per se assen-
sum; et hoc non solum falsum, sed etiam incredibile, et ridiculum: ergo. Ratiocinor:
Quamvis homo haberet habitum fidei elevantem, et inclinantem ipsum ad assentien-
dum elevate rebus revelatis deo, habet apprehensionem neutram, et non suasi-
onibus, quamvis deficeret supplementum habitus: sed hoc sufficit ad assentiendum, circa assen-
tiendum veritati revelatae, sive rei credibili: ergo etc.

Dices aliquis ex [illegible]

Deus non solum infundere habitum fidei ad assensum praestandum veritati revelatae, sed 109
etiam immittere illustrationes supernaturales, sive apprehensionem assensus super-
naturalis, suasionibus, quae mediante suo lumine repraesentant intellectui veritatem revela-
tam ut elevate veram; quae apprehensiones supernaturales, movent intellectum ad assen-
tiendum veritatibus revelatis: ergo tunc obiectis fiat motibus animi fidei habitum veri-
tas ipsa mysterii revelati. Sed hic contra: quia quod obiectum repraesentatum
ut verum ex apprehensione tua moveret immediate, et propter se ad suum assensum:
ergo si ex apprehensionibus supernaturalibus, tuis repraesentatur intellectui ut verum mysterium revelatum,

ipsa veritas mysteriis revelati moveret immare, ex parte traditur assensus
fauor, talis apprehensionis, et illustrationis supernaturalis et doctrinis revela-
tis esse pluris, et de facto clarum; adversus nomine resolutio est, quod veritas
ipsa intrinseca et doctrina mysteriis revelati neque esse doctris formalemotiva
assensus, quod sit fides; sed movere potest ad assensus alios, qui non
fide.

105 Dico X° apprehensum: quae assensus fidei ex suo formalissimo receptu apud
scholasticos notissimo, solum est, quod fit Deo credimus propter Dei dicen-
tis authoritatem: sed assensus, quo sit Deo credimus, propter Dei dicentis au-
thoritatem neque habere pro obiecto formali motivo veritatem doctrinae mysteriis revelatis
Dico mihi: quod credere Deo propter ipsius authoritatem, nihil est aliud, habere et exis-
timare, ut vera illa quae ipse Deus dicit, esse vera; sed formalissime di-
cit, habere et existimare illa ut vera, quae ipse Deus dicit, esse vera quia,
quod Deus propter eius authoritatem in dicendo recognitam divinum iudicium, cui
non negat assensus eo propter propriam imitatam; sed assensus, quo sic habemus
et existimamus, ut vera dicta, sibi revelato a Deo, quae ipse Deus dixit,
esse vera, nec habere, nec potest sibi habere pro obiecto formali motivo veritatem ipsa
mysteriis revelati a Deo, ut evidens: quod assensus, quod formali Deus credimus propter
Dei dicentis authoritatem neque habere pro obiecto formalimotivo veritatem mysteriis reve-
lati, et quod agere nequeo quomodo assensus, ut sic, dummodo habitus ex
apprehensionibus talibus, aut ex propriis intrinsecis et aliquis ex parte ipsius, rei doc-
trinae veritatem, potest esse sibi assensus, mediatus sibi habitus ex motivo extrinseco
sit ex authoritate dicentis, qualis est ex certissimo sua notione via sit assen-
sus fidei.

106 Ratio haec ratio 1°, quia qui doctrinis a D. Thoma traditis assentit non quod D.
Thomas dicit illas esse veras; sed ex parte causae veritatis in se representatas
ex suis sufficientibus apprehensionibus, ex parte demonstrationes deductas ex propriis in-
trinsecis rebus, ex parte alia pro opinabilia, seu intrinsece probabilia;
licet ita existimet esse vera illa, quae D. Thomas existimat esse
vera; sed non credit D. Thomae; sed scit, sed opinatur veritatis dictas
a D. Thoma: quod ad assensus fidei ut sit talis est requiritur motivis formali

ipsa veritas intrinseca mysterij revelati repraesentata, seu ex terminis apprehensis, seu ex alijs evidentiis, aut probab.; sed solum propter authoritatem Dei infallibilis in dicendo ex eius, sibique Dei, infallibilis veritatis in loquendo dicat ita aliquid ita esse. 2º confirmatur: quia fides, scientia, et opinio in eo differunt potissimum, quod scientia, et opinio sunt assensus, quibus veritas aliqua propter propria intrinseca ipsi, seu evidentia, seu probabilia; fides autem est assensus, quo veritas aliqua propter propria extrinseca illi, authoritas scilicet dicentis: quia assensus, qui fit habitus propter propria intrinseca veritatis revelatae, seu esset scientia, seu opinio, et ut sic habitus nullatenus esset fides. 3º: quia fides ut [illegible] accidens est, i supplementum scientiae, quod motivis fit suppleatque defectum motivi scientiae; scientia habetur per motiva ipsius obiecti, et intrinseca veritatis obiecti cogniti: ergo fides ut talis neque fit habitura per obiecta formalia motivis ipsius obiecti veritatis obiecti cogniti; sed aliquid aliud obiecto illi, scilicet authoritas extrinseca testificantis. Caput 4um De Solutione argumentorum pro scholastica sententia.

Arguit 1º ex 3º de fide § 9º obiectum formale immediatum, et intrinsecum Christi fidelis potuit esse veritas ipsius Christi obiecti, quin assensus Christi respiciat immediate, et intrinsece obiectum praemissarum; sed assensus mysterij revelati elicitus per fidem potuit esse Christo fidelis illa quae dicuntur: ergo obiectum formale immediatum, et intrinsecum assensus fidei potuit esse veritas ipsa mysterij revelati. Maior sic [illegible], ait ac declaravimus in libris de anima; minor sic ostenditur ait ex § 9 de fide supernaturali § 5: ergo optime proclamat; sed ego illa non optime aeng[illegible] co; i poti, [illegible] authoris quia [illegible], ipse qui intendit ponere, ut ait numero suo 30, veritas intrinseca mysterij revelati esse obiectum motivum formale intrinsecum, et immediatum assensus fidei: et neque in eo, neque in praemissis illegitimi meminit amplius, de obiecto formali motivo, vel de obiecto formali intrinseco actus, quia est Christo fidelis in dicendum: quod obiectum formale immediatum potuit esse pure [illegible]: quod desiderium omnia hui, aliis arguta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: quantus a [illegible] inter obiectum formale immediatum motivum, et obiectum formale immediatum [illegible] assensus, ig opportune explicuimus, et [illegible],

nos [illegible] ob hui, tian, ex odio scit minijs T, ob omno ueroben-
dis.

108 Resp. igit^r. concessis liberalit^r maiori, et mini aliquando consequ.: q obiis fiale moribus assens, si ponir cu ipsa ueritas misterij reuelari, nego cons.; obiis fiale natibus sibi immate expresse, et inmice transire ad assensum fi ponir cu ipsa ueritas misterij concedo cons.; In quo etia sensu potera disqui maior silogi. et ius licet permitta, assensus fi. q. e. v. fialis in dicenti fiali; n attingere intrice, et fi per intricas inspecta omne premissorum; sed authoritas dei in dicendo, cuius ob reuelacion e misterij aliquid dicere n legitime infertur: ac si sibi assensus fi dei, q sit v. fialis n inspiciat intrice ut obiis moribus obiis premisarum: q inspicit intrice ut obiis moribus ipsa ueritas mistery reuelari.

In hac respo. sed, quas hic autor fe-

109 cit, conuenit in libris de aia, n q naturis, q oi assens, intellectualis attingat inmice obiis suis fiale moribus; n quida ex obiio mori concessa, nito et attacto per premissas, potuit in consedanti ad assensus v. q assen-sus tamus attingat intrice obiis illud, ad quod cognoscendum mouerunt pre-missis, q attingat intrice obiis moribus sui ipsius q dicit obiis quo: q etis, si n attingat intrice assens. v., qui in ac. ds fi, obiis pre-misarum, q est obiis moribus ad ds, n inde infertur q obiis immate attactus, et intrice de fiat cum obiis moribus: cui q tractibus: in quo sen-su extra inuocacio e, q assensus fi habet p obiio fiali veritas misterij re-uelari, q ipsa attingat per inspectus intrices, et expressas, q si fundat fides, q assensus fi attingere immate, et intrice suis obiis fiale moribus, et ex quo infertur euidenter ipsius assensus v., q sit fialis v. fi in dicenti fiali, attingere sic et intrice obiis premisarum: q obiis premisarum, ut aliquid est, dicitur e obiis fiale moribus ad assensum, q e fialis.

110 Arguit v. Assens, fi cum firmis sequentis ipsis, assensus elliciunt a chatolico virtute hitu fi infusi; si illi assens, n semper respiciunt immate, et intrice authoritas, et reuelacione dei per quas assens elli

elicit, fuit cum eo elicat christolic, ob eius actu li recordatione et authoritatis, et revelationis dei: quia illi assensus, se respiciunt intrinsece, et immediate veritatis mysterii: si quidem non est aliud, quod intrinsece, et immediate respiciant. Utrumque vero eodem ipso vicio laborat dicentium, hic, ac precedens, si quis a difficultate proveniens argumentum solutum reperiunt supra n° 76.

Argumentum 8°. Quando quis 111
intellectus assentiat alicui mysterio, proponit per apprehensionem authoritatis dei revelans mysterium, et per illud innotescit, tum veritas intrinseca existentiae revelationis, tum veritas intrinseca existentiae mysterii, quae veritas in sola mysterii apprehensione latebat; atque precedente tali apprehensione proponit intellectus assentire veritati intrinsece mysterii, quia eo assensu assenciat veritati revelationis: quia veritas intrinseca mysterii, ponit ea obiectum immediatum, et intrinsecum assensus, cuius obiectum immediatum, et intrinsecum non sit existentia revelationis. Minor probatur: ideo cum sola apprehensione mysterii non possit intellectus assentiri mysterio, quia in ea sola non apparebat, seu non innotescebat veritas mysterii; atque sola adiuncta apprehensione revelationis dei innotescit mysterii veritas, quae antea latebat in sola adiuncta apprehensione revelationis dei potuit intellectus assentiri veritati mysterii sibi proposito. Confirmatur: quoniam qui, dum negant securitatem ad assentiendum revelationi, ponunt intellectus assentiri mysterio, quod sibi proponit revelans deo; atque tunc assensus mysterii non attingeret immediate, et intrinsece revelationem: quia sic attingeret immediate, et intrinsece veritatem mysterii.

112

Quod claudicat pede argumentum, in quo nec vere tum deducit intentum cum obiectum motivum: totum est status communis, si dicam, quod ad hoc, ut authoritas dei revelantis ... sit obiectum formale motivum ad assensum fidei cum mysterium hoc, non requirit, quod authoritas dei revelantis moveat ut representata per iudicium, et assensum, potius quam ut representata per apprehensionem: unde non probatur, quod veritas obiecti revelati sit obiectum motivum assensus, et non veritas revelationis; ex eo quod precedente apprehensione utriusque veritatis, potuit intellectus assentiri veritati mysterii revelati, qui eo assensu, nisi alio ante assenciat revelationi, sibi authoritatis dei revelantis. 113

Et licet pro solutione argumenti hoc sufficiat, adverte tamen impossibile iudicio

q̄ dicit in mū, alr̄, q̄d q̄ suadens tali aphensione, posit int̄
assentiri per fidē veriti obtīb; et in tales mysteriū, qn considerem,
l alio ante assenciat veriti revelationis p̄ponēt: sicut: impossible est
ponit, assenciat X ut tali; qn qui, l aliter simul assentiri q̄ntū obto
sicut tali modo representato in premissis et suadente veritē Xi;: sicut
113 etiā impossibile est, voluntē amare mediū q̄ fi ut tale, sibi per actū, q̄ est
electio, qn qui, l aliter simul amet finē: et ratio p̄bō, ē: q̄ unū
actu, et ex sua ratione mediate sibi habiti p̄pt aliud: sicut per unū
actū indicari aliqd obtū veru p̄pt aliud obtū, q̄ si sit p̄pt aliud
indicatū ut veru: aliter assentiri veriti uni, p̄pt aliud n̄ est mediate
sibi habitū, ex motione assensu, q̄ntitī veriti alterī;: q̄ semper debet
dari duplex assensus, l actū l q̄ dicit, alr̄ sua obtū motivis; alr̄ est
obtū materiale habitū ut veru p̄pt aliud: sicut semper dedarat amor
uni, p̄pt aliud, vīq mediū p̄pt finē, debet dari duplex actū, amoris,
sive, q̄ dicitur; alr̄ est finis p̄pt quē; alr̄ est mediū amatū p̄pt finē
Tertio

114 dicuo me argui quoad 2ᵐ q̄: per illā aphensionē innotescit ve-
ritas intrinseca mysterii in se ipso et p̄pt se ipsū nego me: innotescat
in alio p̄pt aliud, scilicet in authoritate, et p̄pt authoritatē dei revelan-
tis, concedo: si enim ut ipse fatetur Adv, in sola aphensione mys-
terii, l alio veritas mysterii, et per aphensionē dei authoritatis revelan-
tis mysterium, in notescat veritas mysterii: qui apparet veritas mysterii
in se ipso; l in dei authoritate revelantis mysterium: q̄ n̄ assenciet int̄,
veriti mysterii p̄pt ipsum, l p̄pt authoritatē dei, in quo, et p̄pt quē
apparet veritas mysterii: nego casu me siloqī: ad p̄bāt dei maiori,
et mū dicuo conseq: q̄ sola adiuncta aphensione revelantis dei ipo
terit int̄ assentiri veriti mysterii p̄pt authoritatē, et revelantis dei, in quo,
et p̄pt quē apparet ei, modi veritas mysterii, nudo cog; posuit assentiri
veriti mysterii p̄pt ipsum veritē negotiū: q̄ si veritas mysterii n̄ aphendit in
se ipsa, l in authoritate dei, neque posuit mysteriū indicari veru p̄pt
se ipsum, l l sic p̄pt authoritatē dei, quē motibus iudicandi mysteriū

ut verum. Motivum à iudicandi debet natio secundiarum attingi, sicut motivum amandi debet amari.

Ad confirmationem dupliciter respondere possum. 1º omittendo maiorem dicta n. 112, omittendo minorem dicta n. 108, nego consequentiam ibid. dictam; si intelligatur ut debet, de obiecto motivo; non vero de obiecto formali terminativo. 115

2º respondere possum negando minorem dicta art. 113: quia impossibile propositio est, quod intellectus assentiatur assensu firmo mysterio propter aliud, scilicet propter authoritatem et revelationem Dei, in qua proponitur ut verum, nisi prius Deus, seu eius ad assentiendum motivum, sibi sit movens obiectum, in quantum et propter quod duntaxat apparet verum mysterium: sicut si Deus voluntati denegaret concursum ad amandum bonitatem ipsius Dei, impossibile est, quod amaret proximum propter Deum; etiam si apprehenderetur proximus amabilis propter Deum; et ratio est, quia quamvis nec apparet motivum amandi unum propter aliud, nec motivum assentiendi unum propter aliud: non tamen, nec clarum motivum iudicandi obiectum, cui intellectus assentit, ut verum; nec clarum motivum amandi obiectum, quod amat voluntas, ut bonum: propterea nec intellectus assentit obiecto propter se, neque voluntas amat proximum propter se. 116

Urgetur, et explicatur per quamdam argumentum factum, quod sibi cum aliis fit, quia causa existentiae coloris non potest intellectus assentiri intuitive absente luce; at de luce praesenti assentiri potest, quoniam eo assensu assentiatur existentiae lucis, non alia de causa, nisi quia prius, absente luce latebat color, praesente vero luce, color innotescit: ergo similiter intellectus post revelationem propositam per apprehensionem potest assentiri mysterio, cui ante illam assentiri non poterat, quoniam eo assensu assentiatur revelationi. 117

Respondeo, ex solutione data, negando antecedens, negando consequentiam: disparitas latissima est: quia lux non est causa formalis motiva intellectus ad assentiendum intuitive colori; hic enim per suae speciei beneficium quas lucis emittit per visibilem, immediate movet ad sui assensum intuitivum, est enim intus, et per se existens, et praesens realiter, et intentionaliter fit praesens intellectui per speciem; non à per lucem: qua solo indiget color, ut illa perfusus possit suas species ad oculos immittere: unde fit, quod absente luce intellectus instruet, speciem

colloris recordetur illius, quam per certam recordationem recordatur lucas, quae hic ut dixi, non est intuitivo obiecto, in qua, aut propter quam cognitum cognoscatur, colores, at vero mysterium Trinitatis non apparet intuitive verum in se ipso, aut propter se ipsum; sed propter authoritatem, et revelationem Dei in qua dependet in intuitivo obiecto motivo, in quo et propter quod assentitur mysterio: unde necesse est, quod hic assensus mysterii sit etiam assensus in revelatione, tanquam in ratione formali assentiendi, ut accidit in voluntate amantis unum propter aliud, tanquam propter obiectum formale motivum. Ergo Deus, ut revelans, seu loquens externe, sit obiectum formale motivum fidei. Caput tertium efficaciter in gratia Christi, tam per revelationem passivam, quam per activam. –

118 Revelatio in hac materia theologica ista de revelatione Dei, sive locutionis externae, qua Ecclesiae suae catholicae multifariam multisque modis locutus est Deus olim patribus in prophetis, et novissime nobis in filio suo Christo Iesu, ut ait Paulus ad Hebraeos 1°: haec dicitur revelatio universalis, seu catholica, quae fit adeo ad universae suae Ecclesiae instructionem, et ab Ecclesia fidelibus omnibus proponitur, ad distinctionem revelationis privatae, quae neque fit adeo ad universae suae Ecclesiae doctrinam, et instructionem; sed ad particularem, seu privatam alicuius fidelis directionem, neque ab Ecclesia omnibus proponitur, de qua postea modo. Agimus hoc modo de revelatione universali, seu catholica: revelatio vero nihil est aliud, quam externa Dei locutio ad creaturam rationalem directa ad veritatem aliquam illi manifestandam: dicitur etiam testificatio, et testimonium divinum de aliquo obiecto, seu veritate obiecto. Revelatio alia dicitur passiva; activa alia: passiva dicitur signum illud externum, quod Deus producit ex intentione manifestandi per illud cir-

veritz aliquz; activa ẽ dicit illad intencio manifestandi
p illud signum externum cum mittitur, sibi veritz aliquz, sibi
sit sola intencio pertinens ad voluntz; sibi etiam afferat aliquz aetz
int, de quo infra.
Quaerit q, nu qui pusz illa incuaris quz sf 119
authoritas sibi veritas in loco ex ... , cuius etiam adcurrens
fi c mysterium, aut veritz acidibz, hanc ut mortui resurgent, ut
obiz fiale moribz, et parcialis ipsa de revelatio, sibi locutio
externa, quaedam manifestavit, et tutat, e, mortuos surrecturos.
1° ss qui tribuit Scotio, Auriolo, et aliis, negantibus, docentibus, quod
revelaciones necessarie esse ad complendum obiectum fiale moribus assensus de fide, non
tamen esse partem constituentem moribi fialis adequati; sed solum aplicationem
moribi fialis adequati ad hanc determinatam materiam seu veritatem: quatenus
authoritas Dei se gessit cognita ad hil in particulari credendum
movet, propterea indiget aplicatione ad hanc materiam ut trinitatis:
aplicatur a pa locutione, seu revelacione externa: nam cum authoritas
tias loquentis trinitatis, eo ipso movet ad trinitatem credendum concurrente revelatione
ut condicione sine qua non, sibi ut aplicatione moribi,
non quod ut moribo etiam parciali: in hac sententia inclinat etiam Suarez Gos-
H hic de d° dificultate.
Dico 2° asserem, et communis inter thologos 120
cum d° thoma, tamen q 14 de veritate ar 8 ubi ingt: ipsius testimonium veritatis
se habet in fide sicut principium in sciencijs demonstrativis: sibi ut se habet
moribus ex parte obiecti inducens ad assensum scientificum, et demonstrativum:
tamen in presenti q 1 ar 1° ubi hic habetur: non enim fides assentit alicui, nisi
quia a Deo revelatum, et q 5 ar 8° docet, fiale obiectum fide esse veritas Dei, quae
quod manifestatur in scripturis aut doctrina ecclesiae eandem tradunt, Pa... hic
hic de 3° § 2° Bel... de ... Valencia hic d° 1 q° 1° puncto
1° quem secuntur fere omnes nostri doctores, a quibus Suarez de 2° § 2° et a quibus
...ton de 4° de fe: i q int huius ... dicimus; nam alij cum Caietano
docent, relationem activam, etiam ... esse obiectum fiale; alij pauci, etiam
activam cum obiectum ... alij ... noui ...

121 Dico 1º. Revelatio privata et particularis dotibus spiritualibus motibus
bus assensus fidei, sibi constituit adaequatam dotibus motibus simul cum autho
ritate Dei. Probatur 1º. illud est dotibus spiritualibus particularis assensus fidei,
quod simul cum authoritate Dei, ut sua determinat intellectum ad assentiendum veriti
dictum a Deo, quod dictum est a Deo; sed sic se habet revelatio privata, ergo. Ma
jor certa est, probatur minor: quia illud determinat ut sua simul cum authoritate Dei intellectum
ad assentiendum veritati dictum a Deo, quod dictum est a Deo, quod constituit simul cum
authoritate Dei causam totalem infallibiliter influentem veritatem rei dictae a Deo,
eo ipso quod a Deo dicta sit; sed revelatio privata constituit simul cum au
thoritate Dei causam totalem infallibiliter influentem veritatem rei dictae a Deo, hoc
ipso, quod a Deo dicta sit, ergo. Major certa, minor probatur facilis est: quia
sola intellecta authoritate Dei in dicendo, et non intellecto, quod dixerit,
seu revelaverit incarnationem, ergo, videlicet causa totalis infallibiliter influens
veritatem incarnationis: tota enim Dei authoritas in dicendo praesupponitur;
licet non existeret veritas incarnationis verbi; nec dat causam moventem ad ass
entiendum veritati incarnationis quod dictum est a Deo, nisi intelligatur dictio, seu
locutio, aut revelatio Dei de hoc mysterio: ergo simul cum Dei autho
ritate constituit causam totalem infallibiliter influentem veritatem incarnationis; mo
vens quoad nos, modo assensus propter authoritatem Dei dicentis.

Confirmatur: quia ita

122 promissio, quod quod Deus dicit propter est, summae authoritatis in dicendo etc.
est; neque me adaequate movet ad assensum hunc propter authoritatem Dei hoc
dicendum; Deus est trinus, et unus, quatenuscumque a me praecognoscatur veracitas
dotibus illis promissis, sibi quatenuscumque mihi intentionaliter applicet
per cognitionem quamlibet illa promissa: ergo aliud dotibus determinatis mihi
applicans intentionaliter, seu a me cognitum mihi deficit ad assensum illius
propositionis propter Dei authoritatem; sed non aliud quam Dei revelatio huius mysterii
quae mihi intentionaliter applicat, et proponit veritatem promissam; scilicet
Deus, dicens, se esse trinum, et unum: ergo Dei revelatio simul cum authoritate Dei
movet me adaequate ad assensum illius, scilicet Deus est trinus et unus. Ultimo confirmatur:
Dei authoritas sibi 1º veritas in loquendo, secluda Dei revelatione

in carnone, non e sic sola connex. cum in carnone; adq. complexus ex d. authoritate, et revelatione, qua testatur Deus in carnone, e in positione credere connexionem in carnone: adeo ut inter generaliter admittas in ... hoc complexus, Deus!, et summa veritas in loquendo, et ... loquitur verbi in carnonis, necessitatem ad annunciandum in carnoni: quod revelatio, quod est pars illius complexi, ... specialiter dona spiritualibus, et ... ad annunciandum in carnonis, et cum, libet alium, ministris, ..., fuerit testificatio.

Sit dico, et roborat precedens ratio. Quod est indifferens ut coniungatur cum in carnone verbi, et cum in carnone Sti. Sancti, et cum negatione illius, neque est intrinsecum nostro adequatum arguendi, sive motivis, ad annunciandum potius in carnoni verbi, quam Sti. Sancti, aut negationi illius; atque est authoritas in dicendo e indifferens ad in carnonem verbi, et negationem illius, et ad in carnonem Sti. Sancti, et negationem illius: coniungitur quod potest cum in carnone verbi, et cum illius negatione; cum in carnone Sti. Sancti, et cum negatione illius: quod de authoritas in dicendo neque intrinsecum nostro est adequatum arguendi, sive ... motivis ad annunciandum in carnoni verbi. Modo sic: si complexus ex de authoritate in dicendo, et ex de ... verbi in carnone non est indifferens, sed ... connexus cum in carnone verbi, quod illud complexus e intrinsecum adequatum arguendi, seu ... motivis ad annunciandum potius in carnoni verbi, quam non ... verbi, quam in carni Sti. Sancti. 123

Confirmatur haec ratio, quia dicit ignis quod, non habet sufficiens, seu adequatum motivum ad annunciandum huic ... constituit lignum quod ... ignis applicari ligno, habet sufficiens, et adequatum motivum ad annunciandum illi ... ; si non alia de causa, nisi cum ignis potest trahere in ... nato, quam combinat lignum non habet ... physica combustione ... tali ligni, proinde quod non ... solo ... ad iudicandum lignum ... potius, quam quod ... ; cum ignis applicat, ... trahere non potest ... nato, quam ... lignum; habet quod ... ignis, ... licet ... ad lignum ... physica ... combustione ... tali ligni. inde e, 124

qd tali viventis præcognitus aliud tempore adæquate unus determi
candis, cognitus bonus pori, quæ ri vbuii. Sic se habet viventis ex
authoritate, et rebelatione incarnationis &c.

125 Hinc est, quod ubi
apud nos momenti esse dubius illud, qd hic agitari solet, An
quomodo se habeat rebelatio, tam in ordine ad Dei authoritatem,
tam in ordine ad ipsum, seu mitti rebelatus? Dicunt aliqui ex Patribus
se habere ut unionis authoritatis Dei ad mysterius rebelatus; alii vero di
cent, se habere ut applicationis authoritatis Dei: ex quia diversa expli
catione diversas inferunt illationes, et sic: nos quidem sicut infert, qd sicut
unio ad denominationem alteri non est conditio, sed ratio formalis parcialiter constitu
talis denominationis, ita rebelatio non est conditio, sed ratio formalis parci
aliter constitutiva motivi adæquati ad assensus fidei; ex alia inferunt alii, quod
sicut aplicatio ignis ad stupam non est ratio formalis constitutiva eius parcialiter,
sed conditio; ita rebelatio non est ratio formalis parcialiter motiva nostri
assensus, sed est conditio.

126 Nos, inquam, de hoc dubio parum curandum sit: nam
ut ex nostris constat, iam, sive separatim Dei rebelationis ad nostro assensui fidei:
et quatenus, an ut moveat intellectum ad assenciendum mysteriis incarnationis
propter authoritatem Dei locuentis incarnationis; sit rebelatio sibi conditio, vel
mera aplicatio motivi adæquati, an parcialiter constitutiva motivi adæquati? et
cum videmus, non aliter determinare rebelationis Dei præcognitione ipsius motivus ad
assensus incarnationis; ac determinat authoritas præcognita, deducimus, Dei
rebelationis esse parcialiter constitutivam motivi adæquati: qui in indagandus notus
sit, an se habeat, ut unio, sive applicatio Dei authoritatis ad ipsum rebelatum
et tamen ambo motivos adæquatos fidei Dei illud est, qd tamen sicut fides exigit in
tantum natura absque existentia veritatis dictis adeo; sed, hoc equaliter, et indivi
sibiliter verificatur per Dei authoritatem, et ipsius Dei rebelationis: quatenus
quod hoc indivisibiliter et copulatim est ambo motivos adæquatos movere intellectum,
ad iudicandus incarnationis pori, esse quæ ri esse. Nam probatur: quod qd complexus
ex authoritate, et rebelatione incarnationis neguatur esse. Verum

nisi vera sit incarnatio reuelata, non potuit ipso poni, per dictam authoritatem, quam per reuelationem incarnationis ut in textu, cum tota ratio credendi articulis catholicae moribus sit in connexione mysterica unius veritatis cum aliis mysterica connexio illi, iuncti cum veritate incarnationis reuelatae, non potest uni parti iungi, quam altera non petit; sed indiuisibiliter utrique, ut in sequenti particula.

Dico 2°. Etiam reuelatio actiua est obiectum moribus partiale aliquem, de fide. Explicatur. Reuelatio de qua dicta est locutio externa Dei ad cuius totalis directa ut supra diximus: locutio autem, quae proprie talis est, et non metaphorica, dicitur formaliter actus aliquis internus suppositi rationalis loquentis, per quem prolatio illa externa Dei per voces, aut sonos constituit formaliter eum locutionem veram, et proprie talem: illius igitur actus internus Dei loquentis per quem externa prolatio vocis a Deo directa ... aut externa productio signi manifestantis obiectum aliquod, constituit in eum locutionem de vera, et proprie talem, est et dicitur reuelatio actiua. Apud me ille actus est duplex, alter intellectus, alter cognitio, aut conceptus mentalis rei dictae, alter voluntatis, alter intentio manifestandi personae audienti rem aliquam per voces, aut signa externa. Dicimus ergo, non solo passiua reuelatione, neque actiua sola, sed utraque simul, et indiuisibiliter constituere locutionem Dei ad extra, sed de reuelatione dicimus, constituit quod obiectum partiale moribus de fide.

Probatur 2°. Locutio Dei ad extra, quae importat sufficienter actus Dei loquentis incarnationis, dicitur formaliter constitui in eum locutionem externam, non solo signis externis manifestantibus obiectum; sed etiam actibus internis suppositi rationalis loquentis; alter intellectus, et voluntatis, sed locutio Dei ad extra, ut est, et constituit locutio Dei ad extra est obiectum partiale moribus fidei: ergo tale est, ut dicitur formaliter constitui non solo externis signis manifestantibus obiectum; quod est reuelatio passiua; sed etiam ut dicitur formaliter, constitui actibus Dei internis intellectus et voluntatis, quod est actiua reuelatio: ergo utraque indiuisibiliter reuelatio constituit obiectum partiale moribus de fide, quod est locutio Dei ad extra. Omnia patent, maior admissa ut vera est dicta, et est ex ipsa ratione locutionis: ideo enim citacus ...

in logi proprie, sed significat omnis vocis vel nutus cognitiva; quae neque significat illas cum cognitione rei signatae, neque ex intentione eas dirigendi vel ad certos vocales audientes, cui aliquid manifestare intendat: ideoque dicitur uti materialiter signis manifestantibus, quibus non est ipse: quamvis facilius horum signorum dicitur esse vocalis in communi proprie loqui.

129 Fiat haec ratio:
quia omnis fidelis monitus ad assensus incarnationis quod est illud, quod significat, et praedicat de Deo haec propositio Deus loquitur incarnatus; sed haec propositio non praedicat de Deo aliquid pure creatum, neque aliquid pure increatum; sed aliquid partim creatum, et partim increatum: praedicat quidem de Deo, quod sit loquens ad extra ad alterum; non est autem Deus sic loquens ad extra ad alterum per aliquid pure creatum, sed per signum, aut vocem externam; neque per aliquid pure increatum, sed cognitione aut intentione sua interna: quare locutio externa quam importat, et praedicat sic de Deo per illam propositionem, in quantum omnis monitus fidelis, dicitur indivisibiliter aliquid creatum, et aliquid increatum, ut sic et ad agnitionibus Dei loquens vere, et proprie ad extra.

130 Notandum est, quod, ut moveat
locutio, aut revelatio Dei ad assensum fidei, necessarium non est, quod cognoscatur expresse et distincte, ut constituta per aliquid creatum, et per aliquid increatum: quando revelatio, seu locutio simul cum authoritate moveat ad hunc assensum, verbum incarnatum est, sufficit quod obiectum cognoscatur Deus loquens veritatem loquendo, et rei loquens incarnationis; ut cognoscatur in eo Deus loquens incarnationis, nam non est expresse et distincte cognoscere, an ratio formalis constituens Deum loquentem, sive an locutio sit forma simplex, aut composita, sive constituatur aliquo creato, simul, et aliquo increato, aut solo aliquo creato: quod ex his patet: viri percipiunt, Deus locutus fuit, sibi revelavit mysteria, et incarnationis mysterium; per quod sic constituatur locutio in esse talis, in quo nullatenus percipiunt, et docti difficultatem: quando locutio, aut revelatio movebat ad assensum fidei, non est necesse cognoscere expresse, et distincte, illam constitui sic aliquo creato, et aliquo increato, cum sufficiat cognoscere Deum locutum esse, de tali mysterio, quomodocumque talis locutio constituatur. Confirmatur

in D. authoritate propter quam credimus: quia nemo sit, quod explicare debere
cognoscam, per quam possis distinguere Dei authoritatem inclinando, et
amouendo, ex D. Suppositio precesso: et sic satisfit argumento Patrum Me-
tacij, et omnino negantium, vtilitatem actiuam pertinere ad obiectum formale motiuum
fidei. Caput 3m. Fundamenta opposita propositum, et delictum.

Arguitur 1o: Ad assensum fidei non se habet locutio illi, cui credimus,
ut obiectum motiuum partiale: ergo neque ad assensum fidei locutio Dei. Antecedens: 131
quia locutio humana externa eadem prorsus est loquente sciente, et ob hoc sano, ab
ignorante, ac a sciente; a mendacij, ac a veraci: ab hoc ac alitate:
quare est prorsus indifferens ad veritatem, et falsitatem, ad assensum, ad dissensum,
et ad suspensionem vtriusque: ergo neque partialiter est motiuum assentiendi. Pro-
batur consequentia: quia quod est ex se prorsus indifferens ad vtrumlibet ex duobus, ad neutrum
determinate mouere potest, quatenus est ex se. Confirmatur: locutio externa neque par-
ticipare potest veritatis, et falsitatis: ergo neque inducere potest eius motiuum fidei.
Probatur antecedens: quia locutio externa est quidam sonus resultans ex duobus corporibus collisione,
ac sonus resultans ex duobus corporibus collisione neque participat rationem veri-
tatis, aut falsitatis: ergo.

Respondeo nego antecedens: ad probationem omissis antecedentibus, et 1o consequentia nego consequentiam: 132
ad confirmationem probationem argumento probationis: quod est ex se indifferens ad vtrumlibet ex duobus, ad neutrum
determinate mouere potest se solo, concedo; simul cum alio, nego. Potest saltem par-
tialiter mouere ad assensum, id quod indifferens est ad vtrumque, si coniungatur cum alio, non
modo verum, sed et eiusdem verum est. 1o: sic veritas Petrus est hoc indifferens
est ex se, ut moueat ad hunc assensum, Petrus currit, aut moueat ad oppositum
dissensum, Petrus non currit, et ad suspensionem vtriusque; et tamen si coniungatur cum hac ex-
plicite obiecta hoc currit, mouet partialiter ad hunc assensum Petrus currit per syllogismum
in darij; ut est euidens: et si coniungatur cum hac veritate nullus homo currit,
determinate ut motiuum partiale ad hunc dissensum, Petrus non currit, per syllogismum
in ferio. 2o. Authoritas Dei se sola indifferens est ex se ad assensum, et dis-
sensum, et ad suspensionem vtriusque; si a loquatur mentiri, incapax est certa ad

ad assensum, et si loquatur non sufficienter, deerat ad dicendum, et si nihil de hoc loquatur, suspendimus assensum fidei, et dissensum; et tamen in his adversariis, quae nobis hic obiiciunt, authoritas Dei in obiectis fidei et moribus fidei: quae nulla est in illorum ratio, et de ipsis evident utrique: sicut ergo Dei authoritas sibi solum movet ad assensum fidei iuncta cum locutione externa, ita locutio externa Dei, sibi solum iuncta cum authoritate loquentis dicitur: in citato amente, et mendacium non iungitur cum authoritate loquentis; ideo ergo ad nihil movet.

133 Ad 2am nego antecedens: ad probationem omissa maiori, negomus: neque vero, probationi huius etc. respondetur locutiones eius, et per illas tanquam per verus propter vocales affirmam, aut negam, cum ego dicebam: quae habent conformitatem, aut difformitatem cum obiecto, cognito per illas exprimuntur: unde ignoro, quid intersit, quod verus fiant ex aere obliso inter duo corpora quomodo, sint vera locutio externa, quae iuncta cum authoritate loquentis movere non possit ad consentiendum illi fidei; credendo vera esse illa, quae conspicitur se gerere, quae ipse tenetur, et dicit vera esse.

134 Contra 3°. Sola authoritas Dei constituit Deum loquentem fide dignissimus; ideo obiectis fidei et moribus fidei ex eo, quod constituit Deum loquentem fide dignissimus; ergo sola authoritas Dei in obiectis fidei et moribus fidei: quae non est revelatio Dei. Maior certa est: quia dicunt aliter, quam dicunt est, non constituit dicentem fide dignum. Minor probatur 1°: quia hic causalis est vera: ideo credimus alteri, quia habet authoritatem, sive quia est fide dignus, quae etiam dixit esse vera ista: ideo credimus Deo loquenti, quia habet authoritatem, sive quia est fide dignus; quia solum id, quod constituit Deum fide dignus, in obiectis moribus fidei. 2°: quia quando rogatur, cur credatur Deo dicenti trinitatem, non adhibetur ratione revelationis eius; sed authoritatem, seu veritatem in loquendo eius, quatenus quia fide dignissimus est Deus: quae huic soli rationi motivi inquirit tota fidei nostrae firmitudo.

135 2° Contra maiorem, negomus: neque enim solum id, quod constituit Deum loquentem fide dignissimus, infert veritatem incarnationis, neque illa suadet; unde ipsius solo motive negat, non concurrente etiam, Deus locutus esse in incarnationis: et est ex utroque motivo detrahitur enim, advenientibus incarnationi, quod dicta est a Deo.

1º veniti, sibi signi authoritas, et fidei signi illo actu signi [illegible] dignio
anima dicta: hic causalis e vera, ideo etc. dinotando cum sibi
motivi adequato, nego, dinotando cum motivis indignis, sicut de
[illegible] negans: q fidelis rogat, cur credat trinitatem, plerumque resp. q [illegible]
eg a reb lasit; et aliquod etiam resp. credo per authoritatem Dei; hoc
tamen q probat, qd testimonium Dei, sibi reblatio moveat sine autho-
ritate, neque authoritas moveat sine reblacione, quod hoc, ig illud
parciali motivis exprimat a credente, cu reveo ad unicum detrat, sit
ad ea inveniendus motivo reblato
Arguitur 3º. Authoritas, et propositio Ecclesie e 136
mera conditio, et non motivus partiale fidei, quo fides obiectum natura fit ad eas in-
veniendum: probatur: sicut enim credimus motivis reblatis, q reblatis e; ita credimus,
cum reblatus, q Ecclesie authoritas proponitur reblatis: q sicut propositio
Ecclesie e mera conditio ad inveniendum reblationis; ita reblatio e mera conditio
ad inveniendum obiecti reblati. Probatur: reblacio multiplex, et diversa e, cum
[illegible] diversitate obiectorum, que reblant, tum pro diversis modis reblandi: ergo
obiectum fidei etiam e multiplex, et diversum: q.
Ad 3º adarguitur, quod tangit diffi 137
cultatem in fine solvendo, nullum apud me esse discrimen cum inter reblacionem
Dei quoad inveniendum motivis reblati, et propositionis Ecclesie quoad inveniendum reblacio-
nis: unde sicut ad inveniendum obiecti reblati concurrit eadem motivis parciale
reblatio est, ita ad inveniendum reblacionis concurrit Ecclesie authoritas, et
non sit mera conditio; sed ut obiectum motivi saltem parciale. Ad confirmationem dignitatis
etiam: reblacio Dei e multiplex, et diversa materialiter, et physica, omitto; sed
e physice, nego, specifica differencia reblacionis materialiter [illegible], se
habet ad motivis inveniendis physice: unum enim, et ratio movendi motivis reblaci-
onibus, eadem e, scilicet, q e dicitur Dei, veritas: propterea quod habet simul cum authoritate
authoritate connectionis cum obiecto reblato, cum movet; [illegible] [illegible] eadem.
e sa, et physice in omnibus reblacionibus ad inducendum inveniendum, sibi ad inveniendum
[illegible] veritatis reblatis. 138
Arguitur 4º. fidei e una, physico, sine unitatis physic-

obiectum motivum formale diversum, quod actui inclinatus, et virtus quae ad obiectum comparatur, quae aliquid creatum est, neque cum obiectum motivum etiam ratione de fide
Primo ergo: quod si quis habuerit hunc assensum, verbis innixus, non propter authoritatem Dei dicentis, non propter authoritatem vestri illos affirmantis, non elicieret assensum fidei, et virtutis theologicae: quae huius obiectum formale motivum debet esse perfectae divinus, et increatum. Confirmatur: quod ex nostra sententia infertur, quod actus religionis esset actus virtutis theologicae, quod falsum est; aliàs quatuor essent, et non tres virtutes theologales. Ratio autem est: quod obiectum formale actus religionis est honestas reperta in cultu, et adoratione Dei propter eius summam excellentiam: quae si immediatè, quod actus virtutis theologicae habet obiectum motivum aliquid creatum, actus religionis habens pro motivo cultum, quod est aliquid creatum, et divinam excellentiam, quae est aliquid increatum, esset actus virtutis theologicae.

139 Ad secundam maiorem nego omnino: cum falsitas in actu spei, habente etiam pro obiecto motivo beatitudinem formalem ostendit: non enim a ratione virtutis theologicae excludit, quod habeat pro obiecto formali aliquid, quod non sit res divina, sed petit, quod habeat pro obiecto formali aliquid, quod sit res Deus. Ad primam nego antecedens: assensus, quo ponitur ille simul credit fidei, et humanae ex uno, ac illo motivo sufficienti demonstrante ad assensum fidei, et humanae: sed neque credit fide divina, quatenus habet propter authoritatem, et testimonium humanum, neque credit fide humana, quatenus habet propter authoritatem, et testimonium divinum.

Ad tertiam, nego illationem ad primam distinguo antecedens: obiectum formale actus religionis est honestas reperta in cultu,
140 et adoratione Dei propter eius excellentiam, si propter denotante titulum cultus, sibi propter quem Deo debeatur cultus, concedo, si propter denotante motivum formale virtutis religionis inclinantis ad cultum, nego. Quando alicui solvere intendo, quod illi debeo, non me movet ille titulus propter quem illi debeo; sed honestas iustitiae reperta, in solvendo alteri, quod suum est; nec persona, cui solutio fit, est obiectum movens ad solutionem. Similiter accidit in virtute religionis inclinante ad solvendum Deo debitum ipsi cultum; sed titulus, propter quem cultus Deo debetur, non surgens.

aut viuens, aut totalis est; si quidem habitus in circa circa summi domini excellencie: non a titulo, ut movet affectus religionis: quia in eo sit non placere, aliquid est aut charitatis erga deum, est quod purus; si vero movet affectus religionis honestas ejus, ut in colendo deum quia deo titulo summi dominis debetur, est ergo excellencia in titulo..

Aliquis est ut revelatio est aplicatio authoritatis ad revelandum aliquid obiectum revelandum infallibiliter verum; quia si extat in defectum de authoritas ad innumera obiecta revelanda infallibiliter verum, et aplicatio unius motivi ad particulare obiectum revelandum infallibiliter verum non est unum motivum, sed conditio sine qua non: sicut aplicatio unitatis virtutis ad lignum determinatum non est unum cum virtutibus, sed mera conditio: quod confirmatur 1º: etiam si requirat cognitio ad amorem obiecti, ut aplicatio intentionalis boni, non est neque particulariter unum motivum ad amorem: ergo similiter et revelatio requiratur ut aplicatio authoritatis dei ad credendum obiectum credendum; ipsa non est neque particulariter ratio motiva ad credendum sic erga tale obiectum: confirmatur 2º: tamen optime in causis phisice productivis, quia aliter requisita est conditio sine qua non, constituat connexionem causae productivae cum productione effectus; et maneat intra limites conditionis; constituta ad circuitum productivam causae particulariter: ergo similiter stabit optime in causis ambitivis productivis causae, et aliqua revelatio, quod aliquid sit revelatio constituat per modum obiecti praecogniti connexionem cum veritate revelata, et maneat intra limites conditionis obiecti sine qua non, non transeat rationem motivi ad credendum causae particulariter ergo videtur legitima; quia sic constat in aplicatione ignis ad passum, quae constituit connexionem cum productione effectus et maneat intra limites conditionis..

Nomine 142
...que, et nigrorum: quia sicut non minus, in textu veritatis credibilis, ipsa aplicatio dei authoritatis, quia ipsa dei authoritas, ita non est minus, vivit, motiva, quia tota dei authoritas concurrens praesertim veritati credibili, et minor. ...
... tenetur, deus est, ... tenetur omnis authoritatis quia omnino cum transit est ... est, revelatio dei aplicatio dei authoritatis ad parandum obiectum, ... in minus a latere, est obiectum formale motivum authoritas...

. Directum efficax, et absolutum dei ad obiectum ponendo applicationem
omnipotentiae ad existentiam obiecti; et est in obiecti motivum ad assentiendum
existentiae obiecti. Angelus cognoscens effectum futurum in causa sua
applicata, et expedita, non solum dicitur in causa illum cognoscere, sed eius in
141 applicatione: ita quod ad eius motivum assentiendi futuritioni effectus,
concurrat ex integro: quorum omnium ratio est, ut bene explicuit Adam
quia applicatio potentiae est directio ad existentiam obiecti; quare sit directio, est
obiecti finale motivum ad cognitionem, seu assensum obiecti: vide dicta a
nobis supra n. 134 ubi ostendimus, quomodo, licet applicatio ignis ad
lignum sit mera directio entis physici ad combustionem ligni, est in obiecti
finale motivum in esse intentionali ad assensum combustionis.
143 . . . . Ad 10 ergo
Secundo antecedens, negatur consequentia pro duabus partibus: quia ipsa cognitio ho-
minis obiecti non procognoscatur, nec deinde obiecti motivum ad amorem,
adhuc per illam innotescit bonitas obiecti: quod satis sufficit, ut moveat
ad voluntatem ad amorem obiecti; at in revelatione mysteriis non praecog-
noscatur, et obiectivo moveatur, non innotescit intrinsece veritas mysterii funda-
ta in auctoritate dicentis: quod requirit, ut intus moveat ad assensum
fidei cognita eius praecise auctoritate dei, sed minime apparet
dicens mysterium trinitatis verum, quoniam posita dei revelatione de trinitate
haec vera apparet ex ante adaequato obiecto quidditative directio eius veri-
tatis trinitatis, sed in dei auctoritate, et illius revelatione de hoc mysterio.
Ad 2 ergo secundo antecedens, nego consequentiam: illius discrimen est: quia in causis phy-
sicis productivis directio est eius productione effectus adaequate sumpta non causat
C14 effectus, neque augetur in causa virtutis productionis effectus, ut patet in calefacti-
one [illegible] amoris etc., quae sunt praedeterminationis physicae, aut vi illorum ex-
ercitata [illegible] in ratione; causa in causis intentionalibus, directio est mo-
tivum ad assensum adaequate sumptum causat assensum, ut supra in pluribus supposu-
imus, ex quo si directio est motivum ad assensum virtute in collectione du-
plicis virtutis, utraque adaequate moveret, et quaelibet inadaequate. Et quia
in revelatione privata potest esse obiecti finale motivum fidei supernaturalis.

Revelatio privata ut supra diximus, illa 144
est, qua deus aliquid agit, aut manifestat alicui particulari personae ad proprium illius utilitatem, et instructionem, sicut alterius particularis; qualis est ista Ecclesia in universali doctrina accepit, et opponatur: Ergo revelatio, qua deus alicui manifestat, se alterius esse in statu gratiae, aut praedestinatum: de qua agit Tridentinum sessione 6 cap. 12. Huic revelationi posse assensum praestari, ipsi quoad Deo, extra dubium est; aliter significa de illa immittitur: sed dubitatur, an assensus praestitus Deo propter istam revelationem privatam sit fidei, et eiusdem speciei cum assensu praestito dictis Dei propter revelationem publicam, universalem, et catholicam, elliciatur quod a eodem habitu supernaturali fidei infuso, a quo elliciuntur assensus fidei innixi revelationibus publicis in Sacra Scriptura traditis.

Negative 145
Respondent plures theologi cum Caietano, Soto, Banes, et Cano, qs, Nigri Valencia de gestis illorum sunt: quia fides dicitur catholica, quia per eam credunt illa dicta, quae proponuntur credenda toti fidelium universitati: ideo quae est catholica, atque universalis: ergo quod alicui privatim revelatur a Deo, ut solus ipse, aut pauci alii sciant, non pertinet ad hunc infusum fidei catholicae. Affirmative docent reliqui neoterici cum Suario, Conink, Lugo, etc., et aliis apud ... hic de... § 1. Cum his dico.

Dico 1°. Revelatio privata sufficiens 146
est ad assensum fidei, ut donum speciale maioribus. Probatur 1°: quia intellectus movetur ad assentiendum dictis alicui, ex eo quod illi dicit manifestandum sit ab eo, sed non ... dicat a fide divino; at deus privatim revelans veritatem aliquam non minus fide dignus est, quam publice revelans: igitur non minus moveri potest intellectus ad assentiendum dictis Dei revelantis privatim, quam publice. Confirmatur ex divino dicente poenitentibus illis, quod per specialem revelationem factam a Deo cognoscat suam electionem, ... tenetur certo credere. 2°. quia assensus fidei est ille, quo aliquid credimus Deo dicenti propter eius infallibilem authoritatem in dicendo; sed tantum infallibilis authoritatis est Deus privatim dicendo

aut revelando publice, et quoad omnes, quam in dicendo, et revelando privatim, et quoad aliquem, aut aliquos: quia assensus praestitus Deo revelanti privatim cuicumque verus assensus fidei est: tunc enim quaecumque credimus, Deum loquentem, et revelantem, quomodocumque loquatur fide meremur.

147 3o. quia persona cui fit revelatio, est omnino per accidens in ordine ad causandum firmissimum fidei assensum; cum tota firmitas fidei oriatur ex primaria veritate; adeo ut sive revelatio facta fuerit homini, sive angelo, Paulo in novo testamento, sive Moisi in veteri; viro iusto, sive peccatori, impertinenter se habet ad conceptum formalem fidei, et illius firmitatem: cuicumque enim facta fuerit revelatio, si a Deo facta est, firmissime credenda est: quia quod revelatio facta sit publice communitati, aut ecclesiae, aut personae particulari certo cognoscenti, illique credenti, per accidens est ad conceptum formalem fidei: quia eodem modo sit revelatio, sive privata, sive publica sit, semper ad assensum movebit, et aeque fidem nostram exiget.

148 Confirmatur: ante tempus revelationis, quae modo est publica, et universalis, fuit aliquando privata, et tunc meruit fidem illo quod fundavit, per quod privatim revelans obligavit ad fidem sibi praestandam: quia revelatio privata sufficiens motivum fidei est. Alias, et nihil constantius, quam habuit Adam, et plura de mysteriis, quae procul dubio innixa fuit privatae revelationi, tunc enim temporis non erat propositio universalis, seu catholica aliqua Ecclesiae proponens authoritate sua publica mysteria catholica; sed quae habuit Adam, promotiva fidei sibi ab auctoritate divina privatim cognita, ut theologi, et divus Thomas docent: constant autem in revelatione facta Abrahamo de filio sacrificando, et portento; credidit enim Abraham Deo, et non haesitavit in fide, ut ait Paulus: in revelatione item facta Deiparae Virgini Mariae, et veteri in canonibus; quae omnes revelationes fuerunt aliquando privatae, nunc publicae, semper tamen verum assensum fidei induxerunt.

149 Dico 2o. Assensus innitens privatae revelationi non est eiusdem speciei formalis cum fide, sive assensione fidei, cum assensu innitenti revelationi publicae, et universali.

et ab eodem habitu infuso fit elicitur. Contra 2°. de specifica differen-
tia physica sumpta, qualis etiam datur inter assensus praestitos trinitatis myste-
rio, et assensus praestitos incarnationi; sed de specifica differentia theologi-
ca et confuse sumpta, qualis est inter proxime dictos assensus, non datur. Probatur 1°.
quod isti assensus fit habent pro eodem obiecto formali motivo, et eidem speciei et fugiae
sunt, et ab eodem habitu infuso producuntur; sed assensus innitens privatae revelationi
habet pro eodem obiecto formale motivo, ac assensus innitens revelationi
publicae, scilicet pro primo veritatis revelantis, ita pro revelatione Dei primae veritatis
in eodem genere: ergo et eidem speciei fit et fugia sumpti, et ab eodem habitu (11
producuntur.

2°. Per eundem specifice actum, et per eundem habitum obedientiae 150
obedit homo Deo in iis quae facienda praecipit omnibus, sive universae
Ecclesiae; ac in illis, quae ipsi in particulari praecipit. Item: per eundem specifi-
ce actum, eundemque habitum gratitudinis (gratias agit) pro beneficiis universali-
bus ac pro particularibus: ergo per eundem specifice fit actum, per eundem quoque fit habitum
credere potest homo Deo illa quae revelat publice, et pro tota Ecclesia,
ac illa, quae alicui privatim revelat ad ipsius particularem utilitatem, aut ins-
tructionem. Antecedens vero apud omnes: consequentia a paritate rationis fit. Probatur: quia tam
illi actus obedientiae Deo eiusdem speciei in ratione obedientiae, et ab
eodem habitu eliciuntur, quia habent idem obiectum formale, ad quod illi assensus idem obiectum
formale habent, scilicet revelationem Dei primae veritatis: ergo.

Ad rationem in initio allatam dicendum 151
est ante negotiorum: quod aliud est fides catholica, aliud habitus fidei catholicae:
fides enim catholica sumitur pro actu, et pro obiecto: pro obiecto sumitur in sym-
bolo S. Athanasii, cum dicit: fides autem catholica haec est. Ubi
enumeratur collectio obiectorum, quae universis proponuntur credenda: pro actu
sumitur, quo assensus versatur circa obiectum particulare, etiam in collectione obiectorum,
quae universis credenda proponuntur; habitus autem fidei catholicae non est exsiccatur(?) et (?1
annexus, ad assensus, qui versatur circa obiectum etiam in collectione obiectorum, quae uni-
versis fidelibus proponuntur: sed est ex se indifferens ad assensus circa omnia, et quae-
cumque revelata sint a Deo, sive revelata sint pro tota Ecclesia, et universali

Ecclesia, sive pro unaquaque singulari persona, unde utraque fides
diversimode innititur Dei testimonio, pertinebit ad eandem speciem fi[dei] ...
essentiam quaecunque Deo revelato adhibetur, licet alia fides sit catholica, scilicet
de Deo omnibus proposito, et alia non catholica, sed privata, scilicet de Deo
particulari personae proposito: unde non usurpatur fides non catholica in sensu
vulgari, scilicet pro fide contra catholicam, sed fides cuius contra catholicam non inni-
titur Dei testimonio; sed pro actu fidei innixo Dei testimonio non tam revelanti communiter
omnibus, ad credendum proposito.

152 Hinc rogat [?] ... lege: an sit obligatio cre-
dendi ea, quae Deus revelat revelationibus privatis. Respondeo, suppono, nullam
... posse talem obligationem, nisi exsistentibus sufficientibus motivis ad iu-
dicandum absque dubio prudenti talem privatam revelationem esse certo: et ...
illos ad quos immediate fit, sive immediate dirigitur privata revelatio, teneri
credere positive ... revelationem; alios vero, ad quos postmodum eiusmodi
revelationis notitia pervenit, cum sufficienti iudicio fundato, et absque
dubio prudenti, quod Deus dixit, non teneri positive credere, teneri tamen non dis-
credere positive. Explicatur per doctrinam ..., quam posuit et admonet ...
Cardinalis de Lugo de [fide] ... § 11, ... de ... disputatione 5 § 4.
1a pars probatur: quia obligatio ad credendum positive dictum Dei loquentis oritur
ex iure, quod habet Deus loquens, ut illi dicenti aliquid habeatur fides
a[ssensus]..., cum quo loquitur; sed hoc ius eodem modo se habet, sive Deus loquens
121 intendat ... [manifestare] ... manifestari omnibus, sive alicui in particulari solo: ergo
eodem modo obligat ad credendum positive illos cum quo privatim Deus loquitur,
ac si locutio Dei dirigeretur ad omnes: et sub hac quidem obligatione
crediderunt Deo privatim revelanti Adam, Abraham, [Moyses], et omnes
fideles, princeps fidelissima Virgo Maria.

153 2a pars probatur: quia quod Deus nullo
mihi loquitur, neque ad me immediate, seu mediate dirigit suam locutionem, non ex-
igit a me fidem; sicut exigit quod Deus mihi immediate, seu mediate loquitur;
sed quod Deus a me fidem non exigit, non teneor positive praestare fidem Deo,
seu positive credere dictum Dei; sed possum me habere pure negative

tanquam ipsi quis ad me non attinet, nisi ut vulgo dicitur quis mihi
in longe? quod deus neget, mater neget, et immaneat mihi loqui aliquis
aliquid possum, in fine pure negando, et non timeo positive credere
a deo aliquid alteri, cum quo loquitur, est deus, privatim revelatum. Supposi-
tionis parte sunt: quod habitis sufficientibus motivis credentibus, in aliquo
revelationis privatae esse divinae, ut supponi, dicendo credere positive cum
iniuria irrogare authoritati dei revelantis; et vel saltem abducere dubi-
tationes, illud quod patui pendere; atque tenet hoc non irrogare iniu-
riam authoritati revelanti, quia remittit sub praedicto iudicio, an deo
quod sit revelatio divina: quod illi ad quos pervenit nota revelationis pri-
vatae sub illo iudicio, tenentur non assentire positive. Quaestio 6. an
revelatio divina sic existimata sufficiens sit ad assensum fidei supra-
naturalis. Caput hoc afirmatur.

Cuiusque, indicat concursus obiectum aliquod esse revelatum a deo, indicioque 154
certo quod revelatio obiectum illud a deo revelatum est: ita existimans potest
elicere assensum circa tale obiectum propter revelationem et veritatem dei revelantis
in longe lo non usque evidentiam: an vero assensus sit fidei supranaturalis, et
sibi an sufficiat ista existimata revelatio, ut assensus obiecto praestitus
propter illam sit fidei, eliciaturque ab habitu infuso supranaturali.
Affirmat, eo quod etiam affirmatur, cap. Dio Guntado de Mendoza
de 15. Affirmata tribuit Choro in 3 d. 23 q. 1. Sane
amplector, et pro illa praesumendum est, cum non sit debere esse certam revel-
ationem, non vero est obiectum revelatum; aliter assensus esset falsus; assensus
autem falsus non potest esse fidei supranaturalis, ut certum supponendum est.

Probatur 1.a 155
Assensus elicitus propter testimonium dei revelantis, verus, et infallibi-
lis, elicitusque ab habitu supranaturali fidei infuso, est assensus fidei supra-
naturalis; sed assensus innitens revelationi divinae sic existimatae potest elicitus

ppt testimonium dei reuelantis, et infallit certitudinem, elicit quod a[illegible]
supernaturali fit infuso: quia assensus innititur reuelationi diuinae sic existimatae
potest esse assensus fidei supernaturalis. Mai. [illegible] patet: minor pro-
batur; quia ille assensus innititur reuelationi diuinae sic existimatae
habet, quod iudicat intus, ut pro certo, dari reuelationem reuelantis diuinae
naturali assensu; sed assensus, alicuius obiecti, quod habet, quod iudicat intus, ut pro
certo, dari reuelationem reuelantis diuinae, et illud elicit ppt testimonium dei reue-
lantis; et quod sic ego iudico; ut pro certo. Dicis assensum meum
qui certitudinis in dicendo, aliquid dixisse, possum ibi credere testi-
monium pro eo, testimonium, et vero assensum fidei: ingressu intellectus, [illegible]
ssima appareat obscuritatis species

156 Deinde: ille assensus innititur
reuelationi diuinae sic existimatae potest esse verus, et conformis suo obiecto, quod
exprimit sua [illegible] innititur: ut in suppositione, nisi elatior error est obiecti, quod
accedit reuelationis, sic est reuelationis: quod ex hoc capite non deficit ratio-
ne assensus fidei supernaturalis, quod constat: quod certum, ponendi [illegible]
[illegible] iste assensus, quatenus fit [illegible] a fraude existimationis sui obiecti mo-
[illegible], sit reuelationis diuinae non constat, nec requiritur, quod constet assensus fi-
dei obiecti materialis, et formalis simul; sed sufficit, quod constet suo obiecto
materiali, superaddito autem assensu a fraude obiecti formalis, et moribus
excusatus, elicitationem habeat: sicut dicit de assensu [illegible] quod si non ad
ingerit obiectis praemissis, quod moribus formale illis: sed ille assensus, qui
habuit obiectum ad ipsa existimationem et verus ex existimatione diuinae reuela-
tionis sic existimatae, sequitur esse verus, certum [illegible]. Preterea: ille

157 assensus ponit esse infallit certitudinem: quod ille actus ponit dictamen ad certitu-
dinis infallibilis rationem sui principii supernaturalis, tum moralit, tum physice in-
[illegible] fluentis in illis; ratione cuius, principium non ponitur tali actui subtracti[illegible]
quod ille assensus, esset infallit certitudinis. Antecedens: quod ponit elici a bono a-
more intentionaliter a supernaturali, illustrationis, et sancti, et omni
[illegible] supernaturali tamen dictamen ad assensum verum eliciendum, [illegible]

essentialiter incapaci producendi physice alterius falsum: ergo ob eundem a proprio principio
ponit actus ille desumere infallibilem certitudinem, et indifferentiam a
vero. Patet cons.: quia actus productus a principio morali, et physico essentialiter in-
capaci deveniendi ad actum falsum ab illis desumit infallibilem certitudi-
nem; etiamsi licet non acciperet a proprio motivo, ut revelantes Deus, quod obiectum
fidei non existens per ullam differentiarum propriarum nequit communicare certitudi-
nem actui innitenti in ipso; attamen potest actus certitudinem accipere
a principio efficiente physice, aut moraliter ipsius.

Confirmatur: quod actus innitens 158
revelationi Dei se existimatae potest elici ab habitu supernaturali fidei
influxo, probatur: habitus supernaturalis fidei influxus, concurrit efficienter ad produ-
cendum simul cum intellectu supernaturaliter motus assensum ad quem eliciendum
movet obiectum et auctoritas indicendo, nisi aliquod impedimentum obsta-
ret; atque assensus innitens revelationi se existimatae potest esse assensus,
ad quem eliciendum moveat supernaturaliter intellectus, et moveat obiectum et auctho-
ritas indicendo: ergo illum concurret efficienter habitus supernaturalis fi-
dei influxus, nisi aliquod impedimentum obstet. Modo sic; sed nullum im-
pedimentum obstat; si enim aliquod obstaret, illud esset: quia iudi-
cium et revelationis Dei esset falsum; atqui non requiritur essentialiter quod habitus super-
naturalis concurrat efficienter ad eliciendum iudicium et revelationis, cum sufficiat,
quod concurrat ad eliciendum iudicium et revelationem: ergo quod non possit efficienter
concurrere ad iudicium erroneum etiam Dei revelationis, non obstat, quominus concurrere
possit ad assensum rei revelatae, sub qua existimat revelata. Cum quod possit
impedire, esset, quod actus ille innitens revelationi se existimatae esset falsus;
sed, ut suppositum est, ille actus est verus, et conformis cum obiecto, quod enunciat:
non enim cadit error circa obiectum, sed circa revelationem obiecti: ergo nullum obstat im-
pedimentum, quominus habitus supernaturalis fidei influere possit physice in pro-
ductionem assensus innitentis revelationi Dei se existimatae.

Tertio probatur possunt 159
in virginissimis patriarchis: qui elici possunt a voluntate plures actus
supernaturales tam virtutis moralis, tam theologicarum, praecedente cogni-
ne

-cronica cum dictis sciliet motivis actus eius cognitivi tenet potest elicitum actus su-
pernaturalis fidei, procedente cognitione cronica cum dictis revelationis: quaedam illis
dictis sibi per motivis: ergo propter dictis revelationis, consequenter existimata potest elli-
ci actus supernaturalis dicti fidei. Confirmatur vigintisimo est: aliis quod idem quod signis
per carnes judicio, dari praeceptum diuini, et nunc iciunandi;
aut eliciendi actus amoris supernatis dei super omnia, contraactus;
iniciendi prius retinens ut actus charitatis, eius obiecti theologicae potest elicere
actus, item supernalis voluntatis etiam per virtus supernatis charitatis speci, et
obedientiae, in dominante cognitione cronica procedente cum dictis motivis
ipsius actus. Item: signis per carnes judicis sibi esse in extrema ne-
cessitate, illisque succurratur; signis per carnes judicio esse dignum alte-
ri centus aureos, illisque solvantur; plane elicere potuerunt isti vero actus
supernaturalis misericordiae, et iustitiae: etiam in procedente cognitione cronica
cum dictis motivis horum actuum; ergo etc.

Ne obstat primo dicto, quod actus supernaturalis
160 evadit verus, et certe, ecclesia dicat ex antiquis, seu motivo falso in ipsa: quod id
non est primo receptus, et vero actus supernaturalis, ut primo viderim: dicimus:
primo illi, receptis, et quibus eiusdem educat apta naturali. Dicitur, ex ante
falso, potest deduci etiam verum; licet ex vero non nisi verum; ex falsiori
aliquando verus, ut ponunt simulistis, et continent his regulis: omnis uiuens
concibile est reale; sed angelus est uiuens concibile: ergo angelus est realis. omnis
reale est ubique; Deus est ens reale: ergo Deus est ubique. Deinde praemis-
sa supernaturalis evadit vera iuncta cum alia naturali falsa etenim po-
test intrus ad actus naturalis evadit falsus: ergo etiam actus naturalis falsus iun-
ctus, cum actu supernaturali vero altera potest intrus ad actus supernaturalis,
evadit verus. Item patet in his duobus regulis: omnis perfectio simpliciter
simplex identicatur cum filio, dicis Patri; sed paternitas est perfectio simplici-
ter simplex: ergo identicatur cum filio, dicis Patris: quod ego elicit primo veritas
in logico ex filius, itaque; sed primo veritas in logico ex filius elicit, existit etiam
pariter in Deus: ergo existit etiam perfecta in Deus. ex ea praemissis maius inter-
unioque quaeso ponunt esse actus naturalis super evadit verum, coniuncta cum praemissis

minus, naturalis, et faciliy deveniant ad assensum, credit fallo. Caput 3 obstant obiecta.

Obiicies 1°. Assensus obiecto propter revelationem Dei seu existimatam non est an- 161
tem habitus propter revelationem Dei; sed assensus fidei est assensus habitus propter
revelationem Dei: ergo assensus obiecto propter Dei revelationem seu existimatam non est
assensus fidei. Probatur maior: quia revelatio seu existimatio Dei absolute
et simpliciter non est revelatio Dei: ergo assensus propter revelationem Dei seu existi-
matam non est habitus propter revelationem Dei. Antecedens probatur 1°: quia revelatio seu exi-
stimatio Dei potest esse falsa, et difformis obiecto; sed revelatio Dei absolute
et simpliciter talis nequit esse falsa, et difformis suo obiecto: ergo revelatio
seu existimatio Dei non est revelatio Dei absolute, et simpliciter. 2° quia terminus seu ex-
istimatio est alienans respectu cuius revelatio Dei; sed ab affirmatione termini
alienati valet ad negationem eiusdem termini alienati; ut quia haec entitas
est non pingit, ergo haec entitas non est haec: sic hoc est seu existimatio Dei
ergo non est Dei: quod etiam valet: haec revelatio est seu existimatio Dei
ergo non est revelatio Dei. Confirmatur: si assensum aliquod credimus propter Dei dicen-
tis authoritatem; sed assensum innitentem revelationi Dei seu existimatae non cre-
dimus propter Dei dicentis authoritatem: quia nihil quod ablato, quod dedicat
obiectum, non possumus credere obiectum propter Dei dicentis authoritatem: sed
assensus innititur revelationi Dei seu existimatae, aufert, quod dedicat
obiectum: ergo illo assensu non credimus propter Dei dicentis authoritatem.
Haec adaequa- 162
ta, quo non seu impugnat assensum fidei supernaturalis; sed etiam naturalis in-
nitens revelationi seu existimatae, distinguendo maiorem: assensus habitus obiecto propter
revelationem Dei seu existimatam non est assensus propter revelationem Dei intrinseci-
ce et absolute existentem, et obiectum moventem, nego maiorem: non est assensus propter revelationem
Dei ut existentem, concedo maiorem: nihil enim dicit distinguendo est; et idem distinguo: ad
maius probationem distinguo antecedens: revelatio seu existimatio Dei non est revelatio Dei quoad
illius motivum intentionalis; nego antecedens: quoad eius existentiam realem, concedo
antecedens: unde ad illius probationem dico: licet enim Dei revelatio nequeat esse falsa
et difformis obiecto suo, ut existimata tamen obiectum potest esse falsa

obiecti, ut trahat nostrum cognitionem: hoc e, potest cognosci per iudicium falsum de sua existentia, quo in eventu moveri potest ad amorem obiecti, quod iudicat per relationem, ac si vere existeret.

Etiamsi ut

163 obiecta mota habeant intentionalem causalitatem, minime requirit realem existentiam illorum in obiectiva, non enim causat physice, exercendo actum in obiecto: sic potens voluntas, et charitas supernaturalis actu doleret de peccato, quod per errorem iudicio me commisisse, tamen de peccato non existimatur, et causat intentionaliter suam detestationem, sic qui per errorem invincibilem iudicat, Deum in Deo esse peccatum potest elicere vengativum amorem erga illum mortuum, apparenti illi, ab existimatione: sic etiam, qui per errorem iudicans, se egrotare, potest vero actu eliciendi velle sanitatem quam falso iudicio sibi abesse: qui relatio de Deo existimata potest etiam intentionaliter moveri ad amorem obiecti, licet ipsam non existat neque extiterit, qui iudicat per errorem, et existere. Ad quod verba magistri respondemus: ad primam negationem: licet enim non videlicet Deus dicens in se a sua revelatione existente; credit tamen dicens apud credentem a sua revelatione intentionaliter existente: unde vere credit Deo, qui iudicat, licet per errorem, dicere aliquod obiectum propter ipsius summam in dicendo authoritatem.

Obiicies 2°.

164 obiectum formale motivum fidei debet habere metaphysicam connexionem cum veritate obiecti crediti; sed divinus extra authoritatem, et revelatione de Deo existimata, illam connexionem non habet: ergo. Minor probatur: quia non infertur: Deus est summe authoritatis in dicendo; et Deus existimatur, Deus dixisse, Salomonem salvatum esse: ergo Salomon salvatus est: ergo illud divinum connexionem non habet cum veritate obiecti crediti. Confirmatur 1°: sola veritas obiectiva praemissarum habere potest connexionem cum veritate obiectiva conclusionis; sed falsitas obiectiva praemissarum non est veritas obiectiva praemissarum: ergo falsitas obiectiva praemissarum neque habere connexionem cum veritate obiectiva conclusionis: ergo quando praemissa de revelatione divinae ad assensum fidei falsa est, neque habere connexionem cum veritate assensus. Confirmatur 2°: debilitas praemissarum derivatur in conclusionem: haec enim sequitur debiliorem partem; sed falsitas, et incertitudo praemissae est illius debilitas: ergo derivatur in conclusionem; sed praemissa habens pro obiecto

ucte latoris Dig; quis re(?) claise falia, et incerto g aiumi, deduct, ex
illo falso et mem, ent; ac g amni fali, et ment, nege em fi de
supernalis: g aiens, e lhcit, ex pmiso habente pedito reblatore dig,
quam dat, neqz auc fi de supernalis. 165
Ad 2m dicendo neg: obiz, siale mo
tiuz, si dicit habere mentionz mephica per modu essentios, et in
tenctionalis ex veritate dicitionis, necedonz per modu es phie, cholis,
nego mq: Am dictis, et intencionali n mentit ex veritate dicti illati, qua
tus, ut se talis sit, et quatenus, sicut tale appa; sic letur agz hoc
pmissa, sit hoc eunt, simpl re hoc, qui sit in se vero; g si ut vera
iniai proponit, i am mephice mentis ex vero hui, ex: g scien
tia: et veritate g ex ratione in via ad illi, aliena, n utrags pmiss ad
mittat ut vera: quo ad ii eius infirendi, et deliniandi adversus, eodz mo
do se habet utrags illa pmiss sine vera sit in se sine falso; dumo
modo ut vera aphendat, et admittat. Silit accidit in se Salome
de, quis si aphendat ut vero de Salomonis salute, ni ungatqz ex
alia pmissa cum dictis authoritate, eque detrahit adversus, si utrum
se ii clit, sibi ri. Ratio mea, qui eodz modo de g d... quemad,
n urget: q adue admissa ut vera mini illis silogi, sic, Deus ex
istimat, Deus dixisse, Salomonem salvum esse, n infert corus: de
beto g pmini apponi hoc: Deus dixit Salomonem salvum
esse: quo ut vera admissa mephica mentio, seu illatio dat adversus.
Ad 3m dis 166
tinguendo... veritas doctrina pmisam ei ex tale, et ut i ap
tei, potest habere mentionz ex veritate doctrina contis, nego mq: Dz
cie intimidi ex ele, nego mq: ut supra dixim, n 160 falsitas doctrina
pmisaz nunc potest ingerere ut veritas, sibe apphendi ut
veritas: et tunc infertur potest veritas doctrina contis: ng ex falso a
pphenso ut vero, infertur potest verus, et inferri ex vero.
Ad 4m dis distinguo 167
neg: a veritate pmiss in unde... infert, nego mq: vero debitis

in auendo falleitur proximus diu se, quia stare potuerunt vitia pro
dicentis proxime: deuilitas in movendo deuitat in illis; sed dispono: si
aliunde non impediatur, nego; si aliunde impediatur, nego. Incertitudo
proximus et deuilitas proximus in movendo. Vnde proximus incertus movens
negat posse fundare assensum certum. et si aliunde non impediatur deuitatio
incertitudinis in assensu, ponitur impedimentum aliunde. Sic deuitatio
si simpliciter impediatur per aliud principium assensus, quod fundet assensum
certitudinis; in nostro a casu impediri potest deuitas certitudinis
in assensu certo obiecti euidentis per rationes et extrinsecam ab obiecto et interna
nali in ipso fit, quaeque adaequatas potes deuincere, unde assensus certitudo
certitudo in assensu, et impedit deuitatio incertitudinis in assensu. Ex quo
quamquam sit obiectum formale movens assensum, et authoritas dei, scientia sui, altitudo
et veritas in loquendo ex illis. Capitulus igitur de authoritate immanem
possit per assensum cognosci per se ipsam, et sic cognita ad assensum fidei
movere.

168 Certum sumus quod habuimus de obiecto formali movente intellectum ad assensum fidei
obiecta creditiua, quod obiectum formale movens diximus esse dei authoritatem, et
reuelationes: nunc quaestionis initium, de obiecto formali movente intellectum ad assen-
tiendum dei authoritati. Certum est non esse assensum per fidem infusam reuelato
propter authoritatem dei infallibilis in loquendo ex illis, sed etiam assentit ipsi per fidem
dei authoritati infallibili in dicendo. quaerimus quo modo; an ipsa dei
authoritas sit immanens, et propter se per assensum cognita, obiectumque
formale moveat ad sui assensum, certum quod habuerim, sit immanens,
et dei authoritas; an non sit immanens, et innixus alteri obiecto prius
cognito, et moventi ad assensum dei authoritatis in assensu, naturaliter
immanens, quod habet obiectum proprium et ex apprehensione rationis;

assensus bz mediatus, habet respectu alius praecognitum dictis et ta
lis, dicitur q3 directus, et finalis et unitalis, quatenus ex una ac ille
praecognita elevatur intellectus ad aliud inferendo, qd obiectum motivum assensus
immediati, et respective obiectum, qd per assensum immediate attingitur; obiectum a moti-
vum assensus mediati, sit obiectum illud, ex quo praecognito elevatur intellectus
ad assentiendum obiecto, qd per assensum attingit.
Ingo dico 1°. ipsa 169.
met authoritas potest immediate per assensum cognosci, eius q3 obiectum
sit vel motivum ad sui ipsius assensum. Probatur 1°: q intellectus ex sola apprehensione
horum terminorum, Deus est summa veritas in loquendo, sufficienter elevari potest ad
assensum huius Deus est summa veritas in loquendo: q authoritas potest
per immediatum assensum cognosci, et ad sui assensum movere. Probatur haec con:
q assensus habet aliqui obiecto ex sola apprehensione terminorum comparanti unius terminum
cum altero, est immediatus, et tale obiectum, et movet immediate ab ipso obiecto
per apprehensionem proprio, ut omnes sciunt. Ans vero probatur: q per apprehensionem
huius termini Deus apprehendit ens infinite excelens, et perfectum, exigens
omnes perfectiones simpliciter tales, et cui nulla deest perfectio, sine qua imperfectum
esset, et per terminum summa veritas in loquendo apprehendit perfectio aliqua sim-
pliciter talis, et sine quo imperfectum esset Deus, et fit in diuinis; si ex
comparatione horum perfectionum utrimque apprehensarum elevatur sufficientissime, et
clarissime intellectus ad copulationem illarum, sive ad assensum, et fiat unius
unius termini de alio: q
Confirmatur: qui non aliter cognoscit intellectus summa veritas in 170
loquendo ut possit illam affirmare per assensum de Deo, ac cognoscit plurima alia
attributa, quae expresse, et evidenter important perfectiones simpliciter tales;
atque plurima alia attributa et scientia perfectiones simpliciter tales cognoscit
intellectus, et iudicat de Deo per assensum immediatum, et hinc ex sufficienti
apprehensione terminorum: ut Deus est sapiens, Deus est iustus, Deus omnipotens
ig ex eadem sufficienti terminorum apprehensione cognoscit intellectus immediate, et pre-
dicat de Deo eius summa veritas in loquendo, sive Deus est summe verax in loquendo
Confirmatur iterum: q ita apprehensivus terminus, apprehendit sufficienter connexionem ... unius

cum alio, sive convenientia cuiuslibet uni, ad aliud: quod sufficienter elevat intellectum ad assentiendum uni de alio; sed sive apprehensio huius termini, Deus, summa veritas in loquendo, sufficienter apprehendit convenientiam cuiuslibet uni, cum alio, et cuiuslibet convenientia utriusque: quod sufficienter elevat intellectum ad assentiendum de Deo summaque, et infallibili authoritate in loquendo.

171 Ubi notandum, obiectum motivum ad assensum immediatum, et extrinsecum habitum circa hanc veritatem, Deus, est summa veritas in loquendo, esse inadaequatam ipsius veritatis, et inadaequatam ipsius perfectionis Dei authoritatis. Ideo est clarum: quod obiectum motivum ad assensum extrinsecum sive apprehensio, est obiectum apprehensum perfectius sibi importatum per terminos; sed per terminum Deus apprehenditur summa veritas, ut infinite perfecta, et cui omnis perfectio simpliciter talis convenit; et per terminum summa veritas in loquendo apprehenditur, et importatur summa perfectio Dei authoritatis: quod obiectum motivum ad talem assensum est terminus natura Dei, quae apprehenditur ut perfecta, cui debetur omnis perfectio simpliciter talis, tum summa authoritas in loquendo, quae apprehenditur ut perfectio simpliciter talis. Confirmatur: propter convenientiam cuiuslibet uni, perfectionis cum alia extrinsecis apprehensionis moventur ad assentiendum huic veritati, Deus est summa veritas in loquendo; sed convenientia cuiuslibet uni, perfectionis cum alia est utraque Dei perfectio, scilicet veritas et summa authoritas: ergo etc.

172 Dico 2°. Assensus immediatus, et extrinsecus habitus, circa authoritatem Dei sufficiens est in suo genere ad assensum circa mysterium credibile, sibi obiectum materiale revelatum, dico in suo genere; quia per hunc assensum circa authoritatem Dei nata est assensus, circa divinam revelationem, cum non requirit motivum ad assensum illius, propter cognitam authoritatem, et revelationem praecognitam, et obiective moventem. Probatur: dicitur: quod assensus immediatus et extrinsecus habitus, circa authoritatem Dei in loquendo simul cum assensu circa divinam revelationem de incarnatione Verbi sibi repraesentatam, et proponit intellectui incarnationem Verbi ut infallibiliter veram: quod sufficiens est elevare intellectum ad assensum incarnationis Verbi. Sequitur consequentia: antecedens probatur: quod talis assensus simul cum assensu circa Dei revelationem proponit authoritatem summam in attestificante veritatis incarnationis Verbi: quod proponit Verbi incarnationem ut infallibiliter veram. Antecedens probatur: quod ille assensus per modum praemissae majoris

Ut deus e summa veritas in loquendo ... Similiter cum hoc assensu per modum gemmis miris, ... De, loquitur incarnationis verbi factum esse, representatur ... motivis summae authoritatis infallibilitatis existentis, et veritatis incarnationis verbi, movet quod nullo virtus ad hunc assensum: quia incarnatio verbi facta est. Modo sic; et iste assensus ... in carnationis verbi innititur ... revelationi, et authoritati dei ... proponitur per ... assensus immediatus ... dei authoritatis sufficiens est, ut ex illo ... inter ... assensus ... communis, seu obiectum naturale revelatum. Caput ... respondet quaestioni ... clariori dictorum intelligentia.

Difficultas quaedam sibi ... haec dicta ... aliqui, quas proposituri ... nullius ... expedimus ... quaeritur, an hic immediatus assensus ... habitus, ... dei authoritatis sit cognitio supernaturalis, vel naturalis. ... supernaturalis, ... quod intellectui, ... ex ... naturalis apprehensione propositi, ... ex ... supernaturali lumine apprehensis. ... naturalis immediatus ... evidens ... dei authoritatis in dicendo, ... assensus verus, et certus, ... supponit assensum supernaturalis ... revelatum, superans sua certitudine omnem certitudinem naturalem, neque ... esse verus, et certus, certitudine superante omnem certitudinem naturalem; ... dei authoritatis in dicendo est assensus verus, et certus, ... supponit assensum supernaturalis ... revelatum superans sua certitudine omnem certitudinem naturalem: ... assensus immediatus ... authoritatis dei verus, et certus, neque ... esse certus certitudine superante omnem certitudinem naturalem; ... assensus certus, superans certitudine omnem certitudinem naturalem neque fundari in motivo ... proposito per lumen naturale, naturalis quod apprehensionis: ... debet fundari in motivo proposito per lumen supernaturale ... debet esse supernaturalis, et elici ex ... supernaturali lumine apprehensionis. 173

In hoc dicendum ... 174
... explicatione ... assensus ... credibile, ... modo ... supponit ex intrinseco ... hunc assensum

verissimus, et certissimus, Deus, qui summae authoritatis in dicendo: sicutque 2°
ut talis perse supponit intrinsece suis propriis immanens, amen, a superiori
fide ergo ministris certissimum, et etiam supernaturalis certitudine ex evidencia, et certitudine naturali, ut nemo est oio, sed amen, certissimum, certitudine supernaturali
ex evidencia, et certitudine naturali neque ex intrinseca ratione superiori
tenens ad aliquod obiectum; quod non fundet in evidencia, aut perspicacia luminis naturalis, quod fundet debet in perspicacia, et certitudine luminis supernaturalis. Quod notavit optime D. Tho. in 3. d. 23. q. 2. ar.
2, n. 15. quod assentimur obiecto revelato ratione, quo nos revelans
obiectum proponit; et etiam assentimur huic veritati ratione ex evidenti, Deus,
est summae veritatis in dicendo. Sed non vere dicere ex Apostolo habemus, fidem
esse operatione sermonem, qua sit perspicuitas luminis, et ratio luminis naturalis: et habet habemus supernaturale lumen, et sic super
se apprehensionis credibilis obiecti proponentis sufficit inventiones tuo
ius mere in ordine ad perspicacitatem sui complexionis ..., quod ...
hunc assensus, Deus, est summae veritatis in dicendo.

Quaeris 2°: an
178 supernaturalis sit apprehensionis proponentis sufficit veritas et obiectum sine
evidencia obiecti. Damus ad presens unum verbum quod in
credentibus sibi obiectum Hoc d. 3. q. 1. n. 10. per rationem inquiens non dependeo
nec tenere, evidenter Deus est summae authoritatis in dicendo ex apprehensione
tenens: quia ... si credo obiecta naturalia non sit clare, et obscure,
... certitudine supernaturali; nihil interest quod per ... non
quale sit hoc Deus est summae veritatis in dicendo, sit clare, et obscure
cognitus: dummodo ... lumine certo, et supernaturali, habentur quod requirit ut credentur assensus fidei cum obiectis naturalis evidenti-
bus, quia sint obscure, et lumine supernaturali certa.
17°
Idem et iudico ... ...
quod in illis ... alias habent evidencia naturalis fun..., ...,
Deus est summae veritatis in dicendo, apprehensionis naturalis ... proponit
inventiones ... clare, et evidentes, in ... ...

in habitu eiusmodi evidentiae naturalis illud vel prius sit et divine.
Deo huius est ex Pº. huius summa; quia in rei quis sit et non virtuti,
immo etc. illos gratia elicitam natura quicquid natus etiam in illo
genere, in quo natura summa , illius naturalis evidentiae quam et in infinitum
evidentia naturali huius etc. Duo etiam veritas in dicendo etc.
et non virtutis sit, neque illo impedit, sed potius illo quod animum
movet, et faciliores reddit: et quod elicitum natura sibi supernaturali
illustratio superponens illud vel prius alius lumine naturali evidens etc.
suppono impedit hanc evidentiam: quia supernaturalis illustratio summe
tamen naturali, invalet etc. potest se evidentias per evidentiam
huius potius ponit clare, et evidenti cum omnis etc., veritas ex ipsis
supernaturali lumine consequens. Denique quod supernaturalis illustratio
etc. elicitam, a considerando in illa hoc utriusque ponatur elicitum
etc. habere veritatis, cum ipse de illo evidentiam etc. habeat: et
huiusmodi evidentia est veritas secta Dei summa veritas in dicendo,
quae si negaretur Deus sit supernaturalis certus et dominus est naturalis
evidentiae.
Quaeres 5. An quae unum pertineat, sive etiam habitu supernaturali
elicitur per se etc., et plures authores, quod supernaturalis etc. tantum, etc.
etc. existens in intellectu supernaturali in suo sit, ubi theologia inducet;
etc. ad auxilio etc. extrinseco: ratio est 1º: actus, praecipua ipsius tangens
etc. sit et etc. idem, a etc. habitu supernaturali elicitur,
etc. pertinet, a habitu elicit actus supernaturalis tangens etc. naturale sit
etc. per sit naturali eadem linea pertinentia, etc. etiam
etc. pertinent, etc. etc. etc., etc. eadem li-
nea etc. necesse est: sed actus supernaturalis tangens etc. naturale si
elicitur etc. ad habitu supernaturali in suo sit etc. elicit actus su-
pernaturalis tangens etc. etc.: quod actus etc. etc., etc.
etc. etc. etc. etc. naturale sit etc. a habitu supernaturali
sit elicitur etc., ut nullus dubitat: et actus attingens etc. etc.
etiam potest elici a habitu supernaturali sit: quod etiam actus attingat

obiectum formale fidei, concurrit ad eliciendum habitum elicitum. Dico: quod habitus talis habet in virtute sua, ut illius actus attingat tam obiectum materiale quam formale, quod est virtualiter et aequivalenter duplex, alius de materiali, alius de formali obiecto fidei, et ita continetur duplex ille actus, quod virtualiter est aequivalenter.

178 2º arguitur: quia licet per fidem etiam quae ut inclinationes pertinent ad habitum charitatis, tamen quatenus nobis obscure, et inevidenter ad actiones, et credendum non pertinent ad habitum spei, sicut habitum spei eliciunt hic affectus, non ut existimantes perfectionis est quatenus sic, quatenus ut et cognitionibus pertinentium ad alium habitum intellectus, vel habitum intuitivum, aut alium theologicum; tamen quatenus nobis vere, seu respondent ad locutiones vere nobis pertinentes ad habitum fidei. Ergo auctoritate Dei in dicendo angelis cognoscuntur, respondentes ad nos, sicut ad locutiones vere extranei notitiis: quod per habitum fidei cognoscitur.

179 Nec obstat Doctoris dicta, quod convenit fidei, sicut convenientis cum habitui, dicat, et sit obscurum; assensus, in auctoritate Dei auctoritatis in dicendo est clara, et evidens: nam assensus fidei dicitur, et est obscurus, quatenus fertur ad obiectum obscure propositum per revelationem Dei, et quatenus fertur ad obiectum formale adaequatum cognitum auctoritate Dei, tamen revelationis Dei nobis obscurum proponitur; non est quatenus fertur ad obiectum formale inadequatum, scilicet Dei auctoritatem: et ratio est: quod obscuritas non convenit assensui, tamen erga obiectum revelatum, quod auctoritas Dei nobis obscura est; sed quia revelatio Dei nobis obscura est, et non cognita evidenter. Ergo tamen habitus fidei dicitur essentialiter obscurus, quia essentialiter ordinatur ad eliciendos actus obscuros assensus, ergo mysteriis credibilibus ex motivo adaequato obscure proposito: hoc tamen non obstat nostrae resolutioni, quod licet eliciat etiam assensus evidentes de auctoritate Dei, assensus non tollit, quod essentialiter ordinetur ad eliciendos assensus obscuros de mysteriis credibilibus ex motivo adaequato obscure proposito.

180 Quaeres 3º: An requiratur, quod in hac materia

sequuntur dicitur, et sic fides est assentiri obiecto, quod revelatur: ad quod adducto revelatoris motive, et assensus authoritatis dicentis fides elicitur. 2º, fides est assentiri obiecto materiali, et divino, quod revelatur; ut ... obiecto formali, et divino; quale est authoritas; aliter enim fides assentiret ... revelatoris, quod revelatur.

Quia cognicio evidens, 181
... authoritatis ... ex apprehensione fidei habita sit quod ... et intuitiva; ... esse ... non intuitiva: ... quod illa cognicio ..., qua iungunt ... assensus ..., inter quos ... apprehensionis ... cialis convenientia; ... in ista cognicione de ... summa veritas in dicendo, iunguntur ... assensus ..., inter quos ... apprehensionis ... cialis convenientia, ... cialis convenientia inter se ... de summa veritas in dicendo, ... ad assensus seu ... unius ...: ... : ... intuitiva illa cognicio ..., ... per species alienas ..., ... a Deo, nec ... Deus ... per species proprias ..., ... species alienas ... creatas; et ... evidenter cognoscam, ... quomodo sint ... in ... in via ... percipere, ... species ... creatas ... Capitur ... authoritas in dicendo ... ... sed ... fidei ... dictis.

[illegible] ..., assentiri huic veritati, Deus est summa veritas in dicendo 182
assensu ..., et habito ... aliud, ... ex motione alterius ... cognitio ... multipliciter: 1º ex perfectione Dei ... ipsum ... fides ... authoritatis in dicendo in hunc modum: omnis perfectio simpliciter simplex identatur ... Deo; sed authoritas in dicendo est perfectio simpliciter simplex: ergo authoritas in dicendo identatur ... Deo: ergo ex Deo ut medio ... cognito ... fides ... assensus mediante authoritate. 2º ex ... sapientiae, et veracitatis ... fides ...

infalli. perfs. summi authoris in loqdo x.ius: in quo perfectione s. fidei consistit hunc in modum: supposito summo dominatu ad cognoscendum ut dixi, et ad loquendum de se, utcognoscit, ut habet perfs. summus veritatis in loqdo x.ius; sed deus est suppositum summi dominatus ad cognoscendum ut dixi; et ad loquendum de se, utcognoscit, ergo deus habet perfs. summus veritatis in loqdo x.ius: quae ex plaxo sapientiae, et veracitatis dei, assumpto ut medio obiecto, movet intellectum per lysciviam finalis ad assensum maius authoritatis dei.

183 Secundo ex deo revelatione obiecto pir cognita infallibiliter ponit intellectum existentiae, et perfs. dei authoritatis in dicendo, per hunc silogismum: in deo datur quaecunque perfectio, quae dicit in ipso dari; sed deus dicit, in ipso dari perfs. summus authoritatis in dicendo: ergo in deo datur perfectio summus authoris in dicendo: Sic ex dicto, aut revelatione dei tanquam ex obiecto pir cognito moveri potest intellectus ad assensum maius dei authoritatis. Hac 3a ratione non habeat ut esse formato ex aliorum mentis; incarnis in operatione animi; immo de illi, veritate actu ci, nobis ex suis et sequenti habitus est. 4o ex perfectio creatis infallibilis ponit in hunc modum: quaecunque perfectio dat increatis, oblatis impulso, est in summo gradu existit in deo; sed increatis dat perfectio authoritatis in dicendo; ergo oblatis impulso, est in summo gradu datur in deo perfectio authoris in dicendo.

184 Hoc supposito, dico, quod licet assensus tam immat., quam mat., perfectionis authoritatis dei in dicendo, ex quotis predictis motivis sufficiens est determinare intellectus ad assensum obiecti materialis credibilis, sive revelati a deo, et simul, determinare requirit. Prima conclusio: quod quilibet assensus, certus, et infallibilis authoritatis dei, sive immat., sive mat., sit ex quocunque motivo, ponitur intellectui praemissa finalis in ratione, simul cum revelatione dei de aliquo misterio, ad assensum per modum unius est tale misterium: quod quilibet assensus, authoritatis dei influere potest simul dei ~~authorit~~ revelatione dei in assensus misteriis revelati, et determinare intellectus ad assensus misteriis credibilis. Probatur: quod praemissa finalis influit

denā in suo genere ad assensum xij, uniones c. . . . . .
qlibet assensus certus in solius authoritate dei proponentium uerus qd
cunque dictum dei, eo ipso qd dictum dei sit; i assens, ita proponenti intrat
ut uerus qdcunque dictum dei, eo ipso qd dictum dei sit, potest simul
cum reuelatione dei esse pigmisa fidalis in silogo ad assensum pernicosum
xij cum aliqd misteriis: q e.

Car. Luy hu de 3° § 6 uidet assensus re- 185
gerimaio ad assensus fi c° misterium credibile assensus dei authoritatis matus, et
gsit assens, fi c° etiam authoritatis innix, d° tunio, scu reuelationi, qd ptest 1°
authoritate di thome, g hu. g. 2° art° docet, naturam ad certitudinem fi, no-
tisque reuelatis diuedo etiam illa, quae naturaliter cognosci possunt; i authori-
tas dei in dicendo potest naturaliter cognosci; q ad certitudinem fi necessaria e,
qd illa etiam nobis reuelet a deo: q ad certitudinem fi requirit assens dei
authoritatis innix, dei reuelationi. R° diuus thoma loq ibidem de distinctis
perfectis, q6, assentimur assensu per modus xij, et ut obiecto naturali, n° uo
de diuiis perfectis, q6, assentimur, assensu per modus xij, et ut obiecto fidali; alias
etiam reuelationi dei assentimus, per alias reuelationes: dei a authoritati in
dicendo assentimur assensu per modus xij, et ut obiecto fidali, propter quod conue-
nientiam, cum naturalib, a nos reuelatis assensu per modus xij.

Probatur: an- 186
tus, superioris ordinis nequit posse fundari in assensu inferioris ordinis, nec
maior certitudo potest posse fundari in minori certitudine; i assens fi ergo
misterium credibile e ulterioris ordinis, et magis certus, quam assens, qui n est fi
nec innixus d° tunio: q nequit assens fi fundari in assensu dei authoritatis,
qui n est fi, nec innix d° tunio. Mai patet ex illo principio, propter quod unum
quodque tale, et illud magis: perfectio assensus effectus i causa estimatur
confirmatur ex lumine, unum quod nequit assens fundari in aliquo principio
mira inferioris certitudinis, uel certioris propter principium mira in qua fundat 187
Ronihuii

ig scruitiam supra art 173: ubi e tenim, assensus etiam immaturus
euidentis i etiam authoritate esse certus certitudine superioris ordinis, et supernaturali

sibi alicuius aprii ex phisice, seu moralit, ex illuminatis, supernaturalit;: unde recamari negat mr. q assens. fi circa misteriis credibile
n est alcioris ordinis, et magis certus, nug assens immat, et evidens
a Deo authoritas, q habeat ex ipsis supernali lumine a phenis, adquis
illustrao, et hic supernalis sciuant, licet hic assens n innitat d
tunio: ponit eni assens habere certus superioris ordinis, aliunde
quis ex d tunio; sit assens supernalit, illi, seu moralit, seu phice in lu-
cinatio, in illis. Roboratur ex ocacione illi, q addit in argumto, sit
pers effect, sumi a causa; id hoc verus est; s ita intelligendus n est, q
a singulis causis debeat sumi perfo effect;; s solus a taliquo; unde
certitudo, et supernalitas assens fi est donis credibile sufficient sumit
a spo io ex phice, seu morali illi, i licet etiam alia cā securat, aquo nequi
certitudinis, neque supernalitas accipiat assens;; q et ratione Deus q illis per
cedenti debium, ponit assensus fi certus, et supernalis at aliquo donis habe-
ri ex motione premis talis, sibi assens, et Dei revelationis ro extimatus

1.88 Obiect. 3º

Plurimi indocti n habent immatam, et evidentem cognitionem huius veritatis De,
i summo veritas in dicendo: q nequeunt moveri ad assensus illi, veri-
tis, nisi ex motivo D revelationis. Resp. anr, nego cons: q licet immatam
evidentem q 3 cognitionem n habeant indocti de illo veritate, habent tam
immatam obscuram, et supernali certe certam cognitionem de illo, ut supra
diximus, n 176, et q 3 licet rustici explicare nequeant tam clare, et
expedite, tamen satis percipiunt Deum esse ens maximum, illorum perfec-
tionum, et excelentiarum plenissimum, et verum, sibi authoritatis in dicendo
esse perfectum, et excelentia Deo dignam ex qua cognicione, si bene clara, sive
obscura, certa, et firma apud ipsis veritatis istius, sufficient deriat
ad gustandum assensus ob omnibus, quis ipsis proponit ut dicta a Deo: nec enim
quis ipsis proponit D authoritas in dicendo ut revelata a Deo, quamdiu
illi annunciant ex motivo D revelationis.

Obiect. 4. Docti plurimi, et aha-
189 tolici viri dixerunt, Deum posse dicere ex alit ac i principia; quibus

mul, dixerit Deus posse mentiri: quia sentiendo in suo naturali lumine non est certus Deus non posse loqui aliter, ac intelligit in se; ideo debet fidelis fieri certus, si hac veritate per divinas fuerunt: ignorantes scilicet, nullus fuerunt remanentes, qui possunt niti intus ad certitudinem huius, animi, [illegible] in loquendo, quia animus debet praesupponi [illegible] ad [illegible] auditoribus.

Hoc argumento obiicio authore Patre Suio solvendum esse, et ab illo dyna solucionem. Etenim illi viri docti, et Catholici, qui negarunt, aut dubitarunt de veritate Dei in loquendo externe, adeo ut fideles credebant [illegible] relata ab eo innixi in dicto lumine certissimo de veritate Dei in loquendo externe; Deus nihil horum dubitabant, imo et negabant Dei veritatem in loquendo externe: quia negatio tantum naturaliter firmat, et certam Dei veritatem in loquendo externe. Et ideo: quia sic esse bona ista ratiocinacio, viri docti dubitarunt, imo et negarunt, Deum esse verum in dicendo: quia lumen naturale non reddit sufficienter certam Dei veritatem in dicendo. Ergo erit bona ratio ista: viri docti dubitarunt, imo, et negarunt, Deum esse verum in dicendo: quia Dei veritas non reddit sufficienter certam Dei veritatem in dicendo. Illo quo modo, quem Pater Suius explicet, qua ratione viri illi docti certitudinem habuerint de veritate Dei in dicendo per divinam veritatem, et simul de illa dubitaverint, aut illam negaverint; eodem modo [illegible] explicavit, quomodo illi viri docti habuerint certitudinem de veritate Dei in dicendo per lumen naturale, et simul de illa dubitaverint, aut eam negaverint. 190

Deinde, ut bene notat Cardinalis de Lugo in solutione huius disputationis de 150, non est legitimum argumentum, hic, fidelis dubitavit de ipsa veritate Dei in dicendo, aut illam negavit, quia illa non est sufficienter certa lumine naturali: quia etiam hic, qui ille negavit existentiam Dei, seu primae causae, aut de illa dubitavit; et tamen sufficienter certa est, et lumine naturali demonstrabilis existentia Dei, seu primae causae. Dicendum quia notis cum docto Patre Lugo, viros illos, qui dixerunt, Deum posse dicere aliter ac est in se, sive qui negarunt primam Dei veritatem in dicendo externe, non fuisse vere Catholicos, nec sine dispositione ad fidem divinam inter [illegible] iudicij, qui [illegible] libris, [illegible] authoritatis [illegible] in dicendo, quod [illegible] maior debet 191

cuicumque assensui fidei stricte sumpto — esse virum doctum, qui simul et
semel admittebant aliquo storico, sive negabant, et asserant simul in iis omnibus;
sit aequum igitur non garrire, et cavere contradictionem; et illuderent disputationes
sophisticando; igitur allegando solet accidere; neque licet contradictionem nota universali
nequeat intellectus assensum generare — et contradictionem latenti, et quis in rebus
[illegible] sophisticantibus, ita patienti illudit assensus [illegible] se per [illegible]
solent; sicut illudi solent syllogistice in syllogismo illo: omnis equus currit, et quod
currit, et non currit, ergo currit, et est equus, et non est equus, et non est equus: ergo
est equus. Caput eius incidens difficultas: an si [illegible] posset, assensum motum
fidei a veritate authoritatis in dicendo primae divinae veritatis, seu revelationis.

192 Dixerim supra n.° 183 ex aliorum mente, posse intellectum ex declaratione fidei
praecognita cum authoritate Dei moveri ad assensum motum fidei ex existentia authoritatis
in dicendo; deduxerim, quod illius signum introducat quaecumque persuasio, prius requiri-
citur in [illegible]; et [illegible] signum authoritatis in dicendo:
ergo introducat [illegible] signum authoritatis in dicendo. Diligenti [illegible] examin-
en in locis, utrum tenuissim, [illegible] superantes, quae saepe revelavit, sed ex signa
veritatis in dicendo [illegible] illi [illegible] verbo, ego sum via, veritas, et vita; quaesivimus
an possim, credere assensum motu proprio [illegible] veritatis in dicendo assensum motum per
divinis veritatis, seu revelationis; sicut credimus, de trinitate, et alia revelata, dico
primae divinae veritatis, seu revelationis, assensum fidei motum, et qui dicit assens. fidei per modum xiij.
In hac
193 difficultate, [illegible] pars negativa [illegible] quae bene
ponderat Hugo: quia discursus intellectualis est ille, in quo intellectus ex una veritate
cognita transit ad aliam, ex alia cognoscendo; sed si authoritas in dicendo
cognoscerent assensum per modum xij primae divinae veritatis non transcenderet, ad unam veri-
tatem ad aliam, sed [illegible] in eadem, transiret ad eandem, quod est discursus
[illegible], et assensus per modum xiij. Maior est certa, minor probatur quia si assensus fidei per
modum xij supponit assensum per modum xiij, et assensus per modum xiij ad assensus fidei

i assensus, et authoritatis in dicendo; assensi, et revelationis ... credendi, ac quod pertinet assensus mais, est per modum minoris premissae: ergo assensus per modum ... nihil aliud cognoscat, quam Deum esse summae authoritatis in dicendo, et hoc ... connexum per assensum quo ... premissae maioris, explicant ... ad hoc ... non transeunt a veritate, in veritatem ... nihil novi agit ... assensus ..., quod ... assensus ... in premissa maiori.

Exempla ... declarant: n. 194
in hoc syllogismo: Deus est summa veritas in dicendo; sed dicitur esse summa veritas in dicendo; ergo est summa veritas in dicendo: ... non novum aliquid, quam ... explicite ... per assensum maioris premissae. ... in his, et aliis: quodcumque Deus dicit verum est; sed Deus dicit se esse summae veritatis in dicendo: ergo Deus esse summae veritatis in dicendo, verum est: in eo dat quaecumque ..., quae Deus dicit in ... ; sed Deus dicit, ... esse summae veritatis in dicendo; ergo in eo dat ... summae veritatis in dicendo. In quo, assensus ... maioris ... explicat, et ... authoritatis ... in dicendo: ... esse verum quod Deus dicit esse verum, ... quaecumque ... quae Deus dicit ... authoritatis ... veritatis in dicendo: ... quaecumque ... veritatis ... premissae, ... authoritatis, et summae veritatis in dicendo, ... non transcit ... veritatis per assensum ..., quo assentit authoritati, et summae veritati Dei in dicendo, cui ... per assensum maioris.

Accidit satisfacere P. Hugo ... quod syllogismus ad credendum ... veritatis in ... per modum ..., debet formari in hunc modum: quodcumque Deus dicit est verum; sed Deus dicit, quod quodcumque ipse dicit, est verum; ergo quodcumque ipse dicit est verum, ... verum. In cuius syllogismi ..., ... Hugo, ... veritas huius ...: quodcumque Deus dicit est verum; ... solutio 1.º: ergo ... modo debet ... in predicto syllogismo, ... in ..., alii syllogismi pertinentes ad fidem ... credendum ... ; ... in aliis ..., ... veritas aliqua ... testificata a Deo; ... testificata a Deo: ... quodcumque Deus dicit est verum; sed Deus dicit ... in ... ergo ... in

scientis, et tamen in ista: quod sicut procedere datur aliquis alter, et in facultate propositio X. quod Deus dicit est verum; sed dicit se esse summe verum in dicendo: quod est summa veritas in dicendo.

176 Dico in illo propositione maiori, quod Deus dicit verum, hoc est verum, quod importatur in praedicato, non significat aliquid veritatis reflexo, sed solo veritatis dicere rei ipsius in se ipsa, quod aequivalet illo propositione huic, quod Deus dicit, est re ipsa, et a parte rei: quod si ratio illa verum, quia materialiter ponitur pro veritate dicere rei ipsius in se ipsa, etiam in X. idem ipse verum poni, et supponi aliter non ponitur aliquo reflexo, sed pro dicere divino rei ipsius in se ipsa, et regulas bonas argumentionis: quod dicitur in forma hic est X. quod Deus dicit, est verum, sive in ipso et a parte rei. Modo pro ego: in quo distinguitur hic propositio, et veritas allata in maiori, quod Deus dicat verum est, ab ista allata in X. quod Deus dicat verum est: tamen allato reflexione, ergo ita differunt hae duae propositiones: Deus est trinus, et unus; quod Deus est trinus, et unus est in ipso, et a parte rei.

177 Dico affirmando parte ad illo credi potest summa veritas in dicendo propter Deus testimonium, sicut ubi dicimus, sicut etiam urgentissima ratio quod Deus revelavit est, se esse summa veritas in dicendo, et quod Deus revelavit est, credi potest propter Deus testimonium. quod quod Deus revelavit est ideo revelatum est, ut nos credere infallibiliter, tamen secundissime revelatum, quod quod Deus sit summa veritas in dicendo, credi potest propter Deus testimonium. Deinde divus Thomas hic docet, opportuit quod, quod etiam illa, quae aliis ratione humana nota sunt nobis, revelavit a Deo, ut certiora fierent nobis illa, tamen quod etiam quae nobis nota sunt, credi possunt propter Deus testimonium alioquin non fierent nobis certiora ex testimonio, si non fierent credibilia propter Deus testimonium: quod licet de authoritate in dicendo nota sit nobis lumine naturali, adhuc credi potest vero assensu fidei propter Deus testimonium.

178 Sed ex sanctissimi huius ratione: ex divo Thomo dicuntur, si dicatur, illa ex intelligendo tantummodo de aliis veritatibus, illuminantur nobis, quae non propria natura ad assensum fidei, verum a Deus summa veritas in dicendo est hoc propria natura ad assensum fidei. Contra est: quod multo magis indigemus certitudine circa illas veritates, quae sunt propria fidei, et sine quo fides non niti tamen,

quae est alias, quae non est propria fi; . Deus revelavit alias veritates, et nos de illis maiorem certitudinem haberemus, quam distinctius: ergo a fortiori revelavit eam veritatem quae in propriis maius ad assensum fit; ut nos de illa maiorem certitudinem haberemus: ita quam distinctius

Adeo, ut videtur efficacius[illegible] 199
quod rationes, in quibus dictamentum [illegible] ponit. Dico ergo 1°. Summa veritas dei in dicendo neque a nobis credi assensum per modum unius quam distinctius, et duas authoritates assensu absoluto praecognito [illegible] supra facto n. 93
quia maxime correspondeat: et neque in praedicamenti non transcire ad
assensum [illegible] unius veritatis per modum antis ad aliam fi veritatis per modum unius:
nemo enim transcire fit [illegible] annos, et [illegible] iis, quod est co(
praecognitus, et [illegible] fit neque transcire praedicamentis ab assensu ab eo
est ea veritas dei in dicendo per modum antis ad assensum ab eis cum eandem fit
veritatis per modum unius: atque in assensu per modum unius praestando veritati
in dicendo quam distinctius, praecognovit per modum antis assensum a eo
quod authoritas, sive veritas in dicendo: ergo [illegible]

Ad rationes in [illegible] n. 200
19. [illegible] dicendo [illegible], et neque [illegible] in [illegible] quaestionis; in alio enim [illegible]
[illegible] nomine dicimus infra exponendus: [illegible]
tam; [illegible] aliqua [illegible] ut [illegible], et [illegible]
dat: sic Magister Mathematicus docens, loquens [illegible] quod demonstrationes Euclidis [illegible], et loqui credat [illegible], auditus
discipulus [illegible] sciat, et comprehendat demonstrabiles matheseos veritates singulas. Quando ergo non [illegible], quod sibi [illegible] aliquod dicenti credat, [illegible] loqui, et
adducit rationes propter quas audiens persuadeatur, verum esse id, quod audit: et in hunc
finem rationes acglomerant Magistri pro stabilienda sua doctrinae veritate: non ad
[illegible] Magister credatur loqui; sed ut per propria intrinseca assentiat discipulus veritati.
Ratiocinatores [illegible] loquunt saepe utrum audientes, existimant cogitationes de
illis [illegible], [illegible] loquunt, et [illegible] loquentibus credat. Sic ergo Deus potuit loqui
[illegible], si esse summa veritas in dicendo, ut excitet in nobis actuales cogitationes
huius veritatis, quas ex [illegible] habemus, quominus dea [illegible] loqui credamus

ri à ut ipsi credam, eius summa veritas in dicendo attineri, ˢ modo sup.

Ad 2ᵐ de authoritate rei dico, oportuit ergo, quod pro diuinis veritatibus cercioris redde-

remur de veritatib, quas naturale lumen nostrum reddit; hoc intelligendum est

201 de illis veritatib, quas cognosci possunt per diuinis veritatibus, ut creatis, seu infor-

matis ipsa dei authoritate, ut medio obiecto precognito; non à intelligi potest

de veritate summa dei authoritate indicando: quod hec neque creatam, seu informa-

tionem diuinis, ut mediis obiectis precognitis, ad cognitionem veri ipsius: mediis

enim precognitis ut tale adhibitum obiectum, sed veritatis cognitionis dicimus.

Dico 2ᵒ

202 summa dei veritas in dicendo potest ordine quo attineri per modum Xᵢ per diuinis

summis, et authoritate eius attineri precognitis conditionato, ex quo nihil, aliquid

conditionatum nihil ponere in esse, non à tamen ab affirmari existencie illius per-

fectionis, quas predicat. Verbi gratia, Deus est summa sanctitas est, non vero, est obiectum

est in illo, non affirmat obiecto per se del subiecto; nec affirmat existencia perfecti, sed

perfectionis illius, quas de deo predicat; . Modo pro clarius: inter potest hunc dicen-

tis elicere, si Deus est summa veritas in loquendo; non vero, dicit, et eius summa

veritas in loquendo: si Deus est summa veritas in loquendo, in hoc dicitur esse ob

et amat fuit tantum affirmatis conditionatis, ubi affirmatio conditionata de summa

dei veritate in loquendo, transeat ergo enim conditionata affirmare, ad obiectum summa dei

veritatis in loquendo: ergo transeat ab affirmare veritatis ad obiectum, non percipit enim

sed veritate, et nobis adquirit: quod sit attineri obiectum per modum Xᵢ attineri dicitur

te in loquendo per veritatis primum amouentibus ab uno ad veritate ad alium quod dictum

ita, Deus est summa veritas in dicendo, quod diuinis de scripto reuelauit, credi

potest attineri obiecto dei in modum Xᵢ per diuinis terminis, et authoritatis eius attineri

conditionato precognito.

203 Dices: ex eius summa veritate conditionali, nihil purificata conditio

nihil infertur obiectum enunciabile, et maior pro illo syllogismo, scilicet, si Deus est

summa veritas in loquendo, est conditionalis, et in nihilo purificatam, ergo ex

illa infertur neque veritas in loquendo ut obiectum enunciabilis, sed attineri ad

per modum Xᵢ. Aᵒ ᵇ negationem quoad 2ᵃ consequentia, quod minor illius syllogismi

obtr enunciat, Deus dicere, seu loqui; Deus á dicere, seu loqui, includit sicut
natio, Deus existere: neque enim intus abstrahendo ab existentia Dei affirm
Deus loqui: ergo in illa mini sufficienter justificatur dictio: nam dictionis mains
justificari, nihil est aliud, quam affirmari obiectum in mini existentiam Dei, sed
qua dictione affirmabatur in maiori perfectio et veritas in dicendo. 2° dic, pone
minori illi, silogismum ita disponi, si Deus est, et dicit, sed cum summa veritate in
loquendo: in qua explicite justificatur existentiae Dei dictio. 3° dic: pone
silogismum etiam in hunc modum, et magis in forma silogistica disponi: Si Deus
est, et si dicit, sed cum summa veritate in dicendo, est summa veritas in dicen-
do; si Deus est et dicit, sed cum summa veritate in dicendo: ergo est summa veritas
in dicendo. Quo modo congnosit obiectum formale motiva ad assensum existentiae Dei
revelantis et mysterii credibile, sibi hinc assensi, Deus dicit, aut loquitur ter-
minis. Lagit de proposito 9°, et ... veritati proximiori adducit in examen.

Expeditio quae suscipimus quaestio, et difficultas sua, et theologos diu castra
celebratissima, unde sit nobis notum, Deus revelare, loqui aut testari obiectum ali- 204
quod seu mysterium credibile. Et probatio quoniam sit obiectum formale motivum deitatis intus
nostri ad assensum hunc, Deus loquitur dicit, revelat, aut testatur Dei veritati
in canonis, aut trinitas Dei quaternaria. Et quia quaestio assensus omnino natio iungit,
et se pro assensu per modum quo, ubi primis minis ad assensum per modum ...
quo tandem mysteriis incarnationis, et trinitatis Dei.

Supponit statim, et opportune 2°

Quod hic de 3° §3° quia non enim de modo, ex quo suademur, Dei locutiones 205
seu revelationes esse veras, si detur aliquod mysterium: certum enim est, motivis, quo ad
id affirmandum suademur, esse Dei summa veritas, cuius locutio est: co enim ipso quod lo-
cutio sit Dei summe veritatis in loquendo, et cuius evoluit repugnat locutionis falsitas, vera
est, et in tali evoluti esse vera, ipsa auctoritas Dei quod sua locutionis extenda

extrice a scientiu, et infalibilitatis. ergo de mendo, ipse quod videmus,
revelationis dei cum mistium vel trinitatis datis, sibi esse existentiis: seu testimo-
nium, quod de hoc, et aliis mysteriis dat, credimus. Et tuo dificultati; igitur
eque nobis est innota in se existencia trinitatis, aut incarnationis, quam existen-
tia dei revelationis de hoc misterio: nam mihi innota est nobis nisi incarnatio-
nis, patris, quam spiritus sancti, quam deus filius patris, quam spiritus sancti incarnatio-
nis revelasse: sicut ergo cum obiecto revelato non ponimus assentiri ipsi re, ita neque
ipsius revelationis existencie ponimus, ipsi est assentiri: igitur aliud nobis proponi
debet motivis, ut existencie dei revelationis de misteriis, seu obiectis aliquod assen-
ciam, et quod motivis obiective pertinentibus non deberetur totus assensus.

206 Plures alii
quos fere considerunt et referunt, et impugnant. videantur patres supra loco
citato, et castro de fide de 1° a. § 6°. Sed ad enumerationem singulorum
non, et earum vel quas illorum proponimus, et examinamus, quas aiunt ergo dei
revelationis immediate movere nos nostrum ad assensum existentie eius ipsius, quia
quod assensus de existencia dei revelantis iure quod obicitur, immanens est, et inclinatio
obiectis motivis divinis ad ipsam revelationem, et requirat ante quod Conditio pertinentis
existencia dei revelationis, tanquam conditio sine qua non. pro qua sententia citant patres
frequenter valencia vecan, Corimne Suicius de tanes fides H, et alii: pro certo
primi sui sunta licet.
Dico: quod quod cadit sub fide, cadit, ut revelatum a deo;
207 Deus loquens aut revelans, cadit sub fide: quia quatenus subiit deo revelatio, sed quod credit
ut revelatum deo, credit propter deum revelantem: igitur deum revelantem credit propter se ipsum.
Dico: tota certitudo fidei nostre desumitur ex infalibilitate dei revelantis: sed deus loquens est certus
certitudine fidei nostre: quia est certum propter infalibilitatem, et certitudinem dei revelantis: igitur ipsum met
est obiectum fidei motivis, quo detiamur ad credendum, deus loquens. Dico: quemque do-
ctrina, ut ipsa, et in actu exercito dicit se loqui, sed de, loquens trinitatis, aut incarnationis
quia: ergo in actu exercito dicit se loqui trinitatis, aut incarnationis: sed ponimus cre-
dere, deum loqui, quod deus loquens trinitatis reflexe, et in actu exercito dicit se
loqui: ergo sicut cetera credimus propter deum revelantem directe, hoc etiam credimus propter deum
revelantem reflexive. Dico: verbum dei dicitur in Scriptura lumen oculis nostris, et
lucerna pedibus nostris; sed lumen suipsius est ponendo cetera manifestat
intuenti: igitur cum conditio dei ad instar luminis, non per aliud lumen, sed per

se ipsis nobis manifestat, et per ipsa extra mysia manifestant; quod enim est ratio
manifestandi extra se ipsum immediate manifestat 208

Ad 3m. ut iaceat placere negatur:
et propositionibus in pugnationibus Dialecticis, sic aliquod de vero vera veritas, de usque
quod nimis, aut incarnationis, et contingens, sed contrari subiecti cuique ponit tingere
propositi, ac carencia, sive notionis propositi est ex illis quae dicuntur a logicis
in mate contingenti quatenus propositio talis, quod ponit adveniat ad talis subiecto; sive quod
veritas est contingens negatur cum assensu, sive affirmatio immediate habeat per propria,
et ex apprehensione terminorum; ad assensum huic veritati, Deus loquitur incarnationis, negatur
esse immediate habitus per ipsa, et ex apprehensione terminorum. Admitto quod tunc veritati
alicui immediate assentimur, per ipsa, et ex apprehensione terminorum, quando talis est subiecti
ut natio inficiat propositi, ita quod huiusmodi subiecti, cum propositio habitudo, seu convenientia
necessaria repugnantia intuitu per apprehensionem sufficientes terminorum, quae vocant
et suadibus assensus, si quando datur huius modi necessaria habitudo, et convenientia
subiecti cum propositio, ut in eclat in assensu, sive per quae sit immediata contingenti, apprehen-
sio terminorum negatur denariae ad assensus immediatis quod dicitur ex apprehensione terminorum subiecti,
sed et propositi, ad veritati assensus, sive immediatis est, Deus loquitur incarnationis negatur
esse immediate, et ex apprehensione terminorum, quaecumque deus illorum apprehensio per se inveniat
intuitionis aliqua, sive convenientis suadentis, potius propositi contingenti subiecto, quia
notionis partis, scilicet ponit locutionis, quae non locutionis incarnationis.

Fateor, assensus esse
sibi contingentis posse habere immediate per immediatas species, ut propositiones et in
scripto, quales habemus, cum aliquid nobis immediate loquitur, tunc enim ab speciei im-
mediata ipsi locutionis debeamus assentiendum, nos loquitur: sicut enim per speciei sol
sive mis immediatas debeamus ad assentiendum parietis esse albus, et ab speciebus im-
missis a Deo cui locutio, immediate movemur ad assentiendum, Deus cui aeu; at vero
locutio, qua tunc locutus est Apostolis, et Apostoli, non immittit Deus nobis aliqua
sui speciei immediate, sicut mittit Deus sibi nobis loquitur: quod neque hoc pacto po-
tuit esse immediata assensus de locutionis, sive revelationis: restat ergo quod illi assensui
esse mediatus, et per aliud connexum eius ipsa de locutione: sicut locutio Dei absen-
tis potuit a nobis cognosci mediate, et ex alio, usque quod ipse absentis parietis mittatur

nobis aliquid intimat, aut nunciat: in quo casu locutio Dei absentis con
ngit per locutionem auribus et per alias circunstantias, quibus movemur ad
credendum verbo dicenti, hoc vel illud dici, intimari, aut nunciari a suo
domino: unde per authoritatem verbi ducimur tanquam per medium ad assensum
Dei absentis nobis loquentis: sicque hoc pacto assentimus Deo nobis loquenti, quamvis
in illud medium ex quo movemur ad id assensum.

Dicunt hi Autores praedictae

210 in initio ad talem assensum immanem esse existentiam Dei loquentis per Ecclesiam, seu
ministri, et signatarii nomine Dei asserentis dari dignae revelationis divinae li
mitis, itemque praesidium nostrorum miraculorum in assensum doctrinae Catholicae fide
liorum, et aliorum, quae dicunt, credibilitatis signa, seu motiva, quae ex Eccle
siae, et Ministri eius dictionem sine quo non: sicut motiva probabilia, aut scien
tifica suadent discipulo, praesidente ipsius Magistri tanquam mera condi
tione. Nam quo est quod sicut ea praedictae Ecclesiae, non cognoscit intellectus, in ipsa revelationem ap
prehensa rationem aliquam obiectivam, per quam persuadeatur intellectus revelationem dari, per
quam non dari: sicut in aliis motivis scientificis, aut probabilibus, quae proponit
magister, agnoscit discipulus rationem obiectivam, per quam suadetur ad assensum. Et
accedentia Ecclesiae quae apparet ratio obiectiva suadens revelationem dicere dari:
ergo talis Ecclesiae propositio non est mera conditio, sed ratio obiectiva suadens existentiam revel
ationis. Et quod est, ut meminimus supra diximus, sicut existentia revelationis
Dei est ratio obiectiva suadens existentiam ministri revelati, quod secluso ipso Dei revela
tione non apparet ratio obiectiva suadens existentiam ministri: ita accidit in nostro casu,
nec ullam invenio disparitatem inter revelationem Dei comparatam ad ministrum revela
tum, et inter propositionem Ecclesiae comparatam ad ipsius revelationis existentiam.

Adversus firmitatem

211 ex nunc probatur primo, distinguo dicendum: quod cadit sub fide ut materia credenda, cadit ut
subiectum de terminus, nego; quod cadit sub fide ut principium fidei, nego maiorem. fides enim
firmissima consurgit ex terminis suadentia assensus fidei, et authoritas Dei, contin
entia revelationis materia credenda, per modos, quos sit ministra, et obiecta revelato
: sub hac universalitate quod cadit sub fide, est Deus tantum; et de auth
oritas, sequitur de terminis, et authoritate Dei.

Ad 2m dico quo mo... totum... 212

o... credendo desumitur ex infallibili... diuinis, omitto illa: & si quaeras, nego ...
... dicendi, ... ex primo dictis constat solutio. Ad ... dicto,
... cum extra ... praesentes: ... cum dicitur, ... Deus loquens dicatur reflexe & in actu
exercito, ... loquitur, ... unde ... locutionis diuinae ... & trini-
tatis mysterium; ... Deus ... reflexe, & in actu exercito dicatur ... loqui trinitatis mysterium.
Ad ... Verbum Dei, ... locutionis esse lumen ... quo credibilia
mysteria manifestantur: ... credimus, ... lumen ... praecognitis ...
... sicut etiam ... lumen ... praecognitis ... authoritatis; ... hoc lu-
men ... immediate manifestatur, ...
... aliud lumen ... argumentis 213

... Hugo ... locutionis nobis constare immediate: distinguit
duplicem Dei locutionem; aliam immediatam, ... aliam ... immediate ... fit a ... Deo,
nullo alio loquente interposito, qualis est illa ... facta fuit a Deo ... et
sacris Scriptoribus, ... immediate a Deo loquente ... acceperunt veritates, quas nobis post
... tradiderunt: ... hominis ... fit ab ... Ecclesia ...
dicatoris, & Ministros verbi Dei, per miracula, & alia signa, quae ... verbo ...
... Dei: ... Ecclesia ... iuncta cum his credibilitatis motivis, ...
est ... locutio moraliter Dei. Hoc supposito, inquit, quod licet locutio immediata Dei non
innotescat nobis immediate, at locutio haec moraliter Dei nobis immediate, ... in-
notescit: ... hanc locutionem moraliter Dei, ... potuit
immediate elicere ... assensum, ... est author huius locutionis: quod si ... est author huius
locutionis, facile intelligitur, ... loquitur per hanc locutionem, cuius author est: unde ...
quod ... immediate ... locutio moraliter Dei, Deus per illam loquens, potuit eli-
ci ... assensus immediate, Deus loquitur per hanc locutionem mysterium trinitatis ... 214

... in-
... Hurtado, & ... ita ... quam etiam opinionem ... author argueta
... non ... illa ... opinionem, quod post tot ... & ... arbores
... immediate ... maxime ... resolui ul-
timo in authoritatem ... ultra assensum, ... loquitur Deus trinitatem esse absolute,

doctrina ob existenciam locutionis, quae annunciat esse dei, seu hodie autho-
ritatis; et quod existat illa locutio, quae dicitur moraliter dei, non vitat gravem, neque reprehensionem morum; et confirmatur hinc: quia assensus, quo loquitur trinitas, ultimo
resolvitur in authoritatem humanam, maxime vitatur. Dicitur: quod illa locutio, quae dicitur
moraliter dei, est ipsa missionis praedicantium, et ministrorum ecclesiae, miraculis confirmata, et aliis motivis credentis fulcita; et quod dicentur, auditores
fuerint unquam haec miracula in ipsis missionibus, quae praedicant animo ecclesiae
dei, scilicet parocho, et quod clara sint alia credentis motiva, non vitatur nobis aliunde, quam ab authoritate humana; et quod existat illa locutio moraliter dei, non vitatur
nobis aliunde, quam ab authoritate humana: quia assensus, quo fit locutioni, resolvitur
ultimo in authoritatem humanam. Etenim quot sunt fideles, qui modo assentiunt de locutionis de trinitatis mysterio, qui immediate viderint, miraculo patrari in confirmationem
doctrinae catholicae, quae videbunt ecclesiae signorum sanctitatis, successionis pontificum continuatae in supremam sedi, eiusque vivacis martyrum promulgationis miraculis evangelii quae omnia sunt credibilitatis motiva, et existencia locutionis illius moraliter dei.

215 Nec declinat hoc incommodum secundo modo dicendi explicationis existentiae locutionis, sive revelationis dei, immediate moveri assensum, non procedit in aliqua hac sic, de quo intrinseca ipsi, et etiam de quo extrinseca nobis motiva, sunt confirmata miraculis, authoritate ecclesiae et aliis signis, quae ipsa digna credibilitate iudicant: non enim declinat incommodum: quia tandem, tandem assensus veritati, non vitatur, neque existentiae locutionis, et existencia, vitatur quam per authoritatem humanam, sive signa credibilitatis extrinseca assenciatur existentiae revelationis. Quare dicendum prior praepositione sic ponitur, et probatur:

216 Dico 1°. Potest dari, et reperitur de facto in nobis assensus, et fides locutionis, sive revelationis, mediante quae est fides huius, et agitur, habens pro obiecto formali motivo authoritatem humanam ecclesiae, de quo non ... ipsius authoritatis extrinseco ... utitur. Supponitur hoc dictum communi apud scholasticos ex ... scilicet aliquem assensum esse de ... infusis et aliquo obiecto praeditum supernaturalis ordinis cum gratia

et quidem credidi huic, quia scriptum est per hunc, et agitur; deinde a motiuis huiusmodi autem, si hunc, et agitur, et de his rebus dixim, ex authoritate huius ecclesiae tertio-nem, quae huiusmodi rebelare quae tenentur, quia huius ecclesiae authoritas constituit ex his omnibus, signis, et argumentis credibilitatis, quae mox ex omnibus efficitur, quaeque reddunt prudenter credibile quodcunque dicitur ecclesiae internis et externis signis fulcitis.

Supponitur hoc a quo antiquiores scholastici firmiter fuit scripta. Dicit haec ide 217
sui c. 2 ubi ait, omnino fide, et insuper egrere tanquam praecedentis, primus, et naturis quibusdam aliis autem si hunc, quo credimus praedicatori, aut Ministro nomine Ecclesiae proponenti mysteria tanquam a Deo dicta, et reuelata. Et illud Isaiae, quomodo credent sine praedicante: quo docuere, et refert scholasticos Durandus, et Gabriel, et alios, et certe praecipue authoritate Augustini, qui libro de utilitate credendi tota est in probando, quod necessaria sit fides humana, qua credimus homini proponenti mysteria Dei ad credendum illa fide diuina propter authoritatem Dei: duo tantum elegantissimo Augustini tenimus colligant.

Is ex citato libro c. 17 ubi per- 218
tinens ex parte credibilitatis motiua credibilitatis nostrae fidei, haec subiungit. hoc factum est prouidencia, per prophetarum vaticinia, per humanitatem doctrinamque Christi, per Apostolorum itinera, per Martirum contumelias, cruces, sanguinem, et mortes per latam tam praedicabili uita, atque in his omnibus, digna rebus, tantis, atque virtutibus, ipsis potius opportunitate miracula. Cum igitur tantum auxilium Dei tantum effectum, fructumque uideam, dubitabimus, nos illi, Ecclesiae condere gremio, quae usque ad confessionem generis humani ab Apostolica sede per successiones Episcoporum, frustra Haereticis circumlatrantibus, et partim plebis ipsius iudicio, partim conciliorum grauitate, partim, et miraculorum maiestate damnatis fulmine authoritatis obtinuit, cui nolle primas partes dare, summae impietatis, est praecipitis arrogantiae.

Is celeberrimus qui in genere Augustini summum desumit ex libro 219
1° Epistolae Manichaei, quae dicitur fundamenti: ubi c. 4 Manichaeo sic alloquitur. ut omittam hanc sapientiam, quam in ecclesia esse catholica non creditis, multa sunt alia quae in eius gremio me iustissime tenent: tenet consensio Populorum

adiq; Gentium, tenet authoritas Ecclesiae miraculis inchoata, spe nutrita, charitate aucta, vetustate firmata: tenet ab ipsa sede Petri Apostoli, cui pascendas oves suas Dominus commendavit, usque ad praesentem Episcopatum successio sacerdotum: tenet postremo ipsum Catholicae nomen. Ista ergo tot, et tanta Christiani nominis, charissima vincula recte hominem tenent credentem in Catholica Ecclesia, apud vos autem ubi nihil horum est quod me invitet, ac teneat, sola personat veritatis pollicitatio, quae quidem si tam manifesta monstratur ut in dubium venire non possit, praeponenda est omnibus illis rebus, quibus in Catholica Ecclesia teneor, si autem tantummodo promittitur, et non exhibetur, nemo me movebit ab ea fide, quae animum meum tot et tantis nexibus, Christianae religioni adstringit. Ex quibus omnibus, ista motiva necessaria esse ad fidem supernaturalem, et divinam, qua credam, verbis Doctoris fuisse sui Ecclesiae, ea omnia quae nobis authoritas Ecclesiae credenda proponit, et ideo idem Augustinus libro 22 de Civitate cap. 8 dixit necessaria esse miracula initio Ecclesiae, ut Mundus ad fidem Christi pertraheretur in quem eundem sensum accipiendus est celebris illius clarissimi Riccardi Victorini libro 1 de Trinitate capitulo 2 Deo sic loquentis: Domine si error est, a te ipso decepti sumus: quia ista tantis signis, et prodigiis confirmata sunt, et talibus, quae non nisi per te fieri possunt.

220 Nunc in praeacionis suppositi

et Xi(sti) novus sic arguitur. Ista omnia, quae constituunt authoritatem Ecclesiae requiruntur, ut persuadeamur ad credendum: sed nequeunt persuadere, nisi moveant ad credendum, ergo ista omnia movent nos ad credendum: modo sic arguitur: ista omnia nequeunt per se immediate movere nisi ad fidem humanam, et acquisitam: sed necessaria ad credendum illa fides est, quia ista omnia non movent immediate ad fidem humanam, et acquisitam, et necessaria ad credendum illam fidem: ergo assensus fundatur in motivis non aliunde nobis noto, quam ex fama, et authoritate hominum in fide humana, et acquisita; sed omnia illa motiva, quae diximus, et constituunt authoritatem Ecclesiae, tandem tandem reducuntur ad famam, et authoritatem hominum: ergo assensus in illis motivis fundatur in fide humana, et acquisita: ergo ista omnia immediate movent ad fidem humanam, et acquisitam; sed haec necessaria est ad credendum; et ita in terminis militia subslato, quod fides humana et acquisita necessaria est ad credendum fide divina, et infusa mysteria revelata.

Iz dicere pro Xz nostra. Cognita a nobis autho-
ritz humana Ecclesie viz ea via signis et moribus, quibus usa auctoritas ex-
trinsece constituitur, potest intz formare hunc discursum, et ex firmatio
formaliter ...n ad fidem divinam supernaturalis) Ecclesia est magne authoritatis in dicendo, quae
dicit, ... deus revelavit mysterium trinitatis: ... deus revelavit mysterium trini-
tatis: ... auxiliis ... revelacionis immediate, ... fi hanc ... habemus
pro ... formali motivo authoritatis humane Ecclesiae, seu congregationis fidelium,
cuius doctrine ... signis, et moribus credibilitatis fidelium ...
dari, ... regimine ... immediate ... revelacionis, habemus pro ...
formali motivo authoritatis humane Ecclesiae. ... habet, revelaciones ...
... dictis, fama testimoniis, et traditione hominum ... nos-
tra Ecclesia, ... fides humana: sicut etiam fides humana est, qua credimus predicatori,
et parocho, ... magistro proponenti nobis mysteria fidei, ut dicta a deo: ...
... non ... a ... fide humana ... revelacionis
divini mysterii, ... fidem ... modi mysterii.

Alias vero dixeris, 222
... nostri ... cognita alicuius authoritate in dicendo, movemur ad cre-
dendum illi dictis, et ad formandum ... discursum; ... ex predictis signis, et mori-
bus credibilitatis maxime nobis innotescit authoritas magna Ecclesiae in dicendo:
... ex illis possum, moveri ad credendum dictis illis, propter eius authoritatem. Deinde
nobis etiam innotescit, quod Ecclesia dicit, et proponit, deum revelasse mysterium trinitatis:
... sufficientissime moveri possum, ex authoritate Ecclesiae a nobis cognita, ... ex illi-
dicto, quae dicit, ... dari dei revelationem de trinitate ... accepimus a deo
revelationem trinitatis, ad credendum deum ... revelasse trinitatem. ... dictum est de re-
velatione trinitatis, dicendum est ... de revelatione reliquorum mysteriorum, quae
docet Ecclesia, ... a deo revelata.

Dixi notanter in X, ... ex- 223
... revelacionis, habere pro ... formali motivo authoritatis extrinsecae Ecclesiae,
pro cuius ... duplicem ... authoritatis Ecclesiae aliam intrinsecam,
... aliam, ... extra: intrinseca seu interna est assistencia invi-
sibilis ... expressio ... dei, qua ponitur illustrare

Ecclesiae suae ibi quod assistit, ne unquam erret in iis, quae proponit credenda ex parte
doctrinae ex tunc; sub extrinseca credibilitate, quae constat ex motivis omnibus extrinsecis
credibilitatis, quae nobis ex fama, et sensibus hominis nota sunt, quorumque omnium
supra supra exposuimus: Et intrinseca, sub ratione authoritatis Ecclesiae: neque
potest esse ultimum motivum pro quo credam, ut mihi, et aliis doctoribus, certissimum
Magistro Michaelis de Medina lib. 5 de recta in Deum fide c. 11.

Et ratio assistentiae

D4 assistentia ista mira, et invisibilis Spiritus Sancti promissa a Christo Ecclesiae suae, ne
erret, est unus ex articulis credibilibus fidei, quem ratio supponit, sicut supponit quod
supra alia mysteria et articulos, Deus illos dixisse, et revelasse; si de ceteris
articulis, et mysteriis dubitas, et quaeris, unde scitur, Deus illa dixisse,
et revelasse: quod simul eorum credendorum, et quod inquirendum est, unde scitur Deus dixisse,
et revelasse assistentiam suam infallibilem, sub assistentia sua magis divinis in
Ecclesia sua contra errores, et inducturus in illa omnem veritatem: quod sicut haec veritas, Deus
dixit, terminus habet in hunc errorem, aliquod aliud motivum formale, in quod resolvatur,
ita similiter ista veritas, Deus dirigit sua assistentia infallibili Ecclesiam, indiget
alio motivo formali in quod resolvatur ista assistentia haec, sub authoritate intrinseca
Ecclesiae neque enim omnibus fidei motivis ultimis ad credendum existentiam revelationis: quandoquidem causa est de ipsa assistentia, ac de existentia revelationis

eiusdem

D5 hoc fidei motivum authoritas extrinseca Ecclesiae extrinsecis credibilitatis signis, et motivis
fulcitur: quae ita convincunt contra ethnicos etc. Augustinus, in libro de utilitate credendi: in quibus
usque ad evidentiam ostendit, omnia omnino signa, quae intellectualis ratio credendum
ponit, ut religio, aut secta aliqua sincere, et vere, super omnes alios credibilis
et amplectenda, inveniri adaequatissime in religione Catholica: quod eo modo
arguit ubi idem Augustinus, lib. de utilitate credendi c. 17. ubi scribens ad Honoratum,
ut illi persuadeat, esse stultissimum, quod relicta religione Catholica, quae
tot, et tantis argumentis, et signis extrinsecis fulcitur, Manichaeorum sacrilegium
quis sequatur, haec subiungit: Cum igitur nihil ponamus, ut probem tibi, pro Ma-
nichaeis sacrilegae, ac temere invehentur in eos, quod Catholicae Ecclesiae
authoritatem sequentes, ante quam illud verum, quod puro mente conspicitur, intueri

[illegible] quorum credendo testimonium, et illuminatione praestatur [illegible] a Deo. Ubi notare oportet quod secundo [illegible] est, ultimo ipso verbo, scilicet, fides hanc [illegible], quae praestat, authoritati externae ecclesiae [illegible] propositionis, et dispositionis [illegible] intelligentiae supernaturalis animae, ut illuminetur a Deo ad credendum fidei [illegible] [illegible] Caput [illegible] positionis nostrae [illegible] [illegible].

Dico [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] revelationes, seu locutiones immediatas quas sit fidei [illegible] infusae habens [illegible] [illegible] [illegible] solus [illegible] [illegible] veri- 226
tatis revelationis sufficienter notas proponi per supernaturales apprehensiones, seu illus-
trationes Spiritus Sancti, et per pias supernaturales [illegible] voluntatis affectiones [illegible] media [illegible]
[illegible]. [illegible] explicationem [illegible] suppono [illegible], in [illegible] [illegible] dispositis ad credendum
[illegible] [illegible] habere illustrationes supernaturales Spiritus Sancti, ut possit assentiri [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] assentiri [illegible] [illegible], quia illustratio per modum apprehensionis
[illegible] [illegible] [illegible] Dei loquentis, seu revelationes aliquid, includit lumen
supernaturale [illegible]. [illegible], [illegible] illustrationis supernaturalis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], ut oportet ad salutem [illegible]. [illegible] ex [illegible] Arausicano [illegible]
ubi dicitur, Si quis evangelicae praedicationi sine illuminatione et in-
spiratione Spiritus Sancti posse credere existimat haeretico fallitur spiritu. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illuminationis, et inspirationis ad credendum [illegible] Deo loquenti,
sibi [illegible] [illegible] ex sacra scriptura [illegible] Pelagius [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] Sancto-
rum.

Suppono [illegible], [illegible] [illegible] illustrationes, inspirationes [illegible] indeliberatas Spiritus Sancti requi- 227
[illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] locutioni; [illegible] [illegible], et supernaturales de-
liberatas [illegible] voluntatis affectus, quo in obsequium Dei, sibi [illegible] authoritatis [illegible]
voluntas credere, applicat [illegible] intellectum [illegible], assensum veritati obscure propositae
per lumen illustrationis supernaturalis; ita [illegible] [illegible] [illegible] Sancti Thomae [illegible], [illegible]
[illegible] nota: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in assensum veritatis obscure propositae, quod videlicet
non cogit evidentia veritatis: [illegible] libere fert; [illegible] [illegible] libere ferri intellectum in assensum,
nisi per imperium voluntatis inclinantis [illegible] ad assensum veritatis, quae [illegible] [illegible],
nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] speciem: [illegible] [illegible] veritas [illegible] revelationis, seu exi-
stentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proponitur per supernaturales illustrationes, nec cogit

abilis intus ad praestandum assensum: qui indiget intus afectu pio, et deliberato voluntatis, quo haec inclinet intus, imperet assensum. hic actus dicitur afectus credulitatis supernalis, nam quo ad assensum fidei, concurrit, dicitur captivans intus in obsequium fidei; et ideo tanto bonis meriti supernalis ascribunt theologi in tali afectu voluntatis, de quo afectu nobis erit sermo, de 3° huius tract., ubi de ipso actu fidei habendo, est sermo.

Supono 3°: hunc

228 assensum dici fidei, et infusum, qui praestatur deo loquenti, et propter ipsum: sicut assensum fidei humanae, qui praestatur homini loquenti, et propter ipsum: dicitur autem fidei infusum, quia habitus supernalis inclinans ad assentiendum infunditur animae a solo deo, et non acquiritur a creatura ex actuum repetitione, sicut fides humana laboris, et industria, qualiter acquiruntur habitus naturales et virtutes, quas humano labore, et diligentia assequimur: assensus vero qui praestatur existentiae dei revelantis, non locutionis propter ipsum, sed non ex motivo alio distincto, et huiusmodi extra fidei, quatenus fidei ... complectitur non solo assensum per modum praestitus obiectis naturalibus, et etiam assensum per modum praestitus obiectis fidelibus motibus ... quae non assensus sit supernalis, et infusus, sed proveniens ab habitu supernali fidei infuso a solo deo, de quo fiet sermo de 3 citato ...

Supono 4°:

229 supernales item illustrationes, et inspirationes, sic sancti proponere nobis deus loquens ... suavibus, et non omnino simul licet, sicut nostrae: hoc est, per illas illustrationes, tanquam per vocem internam, quo deus loquitur ad animas et corda hominum, deus suadere, allicere, invitare, et trahere mentem humanam, quoniam non assensum praebeat huic veritati, deus loquitur, est finitus, quae veritas non ... terminus, quae nullam convenientiam habeat, sed potius repugnantiam, et neutrum. Unde veritas, quae ex ipsis nostrae neutrae se habet, sicut non potius ex apprehensionibus naturalibus, inducit suavitatem, quae sunt divinitus ex illustratione, et inspiratione divina, inducit sui assensum summam.

In hoc sensu accipio placitum com-

230 theologorum dicentium donum supernale intus, quod est lumen fidei speciale infusum a deo ad cognoscendum mysteria fidei: quod donum, sicut lumen non aliquod animae sanitati significat ex dei favore adeo auget quodcunque, ut illius nominibus claritatis: si ergo

hoc lumen supernaturale proponit verbum incarnatum, quod est veritas contingens, et distans extremis neutris, ita lumen illud, sive supernalis illustracio supernaturale proponit, nuntians homini existenciam Dei loquentis incarnacionem, aut trinitatem, et similia, sive veritates contingentes, et distantes extremis neutris: sic elicit de Adamo, et Angelis in via, qui cognoverunt immediate, et absque, Deus illis loquitur, ut distans a terminis iudicium: quia sicut Deus supernaturaliter immediate Adamo, et illis loquens, infundendo illi aprehencionem supernalem supernaturale sue locutionis, ponit etiam nobis supernaturaliter aprehencionem, et illustracionem infundere, per quas immediate, et etiam cognoscam, Deum locutum esse sub Ecclesie trinitatem, incarnacionem, resurrectionis mortuorum, et alia etiam misteriorum.

Hinc probo 2 statutum. Ponit Deus immediate 231
nobis infundere, illustraciones, seu aprehenciones supernales supernaturales assensum de revelacionis facti de aliquo misterio: Contra Christus Anis citatum n° 225 quia prepararet mentem nostram per fides hunc per opus Authoritati Ecclesie, ut his illustrationibus illuminet a Deo, ponit deinde in voluntate nostra deum quam, et supernalis affectu, inclinans ad assenciendum de revelacioni propositi per aliquas illustracionis supernaturales illi; sed his positis ponitis ponitur intus assentiens de locutioni: quia ponit Deus assensum, et divine revelacionis nobis proponitur per supernaliter aprehenciones, seu illustraciones, et per pias supernales quod voluntis afectiones eiusmodi assensus suadentes. Ordo hec mihi distant. Secundo, quod talis assensus, subiectum prius ellicitur esse immediate, et fides intus hominis per obiecto formali moribus solam ipsius obiecto veritatis revelacionis Dei: quia Deus etiam dat in nobis eiusmodi assensum immediate fidei, et infusum esse existencia de revelacionis illius pro obiecto formali moribus habetur.

Maior ut probaret per se exponit, et probat quoad 232
2 partes: quia ille assensus est immediate, et existencia Dei revelantis, habens quod illius pro obiecto formali moribus, quando tunc Dei revelacioni ut moventi per sufficiens sui proposite, et non alteri obiecto ut moventi ad assensum Dei revelantis; sed assensum talis subiecti illius prius ellicitur, et divine revelacionis nititur Dei revelacioni ut moventi per sufficiens sui proposite. Ut gratia Dei, et supernalis illustracionis, ut racionis quo movendi: et non nititur alteri obiecto ut moventi ad eiusmodi assensus: quia talis assensus immediate, et divine revelacionis, et illius habens pro obiecto formali moribus quod, Dei quod illustraciones ut racionis movendi quo = = =

veritas ipsa divinae revelationis, ut movens ad sui assensum, et divinae illuminationis affectus[?] piae, et supernalis voluntatis, alia quaestio est; quia intencionalia[?] suadent animum, tanquam ratio qua movendi, [illegible] motivi dicitur ratio qua movendi, et motibus ipsius dicitur ratio qua, sibi movens ut quod. Quod animus ille sit fidei, istae exclusivae, quia [illegible] ...summo, seu logice loco propter ipsius: ex quo etiam videtur esse fide infusae et supernali: [illegible] sit, fide infusa supernalis convenit ad [illegible] animus fidei.

Deinde animus fidei, quia praeter...

233 talis sit divinae revelationis non potest habere aliquid aliud motivum praeter ipsius divinum testimonium, praeter supernalis illuminationis moventis, seu [illegible] plures [illegible] docentes, ipsa divinae revelationis movere ad sui assensum non sufficere apprehensionem dei pro ipsa illis intrinseca, et etiam dei pro ipsa extrinseca notitiis nota, sit confirmatione miraculis, authoritate Ecclesiae, aliisque signis, quae ipsa credibilis reddunt: Itaque ista etiam extrinseca praedicata sint motivant obiectum motivum assensus: primo, quia ut est considerant patres, et theologi dicunt, praecipua excellencia animi, seu fidei, qua dicitur, in constantia, quod vera illa credam, et assentiam, ostendere propter [illegible] testimonium, seclusa omni alia ratione, quae se habent ut motivum tale: assensus fidei: secundo quia [illegible] venisse dicit, assensus omnis fidei fieri in sua obiecta per quodque genus certitudinis, et conveniens ad quod neget attingere motivis illum authoritatis humanae; si animus, et divinae revelationis praeter ipsa revelationis habitudinem alia extrinseca, et humana motiva non attenti, illi ratio propter divinum testimonium infallibilis [illegible], seclusa quaelibet alia convenientia, et certitudine motivi humani: quod non erit assensus fidei, nec habebit praedicto excellencias per quas ab omni fide humana distinguitur.

234 Confirmatur primo haec ratio: quia ut theologi omnes fatentur et maxima perspicuitate exponunt [illegible] fidei, daemones, qui credunt veritates incarnationis non esse fidei [illegible] [illegible], non sufficit quod non [illegible] ratio propter divinum testimonium; sed propter alias rationes, et dictamina, quae, per naturalis intellectus perspicaciam, qua praediti sunt, movent ad credendum veritatem incarnationis, et esse Deum, et dictat homines incarnationem filii sui: quod ut assensum, existentia de revelationis assensu fidei, et alii assensui deberet unice inniti rationi de revelationi ut movendi per supernalis illustrationis lumen, et non alterius motivo intrinseci: Confirmatur secundo in fide haereticorum, qui credunt trinitatem Dei, et illa credunt, quia Deus illa dixit, seu revelavit; sed quod non credunt praecise, et unice propter divinum testimonium, sed rationes propter alias rationes humanas, et dictamina, ideo habentque fidem naturalem, humanam, et agitant de mysterio trinitatis; divinam, et infusam non habent

nerit; neq obstat q hac motiva qbus q credunt, revelationis trinitatis credibis, e suffi
cientes ad assensum fidei, ut infusum, ut probatur supra.

Deinde sic revoco intuitum 235

magis n dissimilis argumentis supra allatis, assens, q grac habet ex aliquo motivo
dependet in sua certitudine et actitudine a tali motivo: ipsi assens, fidei, quo
credo, Deus revelasse misterium trinitatis, non dependeret immate, et grac, seu haberet
ex motivo authoritatis humanae dependenciam in sua certitudine et actitudine motivi
finali fidei humanae. Ita certitudo assens fidei non dependet a certitudine motivi
finalis fidei humanae: g. Probo hanc min. subsumendo; q assens certissimum, neque grac de-
pendere ad assensum min. certo, qualis e assens, ex motivis authoritatis humanae;
assens fidei est infusus e assens certius, n eo ex quo est etiam ex motivo: q tandem
dicendum e, assensum, q sit fidei divinae ut talis e existenciam revelationis,
fi poni habere aliquid aliud motivum quod eius divinitatem, ad prae... ...
... sancti, seu apprehencionis supernaturalis assens immatem ...

... 236

tam hic assensum immat. et De revelationis negat ratio ad assensum prestandum mi-
sterii revelatum, ... fi, ... sufficienter assens mat. et habitus ... authorita-
tis humanae Ecclesiae proponentis et docentis, sed diei revelationis de aliquo misterio;
... legit ratio, et demum, ... sufficere ... ...
assens ... per modum premissae ad assensum ... e sufficien... determinatus ad
assensum ... assens de revelationi immat. sit, ubi immat., simul cum assensu
de authoritate, influit per modum premissae in assensum ... , sibi misterii revelati: g
assensus de revelatione, sibi mat. sit, ubi immat., sufficiens e determinatus ad assen-
sum ... , sibi misterii revelati. ... e certa, min. prob. q assens de revelatione ubi
mat. sit ubi immat., e cognicio affecta proponens revelationis Dei testificantis mi-
sterium credibile ... incarnationis, cognicio affecta proponens revelationis Dei testificantis
misterium credibile ... incarnationis, simul cum assensu, seu cognitione affecta proponente
... Dei authoritatis ... in dicendo, influit per modum premissae, determinat.
... ad assensum misterii credibilis, ut in incarnationis per modum ... proponit: proponit
... medium ... ex suo ... existencia in incarnationis. ... assens,
prestito ... incarnationis ... , ut elicitur, ex tali premissa, sibi assensu de revelationis

simul cum praemissa, ubi assensu Dei authoritatis, assens, Deo si cum misteriis incarnationis: et ad assensum fidei praestandum minus credibili, qui incarnationis, infinitatis assensus, Dei revelationis, ubi mat, sit, ibi immat,

237 Obiectio 2°: an assens, tam mat quam immat existimans Dei revelationi sit supernalis. 1° 2° assert: et quod de essentia immato fidei habito ex 2° supernali illustratione quod supernali voluntatis affectu, quod dicit credulitatis, tamquam ex quibus intentionalis, naturis ad eius assensus requiritur, cum certitudo, et pium patens, de assensum tam mato fidei humanae, et habito propter authoritatem extrinsecam Ecclesiae, probatur: quod Dei placito, et constituens dicens supra antedictis insinuatis, talis assensus mat fidei humanae habito propter authoritatem Ecclesiae tot signis credibilitatis fultae naturali, cum ratio sit pergens ordinis regio omnium credere Deo revelationis propter tantis hominum authoritate maxima gaudentis ad assensum fidei praestandum mysteriis revelatis, ubi ad credendum ut oportet ad salutem, et vitam aeternam; et assens naturalis, ad assensum fidei, ubi ad credendum ut oportet ad salutem, et vitam aeternam, et supernalis: ideo enim ipsa met de fide i supernalis, quod natura, et ad salutem, et vitam aeternam: quod assens, mat fidei humanae habitis propter authoritatem extrinsecam Ecclesiae et supernalis. et quod non solo ad istud praecedit auxilium illustrationis supernalis, cum qui voluntatis affectus supernalis; sed etiam habitu supernali fidei humanae. Dei, et fide habitu supernali ad maximum ine notandum. Caeterum argumentis difficultatis, et dictis utrumque satisfit.

238 Dicitur aliquis 1°. si assens, et Dei revelationis credimat et fidei humanae assens certius, fidei et mysteriis revelatis nititur motivo minus certo, a quo lege deperdeat, et per ea, ut proxime diximus, a n° 35, assens, certius, fidei nempe innititur motivo minus certo, neque ab illo dependet: quam assens, et Dei revelationis neget esse fidei humanae, sive mat. Maior patet: quam assens, fidei nititur motivo fidei humanae: et assens fidei est certissimus, et motivis fidei humanae est minus certis, assens, quod fidei humanae minus certus. ergo quod etc.

239 Ingeniosius: ad primum nego ergo mat: quam assens, fidei et mysteriis revelatis solo innititur immat, et sua authoritati, et unico Deo, ubi revelationi Dei, unde quod cum certo

revelacio Dei, ita et authoritas dicto sint nobis; dummodo ista motiva immediate moveant, et etiam ex authoritate huius nobis. Ut ratio divine revelationis sit immediate movens ad fidem divinae misiius revelatis, et ita immediate nititur divinae revelationi in fali, et etiam authoritati in fali. In citato non agebam, de assensu fidei est divinae revelationis, quem diximus, non posse niti ut tali, si habet etiam particularis propter motivum authoritatis huius et extrinsecis Ecclesiae, quod ad dicitur.

Fingues 2º: Si assensus est 240
divinae revelationis est mediate, et si huius assensus fidei est misiius revelatum se resolvit ultimo in authoritatem huius Ecclesiae, sic hoc omplet... Quod mediata revelatio: quod assensus fidei est misiius revelatum resolvit ultimo in motivis, propter quod assentiunt, dicitur authoritati, et revelanti Deo; et assentiunt, revelanti Deo propter authoritatem huius Ecclesiae dicentis, dari divinam revelationem de aliquo misiio: quod in motivis authoritatis huius Ecclesiae resolveret ultimo assensus fidei est misiius revelatum.

Tangit officio difficultatis in hoc 241
expediens est sequenti ex ibi dicendum modo dicimus, 1º, distinguo, assensus: resolvere ultimo in authoritatem huius Ecclesiae ut moventis medio lumine naturali ad assensum Dei revelantis, nego maiorem, ut moventis medio lumine supernaturali, concedo maiorem. Authoritas autem huius Ecclesiae ut movens non per lumen supernaturale Dei illustrationis praeveniens authoritatem magnae Ecclesiae in ... et docet, erat incredibilis motivum sufficiens, ut inde ultimo resolvat assensus fidei supernaturalis; sed authoritas huius Ecclesiae, ut movens per lumen naturale, tale in illis non habeat, ut post modum videbimus. 2º nego consequentiam: quod assensus est Dei revelationis mediatus et habitus propter authoritatem extrinsecam Ecclesiae, non est ultimo assensus, est Dei revelationis ... seu disparatus mentis nequaquam ad assensum immediatum fidei, quem in 2º modo dicto exposuimus: unde non resolvit ultimo assensus, sine motivis in motivis assensus mediati et dispositivi; sed in motivis assensus immediati et ultimi, quod est ipsa Dei revelatio per lumen supernaturalis illustrationis et affectionis piae supernaturalis moventis.

Adversus praedictum argues 242
3º, si appetitus supernaturalis illustrationis cum Dei revelationis quoad proposita intrinseca non sufficit, suadere animum ad assensum: ergo et quod e... ad ... apprehensio revelationis quoad proposita extrinseca, sit ut ... miraculis, authoritate Ecclesiae ...

: tamen, neget eum immediate, etc. de cognitione revelationis. Ad argumentum quod intellectus assentiens per virtutem immediate veritati obiecti, debet illud proponi per apprehensionem qualemcumque, sive suadentem existentiam, sive etiam carentiam; atque adeo non proponi aliquid ab ipsa revelatione distinctum non proponit revelationem per talem apprehensionem suadentem existentiam vel etiam carentiam: etc. Et respondeo: quod in sola revelationis apprehensione non reluceat ratio aliqua suadens existentiam, vel etiam carentiam existentiae, vel sit apprehensio evidens contingentium ut patet supra annotata, concedo: quod neget intellectum assentire immediate ipso revelato etiam per assensum obscurum, non praeluceat extrinseca lux aliqua, obiecti: quod negat posse assentire immediate existentiae revelationis, quae aequali obscuritate, ac mysterium revelatum proponit. Et tamen dico, quod fideli nuntio non sufficit proponat incarnatio verbi certe non potest immediate assentire praevia existentia incarnationis, eo quod non negat postea per verum assensum immediatum existentiae rei revelationis, si incarnatio proponat ut revelata a Deo, quod unusquisque aequaliter existentia proponit. Sic dicunt [illegible] de 3 § 3 [illegible] suo 41 [illegible] Pamphilus, Valencia, Torres, Conink, [illegible], et alii.

243 Ad adargumentum, quod sic probat, non posse eum notitiam existentiae obiecti immediate notam existentiae revelationis, quod [illegible] supra probavimus, nego antecedens. [illegible] negando, nego: ad hunc [illegible] aliquo [illegible] in sola apprehensione revelationis existentis ipsi revelationi non reluceat ratio aliqua obiectiva suadens existentiam, vel etiam carentiam existentiae, concedo: in sola revelationis apprehensione, cum sit praevia apprehensio illustrationi supernali, non reluceat aliqua ratio talis suadens existentiam revelationis vel etiam carentiam existentiae, nego.

244 Ergo non sufficienter [illegible] existentiae obiectivae, Deus [illegible] intuitus: probatur quod apprehensio ipsi, etiam supernalis non reluceat ratio aliqua obiectiva [illegible], vel ipsius suadens existentiam vel etiam carentiam existentiae rei revelationis: hoc est non reluceat convenientia naturalis intrinseca et iudicii, cui ut proponatur per sufficientem apprehensionem assentiat intellectus; est [illegible], praecedente propterea assensum si [illegible] per rationem intus ad lumen supernale, illustrationem Spiritus Sancti; et posito hoc supernae illumine [illegible] intuitu, sed apprehensione illustratione supernali. [illegible] assensum, sufficienter proponitur intuitu de revelatione cum sufficienti ratione naturali, quo minus, praecedente pio, supernali [illegible]

afferre, sibi imperato voluntatis, consentiant, assentiendi existentiae Dei revelationis: ita quod assensus productio, efficientia, seu potentia tribuatur, quae fundatur in vi suavitatis luminis, et illustrationis supernaturalis, et in vi suavitatis pii, et supernaturalis affectus, et voluntatis; quae est iam potens movendi ut quo; non in ipso vi ipsius Dei revelantis, quae est in motibus quae: quia revelatio Dei est desiderata indifferens est ad existentiam, et carentiam existentiae, utique est in utramque contingens, et ad fundandum assensum certum, et incertum (seu ut melius loquar adstruendum) imo falsum, et verum, pro qualitate luminis, quo cognoscitur.

Dices statim: quod certitudo 245
assensus fidei, quo fideliter assentitur existentiae Dei revelantis est mysteriis trinitatis, non desumitur ex infallibilitate Dei trini, seu revelationis Dei digno claritatis, contra: non sumitur ex infallibili obiecto Dei trini, sibi existente, quae habet in se entitatem Dei trinus, concedo consequentiam: non desumitur ex infallibilitate formali intentionali se habente ex parte luminis supernaturalis, secundo quod repraesentat, et movet ad suum assensum Dei trini, nego consequentiam: Et tamen in hoc differt maxime nostra doctrina a doctrina [illegible], et aliorum, quod in nostra Dei revelatio in nobis nota, et infallibilis infallibilitate formali, intentionali reali; non vero obiecto: hoc est, non desumpta infallibilitate assensus, ex ipso Deo trino seu revelatione, quae est obiectum assensus, quae quidem potens esse contingens, sive existat, sive non existere: sed desumpta infallibilitate, et certitudine assensus, a lumine supernaturali fidei sancti, quo illustrat, et perfundit in nostro intuitu, Dei locutio, sive revelatio: quod indeclinabile est certitudinis, et supernaturale lumen, ut illud fallere proponendo ut Deus trinus, quod re vera non est Deus trinus, tam impossibile erit, ac est impossibile, quod Deus trinus non sit Deus trinus, et quod Deus non sit Deus, et ipse veritas in dicendo.

246

Hoc clarius explico; obiectum hoc Deum loquentem, seu revelantem trinitatem, per se, et ratione sui non fundat certitudinem, nec incertitudinem, fallibilitatem, nec infallibilitatem, veritatem, nec falsitatem assensus: quia per se est ratione sui non afferre convenientiam extremorum, nec illam suadet, nec dissuadet; sed indifferens est ad coniunctionem, et disiunctionem extremorum, assensus, et dissensus fundandos seu potius stabiliendos; est tamen supernaturale fidei sancti illustrantis intellectum lumen quod per se, et ratione sui fundat certitudinem, infallibilitatem, et veritatem assensus, ad quem suavitati se habet non enim nisi illustrat

falcitas, falsitates, et incertudo, que ipsi met dicunt, seu reuelationi:
prodigis ipsa met illustratio supernalis, ut ipsa insinuarim, et quod
dei loquutio interior ad aures, et cor hoi, cui n min, sequatur falcitas in iis,
que n̄ne suadet, que ex reuelationi in iis, que extine loqt. hic notandus p
dixim, ad infalibilitatem, nimis, est intellij modo ole infalibi quo ad ei, exi-
tencia, que elicim, sumere auenisse immare ex illustratione; n a de infalibi
litatis quo ad ea, verus, que sumere a b ipsa authoritate, et veritate, a quo
prouenit, certo certi, e, et mixo qui huc, a nobis notantur.

247 Dixi̇ quod ant

n poterit int, auentire immare misio reuelato auenisse fraudi, ni ex lucia
extrica ex aliis, ostri, ex donis auenire qrn sit, rugo ans: dixim,
pxime nº 230, dicendus sancte unus a deo donari deno supernali inter
ad misiua, si reuelata immatices procedere, p poniti immare misios pcelum
en interiori simus supernale, ad solent vocari aliis; an prunc ex reuelationi
onis recordem ut auenire fraudi si mate, et ppt aliud, sicq ppt dignaelatio
ons illis anunciant; siquidem ex donis, et sumere illud supernali auentire
ponit int, immare, Conserit si auent, intrinsecis, eliciere auenire, et de misi-
sio, ipsi misio reuelati, ertiamenue fraudi, q n auentire illi ppt dig reue-
lationis; itaque ex reuelationi auentire ponit immare p illustrationis, sancti
auenire, quae, q i de timio, ppt ipsius eius tums, ad e fali
simul, et mortale ostrus auent, quis nius n solius nuunt, si ei pronat
incarnas ut reuelata a deo exideat vicarious ppt dignae relationis, cortas
n immare, se mare, et auenire, reuelatioris a eidet ppt authoritates extriecq
dicentis, dari reuelationis, ut hois, audioris, existimo cent accidere, licet n
tolari, ad hoc modo ponit iustis, illustrari supernali lumine, quo immare
auenire ex reuelationi ppt ipsque proprie, et mouent, per hoc lumen, nunquam
a illustrari porrit ad credendum incarnationis auenire, qui sit mat, q nunquam
auent, sic ostrus pure mortale ponit elici ni ppt aliud motiuis a bipsa de
incarnatione alius.

248 Franciscus 4º. cuando Farech, in suo mystico dicit preuz et
mysticos doctrinas cuiusque, si exit dei reuelationis, sex malicia, et ignorancia

admisceat revelationem aliquam falsam, cuiusmodi [illegible] in hominibus [illegible]
idolis, et divinitati fuerint illi toto animo; sola fides sufficere ad utrumque di-
gnoscendum, plane rustici et pueri isti, persuaserunt primitus esse ipsis ea revelata a
Deo, [illegible] Evangelium ipsius, quas docet ipsos Parochus, [illegible] eis esse trinum, et
unum, futuramque resurrectionem mortuorum etc.; neque tamen rustici, et pueri statim
cognoscunt, non data ipsis revelatione [illegible] clari [illegible]; quia non illustrantur
lumine supernaturali interno, quo assentiantur veris Dei revelationi, et aliis revela-
tioni non assentiantur. Ratio: quia in illo casu non illi non sunt illustrati, et moti
interius ab Spiritu Sancto ad assentiendum veris revelationis ad assentiendum.

Non sentiunt motum, et experto, plane veris assentiuntur, et [illegible]
sum; et haec falsum est [illegible] experientia, et significationem coincidere cum hae-
reticis, qui docent, unumquemque a Deo illustrari, et moveri ad hoc ut credat vera
doctrinam a spiritu Deo revelatam. Sic arguunt Hugo, et Alii ad verum, de Pis[illegible]
Granado, Aragon, et aliorum; in quo quidem [illegible] de novis authoribus placuit.

Pro omnino

antecedente, nego consequentiam; aliud est, quod rustici, et pueri sibi aequaliter persuaderent
universaliter illas esse [illegible] a Deo revelatas, aliud, ut ad assensum fidei in veras revela-
tiones non illustrarent lumine supernaturali Spiritus Sancti, illamque existentiam suadente,
quod solo nos intendimus, ut assensus immaterialis [illegible] revelationis statuamus.
Pueri illi, et rustici per fidem hanc naturalem ponerent ob [illegible] illos esse, et revelationi-
bus tam falsis, quam veris assentiri; ponerent etiam veris assentiri per fidem hanc supernatural-
em, et per fidem [illegible] supernaturalem immaterialem; [illegible] falsis assentiunt per fidem hanc natura-
lem: unde ad assentiendum veris Dei revelationibus ponerent illustrari per lumen su-
pernaturale internum; quin illuminari ponunt per lumen supernaturale internum ad assen-
tiendum falsis revelationibus, ad quas impellat lumen supernaturale, et illus-
trationes Spiritus Sancti movere.

Ad [illegible] distinguo maiorem: et non assentiuntur illi revelationi
assensu supernaturali, verum est; assensu naturali nego maiorem: nec hoc infert, nec
experientia est: experientia enim solum tentari potest, an [illegible] revelationibus tam veris
quam falsis assentiatur, an non, item [illegible] quo [illegible] assensu, et ex quo lumine neque
experientia tentari. Ad [illegible] quos incidere eis [illegible] non [illegible] possis, quin [illegible]

in contrarium, quod non solum in eo nunquam admisit iudicio Romanum, et Catholicum, velo- cis tui sententiam Sanctorum pro dicernendi veris a falsis doctrinis, et revelatio- nibus, inde fieri nisi liceat contra suos potius eum, quod iudicium in illis agnosco munt, et iudicium destituunt, sibi quod sibi arrogant, discurrere doctrines falsas a veris, quatenus autem cum unumquodque eius iudicium Deus revelationum quicquid uniuscuiusque dei, inter revelat, cui creditur, et renicientes Ecclesiae catholicae principatum, et authoritatis assistentia quod infallibilis sit sancti illius firmius. Ad verum

251 dictum quod insinuavimus, n. 236, certum assensum fidei praestandum mysteriis revelatis sufficere assensum cum Dei revelationis manus, et habitum per authoritatis hunc Ecclesiis proponentis, et docentis claritatis revelationis, et aliquo mysterius, nec detractae eorum immutationis assensus fidei Dei et existentia Dei revelationis, quaeque s. fieri, et credo Deus existentiam, Trinitatem, quod Deus hoc revelavit, et integre et adequate fides theologica; in per hunc actum non creditur, Deus existentiam, et Trinitatem, sed credimus Deum hoc revelasse: et hoc, quod est Deus hoc revelavit, non possumus credere, quatenus hunc existimus hominem, sed per eum Dei existimo Dei. Itaque, etiamsi videntur scrib. con- trarium, quod si revelationis Dei crederemus, existimo hunc, ille autem, non cum adequate fides Dei, in Deus simul, et nunc; et ergo ille actus nihil habeat si hunc, nisi est, quodcunque quatenus, est assensus, cum Dei revelationis non habeat [illegible] tali motivo [illegible] hunc, quod revelatio ut credita existimo hunc neque eius ratio assentiendi mysterio revelato per assensum fidei.

252 Itaque: non alio modo revelationem cum incarnationis non habemus, nos [illegible] assensum aliud, nisi tantum quod hunc, revelatio per eum actus ratio credendi incarnationem ut credita [illegible], sequitur non verum esse [illegible], sed fide certum, quod Deus revelavit incarnationem; ita esse humana; sed hoc actus neque: non eodem modo, quo in- carnatio creditur est actus fide, et certa fide, Deus revelavit incarnationem: neque minus [illegible] occurrit hoc, quod dicunt, Deus non revelavit, neque esse incarnatum, neque dicere ergo non est incarnatus, et[illegible].

253 Quoad regulam actus illius fere et duplicis, alterius cum mysterium trinitatis, et alterius cum revelationis Dei, fere unius, et ideo sit duplicis pro duplici [illegible], et ideo: non est duplex, autem cum mysterium erit unitque, et adeo fides theologica

q[uod] non sit tamen de fide revelationi: si autem sit revelatio, assensus, praestitus et mysterio,
et revelationi, pertinet enim ad fidem simul, et hunc propter diversitatem obiectorum formalium: quo-
ties enim inter per illum assensum assentiri simul mysterio propter revelationem Dei, et revela-
tioni Dei propter authoritatem Ecclesiae: in quo nulla est difficultas, cum diversum obiectum materiale
[illegible] assentiri propter diversum obiectum motivum formale; mysterio scilicet propter revelationem,
et revelationi propter testimonium Ecclesiae: quo in sensu negavi in actum illum indivisibilem
adaequate, et integre fidei, etiam quatenus est assensus, cum Dei revelatione, ut tendit adaequa-
tis. 254

Deinde nego illationem: quia aliud est, quod existentia Dei revelationis non cognoscatur pro-
assensum quo sit fides, aliud, quod non sit de fide certum, dari Dei revelationem cum mysterio incar-
nationis: nomine enim fidei hic accipiunt omnia, quae proponit, et docet Ecclesia
Spiritu sancto illustrata, cum autem Ecclesia non proponat, et doceat, verbum esse incar-
natum; sed etiam doceat, Deum revelasse incarnationem, tunc cadit sub obiecto adaequato
credendo iam de revelatione de mysterio, quam ipsum mysterium: unde utrumque est de
fide [illegible] sumpta, licet non cadat utrumque sub eodem assensu fidei; sed mysterium in-
carnationis cadat assensu fidei, et revelatio cadat assensu fidei humanae; certum
certo supernaturali, et utili ad salutem: quia revelatio existens, et communi, et certo
praeiudicium infallibile Ecclesiae [illegible] cadendo proponitur; assensus, a Dei revelatione ex-
[illegible] [illegible] authoritati infallibili Ecclesiae [illegible] proponentis, certissimus, ut
[illegible] [illegible] [illegible], inter explicandam [illegible] [illegible] a Sanctissimo Innocencio
11 [illegible] assensus probantis revelationis Dei [illegible] mysterio, et articulorum
fidei [illegible], et ut talis proponitur ab Ecclesia. [illegible] de resolutione assensus
fidei [illegible] revelata. Capitulus difficultatem apparuimus, et ex [illegible] explicam.

Resolutio in qua difficultas tantopere proclamat, nihil aliud est quam reductio
assensus, Dei fidei ad suam [illegible] [illegible] motivo in quo, tandem sistit tamquam motivo cre-
dendi mysterium, id assensus fidei credit: sicut [illegible], qui resolvi dicit, quando redu-
cit ad [illegible], et [illegible], aliaque, quae erant [illegible] [illegible], [illegible]; cum itaque
assensus fidei, utique in sua entitate indivisibilis sit, non [illegible] [illegible] [illegible]

ronat. sicut habitus acquisitus naturalis humanus est, et artificialis est domus. Ideo quod quaerunt theologi, in quo ultima fiat resolutio assensus fidei, nihil aliud intelligunt, quam obiectum formale motivum, quod assignari debet a fidelis, quod interrogetur, cur credat mysterium aliquod, verbi gratia trinitatis: sicut enim iudex formalis iudicis in sua re sententiam resoluit, ita actus intellectus, in suo motivo, sive obiecto formali, resolui dicitur.

256 Si igitur quis me interroget cur credo mysterium trinitatis, respondere teneor 1° me credere, quia Deus qui est prima et summa veritas in loquendo revelavit illud dixit, seu revelavit: Si interrogaverit iterum, cur credis, quod Deus, qui est prima et summa veritas in loquendo christianus dicit, seu revelat? Aut interrogat, ut recipio argumentum in termini; quia quaerit rationem formalis credendi rationis formalis: ideo enim credo Deum et summam veritatem revelantem mysterium, quia ipse, et summa veritas revelat mysterium: quemadmodum certius est, quod ita est quodcumque dicit summus verus christianus. Loquamur diverso obiecto, sive motivo assensus, qui fit in termine summus Dei veritati, et revelanti Deus, hoc pacto: cur iudicas, aut cur credis, sive unde cognoscis, Deus esse summa veritas in loquendo christianus, et cur iudicas, aut unde credis seu cognoscis, Deum dixisse, seu revelasse trinitatis mysterium? duplici quoque huic opportune interrogationi respondere teneor; et motivo illo, quo ducor, tam ad assentiendum, seu iudicandum, Deum esse primam et summam veritatem in loquendo christianus, quam ad assentiendum, et iudicandum, Deum revelasse mysterium trinitatis, erunt ultimo illa principia motiva, seu elementa, ut dicit in quibus ultimo resoluitur assensus fidei circa mysterium trinitatis assensus, circa Deum quoad mysterium, ut proxime dictum est, resoluitur in authoritatem Dei, et ipsius revelationis, quae est obiectum formale motivum talis assensus. Is ergo interrogationi modo respondendum est.

257 Ex quo dixerim, assensus circa Deum authoritatem in dicendo, sive in veritati in loquendo christianus pone esse immediatum, et mediatum. Statim deducitur obiectum motivum assensus, immediati circa Dei authoritatem esse id, in quod resoluitur assensus immediatus; talem obiectum motivum sit ipsa veritas Dei authoritas, quae nota nobis est extrinsecis obiectis, supernaturali lumine apprehensis, si quod dicitur, assensus immediatus circa Dei authoritatem ultimo resolui in ipsam authoritatem intrinsecam veritatem extrinsecis ipsius obiectis per supernaturale lumen apprehensis manifestam. Deducitur etiam

obiectum motivum assensus, manet ex parte Dei authoritas eius, id, in quo assensus manet resolutus: circa talem obiectum motivum, ut diximus, assensus, quod multiplex sit, aliud Dei testimonium, complexum ex Dei sapientia, et veracitate, quod est de ratione creaturarum, liquido constat, assensus manens ex parte Dei authoritas ultimo resolutus potest in obscura gratia ex terminis nobis nota, et evidentia: nota enim, et evidens est nobis ex terminis existentia Dei, cuius omnis creatura sine ipso existere non venit: nota etiam, et evidens ex terminis est, complexus ex sapientia, et veracitate in suo genere summus esse quodam, et existere in Deo: nota etiam ex terminis, quod in creatis authoritas in dicendo sit obscura: unde confirmatur, quod manet assensus, ex parte Dei sub veritate in dicendo existens, resolutus in prima gratia, seu motiva per se nota, et evidentia ex terminis. 258

Unum tamen denuo inculcandum, et statuendum, est resolutionem illius assensus, Deus est prima veritas in loquendo, non posse fieri in Dei testimonium, seu revelationem. Quod hic advertat doctrinam Dei, sed hic addo quod ante: quod in superioribus diximus, non moveri naturae assensus illius ex testimonio, seu non fieri natura resolutionem illius assensus in Dei testimonium; modo quod addimus, non solum non fieri, sed nec posse fieri, quod mihi sufficientissime hac ratiocinatione probatur.

Revelatio, seu testimonium, quo Deus 259
dicit, se esse summe veritas in loquendo, accipitur ex parte assensus ad influendum Deus esse summe verum in suis locutionibus, praecisione facta, et ut prius ab authoritate, seu veritate in loquendo; sumitur ut informatus, et quantum informatur ab authoritate loquentis, quod nullo modo potest accipi Dei testimonium ad id influendum, et faciendum resolutionem praedicti assensus, in ipsum testimonium: quod manet certa. Nisi prius ingenii iudicas et falsum supponeres, et ante ipsum supponeres falsum supponeres: quod testimonium loquentis quale ipsum solum neminem movet ad credendum, ut obiectum, ad pertinens dicitur, nisi accipiatur ut testimonium veridici, et ut supponitur habentis authoritatem in loquendo, per quam authoritatem, concedens seu ius motionis adest testimonio, et solum movens: ergo testimonium, quo Deus dicit, se esse summe veritas in loquendo, neque accipi ut prius ab authoritate, seu praecise ipsum solum, ut tanquam ad influendum Deus esse summe veridicum in suis locutionibus. -

Quod te ipsum supponeres, et ante Deus sit, et ante quod satis; quod si solo Dei testimonium 260
praecise, et ut prius a veritate, et authoritate in loquendo movere sufficiens ad credendum

Deus esse summe verax, seu veridicus, sequeretur ad eius Dei testimonium, quo
dicit se esse trinum, et unum, acceptum se solo, et ut propositum ab authoritate
Dei loquentis, sufficere ad credendum mysterium trinitatis assensu fidei; consequen-
ter ergo, quod eius testimonium assensus, non solo Dei testimonium, neque sola authoritas Dei lo-
quentis, sed simul esse motivum generale requisitum ad credendum mysterium trinitatis
assensu fidei etc.

261 Sed maior illatio: quia testimonium Dei, quo testificatur, se esse
summe veridicum, non magis innititur eius suo obiecto, scilicet summae veritati, si
sumatur se solo, et ut propositum ab authoritate loquentis, quam innititur eius testimonio
Dei, quo testificatur, se esse trinum, et unum, si sumatur se solo
et ut propositum ab authoritate loquentis: ergo si testimonium Dei, quo dicit, se esse sum-
me veridicum, per se praecise sumptum, et seclusa authoritate dicentis, movet
sufficienter ad credendum Deum esse veridicum, etiam testimonium Dei, quo dicit, se esse trinum,
per se praecise sumptum, et seclusa authoritate dicentis, movebit sufficienter ad cre-
dendum, Deum esse trinum. hoc autem consequens ... quod testimonium Divinum, seclusa au-
thoritate dicentis, non movet sufficienter ad assensum rerum revelatarum, seu mysteri-
orum credibilium, et ideo omnis assensus fidei, qui in mysteria credibilia reducitur, seu
resolvitur in haec duo quasi motiva, videlicet habet authoritatem in loquendo, et loquentem
hoc.

262 Si vero dicas Deum, ut dicentem [illegible], scilicet testimonium, quo Deus testificatur summam
suam authoritatem in loquendo, debere sumi ut informatum, seu imbutum per au-
thoritatem in loquendo, seu ut prolatum a loquente summe veridico, et inferes evidenter,
Divinum testimonium per se ipsum non esse id, in quod ultimo resolvitur assensus, et Deus authoritatem
et nihilominus rationem tuam efficacem; et circulus committitur, et processus in infinitum admit-
titur: nam statim rogo, unde scias, Deum esse summe veridicum, et virtute sua
informare testimonium suum, sibi intuere illud veritate? Si dicas, id constare ex
terminis ipsis, scilicet Deum verum, in loquendo, seu veridicum, habeo intentum, et nostris
... assensus; si dicas id constare tibi ex testimonio ipsius Dei, videlicet interrogans aequaliter
idem, et sic sequitur in infinitum, me interrogante de motivo tui assensus, et te
circulum committente, et hic respondente: unde incides in illud evidens
absurdum; quod scilicet ad assensum fidei requiritur processus, et motivum in quo sistat.

et qd pptr se cognoscat: qd in actio, int. n. min. impossibile, quo in actio, vo
luntas; ing. b. aliqd obiectum natiuo decedendi c, qd sit in motivis; seu qd per
se, et pptr se amet, et reliqua ppria.

Nec satisfacit, nec facilis captu est resp. 263.
xio quoq virtualis diuini supra veritatis dei, quo in det intuitiue sibi, quate-
nus Deus aliqd loquens, quasi reflexe dicit, se esse veridicus summis terminis in
inquis, hoc satisfacit, 1°. q etiam hoc serio loquens, semper habent quasi in
actu exercito reflexiones illas quo dicunt, se esse verite loqui, aut esse veridi
cus; nihil hoi, et nulli hoi credit, ex hoc pcise, qd ipse dicat, se esse
veridicus, et habere authoritatem in loquendo, ni ex alio c cred., ipsum esse veri
dicus, et habere authoritatem in loquendo: et nihil iuvat reflexio illa virtualis, quo
loquendo se esse refert, qd authoritas ullius fide dicto alicui, aliunde sit
quam ex solo ipsius loquentis termino. 2°. q qd n ponitur e ficere finalis reflexio termini
Di, supra terminus decidimus, multo min. potuit efficere virtualis reflexio;
i si ponatur duo diuinis terminus fi reflectens supra duo, aucuns lis encras, n soluit
difficultas, q de diuinis terminis instituit eadem q°, quae de 1°. unde scribitur, undectaris
pori, ad vnum, quo ad alius: q. Ri: que ff. Dij sis. Ipponunt summa, soluta
is dedim, supra ar° 1 85. Caput duo dq pt explicam, et difficultas, introducing
qb absoluim,

Rursus unde. duo interrogani facis p resolucione q. Ut, unde cognoscas Deus di-264
xisse, seu revelasse mysterium trinitatis, sive se esse trinum, et unum. R. Motiuis qps,
quo ducor ad asserendum, Deus revelasse mysterium trinitatis e illud, ing. qd ultimo
resoluit asseri, fide c mysterius trinitatis creditur: qu a dixerim, etia asseremus
duo revelaone a hoi mysterio pone esse immatus, et fide, e matus sicut quibus hunc
1° de immato loquemur, postmodum de mato. dicim, q°, assertus immatus, et fi
de; quo credim, Deus loqui, seu revelare trinitatis, resolui unice, et ultimo in eius
met diuinis revelaonibus tanquam in motivis, qd, etin illustracione sp. sancti, affectione
qb pia, et supernalis voluntis tanquam in motivis quo; hanc ille tradit gradatim
hic tracta 1° de 5°. cui placito nos adhidim, post illustra sps. sancti,

cuius affectionis piae, et supernaturalis voluntatis: Et hanc s. citat Pythagoras hic q.
2° a. 4° ad 3um, Alvarandus de aliis Carm., et alii.

Pro resolutione huius capitis

265 notissima quaedam suppono, 1°, quod omnia motiva obiectiva moventia potentias animae ad actus vitales, movent suis mediis praesentiis intentionalibus in anima, quae se habent ex parte actus, seu ad actus vitales ad quos movent: sicut in obiectis finis bonitas ut praecognita movet ad sui amorem, et ut amata movet [...] veritas obiecta alicui potentiae ~~movent~~ praesentia intentionaliter per apprehensionem evidentem illi, movet ad iudicium evidens, et propositio, seu eius praesentia intentionaliter per apprehensionem obiectivam movet.

Sic ipsius praemissae fidelis propositio in intellectu, movet illum ad assensum fidei. In hoc ergo sensu dicimus, ipsam veritatem obiectivam revelationis Dei, id est ipsam veritatem, et obiectivam existentiam revelationis Dei, propositam, et praesentem intentionaliter in intellectu per apprehensiones supernaturales suasiones, seu illustrationes sancti, et per affectiones pias, et supernaturales existentes in voluntate, movere immediate ad assensum, quo fideles credunt, Deum loqui, seu revelasse Trinitatem.

266 Noto 2°, quod quando obiectum aliquod per intentionalem suam praesentiam in anima movet ad actus vitales, obiectum ipsum dicitur movere ut quod, et illa intentionalis praesentia obiecti in anima dicitur movere ut quo. Unde cum aliqua veritas obiecta proponitur per apprehensionem evidentem, obiectum per illas propositum movet ad iudicium ut quod, et apprehensiones movent ad iudicium ut quo, sicut et ratio formalis, per quam illud obiectum, quod de se est extrinsecum, applicatur intentionaliter animae, et illam movet. Ex quo sensu dicimus assensum fidei supernaturalem, et immediatum fidei, Deum loqui, Trinitatem, revelasse, moveri ut obiecto motivo ut quod in ipsa obiectiva revelatione, sive locutione divina, et in apprehensionibus, seu illustrationibus supernaturalibus, affectionibus pias, et supernaturalis voluntatis tamquam in motivis ut quo, sive tamquam rationibus formalibus motivis quo.

267 Noto 3°, motiva obiectiva ut quod concurrere ad sui assensum ut cognita, caeteras cognitiones et pias [affectiones], quae sunt motiva quo, non debere cognosci ut concurrant: sicut finis bonitas cognosci debet, ut moveat ad sui amorem, at cognitio, quo movet, non debet cognosci

ut moveat. ut enim exteriores movent ut cognitae, sic et apprehensiones
ad intellectum; apprehensiones ipsae non debent cognosci ut moveant. Aliter in
re nostra, revelatio de trinitate v.g., etiam quod verissima, et solum exterior
deservit ut cognita, [illegible] ut apprehensio per illustrationes supernales infusa
a Spiritu Sancto; et nunc animus eliciendi de trinitate, ipsa est illustratio
et sententia in [illegible] fideli, non deservit ut cognita, quia non movet obiective et
[illegible] [illegible], et ideo dicendum, et subintelligendum est de gratia
supernali quod exterior volumus deservire ut quo ad animos illos. (268.

Non tamen
illustrationes seu apprehensiones supernales, mediantibus exterioribus revelationibus,
aut etiam sibi [illegible], animum movent, dici iure [illegible] doctrina [illegible]
acceptas a Spiritu Sancto tanquam a magistro, quem promisit discipulis, cum
dixit de Spiritu Sancto, ille vos docebit omnia, et suggeret vobis omnia etc.
ut enim [illegible] [illegible] quibus illis verbis, quae extra deveniunt
et in hac materia celebrantur [illegible], nisi [illegible] cordi adsit audientis,
et nisi intus sit qui doceat, otiosus est sermo doctoris. unde a D. Thoma
huiusmodi [illegible] haec divina illustratio vocatur interior instinctus, Dei invitantis
hominem ad credendum, dum revelat mysteria nostrae fidei, ut ad credendum ipsa
mysteria revelata; pro quo circa hoc illustrando plura produci possent ex Thoma:
illud [illegible] ex lib. 1 de peccatorum meritis c. 2 [illegible] audit homines dicentes
[illegible], ut credat, et [illegible], verum [illegible], illo lumine interius
mens eius aspergatur, quod etiam permanet, quod enim in tenebris lucet, dicitur
etiam iure [illegible] divina illustratio nobis dei testimonium, nova revelatio, nova quaedam
privata ad communi, cuiusque fidelium; quo de interne testatur, ut dixit mysteria
fidei nostrae, et mysteria ipsa: et quae [illegible] explicat optime Granado, quod
[illegible] illud Christi apud Ioannem, qui credit in filium hominis, habet testimonium
dei in se: id est, non solum, quatenus credit testimonium divinum seu revelationem
[illegible], illa [illegible] sui [illegible] habendo; sed etiam quia habet testimonium dei in
se per modum speciei inhaerentis: quae illustratio [illegible], quae [illegible]
et quae per modum speciei intentionalis in [illegible], est quaedam divina testimonii
de revelatione et de revelata.

269 Nona hinc iam colligitur conclusio quod quamdiu hunc assensum super-
naturalem, et immateriatum de Deo trino, resolvi in duplex Dei testimonium, in unum
tanquam in obiectum motivum, seu cognitum, quod vocamus motivum quod; in alterum
tanquam in rationem formalem movendi, quae obiectum cognitum movet, quod vocamus
motivum quo: Dei testimonium, scilicet quod movet ut cognitum, et se habet ut quod, est testimonium
Dei publicum, ad Ecclesiam directum; Dei testimonium quod non movet ut cognitum, et
se habet ut quo, sed ut ratio formalis movendi, est testimonium privatum, quo
[illegible] animum intus docens, et movens ad illi praebendum assensum est excita-
tio et revelatio immateriate proposita, et non in alio, aut per aliud obiectum.
Ex praemo-
270 tis facile patet nona conclusio; in quod resolvitur unice, et ultimo hic assensus immate-
rialis de Deo trino, quod est unicum obiectum motivum immateriatum illius, quod, seu obiec-
tive movens proxime, et non per aliud cognitum; sed huius assensus immateriati unum
est obiectum motivum, et immateriatum quod obiective movens proxime, et non per aliud, est Dei
revelatio, ut movens ad huius assensum: quod in Dei revelatione, ut obiective movens,
et quod, ad hunc assensum immateriatum resolvitur unice et ultimo hic assensus. Deinde
fidei revelatio Dei ut obiective, et ut quod movens ad hunc assensum supernaturalem, certum
et infallibilem, adsunt Dei illustrationes, et pia supernaturales voluntatis affectiones, ut ratio
formalis quo movendi: quare ultimo resolutio huius assensus immateriati de Deo trino
fit unice in divinum testimonium ut motivum quod, et in Dei illustrationes, affectiones quoque su-
pernaturales ut motivum quo. Dico, dicens, vitatur ex praenotatis, in quibus diximus,
illustrationes Dei non proponere aliud obiectum, nec medium, aut motivum distinctum a Dei
revelatione; deinde ipsa Dei illustratio non est actus, aut ab alio obiecto motivo procedens
[illegible]; sed est immateriate infusa a Deo, et immateriata participatio luminis divini, sicut et sa-
pientiae.
271 Deinde apparet bonitas, et veritas nostrae resolutionis; et quod tota
difficultas resolutionis fidei consistit in cavendis pluribus absurdis, et inconvenientibus.
1.° in cavendo circulo; 2.° in cavenda evidentia principiorum, in quae ulti-
mo resolvitur fides nostra: neque resolvitur in aliqua evidentia, nec est fides nostra
fundata in [illegible], cui nos quaerimus resolutionem: 3.° in cavenda incertitudine principiorum, seu motivorum, in quae ultimo resolvitur. 4.° in cavendis aliis motivis

interioris ordinis, et firmitatis, sicut unus Deus sibi triunus, et verus in se ipso; scientia vero nostra illius sensu superas cadentis.

Ex quo patet, 272
in nostra resolutione fidei nullum nimis circulum vitiosum, ut ex praemissis solent haeretici vocantes illum circulum Pontificium: non hic autem, quia Christum, etiam resoluit in authoritatem dei in se ipso, et in dictis locutiones quae ab ipsis auenientur, per quas duos actus, quia primo veritas in dicendo, et deus dixit, sic ens trinus et unus: ita a cunctis actibus, sibi auenientibus, sufficienter resoluit in ipsos nos omnibus apprehensos lumine supernali, sistendo in ipsis; 2° sufficienter resoluit in ipsas dei locutiones, tanquam in motiva quae sunt removens, et non per aliud, et in dictis illustrationes, affectiones quibus pie volumus, ut motiva quo. Et nunc sistit tota resolutio illius, quae est fidei et mysterii Trinitatis. Quod videns patet, quod hic nullus est circulus, neque regressus ab eodem ad idem sequens, et ab eodem consequenti ad idem. 3° certus est nostram fidem non resolui, in motiva dictis in quo evidentia; et in dictis revelationes obiective per notitiam: nullo enim cognito in dictis evidens sic, dari dicta revelationes, et sit certissimus. 5° ergo patet, non resolui in motiva incerta: nam verbum quod ut per notitiam per illustrationes et sancti emotiones certissimus, et internale. 4° resoluit in authoritatem dictam, et dei revelationes: quia ergo resoluit in motiva ordinis, et firmitatis interioris.

Per Cardinalis de Lugo 273
... cum a grandi motivis per motivum fieri in providentia, eo cum quoniam de resolutione fidei in sua motiva interiora; quae tamen impertinent adduci motiva naturalis illuminationis supernalis; ... attenti, autem ... in eo, nonne magis ... potentia ... sponte: excludit enim doctrinam, authorum non ex ... differentia quam dat inter motiva obiectiva et formalia, seu internationale: illud docet ... ut ... per motiva formalia, scilicet per cognitiones, et motiones, ... interiores; hoc non ... ut cognitiones, ita ut cognitiones, nostrae motiones, ... in motiva obiectiva: ita quod motiva obiectiva moveant ad, et motiva formalia ut quo: sic quod motiva obiectiva, tamen ... resoluit nostra

[illegible] assignatum, et audium, in [illegible] eidem, [illegible]

[illegible] adducam, [illegible] dixim, [illegible] doctrinis

[illegible] non [illegible] potiaq[ue] [illegible] doctrinis

[illegible] obiectionis [illegible], [illegible] evidunt [illegible]

[illegible] diximus.

224 Devenimus [illegible] ad aliaeuy [illegible]

[illegible] revelationis, de quo, [illegible] dico, [illegible] unica, [illegible]

quo in [illegible] Ecclesiae [illegible], [illegible]

[illegible], tanquam in motivo ad [illegible], [illegible]

[illegible] voluntatis tanquam in motivo

quo [illegible] ad [illegible]

authoritas [illegible] Ecclesiae [illegible] signa et motiva, [illegible]

[illegible] in [illegible], quae [illegible]

[illegible] authoritate [illegible] Ecclesiae, [illegible], sicut [illegible]

[illegible] authoritas [illegible]; et ex authoritate humana [illegible]

[illegible] illa [illegible] credibilitatis. [illegible] Ecclesiae

[illegible], [illegible] revelationis [illegible], [illegible]

immediate in se [illegible], [illegible] Ecclesia [illegible] legitime in

[illegible] Ecclesiae, [illegible] Pontifice; [illegible] ex autho-

ritate hominum doctorum, [illegible] Ecclesiae diximus, et [illegible]

[illegible] revelationis [illegible]: [illegible] authoritatis [illegible]

motiva credibilitatis, quae [illegible] Ecclesiae catholicae [illegible]

[illegible] in [illegible]

[illegible] quae docet.

225 [illegible] intelligencia, [illegible] notando

[illegible] quod [illegible]

[illegible] hominibus, [illegible] revelationis, [illegible]

[illegible] humana, ideo [illegible]

[illegible] evidenti per [illegible], et [illegible], in [illegible]

[illegible] per [illegible]

[illegible] affectione voluntatis, quae [illegible]

suadent assensui dictis Eccleciae, tot signis authoritatis, et veritatis illius in dicendo [illegible] fulcitur; elicit ergo assensum, ille mediante, et sub ratione cognoscitiva, et sub [illegible] supernali sub hunc, per quas scilicet proxime mouetur, et elicere assensum in obiectum dei, et Eccleciae a [illegible] motiuum, et obiectum deo tot signis authoritatis ornatum: unde est, quod licet motiuum authoritatis externae Eccleciae sit intrinsece fallibile, veritati hunc; tamen ut movens media cognitione supernali, siue illustratione fidei, et assensu, mediante assensu, et affectu voluntatis supernalis in obiectum dei, habet infallibilitatem ex suo tendendi, ut dicitur: quantum assensus illi licitus absque pius supernalibus in contrario, moveret ad assensum falsum habet connexionem cum existentia obiecti, quam [illegible] revelationis, quae affecta datur per infallibilitatem authoritatis Eccleciae eum dari [illegible] 276

Sed notandum est circa hanc de 3 § 4 n 66, quod ad eum dicit, quod fides nostra est infallibilis ex obiecto formali modo, id est, intelligendum de se, siue de assensu, sub obiecto materialia revelata, quo dicit assensum per modum [illegible]; non vero de assensu circa ipsum obiectum formale, et revelationis quod dicitur assensus per modum [illegible]: unde licet assensus fidei est motiuum falsum quod sit infallibilis ex obiecto formali motiuo, sicut per authoritatem in [illegible], et locutionem dei; tamen assensus, circa existentiam revelationis, necesse non est, quod sit infallibilis ex obiecto formali motiuo, [illegible] authoritatem humanam intrinsece fallibilem, cum sufficiat quod sit infallibilis ratione motionis formalis, seu principii intencionalis supernalis mouentis ad assensum; neque enim existit, et ita non esset obiectum assensus, ad quod mouet tale intencionale principium, sicut est illustratio supernalis; unde est, quod licet non habeat infallibilitatem obiectiuam, siue ex obiecto, habeat infallibilitatem formalem, siue ex principio formali, et intencionali. 277

Sed notandum, non requiri ad assensum fidei ut sit connexionis infallibilis obiecti formalis motiui cum obiecto materiali credito; licet obiectum formale adequatum fidei, sicut dei authoritas, et revelatio dei, connexionem infallibilem, et in ea plures habeat cum obiecto materiali revelato; tamen obiectum formale fidei hunc illam connexionem non habet: authoritas enim humana dicentis aliquid mouet ad assensum fidei circa obiectum dictum absque ulla connexione cum obiecto dicto, cum assensus [illegible] et quis [illegible] ut fidei hunc propter eam ad obiectum formale moveret illud, sicut authoritas humana Eccleciae non habeat

talis infallibilis assentionis cum revelatione de auditu. Si ergo dictet illis animus omnia cum quibus
que adcecuntur animus non requirit assentio in talibus doctrina, inter doctrinam fidei, et mor-
tale; sufficit assensio talis animi, cum suo dicto, ad credendum: quod dicit ex modo
tendendi: quatenus impossibile est, quod non existat doctrina, ad credendum, scilicet, per lumen
supernaturale, et illustrationem spiritus sancti: ex quo est animus, cum supernalis simpli-
citer, ut in talibus, congregat animus quibus est licitum, non revelo existimo dicto, quod assentiat,
existere.

2.a 8 Ad notandum, quod licet dictum moveat illi animus, licet authoritas externa Ecclesie
Ecclesie, non habeat eam assentionem in talibus, et magis hic cum dicto credito propter ipsius;
tamen tanta est eiusmodi authoritas, ut generaliter non sit, et doceat, animus adeo firmatus
sibi cum tanta adhesione intellectuali firmiter ad dictum credendum propter ipsius;
ut ab illo dimoveri non possit prudenter, etiam si quod per possibile, vel impossibile Angeli
de Celo, et D. Paulus de tanto opposito doceret. Sic capiendum est celebre illud
dictum eiusdem D. Pauli ad Galatas c. 1.o Sive nos aut Angelus de celo evangelizet
vobis, preter quam quod vobis evangelizavimus, anathema sit. Ratio est: quia tot
signis, miraculis, argumentis et aliis credibilitatis roborata authoritas Ecclesie,
et fiunt credibilia maxima sibi ab ipsa proposita, ut firmissime illis adhereat
intellectus; quod si per possibile, vel impossibile Angeli opposita suaderent, deficeret in
eorum assensu, prudentissime et firmissime persisteret, et nullo modo dissentiret.
Dicto de dicto materialiter fidei. Est 1.o quidquid de dicto materiali fidei promi-
tuntur, quae sunt alia.

1 dictum materiale fidei est omne illud, quod a Deo revelatum est, et credibile propter terminos, seu
revelationem Dei sub circumstantiis, ita ut ex authoritate in dicto; cum alia sint re-
vera a Deo revelata; alia vero revelabilia; illa dicuntur proxima, haec vero remota
dicta materialia fidei; deinde cum veritas revelata a Deo venit, sive praedi-
cato, aliqui vocant dictum materiale illud, de quo Deus aliquid revelavit, seu
enunciavit, et dictum materiale vocant praedicatum, quod enunciatur de illo subiecto;

oppositum stig subscripta, ut bene notavit Hdahiu, inter obiecta materialia numeranda

sunt: quia vera obiecta et tota de revelationis, quae nota sunt. Plura quaerunt hic de obiecto

materiali fidei: et licet modico utilitatis afferant quaestiones inutiles, non possum omnes

praetermittere.

Quaeritur 1° cum Sancto Thoma hic q. 1. ar. 2°, an obiectum materiale fidei sit aliquid

complexum? Respondet Sanctus Doctor, quod si sermo sit de obiecto, prout in se ipso est, esse

aliquid incomplexum; si autem sermo sit de obiecto, prout est in intellectu credentis, esse aliquid complexum

per modum enunciabilis: ostenditur Sanctus Doctor ibi loquens de obiecto materiali in adaequato,

et primi quo fit nostra, Deo scilicet uno et trino, simplicissimo ente, quod inquantum

intrat complexo, sive composita, in simplicissimo, et in incomplexo, tamen in intellectu nostro

fit intentionaliter complexo ex subiecto, et praedicato: ut Deus est omnipotens, Deus est

trinus. Secundo tamen de obiecto materiali adaequato; certum est esse complexum: quia est adaequatum

omnibus rebus, obiectis, ministerium quod, quae sunt revelata a Deo in Sacra Scriptura, quae sunt

paene innumera, et diversissima.

Quaeritur 2° an inter obiecta materialia fidei detur aliquis

ordo in ratione credibilitatis. Respondetur negative cum aliis: quia nulla fuit necessitas quo-

minus Deus, nisi haec homini obiectum materiale, prius quam illud, Deus incarnatus est, prius quam

immortalitas animae. Aliqui ordines ego acrogua sint quaedam obiecta materialia, quae

naturaliter praesupponunt ad alia: ut incarnatio Christi in carne passibili naturaliter praesupponit

ad eius mortem, mors Christi ad resurrectionem ex mortuis: et habent inter se quaedam obiecta ma-

terialia ordines credibilitatis, et quae de facto, ita quod non possint Deus, revelare posteriora,

nisi aliquid prius revelet priora; neque posteriora, aliqui nisi qui pri-

oribus, assensum praebuerint. Secundo autem de reliquis obiectis materialibus fidei, in quibus

non est naturalis prioritas, et posterioritas non datur, ut quaerit unicuique constat.

Quaeritur 3°. An omnium

obiectorum materialium fidei sit aequalis veritas obiectiva, certitudo, necessitas, utilitas

ad salutem, et credibilitas? Resp. 1°, omnia aequaliter habere veritatem obiectivam: quia omnia supponi-

untur revelata a Deo; veritas autem revelationis aequalis est, sive ipsi obiecto sit naturalis

in se, sive in se contingens: quia omnia aequaliter vera, sicut qui de revelatione dicunt.

Aequalis itaque illis omnibus, obiectiva certitudo, et infallibilitas; per quam nec possunt non vera esse:

quia aequaliter omnia nituntur authoritati, et revelationi Dei infallibili, quae est certitudinem

obiectis participant. Necessitas non est eis equalis: nam alia est necessitas credendi necessitate medii, alia necessitate precepti; alia nec necessitate medii, nec precepti; est necessitas positive credenda, ut plures hystorie in S. Scriptura contente, de quibus vere tempus non nulla diximus. Utilitas etiam illorum ad salutem inequalis est: quia plus conferunt ad salutem obiecta illa materialia, que cognita per fidem promovent in nobis actus meritorios, quam alia, que etiam credita per fidem non ita promovent: nam enim passiones, nativitas Christi, mysteria quoque pertinentia ad Christi humanitatem magis nos movent ad actus virtutum eliciendos, quam que [illegible] habuerunt [illegible]. Credibilitas aliorum intrinseca, et proximo ex authoritate, et revelatione Dei, et hec equalis est in omnibus: supposita enim revelatione Dei est veritas, omnia equaliter ex hoc motivo credibilia sunt; aliorum extrinseca, ut sunt dicta [illegible], desumpta ex signis, et argumentis extrinsecis, et miraculis, sanctorum martiriis etc. hec credibilitas extrinseca inequalis est, eo quod pro aliquibus concurrunt plura miracula, martiria, et alia argumenta extrinseca concurrentia pro aliis, ut pro mysterio Dei, aut existentia Christi in eucharistia, confirmantes, quam pro [illegible] Christi in celos ascensionis, aut processione Spiritus Sancti a Patre et Filio.

5 Queritur 4°. an obiecta materialia fidei perseverent eadem in omni tempore; sive an successu temporis facte sint nove revelationes a Deo, per quas plura, et nova obiecta addita sint obiecto materiali, et credibilia per fidem. Et ergo est de nobis revelationibus publicis, sive que obiecta ab omni fidelium cetu credenda, nam de privatis non est dubium, plures particularibus personis revelationes a Deo fieri, que nunquam aliis facte sunt; nec dubium est de temporibus ante adventum Christi, et legem evangelicam, quod certum est, plura Deum revelasse quam prophetis, quam antiquioribus aliis non revelaverat, et ita Ecclesia iis plura accepit. Ecclesia ex doctrina Christi, evangelistarum scriptis, Apostolorum que traditionibus, que antea non fuerant per prophetas in singulari manifestata, seu revelata. Est quaestio, an post Apostolorum tempora novas aliquas veritates revelaverit Deus, que illorum tempore non erant revelate. Et ratio dubitandi est, quia illorum tempore non erant de fide veritates plures, que modo ad fidem pertinent, ut quod Beata Virgo Maria immunis fuerit ab omni culpa actuali, Apostolos esse creatos, et alia, que in variis Conciliis sancita sunt post Apostolorum tempora: [illegible] ergo de novo credibiles sunt, quia sunt veritates [illegible] illos revelationes Dei erant, et obiecta materialia ceperunt.

Cor. 3. 11. c., nullus post Apostolos est proponendus

fidei revelationibus, quae ad fidem publicam pertinentibus; Ecclesiae illustrare, quae facta non fuerunt Apostolis, et iis character gravis Pastoribus, sed in sacris litteris contentis non sint et plures in decursu temporis explicent ab Ecclesia, et proponant credendas: aliud enim est, fieri a Deo novas revelationes, aliud, fieri ab Ecclesia novas explicationes, et propositiones revelationum, quae olim factae fuerant. Propterea, cum Ecclesia aliquid fidei credendum definit, non accipit novam Dei revelationem, sed explicat, et proponit revelationem iam factam Apostolis, et in Sacra Scriptura, vel traditionibus Ecclesiasticis contentam: cum ratio est: quod ad decernendas, aut definiendas de fide aliquid, prius videt Ecclesia sacras Scripturas, apostolorum traditiones, et antiquorum Patrum doctrinas, deinde quod dicit manifeste proponit tanquam in Sacra Scriptura, traditionibus, et Patrum dictis, aut scriptis contenta; ut evenit in rebus, quae prius a Theologis maturo examine definiuntur, suas fundantur in Scripturis, et Patrum doctrina, aut traditionibus Ecclesiae.

Unde ad primum dicendum est; Apostolos credidisse per fidem divinam immunitatem Virginis Matris ab originali peccato [...] et ut pie credentes iudico, etiam ab originali, ipsosque fore adeptos veraciter; noverunt enim ex suis litteris divinitatem Matris Dei, et illorum confirmationem in gratia, per quas Ecclesia veritates istas de fide credendas proponit. Hic nota, aliud esse, non dari obligationem credendi fide, aliquid obiectum ante explicationem, et definitionem Ecclesiae; aliud, illud obiectum non esse re ipsa revelatum a Deo, et obiectum materialiter fidei divinae; potest enim obiectum revelatum a Deo esse, et non sit sufficienter explicatum, sive expresse definitum ab Ecclesia: ut in mysterio Conceptionis immaculatae Virginis Matris usque nunc evenit, et pariter fere omnibus, et in aliis mysteriis, et veritatibus, in ante actis temporibus, evenit. Sed dices revelatio definiti, videatur revelatio definitionis obiecti, et fidei de obiecto materiali?

Negatur est Sancti Thomae 2.2. q. 1. ubi docet, ex eo quod definitur revelatum hoc est, subito alicui per revelationem divinam constituat definitum ut praedicatur, non ideo

revelari definiones obiectiuas, neque illi subiecto per revelationem tanquam a nobis ut in predicatum: atque adeo, licet revelatio sit a deo, Christum esse hominem, non ideo conueniat debiti revelationis a deo, et sit ingrediens, Christum esse animal rationale, aut esse compositum physicum ex anima et corpore, et anima rationali unitis. Illius summa est: quod tale ens esse hominem, est uno quodam veritas revelabilis a deo, quamquam a sit essentia hominis, et quamquam sit esse hominem est alia distincta veritas revelabilis a deo: quod ex eo quod revelet a deo, ignorans veritatem, sit esse hominem, conuenire obiectum subiecto, non ideo scienti debitum, nec potuit possitiones veritatem, sit esse animal rationale, esse revelatum a deo.

9 Probatur 1°,

quod deus revelauit, Noe dimissa sic columba ex arca, non tamen revelauit quamquam sit essentia seu definitio obiectiua columbae: quod revelato definito, non conuenit revelata definitio. Probatur 2°: si quod deus revelauit, Christum esse hominem, consequenter revelauit Christum esse animal rationale, quod est homo, et homo est animal rationale: quod ex tunc esset de fide, hominem esse animal rationale: quod quod nunc negatur, hominem esse animal rationale, esset haereticum.

10 Secundam sententiam, quae omnium, a vero et asserta est communis apud Thomistas, et explicatur industriosa, videatur Dialectica; docentque igitur, revelationem definiti videlicet fieri revelatione definitionis obiectiuae: sibi ut alii sic explicant, revelationem definiti sufficere per definitionem: hoc est, ad hoc ut perueniat cum definitio, definitiones obiectiuas, conuenire illi subiecto de quo revelatur definitum, sufficere revelationem definiti. Probatur 1°: quod definitum, et definitio, conueniunt, ut aiunt, omnino, idem, non solum identitate, sed ex obiecto, in re, sed et ratione ratiocinata: et solum ratione ratiocinante differunt diversa ratione explicationis, non in ratione ratiocinata, sibi differentia perfectionis, aut formalis explicationis dicta est; quod de aliquo subiecto affirmatur, seu enunciatur definitum, eo ipso affirmatur et enunciatur definitionis obiectiua: sic revelato, quod deus revelauit, Christum esse verum hominem, revelauit esse animal rationale, vitam ex corpore, et anima rationali simul unitis.

Probatur 2°: 11

quod nomina eadem id significant, ad quod significandum ex communi placito, et mutuo hominum consensu instituta sunt, assumuntur in commercio, et conuictu humano; deus loquens cum hominibus, utitur vocibus in eadem significatione in qua intelligit homines

immpari id est, ut solennis in canon. ... : q. Deus loquens cum hoib. immpat voces hoi in significatione aptas, nas immpari solita, in ex hoi ex con. placito, et homines nacta significationis ... ex ... et ... ibi aial roale: q. ... reuelans, seu enuncians, Xpus esse verus hos simul reuelat, et enunciat esse verus aial roale, verumque ... ex ... et aia roali. ... q. ... Xpus esse aial roale, ... verus corp. et verus aia roalis ... se unita, ut ... Eutiquiani, et Monotelitae; et Ecclesia ad ... non habuit ... nova ... reuelationes, ... dicto ... id definiunt, ... scriptura reuelans est, Xpus esse verus hos: q. reuelatio, qua Deus enunciat Xpus esse hos, sufficienter etiam enunciat esse aial roale.

Aliquorum argumentorum ... 12

nego cons.: q. ... Deus distinctis reuelationibus, ... et definitionis ... reuelare, sicut ego ... dicitur has ... enunciare, Deus est hos, Deus est aial roale; non requirit ... reuelatio ... ut ... reuelata ... definitio, et ... a quocumque ... percipiente, ... sit ... definiti reuelati: q. ... cognitio, seu receptio mentalis ... definitionis ... reuelatur illi, cui ... reuelatur ... Quod si aliqui credens ... reuelationibus ... definitis, ignorat, ... sit illi, definitio ... ex ... quod reuelatum non sit; ... illis sufficienter proposita; sicut non potest credere ... illo, cui non est sufficienter proposita: q. ... est hos, ... esse aial roale, ... Deus ex ... non reuelabit ... hos ... aial roale, ... credere, Xpus esse aial roale, et ... ex ... substanciali roali inter se unitis.

Haec doctrina 13

et responsio ad hos ostendit, ... ipse D. Aug. ... citatus ... quod si sit reuelatum a Deo, qd aliquid sex, esse certe reuelatum, ... qd sint ... qd id, ... definiunt vocis: qd idem docet ... et ... decies decem, ... mille, et decies centum: deinde fieri potest, qd aliquis ignoret, decies decem esse centum, ... illi ... reuelat, qd ... sit centum anno, hic non potest certe credere, ... ignorantia laborat, ... esse

decies decem annos, sub hac exigissione, nō ā Dō defectus revelaōnis, q̄ q̄
dicit, et inunciat centus, coripio dicit, et nunciat decies decem; ī dō
defectus cognitionis, seu sufficientis ppis o trirevelati: cod q ēē fine
modo, quo distinguunt int se centus, et decies decem, differt aīal rōale
ab hoē.

14 Ad 14m lg distinguo ans: qd Ds nō revelavit erencia columbos revelaōne explicita, et ex ipsa exigissione pp̄ria definitionis, concedo ans; revelaōne implicita, et ffuia fusione pp̄ria definiti, nego ans, et cog: nō ex pt revelaōnis nō deficit, qd requirit ut credat, qd aīal volucris q̄ris [illegible] sit ex Atica pp̄ria revelaōne [illegible] dimissionis columbos ex arca; [illegible] int, aeditui, q ignorat definitionē columbos; sicut si ex arca fuissent dimisse centus columbae, et hoc revelaret Ds, ille q ignoraret, centus esse decies decem, nō posset explicite credere, decies decem columbas esse dimissas sub hac exigissione: nō q Ds revelans centus dimissas fuisse, ut sicut nō revelaverit fuisse dimissas decies decem, q quis revera Ds nō revelaret hoc, nō sit illi hoc, pp̄t ēē ignorancia sufficient pp̄oitis.

Ad 15m nego ungo
15 q̄ illaōnes: q Deus nō revelavit, hoc ēē aīal rōale, q ē hoē, et hoē ē aīal rōale; ī simul revelavit hoc ēē hoē, et ēē aīal rōale: q Ds nunquam dixit, hoē ut sic ēē aīal rōale; ī so de X revelavit, ēē aīal rōale, qd revelavit ēē hoē, q̄n [illegible] [illegible] uny sit. [illegible] de nō ēē [illegible], q negaret, hoē ut sic ēē aīal rōale: q ex revelaōne particularis, seu singularis nō infert, qd revelet uniale: q ex cog revelet, hoc ēē aīal rōale, nō ideo revelat, hoē ut sic [illegible] ēē aīal rōale: q ut notavi nō dicit revelaō, X, ē aīal rōale q ē hoē; ī so dicit, X, ē aīal rōale, qd dicit, X, ē hoē. Q 3° an veritas, [illegible] X obiectiva deducta ex duab. ppōibus revelatis sit etiā de fide, [illegible]?

16 [illegible] Dam, exempla sunt in sileges [illegible], [illegible] q pp̄mitt[illegible]
oīs hoē, q perseveravit usq ad infinē; et accedit in [illegible];

V. Vnigo Illi. quaecumque vng. in fin. et dixerit in [illegible] in
[illegible], ut ob, una [illegible] nullus hoi moriens in pato mortali
salu; [illegible] moriens sine baptismo moritur in pato mortali:
[illegible] nullus parvulus moriens sine baptismo salus, [illegible] in [illegible] ex [illegible]:
[illegible] Petrus apostolus fuit Galilaeus Pontifex, [illegible] Petrus Apostolus fuit Galilaeus:
[illegible] aliquis galilaeus fuit summus Pontifex; [illegible] in his et aliis; nunc
[illegible] sint [illegible] tanquam [illegible] materia illi, et
[illegible] iudicio, duplex [illegible] 1.º an [illegible] ipsa [illegible] assensus, non
quo [illegible] duas illas praemissas de fide assensum, [illegible] sit assensus [illegible]
2.º an veritas [illegible] cui assentimus [illegible] revelata, sit
de fide, [illegible] materia [illegible] veritas cui assentimus
[illegible] a Deo, [illegible] assensus, quo illi assentimus, [illegible] assensus,
[illegible]: 17

[illegible] dico 1.º [illegible] ipsa [illegible] veritati, [illegible]
[illegible] ex duplici praemissa de fide, non est assensus [illegible] fide [illegible]
assensus, non [illegible] innititur [illegible] et authoritati [illegible] ille assen-
sus [illegible] innititur [illegible] authoritati [illegible] certo;
[illegible] assensus [illegible] ex duabus [illegible] praemissis, innititur
[illegible] praemissarum, ergo, [illegible] veritas [illegible]
praemissarum revelarum, [illegible] neque [illegible] neque [illegible] authoritas:
[illegible] praemissis [illegible] veritatem et materiam revelatam non [illegible]
[illegible] authoritati; [illegible] praemissis [illegible]
[illegible] habent [illegible] ad admittendum [illegible]
[illegible] non [illegible] ex quo [illegible] praemissis
[illegible] admissus [illegible] quocumque modo [illegible] praemissis
admittant [illegible] cogit ad admittendum [illegible] praemissis [illegible]:
[illegible] assensus [illegible] deducta ex talibus praemissis [illegible] assensus, [illegible] the-
ologicus [illegible] fidei divinae [illegible]: quamvis [illegible]
[illegible] ad [illegible] theologicum [illegible] veritas re-
velata.

[illegible] assensus [illegible] fide [illegible] materia [illegible] in quo 18.
[illegible] veritas [illegible] materialiter, [illegible] authoritate Dei

et tertio d.; s. stante obiecto fidali moveri illi assensu, ergo ipsa propter veritas sui obiecti materialis proponit elicere talis assensus, etiam negata divina authoritate, et tertio; [illegible] illius assensus non est fidei. Probatur minor: quia stante veritate obiecti praemissarum cum sua fidali, et inter limitationem, etiam [illegible] evidentia de revelatione dari assensum, et sequentis veritatis mereretur ipsius

Secundo modus XII: obiecti praemissarum obiecto evidentis, dato consequenti [illegible] mereretur assensum evidentis; si veritas praemissarum obiecta in obiecti fidali moveri ad assensum in quo obiecto proponit veritas evidentis obiecti; quod etiam si non essent a Deo revelatae illae praemissae, stante obiecto fidali moveri illi assensus, elicerent assensum; quod non est assensus fidei. Probatur hic enim neque eliceret, a liberata authoritate, et tertio de [illegible] centis: neque in alio obiecto, quam in tertio dei ex fidali reperitur veritas sui obiecti materialis, cui assentitur. Haec doctrina efficacissima tenenda est pro assensu evidentis elicito ex duabus praemissis, quarum altera est de fide, et altera evidenter nota, dicuntque quod proxime sequenti.

19 Dico 2.º veritas obiecti evidenter deducta ex duabus praemissis de fide, seu revelatis, est etiam de fide, sive obiectum materiale fidei. Probatur 1.º veritas obiecti deducta ex duabus praemissis dictis, et revelatis a Deo, in aliquo, et revelata a Deo, sed omnis veritas dicta et revelata a Deo est de fide sive obiectum materiale fidei; quia veritas obiecti deducta ex duabus praemissis dictis, et revelatis a Deo, est de fide sive obiectum materiale fidei. Minor, et tota liquent. Maior mihi certissima est: quia quicumque prudens dicit, seu enunciat simul duas propositiones ex quibus evidenter deducitur, auctor ingenio evidenter [illegible], dicit, et enunciare censetur tertiam propositionem; exemplis sit: quia tertio Deo diceret, nullus homo est in Africa natus, et omnis homo in Africo natus Magometanus secretus [illegible] plane dicit, et enunciare censetur tertiam aliquam propositionem ex duabus illis evidenter illatam, aut in duabus illis evidenter [illegible] illi, Nullus Magometanus [illegible], et consequens sit [illegible] authoritatis in tempore utraque propter illis terminis, etiam assensum de eo fidei humanae possumus ego credere, Nullus hic Magometanus [illegible].

Sit etiam in

20 exemplis locutio illa Christi ad Ioannem Evangelistam; ille cui panem intinctum dedero, me tradidit, et porro Iudae panem intinctum dedit; quod evidentiae

potest, quod Ioannis audivit per dictum, et verius Christi, Iudae traditurum

eum, sibi traditionem Iudae, tamquam res sibi adeo dictum? ergo et quando le-

git Christi, illud vague per, cui cunque panem dedero; at Paulo post denavit dictum

ad parlam proditionem, quicunque Iudae panem, quo in casu duplex intuit

praemissa; sed Christus dicit traditionem non illi, cui panem porrexerit, porri-

git iude panem, ex qua utraque evidenter inferi ista Christi: qui dicit traditionem

Iudae: qui immanet, de se infert; dictum dei, revelans traditionem Iudae. Aliqua

plura de locutionibus, huius adduci possent exempla; sed in confirmatione rei

clarissime superfluo forent

Dices: revelare potest deus utramque praemi- 21.

ssam, quin revelet obiectum Christi: quae revelata utraque praemissa, in eo ipso Christus obiectum

evidenter illata est de fide, seu obiectum materiale fidei. Antecedens: quia potest deus revela-

re praemissam maiorem seorsum a minori, aut e contra, accidenter, si diversis temporibus,

utramque revelaret; in minori cum non revelaret de obiecto Christi: non enim revelaret de

obiecto connexionem praemissarum cum eodem obiecto, quae consistit in coexistentia utriusque

praemissae. Sed negando antecedens: ad probationem omisso maiori, negando: quia in multis temporibus int-

ponat inter utrasque revelationes, adhuc utraque praemissa revelata coexisteret in intel-

lectu cognoscentis auditis, evidenter cognoscentis connexionem illationis: quod sufficit, ut talis

dictum adeo credi possit veritas obiecto connexis: nec sufficit potest, quod de diversis

et in temporibus, diversis revelaverit sortitas veritas utriusque praemissae, sicut

[illegible] quod deus, utramque revelans, et enuncians [illegible] in utraque evidenter inclu-

sum non revelet et enunciet, cum deo omnes divino veritas a tempore dicta quaecun-

que tempore praesentissime semper sint. Quarto: An Christus obiectum evidenter evidenter

deducta ex una praemissa de fide, et altera evidenti sit certo de fide, seu obiectum ma-

teriale fidei? caput 1 in quo Christus stabilitur.

22.

Ut clarius procedam, [illegible] in [illegible] verum obiectum, ubi Christus evidenter de-

ducta ex una praemissa de fide, quae sit maior [illegible], sibi immanet revelata

a deo per [illegible] omnes, quicunque: ut omni non credenti, a Christo, cui hoc [illegible] in

[illegible]

et ex alio evident vera, que sit mist singularis de aliquo revelati [illegible]
subiecto univli; ut pp Omnis ho: rogam, qui, animz vz, sibi veritas dottos
Omnis est credent ax[o], Omnis est Deus, in paro sint de fi, et credibiles quod diu
tenuis; ita quod revelao univlis sufficiat quod et, et singulis sufficienti, et quo
modis locuemus de x dottos deducta ex una significata de fi, quis sit omni
quod singularis. 1[o] quod nostra x affirat cum cois doctoribus quidem prim
ait, supra d. 1 § 13, et aquo illa de d § 4: animus quod, veritz, ubi
dottos singulare deducitur ex univli de fi esse credibiles quod illis revelatio
nis; seu obiti materiali fi.

23 Pt x 1[o] nisi univlis quod omnes hoi credent ax,
compositu in sensu loquendo, hic hoi credentes ax et ille, et ille, et sic
de reliqs, qui descensus distributivus aliaris; si si Deus hanc propositionem
dixisset, descensus vero distributivus per quem facere est de fi, et credibile
quod diu tenuis: Omnis est credentes ax: quod enim si Deus dixerit quod univlis
sibi idem merito singularis univli distributivus omnes hoi, quod illo singularis,
Omnis credent, ax, est de fi, credibiles quod diu tenuis. Explatur ratio: illa
veritas est de fi, revelato quo ad se, et dicit; quae dicta a Deo, et revelato
quo ad nos illo, de quo evident nobis constat, quod continetur et includitur in
dicto Dei, et in tali univli revelato; sed haec veritas, Omnis credent ax, est dicta
a Deo per quod univlis equivalentes, Omnis Petrus, Antonius et in de reliqs [illegible]
dento, sunt credenti ax, et deinde nobis evident constat, quod continet et
includit in dicto, seu quod univli comprehenditur, et singularis ergo
illa veritas singularis est de fi, et revelata quo ad se, et quo ad nos. Hinc
ergo quod rete baptizat infantes potest evidere fi, illum esse in gratia, quod
una [illegible] de si baptizato est de fe; et infantem illum in singulari esse
te baptizatum, potest esse baptizanti evident notus

Pt 2[o] quod si particularis
24 veritis deducer evident ex univlib, revelati non sint de fi, inferunt
plura absurda. 1[o] inferunt non esse de fe, quod si Omnis non crediderit non salvabitur;
quod id dixit Deus per univlis quod quicumque non crediderit, condemnabitur. 2[o] non
fuit de fi, quod Omnis homines [illegible] peccat: quod id Deus [illegible]

honorare parentes, an dixerit in singulari parentes Petri honorandos esse a Deo, inferat ergo non esse de fide credere nos debere honorando hoc individualiter templum, quia Deus solum in universali dixit, honorandum esse deserviendum templo, nec dixit in singulari hoc templum, quod sit evidens, Deus praecepit honorare templa, hoc et parentes. tunc, quod universaliter praecepit, templum, et parentes honorare, ergo est evidens Deus dixisse, et revelasse, hunc hominem esse videntem a Christo, quod universaliter dixit, omnes homines esse videntes a Christo.

Dicitur 2.º: Si ex solum universali, singularis hic homo Petrus est videns a Christo, destrueret doctrina veritas propositionis universalis revelatae a Deo: nam veritas universalis singularis quae destruitur doctrina veritatis propositionis universalis revelatae a Deo: quia veritas singularis continetur in universali et idem a Deo; alioquin falsitas singularis non contradiceret universali fidei: quia sicut universalis est credibilis fide divina Deus dicens, ita singularis in universali continens, et in universali revelata. Confirmatur: quia si alicui dicenti Deo, omnes homines videntes esse a Christo, diceret, Petrus non est videns a Christo, plane aequaret dicto Dei immanente, et universaliter aequivalens non quod Deus dicens illam universalem dixit ergo immanens singularem quoque. 25

Alias autem principiis quo dixi 26
in hac quod sufficit in discernendo, quae evidentia sufficiat, et requiratur de continencia seu inclusione singularis in universali revelato, ut veritas particularis credi possit fide divina? Nam revelato universaliter omnes homines videntes esse a Christo, et enumeratis omnibus, ut licet iam in mihi hoc singulari, sit Deo gratus homo; Petrus est homo: certitudo haud evidentiae, quam habemus, de eo quod Petrus sit homo est evidentia, aut certitudo de continencia seu inclusione eius in universali omnis homo: rogatur, quae evidentia, aut certitudo sufficiat, et requiratur de tali continencia, et inclusione, quomodo explicari potest tali singulari gratiae, quod continetur in universali, sit videns a Christo, et credi possit de fide divina.
Respondetur: 27

Evidentia sufficit evidentia, et certitudinis metaphysicae, et physicae; nam certitudo metaphysica, aut physica de continencia singularis in universali revelato a Deo sufficienter facit, quod certitudine evidenti, singulare esse revelatum a Deo, quod Deus revelavit universale; sed potest credi fide divina quod certe indicatur esse revelatum a Deo: quia evidentia, aut certitudo metaphysica et physica de continencia singularis in universali revelato, sufficiens est ad credendum de fide divina ipsum singulare. Probatur, quia principia evidentia, et certitudinis moralis

de praedicta continencia, et inclusione, haec certitudo, seu evidencia moraliter est. Ideo talis
credibilitas requisita, et talis, ut omnibus, res credita, seu iudicata, evidenter videatur, ut quisque prudens
id quod potest credere talia; et ex prudentum existimatione, et prudenciae regulas, a nullo prudenti
possit sine temeritate negari, immo neque dubitari: talis certitudo, et evidencia, quam
habemus de existencia Romae, qui Romam non vidimus, quae est formidinis [illegible] habere
possumus, habet evidenciam, et certitudinis de praedicta inclusione sufficientem, nemine
reclamante [illegible], tenent communiter doctores videndi apud [illegible] [illegible],
et [illegible]

27 Ad resolutionem nostram: illa certitudo sufficit, ut veritas singularis credi
possit fide divina, quae sufficit, ut intellectus certo, et absque formidine iudicet talis ve-
ritatis singularis esse revelatam a Deo; sed certitudo moralis evidens de inclusione
cit singularis in universali revelato ut intellectus certo, et absque formidine iudicet talis
veritatis singularis esse revelatam a Deo, quia certitudo moralis evidens, de inclusione
singularis in universali revelato sufficit, ut veritas singularis credi possit fide,
maior [illegible] quia Deus revelans aliquam veritatem universalem, universaliter
[illegible] revelat omnes singulares contentas: ergo quod moraliter certum est contineri
determinate singularis in universali revelato a Deo, certum est moraliter esse de fide sin-
gularis contenta dicta [illegible], revelata a Deo universali revelante universaliter [illegible]
[illegible]: sic si Deus revelaret, omnes civitates Lusitaniae existendo esse
possumus evidenter [illegible] Conimbricae existendo esse, ex certitudine evidentiae
quae moralis quam habemus de continencia Conimbricae in toto illo universali omnes ci-
vitates Lusitaniae, formare quaeque nunc discursum: quod Deus dicit, verum est,
[illegible] [illegible] authoritate indicentis ita est; sed dixit Conimbricae existendo esse,
[illegible] quod dixit, omnes civitates Lusitaniae existendo esse: ergo Conimbrica existendo

28 Hanc inserere potuit difficultas quae alioquin praetermittenda, quae huic servit [illegible]
an videlicet sufficiat nota, seu cognitio probabilis, et virtualis de inclu-
sione, seu continencia alicuius singularis in obiecto universali a Deo revelato,
ut singulare possit credi fide divina, [illegible] moraliter, [illegible] revelatis a Deo, [illegible]
revelatum a Deo, et de fide, omnes infantes rite baptizatos recipere gratiam sanctificantem, et esse
amicos Dei: probabiliter iudico, et [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
infantes esse rite baptizatos, quia alias baptizare celebrato fide, et moraliter [illegible]

sacramentis, a Parocho pio, et docto, et de sanctitate vitae, moribus quod [illegible] bene [illegible] audienti. Rogo, num in ea dubius hic infans recipit gratiam sanctificantem, et est amicus Dei, posito quod in ea [illegible] actu abstrahitur [illegible] supernali tanquam doctrina morali illi, a Deo revelata? dico actu abstrahi, quia certum est actu [illegible] dito pone, sic, si hic infans fuerit rite baptizatus, recepit gratiam, et est amicus Dei.

2°

R° affirmat. Ratio mihi efficax est quia in casu praedicto ponitur unus formale habens duas cognitiones, seu praemissas, quod quod deus dicit verum est, summus author in dicendo, ita est: Deus dixit hunc infantem recepisse gratiam, et esse amicum Dei quia in hoc casu ponitur, propter authoritatem, et timens Dei, credere, sibi dictari a [illegible] dicendo hanc [illegible]: si hic infans recepit gratiam et est amicus Dei, ergo est legitima: ex qua etiam infertur, quod ijs, amens [illegible] scholis, scilicet, propter authoritatem, et timens Dei sit amens, fides. Atque patet: etiam quod, quod [illegible] [illegible] singularis praemissa formaliter [illegible] in illo casu, indubitatum est; probo [illegible] singularis, patet: quia in praedicto casu [illegible], habet hoc iudicium certum, Deus dixit, quod omnis infans rite baptizatus recipit gratiam, et est amicus Dei. Item habet hoc iudicium probabile, hic infans est rite baptizatus, quod iudicium est nota, [illegible] moralis probabilitas de inclusione singularis in universali revelato. Et utroque illo iudicio obtentu [illegible] ponitur [illegible] tenetur iudicare, Deus dixit hunc infantem recepisse gratiam, et esse amicum Dei: quod ponitur unus quod illa praemissa est formaliter, [illegible] [illegible] amens fides praemissa [illegible] hic, hunc infantem recepisse gratiam, et amicum Dei: et ad [illegible] fides est singularis [illegible] in universali revelato sufficit nota probabilis, deceri, modo [illegible].

Caput [illegible]

Obiectiones contra hucusque dicta solvuntur.

Obijcies 1°. veritas singularis negat cognosci in [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] de [illegible] veritatis universalis revelatae; sed veritas, quae [illegible] cognoscitur [illegible] praedictis [illegible] cognoscitur amens fides: ergo veritas singularis negat amens fides cognosci. [illegible]: [illegible] amens, talis [illegible], veritati singulari, [illegible] [illegible] authoritati, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], quod [illegible] fides [illegible] amens, [illegible]. [illegible] [illegible] veritatis [illegible] sint credibilis, [illegible] debiam credi fide [illegible] [illegible], quod [illegible] [illegible] sit [illegible]

cognoscat Deus esse evidenter a Xpo Ciceronis de potestate fuisse in agro, et ideo si unius aliqui singulari, singularis, et adhuc etiam non magis ut di- ve in cives testificationis: et veritas illa singularis non est credibilis, [illegible] debent credi fide.

32 Secundo adverto, si tamen veritas singularis cognoscatur ut inclusa in universali revelata per demonstrationem, quae universaliter habet singularis, tunc a Deo cognoscitur etiam si cognoscatur per authoritatem, et tamen dicentis veritatem universalem in quo evidenter cognoscitur singularis, unde etiam mater minor, quod non determinat adaequate vi eius universali revelatis determinat non ad adveniendum singulari dictum; et [illegible] movetur ad iudicandum dictum, et ad iudicandum quod quod universaliter dicentis pronunciavit et pronunciavit eius singulari; dictum, et per pronunciantis authoritatem, et tamen a me per [illegible], veriti singulari.

33 Ad tertium omisso maiori, distinguo minorem: si negaret per sic[?] certo dici de universali revelata, et illi evidenti, et certo esset de inclusione par- ticularis in universali revelata, non esset haereticus, nego; si illi non esset evident, concedo. Pro quo nota, aliud esse singulare in se esse revelatum a Deo, et credi fide; aliud, debere non assensu a [illegible] illis credere: ad hoc [illegible] negando evidentiam nobis videtur inclusionem particularis in universali revelata, quod Catho- lica Ecclesia proponit, et definit, tenendum: de partibus dicentium talem inclusionem, negando, aut ignorando includi, quod evidenter illi videtur de tali inclusione; vel negando, aut dubitando, et ignorando, quod haec entitas sit homo, quod Cicero extiterit in rerum natura: non est de fide, quod Deus sit homo, neque quod Cicero per- petuo fuerit, aut extiterit in rerum natura; tunc enim non proponit illi esse revelatum a Deo quod singulare, certum quod illi dicentium non esset haereticus; verum si certo videt de revelatione universalis, et certo eius evidenter etiam illi videt de in- clusione singularis in universali; tunc haereticus esset, quia sentit universali, quia[?] par- ticulari eius pertinacia dicentium.

Hinc est, quod si teneamus credi, quod [illegible]

34 vitio, singulari particulari, Deum evidenter a Xpo Ciceronis fuit de potestate in agro, et quia sint in eius [illegible] fide, non tenemur assensu a [illegible] iudicare: ponere enim quod non constat [illegible] [illegible] revelationis universalis a Deo

minu in suis, nego videlicet q[uod] Deus sit homo, et q[uod] Christo extiterit

in utero nata, et fuerit certi, q[uod] non precedat a fide; q[uod] enim Deus sit homo, et q[uod] Christo

extiterit in utero nata certi non potest evidentia, nec videamus ab adeo, neque ita sine

pia fides potuit, qui id negare; hoc a negato, si q[uod] Deus sit homo, et q[uod] Christo

extiterit in utero nata certi, non potuit poni revelatum a Deo, q[uod] Christo, [illegible]

[illegible] pia [illegible] non tenemur pro hoc defendendo mori.

Obiicies Dico: quoniam 35

deinde colligeretur ex duobus partialibus, quorum unus includit in alterius in ratione certi,

non potuit cognitio includentis esse certior, quam cognitio inclusi; non enim po-

tuit esse certi, verum illa peregrinae Virginis, quam beata illa peregrina; ac

in hoc decreto Deus homo videntis a Christo, si Deus homo includitur: ergo cognitio Dei

homo a Christo videntis, neque esse certior, quam cognitio Dei hominis. Modo sic. Deum esse

hominem non cognoscimus cognitione metaphysice certa, si solo cognitione physice certa: quia non potuimus

cognoscere cognitione metaphysice certa, Deum hominem esse a Christo videntis: atque hoc falsum

est in materia illa: quod Deum hominem esse videntem a Christo, cognoscimus cognitione vel actu

fidei theologice, quae est metaphysice certus: quod certi, cognoscimus, deinde includentis, quam

includentis: ideo a est impossibile, et ex hinc, quod me docuerit, dicendus est, non contingere, quod

unaquaeque videlicet materiae revelatum quod libet partiale in illo includi.

Respondeo ad sequens 36

ad relationem excogitatum est ad hominem, et hominem, et distinguendo consequens: ergo cognitio Dei

hominis a Christo videntis, neque erit certior, quam cognitio Dei hominis, quam habemus per

ipsum actum fidei, quo cognoscimus Deum hominem videntem a Christo credendo, concedo; neque erit

certior, quam cognitio Dei hominis, quam habemus, ex Deo homine per alium actum ante

ad eum fidei, nego consequens. Ad sumptum minus dicit 1.° si Deum esse hominem non cognoscimus

cognitione metaphysice certa, per illam cognitionem fidei, qua credimus Deum hominem esse videntis

a Christo, nego minorem: non cognoscimus cognitione metaphysice certa per illam cognitionem, quam

praecedit actus fidei, videlicet, utroque nego. Et enim quod cognitio Dei hominis, quae est obiectum in-

clusum in alio, Deus homo videntis a Christo habetur per ipsius actum fidei, quo credimus

Deum hominem esse videntis a Christo, cum sit una, et eadem cognitio, non minus certa, quam ipsa

cognitio fidei; quod vero cognitio Dei hominis habetur per actum praecedentem, ad actum fidei,

quo credimus, Deum hominem esse videntis a Christo; ideo est minus certa: quod Deus sit homo

sio e nobis physice certus; ratz cognitio physice certa de Pio, ut homo sufficiens i. ut quis . nobis proponat, et applicet . revelatio est Dei loquentis, et proinde habetur a nobis cognitio alia fi metaphysice certa de eo quod Pius homo sit electus a Christo, sicut proponitur per parochi, qui non est metaphysice certa, potuitque cognitio fi metaphysice certa, et praesidente cognitione cum motivis credibilitatis, quae non faciunt metaphysicam certitudinem de existentia revelationis horum, habemus notitiam metaphysice certam de existentia revelationis, ut supra diximus;

Obijcies 3.o ex 9.a ratione

3. si sufficit evidentia moralis de inclusione singularis in universali ad hoc ut sit fides, sequitur, credere actu fidei divinae, Ciceronem fuisse receptum in originali; si hoc falsum, et absurdum est: ergo . Probatur minor: quia non possumus habere maiorem certitudinem de conclusione quam de praemissa minori; si habemus eum, nam assentimur fide metaphysice certo, id credimus, ergo etc. Maior probatur: tum ex principio quod est sequitur conclusio debiliorem partem; tum quia tota certitudo conclusionis fundatur in certitudine praemissarum: minor probatur: quia licet de hac praemissa minori: Cicero fuit homo receptus in originali, habeamus certitudinem metaphysicam; quia illud fide credimus, certitudinem de hac praemissa minori, Cicero fuit homo receptus, non habemus certitudinem metaphysicam, neque physicam; sed solum moralem ex testimonio plurimorum fide dignorum; ergo si ex ista conclusione, Cicero fuit receptus in originali, credat assensu fidei divinae, certitudinem quae dicitur habemus, esset metaphysica: quia si hanc conclusionem credam, assensu fidei habemus, maiorem certitudinem de conclusione, quam de praemissa minori.

Respondeo ad argumentum

3. cum spectetur abstractiue, et solum in credendo maiorem, distinguo minorem:

Respondeo distinguo maiorem: non possumus habere maiorem certitudinem de conclusione, quam de praemissa minori, si utraque proponatur per idem lumen, concedo maiorem; si proponatur per diversum lumen, nego maiorem. . licet lumine naturali ex motivis tantum in evidentiae certitudinis moralis proponatur mihi, quod homo Cicero fuerit receptus ut in universali; huic quod venerit sub ratione assensus; habita hac notitia moraliter certa, colligo per advertentiam legitimam veritatem hanc, Cicero fuit receptus in originali, esse revelatam a Deo, quod revelavit, omnes homines in originali receptos ac per consequens mihi applicat, et promittit illa doctrina . per lumen supernaturale revelata a Deo, et per idem lumen, per quod mihi proponit esse revelata a Deo

[illegible] : aequo lumine supernali; et ab habitu fidei accipit assensus contra dubitationes singularem certitudinem inexplicitam. Per loquutionem theologicorum intelligitur de [illegible] , [illegible] , deducto per discursum ex premissis; non de [illegible] per divinum lumen afficiens superioris certitudinis, qualis est lumen supernale.

Dicimus 4°. assensus supernalis fidei [illegible] cum quacumque dubitatione: quia assensus [illegible] singulare [illegible] iudicium [illegible] in [illegible] revelato, negatur [illegible] supernalis. [illegible] : quia assensus supernalis [illegible] fidei est [illegible] certus. [illegible] : talis assensus admittit [illegible] formidinis de opposito, [illegible] iudicium [illegible] , [illegible] modi [illegible] , [illegible] : [illegible] . [illegible] : quia ex hac [illegible] instituti [illegible] supernali, [illegible] : [illegible] iudicare [illegible] sacramentales [illegible] , [illegible] revelato, [illegible] , [illegible] ; [illegible] : quia [illegible] Tridentinum [illegible] : sicut nemo de Dei misericordia, de Christi merito, de sacramentorum virtute, et efficacia dubitare debet; sic quilibet, dum suam infirmitatem, et [illegible] respicit, de sua gratia formidare, et timere potest, cum nullus scire valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum: [illegible] ; ex cuius verbis [illegible] Tridentino opponi; [illegible] : aliquis scire valet certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum, [illegible] , [illegible] a Tridentino tradita, [illegible] nullus scire valet. 40

[illegible] : [illegible] : assensus supernalis fidei [illegible] certitudine [illegible] a vero, [illegible] certitudinem adhesionis firmae, et indubiae [illegible] negamus: [illegible] certitudo [illegible] actui supernali fidei [illegible] a vero; [illegible] ; sicut enunciatur [illegible] fidei; [illegible] ad herendum, [illegible] formidinis excludens [illegible] actui fidei supernalis [illegible] , [illegible] illo, ut [illegible] , tamquam in proprio loco dicemus: [illegible] animus illius, qui [illegible] habent certitudinem, [illegible] infans recipit [illegible] Dei, [illegible] certitudinis [illegible] , et sufficientis ad verum actum fidei supernalis.

[illegible] 41

videtur cum P. Suarez optime exponentem mentem Concilij in haec verba: [illegible] non suo pro-
ponendus hos nimium fide supernaturali credere, se esse iustificatum, fide privata, ut dicit, et non obligante, non tamen fide publica, et obligante, ad quam pertinet Ec-
clesiae regula: cui resolutioni non opponitur Tridentinum: quia exigit, ut fides
vitat, scilicet ibi, se agit de certitudine adhesionis excludentis omnem formidinem,
et timorem, de opposito; non autem formidinem non excludimus, cum illo actu fi-
semper cum timere, et formidare de sua infirmitate respiciens,
quin gerat timimus, et securus videlicet de acceptione iustificantis, sed
quod definitur [illegible] Tridentinum contra quosdam haereticos, qui se inanime fidenter
esse de iustificatione [illegible] secum a [illegible] omni [illegible] gloriantes, ut sine ex-
ceptione [illegible] vitat; nunquam a veritate [illegible] animum suum [illegible]
cum formidine de opposito, quamvis imperfecte, ut diximus; unde duo illi
[illegible], cum in longe diverso sensu accipiendi sint, et accipiant, non sibi, repu-
gnantes in se non sunt. Quaeritur denique utrum [illegible]; an scilicet possit,
et debeat fide credi, Innocentius 11. esse verus Pontifex, et Xi Vica-
rius.?

Occasione dubitandi insurgit ex libris [illegible] adquem supponit, Ponere [illegible] legi-
time electus, et exiit in pacifica possessione ex [illegible] totius Ecclesiae: si in-
sub [illegible] sit ei, electio, an sit legitima fuerit, et canonica [illegible] qualitates requi-
tantes adsint [illegible], ingenij, favoris, gravitatis, et prudentiae; [illegible] alienum [illegible]
[illegible] adsint per alterum, tunc [illegible] ponit [illegible] privata fide, imperfecta, [illegible] for-
midolosa credere, per gravitatem cognitionis de [illegible] singularis in-
[illegible] revelata, sit [illegible] in Romana Sede legitime electus, et verus Papa
et Xi Vicarius; tamen fide publica, et obligante non tenebitur. Deinde supponit
[illegible] praesidere cognitionis excludentis omnem formidinem prudentem de legitima
electione, et acceptatione cum toti Ecclesiae, qualis cognitio in nobis modo
datur de electione Innocentij 11. de quo adest in nobis certitudo, et evidentia
moralis, esse legitime electum in [illegible] successorem, et ut talem a tota Eccle-
sia acceptum.

Negatiuo probatur ante omnia quia Antiqui aliqui atque recentiores cum Caietano, quod adeo 43
contingit cum Dominico Dio, et Belarmino, ut videre est apud Suarez tom. II. disp. II
difficultates, et illas Innocentia quarto puncto primo illorum præscriptio fuerit. Igitur
quibus ut sit de fide, hunc numero hominem esse verum Papam, seu vicarium Christi, debet
esse de fide, adque adeo reuelatum a Deo, illum esse subiectum capax proxime summi Pon-
tificatus; sed hoc non est de fide; ergo neque illud. Maior videtur nota: nequit enim præsupponi
potentia necessario omnino, ut eodem certitudinis gradu, quo constat aliquem actum alicui subiecto
conuenire, constet etiam conuenire illi potentiam talis actus: valet enim ab actu ad potentiam: quod valet,
de fide est hunc numero hominem esse verum Pontificem: quod de fide hunc non hominem esse
verum Pontificem. Modo probatur minor quia ut quis proxime sit capax esse verum Pontificem, inter
alia requiritur, quod sit vir Christianus, sibi vere, et valide baptizatus; sed non est de fide
quod hic homo, scilicet Innocentius, sit vere, et valide baptizatus: cum hoc dependeat
ex intencione baptizantis; et non sit de fide, quod qui baptizauit Innocentium
habuerit intencionem baptizandi illum, neque id est nobis aliunde certum moraliter: ergo neque est de fide Innocentium esse subiectum proxime capax summi Ponti-
ficatus.

Ad summum Pontificatum requiritur alicui homini, quod ipsa electione le- 44
gitima, seu canonica facta a illis, qui habent ius eligendi, et non aliter; sed non est
de fide, hunc hominem, scilicet Innocentium undecimum fuisse legitime et canonice electum:
hoc in quo nunquam inuenitur reuelatum a Deo; ergo non est de fide, Innocentium esse
verum Pontificem. Virtus quod Christi. Maior est certa; probatur minor: quod electionem esse legiti-
mam, et canonicam, requiritur non solum, quod facta sit a legitimis electoribus, cum sufficienti numero suffragiorum voluntariis, et liberis, sine vi, violentia, aut coac-
tione; sed hæc omnia concurrisse in electione Innocentii non nunquam reuelatum
est: ergo. 45

Ad summum: ut sit de fide obligante, Innocentium esse verum Pontificem: in
his debet non esse reuelatum a Deo: et in hoc ita reuelatum debet proponi fidelibus
ab aliqua infallibili regula, quæ tamen non proponit: sed non proponit ab aliqua in-
fallibili regula; sed ab ipso Pontifice, quod dicit ut talis se gerit, dicit esse verum
Christi Vicarium: cum a se sufficiens non est: quia nec est regula obligatoria: quod ipsi Pontifici
dictum, cuius non sufficiat, probatur: quia non est facta ab Innocentio, habetur

eligendi fideles ad eos recipiendos quos supponendos, ipsos enim infallibili
regula proponendi res fidei, credent quod verus Pontifex est obligo dicto, et ipse
ipsi non ponunt, obligari ad ipsos recipiendos tanquam infallibilem regulam in propo-
nendis rebus fidei; dimittet quod per circulum.

46 Ad 3: quod si quando aliquas res nece-
ssarias cum [illegible] ad tenendum de fide, innocens illis cum verus Pontifex, maxime, cum illo-
rum ipse definiat credi ponuntur a fidelibus, tanquam de fide, non ad hoc nullo
modo sequitur: quod. Sed mirum quod quod nos a parentibus, concionatoribus et aliis instrui-
mur in rebus fidei non est dicendum, ipsos vere exercere suum munus, et infallibiliter
non decipi, quod nobis proponunt: nos, et illud esse revelatum a Deo, et quod ponunt,
et tenemus, cum ipsi res, de quibus, nos docent, et instruunt, ad tradita de fide
non sit de fide, Item cum verus Papa, per infallibilem regulam ad proponendas
res quae ponunt, nihil habens elicere actum fidei, cum illa quae ipse definivit,
et definitione sua nobis credenda proponit. Hoc est puncta potissima, quae
Deus predicto ad [illegible] negativo adduxerunt, similibus multi, [illegible] inclina-
vit, porque Clemens 8, [illegible] Roma [illegible] quibusdam pluribus [illegible] publica
pugnavit. in quo non pertinet, exacte ipse Dominus Gutierrez, ante quam [illegible]
[illegible] nomen dedit, [illegible] opinioni infirmus se exhibuit.

47 Tertio se-
ntentia negativa sit afiare, et vere adhaerent Gilo citandus cum [illegible] quos
secuntur et citant [illegible], et [illegible] Subscribitur, afiari [illegible] licitum,
quod 1o ponit fide [illegible] hunc non hos, sed, Item illos cum veros Pontifices et suc-
cessores Petri, vicarios Christi. Et ex supra dictis facile patet: quia haec veritas singula-
ris continetur in universali revelata a Deo, et [illegible] evidenter nobis, continetur: quod pontifi-
cem credi. Sequitur consequentia ex dictis: antecedens vero patet: quia Deus revelavit, omnes hos legitime ele-
ctos, et electos in sede Romana esse veros Pontifices, et vicarios Christi: quod
cum Christus tradidit Petro Celi Claves, et Primatus Ecclesiae, seu pontificis
dignitatem, illas tradidit ut continuandas in suis successoribus, legitime electis
usque ad mundi finem, cum enim Ecclesia usque ad Mundi finem duratura sit,
eius Ecclesiae caput visibile duraturum erat; ad quod ratione Ecclesiam, sed Deus
revelavit, omnes illos, quos legitima, et Canonica electione assumpsit, Sit in

Romanae Sedis esse subiectos, sicut verus Pontifex, et vicarius Christi, ut evidenter no-
bis constat, sicut ex evidentia morali, ex acceptatione, et adoratione universalis Ecclesiae
fidelium piorum, et fidelium nostrorum, Innocentius XI legitime, et canonice electus, et
assumptus fuisse in Romana Sede, ut illos pacifice videre: quod nobis constat
evidenter, hanc veritatem, Innocentius XI est verus Pontifex, et Christi vicarius, innititur in univer-
sali revelato a Deo: quam veritatem ita credere tenemur, de fide.

Dices: plurima impedimen- 3
ta Canonica, sive quaevis Canonicis inducta, quae reddunt nullam, et invalidam
electionem Pontificis factam a Cardinalibus in Conclavi; sed haec impedimenta
non intervenisse in electione Innocentii non constat nobis evidentia morali: ergo non constat
nobis evidentia morali, quod innititur sub universali a Deo revelata, de omni homine
legitime electo, et assumpto in Romana Sede. Respondeo, talia impedimenta respicere
electionem a Cardinalibus factam in conclavi, quae quamvis non est adeo sufficienter certa, ipsius
electi esse verum Pontificem, non tamen respicere illam quasi electionem, quae dicitur ex altissimo,
senatoratio; acceptatio quae universalis Ecclesiae huius hominis in suum caput, et spiritualis
hominis, seu ut caput Ecclesiae sibi servientis: per quam ista quasi electionis redditur suf-
ficienter, quod ille sit verus Pontifex, quia non est verum dicere, Ecclesiam sibi
suo capite proponere, et acceptare hunc hominem ut verum Pontificem: unde
si aliquod intercesserit impedimentum Canonicum, aut defectus aliquis in electione
a solis Cardinalibus facta, per hanc electionem supplentur defectus ab ipsa met
Ecclesia, eo modo impedimenta non erunt de iure, quae nunquam verum Pontificem
evenire. 4

Dico 2°. tenemur, fide credere, Innocentium XI esse verum Pontificem, et Christi
vicarium. Probatur quia quod Ecclesia Catholica Romana cum suo capite proponit nobis,
ut certum, et revelatum a Deo, tenemur fide credere; sed Ecclesia Catholica cum suo
capite nobis proponit ut dictum, et revelatum a Deo, Innocentium XI esse verum Pontificem, et Christi vi-
carium: ergo Innocentium esse verum Pontificem, et Christi vicarium, tenemur fide credere. Maior est certa:
minor probatur: Ecclesia Catholica cum suo capite nobis proponit ut dictum, et revelatum a Deo,
omnem legitime assumptum in Romana Sede esse verum Pontificem, et Christi vicarium;
et eadem nobis proponit hunc hominem, scilicet Innocentium XI esse legitime assumptum in Roma-
na Sede: ergo nobis proponit ut dictum, et revelatum a Deo, hunc hominem scilicet Innocentium XI

esse verum Pontificem, et Xi vicarium: quia cum ponit, se enunciat duas propositiones, ex quibus, evidenter infertur, hoc ipso quod dicere [illegible], ut supra notabamus; [illegible] quemcumque Ecclesie Catolice membrum, ubi fidelis [illegible], firmissima adhesione, et certitudine capiti visibili Ecclesie adherere, illique tanquam capiti in omnibus adiungi; ne esse [illegible] teneri ita adherere Innocentio XI°, quem ut caput visibile ponit universa Ecclesia: [illegible] verum Pontificem [illegible] ita esse: quia nisi fide [illegible] id credatur, non ponitur illa firmissima adhesione, et certitudine illi adiungi [illegible] visibili, et ministro Ecclesie capiti.

50 [illegible]: quod [illegible] tenemur credere in hac re [illegible] Xi [illegible], nego [illegible]: quod [illegible] evidenter [illegible] diximus, [illegible] tenemur; quod Ecclesia [illegible] ponit [illegible], et revelatum a deo, in [illegible] declarata [illegible] Xi [illegible]; [illegible] ponit [illegible], et revelatum a deo, quod [illegible] non [illegible] sit [illegible] declarata: sicut ponit, hunc non [illegible] esse legitime assumptum in Romanum.

[illegible].

Hinc ad [illegible] in [illegible], [illegible], et nego [illegible]: [illegible] nego [illegible] qualis [illegible], [illegible] esse [illegible], et valide baptizatum, eo ipso quod Ecclesie
51 [illegible] capite [illegible] ut canonice electum, et [illegible] assumptum, [illegible] Ecclesie [illegible], et revelatum a deo, illum esse verum Pontificem, [illegible] esse: [illegible] quamvis inabilis [illegible], qualis [illegible] non baptizatus, ponitur esse canonice, et legitime assumptus: de legitima assumptione [illegible] in [illegible], [illegible] de [illegible] inabilitate: [illegible], non [illegible], quod [illegible] legitime, et canonice, supposita [illegible] revelatione universali, de [illegible] legitime electus, sit verus Pontifex, et Xi vicarius.

52 [illegible] mihi, nego [illegible]: quia [illegible] Innocentius fuisse [illegible], et canonice electus [illegible] moraliter evidens; [illegible] moraliter evidentia [illegible] sufficienti [illegible]; hunc non [illegible] singularem [illegible] in [illegible] universali [illegible] a deo, sit [illegible] canonice electus, in Sede Romana [illegible] verus Pontifex, [illegible] moraliter [illegible] sufficit, ut [illegible] diximus, [illegible] a deo revelatum singularem [illegible] in illo universali.

53 [illegible] nego [illegible] illa [illegible] revelatio singularis facta est a deo infallibili regula [illegible] universalis [illegible]

revelante, et ab Ecclesia regula infallibili proponit: non quod credimus, ipsum Innocentium esse verum Pontificem, quia ipse dixit, se esse verum Pontificem, vel quia Deus dixit, sed quia verba Dei nobis applicat per evidentiam moralem cognitionis, quam habemus de ejus legitima electione, per quam nobis fit certitudo moraliter evidens, quod electus, et acceptatus ab Ecclesia, ipsius esse singulare summum Pontificem universali revelatum a Deo.

Ad Exi. nego 54

maj: quia non esset de fide, Innocentium XI esse verum Pontificem, essent tamen de fide omnia, quae ex Cathedra definiret, daretur tamen in nobis obligatio illa credendi; et ratio est: quia illa omnia essent de fide, quia revelata a Deo, et omnia illa tenemur credere, de quo, quia nobis, esse revelata a Deo, ita ut de revelatione non possimus prudenter dubitare, ut imponitur, accedente Ecclesiae praxi, aut constanti Ecclesiae definitione; atque licet non esset de fide Innocentium XI esse verum Pontificem, dummodo id esset nobis saltem moraliter certum, et ita recognitus in dubitatus, et licet ea omnia, quae ipse definit, essent revelata a Deo ignis, definitionis speciatim nimirum, et de tali revelatione nobis constaret absque dubio prudenti per definitiones tamen, vel definitionum promulgationes; supponimus enim, definitiones fieri a vero Pontifice, et Vicario Christi, qualis est Innocentius XI: unde licet non esset de fide ipsum esse verum Pontificem, dummodo tamen certum sit, possimus, et tenemur fide divina credere ea omnia, quae ex Cathedra credenda proponeret, et definiret. Caput tamen ... responsionis respondemus.

Diximus supra, in doctrina evidenter illata ex praemissa universali de fide, seu immediate revelata, et ex alia praemissa minori lumine naturali evidenti; modo e converso agitatur a scholasticis, an doctrina evidenter illata ex praemissa minori singulari de fide, et immediate revelata a Deo, et ex alia praemissa majori universali evidenti lumine naturali: exemplis: ut in hoc syllogismo: omnis homo est risibilis; Christus est homo: ergo Christus est risibilis: quaeritur an veritas conclusionis, Christus sit risibilis, sit immediate credibilis, seu assensu fidei divinae, vel solum moraliter. 55

Quod duplici potest accipi risibilitas: Ut parte qua, ad aspectum sensibilem exerceri potest, aut pro ejus proprietate metaphysica hominis, quae ex natura ejus metaphysica hominis procedit, ex hac solum consequitur animalitas rationalis, metaphysice vocatur: dicitur metaphysica ratio; quia est proprietas in actu secundo, ... quod metaphysice dicitur ... 56

Et quoniam quaedam ad rem pertinendi, quae rhetorica et grammatica sunt in scholasticis abstrahentes, et Christus plurimus abesse in dicta c. 4 fila Dionysius 22 se quaestionibus, contra quas dicit Darco, seu quaestiones dicere cuius haec divitione disputata est ad communi opinionem, inquit, an revelaverit Deo, quod Christus, sit verus homo, revelatur enim a Deo causa revelatione; ad quae sit invisibilium sive visibilitas, remanet per quaestionem metaphysicam, ut communiter in 1o Sententiarum sive physica, ut sumitur in 1o ingenio quaestionibus, et alibi auctoribus quas enumerare non vacat. videatur Ugo, et Suarez quoque hic.

5 2 Notandus deinde nunc

est ad hoc, ut indicavimus, sit, aliud esse, rem esse revelatam in se, seu quoad se sufficienter a Deo; aliud esse sufficienter revelatam quoad nos: aliquid enim potest esse simpliciter, et vere revelatum a Deo, quod nobis non vere immediate revelatum; et aliquid potest esse a Deo revelatum, ad nostri vero revelatum esse, cognitione quadam sufficienter, utrum ... quidam, ut ad propria in revelatum a Deo, dicitur revelatum in se, sive quoad se: quod nobis vero esse revelatum, dicitur quoad nos, et etiam quoad nos revelatum: utroque vero talia propositio si tenenda sit ut proxima fidei, non sufficit, quod sit revelata quoad se, sed etiam requiritur, quod sit revelata quoad nos: unde duplex, diversa quaestio potest esse ... 1o, an revelata sit homini de aliquo, verbi gratia Christus esse verum hominem, scilicet etiam in se, et quoad se, et quaestio metaphysica sive physica ... 2o an ita vere et quoad se; sed etiam quoad nos sufficienter, et quoniam requiritur, ... quidam ... Deus trinus, ... Deus esse unum ... quod Deus trinus ... quod ... quo Deus revelavit, ... esse verus homo, veritas ... in ...

5 3 Igitur dico 1o: revelata a Deo est sufficienter aliquo esse per nomen ... et, eadem immediata revelatione revelat proprietas, seu potentia significata ... unde per hanc propositionem immediate etiam, seu revelatum a Deo. Christus homo, immediate, ... revelat, ... esse invisibilis, et ita veritas in ... revelata quoad se. ... hunc Christum ... Ugo, Arriaga, et alii, quorum propositiones ... hominis. Probatur ... immediate, ... homo; quod immediate ... significat vox homo; ... vox homo tantum significat immediate, et ... esse ... tantum Deus revelat ... Christus esse hominem; ... non potest ... esse ... non revelat invisibilitas. Probatur: illud ... praecedit ... revelatio, non revelat; ... significat ... loquente; ... illa vox esse ... homo

praescindit a risibilitate: quia non revelatur de, risibilitas per illa vox homo: etenim tamen homini, revelari risibile, et praescindere in sua revelatione a risibili.

[illegible] 59

tamen facile solutionem eius notionis, quae ex supra dictis liquido fluit: quia Deus, cum hominibus loquens nomina essentialia non loquitur metaphysico modo, sicut loquerentur Aristoteles cum suis discipulis de formalitatibus, et praecisionibus metaphysicis eas intuens; sed loquitur communi, et humano modo, usurpatque voces in ea significatione, in qua illas usurpant in humano commercio homines, quoad nominibus, seu vocibus, essentialibus, utuntur; sed licet apud metaphysicos dicentes metaphysicas formalitates, et praecisiones loquentes, vox homo solum significet animal rationale, et aliqua metaphysica nomina; tamen apud homines communi, et humano modo loquentes significat entitatem compositam ex corpore organico, et anima rationali, capacem intelligendi, amandi, ridendi, flendi, ambulandi, dormiendi, manducandi etc., neque enim voces significant inter homines modo communi loquentes, eas metaphysicas subtilitates, et praecisiones; sed eas realiter res: ridiculus esset homo, qui in vulgari, et commercio humano non aliter uteretur, aut verbis vocibus, quam ut sonant in scholis apud metaphysicos, et scholasticos: quia Deus loquens cum hominibus, per voces essentiales homo, quodcumque revelat, aliquid revelat esse verum homo, sicut revelavit de Christo, revelat etiam ipsum esse risibilem, admirativum, seu proxime potentem ridere, flere, dormire, et manducare etc.

Dices: praedicata plura identificata cum essentia hominis, ignota: quia talia praedicata non significant per nomina essentialia. Antecedens [illegible], et colligitur: quia ex [illegible] placito hominum eorumque humano modo loquendi, nequeunt nomina essentialia significare, nisi id, ad quod significandum imposita sunt; atqui ad significanda praedicata ignota hominibus, non potuerunt ab hominibus imponi: non enim hi potuerunt velle significari in homine, quod ipsi [illegible] ignorabant esse in homine: ergo praedicata ignota hominibus, v.g. in homine, etsi identificentur cum homine; aut sint illi praecisiones metaphysicae, non significant per nomen essentiale homo: ergo Deus loquens cum hominibus, [illegible] utens nominibus essentialibus, non potuit significare praedicata ignota etiam si [illegible] [illegible] definitione eius videlicet etiam praedicata identificata ignota hominibus 60

[illegible] concedo antecedens, et nego consequentiam: ad huius probationem dicitur, distinguendo: non potuerunt homines velle significare in homine, quod ipsi ignorabant esse in homine, volentes explicite discernentes et expresse intendentes eum, et singulas formalitates, et perfectiones 61

hominis significare secundum ordinem; voluntate enim explicita, et positiva, negando: quamvis enim vo-
luntas illa, qua vult homines imponentes, quod vox homo significet totam
entitatem hominis, neque detur, neque necessaria est, illa alia voluntas explicita, et discernens
aut enumerans omnes singulares perfectiones, et qualitates hominis, quae dominantur ab
omnibus admirabilibus: etenim nomina essentialia significant ergo rei; et ideo plerumque
praedicata plura essentialia rei ignorant omnibus hominibus: nisi enim ab hominibus explorata omnia
et singula praedicata essentialia rei; nihil hominibus explicant, seu significant ex vo-
ne placito, et impositione hominis; sicut quod praedicata essentialia ignota hominibus, sig-
nificant per nomina essentialia ex voluntate hominis, ita ex eadem hominis voluntate signo-
nt non essentialia, seu quae dicunt perfectiones metaphysice a solis scholasticis, quae ig-
nota sunt hominibus.

62 Instas. Si nomen essentiale significat praedicata hominibus ignota, sequitur,
quod homines in vocibus, aut nominibus utentes significabunt plus quam intendunt dicere,
et dicent plerumque, quod dicere non intendunt, quod homines fallit: hoc modo enim collo-
quens non dicit, nisi quod per voces significatas intendit dicere: at tales voces non significa-
nt praedicata hominibus ignota. Distinguo maiorem: sequitur ergo, quod significabunt, et dicent ma-
terialiter plus quam intendunt dicere, concedo maiorem: significabunt, et dicent formaliter plus quam
intendunt dicere, nego maiorem. Idem dicendum est de praedicatis essentialibus hominibus ignotis, ut expre-
ssius notavimus. Etenim homines utentes vocibus et nominibus essentialibus, plura saepe dicunt
materialiter, quam quae dicere intendunt: quod accidit, quando vox ex se significat praedi-
catum aliquod, quod a nobis non percipitur: nullus enim loquens potest loqui formaliter plus
quam percipiat, et intendat dicere. Deus autem plura potest intendere significare
per voces essentiales, quibus utitur, quam nos percipiamus: quia cum cognoscat explicite [illegible],
et comprehendat omnia omnino praedicata, quae important a voce essentiali, sic omnia identitata
cum entitate, potest optime intendere significare per voces etiam illa praedicata, quae
nobis ignota sunt.

63 Dico 2°. Quodcumque nobis evidenter constet praedicatum aliquod univer-
sibiliter identitari cum homine tanquam illi perfectionem metaphysicam revelata a Deo sunt
per nomen essentiale homo, etiam universalitas in suo ordine sufficienter revelata a Deo,
quia a Deo proxime creditur a nobis tanquam obiectum materiale fidei [illegible] Distinguo
Deducitur 2° ex dictis: per quod: revelata a Deo essentia hominis [illegible], revelantur a Deo
omnia praedicata identitata cum ea tanquam perfectiones metaphysicae eius essentiae, ut proxime

dixim.; l. nobis evident. ratio, qd int praedicata identitate tanquam termi-
ni mechanicas cum esse hois numerat risibilitas: q nobis sufficient. ratio, re-
belarii risibilitas a Deo reuelante ea hois per nomen essale hoi; e qd ea nobis
sufficient. ratio de reuelatione alicui, veritate, talis veritas, e sufficient reue-
lata quo ad nos: q. ldq nobis dicendum, qd eo q fauilit nobis ratio de ide-
ntificatione alicui, praedicati cum esse altero reuelare per nomen essale X.
doctrinq a nobis supra tradit. a n.° 29. Capit sui ultimo X. statuimus,
et probam.

Dico 3.°; Reuelata a Deo esse hois de aliquo subiecto per nomen essale hoi, 64
reuelantur etiam quo ad se ou. proprietas, et pos phice natalit debitis, et inpara-
biles ab hoc; ut gnt. et voluntas et cetera exupponi dignis talis potentias a Deo
aliis q quaecunque sint proprietas phice eius, ut organizationes corporis: et reue-
lantur etiam sufficient quo ad nos, qd ratio evident, talis proprietas esse phice
debitas, et inseparabiles natalit ab eo: unde sufficient, et proxime ea nobis
l. D.° credi dicitis Xs vere ut habuisse voluntas hunc, et operationes volun-
tati hunc, ut ea loco moribus &c., per ipsius met reuelationem qua reuelauit Deus,
Xm esse verum hom.

Quo ad 1.° probat conclusio: q per nomina essalia id tantum signat, 65
seu enunciat, ad quod signandum assumunt in vulgi, seu communi hunc,
usu ipso, et facto, et in mancio hunc eius dicit aliquis esse verus hos, non signat
ipsius habere materiam et unitam animam reali; et etiam habere potes ou phicas, quas na-
talit. hoi eius sunt debitis, et organizationes sufficientes ad operationes na-
talis: si cum De, loquens hoib. unus per vocis essales in cetis usurpatione, in
quo int hois vulgari solent, infert manifeste, qd De, reuelans Xm esse
verum hos, reuelauerit etiam ou omnio phicas pos, et phicas paciones, quas natalit
h esse hoi debitis, et ab illa natalit inseparabiles, ou q. compositiones or-
ganicas corporis Xi Di. 66

Pbat. 1.°: q int decta V.i Synodi 8.° in quo damnati st
Monothelitae q duas natas, et unq voluntatem in X.° recederunt ex eo damnant

qd sequerent Cutigano, qui unā tantū natā vias in Xº dari arcebant, s. hęc rao. Concilij recta n̄ erat, ni q. monotelitæ etiā negarent rebelaoñ dui c. natæ hūnę Xi Di, qui Cutigani negabant, quemadmodū enī Monotelitæ qui negabant duas voluntes, vincebant Cutiganijs, qui negabant duas natās, ni q. utriq. eandē rebelaoñ negabant: q. si monotelitæ negantes in Xº Dº voluntē [?] hūnā vincebantur in eadē hęresi cū Cutiganis negantib. veā natā hūnā, ideo, q. utriq. eandē rebelaoñ negabant: et sicut Cutigani negabant rebelaoñ de vera natā hūna Xi Di, ita Monotelitæ negantes voluntē hūnā in Xº Dº, negabant eandē rebelaoñ de vera natā hūna Xi Di: q. rebelatio de vera natā hūna Xi Di ē etiā rebelao de voluntē hūna Xi Di et de quibus alia pot. phico, et natali debita, et inseparabili; aliter negantes voluntē hūnā n̄ vincuntur negantib. natā hūnā, cū sepnat in criat. [?] distas.

ff Confirmat 2º, et ficatur: q. in predicta sinodo de fide, ē voluntas hūna Xi Di, q. dij ē ... X, erat verus hoi, ut eenit in n̄ii ... Concilij: ubi sequr dij qd P.P.s dicunt, natā hūnā voluntas, dij vº ... natā in Xº, duas illi etiā voluntes natales docuit; q. ex cōgr dicere sint in Xº natās, duas in Xº Dº voluntes definit Concilij: modo sic: s. ut supra diximus ex eō ōis theologis Sentu Ecclesia aliqd definiens n̄ nā ... rebelaoñ rei, ... explicat, et declarat de novo, qd ... in s. ... ibo rebelans ... per quā rebelarę ... natā hūnā in Xº Dº, etiā ... rebelarę voluntas hūna Xi Di.

ff ... Hic ōbis vocantur in examen ..., et reiciendi sunt, quoniā duæ cū P. Lugo, et ... ciar qui ... negant, ... nobis ... etiā, n̄ ponit credi fide, etiā rebelata esse: et hæc ... ti ... dicunt: q. n̄ potest credi ... fide dij ... credit, q. rebelatę ... per tuus ... phicę ... et ... debita ... per terminis Dei rebelantis eniq. q. ... phice ... et ... ab eis negat credi ... fide dij, etiā rebelata ... dei de fide docetur, ... credunt, et negant, ... in ... Ecclesia Catholica ... firmat ...

hoc sit fide credibilis post definitionem Ecclesiae, cum difficultas a fratre Hugone eius-
dem hic dicta; 2° quia reiciens Pater Molina asserentis eiusdem post definitionem
Ecclesiae propositionem illam non credi fide divina.

Doctrina Patris Molinae, quam sequitur Hugo, desti- 69
tuta est duplici certitudine, quarum una omnibus in supra dictis ab omnibus Theologis concessa ad-
mittitur; videlicet, Ecclesiam Catholicam habere infallibilem assistentiam Spiritus Sancti ad
proponendam, et declarandam revelationem Dei, seu ad proponendum fidelibus omnibus verbum
Dei scriptum, aut traditum; non tamen habere Ecclesiam novam a Deo revelationem, sive novarum
veritatum, et mysteriorum revelationes. Ex quo primo reicitur 1° opinio Patris Molinae di-
centis ex una parte, quod revelata etiam non revelat a Deo propositionem, et ex alia, quod propter revela-
tionem eius potuit ab Ecclesia definiri propositionem: quia si propositio neque in se, neque in causa
est revelata, neque Ecclesia illam definire potest: quia Ecclesiam definire de fide veritatem aliquam
est declarare, talem veritatem in aliqua Dei revelatione fuisse vere, et realiter dictam, et revelatam
a Deo in se, et quoad nos; sed si revelata etiam non revelat propositionem, neque Ecclesia
declarare propositionem fuisse a Deo in aliqua revelatione dictam, et revelatam, cum neque in se,
neque in causa revelata sit: quia neque Ecclesia propositionem definire de fide.

Ex eodem primo reicitur 70
2° opinio Hugonis: quia neque Ecclesia Catholica definire, et proponere fidelibus ut fide credendum,
nisi id tantum, quod proponit, et declarat, esse a Deo dictum, et revelatum; sed propositio
[illegible] non est revelata a Deo revelante etiam per se: quia propositio eius neque ab Ecclesia definiri
et proponi fidelibus, ut fide credenda, nisi more [illegible] sentientium [illegible], revelato etiam
[illegible] simul a Deo propositione physice eius, quod naturaliter sequitur eam, et insepa-
rabile physice est ab illa. 71

Secundo probatur [illegible] supponamus, quod Ecclesia definiat aliquid
[illegible] ut verum, cui [illegible] nulla revelatio [illegible]: tunc illud esse credibile fide
divina, ut sentit Hugo, et cum eo plures alii, vel adhuc non esse credibile fide, ut sentit
Molina, a quo fuerunt [illegible] [illegible]. 2°. me [illegible] vinculo teneri ad vin-
cendum Patrem Molina, et cum eo [illegible]: et ratio est [illegible]: quia non potest credi fide,
nisi id, quod est revelatum a Deo, et quia revelatum est a Deo; sed illud tale obiectum definitum ab Ecclesia
neque ante definitionem Ecclesiae, neque post definitionem Ecclesiae est a Deo revelatum: ergo illud
tale obiectum neque ante, neque post definitionem Ecclesiae potest credi fide. Igitur non potest esse

Ecclesia, et fidei credendis fidelibus proponit, quod ipsa ecclesia significat, Sanctis sanctitatem ac existenciam declarat, esse dictus, et revelatus a deo, ipsa à Ecclesia declarat, esse dictus, et revelatus a deo, quae obiectum credibile fidei, in alia inferiori certitudine, si sit huius divinitatis, infallibilitatem a Christo sancto, et ut plures autumant, hanc inferiorem certitudinem, in factis habent publicae Canonizationis sanctorum.

72 Ex proxime dictis roborat magis nostra conclusionis nostrae, et arguitur. Consultis post definitionem Ecclesiae declarantis modo proxime dicto veritatem fidei credibilis credendis in fide, Christus Dominus habuisse voluntatem humanam, seu proprietatem physice connaturalem ipsius et eius hominis: quae proprietas ista in vera dicta, et revelata a deo; in me de novo dicta, revelata a deo per ipsam definitionem, neque per ipsam definitionem Ecclesiae; eius haec nova revelatio non accipiatur a deo: quae ante definitionem Ecclesiae factam in Concilio Lateranensi non erat dictum, et revelatum a deo, Christus Dominus habuisse voluntatem humanam, in nulla revelatione, vel nominum, quae revelationem eius: quae per revelationem eius sufficienter revelatae omnes proprietates connaturaliter debitae eius, et ab eo physice inseparabiles.

73 Propterea Christus dicitur revelatione sufficienti quoad nos, et: quae nobis sufficienter et evidenter revelat, voluntatem, vim, potentiam ambulandi, aliasque proprietates physicas physice inseparabiles a vera natura humana, quae connaturaliter eam, aut comitari; sic sufficienter eius nobis revelat, deus cum hominibus loquitur utitur per nomina realia in eadem proprietate, et extensione significationis, in qua apud homines, ad hunc intentum utuntur. Quo in intentio, ut dictum est, nomina realia etiam significant proprietates omnes eius illas connaturaliter sequentes, et ab ea physice inseparabiles: quae sufficienter nobis revelat, deus loquens cum hominibus de aliquo subiecto per nomen reale hominis, hoc nomen utitur in sua significatione, et extensione, continetque signare velle omnes proprietates eius hominis naturaliter sequentes, et ab illa physice inseparabiles: quae credidit de Christo eius verum hominem, quod ut, id revelavit verum hominem, sufficienter potuit de Christo credere propter eandem dei revelationem, ipsum habere voluntatem, aliasque quaslibet proprietates physicas naturae humanae illas connaturaliter, et ab illa physice inseparabiles. Capiunt hic sunt arguentibus,

Arguis 1°. Etiamsi enuntiatio vera de aliquo subiecto, cui repugnant proprietates cum connaturaliter a subiecto inseparabiles, ergo. Antecedens: quia fomes peccati est proprietas naturae humanae; et tamen si enuntietur a Deo, aliquem esse verum hominem, non ideo enuntiat illum habere fomitem peccati: cum Christus Dominus fuerit verus homo, et illo caruerit. Quod huic argumento aliqui negant, et tenent, fomitem peccati esse proprietatem connaturaliter debitam naturae humanae, cum conveniat ei et sit ei debita ex peccato: alii negant pertinere ad statum perfectum, quem exigit natura hominis ad operandum: cum potius difformem statum hominis, ut homo operari debeat ex ratione. Sed haec ita sint, tamen ut melius doctrina nostra percipiatur, attendenda est regula a Sanctis Patribus tradita pro intelligendis, et interpretandis divinis locutionibus, et vocibus Sacrae Scripturae: cum enim Deus cum hominibus loquens nimirum voces, ut usurpari solent in commercio humano ab hominibus, et ab his usurpari soleant quandoque proprie, quandoque improprie, sive metaphorice, quandoque cum limitatione quandoque sine illa, itaque solet loqui Deus, et voces usurpare: regulaque, ut cognoscam, quando voces usurpantur a Deo proprie, quando metaphorice, quando cum limitatione, et exceptione, quando sine illa, desumenda, et colligenda est, tum ex aliis enuntiationibus adiunctis, tum ex adiunctis circumstantiis, materiae, temporis, et modi loquendi. 14

Exempla praeterea 15

plura suppetunt: quando dicitur a Deo de Iob [illegible], quod sit homo, signat suppositum humanum; quando vero dicitur a Deo, quod Christus sit homo, non signat suppositum humanum: et ratio est quia per adiunctas aliquas enuntiationes, quod scilicet humanitas Christi fuerit a Verbo assumpta in unitatem suppositi divini, constat, illam vocem hominem non usurpari a Deo in tota sua latitudine, sed cum exceptione suppositi humani, quando loquitur de Christo. Deinde enuntiata universali sine certa enuntiata singularis mentio, non tamen enuntiata haec universalis, omnes in Adam peccaverunt, enuntiat haec singularis, Beata Virgo Mater Christi peccavit in Adam: quia ex adiunctis circumstantiis, et ex certis divinis aliis enuntiationibus, tum materiae de qua agitur, scilicet de peccato originali, constat sufficienter, apud bene et pie expendentes, quod illa universalis propositio intelligenda est cum exceptione alicuius singularis, sicut intelliguntur aliae propositiones universales Scripturae: itaque enuntiata haec universalis omnis homo est mendax, ponitur dari hominem, qui non sit mendax; unde tum materiae, et ex adiunctis circumstantiis, illa universalis accipitur, et intelligitur ab omnibus, sub generalitate quadam morali, scilicet ut in plurimis; non ex universali distributione, et universalitate rigorosa et dialectica

sic etiam nomina Leo, agnus, quae significant animalia irrationalia, quod etiam in sensu proprio applicantur Christo Domino, ut patet, non esse accipienda proprie, sed improprie, et per metaphoram; quo pacto etiam homines de aliis hominibus loquentes solent voces illas usurpare ex modo loquendi.

76 Asserimus ergo, quod lumen naturale extra sufficienter significantem etiam et proprie etiam naturali debitam eius; proinde quod revelationem, ipse etiam revelantur, ad intelligendum; quod est ex adiunctis aliis revelationibus, sed ex suo nomine omnimode, non vero aliquam proprietatem eius exprimendam: tunc enim potentia intelligendi non fuisset a Deo revelatus, ut diximus proxime de personalitate humana in Christo Domino vero homine unde et homines patet esse naturaliter humanae proprietates, et possumus eiusdem fide de aliis hominibus dicere, Deus revelavit esse verum hominem, habuisse hominis patrem: id est de Christo Domino eiusdem non possumus proprie ad hunc revelationem de impeccabilitate, seu immunitate Christi Domini ab omni peccato.

77 Arguitur secundo ex Patribus, Suarez, et Hurtado: in hoc syllogismo omnis homo est risibilis; Christus est homo: ergo Christus est risibilis: conclusio est partialiter pendet ab obiecto fidei, et partialiter ab obiecto philosophico, et adaequate a neutro: ergo conclusio neque est fidei, neque scientifica, sed theologica. Probatur: quia conclusio pendens ab obiecto fidei dicto ab obiecto fidei is extrahitur a fide: ideo quod conclusio deducta ex una praemissa de fide, et altera naturali evidenti dicitur esse theologica. Secundo ex supra dictis quaestionem, et sermonem nostrum non esse de conclusione fidei; sed de conclusione theologica, quae secundum doctrinam auctoris conclusio fidei sit obiectum naturale fidei, quod illi vocant obiectum, deducitur ex una praemissa revelata, et altera evidenti lumine naturali: fatemur omnes, ut diximus, articulo 1, et omnino videndo, conclusiones istas fidei non esse minus fidei quam theologicas; ad dicimus, obiectum istud Christus est risibilis, sub risibilitate Christi Domini concedendi a nobis fide, videlicet hoc: quod Deus dicit per suum magisterium, verum est; Deus dixit Christum esse risibilem (illi quando dixit esse verum hominem): ergo Christus est risibilis: neque hic fidealis adaequate pendet ab obiecto fideli fidei, et non ab alio.

78 Arguitur tertio ex Cardinali Sforcia in suis additionibus theologicis, secundo: ex nomine sic sequitur, possunt esse evidentia de negationibus omnibus miraculosis, quae sunt approbata ab Ecclesia: Assumptum probatur: quia Deus cum hominibus causis naturalibus, ad illarum effectus naturales est certus de fide, quae possunt esse praemissa in aliquo syllogismo: deinde, quod ignis physice a naturalibus actionibus certus

q[uo]d Deus ex ipso concurrat ad comburendum illud combustibile, q[uo]d si ei fuerit aplicatum, et q[uo]d homo sit quoddam combustibile igni sufficienter aplicatum, in alia premisa evidens evidencia physica: ergo si ex una premisa de fide, et altera physice evidenti, infertur conclusio de fide, ex predictis duabus premisis infertur haec conclusio fidei, scilicet q[uo]d ille homo existens, quem mille homines fide dignissimi tanquam testes oculati testantur, fuisse per xxi [illegible] positum in igne, et illesum permansisse etiam circa ipsa combustionis, fuit ab igne, et q[uo]d illi homines dicunt, falsum est: ergo negatio huius miraculi, q[uo]d tot, et tanti viri testantur, in omnibus fide est credibile.

R[espondeo] negando illationem: ad probationem distinguo maiorem: Deus concurrit cum causis naturalibus, quoties aplicantur ad suum effectum naturalem producendum, in probationibus de fide, nego maiorem; Deus concurrit cum causis naturalibus, quorum operantur suum effectum naturalem est de fide, concedo maiorem. In hoc stat aperta huius sententiae explicatio, et enim [illegible] Deus sit de fide, dummodo [illegible] non sit de fide, nulla [illegible] argui: opositum quod ponimus est de fide, sit enim semper ac causae naturales ita aplicatae ad suum effectum producendum, concurrit Deus cum illis: est enim de fide, non concurrisse cum igne Babilonicae fornacis ad pueros immissos comburendos, nec concurrisse cum aquis [illegible] ad fluendum, populo Israelitico per albeum suum procedente, transeunte 29

Atque hinc excludes illationem tertii dicte, quae si non essent vera, Deus esset mendax; in hoc non tingentur in conclusione obiecta deducta ex una premisa de fide, et altera naturaliter seu physice tantum certa: ergo talis obiectio conclusionis non est de fide. Et mirum quod si talis premisa sola naturaliter et physice certa falleret, ad quod adeo falsa evidentiae conclusio, non ponerent concurri de Deo tanquam de mendaci: ergo in hoc loco, Deus est in hoc omnis homo est invisibilis: ergo conclusio, in [illegible]: si 2o pre[missa] esset falsa, conclusio etiam esset falsa, et nullus possit dicere, Deus fuisse mentitum, quia dixit Deus unum hominem: et cum falsitatem illius Deus si falsa esset, non faceret Deus mendacem, non est de fide talis obiectio conclusionis: cum solo id [illegible] probabilitate credibile, q[uo]d si falsum esset, Deus posset redargui de mendacio 30

R[espondeo] 1o negando 31

loquendo de primo maiorem: potuit enim quis dicto suo inducere credibilitatem aliquam obiectivam, quam etiam si esset falsa, non posset dici q[uo]d esset mentitus: quod potuit quis magnis authoritatis in dicendo dictare dicto suo ad [illegible] veras probabiliter seu premisas veras, dictante alio doctrinam [illegible] seu premisas falsas, quo in casu dictare authoritatem, exercitus dicenti

prop. verum ad hoc falsum, et per illius authoritatem haberet, qui esse esset mendax:
quia ipse non dixit prop., neque hoc falsum; sed prop. verum, quia per scientiam, et habitum
applicat intellectum ad eliciendum hoc falsum: unde applicat mihi speciem, et animam;
et invenio: elicio ego istam mihi falsum, quia per speciem et animam; ratio authoritatis, et dicti
speciei, movetur me ad assentiendum huic falsum: quia species est in invenio: et tunc
cum mihi prop., quae in applicatio magis unaliter, et ita deceptus ad assensum, non diceret speciem
mentitum esse, sed mediate per se esse, et sic fortuna non cogit credere tanquam dicentis
ad speciem, ideo si esset falsum non inferret, dictum mentitus, auctorem esse.
Si itacei

82 dicere in fide: quod videlicet, si quis proferret, sive audire haberet verum prop.
aliquam unaliter falsum; ut homo homo habet animam mortalem: verum dicere; hoc homo
quo in casu, si quis inferret, et diceret: hoc homo habet animam mortalem: non diceret illo
Deum, quia protulit mihi prop.: neque cum mortalitas, sive ratio animae, rationale, neque
physica, neque metaphysica, per nomen tale significantur non dicitur, quod neque passiones
est, neque ad eam pertinens naturaliter: unde si Deus assentiret, quando dicit hoc
esse homo, faceret animam proferentis magis prop. credibile hoc obiectum, hoc habet animam mortalem,
non poterit dici, quod Deus esset mentitus, neque deceptus; sed solus, qui enunciavit
falsum prop. mihi.

83 Ad 2^m dico neque illa tantum sunt de fide, quae in ea continentur, et
esset dicta a Deo, Deus esset mendax, dico neque: quae in ea continentur, et esset
dicta a Deo, Deus esset mendax, nego neque, sed ipsa potius, sunt quod non
Deus esset mendax, si falsa sint, quae ipse Deus non dicit: sic falsum esset, quod
hoc esset non visibile, visibilitas non esset proprietas, seu passio metaphysica inseparabilis
hominis ab essentia hominis, aliquando non esset dicta, et revelata a Deo nec visibilitas de illo
subiecto, de quo dicitur esse homo, per illam revelationem, qua dicitur homo. Dicimus
a Deo esse dictum, quod est physice certum, et evidens, visibilitas esse talis passionis
inseparabilis consequens eius homini: unde dicit a Deo dicente de aliquo subiecto
esse homo, si id esset falsum, a Deo dictum non esset: quia a Deo revelante eius tantum
revelant passiones metaphysicas, et physicas eius inseparabilis consequentes.
Argues 5°.
si revelata esset humanitas revelata proprietas physica, et metaphysica, sequeretur quod revelata

existencia unionis phisice cum materia, et forma, manente sublata existencia materie et forme sublata existencia actus supernalis, quoniam exidit incarnationis renunctionis, hic etiam manente pro eius modi sublationis sublata existencia eius, manente sublata existencia creatoris, atque hec omnia falsa, et absurda sunt quod admitto libenter eius incarnationis, quorum nullum absurditatem tinuni dicoque apud hoc aeng[illegible] connectionis actualis methaphisice cum suis extremis unionis phisice; sublata existencia unionis phisice sufficienter sequitur sublata existencia materie, et forme: et apud aeng[illegible] connectionis actus supernalis cum suo obiecto, sublata existencia actus supernalis est renunctionis sufficienter sublatio renunctionis: et apud aeng[illegible] connectionis, et dependencie methaphisice cum eius existencia creatoris, sublata existencia creature, sufficienter sublata creatoris existencia, et idem pro alio, et aliis que libro isto sunt diversis in [illegible] ut [illegible] mora sit una in prudenti hominis occupatione ex [illegible] [illegible], et modo [illegible]:

X obiecto afferens aliquod accidens [illegible] naturale [illegible], deducta [illegible] ex [illegible] adeo sublata [illegible] ex alia naturaliter evidenti, sit etiam fide [illegible] proxime credibilis. Exemplum sit in hoc silogo: Petrus est cras occidendus, sed Petrus est mutus, ergo aliquis mutus est cras occidendus, in quo nihil sit sublata adeo, et nihil sit naturaliter ab experiencia evidens, [illegible] obiecto illa X aliquis mutus est cras occidendus, sit fide [illegible] credibilis? ad nego [illegible] cum [illegible]. ratio est: quia accidens illud, sibi predicatum accidentale muti, neque in se neque in Petro, neque in occisione Petri sublatum est adeo: quod mutus aliquis occidendus esse non proponitur fide credendum. Et [illegible]: ans [illegible] quia accidentale illud predicatum Petri, neque exprimitur in re [illegible] est adeo, quod dicitur occidendus in [illegible] Petrus, neque [illegible], ut [illegible], aut [illegible] methaphisice, aut phisice Petri in [illegible], aut [illegible], [illegible] individuacionem [illegible] [illegible] vocio, [illegible], et eo modo non dicitur hoc accidentale predicatum Petri, neque in se, neque per vocem Petrus: quod neque explicite, neque implicite [illegible] de [illegible] [illegible]; cum vocis idem explicent, neque alia vocis id contineant.

Vides. Adverte Dei in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] falsum: [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], quod [illegible] falsum [illegible] [illegible] Dei [illegible]; [illegible] [illegible] Dei [illegible] falsum, [illegible] [illegible] mutus [illegible]: [illegible] adverte Dei in [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

mortis Mucii et non recordare mortis christiani Domini, nisi habita recursu de morte Mucii

quam mors Mucii. specialiter attendit ad recordandum mortis Domini: quia in casu predicto

mors Mucii, ponitur sicut conditio generaliter timoris. etc.

82 Ad secundum dicendo totum enthimema, et dis-

tinguendo minorem sumptam; in casu predicto timor veniet falsus, si non eveniret mors

Mucii, neque Domini, concedo, si non eveniret mors Mucii, veniret tamen mors Domini, nego

id quod est impossibile in casu predicto; si tamen neque Deus sciret Dominum esse musicum, neque

musicum aliquem moriturum esse quam, dummodo Deus sciret Dominum occidendum esse quam

sufficienter caveat, ne ipse, timor esset falsus: quia ad veritatem sui timoris non requiritur, quod

Deus caveat, ne eveniat carentia mortis musici; sed ne eveniat carentia mortis Domini

quod satis caveret per scientiam infallibilem de morte questiva Domini: ergo si Deus non attendat,

imo et ignoret, accidentale illud predicatum Domini occidendi. Dico secundo de actu

et habitu fidei supernaturalis. Dico 1o non actus fidei supernaturalis ponitur, et aliter dicimus per

dicentem fidelis, aut vitalis. Caput 1um ex fiata si perfecit quoad dicentem

fidelis potest.

1 Non est possibile quod actus fidei, quod dicitur esse propria, sit cum authoritate, et revelatione Dei,

quod certum, intus in assensu prestando premissis assentientibus, et proponentibus, per authoritatem in

fundo, et Dei revelationem de aliquo obiecto procedi fatetur una veritate in alia; seu

ex alia deducendo, quod ad discursum requiritur. Ergo Deus de actu fidei, quod dicitur primo-

dum XXj, et fuit in ordine supernaturali fide: rogatus an assensus questio obiecto na-

turali fide, ergo mysterio incarnationis, ponitur ab intra intellectus, utrum illius elicitivus mo-

tus intentionaliter ex duplici assensu, sive unico, quo assentiret Dei authoritati in se obiective

et de revelatione de mysterio incarnationis: itaque formet, aut formare ponitur super

dicentem; tamen, aut diabolus, saltem per dictam cognitionem, utantur: quod ego dico, 1o quia

in logo Xº qui dicit, ita q; Deus est verus in logo Xº qui se dicit, verbis incarnatus est & verbis incarnatus. Quo ergo logam, [illegible] nisi assensus [illegible] ex his praemissis deductus praedicatus formalis sit stricte assensus [illegible], contra quod fides [illegible] non [illegible] dicitur; nec semper ita elici debeat assensus fidei ex praemissis praedictis, contra quod fides [illegible] ponit; et [illegible] debeat [illegible] discursu.

Discursus alius dicitur formalis, virtualis alius: formalis est, in quo ex duplici saltem assensu praehabito [illegible] ad [illegible] eliciendum per [illegible] assensus [illegible] ab assensibus, & assensu [illegible] praemissarum: virtualis autem, in quo [illegible] ista multiplicitas talis assensuum, quorum alii sint ... [illegible], alii sint [illegible], in eodem indivisibili assensu [illegible] duplex, [illegible] ex assensus [illegible] eodem actu dicimus: Deus est visibilis quia homo, et omnis homo visibilis est. [illegible] sit unitas physica actus, [illegible] [illegible] discursus [illegible] discursus formalis, ita, omnis homo est visibilis: Deus est homo: ergo Deus est visibilis. In praesenti de discursu formali tantum agimus, [illegible] actum [illegible], nec [illegible] sit discursus formalis, [illegible] virtualis [illegible] stricte assensu formali fidei eliciendo.

Negant [illegible] in quibus sunt [illegible] anno [illegible] [illegible] 14 q. 1º [illegible], Juanes ex nostris [illegible] de [illegible] § 4º. Valencia de [illegible] q. 1º puncto 1º, [illegible] de [illegible], [illegible] alii, quos citat, & [illegible] 0 [illegible] puncto 8. Affirmant [illegible] antiquis [illegible] a [illegible] citatis, [illegible] 1º q. 9. 11 [illegible] [illegible] 39 § 2º Cardinalis [illegible] 1º [illegible] 1353 [illegible] 1551, [illegible] [illegible] nos [illegible], ut in discursu toti operis indicavimus.

[illegible] assensus [illegible] obiectum [illegible] elici [illegible] praedicatus [illegible] 1º. Assensus praestitus alicui [illegible] ex [illegible] motione praemissarum [illegible] quod assensus [illegible] assensus eliciendus [illegible] per discursum formalem: quod assensus praestitus alicui [illegible] a Deo ex [illegible] motione praemissarum [illegible] veritas authoritatis [illegible] talis [illegible] assensus [illegible] per discursum formalem. [illegible] ut [illegible] assensus [illegible] praemissarum, [illegible] ex motione [illegible] alicuius veritatis, cui assensus [illegible] formalis [illegible] ab assensibus praemissarum: quod talis assensus praestitus [illegible]

ex primo motiuo praeeminentiae quae venit ab intrinseco, et operatur per discursum naturalem. Secundo sit; quod potuit dari assensus constitutus obiecti revelati a Deo ex primo motiuo praeeminentiae proponentis veritatis authoritatis et revelationis Dei quod tale obiectum: Ut in hoc discursu quidquid Deus dicit, est verum; et est authoritas in dicendo infallibilis; Deus dicit Deum esse incarnatum etc: ergo verum est Deum incarnatum esse: quod potuit dari assensus, qui obiectum revelatum a Deo credit, et operatur per discursum naturalem: si assensus qui obiectum revelatum a Deo ex motiuo primo praeeminentiae proponentis authoritatis et revelationis Dei quod tale obiectum est assensus fidei supernaturalis, habetur inde elicitum ab intellectu principiis naturalibus fidei, authoritatis et revelationis Dei per discursum naturalem proportionatis, et per lumen supernaturale.

5 Probatur

[illegible] ad assensum constitutum motiuo naturali assentiendi rei revelatae a Deo, sicut ab assensu constituto de authoritate, [illegible] et revelatione Dei quod sit revelatum, ad assensum rei revelatae ut connexionis quidem inter authoritatem et revelationem Dei cum veritate rei revelatae, quod fit intellectus assentiens rei revelatae per discursum naturalem, quod potuit intellectus transire a assensu constituto motiuo naturali assentiendi rei revelatae a Deo, sicut ab assensu constituto de authoritate et revelatione, ad assensum rei revelatae, ut connexionis quidem inter authoritatem et revelationem Dei cum veritate rei revelatae: quod potuit intellectus fieri assentire rei revelatae per discursum naturalem. Maior [illegible] dialectico dubitari potest. Minor probatur quod potuit intellectus habere hoc tuum, ut dicitur ad diligentiam, et motione [illegible] ad duos principiis, scilicet [illegible] Deo propter summam ipsius authoritatem in dicendo necessario, et indefectibiliter verum; existentia Trinitatis [illegible] a Deo de existentia Trinitatis necessario et indubitate; sed transire potuit intellectus a assensu constituto motiuo naturali assentiendi rei revelatae a Deo, sicut ab assensu constituto de authoritate et revelatione de Trinitate, ad assensum rei revelatae, [illegible] Trinitatis, ut connexionis quidem inter authoritatem et revelationem Dei cum veritate rei revelatae: quod potuit [illegible] assentire firmiter rei revelatae a Deo per motiuum de authoritate et revelatione, et sic elicere assensum fidei de obiecto [illegible] tali revelato: quod est elicere assensum fidei de obiecto naturali revelato per discursum naturalem.

6 Probatur. Ad

[illegible] naturalis [illegible] supernaturalis illud ipse requirit, quod intellectus per Deum summum infallibilem, et sic tale [illegible] acceptatum, reciperet per assensum suum tanquam verum et dictum, seu revelatum a Deo, atque per discursum naturalem potuit intellectus moveri, et [illegible] a Deo summo acceptato ut infallibili ad assensum, ad acceptandum per eundem assensum tanquam verum et dictum seu revelatum a Deo:

Secundum autem assensum vere acceptantem dictum a deo propter dictum eius acceptum ut infallibile, qui vocatur proprie fides, neque assensus ille, qui sic dicitur, nisi sit talis de prae dispositione praeparata. Sed fiat illa cognitio et eius obiectum sufficiat ad fidem, neque per quae motiva credendi ita repraesentat, ut convincat, et ita credat, ut inducat omnino intellectum ad illud ad acceptandum assensum suo veritatem rei dictae; sed hoc melius praestat facilis, quae suadet intrinsece veritatem rei dictae, in praecognitione indicativa praedictorum ad assensum incarnationis sanat, summa dei authoritate dicentis incarnationem, quae non praecedit cognitione apprehensiva praecedat, quocunque sit, ut suadet, quia si cognitio apprehensiva motivi fidei credendi tres sufficit ad assensum, et ad fatendum sufficiet cognitio indicativa eius de motivo, et ita authoritatis, et revelationis. Caput [illegible] difficultatis in operibus satisfit.

Difficultas celebris in hac materia: quoniam ex praemissis illata fundatur non in praemissis repraesentantibus motiva, sed etiam in cognitione de bonitate illationis, sed cognitio de bonitate illationis est intellectus naturalis: quia, si non esset certior, quam cognitio ista naturalis evidens de bonitate illationis, eo neque esset certior ex cognitione illa, in qua fundatur, et sic fides supernaturalis dicitur certior quacunque cognitione naturali evidenti. Communiter dicitur sic a doctoribus, ut inducto, solvenda, explicanda ac: neque sit dicendum, ubi non dicitur discursus formalis in assensum fidei, sunt enim intellectus evidentis acceptatio dicta a deo propter veritatem dei cognitam ut infallibilem; acceptatio dicta a deo propter veritatem dei cognitam ut infallibilem, et sic illa acceptatio per connexionem cognitionis intellectus veritatis dei ut infallibilis cum veritate rei dictae a deo: quod sit ubi discursus formalis in assensum fidei; ubi non datur, semper assensus fidei fundatur in cognitione bonitatis illationis, et connexionis, quae datur inter veritatem dei infallibilem, et veritatem rei dictae a deo.

Atque ut ista difficultas explanetur, distinguendum est in nobis duplex cognitio de bonitate illationis; alia est cognitio de bona dispositione praemissarum formaliter in praemissis et in secunda ex abstrahendo a materia, sicut est cognitio de bona forma syllogistica tres formales dispositiones regulas, et per certas leges, abstrahendo a rei materia: quae forma solet dici recta, seu regularis dispositio terminorum in forma argumentationis: haec cognitio dicitur ista recta dispositione terminorum naturalis quae, est pertinens quod ad hunc leges; talis cognitio minime naturalis [illegible] discursu formali, materia accidit

mi intellectum dicitur, et examinetur recto silogistico discursu dispositio, et proprie argumentationis dialecticae; alias nulla theologia esset: unde colligitur, hanc cognitionem de bonitate illationis non esse naturalem, aut acquisitam, sed supernaturalem, quae per discursum supernaturalem elicitur. Alia est cognitio de bonitate illationis, quae habetur ex cognitione ipsa materiae, nempe de connexione praemissarum fidei, quatenus eadem sunt, cum ex praemissis fidei sit evidenti demonstratur connexionem suam cum veritate dictae conclusionis; sed consequentis dictae: huiusmodi autem cognitio de bonitate illationis, seu connexionis inter dicta, semper reperitur in omni intellectu, qui fide discurrit.

9 De hac cognitione de bonitate illationis, sive connexionis, in subiecto, illa naturalis est, quae elicitur ad fidem, nisi habeatur per discursum fidei, sive aliquo discursu fidei, supernaturali, quam admittunt adversarii: quia in utroque eadem militat ratio, ut videtur. Dico deinde cognitionem hanc de bonitate illationis, sive connexionis habendam esse per lumen supernaturale fidei, quia lumen principiorum, sive motivorum fidei: et ratio mihi est: quia sicut per lumen supernaturale cognoscitur terminus discursus fidei, ita per idem supernaturale lumen cognoscitur connexio discursus in quantum ex utraque veritate rei testificatae dictae, quae omnia aliud est, discursus mediante infallibili, quae admittenda necessario, et propter connexionem talem veritatis rei dictae. Et quia idem lumen, quo attingimus terminum infallibilem, quo attingimus connexionem terminorum cum veritate rei dictae. Hinc est, quod omnis evidentia, sive per fidem discursus, sive ex illo credit naturalis, est dicta a fortiori, nisi cognita auctoritate dei in loquendo, et infallibilitate dei testimonio, quae per cognitionem connexionis finalis inter discursum, et veritatem rei dictae testificatam, ut patet.

10 Ita accedente huic, talis cognitio de connexione, sive bonitate illationis praedicta includitur in ipsa cognitione auctoritatis dei indicendo, et terminis dictis: nam qui cognoscit discursum infallibilem, neque in cognoscendo, et attinet terminis discursus connexionem cum veritate rei dictae: unde etiam deducitur, quod ad idem lumen pertinet, cognoscere hanc connexionem, ad quod pertinet cognoscere discursum ut infallibilem: est enim discursus infallibilis, et infallibilitate quia in connexione cum veritate rei dictae, et connexione cum veritate rei dictae, quae est infallibilis, et certa, et ratio omnis, quod ad lumen supernaturale fidei pertinet, cognoscere discursum ut infallibilem propter summam auctoritatem dei illud proponentis: hoc certum etiam, et ratio deducitur, quod ad lumen supernaturale fidei pertinet cognoscere discursum ut connexum cum veritate rei dictae, et minime ad aliud lumen.

Difficultas 2ª ex eo sumitur, quia in si aliquod fiali 11

premiis dicant esse veri ac X, neque conditi unius propositionis illud magis sequa-
ntur, quam ... magis certis, ac de authoritatem dicendo, et ad de tempo et exitum eius
firmitatis, quam levaite tinitis revellare, cum per X fiali avenerint: etiam ... sup... an-
cm, fides ut ... per diuersum fialis et Xtis premiis non habuit certitudinis summa
magis ... certitudinis habitum assensum, praeminens. Rº in lis, quod ... vocari
dicitur diuersum fialis adhaerentis ... sumptum ... eodem deo, auctoritate ... adeo
... eius temporis: ... dicitur, ... vide diuersas fialis, magis adhaereat ... de
tempo, ... quod credit, ... reijciens, quam credit per ... tempus: non una ... authorita-
te accepta ... vocationis illius.

Rº 2º: multis enim inveniuntur, quae int... aut ... Christianis 12
eo ... quod vesanti et ... sub monstra fialis, et quod verum et contra materialis) sed
aliqui aut, maioris adhaesionis intellectualis praeualet: ... aliud loquendo, assensus,
ad ... authoritatis in eodem modo maius in ... adhaesionis intellectualis, quae ...
... assensus, ... revelationi, ... revellare: ... ipsi eius-
dem in ... veritatis in ... et lumen supernale, ... intellect... et ... evidentias
assensus, immo illud perficit, et elevat, ut supra memini dixisse. 3º Rº, ad ... con-
certitudine in ... a ... supernaturalis, ut supra ...
... lumen supernale cognoscit quali certitudine ... quali certi-
tudine adhaesionem ... voluntatis: ... a ... supernali voluntatis
effectus ... cognoscit, quali firmiter cognoscit ... motiuis voluntatis
inclinantis ... ad ... assentiendum; ... Dei, ... fidei ...
... materialis, ... fialis; ... motiua credendi.

Difficultas 3ª 13

in eo stat, quod ... fialis Xis non attingat ... praemissus, aut
fides per modum Xis et ... revellantis, ... diuersum fialis ... non attinget ... au-
thoritatis, et temporis ... credibilis. Ex quo arguit 1º: talis assensus ... revelantis, ha-
bitus ... diuersum fialis non attingit immediate, ... authoritatis ... attingit ...
... revelari ... in ... non ... assensus ... non attin-
git ... credenti ... in infallibilitate ... arguit, quod si talis assensus attin-
git ... in ... attingit illud ... attingat non attinget illud ... aliud:

sg avem, ille vicem fi: q fi act, nt, a attingit [illegible] audit [illegible] in c [illegible] [illegible]
aliud.

14 Rº [illegible] ille, q ... assensus Xij n est immediatus fiat c obiectum scientia, ac inde assensus fi per modum Xij c obiectum credibile n attingit fi, immate [illegible] auctoritatis, et revelationis; infabilis alicuius, et [illegible] ex precognitione [illegible] illorum obiectorum intencionalit moventium ad assensum Xij: tunc enim vere, et [illegible] credit deo, et propter dictis auctoritatis, tantum q̄ gustat assensus eo, a deo dictum, q̄ [illegible] nihil aliud signat, quam qualitas intencionalis [illegible] motiva, per quam unum obiectum precognitum c causa cognitionis [illegible] ad aliud obiectum ratione [illegible] illo: unde [illegible] fi inter, adducendo assensum unius obiecti ex assensu qualito alterius obiecti precognito per [illegible] veritatis [illegible] veritate alterius.

Ad [illegible] anti, [illegible]

15 [illegible] quo ad [illegible], [illegible]: q attingit veritatem obiecti revelati in se ipsa, ut in obiecto immediato tenetur assensus; dico [illegible]; in se ipsa ut in obiecto motivo int, ad assensum, nego [illegible]. [illegible] distinctio ex [illegible] in hoc tractatu dictum: quoad [illegible] etiam [illegible] c [illegible]: [illegible] attingit veritatem obiecti revelati in [illegible] dei in [illegible], tanquam in obiecto immediato [illegible] a [illegible] [illegible]; tanquam in obiecto immediato motivo, et [illegible] int, ad assensum, nego [illegible]: [illegible] ille act, fi assensu, [illegible] quantum fert ad obiectum materiale credibile, n [illegible] attingit tanquam obiectum immediate [illegible] assensus, [illegible] infallibilitatem dictum [illegible] ex [illegible] motione, et [illegible]; et propter illum assensum veritatem [illegible] a deo, et ad hanc immediate per [illegible] tantum.

16 Ad [illegible] q [illegible] [illegible] motivo, per quam obiectum credibile apparet, et proponit intui verum, et per quam movet int, ad assenciendum illi per assensum Xij. in quo etiam [illegible] falsum, [illegible] etiam de quocumque assensu Xij, q̄ hic attingat veritatem [illegible]: q̄ multo magis falsum [illegible] in assensu fi per modum Xij c [illegible] [illegible] Trinitatis [illegible], [illegible] verum sit, [illegible] in se [illegible] motivo per quam apparet credibile, et proponit intui ut verum, c [illegible] acceptandum, per assensum fi; [illegible] motivo, per quam apparet intui illi, veritas [illegible] per quam movet int, ad assentiendum Trinitati per assensum fi [illegible] tantum [illegible], q̄ [illegible] infallitas, quam [illegible] ex auctoritate [illegible], [illegible] dei [illegible] summa veritas [illegible].

4ª difficultas

[illegible] theologicis, apud eos, qui existimant eas essentialiter differre: et etiam eo, quod elicitur a habitu fidei, et ut elicitur a habitu theologie, differunt essentialiter. Ergo existimant per se prima essentialiter differentia. Videtur: si namque, quoties assensus theologicus elicitur per formalem discursum, semper eligitur aliquid ut assensus fidei, elicitur per formalem discursum aliquando non differunt essentialiter.

Respondeo dicendum 18
esse omnia, que afferunt in difficultate; nullatenus esse eorum ultimum, quod ponunt optime differre essentialiter assensum theologicum, et assensum fidei; habere tamen aliquod predicatum utriusque assensui commune: sic predicatum hoc, posse elici a habitu per discursum formalem: etiam hic, ergo possunt dari essentialis differentia cum convenientia in aliquo predicato; sic in hoc: posse elicere assensus, a scilicet discursu formali. Non ergo essentialis differentia inter assensum fidei, et assensum theologicum in eo, quod ille ex conceptu suo essentialiter immediate innititur authoritati, et revelationi Dei; assensus vero theologicus immediate innititur veritati uni, scilicet duplici revelatae a Deo; non autem [illegible] revelationi. Ecce discursus theologicus innitens uni veritati revelatae a Deo, et alteri non revelatae, sed naturaliter evidenti: Christus est homo; omnis homo est risibilis: ergo Christus est risibilis. Ecce alius discursus theologicus innitens duplici veritati revelatae: Mater Christi fuit semper Virgo; Maria fuit Mater Christi: ergo Maria fuit semper Virgo. Ecce discursus fidei innitens immediate, et per se authoritati, et revelationi Dei: quod [illegible] dicit [illegible] eius authoritati, [illegible] dicendo [illegible], Deus dicit [illegible] esse hominem, et Maria Christi semper fuisse virginem: ergo Christus est homo, et mater Christi semper fuit virgo.

Si dicas, ars dependente assensus fidei per discursum formalem non esse liberum, et esse 19
necessario eum, et esse naturalem, quoniam premissis positis per se minus necessitatur intellectus ad assentiendum per se formaliter a Deo [illegible], ibi continuo respondeo: intellectum quoque assentientem per premissas formalem authoritati, et revelationi Dei sub cognitione de [illegible], quod connexione cum veritate obiecti revelati assentitur necessario per assensum [illegible] obiecto revelato, et non libere.

Difficultati huic in aliis 20
materiis saepe a nobis inculcatae, et solutae, respondeo, immediate etiam esse liberum assensum
[illegible] per discursum formalem obiecto revelato; quia per id, quod imperium liberum voluntatis,
quo intellectus assentit liberum premissis minori per ponenti existentiam Dei revelantis, assen-
tit etiam intellectus libere continuo obiecto, ut veritati obiecti revelati: cum quo necessitas assensus
et obiecti revelati per discursum formalem oritur a libera voluntatis affectione, sive imperio
pie affectionis, quo voluntas imperat assensum intellectus, et existentiam Dei revelantis

obiectum propositi; inde est, quod non admittatur in nostris libertatis, et meritis assensus fidei absolute per discursus formalis conveniri obiecto, in veritati sensu revellatori doctrine actui imperanti, et imperato; actui interno, et externo generaliter indicat; lt ab aliquibus non immatae, s imari, et in alio dicat libere assent, ; quod ad propositum quidem ad nos spectat. Consequenter quibus, de quesitis respondet.

21 Quesitum 1°. An discursus formalis fidei sit silogismus, an enthimema? R°. ponitur esse utrumque; quod utroque modo ponit absolute praestari assensus obiecto revellato propter testimonium, et authoritatis Dei; quod de silogismo in nota ex supradictis, de enthimathe autem probatur: quia ad assensus fidei nihil aliud requirit, quam quod revocetur assentiatur propter authoritatis, et testimonio Dei rei dictas a Deo; sive quod assentiatur rei dictas a Deo, quia dictas a Deo per infallibile suum testimonium sumpta in formali testimonio perfectione, et veritatis in logo: R: atque ponitur assentiri testimoniis, quia antecedenter assensu cognovit, Deum suo infallibili testimonio dicere testimonium: quod ponitur per enthimema formale discursus formalis, et credere testimonium. quem ignorabit, esse enthimema, hunc propositus intencionale et vere discursivus; Deus, testimonio suo infallibili dicit, se esse testimonius, et unus; quod est trin, et unus.

22 Quesitum 2°. in quo differat discursus immatae fidei, a discursu immato. R°. in eo differre, quod immatae, apparet in premissis authoritas Dei, et testimonius: quia illi, hoc immatae existit; et causatur intencionaliter ab obiecto formali motivo fidei in premissis allato: qualiter se habent silogi a nobis supra propositi, a quibus, in mari afferit authoritas infallibilis in dicendo; in mini dictis, seu testimonia Dei de obiecto aliquo, et in hoc obiectus ipsius, cui assentirent, immatae propter Dei authoritatem, et revellationis: ut in hoc silogo: omnis res dicta a Deo propter ei, infallibilis authoritas in dicendo vera est; sed existentia in carnonis ut dicitur est res dicta a Deo: quod existencia in carnonis ut dicitur vera discursus, immatae fidei ille dicit, est, qui non afferit in premissis authoritatem Dei, et revellationis, sed alias veritates obiectas a Deo dictas, et revellatas, ex quibus, deducit sua veritas, qualiter sit de fide; non tamen assentit illi sint, immatae propter Dei authoritatem et revellationis in premissis allatas; sed immate: ut in hoc silogo: omnis homo habet animam immortalem; sed X, Dominus, est homo: quod X, Dominus, habet animam immortalem. Ut uides; hic ipse discursus silogismus non habet immatae propter Dei authoritatem, et revellationis; sicut habet hoc illa li silogismus: in 1°. discursus, immatae fidei Deus, est Deus maturis: quod non deducit propter testimoniis revellantis, sed propter obiecta revellata a li vernice.

Ex quo 3°: An naturaliter verum sit, ad hoc ab aliquo videtur ueniri 23
cum D. Cardinali de Lugo, et D. Arriaga dicentibus fidelis furiari in illis prius insufficienti
quorum ex communi 3° et dici dicendi: ex quo deducunt, quod animus sine quo per dissensum
fidelis habitus: extremitatis huius, Xpus incarnatus et verus, non identicatur in premissis
cum aliquo 3°, cum non identificatur, nec cum Dei authoritate, neque cum revelatione. 2°, non nisi
idem naturaliter verum, tum alogicis ignorantia fierent plures legitimae argumentationes, dissensus
fidelis, quae non mittunt illis prius: ut quod a communi natura et dum necessariam ad effectum exiuit sol in nostro
hemisphaerio: quod exiuit lux in nostro hemisphaerio: a viva ad verum: ut quod nullus homo
iniquus a multis equus est homo: et non ex ratione, si est creatura producit a Deo: quod si non producitur
a Deo non est creatura: et non dicimus, in quo valet a fidelitate dictam veritatem
ratione veritas dictatus alterius: ut quod Deus misit Ioannem; non misit Deus Ioannem.
In quo, omnis dat fidelis dissensus, a quo identitas extremitatis cum 3°, et a quo carencia identitatis
cum 3°, quominus in Xpo deducatur identitas, aut distinctio extremitatis inter se.

24 Ad hoc respondeo, per dissensum fidelis fit, in quo Xpus innititur identitati extremitatis cum uno 3°, et deducatur identitas extremitatis inter se: ut quod omnis res revelata a Deo est vera, cum omnis authoritas indicitur vera;
sed incarnatio est res revelata a Deo: quod incarnatio vera est, cum omnis Dei authoritas indicitur vera;
in qua, Xpus apparet identitas extremitatis habet incarnatio, vera, quae in premissis
identificatur fierent cum medio, scilicet, omnis res revelata a Deo, sicut authoritas indicat:
premissis autem ita dispositis, ut afferant obiectum fidelis ad assentiendum incarnationi, modo
sufficienti ad movendum intellectum ut propter illud assentiat in Xpo obiecto revelato.

25 Quaeritur 4°: an in
apposito proximi silogismo concludenti ex ui formae aliquid derogetur assensui Xpi, quominus sit fidei
supernaturalis, quatenus intellectus innititur identitati extremitatis cum 3° ad assentiendum identitati extremitatis inter se. Respondeo nihil derogari: 1°, quia concludenti silogismus ex ui formae, non est, quod forma, seu dispositio silogismi moveat ut quod intellectus ad assensum Xpi, sed quod moveat ut quo: quatenus talis
forma est quaedam artificiosa per obiectorum formis cum singulis, non quia ipsa forma, sed quia
ita disposita ad obiectum movendum, id est, quia obiectum ens se movet ipsum per
se obiectum, cui veritas cognoscitur intellectus, nexu cum veritate obiecti, ac per hoc assentit. Cui
modo, et ignis: quia sub hac, sub illa forma silogistica idem obiectum proponatur, equaliter movet
intellectum, ad assentiendum assensu fidei dicti a Deo, quod praecognouit, Deus non mentiens

rerum illarum dixisse.

26 Nec derogat argumentum factum, quod unitas identitati extremitatum ex medio, quod medium confert scientiae motiuum formale credendi, scilicet authoritas Dei infallibiliter dicentis, itaque credentis infallibiliter vera omnia dicta Dei, ut confert in maiori syllogismi; et extremitatum alterius est Dei reuelationis, ut confert in minori: in quo utroque obiectum reperitur internum veritas incarnationis; sicut enim omne reuelatum a Deo per summam veritatem Dei reuelantis acceptatur ut verum absolute in maiori, ita incarnatio, cui in minori applicatur Dei reuelatio per eandem summam Dei reuelantis veritatem, acceptatur ut vera absolute in conclusione: ergo ingeniu a intus, et mouens ad unionem extremitatum, quae fit in conclusione per identitatem extremitatum cum Deo, nihil est aliud, quam mouens ad unionem incarnationis cum veritate ex eo quod incarnatio et veritas identificantur per medium scilicet omne reuelatum a Deo summe verum in corpore, quod confert motiuis generale credendi formaliter attactum, et mouens internum simul cum reuelatione de attacta in minori, ad adueniendum veritati incarnationis. Et quidem si quis pacato animo inspiciat ex hoc maxime nostrae ad celebratam doctrinam: neque quod incarnatio cum identitate cum medio nihil est aliud, quam quod incarnatio sit reuelata a Deo: quia si credit incarnationem in conclusione per quamdam identitatem, credit quod sit reuelata a Deo, scilicet per Dei reuelationem. Deinde id quod veritas identificatur cum omni re dicta a Deo, nempe quod omne dictum a Deo ita sit sicut a dicto denunciatur, nihil est aliud, quam quod dictum proueniat a summa Dei veritate in dicendo: quia veritas ipsa extrinseca identificans veritatem obiectorum cum omni re dicta a Deo: quia si per talem identitatem assentit internum veritati incarnationis, utique assentit per motiuum formale credendi Deo.

Supponendum: an habitus fidei concurrat

27 in syllogismo ex terminis formalibus componentibus, quia fides concurrat etiam ad conclusiones formaliter componentes dogmatales fidei (ut dicitur apud Thomisticos) recentiores, quod habitus principiorum distinguitur ab habitu conclusionum; et in re nostra, habitus theologicus distinguitur ab habitu fidei, non alia de causa, nisi quia fides est habitus principiorum, theologia vero est habitus conclusionum, quatenus habitus fidei subministrat principia, quibus habitus theologicus per discursum disponit conclusiones suas, et ad Dei cognitionem dirigit.

28 Dico, unus, et eundem simplicissimus habitus fidei ad omnes illos actus, tam praemissarum, quam conclusionis in syllogismis fidei concurrere. Cuius ratio est, quia idem habitus, obiectum formale cuius extenditur ad omnes actus tam praemissarum quam conclusionis; nempe veritas Dei summe, nempe scilicet illi, infallibiliter ab authoritate Dei loquentis: quod eo quod obiectum formale omnium omnino actuum, et conclusionis fit unum, et idem et maxime, nec ad conclusionem eliciendam habitus ab habitu principiorum: quod ceruit in habitibus

voluntati: neque ad amandum proximum propter Deum non requirit distinctum habitum a eo, quo amat Deum propter seipsum, quia uterque actus obiectum formale i unum, et idem. In habitu theologicis vero aliter accidit: neque hic non habet obiectum formale motivum unum, et idem ad omnes suos actus, et ex eis, i diversa pro-sus, qualia sunt diversa mysteria fidei, ex quibus, per discursum, varias que conclusiones, elicit vero innumeras; quod etiam accidit in aliis scientiis naturalibus, de quibus agunt, et disputant philosophi. Caput tertium neque non tempore polis, i nam, sit discursus formalis per assensum fidei, nec sufficiat virtualis.

Ut premissum, discursus virtualis fi ille dicit, in quo unicus indivisibilis ve actus per diversas sui formalitates equivalet pluribus, ut distinctis actibus, quarum formalitatum una sit tamquam 29
nostra quasi in genere causae motivae intencionalis, et terminetur ad obiectum formale motivum fi; et altera sit tamquam nostra conclusio, et terminetur ad obiectum materiale fi, ita quod huic propter illud assentiatur intellectus. hunc discursum virtualem in assensibus fidei intervenire frequen-tissime absque discursu formali, docent communiter Theologi post D. Thomam apud Aldis de 138 D. c. 100 c. 1°. quia frequentissime fideles propositam illis authoritate Dei revelantis trinitatem credunt indi-viduum, simul, et coniuncti utrumque obiectum, materiale scilicet, et formale, cum dependentia formali uni, ab alio... ut assenciendo materiali propter formale, hoc pacto: credo trinitatem, quia Deus, qui est summe verax, eam revelavit; sed hic assensus equivalet pluribus distinctis assensibus, quorum alius credat summam Dei veritatem, in loquendo, alius existentiam revelationis, et alius, a illis dependens credat existentiam incarnationis: ergo est discursus virtualis, sive equivalens formali.

2°. quia discursus virtualis formali equi- 30
valens, complectitur simplici assensum multiplicem assensum, ex quo discursus formalis conficitur; sed huius-modi i assensus simplex, quo simul, et indistincte creditur obiectum revelatum propter summam veritatem, et revelationem Dei: complectitur quoque tres assensus sicut unum authoritatis Dei, tertium assensum revelationis tamquam premissa; et assensum obiecti revelati tamquam conclusionis ex illis deducte: ergo assensus simplex sit complex eiusmodi est discursus virtualis. 3°. quia ad assensum formalem fidei per se requiritur, quod intellectus assentiat obiecto revelato propter authoritatem, et revelationem Dei; sed quia unico assensu attingit obiectum formale, et materiale fidei, assentit vere, et proprie obiecto revelato propter authoritatem, et revelationem Dei: ergo vere, et proprie elicit assensum formalem fidei: atque ille unicus assensus equivalet pluribus, quorum unus, habeat propter alium; quia ille unicus assensus est discursus virtualis: quod ad assensum formalem fidei

n requirit discursus formalis, sed sufficit virtualis.

31 Hinc etiam apud me scotistis doctrinam suffragantibus [illegible] qui docentis cum Doctore Comm. hinc dicimus, in se non convenientem discursum virtualem; sed non naturaliter formalis. Audiam, [illegible] fuerunt [illegible]. In illo priori, in quo intelligitur per a ngtra intellectiva ante actus decernendi, debent intelligi existentes omnes cause tam physice, quam intencionalis: et cause physice per existenciam physicam, intencionalis per intencionalem; et debent in illo priori intelligi existentes, specierum impressa, habitus, authoritas Dei, et Dei rebellio; ita quod in illo priori debeat intelligi aliqua cognicio, que sit existencio intencionalis de authoritate et rebellione, que sunt causa motiva intencionalis producentes actum assensus fidei et mysterium revelatum. Haec omnia [illegible] quod consumi [illegible] modo a[illegible] ad [illegible]; in posito solo discursu virtuali, nulla potuit in illo priori intelligi cognicio: quia posito solo discursu virtuali non possunt authoritas Dei, et rebellio movere, impellere et [illegible] ad eliciendum assensum de mysterio revelato.

Hoc minus probo: nullus actus [illegible] talis est respectu omnium causarum exis-
32 tencium in illo priori, [illegible] potuit in illo priori intelligi; sed cognicio, utique est in-
tencionalis existencia authoritatis et rebellionis, [illegible] debet intelligi in illo
priori in actu, [illegible] respectu omnium causarum existencium in illo priori: quia posito solo discursu vir-
tuali, nulla potuit in illo priori intelligi cognicio. Probo minorem, quod omnes cause existentes
in illo priori producunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quod appellatur discursus
virtualis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actualis existencie: [illegible]
formalitas, identitatem [illegible] realiter [illegible] [illegible] existens in illo priori.
[illegible] [illegible] [illegible] causis [illegible] producitur [illegible] omnes suas
causas existentes [illegible] [illegible] existencia intencionalis [illegible]
[illegible] causis [illegible] accipit existenciam existentem, antequam exis-
tentis de 1° ad ultimum, posito solo discursu virtuali nulla potuit in illo priori
intelligi cognicio, et consequenter neque potuit tunc existere intencionaliter authoritas et re-
bellio [illegible] movens [illegible]

33 Hic argui [illegible], omnes et quecumque discursus vir-
tualis [illegible] [illegible] [illegible], unde [illegible],
[illegible] a [illegible], arguens nulla alia solutione dicens apud me est, que

obiecti positionis ad se an non. faciunt quod actum siquidem in primo actu agens existen-
tia obiecti causarum motivarum, et intencionalium moventium ad assensum, quod dicitur
cum vitali et concurrit dominus, si dixerim; illa cognitionis, qua requirit, et intelligit
in illo primo, conformis existencia intencionalis causarum motivarum, auctoritas, scilicet et
revelationis, quae apprehensiva, et non requiri iudicativam: haec apprehensiva
cognitionis sine sufficienti ratione iudicii, scilicet assensus, obiecto revelato per se
auctoritatis et revelationis, dicitur quod est sufficiens existencia intencionalis ipsius motivi quod
substracto manente, in actu primo assentiendi proxime expeditus, quaeque requirit, ut intentio-
nalis moveat, concurrentibus aliis concausis: quod substracta potest elici assensus fidei, quod concurri-
tur vitali complectura in unica solum actu finalis suppositione, quaeque alterata com-
ponatur per alias, quae tamen in apprehendendo, antecedens assensus dat per obiecti motivi,
vel per obiecti determinationis, sive materialis credendi per auctoritatis et revelationis suffi-
cienter proponitur existentes, quaeque requirit, ut causam intentionalis assensus fidei in motivo reve-
lato, et per se ponit, utrumque ad eos ipsorum auctoritas indicendo.

Hinc infero ad argumentum dicendum. 34
Non: Supposito, vel dicitur cum vitali nullo potest in illo primo intelligi cognitio, iudicativa
enim non; cognitio apprehensiva negatur non. Ad huius probationem dicendum nam; si cog-
nitio iudicativa est actus primus, ipsa causarum existentiam in illo primo, dicendum; cog-
nitio apprehensiva est actus primus, ipsa causarum existentiam in illo primo negatur; imo
propria cognitio apprehensiva constituit actus primus proximus intentionalis ad assentiendum assensu fidei; sive
ad actus quo cognitionis iudicativae, qua assentit individualiter in obiecto materiali formali:
ex auctoritate primo apprehensionis est utraque concurrit, cognitionis iudicativa, sive assensus fidei, in quo
includitur duplex formalitas, altera est formale obiecti, quae est ratione natura prior, altera est obiecti
materiali, quae est ratione natura posterior, quae tamen inter duas illas formalitates dicitur aliquid attingit
per modum causae, aliquid per modum effectus; sive aliquid attingit ut tantum ad obiectum formale motivum,
aliquid ut tantum ad obiectum materiale quam partibus.

Admissa per se dico id totum verum esse loquendo de co- 35
nnexi motivi existentibus in illo primo per existentiam intentionalem, qui sit apprehensio illarum
sive iudicativa; non etiam de existentibus per existentiam intentionalem, quae sit iudicium, et assensus,
immo hunc confirmant dicta tota, quia talis sic causae motiva, quae existentia in apprehensione,
quam formalitas ulla identatur cum eiusmodi assensu quo iuxta dictum, vitalis, separatur

existens in illo genere, et quo modo in casu actu assensus, qui dicitur virtualis, sive aliquando formalis plures correspondentes diversis materialiter assensibus, quarum una sit negatio prior alia; quarum una fit ad causas motiva, libera ad obiectum formale; alia ad obiectum materiale fidei. Q. 2.a an ad assensum fidei necessarius sit pius affectus voluntatis et qualis; ubi caput 1.um de cognitione requisita ad affectum pium voluntatis praemittenda an nulla.

36 Saepe in hoc tractatu insinuavimus, ad assensum fidei praecedere ex parte voluntatis affectum quendam, qui vocatur pius credulitatis affectus, quo voluntas afficitur erga honestatem assensus fidei, scilicet erga honestatem repertam in hoc, quod credatur Deo, illius authoritati et revelationi iudicium submittatur: quo affectu instructa voluntas imperat honestum assensum intellectualem fidei: honestum, inquam, et moraliter honestum, eo nimirum quod recte conforme est assentire dictis Dei infallibili authoritati et revelationi eiusdem firmatis: de necessitate et qualitate huius affectus voluntatis pii ad actum fidei nobis est procedendum. Quia vero ad quemlibet affectum voluntatis necessario praerequiritur cognitio obiecti, erga quod afficitur voluntas, et hic per affectum fidei feratur, et afficiatur circa honestatem obiecti assensus fidei, praerequiritur necessario ad talem affectum cognitio praevia honestatis obiecti assensus fidei, quam voluntas illa amplectatur, et velit, imperetque assensum fidei. De natura cognitionis praeviae ad affectum pium voluntatis aliqua nobis sunt praemittenda.

Q. 1.o quaeritur an talis cognitio

37 necessario debeat esse iudicium, vel sufficiat apprehensio proponens bonitatem et honestatem obiecti assentiendi et credendi Deo aliquid dicenti? Necessario esse iudicium, et non sufficere apprehensionem docuerunt Gabriel, Medina, et alii apud Aldam. Sufficere apprehensionem, quod nobis est certum, citato Alda de 1581°: ratio ex libris de anima mihi efficax est: quia sola apprehensio bonitatis, et malitiae in obiecto, aut difficultatis in actu, sufficit, ut voluntas possit amare et non amare, amare vel odire efficaciter obiectum; atqui amor efficax procedens a voluntate potente amare vel odire obiectum, liber est: ergo sola apprehensio bonitatis, et malitiae in obiecto, aut difficultatis in actu sufficit ad amorem efficacem, et liberum obiecti: ergo sola apprehensio bonitatis, et honestatis obiecti assensus fidei, aut malitiae, et difficultatis illius, sufficiens est ad amorem efficacem et liberum illius. Dicitur maior: quia sola praedicta apprehensio potest sufficienter proponere

obi tanquam conveniens, et bonum naturali, aut tanquam disconveniens in modum edifficili appetitu sensitivo, nec aliquid aliud ex parte cognitionis sic requiritur ad amorem efficacem, et liberum videtur desiderari quam solo iudicio apprehensio sufficiens est theologico. 38

etiam concedi oportet quod ille affectus pius, et supernalis voluntatis, quo haec afficitur, et fertur erga honestatem obiecti alicuius fidei, fieri potest, et fit ex illustratione gratiae auxiliantis, et praevenientis; si haec illustratio plerumque est sola apprehensio supernalis infusa nobis, sine nobis liberis concurrentibus, ut ex concilio Arausicano docuimus, in materia de auxiliis, neque actus iudicii dicimus sibi est ... indiget plerumque imperio libero voluntatis, proinde quae non fit in nobis sine nobis libere concurrentibus: quod ex sola apprehensione supernali proponente honestatem obiecti alicuius fidei ... potest voluntas moveri ad amandum, et imperandum efficaciter actum fidei ... quae solent, et possunt obiici parvi momenti sunt, et ex dictis a nobis in materia de auxiliis de ... facile solvuntur

Quaeres 3°: an talis cognitio praecedens affectum fidei sit entitative supernalis? affirmat Rᵒ ... tractatu ... 4°, quem citat, et sequitur ... loco relatus ... Ratio theologica: quod id, quod praecise fit ... ordinatur, et necessarium est ad finis supernalis assecutionem, et ad medium executionem ad talem finem, excedit ... debitum exigentiam, facultatem, et sufficientiam naturae, et ad ... theologice, et entitative supernalis pertinet, ut apud ... materia de auxiliis, quod ... firmum ... ut ex doctrina ... et Pelagianorum colligitur; nullum actum, nec fidei, ... nec charitatis ... entitative supernalitatem; atque cognitio praecedens affectum pium, et supernalis fidei ... ordinatur, et necessaria est ad finis supernalis assecutionem, et ad executionem ... cum sine fide impossibile sit placere Deo: quod talis cognitio entitative supernalis ... est, et inter auxilia theologica ... numeranda.

Illustre est in hanc ... epistolis Pelagianorum ... exponens verba illa ... 1 Corinthiorum ... non sumus ... cogitare aliquid ... quasi ex nobis ... cogitare, quod credere ... nemo credit ... credendum: et hoc ... Apostolo, non sicut ex nobis, sed ex Deo ... de bono perseverantiae ... et 8° ... Deus dare ... humano cogitationes ... quas habeat fides: in quibus verbis agitur de praeviis ... cognitionibus, quibus voluntas inducitur ad volendum credere ... ad imperandum assensum fidei, et illas docet, non sicut ex nobis ... ex ... naturae, sed ex Deo 40

et q.a dei. hoc q. ex hat ex alio caelesti apud Aug. ... quo; ... ut ad
inicium fi[dei] pertinent ex nostris, sed ex naturalibus arbitrijs ... ad ...
... canone 5. ... dixisse toto ... de gratia ...
semper ... ipsum igitur inicium fidei ex quo nisi ex deo?

quaeritur ... a quo habitu

41 in nobis eliciatur cognicio ista supernalis procedens assensum fidei ...
... videndus apud ... citata de ... dicta ... in ...
... habitus elicitivos, seu productivos auxilium, et illustrationes supernales ad actus virtutum de libertate ... ; quod si ... in anima habitus supernalis fidei ab illo eliciatur cognicio ista supernalis procedens assensum fidei; quod si non existat habitus fidei in anima, ... quod nec ullus alius habitus ... , ... Cardinalis ... quae ...
... actus supernales virtutum moralium, eliciuntur a ... , hoc est, a ...
... applicata, ... effectibus ... habitus supernalis creati.

1.a pars ...

42 ... cognicio honestatis assensus supernalis fidei ... assensum ... dei authoritatis,
qua ... , est, ... aliquid dicenti fidem ... assensus, ... , ... cognoscere
hoc, ... pertinet ad habitum fidei, ad quem ... pertinent assensus, ... fidei; ...
assensus, ... fidei: ... cognicio honestatis ... assensus, ... fidei pertinet ad habitum fidei: ...
ab illo ... elicitur cognicio supernalis ... honestatis. ... ex ... dictis
... habitus, inclinans ad ... deo aliquid dicenti, inclinatur ... ad assenciendum motibus, seu veritatis ... , ... authoritati ... quae ... dicentissimus
... Alias ... cognicio honestatis assensus fidei ... assensus ...
... , ... deo dicenti fidem ... , ...
... debitum, ... assensus, fidei ... dignitate, ... authoritate ...
in ... dictis ... , ... in dicendo, quod deo dicenti fides adhibeatur; ... bonitas, et honestas ... assensus, fidei: ... cognicio
bonitatis, et honestatis ... assensus fidei ... dei veritatis: ... ad habitum inclinantem
ad assenciendum ... veritati dei, pertinet ... haec cognicio ... honestati
assensus fidei.

2.a pars ... : quod ... cognicio ista sit supernalis ...

43 ... supernales ... naturales ... , ... ad illa, ... , ... quod habitualis

priuz supernali supponatt supponat existens in aio, neque, nec prudencia infusa,
ut hec presupponat fidem, tanquam omnino habitum necessitati, et peculiariter circa deum
obsequium supplens defectum causa suo proporcionatum: que ab illa specialiter aplicato homi,
non ad exigenciam sue causa, sed ad voluntatis suo imperio producta, et elicit similiter
intra talis cognicio supernalis.

Ex his mani soluta questiuncula alia; sit an cum 43
cognicione supernali producta elicita ante infusionem gratie habitualis infundatur habitus supernalis
fidei, et ut desque quod incognitum sit: quidem etiam, quoque illustris Ricardus 128 dicens supernalis
si homo, nec habitus fidei, nec spei, nec virtutis moralis infundantur aie ante infusionem gratie
habitualis iustificantis, cum etiam sit ante illa eliciant plures actus supernales harum virtutum;
in quibus hi actus per quos extrinsecus afficiuntur. Caput diuinis primis, affectus voluntatis imperans na-
turis ad assensum fidei.

Itaque fuit scholasticus cum diuo Thoma hic 2a 2ae q. ad 1um. notandus est, hunc primum 44
voluntatis affectum, quod dicitur credulitatis, vero esse illum, quo voluntas imperat intellectui, ad ma-
turum credendum misterium, adcredendum sibi proponit, motiuaque ad assensum illi prestandum sufi-
ciencia, et euidencia videntur; hic enim affectus, valde minor, et maius, et quod aliis sequentibus;
sed tamen est illius, quo voluntas modo in docto credendo, et propositis motiuis credendi, efficere
imperat intellectui, ut de facto credat, seu misterio, et docto proposito assensum prestet propter
motiua. Ab hoc vero imperio voluntatis, quod in primis fidei, agimus, illiusque necessitas ad assen-
sum fidei ex scriptura stabiliunt omnes doctores, qui assensum fidei affectat actus obediencie: ait enim
diuus Paulus ad Romanos 10 non omnes obediunt euangelio, et cap. 1o accepimus, ut ad obe-
diendum fidei; sed obediencia est actus voluntatis liber, et meritorius imperans executionem
rei et precepti qua afficit actus; seu assensum voluntatis proprium, imperantis executionem
assensum, misterium reuelatum. Idipsum colligitur ex versu 16 cap. Marci ultimo predicate
euangelium omni creature; qui crediderit, et baptizatus fuerit, saluus erit, qui vero non
crediderit condemnabitur: quo manifeste arguunt, ad assensum fidei, sicut credendi actio
requiri liberum, et meritum actum liberum voluntatis: quocirca neque fides, auis, et premium
inuenit, neque incredulitas ut imperium, et pena, nisi ut actus voluntatis, et moralis, sibi li-
bere exercitum.

46 Ex his maxime animi finis verba huius indiceris Franciscano l. c. 8 perspicua ista verba habent: initium fidei scilicet incipiens dubitantis affectus, ergo nobis inneget inspirationem sanctam, sancti corrigens voluntatem nostram ab infidelitate ad fidem. hoc igitur exequitur divinus scriptor ubi ait: fides ex auditu, deinde sequentibus libere movent in ullis, credendo veritati, quae a Deo revelata est, inquit, exprimere docemus ad assensum prestandum minime sufficere lectam ideo quae motus affectus, ideoque pius voluntatis.

47 Ras apparuit huius, xij cap., quae superius insinuavimus, scilicet quod intellectus non cogitur ad assensum prestandum veritati obscure proponitur, si veritas minime evidenter apparet authoritas, et revelatio Dei obscure proponitur: tum etiam obiectum aliquid revelatum obscure nobis proponitur: neque enim nota nobis est evidentia existentia revelationis, seu veritatis in ipso mysterio. Dum igitur mysteria nobis proponuntur praedicto modo, obscure ergo proponitur quod intellectus non cogitur ad assensum prestandum veritati mysterij a Deo revelati, sed potest dissentire, et in oppositum inclinari: ubi enim non cogit evidentia veritatis cognitae, potest intellectus a voluntate in quamcumque voluerit partem flecti, et inclinari; ergo ut ad assensum inclinetur, et tunc liberum, non ex se quiescit, indiget actu, sive affectu efficaci voluntatis, quae suo imperio et motione illum ad assentiendum impellat. quod enim sensum dixit Augustinus tractatu 26 in Ioannem, multa facere potest homo non volens, credere autem non potest nisi volens.

48 Nec sufficit mora iuxta et remota applicatio voluntatis, qua voluntas libere applicat animum ad considerationem veritatis revelatae, et motivorum deducentium ad fidem, quia adhuc ista applicatione posita voluntatis permanet liber animus, nec reddit necessitatem intellectus ad credendum, nisi enim adsit apparentia evidentia veritatis obiecti revelati; patet namque quod posita applicatione eadem applicatione voluntatis ad motiva eorum considerationem, alij credunt, et alij non, sed in sua infidelitate culpabiliter permanserunt, sicut cum Beatus Paulus in Areopago sermonaret Atheniensibus, Dionysius, Damaris, et alij quidam dictis assenserunt, et fidem Dei acceperunt, alij, qui eadem dicta audierant, et applicationem ad motiva fidei adhibuerunt, non crediderunt.

Nec sufficit etiam non renitentia voluntatis et assensus, ut dicit a Schoro, per suspensionem affectus, vel inclinationis intellectus ad dissensum, et liberas exceptionis affectus voluntatis, quia talis non renitentia voluntatis et assensus, non sufficit dictare indifferentiam intellectus ad assensum, quod obscure proponit veritatem credendi Dei,

q adhuc posito illo non remittentis, sed in suspensione manentis, eoque indifferens ad assensum: et dissensum; eo quod cum voluntas non remittit assensui, ad quem dissensui: quia plus aliquid ex parte voluntatis requirit ad determinandum intellectum: hoc aliquid debet esse positivum, et dicet amorem assensus: nec sufficit odium dissensus, ut falso iudicat Ruiz. Tractatu hic de 16 § 1º n.º 14, et 15; et ratio

est haec; quia licet praedictus affectus odii erga dissensum sufficiat ad eos vitandum intellectum a dissensu, non tamen sufficit ad determinandum intellectum ad assensum: quia adhuc posito illo odio contra dissensum, manet intellectus indifferens ad assensum, et non assensum; ac proinde ut tollendum intellectus indifferentiam requiritur positivus, specialis, et distinctus amor assensus, imperans assensum.

Quae intellectus relinquens cum sua iusta parte - 50

est quod obiicit sub difficultatis specie, et tamen ponit: intellectus non moveri nisi a veritate obiecti, et voluntas non proponit aliquam verum determinandum assensui: ergo negari intellectus a voluntate moveri, et determinari ad assensum. Explicatur hac ratio: intellectus ante motionem, seu imperium voluntatis, et habet motivum sufficiens ad credendum, vel non habet: si habet, superflua requiritur determinatio, et imperium voluntatis ad assensum fidei; cum ponitur talis assensus eliceretur, quia quidem determinationem illam, seu motionem affectivam voluntatis exigat: si non habet, frustra accedit inclinatio, et motio voluntatis, cum haec non afferat novum lumen: sed vero proponat novum aliquod verum: intellectus enim non nisi novo accedente lumine, novaque veritate proposita, movetur quod praeveniente intellectus extremam nectionem, elicitque actum quem antea differentem noti: sed elicere non potest cum voluntatis imperium nequeat supplere motivum intellectus.

Haec, ubi dicitur - 51

ficilis obiectio, facile tamen solvitur a Ruiz, et Iron. Dicendo enim: intellectus non moveri intrinsece nisi a veritate obiecti, dicendum; non moveri extrinsece, nisi a veritate obiecti, nego enim: ergo quod motivum intrinsecum assensus, intellectualis species est veritas obiecti, et ratio, et lapsus, motivum vero extrinsecum potest esse bonitas; quatenus aliquis actus imperans, impellens, et applicans intellectum ad assentiendum veritati illi obscure propositae, potest habere pro motivo bonitatem proprii assensus, sicut etiam motivum intrinsecum actus charitatis theologicae est summa bonitas Dei; extrinsecum tamen potest esse vindicta alterius obiecti, scilicet videlicet imperium actus charitatis de ratione movendi assensum fidei de incarnatione Verbi, vel ad affectum spei cum visionis beatificae: potius est, ut intellectus extrinsece moveatur a bonitate voluntatis circa bonitatem, et honestatem assensus fidei ad ipsum assensum sic eliciendum.

Hinc ad aliquam argumento 52

respondendum est, intellectum adesse principiis, et motionem voluntatis non habere sufficientem motivum ad credendum, nempe sufficientiam motivo intrinseco, et extrinseco, utrumque enim requirit; licet habeat sufficientiam intrinsecam quoad complere negotium, et motio voluntatis etiam requirit determinationem, et imperium voluntatis; quia intellectus ad tales motiones, et impulsus, ob obscuritatem, et sublimitatem veritatis propositae, in ea obiecti propositi ut dixi adeo per revelationem obscuram non generat assensum per veritatem propositam determinationem, neque ex determinatione obiectiva veritatis obscure propositae; accedente autem tali motione voluntatis assensum fidei, et acceptat veritatem propositam, quae est captivum intellectus in obsequium fidei. Notetur, ita intelligendum esse, quatenus voluntas movens intellectum repraesentat intellectui motiva aliqua, causas sibi impellentes ad assensum; voluntas enim cum caeca sit non repraesentat, neque proponit intellectui motiva credendi; sed intellectus voluntati illa proponit, et repraesentat bonitatem et honestatem assensus fidei, et sic voluntas illuminata afficitur erga talem assensum, et determinat intellectum ad illum per suum imperium efficax.

53 Concedentes itaque affectum pium ad assensum fidei, quaeritur 1°. an sit necessarius ad assensum revelationis obscurae propositae veritatis circa ad assensum de authoritate, et ad assensum obiecti materialis revelati. Est notitia supponit fidem de fide discurrendo, et de eminentia fidei iudicio; sed de tertio assensu, circa authoritatem, circa revelationem, et circa mysterium revelatum de quo revelationis assensu in dubium. De 1° et 2° negative respondemus: de assensu circa dictam authoritatem probatur quia ex apprehensione terminorum evidens, de necessitate authoritatis, et veritatis in loquendo: quia ad assentiendum huic obiecto non indigent pia voluntatis determinatione. De indirecta est evidens, circa Deo dicenti credendum reperiri omnia praeferendo sic fides ipsi, alii contrarii: quia ad talem assensum superfluit gratia alia voluntatis dictatio. De assensu circa obiectum revelatum sustinetur negativa resolutio: quia posito in praemissis assensu authoritatis dei et revelationis circa obiectum revelatum, materialiter, obiectum revelatum esse verum, et ratio proponitur verum intellectui: quia sufficienter determinatur intellectus ad assentiendum illi per affectum pium deveniens ad assensum praemissarum, et principii de revelatione; quia ratio non est aliud quod tenet, affectus voluntatis imperans assensum per modum exigendi iurandum credendo cum fide sibi mysterio revelato.

54 Quaeritur 2° an intellectus indigeat determinatione, sibi proprio

affectu, et imperio voluntatis ad assensum fidei evidentem. Assensus fidei dicitur evidens, quando assensus circa mysteria revelata elicitur ex praemissis evidentibus, sive evidenter proponentibus auctoritatem, et revelationem, seu attestationem Dei circa mysteria: ut cum modo supponimus cum pluribus, posse dari assensum, sive notitiam evidentem revelationis vel attestationis Dei, sive de eo quod Deus sit, qui loquitur, revelat, et attestatur aliquod obiectum. Quod minime negari: et ratio mihi efficax est, quam plures Doctores cum Patre Suarez: quod pium affectum, imperiumque, et determinatio voluntatis ex eo solo titulo requiritur, ut determinet, et auferat indifferentiam intellectus ad assensum; sed propositis evidenter praemissis obiectis, sive auctoritate vel revelatione, nulla datur indifferentia intellectus determinanda, et auferenda per affectum, et imperium voluntatis, neque in admittendis praemissis, neque in acceptando quod dogmata sola evidentia obiecti, sive veritas obiectiva rapit intellectum ad ipsum assensum: ergo ad talem assensum evidentem fidei nullo pacto requiritur determinatio voluntatis, cum independenter a volitione sit sufficienter determinatus, et necessitatus intellectus a veritate obiecti evidenter proposita.

Quaeritur 3.o an assensus obscurus fidei possit divinitus elici absque 55
pio voluntatis affectu, et determinatione: sive an tanta sit necessitas affectus pii voluntatis ad assensum obscurum fidei, ut absque illo nec divinitus possit elici? Affirmative 1.o ponit cum Scoto, sub eo disputatione 10 iuni anno Domini, die 30 octobris 1650, quorum ratio est: quod ex eo solo titulo requiritur ad assensum fidei pius voluntatis affectus, ut determinet indifferentiam intellectus ad assensum, et dissensum, quam indifferentiam dat cum assensu obscurum propositum; sed hanc indifferentiam intellectus potest aliunde divinitus determinari, et auferri: ergo. Probatur minor: quia potest Deus negare intellectui concursum ad dissensum; sed negato concursu ad dissensum tollitur indifferentia intellectus ad assensum, et dissensum, manetque intellectus determinatus ad assensum; item cum voluntas potest per nolitionem assensus suspendere elicientiam assensus; potest etiam illa nolitio impediri a Deo per denegationem concursus ad eam eliciendam: ergo. Ultimo probatur: quia in isto eventu intellectus sibi relictus, et potens elicere assensum, et non potens cohiberi illum nec per suspensionem assensus, nec per actum dissensus, eliceret necessario actum assensus: ergo intellectus indifferentia aliunde tunc determinaretur, et impediretur, quam ab imperio et affectu pio voluntatis. Caeterisque aliis quaesitis circa dictum pium affectum voluntatis satisfit.

Quaeritur 4.o cur pie, et pia voluntatis affectio sit, et debeat esse, quo adhibito,

sibi entibus supernalibus; nisi ancividit Schol. in 3 volumine 25. Affirant quidam
nobiscum P. Ario, et cum eo alius apud Bg de fide disp. 3. Et principua resolu-
tionis istius, ratio est sumpta ex dictis sanctorum, et fide entitate coitus ad obiectum
supra relatis n. 46, et ex P. Ro, praecipue ex hoc Fulgencio Pd. P. Gilberto
deo sentit, atque hanc afectionem, seu volunt. credendi recipiendo, peculiare
quaedam auditionis ut vidimus n. 33, adici tene theologica in sinuato a nobis n. 38 maxime
per quam eadem eficacit. sic urget: quod ad meritum et gloriam nata est entitas supernalis et quia
ad iustitiam supernalis bonum et moralis ut innata de meritoriis theologicis probavimus
sicut pia afectio, sive imperium voluntatis quo vult credere deo et veritatem meritis et
et gloriae imitari, ipse fidei non per a tali pia afectione libere imperante meri-
toria, ergo haec pia afectio supernalis entitate distinctione, et bona moralis; et quod ut be-
ne notat hic P. Iron. de 1454 in vitio cum voluntate visitandi infirmos, dandi
eleemosinas gaudium ex supernalis quod ad sensum, et tantum sit, et nisi entitate super-
nalis volitio credendi deo mysteria fide revelantis; a hac voluntate etiam multo
illis difficilior sit, multo quam nobilior, et quae versatur circa obiecta longe excellentius.
Quisquis
57 Quanto ad hoc autem fide aliquid mysterium, etiam ad quae est supra frequentia fide, et mysteriis
sequatur pia haec afectio, submissio, et imperium voluntatis. Ut ex posterioris dictis est hoc
Ro. 5 § 7 docente, quod ubi quis coniunctus habitus credendi mysteria aliquid nulla
amplius pia voluntatis afectione natura, sed solum ad aplicandum intellectum ad cogitationem,
seu considerationem mysterii illius; hac autem aplicatione posita, intellectus non ex habitu potest
elicere actum fidei mysterii illius absque nova motione voluntatis.
Affirant nobis
58 unde quidam videntur, sicut doctrinas eorum amamus; et fundamentum: quod praecipua ratio probans requi-
rens pia afectionem, et imperium voluntatis ad actum fidei eliciendum in obscuritate fidei, sive
veritas mysterii obiectum proposita, sed quoties nobis quis elicuerit plures actus fidei
circa mysterium aliquod, semper remanet eadem obscuritas fidei, et obiecti, sicut eadem veritas
mysterii obscure proposita semper remanet eadem necessitas, sive ratio probans
necessitatem piae afectionis, et imperii voluntatis determinantis intellectum ad actum fidei eli-
ciendum; quod non solo ad primum, sed etiam ad omnes omnino actus fidei requirit talis pia voluntatis
afectio. Confirmat haec ratio: quod actus fidei, quoties fiunt, requirunt, quia sunt obscuri:
quod nequeunt generare habitum clarum, sed obscurum etiam et ideo actibus, a quibus genitus est, sed nobis

hitu obscuro si remaneat adz mysteriis obscuritas, et determinatio obiectivaint, pervenietis ab obiecto obscure proposito: q. adhuc regnet motio, et determinatio voluntis ad eis sequentis act, et ad nullus requiret. 58

Fateor, qd quo qs plures fi act, e obiectz aliqd, seu mysterium credit, eo minori cu difficulte mysteriis illud credit; i hçc minor difficultas ñ arguit, qd tunc ñ intercedat pia affectio, et imperium voluntis; s. so arguit, qd ñ adeo clare percipiat a nobis talis affectio pia intercedens: sile qd contingit in eo, q longo usu didicit, et consuevit, citarã arteficiose pulsare: hic enz ubi perfecte artz novit, et regulas, ñ sentit, nec percipit imperiz illud voluntis intus, quo et regulas artis digitos celerit movet, et citarã facilime, et artificiose pulsat, cu tn davi talez imperiz, necessariz aperdoy sit. hçc q facilitas in actib, fi elliciendis pervenit, tn a voluntate, que per diuturnum exercitium elliciendi eis, mediante imperis, et affectionis piis, citissime et imperceptibilit fi act imperat; tn obiectu, q consuetudine ipsa intentiones, spe- cies obiecti credendi i agibilis; species a simulet voluntis imperio, et inclinatione fa- cilitant mens ad act ipsos fi

Dices, etiã experientia constare, qs ubi qs plurifis pervenit 60
assensus alicui X prmis praemissis, quodmodo magna cu facilite sine praemissis assentit eidz X exhitu apprehensionib actib, relegato: q silit absque novo voluntis imperio possit qs ellicere assens fi exhitu o praedictis obiectz, qd saepe credidit. Ro nunquã intus assen- tire X ut tali absqz memoria saltz confusa praemissarz, lt veritate cognitis absqz prae- missarz memoria exhitu possit assentiri: silit qd assentire potuerint veriti mysteriis revelati dys se absqz memoria praemissarz, s.lt authoritatis, et revelationis dei, et absqz motione imperio voluntis; neqt tn assensu obscuro fi ut tali assentiri mysterio absqz praemissis, et imperio voluntis: q hic agitr ex actib praeteritis neqt supplementum prae- missarz, nec piã affectionis; neqz eis possit auferre obscuritz assensus, et veritatis propositis, moribusqz, lt plurimz subvenire ad facilitatz assens, ut dictz e. 61

Quaeres 6o an pia hçc affectio voluntis debeat immediate unde quaqz honesta? ide: an lic ex natura sua et in- trinsece actz piz affectionis, et credulitatis sibi bon, et honest, possit nihil homin, obiectu aliquo malo imperari, et viciari intrinsece, fiocredi extrinsece mag. A quo pertinet ad matq actib huius: in re nostra negotio sunt plures eis fateo

q talis pia affectio e entibus supernalis, utrumque supra statuimus, et probat Doctor hic dicens quod est irrationalis. Nobis probabilissimum est, posse actum supernalem extrinsece viciari per actum sibi affectum malum, qui illum imperat: ac proinde inveniri videtur pia haec affectio, quae quantum est supernalis posse extrinsece viciari, ut si quis ex affectu vanae Gloriae, aut lucri, aut alterius finis minus honesti imperet, v.g. elicia hanc piam affectionem, et amicum [?]: in quo casu actus supernalis piae affectionis, etiam intrinsece honesti manebunt, et tamen extrinsece inhonesti ab actu imperante: in quo nullam invenio repugnantiam.

62 Dices: ideo cognitio propter credendum piae affectionis, et ipsa pia affectio voluntatis ut entibus supernalis, quia actus entibus natalis est improportionatus, et insufficiens ad excitandum in nobis actum supernalem. Sed actus imperans malus piae affectionis e entibus natalis, quia est improportionatus, et insufficiens ad excitandum, et imperandum piam affectionem supernalem: quare tali actu malo nequit extrinsece viciari.
Respondeo maiorem esse veram de excitatione, et determinatione actus, quae per se requiruntur ad actum supernalem eliciendum; non vero de excitatione, et determinatione actus, quae per accidens concurrunt: hi enim possunt esse entibus natalis: et ideo: neque inde sequitur ab actu natali imperante malo habere voluntatem propriam necessariam ad piam illam affectionem eliciendam: quare tale actu natali imperante ne esse non requiritur.

Notandum tamen hic [?] ex loco citato ex [?]. Quam simul cum pia affectione supernali bona et honesta concurrat in voluntate volitio natalis per se imperans, et inhonesta, ob finem videlicet malum, sive vanae gloriae, aut quaestus, [?] quod dixi, itaque utraque volitio concomitanter se habeat, et neque influat in actum, sed quamvis erit simul bonum, et malum, ut originatur, ergo [?], et tamen malus, et solum extrinsece bonus: haec mihi est certa: quod hic etiam nunc negatur esse moraliter bonum, neque quantum tale supernaliter bonum: sed negatur non esse hic, et tamen moraliter malum eliciendum, [?] et [?] ex utroque illo motus, et affectu imperante, quod [?] concomitanter se habeat, et indivisibiliter influat utrumque affectus imperans in [?], hinc igitur esse [?], et tamen malum moraliter, et nulla ratione bonum moraliter; eius nullatenus eliciendum hic, et tamen proponatur scientia, quam regula est humanorum actuum, et moralitatis, honestique illorum: quam doctrina in aliis exemplis [?] [?], quae [?] ad [?] dixerim, ne in aliis casibus pro eadem [?] de habitu fidei. Caput [?] et fidei [?] hinc quaedam supponuntur, et sequuntur alia. Immo etiam,

Cũ effect, igit ad suaũ causaũ cognionẽ ĩmediatime nos
deducant ab actu, sub alternatĩ fi de ad eiꝰ ꝓncip. sbẽ causã, nimirũ nempe, recte progre-
dimur secuti doctorẽ Angelicũ, q postquã q 2ᵃ, 1ᵃ 2ᵉ de actu fi disputarat, dis-
ne 4ᵃ agit de hitu fi, eiꝰ qꝫ natã, et uirt per octo articulos accurate declarat; ex-
istencia hit fi pᵗ thegi oiũ in his ex uerbis Pauli ad Corinthios cᵒ 13 nunc ã manent
fides, spes, et charitas: trio hec maior ã horũ ẽ charitas: deinde id etiã pᵗ ex Triño, sᵇ
cᵒ 6ᵒ docente, hoiẽ ꝑ iustitiã, que fides, spẽ, et charit includit iustificari: ẽ hit
infus, ñ aquisit: ã etiã parbulis infundit, q eo iustificarẽ per baptismũ recipiunt,
ẽ enim supernalis ã perse, et ex nata sua ordinat ad ꝑducendos act fi supernales, et
attitudinis meritorios; lt etiã dei hit fi natalis aquisit, q ille videlicet, q ex actibꝰ natu-
lib, fi generari potest, et ex opũ ellicitibꝰ actus natalis fi. ẽ uirt, thegiã, eiꝰ sit ꝓncip ac-
tuũ, q habent deũ p obio suo fiali motiuo.

65 Cᵒ hit fi nata querit 1ᵒ an sit uirt intellectu-
alis? dixit Caietan, hic q 4ᵃ arᵗ 5ᵒ ẽẽ uirt int; ñ tñ ẽẽ uirtutẽ intellectualẽ; sed ẽẽ
uirt ellicitiuã actuũ int, et in intellectu residentẽ; ñ intellectuales q Aristotiliẽ ethicorũ
cᵒ 6 quinque tantũ recensuit uirtutes intellectuales, scilicet artẽ, sciã, prudenciã, sapienciã,
et intelligẽ; ẽ hit fi ñ ẽẽ uirt intellectualis, pᵗ: q uirt intellectualis illae, que semper
et perse inclinant intellectũ ad bonũ suũ; ẽ hit fi de semper, et perse inclinat intellectũ ad
bonũ suũ, q ẽ ueritas: q. Demde uirt hec perficit, ornat, et maxime instruit de ueritib,
intũ, et ad hoc perse dirigit: tñ q ẽ intus supernalis: tñ q ẽ supernalẽ intellectibilẽ, et supra-
ans in certitudine oẽs sciẽ natules, tñ q ẽ ex entitiõ supernalib, et astruit, in mũ mys-
teriis absq hitu, et animi fi imperceptibilis intellectus instruit. Ai fides infusa su-
pernalis ñ ãt nobis; sed hunc, et natalẽ, quã intellectuales uirtutes intellectuales ñ numerauit
nescit, nec opiniones pᵗ defectũ certitudinis, et infalibilis.

Querit 2ᵒ an hit fi de prope 66
oiũ credibilia, et in oiõ, credentibꝰ, sit eiusdẽ speciei. Rᵒ eiusdẽ speciẽ, imo, et in sing-
lis credentibus ẽẽ unũ numero qualitatẽ supernalẽ. ita D. Thomas hic, et eiꝰ co-
ẽoes fere oẽs thegi ex quorũ decreto ꝑ hui uirtutis de sumenda ẽẽ, meritõ
docet Cõcilio Lateranẽ sub Leone 5ᵒ 4: dixit eiꝰ negari nequid in nata ẽẽ eandẽ
qualitatẽ, et potẽ ad diuersos effect, et actus efficere, absq fundamento destruerit diuersã, ñ
ẽ diuersitate actuũ, et mysteriorũ credibiliũ. Respectu eiꝰ quibꝰ act fi respiciat
idẽ obiectũ fiale sit illa uirtutẽ rebellantẽ: a quo cõtẽ obio fiali eiꝰ speciẽ thegicã

diuidunt omnes actus fidei, ratione diuersi modi tendendi, per quem specie physice differunt.

66 Quaeritur 3º, quaenam sit causa efficiens habitus supernaturalis fidei? R. si de causa efficiente creata; certum quod si est, Deus esse causam efficientem increatam illi, ut dictum est in 1º de causa, in qua ut est specialis causa, et authoris donorum supernaturalium. Dubium quod solum esse potest de gratia habituali iustificante, an ab illa physice producatur habitus supernaturalis fidei? Affirmat cum pluribus, Gidelhius de ... 2º ... 121 dicente supplici docens, omnes omnino habitus infusos supernaturales fieri per se ... efficientiam gratiae habitualis. Negant alij apud ipsum, lis est alterius instituti.

67 Mihi semper physica actiuitas, vel in de facto, difficulter admittitur, ubi ratio non urget; et in re praesenti nulla, me iudice, urgens ratio proponitur; immo ex ipsa, potius ratio opposita mihi videtur haec: quia causa natura adscribit physicam actiuitatem in suas proprietates, et passiones physicas, quia natura connectitur physice cum illis, et posita natura datur resultantia naturalis passionum; at gratia habitualis, quae dicitur natura in ordine supernaturali non connectitur physice cum habitu infuso fidei, neque illa posita datur resultantia naturalis habitus fidei: in Patria enim existit sine illo: et in uia potest Deus hominem illo priuare, et loco illius illi infundere scientiam infusam de Deo, ... uisionem ... in 1º iustificationis instanti, quando ... gratiae habituali: quod ... Itaque probabilius mihi est, gratiam habitualem non esse radicem physice efficientem habituum infusorum, sed moralem, per decentiam connaturalem, et necessitatem ... ad supernaturales actus fidei eliciendos: consequenter Deum esse unicam causam efficientem talium habituum supernaturalium: quo in euentu locum habebit vulgare illud, quod dat formam dat consequentia ad formam.

69 Quaeritur 4º num fides habitualis sit prima uirtutum? R. potest esse de primatu quo ad dignitatem, uel quo ad existentiam, uel quo ad operationem. Quo ad dignitatem non est, dicente Apostolo maior horum est charitas cum inter se comparauit virtutes theologicas. Antefertur enim charitas ... maxime ... et amicitiae cum Deo ultimo fine hominis. Quo ad existentiam non est 1ª: omnes enim virtutes simul cum gratia infunduntur: quo ad operationem tamen 1ª est: quia omnes actus supernaturales, et salutares theologicarum, et moralium virtutum ex fide diriguntur, et procedunt, ut certum est apud theologos: quia praecedit operatio habitus fidei ad operationem aliarum uirtutum, seu habituum supernaturalium: quod intelligendum est regulariter loquendo: quia non implicat, aliarum virtutum actus dirigi ex cognitione alia supernaturali, quae non sit cognitio, sibi operationes fidei. Caput de amissione habitus fidei post in fide ...

Certum est, habitum fidei ammitti per quodcumque mortale peccatum: id enim definivit Tridentinum sess. 6 cap. 28, et colligitur ex verbis Iacobi c. 2: quid proderit, si fidem dicat quis se habere opera autem non habeat. Deinde etiam est certum per infidelitatis peccatum ammitti habitum fidei; quod ex Tridentino citato sess. 6 c. 15 ubi dicit: asserendum est, non modo infidelitate, per quam et ipsa fides ammittitur, sed etiam quocumque alio mortali peccato, quamvis non ammittatur fides, acceptam iustificationis gratiam ammitti. Contraria opinionum Durandi in 3 d. 23 q. 1, docentis, perseverare in homine habitum fidei infusum, etiam post commissum infidelitatis peccatum circa unum aut alterum articulum fidei admissum, temeraria censetur, de quo videri possunt Suarez disp. 1 sect. 4 et de fide.

11 Duo tamen hic possunt quaeri: primum quidem: quodnam sit infidelitatis peccatum, quo facto quis ammittit habitum fidei infusum. De hoc puncto copiose disserunt Suarez, Lugo, Coninck, Ovied. et alii, quos, ut sequens, non in eis peccatis gravibus contra fidem, ac peccatis infidelitatis plura enim sunt peccata gravia contra fidem, quae non induunt maliciam infidelitatis: primo enim peccat graviter contra fidem, qui negligit discere mysteria necessaria necessitate medii credenda: 2º qui se exponit periculo infidelitatis, vel agendo in eadem aede cum haereticis, et familiariter, aut eorum libros curiose legendo, quamvis ipse in infidelitatem non incidat. 3º qui metu mortis negat mysteria fidei externe, retinens tamen interne fidem illorum. 4º qui alios inducit ad dissentiendum mysterio alicui fidei, vel ad credendum aliquid contra fidem, quamvis ipse interius dissentiat, vel credat. In his casibus, et aliis, licet grave peccatum sit contra fidem, non tamen peccatum infidelitatis, quod tantum perficitur interno dissensu voluntario, sufficienti propositione ex parte obiecti et adversus iustificationem; colligitur quod per hoc peccato non ammittitur fides habitus, quamvis Tridentinum peccato infidelitatis peccatum ammitti.

12 Hoc supposito dico: solum internum, et positivum dissensum, sive adiungatur externum, sive non, veritati catholicae, aut veritatibus sufficienter propositis ut talibus, ex parte obiecti adversus iustificationem, est infidelitatis peccatum, quo ammittitur habitus supernaturalis infusus fidei. Probatur: quia solum iste dissensus positivus opponitur proprie, et formaliter fidei actuali: ergo iste solus est proprie et rigorose infidelitatis peccatum. Antecedens: infidelitas proprie, quae opponitur proprie actui, sive ammittitur fidem per actum: quia fidei actus proprie talis pertinet ad intellectum, et intendit in veritatem rerum credibilium, et in dignitatem authoritatis Dei revelantis, ex quo motivo ad credendum; sed solum internum positivum dissensum pertinet ad intellectum, et adversatur rigorose, et proprie veritati rerum credibilium, et authoritati Dei revelantis; iste enim dissensus iudicat, et suadet intellectum esse falsum, quod dicit Deus, esse verum: aut esse verum, quod dicit Deus esse falsum: ergo. Confirmatur: solum iste dissensus positivus adversatur proprie

voluntiariae fiunt erga res fidei in quo specialiter infidelitas peccatum consistit.

73 Ex his infertur 1°. sola omissio actus fidei praecepti, quando urget praeceptum, non amittitur habitus fidei: ita Sylvester, Valentia et caeteri authores. Et tamen haec dificultas videtur. Ratio est: quia haec sola omissio actus fidei quod obligat praeceptum credendi non est proprie infidelitatis peccatum: quod per illud non amittitur habitus fidei. Probatur quia infidelitas peccatum includit formaliter, aut virtualiter iudicium, quo infidelis iudicat, quod res per fidem proposita est falsa, vel saltem affert probabiles voluntatis affectus, quo voluntas renuit quod intellectus assentiat vero obiecto proposito per fidem; sed sola omissio actus praecepti quando urget praeceptum non afferet necessario tale iudicium, neque talem pravum affectum. Confirmatur ex doctrina doctorum huius 10 art. 8° ad 2um infidelitas habet dispositionem ab eo quod est fides, et haec se habet ad peccatum gravissimum, et art. 5° ait: peccatum infidelitatis consistit in renitendo fidei, et renitere fidei non est idem quod non subiicere. Denique omissio actus fidei praecepti dicitur malitiam infidelitatis importare, et tamen semper, quando est praeceptum urgens fidei, non quatenus est veritas rei propositae per fidem cui accedere renitatur voluntas.

Infertur 2°.
74 Ex communi, et longo, neque omissione actus praecepti circa peccatum infidelitatis proprie, et mere talis per quod amittatur habitus infusus supernaturalis fidei, etiam si talis omissio procedat ex animi deliberato nunquam credendi articulos fidei. Ratio est: quia haec animi deliberatio solum superfert malitiae omissionis actus fidei credendi, quocumque tempore obliget praeceptum, et sola malitia omissionis actus fidei, quocumque tempore obliget praeceptum non est sufficiens destruere habitus fidei, ut et hi authores docent. Deinde, quod illa deliberatio se extendat ad omnia tempora in quibus obligat praeceptum fidei, non variat malitiam omissionis, sicut non variatur malitia omissionis actus fidei praecepti, quo dato tempore per totam vitam peccatur multiplex sub reiterata deliberatione, quam in unica illa deliberatione non est tale alias species malitiae specificis, quae etiam in multiplici illa deliberatione reiterata: quod sicut per multiplices istas non amittitur habitus fidei, ita neque per illam unicam.

Infertur 3°. non amitti habitum fidei per solum dubitationem fidei, voluntarium scilicet, et deliberatum, quando non intercedit in tali dubitatione iudicium erroneum contra fidem; amitti vero quando tale iudicium erroneum intercedit. Ratio est: quia in 1° casu
75 non intercedit proprium infidelitatis peccatum, ut intercedit in 2°, si enim quis dubitet de aliquo mysterio, et iudicat vere proponi in suis dictis falli, vel non dari rebellionem de illo, quod

Ecclesia talis rebellionis dari possit, sed ideo insufficiencia motivi sui intrinseco, vel extrinseco ad credendis, ex quo iudicio omnino dubiis positivis, et negativis fidei, plane hic habendis circa positiones pub. et propositi fi, sive vero pars infidelitatis; si a dubitat de mysterio fi, quod ab- sque noticia authoritatis Ecclesiae proponentis rebellionis dicitur dubitat de existencia dicti rebellionis plane vero non habet iudicium certum fidei: neque dubitare, an deus mysterium illud revelaverit, dummodo aliunde per Ecclesiam certo sciat ipsum de revelatione, non est inimicus authoritatis fidei neque ei contrario. dum stante hac dubitatione, positione firmiter adsequendo sic credere, quod revera existat rebellio, quod erit infallibiliter vera, ut rebellata iudicetur hic de 1° § 6° ratione ma- ius persequentis.

Respondetur 2°, animi partis infidelitatis, cum habitus infusus supernalis fidei 56
oppositio, et repugnancia phisica, et ex natura rei, propter quam ad presenciam illi, destruatur habitus fidei, sed solo pugnant inter se moraliter, et demeritorie, sive ex ordinatione dei extrinseca. Quod phisice pugnare docent Res. Bes., torres, et alii, solo autem moraliter et demeritorie opponi tenent Suarius, Connic., et Iton, cum aliis quos subiicimus. Ratio est, quod actus, sive partis infidelitatis, etiam heresis (quae supra infidelitatis addit pertinaciam vel intellec- tualis, vel affectivam) nullam praedicatam habet intrinsecam impossibile cum partis habitus supernalis fidei infusus: quia non habent inter se repugnanciam et oppositum phisicam, antecedenter: quia habitus fidei infusus nihil aliud habet ex parte sui naturam, quam dare simpliciter posse, sive adduce- sionem in quo est, indicium (primo, propositionis ad actum fidei supernalis eliciendum, sive ad credendum su- pernali aliquem mysterium revelatum; sed actualiter dissensum, cum mysterium revelatum phisice opponitur ex parte sui naturam cum potentia ad aliquem supernalem et idem mysterium: sed praedicato uni, non habet repugnanciam phisicam cum praedicato alteri, quoniam ex natura rei ad praesenciam dicti actualis destruatur habitus, sive potentia ad aliquem quod solo destruit habitus, quod deus illum ab infideli subtrahit in poenam sui peccati, quod est oppositum solo moraliter, et demeritorie. 57

Dices: si actus infidelitatis solo moraliter pugnet cum habitu fidei infuso, sequitur, non solo per partis infidelitatis, sed etiam per alia omnia peccata mortalia, ut odium dei, amitti habitus fidei, quod est contra. Respondetur ad illatum: quod partis odii dei in ratione peccati, et demeritorii superat ma- liciam infidelitatis: propterea quod ipsa peccans mortaliter indignus est habitibus supernalibus, et aliis actualibus. Sed nego consequens: quia poene aeternae correspondent inequaliter patorum gravi- tati, indignitati, et demerito, dat alio poena accidentalis specialiter correspondens parti malicie: odium quod dei magis quod in inferno poena essencialis meruit, magis quod demeruit poenam essentialem certitudinis; caeterum poena vero accidentalis, sed spoliationis habitus infusi fidei.

speci alit. merui partis infidelitis ex corrispontione g[ener]is ad culpa: sicut [propter] odiis Dei specialit[er] h[abitu]s charitis aufert[ur] [propter] cand[em] corrispondenciam.

78 Dices iterum: physice repugnat, q[uo]d q[ui]s sit simul fidelis, et infidelis, si per partis infidelitis remittit q[ui]s infidelis, et p[er] eh[abi]tus infusis fidei remittit fidelis: q[uonia]m act[us] infidelitis, et h[abi]t[us] infus[us] fidei physice pugnant inter se, q[ui]a ipse e[st] mal: repugnat physice q[uo]d q[ui]s sit simul fidelis, et infidelis, sub una ead[em] r[ati]one, seu d[e]o; sub diversa non repugnat. Non repugnat, q[uo]d q[ui]s dicat, et sit fidelis, quatenus per h[abi]tus fidei q[ue]m habeat, q[uo]d ex sit, et proxime potens credere mysteria fidei, et q[uo]d simul dicat, et sit infidelis, quatenus per actus aliq[uo]s mysteriis aliq[uo]d fidei obstinate negat: unde erit fidelis in potentia proxima, et infidelis in actu. Adde, sup[er] contingere, q[uo]d q[ui]s sit simul h[abi]t[u]alit[er] castus, et incontinens: ut accideret in eo, q[ui] contracto luxuriis h[abi]tu vitioso per aliq[uo]s annos, postmodu[m] in iustificatione, retento p[ro]pter h[abi]tu acq[ui]sito, recipit simul cu[m] g[rati]a h[abi]tus infusus castitatis, neq[ue] en[im] inter se pugnant, habere h[abi]tus inclinantes ad pecc[atu]m, et habere simul h[abi]tus aliq[uo]s ab eod[em] pecc[at]o retrahere potentes. Q[uaesti]o 4.a de subiecto, et aumento h[abi]tus supernalis fidei vide. caput 10 de subiectis singulis, recipit h[abi]tus fidei, percurrunt quid[em].

N[on] n[on] viatores hoies capaces credendi actu fidei, sed qui patiuntur in p[ri]mo p[er]egrinationis i[n]stanti, ve-

79 rum etiam Angelos, dum in via existerent, habuisse h[abi]tus supernales fidei; est in theologis opinio cu[m] d. Thoma hic q. 5 ar. 1, Magistro in 2 dist. 23, exigens enim provisiones, ne per eos fuerunt Angeli in Gloria beati, habere debebant cognitiones Dei supernaturales, q[ua]e cognitio p[ro]pria fidei, quia d[e] misteria n[on] clare, sed obscure, et per speculu[m] cognoscunt. Expediebat p[rae]terea q[uo]d Angeli immateriales, q[ui] in corpore pati n[on] poterant, de p[ro]pria fide obsequiu[m] aliq[uo]d intellectuale p[rae]starent captivando mentem in obsequiu[m] fidei, et hoc et iam pacto beatitudinis mererentur. nec obstat, q[uo]d n[on] habuerint evidencia attestationis, ut volunt aliq[ui] exiguo fundato ducti: q[uonia]m evidencia de attestationis tollere q[uo]d admodo rationis meriti in animum suasendo; n[on] tamen tollere rationem fidei, sibi enim [propter] authoritatem, et revelationem Dei.

80 Neg[ati]o: apud mei d[ic]tas de animab[us] in Purgatorio detentis; neq[ue] l[icet] int[er] viatores n[on] censeant, tamen adhuc n[on] sunt int[er] min[i]mo, nec Dei visione fruuntur; quare n[on] e[st], cur h[abi]tus supern[alis] fidei, quos in via habuerunt, amittant. Deinde beatitudinis supernalis desiderant, et sperant, dum q[ue] vero actu

amoris supernaturalis amat, et hi actus supponunt cognitionem supposita, ex quo dirigantur q.
Patria, cum adhuc peregrinamur a domino, et in diebus illis veniat, quod perfectum est, ut ait
Paulus, non est, cum in illis evacuatur, quod ex parte est, et cognitio perfecta. Idem dicendum est de
iustis illis animabus, quae in limbo patrum usque ad Christi passionem detinebantur; non ad animabus quae
sunt in limbo puerorum: tum quia sunt in termino, nec ad beatitudinem tendunt: tum quia virtutem neque habitum fidei in
vita habuerunt, cum quo habitualiter carent.
Dubitatur 1º de damnatis, an in illis maneat fi- 51
des, et actus fidei? nomine damnatorum, tum homines, tum demones comprehendimus: neque dubium est de iis
qui ante damnationis tempus destituti erant habitu infuso, ut infideles, et heretici: cum non
enim illis donandus de novo in miserrimo illo statu, sed de illis, qui cum tali habitu decesserunt.
Certum est tum, illos credere plura mysteria fidei, si videlicet et eos igne torquendos, futurum diem
iudicii, Dei in hominis redemptionem, et patrum remissionem in mundum venire, quod tantum tali
quod tenuisse remedium, aliaque quae magis illos torqueant: dubium est tum, an haec et alia cre-
dant fide supernaturali infusa, et ex motivo revelationis Dei, an naturali, et acquisita fide, et ex aliis
motivis. Quod non nulli cum Magistro affirmant, communiter vero id negatur cum D. Thoma, hunc quidem sententiam
quorum aliqui opponunt illis improbabilem temerariam, et errori proximam iudicant; sed ab omnibus negatur tamquam
esse melius docens alius.
Si negetur tum 1º ex Scriptura, in qua demones, et damnati homines 52
signantur nomine noctis, caliginis et tenebrarum; hoc autem intelligi, quatenus luce na-
turali, et speciebus notitiis quae naturalibus, priventur, sed quia lumine supernaturali fidei, quod prius
habebant, destituuntur. 2º quia fides tum habitualis quam actualis est donum supernaturale ex misericordia
Dei, quod hominibus, et Angelis ad consequendam salutem requiritur; sed status ille damnationis totus est alienus
a salute, favore, et misericordia Dei, totus quo vindictae, et iustitiae destinatur. 3º quia damnati
in eo statu nullum fidei infusae actum supernaturalem valent exercere: ergo fidei habitus exercitio privatur, et an
utraque 1º quia illi qui pugnant adeo ad supplicia naturalia ad eliciendos actus supernaturales: 2º quia autem,
fidei pertinet exigitur gratia ab [struck] a factu pio, et supplici voluntatis ab homine affectu, damna-
ti sunt privati, alienos.
Opponitur hic illud Iacobi capite 2º vers. Epistolae eiusdem, 53
fidem, et Deum etiam demones credunt, et contremiscunt. Exponitur de fide naturali, et lato mo
sumpta, qua demones cognitione naturali, scientia nixa Dei revelationi, quae etiam naturalibus
motivis extrinsecis datur cognoscunt, credunt existentiam Dei iram, et timoris radicem fidei supernaturalis;

... essentia, secus igitur; si Iacobus Granicus illi temporis quo iudicabant, fides ... terminos quascumque illo sit sufficere sine quibus ad salutem qui salutis augmentum ... ex daemonis fide, quae sterilis et ex parte inutilis ad salutem, ut de unione [illegible] ... dibili innititur.

84 Dubitabis 2.º de beatis, in quibus neque quoad actum, neque quoad habitum manet fides proprie dicta, cum eorum sit doctrina divi Thomae 1. 2. q. 67 art. 3.º cum ex illis Apostoli ad Corinthios c. 13: ex parte cognoscimus, et ex parte prophetamus, cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur, quod ex parte est; sed aufertur obscuritas fidei per perfectam cognitionem divinam, ut patet ex Apostolo, asserunt. Placet illorum quae innuitur hic supra q. 9. quia in statu illo perfectionis ... cognitio obscura, qualis est fides: videntes enim clare Deum exigunt naturaliter, ne de obscure, et enigmatice ex aliquo apparentia beato: quia neque actus neque habitus fidei permanent in patria, cum ille ... habeat suam obscuritatem ... Confirmatur: in beatitudine nulla est forma, quae exigat naturaliter suos actus, aut habitus ad suas perfectiones, formans [illegible].

85 Ex his licet ... ad ... dico posse divinitus dari in beatis actum et habitum supernaturalem fidei ... quoad credendas veritates illas, quas beati non vident in Deo; et etiam quoad illas, quas in Deo vident, quoad eas ... quae est ... repugnantia est in eo, quod Deus illas verbis obscure beato proponat ... ut ... neque ... revelata ... ad ... quoad ... clare ... vident ... a beato ... nihil ... ad ... fidei est illas veritates quoad ... ut beatus videat in Deo clare obiecta illa ... quod revelatio ... de talibus obiectis ... videat clare ... obiecti formalis fidei ... revelatio, ... beato, ... clara ... naturalis, ... veritates credendas ... obscuritas ... nihil ... quamvis veritas illa credi possit fide ... possit divinitus dari ... fidei, etiam habitus dari possit. De hoc ... fidei ... obscuritas ... Caput 2.um de augmento habitus supernaturalis fidei.

86 Augmentum fidei potest tripliciter considerari: scilicet ex parte obiecti, ex parte actus, et ex parte habitus. Augmentum ex parte obiecti dicitur extensivum, quatenus in uno fideli se extendit fides ad plura obiecta materialia explicite credenda, quam in alio, ex eo quod unus plurium mysteriorum fidei cognitionem habeat quam alius. Ex parte actus datur augmentum, quod ex ... voluntatis ... assensus ... applicat ad credendum, ubi imperat assensum fidei, et quod intensius magis firmiter, et magis immobiliter

adhuc obscuris, seu mysteriis creditis: hoc augmentum intensitatis, cum eius actus est magis conans voluntatis, magisque adhaesionis intellectus ad veritatis creditas. Sicut in hoc reperitur quoque augmentum intensitatis habitus supernaturalis infusi fidei, quod provenit ex maiori causa, et virtute habitus ad eliciendos perfectiores, et intensiores actus fidei. Hoc augmentum habitus supernaturalis fidei dari, colligunt theologi ex verbis illis quibus, deprecabantur Christum Dominum Apostoli apud Lucam c. 17: Domine adauge nobis fidem, et ex illis Apostoli 2a ad Corinthios c. 10 crescentis fidei vestrae etc. et ex oratione quadam, qua Ecclesia fundit ad Deum, da nobis fidei, spei et charitatis augmentum.

Cum quo certum ex supradictis sit, habitus per quosdam 81
actus augeri, principaliter, quaeritur, per quos actus supernaturalis fidei, augeatur intensive habitus infusus fidei.
Respondeo per omnes omnino actus fidei formatos, etiamsi sint remissiores habitu, intendi habitus supernaturalis fidei. Actus fidei formatus, dicitur ille, qui elicitur a fideli ornato gratia sanctificante, et amico Dei.
Ratio conclusionis est: quia augmentum intensionis habituum infusorum iuxta communem theologorum sententiam hac materia, est praemium condignum et speciale actuum supernaturalium illarum virtutum, qui eliciuntur sub gratia sanctificante, et dignificante ipsos: sed omnes omnino actus fidei formati, etiamsi sint remissiores habitu eliciuntur sub gratia dignificante ipsos: ergo correspondet omnibus omnino ut praemium condignum, et speciale augmentum intensionis suorum habituum infusorum: ergo per omnes omnino actus fidei formatos augetur intensive habitus fidei. Haec ratio probat etiam, quod per actus fidei informes, qui videlicet eliciuntur a fideli sine gratia, etiam augeri potest habitus fidei, augmento, quod sit praemium de congruo, correspondens merito de congruo, quod datur in praedictis actionibus fidei informis.

Quaeritur 2o. An sicut habitus infusus fidei intenditur, ita etiam minuatur, 88
seu remittatur. Minui in parte habitus supernaturalis fidei, et spei, docuerunt quidam [illegible] Magister Bañes
hic q. 4 a. 1 dub. 1, cum quibus non sequuntur reliqui Doctores, et merito, nam sicut amittit habitus fidei per
infidelitatis peccatum, sic paulatim minui et quodammodo amitti, quod si per infidelitatis peccatum non
paulatim minuitur: si hoc sit grave, non minuit, sed totaliter amittit; si leve; sicut gratia
per peccatum leve non minuitur, ut est certum, ita neque habitus fidei per peccatum leve infidelitatis. Atque
quamvis per talia peccata gravia, aut per peccata levia venialia infidelitatis minueretur paulatim, posset tandem per frequentiam huiusmodi peccatorum penitus amitti, cum singula aliquid
partis illius tollerent, quod tamen nemo non videt. Disputatio 4a de perfectionibus, et proprietatibus fidei supernaturalis. C. 1o de certitudine fidei supernaturalis. Caput 1 certitudinem maiorem, [illegible] fidei supernaturalis exponit, et probat 1o.

1 Nihil forte incertum, cum quo certitudo ipsa actus intellectus: hic enim pauca pro maxima intelligentia in propositionibus, quae ad assensus certitudinem requiruntur. Non enim nobis modo sermo de certitudine morali, et physica, sed de certitudine metaphysica, et essentiali, quae propria quaedam certitudo est actus supernaturalis fidei. Pro ea explicanda, relictis variis definitionibus, quae hic ab authoribus citantur, suppono, aliud esse certitudinem actus, sive eius intrinseca, et essentialis est actui, aliud esse certitudinem intellectus, quae non est intrinseca et essentialis actui, sed posterior ab eo illa requiritur, ut postmodum videbimus. Certitudo intrinseca, et essentialis actui est, et debet esse, intrinseca, et essentialis determinatio actus ad unum contra in proprio, aut lumine essentialiter determinato ad verum: quae solet dici certitudo indefectibilitatis a vero, sive metaphysice exclusiva falsitatis. Certitudo intellectus est, et debet esse firma adhaesio intellectus per iudicium ad obiectum, ratione cuius excluditur omnis prudens dubitatio, et formido de opposito illi, quod enunciat actus. Modo de 1° est sermo, de certitudine agimus, postmodum acturi de 2°.

2 Sit 1a nostra 1a. Assensus supernaturalis fidei est intrinsece et essentialiter, seu metaphysice certus certitudine indefectibilitatis a vero. Probatur nobis 1° hac unica ratione. Assensus supernaturalis fidei quatenus talis essentialiter oritur a principio, et lumine supernaturali essentialiter determinato ad verum ut tale: ergo est essentialiter, et intrinsece certus certitudine indefectibilitatis a vero. Consequentia patet. Antecedens probatur: quia assensus supernaturalis fidei ut talis oritur essentialiter ab intellectu elevato non per habitum supernaturalem fidei, non principaliter per lumen supernaturalis illustrationis internae, quo credimus hoc esse verum, scilicet Deum esse infallibilis veritatis in loquendo, et locutum esse trinitatem; sed hoc principium fidei, sive hoc lumen supernaturalis illustrationis est essentialiter determinans ad verum ut tale, et non solum apparens, et essentialiter excludens falsitatem in actibus quos movet: ergo per lumen sive doctrinam interiorem quam Spiritus Sanctus docet nos, et loquitur ad cor uniuscuiusque fidelis: ergo assensus supernaturalis fidei quatenus talis essentialiter oritur a principio, sive a lumine supernaturali essentialiter determinato ad verum ut tale, et non solum apparens. Haec ratio desumpta est ex D. Thoma hic q. 4 art. 8 corpore, ubi ait: Certitudo potest dupliciter considerari: uno modo ex causa certitudinis; et sic dicitur esse certius, quod habet certiorem causam. Desumpta etiam est ratio haec ex D. Bonaventura in 3° dist. 24 art. 1 q. 1, ubi probat fidem nunquam posse subesse falsum, quia accipit certitudinem ab illustratione Dei praescientis, per quam dirigitur.

3 Confirmatur haec ratio: nequit non esse intrinsece, et essentialiter certus certitudine indefectibilitatis a vero ille actus, qui essentialiter dependet a motivo in se obiective certo, et ut motivum per rationem formalem motivandi omnino infallibili, et ex

esse detractum ad verum ut tale; sed talis est assensus fidei supplicis: quod. Minor patet: quia loquamur de assensu per modum actus, ubi est obiectum naturale, qualis est hic, Deus est trinus, dependet essentialiter ab obiecto primario, auctoritate scilicet, et revelatione Dei, ut movente per principium supplens, quod est lumen infusum, et ratio formalis movendi esse detractum ad verum; sive loquamur de assensu principiorum, qualis est hic Deus est summus, et infalibilis veritatis in dicendo, et revelatione, et trinitatis, essentialiter dependenda ab infalibili lumine ut sic movente per illustrationem, et determinationem, et revelationem sancti, sibi propria ratione formali movendi omnino infalibili, et detractum essentialiter ad verum, et essentialiter exclusivum deceptionis, et falsitatis: sed assensus fidei, ergo ut dicit assensus est actus, quocunque reflectit assensus et gratia fidei, essentialiter dependet a motivo infalibili certo, et ut movente per rationem formalem movendi omnino infalibilem, et detractum ad verum ut tale.

Aliter contra probatur, quod haec ex motivo assensus fidei hoc pacto. Ille assensus est certus, certitudine indefectibilitatis a vero, qui innititur ex motivo infalibili; sed assensus supplicis fidei innititur per se motivo infalibili, scilicet veritati revelanti: ergo assensus fidei supplicis est certus certitudine indefectibilitatis a vero. Sed haec ratio apud me inefficax est, et inventus non satis probat, nisi supponatur, quod motivum illud accipiatur ut movens per rationem formalem movendi omnino infalibilem, detractum essentialiter ad verum ut tale, ut refundat certitudinem, meo sensu in assensum fidei supplicis, ut iam addidimus in probatione nostra. Rationes autem quae, ducimur ad non admittendum hunc modum probandi nostram propositionem, sunt apud me urgentissimae.

Primo est: quod datur fides naturalis, et aliqua innitens lumini infalibili Dei, sive scilicet veritati revelanti, qualis est apud eos fides haeretici circa articulos, quos communiter habet, et acceptat cum Ecclesia Catholica; et tamen fides naturalis haeretici circa hos articulos non est certa intrinsece, et essentialiter certitudine indefectibilitatis a vero, qualiter certa est fides Catholici circa eosdem articulos. Ergo: quod per se inniti Deo lumini infalibili, sive scilicet veritati revelanti, non probat assensum fidei esse certum intrinsece, et essentialiter certitudine hac speciali. Maior apud omnes constat: Minor vero ratio est: quod tale motivum fidei cognitum ab haeretico cognitione naturali est incertum, et expositum falsitati, unde assensus circa articulos credibiles propter illud motivum, et lumen Dei infalibile, evadit naturalis, est incertus, et expositus falsitati.

Ratio est: quod nullum obiectum motivum, si spectetur per se tantum, potest refundere certitudinem intrinsecam, et specialem in actum, ad quem movet: quia ex eo quod obiectum motivum assensus fidei, scilicet veritas revelans, sit Deus infalibile, refundit certitudinem specialem, intrinsecam et essentialem

in assensu fr adhuc mobili. Resp. ans: quod quod licet obiectum motiuum possit cognosci, et proponi intuitiua cognitione, et quidem ut probabili, sed et ut probabiliter verum, si tamen cognoscatur cognitione et quidem ut probabili, mouet ad assensum sed ad illud ut probabile; quia nullum obiectum motiuum de se proponit id dicitur mouet in assensum, seu illud certum, proponit quod probabile, et ex natura sua expositum falsitati. Alias veritas ostenditur: quod idem motiuum cognitum euidenter ab Angelo per premissas certas, et euidentes inducit Angelum in illud certum, et euidentem, et idem motiuum cognitum ab homine obscure, et probabiliter, ubi per premissas obscuras et probabiles, inducit hominem in illud obscurum, et probabilem, et incertum, et expositum falsitati: quod hoc exemplis pluribus manifestari posset: nam mathematico est certum solem esse maiorem toto Globo terre; homini vero rustico, qui habet a mathematico pro certo ipsi proponat, probabile tantum, nisi quod pro, cum cognitio motiuorum ad hanc veritatem est uni, sed uno certa, alteri, sed altero fit incerta.

7 Resp. secundo: quod ut obiectum motiuum inducat intellectum ad assensum certum per modum illius, debet ipsum motiuum cognosci cognitione fi certa: quia ut assensus fit certus veritatis reuelatae desumatur a motiuo, scilicet prima veritate reuelante, suam certitudinem, debet inniti ipsi veritati reuelanti, ut certo cognitae, ergo debet prima veritas reuelans cognosci cognitione certa. Rogo enim: ex quo principio est certa illa cognitio, qua proponitur Deus reuelans incarnationem? sed unde desumit suam certitudinem ista premissa, Deus reuelauit incarnationem? non dices, esse certam illam cognitionem, quia innititur veritati: quod Deus sit prima veritas, non in motiuis sufficiens, pro quo tibi premissa, Deus reuelauit incarnationem, potest quod non reuelauit: ergo aliud principium debet assignari, unde desumat suam certitudinem illa premissa, Deus reuelauit incarnationem, quod non sit prima veritas. hoc principium nullum aliud assignari potest quam illustratio supernaturalis, quae est ex alio motiuo, et ex natura, ad veritatem relata, excludit exclusiua receptionis, et falsitatis in actu adhuc mobili. quod erat.

8 Dices Hebraeus

non regimen primo ex parte communi: si assensus fidei ex suppletio sit solum certus per hanc illustrationem, erit tantum naturaliter certus, contra: quia Resp. probando: quod si Deus mereatur specialiter supplendo concurreret ad assensum fidei humanae, quo alicui homini falsibili crederetur, etiam si in illo casu nunquam esset, ratione modi supplendi tendendi, esset natura verus, et infallibilis, nihilominus esset fidei certus: nam ego non essem tunc certior de veritate rei, a me creditae, quam si actu mere naturali illam crederem: quod. ...

Rnegando illationem ad probationem ...

9

Ergo actus, ille non erit certus certitudine pure obiectiva, quae deriuatur ex obiecto et reuelato, motiuo falibili, et humano; tamen erit certus certitudine formali conueniente ipsi ab obiecto, ut in se spectato; siue ut in sua specie intelligibili explicato; siue illustratione dicta: sicut enim actus elicitus ab intra fecundo per speciem proprio obiecti inequalis, est sic certus, quod species proprio obiecti inequalis incertum est obiecto ut est in se, ita actus fidei infusus supplicet certus, quod prouenit ab intra fecundo per speciem obiecti, licet alienam, multo tamen magis inexquo cum obiecto, ut est in se, siue per dictam illustrationem: quae habet magis equaliter habitum representare, et proponere suum obiectum, ut est in Deo sapientia, cuius est immediata participatio, quam species intuitiva, et proprio obiecti habet representare obiectum ut est in se. Et quo in eam arguitur, ego non eius tunc certior de veritate mei omni credentis, quam si actu mere naturali illud crederem, nihil obstat; quia ad certitudinem formalem, intrinsecam et pro proprio actus non requiritur, quod ego reflexe cognoscam illam maiorem certitudinem: sicut ad supernaturalitatem assensus fidei non requiritur, quod ego certo cognoscam reflexe, me credere per actum fidei.

Dices primo: 10

tota certitudo fingitur, et Diuus Paulus, monitum erat, quod verbum Dei accipiatur a nobis, non ut verbum hominum, sed sicut est vere verbum Dei: quod si accipiatur ut verbum Dei, se solo mouet firmius, et certius assensum; quia assensus fidei ex ratione dicti motiuo, quod est obiectum mouens, et non aliunde sumit suam equalem certitudinem: quod non ex illustratione dicta, proprio ut alio. Confirmatur quia theologi passim ex firmitate verbi Dei firmitatem, et certitudinem fidei nostrae deriuarunt, quod ex confirmant diuersis scripturae testimoniis, scilicet ex Epistola 1a Ioannis c. 5: si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei maius, et ex 2 Petri c. 1: habemus firmiorem propheticum sermonem, cui bene facitis attendentes, tanquam lucernae lucenti in caliginoso loco.

Respondeo abnegans: ratio apud me est monstrando, quod 11

eius non modo catholicus, verum etiam hereticus, et quicunque secta, qui a Deo traditur credidit, non fallit, et allicit, verbum cui assentit, cum credit Deo, non ensi verbum hominum, neque accipi a principio ut verbum hominum expositum errori, et falsitati; sed ut verbum Dei, qui non fallitur, verbum Dei enim infallibile super omnia, et inexquo re dicto, super omnia alia verba, quae verbo Dei non sunt, aliis autem non uidetur quod etiam hereticus in credendis illis articulis quos cum catholicis confitetur, accipit verbum Dei, ut verbum Dei, et non ut verbum hominum. Et tamen horum fides, cum naturalis sit, et non infusa, non est certa certitudine formali, et magis ideo proprio assensus supernaturalis fidei: et non discernitur adequate fides certa a non certa, per hoc precise, quod non accipitur verbum Dei ut verbum hominum expositum falsitati, sed ut verbum Dei infallibile. Dices Plus, tamen verissima, et magis credentia: scilicet, quod omnes

q credit Deo, accipit verbum Dei, ut verbum Dei infallibile, et non verbum hominis fallentis exponitur: quod a quinque accipit verbum Dei ut verbum Dei infallibile, hoc ipso credendo fit quod supplementum [illegible], et fit certa, hoc non dixit Alius: oportet negatum.

12 Ad Argumentum primum, certitudinem obiecti attingi esse de firmitate, et certitudine obiectiva Dei tantum, non a de certitudine, et firmitate formali propria assensus fidei; neque enim recte desumeretur propter theologi certitudinem nostri assensus, ex firmitate verbi Dei, sive Dei tantum, seu ex cognitione, quod verbum Dei sit firmum: nam et verbum Dei fit minimum propter dari plurium cognitionem infirmam, nihil magis firmum, et obiective certum, quae existentia Dei, existentia Trinitatis: et tamen illas dant cognitionem fidei probabilis, obscuram, et saepe falsae. Dicitur quod verbum, sermo, et ut enim obiective certissimum, et firmissimum: quod est ens realiter, nempe cum Deo suo, et quod immutabile est: non est quod de certitudine, et firmitate obiecti nostri assensus, sed de certitudine formali nostri assensus, quae oritur ex suis principiis, et lumine, ut supra habetur. Dicimus ergo, hanc formalem certitudinem assensui nostro fidei supplementi convenire ab obiecto suo formali motivo, quod est verbum Dei infallibile, ut movente modo infallibili, sive per lumen infallibile: itaque certitudo, et infallibilitas formalis nostri assensus, non desumatur solo ex [illegible] Deo infallibili movente, sed etiam ex infallibili motione, sive ex ratione formali motivi ad assensum, quae est illius modo, et motio supernaturalis realiter determinata ad verum, et realiter exclusiva falsitatis in actu, ad quem movet. Cognitio igitur certitudo adhaesionis, sive realis assensus fidei, explicat in nostro [illegible].

13 Ut praemonuimus n. 1, tertia certitudo dicitur adhaesionis, ad obiectum, quae nihil est aliud, quam firma mentis adhaesio, et quasi alligatio ad obiectum, cui assentit, quod credit. De ratione huius certitudinis adhaesionis est, excludere omnem formidinem de opposito, quia enim formidat aut dubitat, eo ipso vacillat, et nutat, nec firmiter adhaeret veritati obiecti, cui assentit. Haec certitudo adhaesionis ex genere suo, indifferens est ad verum, et ad falsum assensum et obiectum, cui adhaeret, et saepe quis firmius adhaeret falso assensui, quam vero: quod et notavit hic D. Thomas quaestione, ubi [illegible], an certitudo adhaesionis sit actus virtutis fidei, ait, certitudo adhaesionis non est propria virtutis fidei: quia convenit non solum fidei verae, sed etiam falsae, sicut non est opinio vera et falsa, etiam et fidei.

Duplex etiam certitudo adhaesionis, ubi duplex firma adhaesio intellectus ad unam propositionem

14 [illegible] hic ab illo; alia quae est firmiter, et est quae inest realiter de veritate assensus

obiecti, ratione cuius, intellectus non potest ab illo dimoveri, neque suspendendo assensum, neque oppositum dis-
sentiendo, neque de illo dubitando, aut formidando, et haec dicitur certitudo speculativa, et pure intellectualis: alia dicitur affectiva certitudo, quae in voluntate, dicitur quia a voluntate immediate, id est, quia pia affectio voluntatis, quae per imperium suum ita alligat intellectum ad assensum, et ad obiectum, ubi adeoque contradictionis sit, ut impediat quamcumque dubitationem, et formidinem intellectus circa obiectum.

Hoc supposito quaeritur, an et quaenam certitudo adhaesionis maior reperiatur in assensu fidei supernaturalis, sibi soli vult illum ascribi … apud P. Lugo, et Ada de … in universum docet certitudinem adhaesionis esse maiorem assensui fidei supernaturalis, ita quod ipsi formido ulla nec possit inesse, nec coexistere. Pro hac citat sanctum Thomam hic q. 1 art. 3 … q. 4 art. 8 … Sed contra … videtur … dubitationis … possibilis … quaestio … q. 1 art. 3 et hic q. 4 art. 8 … negative, quod fides maior excludat dubitationem, et formidinem. Scotus in 3o dist. 23 q. unica, ubi in resolutione quaestionis principalis sic habet: nec fides excludit omnem dubitationem; sed dubitationem vincentem, et inclinantem ad oppositum credibilis. Sed certe ita ambigue videntur mihi loqui doctores haec in re, ut difficulter eorum mens percipi possit, ut neque tamen facile accipiatis dubio, dicimus nostram aperiens. 15

16 Dico 1o. Certitudo adhaesionis intellectualis, seu speculativa, non reperitur in maiori fidei supernaturalis, et infusae. Probatur 1o. certitudo adhaesionis intellectus ad obiectum aliquod talis est, ut ex se et ante omnem voluntatis affectionem, reddat intellectum impotentem recedere ab obiecto, et dissentire, et illi adhaerere per assensum; sed intellectus credentis fide supernaturali aliquod obiectum non habet hanc impotentiam, sed potest, quando libuerit, assensum suspendere; imo et dissentire. Ergo licet intellectus credentis fide supernaturali aliquod obiectum non habet certitudinem adhaesionis intellectualis, ergo … illud … haec certitudo non est de ratione maioris fidei. Confirmatur: quia haec certitudo adhaesionis intellectualis solum provenit intellectui ex veritate obiecti evidenter visa, per quam vincente intellectum, in qua immobiliter quiescit intellectus, pondere proprio, et naturali, quo fertur in possessionem veri. Sed in assensu fidei supernaturalis non datur veritas evidenter visa, aut per se vincens intellectum, in qua proprio, et nativo pondere quiescat intellectus; ergo in assensu fidei supernaturalis non datur certitudo adhaesionis intellectualis ad obiectum creditum.

Probatur 2o. Si intellectus 17
credentis fide supernaturali obiectum aliquod haberet certitudinem adhaesionis intellectualis ad obiectum creditum, non traheretur intellectus ad assensum, neque pateretur captivitatem, et violentiam a voluntate piis affecta erga Deum; atqui trahitur, et patitur violentiam, et captivitatem a voluntate: ergo non habet certitudinem

adhesionis intellectus ad obiectum evidens, quo ase, et quasi figat intellectum in veritate obiecti evidentis. Nihil vero tamen malus est: quia si intellectus evidentis habuit etiam certitudinem circa veritatem obiecti evidentis, quae est naturalis sicut in proprio centro, et non ortum ex violentia, tractione, et captivitate a voluntate: quia enim centrum intellectus est verum, quod illud proponitur, et illi quasi se adhaeret quiescit, et figit immobiliter in illo quiete naturali, et propria, non quiete violenta, et aliena: et ideo quies, et immobilitas intellectus, quies est quies, et immobilitas violenta, et ab extrinseco, scilicet proveniens ab alia potentia, cui imperio subditur, et quasi in captivitate, et servitute redigitur, scilicet a voluntate propter eius erga deum affectum

18 Dico 2º. Neque certitudo ~~affectus~~ adhesionis affectuosa ad obiectum evidens est essentialis assensui fidei supplicis. Ante probationem suppono, certitudinem hanc adhesionis affectivam esse firmitatem, et adhesionem intellectus ad obiectum provenientem a propria affectione voluntatis imperantis assensum absque dubitatione, sive imperantis assensum, et prohibentis omnem dubitationem circa obiectum assensus. hoc supposito probatur: quia haec certitudo, et firmitas intellectus, circa obiectum evidens est omnino voluntaria, libera, et meritoria quia provenit ab imperio voluntatis libero, proprio, et meritorio: ex quo colligitur quia si certitudo, et firmitas illa intellectus non proveniret ab imperio libero voluntatis, neque esset libera subiecto credenti, neque meritoria: an iam ab omnibus admititur ut certum: quia in eo maxime meretur fidelis credens hac certitudine et firmitate obiectum credibile, quod excludat omnes dubitationes circa obiecta, quae deo dicente credit; inde est, quod seclusio hoc voluntatis imperio, non erat, unde excluderentur proximo potentia dubitandi: nam si ante tale imperium exclusa esset potentia dubitandi per claritatem veritatis intellectum illuminantis, et determinantis ad assensum, nihil mereretur fidelis in excludenda omni dubitatione, cum talis exclusio dubitationis non esset simpliciter libera, neque subiecta voluntati: sicut contingit in eo, qui habet evidentiam aliquam rei, cui exclusio dubitationis libera non est, cum potentia proximo dubitandi excluditur evidentia veritatis claritate

Hoc supposito

19 probatur 2º: quia potest dari, saltem negative loquendo, assensus fidei supplicis, absque propria affectione voluntatis imperantis assensum sine dubitatione, sive prohibentis, et excludentis dubitationes circa obiectum assensus, ergo potest dari assensus fidei supplicis circa obiectum evidens absque certitudine adhesionis affectiva. Consequentia patet: quia assensus elicitus propter authoritatem divinae revelationis dei, et sive absque affectu voluntatis imperantis ipsum ex motivo honestatis illius, non est cum intrinsece est assensus suus proprius, non sit supplicis; talis quasi assensus elicietur absque imperio voluntatis prohibentis, et excludentis dubitationes circa obiectum assensus ipsius. Antecedens probatur: quia talis assensus

actus voluntis prohibentis, et excludentis dubitationes circa obiectum assensus, et efficacis libere, et ita separabilis a tali efficacia imperantis assensus: ergo poterit dari; et si talis efficacia imperantis assensus poterit dari assensus supernaturalis fidei, qui absque affectu prohibente et excludente dubitationes circa obiectum assensus, poterit dari assensus supernaturalis fidei qui absque certitudine firmitatis adhesionis: quod tamen non est contra ligans assensum supernaturalis fidei:

fatior, certitudinis hanc adhesionis a fortiori sequi ad assensum fidei supernaturalis quodcumque dubitandi motivis, aut occurrat intellectui, cum eius dat obligatio cohibendi dubitationes voluntaria, excludendique formidines de opposito; et si occurrit cohiberi excludi ponere dubitationes per imperium voluntatis excludentis dubitationes; nec non fiat voluntaria, et peccaminosa: quod tunc sequatur certitudo illa adhesionis a fortiori proveniens ab affectu voluntatis excludentis insurgentes motus dubitationis: hocque sic probat, et arguit, non posse simul cum tali adhesione a fortiori sub imperio voluntatis iungi dubitationes voluntarias, nos probat, nequit enim alit ad assensum fidei supernaturalis tale imperium voluntatis, ubi tale a fortiori adhesionis; neque ita probat, ut possit simul iungi, dubitationes voluntaria, et peccaminosa de opposito cum assensu fidei supernaturalis, ut patet ... intellecta ... quod intelligendum est, de modo ut sit iudicium errorum in intellectu: ratio est: quia ex se certa sua non dicuntur oppositiones assensus prestitis vera, ... opposito, et dubitatio voluntaria de veritate ... oppositi: et licet dubitatio ista esset peccaminosa, et malo moraliter, non ideo assensus fidei est ex affectu voluntatis imperantis assensum ... moraliter, licet etiam imperfectus, ... 20
quod.

Hinc colliges differentiam inter certitudinem, et firmitatem scientie, et certitudinem, et firmitatem fidei, quod scilicet firmitas scientie est quedam quasi naturalis inter, in vero, firmitas autem, et certitudo fidei est quedam captivitas inter, et quasi aliquomodo violenta in vero: unde oritur, quod cum scientia non sit possibilis dubitatio; cum actu vero fidei est possibilis ex natura rei, nisi ab imperio voluntatis captivantis intellectum cohibeatur, quod expresse et perspicue D. Thomas de veritate q. 14 ar. 1 ca. in corpore, ubi ait: in scientia cogitatio inducit ad assensum, et assensus cogitationem terminat; sed in fide assensus non causatur ex cogitatione, sed ex voluntate: et quia intellectus fidei non fertur ad proprium terminum qui est visio, sive evidentia obiecti; inde est quod eius motus non dum est quietatus, quamvis sit ... ex ... sit ... satisfactum. 21

si dicatur ex extrinseco, sed a volunt., et inde, quod dicitur evidentis dicitur esse captivari, quod tenet tiis alienis, etiam propriis. huius exemplum est in lapide magni ponderis, qui dum est in centro, quasi naturaliter figitur, et quiescit in illo: sed etiam figitur in vivo, quod est suum centrum, per se; si a [illegible] figatur, etiam summo edificii fastidio firmum, fixio, quae est, [illegible] illa naturalis, violenta fixio, et alligatio: sic etiam alligat, et figit per voluntatis imperium in obiecto per fidem credito, violenta sit, et naturali fixione; quod deficiente illo imperio voluntatis vacillaret, nutaret quod assensus fidei, non [illegible] assensus fidei circa dubitationem et formidine de opposito. Aliquo modo solvunt quod sequenti. 2° an assensus fidei supernaturalis sit certior quolibet assensu naturali certissimo evidentissimo.

22 Ex dictis quod antea facile deducitur resolutio celebris huius quaestionis; in qua dico 1°: loquendo de certitudine formali, et metaphysica [illegible] assensus supernaturalis fidei, quae est certitudo [illegible] indefectibilitatis a vero, assensus supernaturalis fidei est certior quolibet assensu naturali certissimo evidentissimo. Est sententia communis Doctorum apud [illegible] O, Arag., et [illegible] hic, contra [illegible]: quia assensus eo est certior, quo habet plura principia ex quorum singulis sortitur maiorem certitudinis rationem, in assensu supernaturali fidei plura habet principia, sed authoritas Dei, et revelationis infallibilis, habitus supernaturalis fidei, et supernaturalis illustrationes [illegible] et assensus naturalis quantumvis evidens, sed hic totum est [illegible], sua [illegible] certitudinis a suo principio, sed a lumine naturali intellectus, et ex terminis ipsis, quod tales sunt, ut si recte apprehendantur, impossibile sit, lumen naturale decipi in iudicando [illegible].

23 Ex quibus nostris facile probanda est 2°: quod quo lumen, sub quo elicitur assensus, est magis excludens falsitatis ex parte principia, eo est assensus magis certus, certitudine indefectibilitatis a vero, sed assensus fidei supernaturalis elicitur sub lumine magis excludente falsitatis ex perfectione principia, quam assensus naturalis certissimus evidentissimus: ergo assensus fidei supernaturalis est magis certus, certitudine indefectibilitatis a vero, quam assensus naturalis certissimus evidentissimus. Maior [illegible] ex terminis: minor certissime [illegible] quod ex parte principia magis repugnat falsitati, sibi eo magis excludit, lumen supernaturale, sub quo elicitur assensus fidei, quam lumen naturale intellectus, sub quo elicitur assensus naturalis evidens. Ob hanc

ionis, lt actus, quo Deus se ipsum cognoscit, et actus, quo per fidem Deum ipsum nos cognoscimus, sint metaphisice certi, et metaphisice repugnantes falsitati; adhuc, tamen actus est magis, et intrinsece certus, quam actus fidei nostrae: quod ex perfectione luminis evidentis dici, sub quo habitus Dei actus, magis repugnantia dicit cum falsitate, quam actus fidei elicitus ex minori perfectione luminis creati, et supplius, sub quo elicitur: magis enim id, quod falsitati lumen increatum, quam creatum, oppositum magis illi, perfectius entitative. Sic etiam lt calor ut 8° metaphisice repugnat, et sic probabilis, cum frigore ut 8, adhuc calor ut decem magis repugnat cum frigore ut 8, quam calor ut 8; nec alia ratio, nisi quia calor ut decem est perfectior calor, quam calor ut 8.

Dico 2°: loquendo de certitudine adhaesionis intellectualis, et pure speculativis, et affectivis, sint comparabiles inter se assensus supplius fidei, et assensus naturalis evidens: atque adeo, neque assensus fidei est magis neque minus, neque aeque certus, hoc genere certitudinis, quam assensus naturalis evidens. Patet facile ex dictis quantum: quia duo extrema comparabilia sint de magis, et minus; aut etiam de aequalitate, in aliquo praedicato formalis necesse est, ut utrumque extremo participet talem rationem: atqui assensus fidei non certus in certitudine adhaesionis intellectualis, seu pure speculativis, ut diximus, assensus, sed neque assensus naturalis evidens est certus certitudine adhaesionis affectivis, ut notum, cum assensus naturalis evidens sit natura intuitiva: neque enim est verus evidens oppositus contrariis suspendentem, et multo minus dissentire: quia assensus fidei supplius, et assensus naturalis evidens nequeunt inter se comparari de aliqua ratione certitudinis; sicut de his cum eis non comparatis, neque dici plus, minus, aut aequale, ut est signum. 24

Dices 1°: D. 25
Augustinus l° 10 confessionum c° 10 dixit, facilius dubitarem, me vivere, quam non esse vera, quae audivi; atque unicuique est evidens, se vivere: quia maior est firmitudo, et adhaesio in hoc fidei, quod res auditas per fidem, quam quae res notas evidenti lumine naturali. Respondeo 1°, apud Augustinum non legi, quam non esse vera, quae audivi; sed ita: quam non esse veritatem, quae per ea, quae facta sunt, intellecta conspicitur: ubi loquitur de existentia lux veritatis, sibi dici, quae per ea, quae facta sunt, a posteriori demonstratur comparat quia Augustinus evidentiam cum evidentia; non evidentiam luminis naturalis cum obscuritate fidei supplius. Respondeo 2°. Augustinus hiperbolice est locutus: quia assensus fidei liber, est facilius, potest quis dubitare, se vivere, quam esse vera quae per fidem audivit, assensus fidei non est liber

: sicut non est liberaliter, quo quis cognoscit et tenet quod. Deinde, quod quis probabit esse impossibile, non potest esse facile, neque facili, et eidem esse impossibile, dubitare, si videre quod hoc dubitare, neque facile, neque facili, est alicui: loquitur quidem, si sic loqueretur, per hyperbolicam exagerationem, ut adhesionis suae a fide cognoscere fidei intentionem demonstraret.

26 Dices 1º: D. Paul. ad Galatas scribens, ita firmos esse fidei illos fore tendit, ut haec adiiciat c. 1º: Sed licet nos, aut Angelus de coelo evangelizet vobis, praeterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit. Firmissima est adhesio in talibus fidei, quae eius libet alterius veritati etiam ab Angelo de coelo dictae. Respondeo, Paulum ibi loqui de Angelo vero, et Apostolo vero, et Angelo, et Apostolo apparentibus, qui videlicet apparerent sub persona Angeli, et sub persona Apostoli; quibus sic apparentibus, et ita fictionibus, non esse credendum, et dicendum anathema, docet Apostolus; non autem separat [illegible] fidei [illegible] veritatibus per se notis, et evidentibus lumine naturali.

27 Dices 3º: quod libet fidelis paratus est, potius negare omnem veritatem evidentem lumine naturali, quam veritatem aliquam fidei: quod habet maiorem firmitatem, et adhesionem, seu certitudinem respectu fidei, quam eius lumine naturali, quam per se evidenter notas. Respondeo negando antecedens: quia nullus est praeceptum, quod obliget fidelem ad actum illum habendum, cum sit de re impossibili; impossibile autem est, dissentire omni veritati evidenti lumine naturali notae; hinc est, quod sit impossibilis ille actus viro Catholico apprehendenti terminos: nullus enim potest prudenter velle, aut intendere id, quod est simpliciter impossibile, et ut tale cognoscit; sed negare omnia principia lumine naturali evidenter nota est impossibile, et ut tale cognoscitur a eo, qui recte terminos apprehendit: quia nullus Catholicus potest id prudenter, et efficaciter velle, neque habere illum actum.

28 Si respondebis, non posse quidem id velle actu voluntatis absoluto, sed conditionato, videlicet casu quo principia evidentia lumine naturali repugnarent, et dicerent veritatibus fidei, et unum ex duobus esset negandum, sed prius fides, quam principia lumine naturali evidentia. Sed contra: quod conditionalis fingat, aliquam veritatem per se, et evidenter notam lumine naturali, contradicere veritati fidei, est etiam viro Catholico apprehendenti terminos evidenter impossibile: quia cum nullus teneatur, aliquid re statuere, quod agere in casu evidenter impossibili, non tenebitur Catholicus illum actum conditionatum elicere: imo nec potest.

nulli, potest efficaciter velle etiam conditionate facere illud, quod adhuc pro illo hic potest apprehendit impossibile; vel etiam peccatum, quo proprius evidens lumine natali repugnare proposito, credit impossibile, negare proprium lumine natali evidens. Contra perscrutantem lumen illi evidenciam, quod supponendum est: neque enim perscrutaret evidencia extra questionem convenemus). quod nequaquam potest vir prudens, et apprehendens tamen illius actus conditionatis habere.

¶ Dices. 29

Per assensum fidei credimus Deo super omnia: quia assensus, quo Deo credimus, est firmior supra omnes alios assensus. Contra; concedo antecedens quo constat: quia assensus, quo Deo credimus, est firmior supra omnes alios assensus liberos, sive qui sunt in nostra libertate positi, concedo; quod supra omnes alios assensus tamen qui sunt, qui non sunt in nostra libertate positi, nego. Licet enim assensus sic firmius supra omnes alios assensus ratione pii affectus, et maioris adhesionis voluntatis adhesi fidei; haec tamen maior firmitas adhesiva voluntatis ad veritates fidei supra omnes alias veritates, debet intelligi respectu eorum ad ipsius voluntatem, cuius est unus alteri libere praeferre, et unum prae alio magis afficere: unde comparatio fieri debet inter assensus liberos, et subiacentes voluntati; assensus enim evidens naturalis non subiacet voluntati: proinde quoad in ratione genere firmitatis adhesivae, et affectibus non potest esse comparatio inter assensum fidei, et assensum naturalis evidentem. ¶ 3° de obscuritate fidei. Ubi an ratione illius, nequeat assensus fidei simul compatiens actu scientia, id est obiectum materiale. Caput 3 assensus fidei de supplicis compatibilis in eodem intellectu cum actu evidenti, et scientifico circa idem obiectum materiale.

Obscuritas est defectus, carencia, seu privatio claritatis, et incognitione: haec potest in assensu fidei dari, seu in illo reperiri, vel quia ipsum obiectum materiale non cognoscat clare, 30 et evidenter in seipso intuitive, vel abstractive in alio, vel quia obiectum formale motivum non attingat clare et evidenter: quatenus videlicet, licet assensus evidenter cognoscat, Deum esse summam veritatem, et in iis quae revelat non posse dicere falsum; non tamen cognoscat evidenter, Deum esse qui res istas revelat, sive res istas esse revelatas a Deo prima veritate: ex quolibet enim istorum capitum deriuabitur obscuritas in assensu fidei, et a fortiori, si ibi datur obscuritas cognitionis tam circa obiectum materiale, quam circa obiectum formale motivum fidei. Quaerimus, quia in Hispania tradebat

esse obiectum, autem, fideique sunt obiecta naturalia, ut varia variari debeant cum obiectis, de quo apprehendens non habeat aliunde scire, ubi evidentia ... sit ... simul in eodem intellectu, autem fides ... evidentia, et scientifico de eodem obiecto naturali.

32 Negant tertio, sibi cognitio evidens ... abstractiva sibi intuitiva, negant ... aliis ... Balabitino, et Sparca. negant etiam, ... fides credi illud ... intuitive cognoscit, Scotus, ... et alij ... a P. Gaspare ... difficultas, quae ... Afirmant ... fides ... cognitione evidenti abstractiva, quae intuitiva de eodem obiecto ... alij ... et ... de 1754. ... ad evidentiam abstractivam ... ang. ... esse ... evidenti naturali abstractiva ... simul fide ... apud ... loco citato, ... evidentiae, abstractiva, quae intuitiva, ... ut in titulo ... fiximus.

... autem fides,

32 ... intuitivum ... neque pugnant ex modo tendendi cum obiecto ... quae fiunt cum obiecto, quae se mutuo destruunt: ... simul esse in eodem intellectu. ... quoad ... utrique actus tendit in idem obiectum ... per modum autem, et ... obiecti, ut ... ex modo tendendi ... opponuntur, ... autem, ... quoad ... evidens naturalis, et intuitivus, quo cognosco ... esse ... esse viventes, ... esse mortales ... quoque ... eodem obiecto, ... variant cum obiecto naturalia diverso, quorum unum destruat aliud, ... esse ... et mortalis; ... esse irrationalis, et immortalis; ... variant ... obiectum naturale: ... illi actus, variant cum obiecto ... sese invicem ... neque obiectum ... naturalis evidentiae, et intuitivae nullo modo opponit, neque destruit quoad ... quoad ... movendi ... variant cum obiecto naturali neque ... fiunt hi actus, ... obiecto quae se mutuo destruunt.

33 ... quod nihil

illorum, in quo differunt assensus fidei, et cognitio evidens, cuiuscunque generis sit, circa idem obiectum, facit illos impossibiles, et contrarios, ita ut se excludant: ergo poterunt simul in eodem intellectu poni. Antecedens patet: quia tria praecipua sunt, in quibus differre possunt hi actus: primo in eo, quod unus sit essentialiter obscurus, et alter essentialiter clarus: secundo in eo, quod unus sit dependens ab efficientia libera voluntatis, et alius independens: tertio in eo, quod unus sit ex se principium quietativum intellectus, et alius per se ipsum non quietativus, sed tamen nihil horum facit illos actus impossibiles, et contrarios, ut sic differentes: ergo. Minor patet discurrendo per singula capita.

Non primum: quia quod unus actus sit essentialiter clarus, et alter sit essentialiter carens identitate cum claritate, sibi cum tendentia clara, facit actus esse diversos essentialiter, non tamen contrarios; aliter intellectus, et voluntatis essent inuicem contrarii, et incompossibiles: quia actus intellectus est essentialiter repraesentatio obiecti, et voluntatis actus caret identitate cum repraesentatione obiecti; non secundum: quia de facto in eadem anima Christi extitit et existit duplex amor beatificus naturalis, et independens a libero concursu voluntatis, et alius amor charitatis liber, et meritorius, et dependens a libero concursu voluntatis, regulatus ille ex scientia visionis, hic ex scientia infusa dei, ut docent theologi tractantes in materia de incarnatione: non tertium, probatur eodem modo, quia unus amor quietativus sit laudi, et alius non quietativus, et sic supponatur doctorum sententia, et in beatis de visione dei quietante intellectus beati, et cognitio dei ex creaturis, quae non sunt quietativae beati: ergo nullum ex illis capitibus arguit oppositionem contrarietatis, et incompossibilitatis in eodem intellectu actus, qui fiunt circa idem obiectum, et actus sunt clarus, et evidentis. 34

Urget hic doctrina a doctrina: 35
quia si nihil aliud, quae a nobis aliquis evidenter sciuntur, credi possunt assensu fidei, sequitur quod plura, quae continentur in sacra Scriptura, et ecclesiastica, adeo non possunt fide divina credi. Patet a contrario illatio: quia plura continentur in libris, qui dicuntur sapientiales Salomonis, sententiis moralibus, pleni in Ecclesiastico in libris Iob et aliorum, quae a nobis evidenter nota, et demonstrabilia per evidentem experientiam. Ut quae ponitur in proverbiis non frangit illa formica non habet principem, neque ducem, et in scripturae congregatur unus sit: quia scito credit leviter corde: et in euangelio ait Christus, Dominus, nemo potest duobus dominis servire, Mattheus, quam praescripsit cum, Chrysostomus, quod perinde est ac dicere, nemo potest simul duo diversa aut contraria facere, aut ponere: et apud Paulum, non est societas lucis ad tenebras: et alia quae ista, et innumera alia nobis persuadendo nihil valere dicimus. Contra vocientis authoritas, sine assensus fidei

simul eius assensum naturali evidenti repugnabilis non esset in codem intellectu.

Denique non video, cur in virtute philosophi Chatolici, nequeant simul existere Deus ad dictam in quibus licit differentes immortalitatem animae rationalis: ostenditur, ac fratris spiritualis; et immaterialis est natura sua incorruptibilis, et immortalis; anima rationalis est entitas substantialis spiritualis, et immaterialis: ergo anima rationalis est natura sua incorruptibilis, et immortalis: quod quod tamen dicit propter summis cum auctoritate sanctae ecclesiae; deinde Deus docet animam rationalem esse natura sua incorruptibilem, et immortalem: ergo anima rationalis est natura sua incorruptibilis, et immortalis, quorum assensus perfecte modo ex his altera est naturalis evidens altera fidei. Ex quibus satisfit primo argumentibus

37 Arguitur 13o. nos ex Paulo ad Hebraeos scribente, fides est argumentum non apparentium, quae quae nobis aliunde evidenter apparent, nequeunt fide credi. Probatur ex eodem Paulo quia quamdiu sumus in corpore peregrinamur a domino, per fidem enim ambulamus; quia per fidem movemur ad scientiam, sive ad Dei visionem tanquam ad terminum, in praesenti ecce animos, quia praesenti scientia sive visione obiecti cessat, propter obiecti. Secundo Paulus, non ideo dixisse, fidem esse argumentum non apparentium, quod eo veritatis ponit esse non apparentia; sed ut commendaret excellentiam nostrae fidei, quae tanta est, ut ex ea sit nota intellectui nostro, quod firmus assensus praestare debet, non evidenter apparentia id, cui assentiendum est; fides tamen efficit, quod intellectus noster rebus etiam non visis, seu non apparentibus firmiter assentiat. Ad 2um dico, Paulus non intendere, quod in patria non daretur fides, quod et nos supra probavimus; sed ibi loqui de ambulatione ad terminum, scilicet visionem; per modum fidei meritorii: unde fides ut meritoria sit incompossibilis cum visione Dei, quod proxime omittimus, sed ad ut est assensus, supra licet innititur testimonio infallibili est incompossibilis cum visione Dei.

Arguitur 2o. fides est assensus, intellectus non convicti: quia supponit, intellectum non habere
38 lumen sufficiens convincentis: Probatur: fides assensus est liber, laudabilis, et meritorius, sed cum est evidentia notorum non dat libertatem in assentiendo. Consequentia patet quia nec laudabilitas, nec meritum sine: quia assensus fidei negat veritatem cum evidentiae notorum. Ad 1um nego antecedens: idem enim praestat ad assensum fidei, quod aliunde intellectus sit, sed non sic convictus, cum eandem veritatem, quam tenendam dicentis proponit. Ad 2um nego minorem, dico quomodo; sed cum est evidentia notorum non dat

libertas in assentiendo, si assensus procedat per ignis motibus generans evidentiae, concedo, si procedat per diversis motibus non generans evidentiae; nego. quod motibus fit, aut manere potest obscurus, et per illud assensus liber potest elici

Arguitur 2°. fides 39

complementum scientiae: quod simul cum sciam et fides. Probatur 1°. quod experientia ostendit, quod credimus per dicens alteri, quod propriis oculis vidimus: 2°. quod merito videamur, quando nobis exigeret, ut credam, quod dicentis vis si duo, et duo esse quatuor. 3°: quod omnis loquens locutione credibili. Thoc intendit, quod. Et audiens ipsi dicenti se fidat; et scientiae propriis dis fidens alteri, scientiae, secundum imitatur, quod simplaticiter ubi in te audientis, convenire simul actus scientiae, et actus fidei. Et dispensans: fides complementum scientiae, ut propter non amabile, nec utile, quapropter non: in supplementum non est purus, in propter amabile, et utile etiam in praesentia scientiae, secundo; non est fides tantum amabilis, et bona, in absentia scientiae, habentis formis, et utilitas suae propter, et per se amabilis, etiam praesente scientia: tum quia est Dei obsequium, et meritum vitae aeternae: omnis quod complementum assensu naturali scientiae, ut supra dictum est.

Ad 1°. quod sumeo primus, experientia enim, sicut 40
est testis quod nobis credit in iis veritatis, quas experientia novimus; sit responsionis modo sanguineus, et formica quae vigore in statu esca sibi; quas eadem veritas fidei credimus. Ad 2° dico, non esse imprudentia, quod ex seipsa: ad res evidens credere ipse dicenti, sibi praestat intendat in nobis cognitionis veritatis, si intendat obsequium, nominis ipsius authoritati praestandum per assensus fidei: tunc enim cessat causa: ut nobis: potestis intendi, et amari assensus, fides per specialis ratione fidei, et non propter rem cognitionis ut sic contra licet; sic accidit in re praesenti: Deus enim loquens nobis veritas propter evidentes, nonque non intendit utcunque nostra cognitionis de illa veritate, et fides, sibi obsequium nostrum intellectuale. Ad 3° nego ans: quam si enim dicit, quod omnis credens alteri est fidelis quiescentiae, quae habet de veritate, quia propter alteri, tantum credit.

Arguitur 3°. actus scientiae est clarus, sibi dicatur claritas, et actus fidei est obscurus, 41
sibi dicitur obscuritas; sed claritas, et obscuritas nequeunt esse simul in eodem subiecto circa eadem: ergo actus scientiae, et fidei, nequeunt esse simul in eodem intellectu circa eodem obiectum. Probatur: lux et tenebrae opponuntur in eodem subiecto, sibi conveniant eo modo medio sibi adiunxis

et ideo ab eodem fide, ubi actibus diversis opponuntur; quod cum in fide sint tenebrae, et in scientia lux, non possunt esse simul in eodem intellectu neque per diversos actus neque per eundem.

42 Respondetur omittendo maiorem, et distinguo minorem: claritas, et obscuritas nequeunt esse simul in eodem subiecto, quando obscuritas est pura carentia, seu privatio claritatis, concedo minorem: quando obscuritas est forma positiva dicens in se carentiam claritatis, nego minorem. Exemplo distinctionis. Albedo, et non albedo nequeunt esse simul in eodem subiecto, quando non albedo est pura carentia, seu privatio albedinis, non vero nequeunt simul, quando non albedo est forma positiva dicens in se carentiam albedinis, ita enim esse albedinis inter se, qualiter se habent frigiditas, et dulcedo: similiter possunt esse simul claritas, et obscuritas, quando per obscuritatem intelligitur forma positiva, quae non est claritas, qualiter se habent in nobis fides.

43 Ad 3 distinguo antecedens: lux, et tenebrae opponuntur, ita quod oppositio sit inter tenebras, et lucem, quam privant, concedo; ita quod oppositio sit inter tenebras, et lucem quam non privant, nego. Ergo tenebrae nequeunt esse simul cum luce quam privant: unde est, quod tenebrae privantes actum fidei non possunt esse cum luce, quam privant actum fidei in eodem actu fidei: et tenebrae privantes lucem intellectus non possunt esse simul in eodem intellectu cum luce, quam privant intellectus; tenebrae tenebris privantes lucem huius distantis actus fidei utique possunt esse simul cum luce alterius, actu in eodem intellectu: tunc enim tenebrae, et lux disparatae se habent, et non se habent sicut forma in subiecto, eiusdem forma ab eodem subiecto exclusio formalis. Pro 3 vero contra possent proponi argumenta sumpta ex repugnantia actus opinionis cum eodem obiecto morali. Capitulis ex stare [illegible].

44 Caeterum dicit propositio: quod opinio dicit incertitudinem; fides autem supponit certitudinem: fides dicit essentialiter exclusivam formidinis, et dubitationis; actus opinionis non est essentialiter exclusivus formidinis, et dubitationis; haec pugnare videntur in eodem intellectu: quae est ratio cur haec, collisionibus dicti negant praedictorum actuum compossibilitatem cum pluribus cum Caietano hic 2 quaestione 1 art. 5, et Sorea de fide 15. Affirmatur vero communis cum apud Lugo de 1 quaestione 1 amplectimur, et probamus.

1.º q̄ q̄d si d3 act9 sit essalit cert9, & act9 opinionis sit essalit incert9, sibi n̄ cert9, nihil aliud, q̄ q̄d int. q̄n eod3 int.ᵘ duæ fiq, quar3 una essalit habet aliq̄o p̄dicat3, quo alia essalit caret; sibi n̄ repugnat; imo ē in p̄hia notiss, q̄d idē subm habens plures fias diversæ speciei, habeat unā, quæ essalit dicat aliq̄d p̄dicat3, quo alia essalit caret: q̄ n̄ repugnat, q̄d idē int.ᵘ habeat simul act9 fi essalit cert9, & act9 opinionis essalit incert9, sibi n̄ cert9 c̄ id3 obm ✝ Mat ma.ᵗ mul fi apud, & ab exempli: apud: q. ei plures fiq incxistentes alicui subto essalit specifice diversis, nam id3, q̄d subm habeat unā fiq, cui spectat essalit aliq̄d p̄dicat3 differenciale tituit, quo alio essalit caret: q̄ id n̄ repugnat; ✝ repugnabit, q̄d plures qualitates vitales, aut vitales diversæ speciei, & essalit differentes simul existant in eod3 subto.

Ab exempli 46

p̄t mul, & p̄tat maxime dictio: int.ᵘ ē essalit p̄ se videns, & cognoscens; & voluntas ē essalit p̄ se ceca, & sibi n̄ cognoscens; & t3 repugnant int se, quomin. ponunt simul in eod3 aia poni, & coniungi, ✝ iudicij, ✝ ide tam: q̄ q̄ q̄ q̄ b9 act9 fi sit essalit cert9, & act9 opinionis sit essalit incert9; n̄ ideo opponent, & excludent se ab eod3 int.ᵘ. Deinde: voluntas q̄ q̄ tam b9 essalit ceca n̄ facit ceca aiā, quæ illā habet; lt int.ᵘ essalit videns, & cognoscens faciat essalit videntē, & cognoscentē aiā, quæ illū habet: q̄ act9 opinionis essalit incert9 n̄ facit eo ipso incert9 int.ᵘ, q̄ b9 act9 cert9 fi faciat eo ipso cert9 int.ᵘ de obto, q̄d cognoscit.

2.º: assensus iudicativ9, ē essalit affirmatio; aph.ᵉ incis ē essalit n̄ affirmatio; nec p̄pt. rea pugnant. aut se excludunt ab eod3 int.ᵘ c̄ id3 obm; nec p̄pt. ea dicit simul affirmans, & n̄ affirmans; ī simpliciter affirmans a iudicio affirmante, etiā q̄d habeat apprehensionē essalit excludentē an. affirmationis: q̄ q̄d act9 fi sit essalit cert9, & act9 opinionis sit essalit incert9, n̄ ideo se excludent ab eod3 int.ᵘ, neq; ideo erit int.ᵘ simul cert9, & incert9; ī simpliciter cert9, & nullo mo incert9: ita q̄d certitudo act9 fi sufficiat reddere int.ᵘ cert9, q̄n sufficiat incertitudo act9 opinionis reddere int.ᵘ incert9.

Huic doctrinæ ratio apud ē: q̄ n̄ ē simpliciter hō cecus, q̄ habet fiq, quæ essalit n̄ ē visio, aut p̄ a visiva; ī q̄ n̄ habet fiq, quæ essalit sit visio aut p̄ a visiva. neq; ē simpliciter hō n̄ iudicans, & n̄ affirmans, q̄ habet fiq, quæ sit n̄ iudicium 47

et non assentio; et qui habitus sic, quod sit videns, et assentio: similiter, neque p...
est intellectus incertus, qui habitus sic, quod non sit certitudo; et qui habitus sic, quod sit certitudo; alias uterque sit videns, aut intelligens, narrans etc., quod non est omnino species illi inhaerens essentialiter visio, aut intellectio, et qui habent has, videns, nec aut videns, neque intelligens, qui sunt habitus visionis, et intellectionis habituum

Quo huic respondere solent p[illegible]: quod actus certus, et incertus habent speciales obiectos quo ad unum omnino, certus enim actus concipit quod certus sit, dicit obiectum suum non posse aliter se habere, incertus vero, seu opinativus, actus concipit, quod talis sit, dicit obiectum suum posse aliter se habere, quae autem idem intellectus non potest simul, idem affirmare, atque negare, neque potest conveniens habere simul actus certus, et incertus de eodem obiecto. Quod respondent, actus certus

; sed actus fi...

...incertus, et ideo impermixtus dubitationi et formidini, et actus opinionis incertus est; atque adeo non mixtus dubitationi et formidini: ergo non simul est cum fides certa, et opinio incerta de eodem obiecto, cum in eodem intellectu, formido, et formido dubitatio simul, et non dubitatio de eodem obiecto

A quo ... manifestum, falsum est quod ... [illegible] ... actus certus, et evidens de obiecto contingenti dicit obiectum suum posse aliter se habere, ... omnis causa; potentiis non ... deinde actus incertus opinativus, et ... positivus de obiecto necessario dicit obiectum suum non posse aliter se habere: neque opinatio, et probabiliter indicat, dari in Deo subsistentias tres simul dicit non posse aliter se habere, cum sit obiectum necessarium: et non venit certitudo actum, ... eo quod actus affirmat, non posse suum obiectum aliter se habere, neque incertitudo in eo quod actus dicat, posse suum obiectum aliter se habere.

Dicunt alii, se ... de alia solutione, quae vocatur
50 ... , et explicat in hunc modum: quod sit uterque actus, tam certus, quam incertus reflectit supra lumen a quo oritur; actus quidem certus reflectens supra lumen a quo oritur dicit, quod ex vi sui luminis non potest obiectum suum aliter se habere, ac ipse enunciat; actus vero incertus, per ... reflectionem supra lumen a quo oritur dicit, quod ex vi sui luminis potest suum obiectum aliter se habere, ac ipse enunciat: quod est ... dubitare ...

et formidare de opposito: ex quo consequenter fit, quod si actus certus et incertus de eodem obiecto conveniunt simul in eodem intellectu simul etiam conveniunt in eodem assensio, et negatio eius, de obiecto, scilicet posse obiectum aliter esse, et non posse.

Si omnibus his reflexionibus, quae non facile 51
explicantur, neque ullus perveniunt ex hac ipsa doctrina clare mihi patet possibilitas actus fidei certi cum actu opinionis: quia actus fidei evaliter certi dicit reflexe, quod ex vi luminis, sub quo elicitur non potest eius obiectum aliter se habere: et actus opinionis evaliter incerti dicit reflexe, quod ex vi luminis, sub quo elicitur, potest eius obiectum aliter se habere; ista duo iudicia non sunt incompatibilia, sed simul stare possunt in eodem intellectu, et utrumque simul est verum: nam ex vi luminis supernaturalis sub quo elicitur assensus, fidei sequitur obiectum aliter se habere in sensu composito cum ipso lumine; ex vi vero luminis naturalis opinantis, sub quo elicitur actus opinionis, non sequitur obiectum aliter se habere nisi in sensu composito cum ipso lumine naturali quod neque incompatibiliter eunt assensus, fidei supernaturalis, et assensus opinionis naturalis circa idem obiectum: hic enim opposito utrique quod actus non arguit, quod lumen naturale repugnat cum possibilitate oppositi, sed eam assensui fidei; sed quod attenta vi luminis naturalis opinantis non datur repugnantia cum opposito: sicut quando sunt simul in eodem intellectu apprehensio et assensus de eodem obiecto, verum est dicere, quod ex vi apprehensionis non datur ulla repugnantia cum dicente, quae tamen datur in illo intellectu repugnantia cum dicente ex vi assensus, sic etiam in nive est verum dicere, quod quamvis sit ex parte albedinis nivi inhaerentis nullam habeat nix repugnantiam cum calore habere tamen illam quatenus est ex parte frigiditatis existentis in nive, quod idem exemplis aliis innumeris explanari potest.

Ad 2um, respondent, alii, dicentes cum nostris Doctoribus 52
et vere, actus opinionis incertus non importare, neque dicere evaliter formidinem actualem, sed solo radicaliter; neque enim de conceptu opinionis actus ipse, sibi mox formidinis, et dubitationis de opposito; sed solo quando non repugnantia ut coniungatur cum formidine actuali; non autem opponuntur inter se quoad simultaneam existentiam in eodem subiecto duo actus, quorum unus evaliter repugnat alicui 3°; alius vero non repugnat evaliter eidem 3°: sicut non pugnant simul peccatum veniale et mortale, quorum mortale pugnat cum gratia, veniale vero est evaliter compossibile quatenus est de se cum gratia, item sicut non repugnant simul assensio, vel dissensus, et apprehensio eiusdem obiecti: quorum actus illius pugnat cum dicente: huius autem evaliter possibilis est quatenus est esse cum dissensu

: sic q. inter opposita act, sicut quaecumque essentialiter excludat formidinem, et actus opinionis incerti; quaecumque illa essentialiter non excludant, non enim actus opinionis ideo incertus, quia secum inseparabiliter affert actum formidinis actualis; sed quia essentialiter caret illa securitate, et adhaesione intellectuali firma ad obiectum, quam habet actus essentialiter certus de tali certitudine adhaesionis intellectualis; atque ideo quamvis in casu ipso careat formidine actuali, cum illa frequenter coniungitur, quoniam per actum alium certum non impediatur. Caput cum obiecta solvuntur.

53 Audiam in his iam ad rationes dubitandi propositas supra n. 44 distinguo maiorem: opinio dicitur essentialiter incertitudinis actus, reddens incertitudinem intellectus, nego maiorem: alia est certitudo excludens a biuio incertitudinis de aliquo obiecto; alia est incertitudo excludens certitudinem a biuio de tali; haec est propria actus opinionis, non vero illa: unde per actum opinionis non redderetur intellectus de obiecto; per actum vero fidei certum redderetur. Contra ex dictis est: quia non est incertum intellectus, quod habet formam, quae non est incertitudo: sicut non est intellectus in apprehensione, quod habet formam, quae non est apprehensio; est autem intellectus certus, quod habet formam, quae est certitudo: sicut est intellectus apprehensivus, quod habet formam, quae est apprehensio: et est subiectum album, quod habet formam, quae est albedo, licet non habeat formam, quae non est albedo, sicut calorem.

54 Si replicabis vero, actus essentialiter certus, fidei verbi gratia sufficit reddere intellectum certum: ergo actus essentialiter incertus, scilicet opinionis, sufficit reddere intellectum incertum; distinguo antecedens, dissimile consequens: sed actus essentialiter incertus, quatenus essentialiter affert proximitatem, et actualis formidinis de opposito, sufficit reddere intellectum incertum, nego consequens: actus essentialiter incertus, quatenus negative dicat in se securitatem essentialiter, neque non repugnantiam essentialem, ut coniungatur cum actuali formidine, sufficit reddere intellectum incertum, nego consequentiam, licet ex dictis supposito, et dico.

Replicabis vero. Actus essentialiter incertus,
55 verbi gratia opinionis, est in intellectu, tamquam in subiecto: ergo est incertitudo intellectus: sicut quia actus essentialiter certus, verbi gratia fidei, est in intellectu tamquam in subiecto, est certitudo intellectus. Nego antecedens, distinguo consequens: est incertitudo intellectus, ut informans intellectum, concedo consequens; ut denominans intellectum incertum, nego consequens. Certitudo actus fidei verbi gratia ... est in intellectu, ut forma informans intellectum; et etiam ut forma denominans ipsum certum; incertitudo vero actus opinionis, licet ipsa sit in intellectu, ut forma informans subiectum; non tamen est in intellectu ut forma denominans intellectum incertum; sicut apprehensio est in intellectu, non tamen ut forma denominans

in^rij inastiarri, qdo simul ē cū assensu in eodē intu cui, etiā rei mille expla
tion^e aplii supradidimi

Replicas 3°; si int, habeat utriq; illy aetz saltē de 56
nominavit int; cognoscens cū certitudine, et cū incertitudine ejz sbiz; si hoi in glad
qui cognitiu qz illy aetz simul habeant. Sequo mq quo ad 2us ptz; denauit
cognoscens si certitudine, idē, absque ulla certitudine in cognoscendo, isto obiq;
ullo cognitione certa, nego mq. denauit cognoscens qi ne certitudinē a icui, de
tri aet, quo cognoscit, concedo mq. Nego a 6 dictij an q cognoscat cognitione
inimata, et cognitione mata ejz sbiz ut cognoscebat x, 3, plurey veritey p adri
vinas scias, dicendo in cognoscendo sbiz in medio, et immedio? et qd ipsi videant, sibi
responsu habeant

Replicas 4°. Actu cualit incert, cualit incertitudinē dubitaone, q ē impp 57
olijciz actu exie, et cualit excludenti dubitaonē: si 1mo se habet aet, opiniy, et 2do mo
se habet aet, fi: q, rinp^{to}blij int se. R^o nego abtiay: veiz ē q ad aet, cualit inexujey
dubitaone cualit incert, rit zē d: potuit esse aet, esse cualit incert, ex triplici capite. 1°
si aet ipse sit ipsa dubitao, et formido: 2°, si cualit, et inseparabilit 3nectat cū
ipso actu dubitaonij, et formidinij: 3°, si cualit excludat a se ipso illud p^{r}dicatum
securitatis, et firmitis intellectualij, qd cualit h. bet aet, cualit cert, : si 1°, aut 2do mo
sit aet, cualit incert, erit impolij in eodē intu cū actu cualit certo, ut patet p ysto
so 3^{bo} mo sit aetz cualit incert, quo so mo i incert, aet, opiniy ut talij qi erit
in^{p}polij cū actu cualit certo. Ob^{to} qo an aet, fi dz reqradtualit obscuritz ex q^{a} sui
obri p^{ro}ali motibi solū inadequati? Capiti 1° respondim, negatiti

N; i precery q potinimy de obscuritate ascens, p^{r}xistit et fiq authoritz, seu l, Dei veritz 58
in loqdo; illui ens pove esse claiz, et euidentz ex ipsij q^{3} tiy hinz. supraiudimus:
q^{i}nde q^{3}, a venij p^{ru}sritz obto materiali, ubi mysio rebellato p^{te} authoritz Dij infa
libilz in dicendo euident cognitz, esse veiy assensu fi, et pertinere ad hinz, et
virtz fi, ab illo q^{3} elici, extra dubiz apud me ē. Jam de obscuritate rebellaoni
natia ad assensu fi so q^{r}rimus: nū sit ad assensu fi dz requirat assensu, obscurius

ē dig rebillaoꝫ, ita qd aūenꝫ, fi dꝫ nequa at eiid ēdici taliꝫ, n̄ elidat excogitōne, ē atēnu claro, ē euidenti dꝫ rebillaoniꝫ, quꝫ cognicio dicat euidentia in attestante, sibi euidencia dꝫ attestationiꝫ.

59 Ad qūꝫ respono 1°, posse hoꝫ habere cognicioꝫ euidentꝫ de rebellaone, seu locutione d̄e de aliqd obꝫ, ēu ipso deo clare ē intuitiue Deo qd creatura deꝫ clare, ē intuitiue videns habere posit euidenciꝫ de d̄a locutione: qd dꝫ clare eū, potest tāq facie ad faciꝫ eꝫ creatura manifestando sīt illi per aliqd singnꝫ ext̄r n̄
ita qd hoc clare, ē euident cognoscat tale signꝫ extnꝫ esse pductꝫ a deo ex intentione manifestandi aliqd obꝫ, ē iudiciꝫ suꝫ, mentꝫ de tali obio, sicut hoc intuitiue, ē clare videns aliꝫ hoꝫ potest clare, ē euident cognoscere illi, locutionꝫ adiqꝫ directa ex illi intentione.

60 Qd ā ipso deo clare, ē intuitiue n̄ viso potest creatura habere cognicioꝫ euidentꝫ de d̄a rebellaone, seu locutione, qz: q n̄ requirat aliqd signꝫ extnꝫ, seu cognicio creata extra deꝫ, qua intrice, ē essentialit sit locutio, seu rebellao ponta dei; s̄ potest deꝫ hoc signꝫ, n̄ sibi cognicioꝫ creatꝫ ostendere euident: pro creaturꝫ infundendo sīt illi speciꝫ, ē cognionꝫ claꝫ, ē euidentꝫ illi; qn videat creatura intuitiue illuꝫ deꝫ locuentꝫ: q qn videat creatura intuitiue deꝫ, potest habere notꝫ claꝫ, ē euidentꝫ de rebellaone, seu locutione d̄e de aliqd obꝫ, sibi euidenciꝫ in deo cessante. Cōstrica, fi diceꝫ sequent elliciunt actꝫ supliꝫ fi dꝫ: infundat mihi deꝫ, ut potest, cognicioꝫ claꝫ, ē euidentꝫ intuitiuꝫ de actu fi dꝫ supliꝫ, quꝫ sꝫ hic, ē nunc elicuit de mysterio Eucaristiꝫ: tunc ego cognoscꝫ clare illꝫ actꝫ dꝫ specificꝫ supponꝫ fi dꝫ supliꝫ, qn videꝫ intuitiue deꝫ: q cognoscꝫ euident, illꝫ actꝫ habere pro obio rebellaoꝫ dig de tali mysterio: q cognoscꝫ euident, d̄a rebellaoꝫ dig de illo mysterio, ipso deo rebellante clare n̄ viso.

Dicꝫ ex M̄o Baneꝫ: locutio, seu rebellao d̄e n̄ so manifestat creaturꝫ obꝫ, ī vero manifestat, quod ipse deꝫ de illo obio ita senciat, seu iudicet, sicut per locutionꝫ significat: q ut possit ꝫ euident cognoscere deꝫ sibi loqꝫ, ē dicere tale mysteriꝫ, debet euident cognoscere, deꝫ infundere ipsi representaoꝫ taliꝫ mysteriꝫ, ē deꝫ de illo mysterio

ma sentire, sicut per locutionem significat; et hoc non potest evidenter cognoscere, nisi evidenter videat indicium, quod habet Deus, dicendi misterium: ergo non potest evidenter cognoscere Deum revelare, nisi videat ipsum Deum loquentem. Confirmatur quia impossibile est quod ego cognoscam Deum mecum loqui, nisi videam ipsum Deum loquentem: quia impossibile est mihi cognoscere evidenter, Deum mecum loqui, nisi clare videam ipsum Deum, et locutionem procedentem a se ipso. 62

Respondeo negando consequentiam, et negando minorem subsumptam: potest enim evidenter cognosci per cognitionem abstractivam, quin intuitive videatur indicium Dei, de tali obiecto. dari Dei indicium de tali obiecto, quod hoc Deus per locutionem, seu revelationem evidenter cognitam intendit manifestare. Ad confirmationem: quod si non sequitur, enim videtur non repugnare significantis decretum, quod intrinsece, et realiter sit locutio Dei, posset quis evidenter cognoscere, Deum secum loqui, quin videat intuitive Deum loquentem; sed de verbis locutionis Dei ei habetur ordinem etiam quod dicimus Deum; at negare non possumus, locutionem creatam Dei dicere transcendentalem, et realem ordinem ad ipsum Deum: atque adeo licet ipse Deus non videatur intuitive, poterit illa effectus, seu tale signum creatum, in quo sistit locutio Dei, cognosci evidenter, et certe ipsa est ratio cognitionis talis locutionis, quae evidentia cognitionis dicitur in attingente.

Suppono 3.° nec ne 63

ratione fiunt sive evidentia revelationis, aut locutionis: quia in his fallimur: quod enim Deus aliquid mihi revelat per suam locutionem, evidenter videre, aut audire locutionem ipsius: hoc autem non tollit, quod ego elliciam verum actum fidei divinae, quo credo, id quod ipse Deus loquens mihi revelat, seu manifestat: quia evidens cognitio locutionis, aut revelationis non est ratio fidei: quia assensus fundatur in revelatione Dei evidenter cognita ex hoc tamen non deficit a ratione fidei. Quaeritur, an cognitio, ubi assensus, procedit, ubi revelatur a Deo per authoritatem, et revelationem Dei evidenter cognitam sit propriae assensus fidei, et quod procedit in eam, quo ea cognitio evidens est authoritatis Dei, quae cognitio evidens est Dei revelationem continuis; negative sentit quidam Pater Suarez de 3.° § 8, Pater Conninck de 2 dubio 8.°, Pater Lugo de 12 § 1.° Pater Ottoviccia 4 puncto 4.°, qui, sentit Pater Ago, quod revelatio cognoscatur evidenter intuitive. Affirmant vero Pater Bystunion, Coroso, et alii, quos citat, et sequitur Pater Gaspar Hurtado de 2.° difficultate 3.°, quibus adhaeret Aldo de 12 § 1.° 64

Affirmativa nobis probatur, et probatur: quia omnis assensus rei revelatae a Deo, cui obiectum praebe moribus et authoritas

et revelationis Dei, et fidelis, et huius assensus fidei; quia assensus, rei revelatae a Deo per authoritatem et revelationem Dei evidenter cognitas habet per obiectum formale motivum authoritatem et revelationem Dei: quia assensus rei revelatae a Deo per authoritatem et revelationem Dei evidenter cognitas, est stricte et formaliter assensus fidei divinae; ut in ratione mihi

20 perspicuum, ut probatur non egeat. Ceterum ad puncta opposita solvenda, quod membrum caput huius solutione argumentis per amplius statutae X°.

64 Argumentum 1°: subsidiariae propositiones, sicut Deus, non potest dicere, nisi verum, et Deus dicit obiecta, ut cognoscantur evidenter; eodem lumine, quo cognoscuntur hae propositiones, cognoscitur etiam veritas revelata: atque duo illa propositiones non cognoscuntur per lumen fidei, quia ipsas cognoscit ex terminis, et Deus cognoscit per easdem species infusas revelationis, seu aliquo evidenti signo: quia assensus, cum veritas revelata non pertinet ad lumen habitus fidei. Contra bonum intellectum, ut ita maior probatur: quia propositiones evidentiam necessitant ex vi sui luminis intellectum ad assensum praestandum Christi: quia eodem lumine, quo duo illa propositiones evidenter cognoscuntur, cognoscit etiam evidenter veritas revelata. Ita arguit [illegible]

65 R. Respondendo negando minorem,

negando quod illa duo propositiones etiam possunt cognosci per lumen supernaturale evidens, cum propositiones fidei, ut diximus, in 1° respondendo de cognitione supernaturali evidenti authoritatis Dei: et ob eandem etiam habitu, sive lumine habitualis fidei possunt elici cognitiones cum obiecto formale, et cum obiecto materiali fidei.

Ad 2° negando maiorem: quia etiam si propositiones evidentiam necessitant ex vi sui luminis intellectum ad assensum praestandum Christi, tamen ut assensus sit fidei, potest exigere aliud lumen speciale distinctum a lumine praeminente, quo proponat obiectum ut dignum a Deo, et ita motivum intellectus; ad lumen a Deo illa propositiones non concurrunt; ad intellectum propositionem sufficit, quod concurrat lumen sanctum, cum cognoscat ex terminis veritas Dei authoritatis; et ad Dei lumen speciei imaginis intellectum representantis Dei locutionem, quae negat lumen fidei proponens veritatem illam ut ut dictam a Deo.

Arguitur 2°: assensus generatus ex duobus illis propositionibus evidentibus, non potest non esse evidens respectu revelationis; sed assensus, ad quem ordinatur hic habitus fidei, quem Deus nobis de facto infundit, est inevidens, ut debeat; quia hic habitus infusus fidei, quem Deus nobis de facto infundit, negat talem assensum elicere. Maior probatur; nam ex eo animi [illegible]

et ex S. Scriptura, quae ubique appellat notitiam fidei cognitionem obscuram, et ad hebreos 11 fides est argumentum non apparentium; idest eorum, quae per principia fidei evidenter non apparent; et 1a ad corinthios c. 13 videmus, nunc per speculum in enigmate, quod non sic esset, si posset elicere assensum clarum, et evidentem rei revelatae, non est autem dicendum dari in obscuris: quia enim pugnant cum statu obscurae fidei revelationis de clara aliquorum obiectorum: quia ad eliciendum assensum circa haec obiecta clare revelata posset manere in obscuris hic habitus fidei: contra id est, et orthodoxos. Sic arguit Cardinalis Lugo

Ad 2um respondeo negando consequentiam: assensus, ad quem ordinatur hic habitus fidei, est inevidens frequenter, seu communiter loquendo, concedo minorem: evidenciam quae de revelatione non habent homines ex communi, et ordinaria providencia et lege: est inevidens natura, sive ita quod hunc habitum, qui de facto datur, non debeat requiri, elicere assensum evidentem, nego minorem. Sacra Scriptura, et theologi obscuritatem assensui fidei adscribunt, quia in plurimis ita accidit, non quod sit essentialis illi obscuritas, et inevidencia. Ad confirmationem dico, dari hunc habitum fidei in Patria non quod requiratur ex essentiali suis partibus elicere assensum clarum; sed quod post hanc evidentiam, statum illum perfectissimum non videatur decedere, quod Deus, veraciter loquatur illa, quae in recipiis posset illis manifestare, et intuitive, et in suis decretis: contra quod erranti de locutione, erat necessitas habitus fidei; hoc tamen non probat impossibilitatem, sed superfluitatem, aut in graecis fidei de evidentiis, sive per locutionem, et revelationem divinam evidenter notam ipsius: posset enim Deus optime veraciter plura obiecta manifestare per evidentem illorum revelationem, quae neque in diovidente beati, neque aliunde certo sciunt. 68

Arguitur 3o. fides de nititur tanquam obiecto formali de termino praesumpto, quatenus, videlicet habet per se rationem termini; sed in casu revelationis evidentis, de quo loquimur, assensus rei revelatae non nititur de termino praesumpto, sive quatenus per se habet rationem termini: quod minor probatur: quod tunc non innititur assensus, de termino, quatenus est signum veritatis rei revelatae: sicut ego audio Ioannem dicentem mihi, se vivere, assensus, quo id credo, non nititur ei, de ego, non quatenus est terminus; sed quatenus eius locutio, seu dignum est evidens signum vitae, ideo quod non est fides, sed scientia a posteriori, sicut ab effectu parata. Sic arguit Det Comine 69

10 Ad 10 ex ea maiori, negamus, cum quod probatur, quod tunc tunc
fit mobile ut tunc fit sumptum, et quatenus habeat propriis rationes tunc, quod
simul cum authoritate in dicendo per cognitio, quam habuerunt, a quo procedit
tunc, habitum ad movendum, et persuadendum, si enim talis dicentis authoritas
non interceda[n]t, tunc fit ut tale persuadibile; atque hic ratio movendi fit ut
tunc non tollit per evidentiam revelationis, nobis tunc dari, quod enim ista evidentia
habet, non minus mobit ad iudicandum de obiecto credere, quod aliquis idem
suus authoritatis in dicendo, quam quod tales evidentia non habet: quod evidentia
tunc non tollit, quod mobeat fit ut tale, sibi propriis ... rationes tunc. Ad pariter
idem dicendum est.

11 Arguitur 4o. Assensus, cum obiectis nititur evidentia revelationis et
authoritatis, est fit scientia, quod est evidenter illatus ex premissis evidentibus; sed per
hunc conceptum non habet aliis: quod talis assensus non est fides. Sic arguit Philosophus
Ad 10 omittendo magis, quam plures negant, et negamus: quod per hunc conceptum, videlicet
licet inferat ex premissis evidentibus, habet hunc assensus habitum fit ex premissis
missis propositionibus, obiectis fidelem movens fit, sed authoritas, et unius dicentis,
quod medius premissis fidelibus, mobit ad assensum, quam sunt his evidentes ut tales,
hoc est ut aliena authoritas: assensus, est ad quam movet ... aliena authoritas,
quam ... verius ... illis ... fides est
etiam sit scientia, quatenus evidenter illatus ex premissis certis, et evidentibus. Quod
de credibilitate mysteriorum fidei dictum. Caput 1us monstra credibilitas fidei Catholicae breviter recensemus.

12 Venio dixit, Angelus Thomas (in suorum operum lo de vera religione c. 1o) fidentissime dicens, pace horum omnium, quod philosophorum libros, Socratis maxime, et Platonis pertinaciter
amant Christianis temporibus, quamque religio potissimum tenenda sit, et quamque ad
veritatem, et beatitudinem viam, non esse dubitandum: quod ex pendentibus deus per eius ...

credibilitis motiba, quae in religione Chatolica maxime cuadrant aperte
constabit. Primum est sanctitas, et puritas doctrinae, quam religio Chatolica tenet,
et docet. Cum summe conformis rectae rationi, quam tum lumini naturali porrit dictari,
instruit quoque ordinat quoque hominem, in bellis perfectum reddit, tum in ordine ad Deum, tum
in ordine ad se, tum in ordine ad proximum: doctrina autem, quae ita ordinat, perficit
instruitque hominem, qua adhaeret, negari non esse summe sancta, et pura, placensque
Deo. Primo enim hominis mentem instruit, et elevat ad contemplandum unum Deum, sanctum
aeternum, omnipotentem, trinum, et unicum rerum omnium principium, quo omnia, et sine quo nihil factum
est, ultimumque finem, cuius omnes, nostraque omnia debent inservire, quem amare
et quo speciali oraculo, ut boni sim, et premium, si boni fuerim, et quem timere
si mali, debiam. Deinde in ordine ad se hominem ordinat, quod Christiani hominis
vitam edocet, et mores perficit, passionesque cogit, et nihil inhonestum, et recte
rationi dissonum facere praecipit. Tandem erga proximos docet patientiam, justitiae liberalitatem
virtutesque exercere, erga parentes pietatem, erga maiores reverentiam, erga
aequales urbanitatem, erga inferiores mansuetudinem: quibus ad legem moralem perfectissime
perficit hominem Christianae religionis doctrina sanctissima et purissima.

Cum motibus ... summa sanctitas, et authoritas legislatoris nostri Christi, videlicet Iesu, evangelicae doctrinae, dogmatumque credendorum promulgatoris, qui non solum ut nostrae sacrae
que historiae narrant, sed etiam ut hebraei Ethnici tutant, vir fuit omni sapientia
virtute miraculis editis, et vaticiniis adimpletis clarissimus, ut ait
Ioseph, hebraicus nomini addictus, vera hebraicus [?] antiquitatem, ut qui excellens
lumen Christi elogium habet, et ipsi miraculorum Iudaeorum odium, ipsique utrumque in
passione maxime commendat.

Bis motibus summa harmonia concentusque existit, inter
veterem, novumque testamentum; quod enim de Christo Iesu veras mens in veteri testamento
a prophetis praedictum fuit, idem in novo adimpletum esse reperitur.

Aliis motibus dicuntur
mit ex miraculis, quae in fidei nostrae confirmationem a Christo Domino, et viris aliis sanctitate
insignibus, nostrae fidei religionis cultoribus facta sunt: ut enim ait D. Thomas
3a parte q. 43 ar. 1o miracula sigilla quaedam sunt divinae authoritatis: et elegantissime Augustinus

et in totam insigniam, ipso miraculo q[uo]d ~~cui nimirum~~ non diversis loquantur, habentes
cum miracula simul filii linguae suae.

Sextum motivum est eximia, et mirabilis constantia

10 Martyrum cum maxima vitae sanctitate coniuncta: plane enim videri incredibile q[uo]d
in falsa illa religione pro qua propugnanda innumera millia sanctissimorum
et prudentissimorum hominum doctrina pollentium in omni aetate, et terra acerbissimis
modis cruciati, mortem quam ipsi ardentissime optaverint, et gaudio [illegible] hoc moti-
vum [illegible], et iure urgent, et commendant Deus,

Septimum motivum est summa

11 efficacia et energia doctrinae christianae, et evangelicae ad subiiciendos sibi ho-
minum animos, mentes, et voluntates; talis quippe vis plane mirando non potuit
non nisi ab ipso unius filii venire, quae potentissima est ad persuadendos eos, quae sex
duceret, et [illegible] indicant, et a quadam interna superiori, et [illegible]
tatione, suasioneque: huic, [illegible] optime [illegible] [illegible] de vera religione
[illegible] per [illegible] doctrinae christianae, et catholicae non [illegible], et divinis adiungunt,
[illegible], non voluntatis carnis committunt, aut operantur, in [illegible] reiiciunt,
in regna, et dominatus, [illegible], et carceres, [illegible] mortes, et quidquid [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tribui potuit efficacia
huius evangelicae doctrinae ad superandas quas [illegible] rebellent, [illegible] [illegible]
[illegible], qui praedicat, nisi magna [illegible] ipsi, viri, et superiori Dei [illegible]
et [illegible], qui in sua alicit, et [illegible] ad doctrinam, et religionis huius
[illegible] [illegible]. [illegible], accedit mirabilis modus propagationis evangelii per
mundum universum, qui [illegible] stupeat et [illegible] [illegible] denique, ut videat,
piscatores duodecim [illegible] orbem ad crucifixi fidem intra brevissimum [illegible]
tibi: quis enim alius, nisi Deus, elegit, et mittit inermes contra armatos, [illegible]
[illegible], pauperrimos contra ditissimos, stultos [illegible] mundi contra sapientes saeculi,
infirmos, et contemptibiles, ut destruerent fortes, et nobiles? plane non potuit
hoc ab homine fieri, nisi quod ipsa Dei virtus, atque sapientia armaret, et
[illegible]

Octavum motivum est continuata, et nunquam interrupta series Pontificum
successorum [illegible] ab ipso Petro usque ad Innocentium XI., quae continuatione maxime

Constat veritas promissionis a Christo factae Petro, tibi dabo claves regni
Caelorum, et portae inferi non praevalebunt adversus eam.

Decimum caput, ex maxime mi-
rabili consensione sacrorum scriptorum, quae argumento morali evidenti est, eos fu-
isse a causa superiori, et hoc edoctos, et directos, ut in eundem sensum, et sententiam
unanimi adeo inspiratione convenirent: quod non accidit antiquis philosophis, qui quoniam
suo nitebantur ingenio, quot fuerunt, tot capita in tot abierunt sententias. Rationem
hanc optime expendit Scotus in prohemio ad libros sententiarum.

Undecimum caput, seu motivum
desumitur ex comparatione nostrae religionis cum aliis sectis: nullo enim certo est, nullo
aliorum doctrina atque religio, quae cum nostra comparata non appareat evidenter
irrationabilis, et postponenda, imo, et incredibilis. Athei enim, si qui sunt, contra rationis
naturalis evidentiam Deum esse negant; Gentiles contra lumen etiam rationis evidentis
plures sibi deos effingunt, et illos tales, qui mundum universum libidinibus, adul-
teriis, criminibus, que aliis impleverunt, et maculaverunt; in quos invexit Lactan-
tius Firmianus, libro 1o institutionum, ubi Marci Tulii Ciceronis supinam stultitiam
sic exprobrat, Stulte Tulli, qui Caio Veneri adulterio obiecit, cum eadem Jupiter,
quem colebat, admiserit: qui Publio Clodio sororis incestum; at Jovi suo op-
timo maximo eadem fuit, et soror, et uxor. Mahometani, seu Saraceni in ipsum
lumen rationis ultimam hominis felicitatem, et beatitudinem non aliquam dicunt, quam corpo-
reas, et carnales voluptates ut plus mittam, plures alias fabulas quas continet suum
Paradisum plenum, et liber ille stultissimus, qui vulgo dicitur alcorano. Iudei vero
expressa prophetarum vaticinia adhuc venturum expectant Messiam, non auferetur sceptrum
de Iuda, et dux de femore eius, donec veniat, qui mittendus est, praedixit Genesis
49: atque sceptrum de Iuda ablatum est, et defecit, defecerat quam, cum Christus natus est,
ut historiis profanis est evidens; Contestantur Hebraici, ubi neque Genesis, et Hermanus,
sit hodie dux, et regnum iudaeorum: quod. Nihil de haereticorum errore, addendum
est, quis enim sequatur Calvinum, et Lutherum hominem arbitrii liberi spoliantes, et ma-
liciae scelerum nostrorum in Deum ut authorem refundentes; aut quis sequatur pro Ambrosio
Hieronimo, Augustino, Gregorio, aliis sanctissimis, et doctissimis patribus, Calvini, Lutheri

celeberrimorum hominum ducum, adderemus seq.

§1 Ius caput desumitur ex notis verae ecclesiae, quae omnes in eius nominis congregationis optime quadrant: i(d est) in nostra Ecclesia una sancta Catholica, et Apostolica, hanc rem latissime persequitur Bellarminus toto libro de notis Ecclesiae, hinc quod praestitit, ut extollere Ricardi Victorini Aug., qui, propositis pro fide nostra credibilitatis motivis lib. 1 de Trinitate c. 2, utinam arrideant Iudaei, utinam animadvertant Pagani cum quanta conscientiae securitate hac parte ad divinum iudicium accedere possimus, si ne ad omni confidentia possimus dicere Deo: domine, si error est, a te ipso decepti sumus: nam ista in nobis tantis signis et prodigiis confirmata sunt, et talibus, quae nisi per te fieri non possunt. Caput Dei Mysteria nostrae fidei sunt prudenter, et evidenter credibilia, et evidenter credenda.

§2 Ante probationem nota, aliud esse, mysteria nostrae fidei esse evidenter vera, aliud esse evidenter credibilia; ad primum requiritur in nobis cognitio clara, et evidens ipsorum mysteriorum; ad secundum sufficit, quod proponantur nobis sub motivis a deo gravibus, ut evidens sit, quod assentiri illis praestitit, sit prudentium: Exemplum sit: si decem viri omni exceptione maiores, tanquam testes oculati affirment, Petrum occidisse patrem suum; idque apud Iudicem deponant cum iuramento, adhuc iudici non est evidens illud parricidium, neque est evidenter verum, ipsi tamen iudici evidens est, esse prudenter credibile tale parricidium; sibi assentiri, quo propter authoritatem, et testimonium decem illorum hominum credit parricidii existentiam, esse prudentem, et dissensum fore imprudentem: Cuius ratio est: quod ad primum requiritur evidentia tracta ad parricidium ipsum; ad secundum vero sufficit evidentia tracta ad prudentiam assensus, cum obiectum, quod proponitur, gravissima motiva, evidenter credibile iudice.

§3 Hoc posito dico 1.° Mysteria nostrae fidei sunt prudenter credibilia; hoc est, a quovis viro prudenti, et iudicante dictis, iuxta regulas prudentiae credi possunt mysteria nostrae fidei, ex iis motivis, quae in praecedenti proposita sunt. Probatur: illud obiectum est prudenter credibile, iuxta regulas prudentiae, quod talibus factis, et talibus signis veritatis probatur,

qui sufficientes iis habeant movendi viros prudentes ad assensum absque levitate; sed mysteria nostrae fidei talibus fulciuntur, et signis veritatis probantur, quae iis maxime, et pondus habeant movendi quoslibet sapientes, sanctos et prudentes viros absque nota levitatis: ergo mysteria nostrae fidei sunt prudenter credibilia. Maior continet definitionem obiecti prudenter credibilis; minor vero constat sufficienter ex iis, quae expendimus a quaestione xii. et pondus decem illorum capitum, et motivorum, quae supra produximus, quae plane talia sunt, ut quisque videatur esse dementis, i[n] iis expensis dicere, nostrae fidei, vel minimum dubitare

Dico 2°. Mysteria nostrae fidei sunt evidenter prudenter credibilia: sive evidentia sit vera et rigorosa evidentia, sive solum utcumque certa, aut probabilis, ut prudenter credibilia. Probatur: illa conclusio est vere, et rigorose evidens, quae probatur per propria, sive per praemissas veras, evidentes, et importantes principia intrinseca rei; atqui ista conclusio; mysteria nostrae fidei sunt prudenter credibilia, probatur per propria, seu praemissas veras, evidentes, et importantes principia intrinseca ipsius rei: ergo ista conclusio est vere, et rigorose evidens. Maior discursu constat: est enim definitio evidentiae, sive demonstrationis evidentis ab omnibus admissa: minor probatur: quia praemissae quibus supra proxime probavimus, hanc conclusionem, in iis sunt verae, et evidentes: maior enim est evidens; sic, illud obiectum prudenter credibile, quod proponitur sub motivis, et signis veritatis quae quoslibet cordatos, et sapientes viros movere possunt, absque nota levitatis incurratur: continet enim definitionem rei prudenter credibilis, de qua nullus dubitat. Minor vero est evidens, scilicet, decem illa capita seu motiva credentiae, quae nostrae fidei habuerant ea vis, ut quoslibet cordatos, et sapientes viros movere possunt ad credendum absque periculo levitatis: ergo utraque illa praemissa evidens est; deinde, quod praemissae importent principia intrinseca, sive ratio a priori patet: quia ex prima definitione rei prudenter credibilis; definitio autem est principium intrinsecum, et ratio a priori rei definitae: quia si prudens credibilitas mysteriorum fidei evidenter probatur per propria intrinseca, et definitionem prudentis credibilitatis, conclusio haec, mysteria fidei nostrae sunt prudenter credibilia, est evidens rigorosa, et propria evidentia 84

Dico 3°. Mysteria fidei nostrae sunt credenda. 85

id est dari obligationem illa credendi, loquimur de obligatione supponente iudicium credibilitatis, quod ingenerant praedicta motiva. Probatur duplex: quia unusquisque obligatur credere Deo, quodcumque illi est evidenter prudenter credibile, Deum loqui aut revelare aliquid tale, ita quod negare, Deum loqui sit imprudentia, et temeritas: atqui suppositis praedictis motivis,

Deus loquutus esse, seu revelasse mysteria nostrae fidei evidenter prudenter credibilia itaque sit imprudentia, et temeritas stantibus illis motivis negare deus illa locutum esse: quin, quisquis suppositis illis motivis, quae faciunt mysteria nostrae fidei evidenter prudenter credibilia, obligatur illa credere.

Dico 4°. Evidens est, mysteria nostrae fidei esse

86 credenda, sive evidens est, dari obligationem illa credendi. Probatur: quia in morali disciplina, sive doctrina morum, est evidens homini prudenti, sit unusquisque subditus obligatur obedire suo superiori, quod illi est evidenter credibile praeceptum sui superioris, ita quod temeritas sit, et imprudentia, negare tale praeceptum esse sui superioris; sed deus loquens homini, et revelans mysteria aliquid praecipit, ut sibi dicenti credatur ab homine: ergo quandocumque homo habet eligibilitatem dei sibi proponentis sub tali credibilitate, ita quod sit illi evidens, prudenter credi, et sine imprudentia negari non posse deus loqui, evidenter credere illi tenetur; sicut enim non sit homini evidens, deus loqui, aut praecipere, tamen illi est evidens, se teneri obedire, quod evidenter illi credibile est existentia divini praecepti: obedire autem revelanti, nihil est aliud quam credere.

Hoc declaratur, et explicatur

87 adhuc alio exemplo clarissimo, et perspicuo. Evidens est, homines obligari ad honorandos suos parentes; nullis est evidens, quod hi, quos tamquam parentes suos honorant, sint sui parentes, sufficit enim nota evidenter moraliter prudens, cum dissentire, et nolle credere, esse evidentem imprudentiam, et temeritatem. Modo sic: ergo quod requirit, cognoscere, affirmativus parentes, ut teneatur lege honorandi parentes, ac cognoscere, quod deus dicit, ut teneatur lege credendi deo dicenti: atque ut evidenter teneatur lege honorandi parentes, ad honorandum hunc hominem, non requirit notam evidentiam, per quam evidenter cognoscat, hunc esse meum parentem; sed sufficit evidentia de prudenti assensu, et imprudenti dissensu: ergo eadem evidentia credibilitatis sufficit, ut evidenter teneatur lege credendi deo dicenti, ad credendum homini illud mysterium tamquam dictum a deo.

Sequitur: quomodo dicatur esse evidentia credibilitatis mysteriorum fidei in quibusdam rusticis et idiotis hominibus, qui non habent notas a deo specialiter omnium illorum motivorum quae diximus. Superius tamen diximus, non esse necessarium ad assensum fidei, ipsius iudicii credibilitatis speculative evidentis, sibi innixum notis omnibus et singulorum motivorum, quae evidenter credibilia faciunt mysteria nostrae fidei. Probatur: quia si

ci, modi euidencia, speculatiua, et nota sequitur, null. queri, null. sustinere, null. idiotha credere fidei suplicij exquisitum, nullus homo posse legitime absolui, nec recipere Sacramentum Eucaristie, nec celebrari, quod non sit falsum, in errore est; certum enim est, istos homines, et alios, qui scholas non frequentarunt, non habere cognitionem eorum motiuorum, quae faciunt euidenter credibilia nostrae fidei: eius quod ecclesia sustinet, istos homines, quibus sacramenta administrantur, posse habere fidem supernaturalem misteriorum, et aliunde ~~euidenter~~ constat illos non habere notitiam plurimorum motiuorum, sustinet Ecclesia, posse habere fidem diuinam supernaturalem sine notitia illorum motiuorum, et absque credibilitate speculatiue euidenti

Dicendum quod est, sufficere ad fidem diuinam supernaturalem euidentiam practicam credibilitatis misteriorum fidei, et hanc dari in plerisque hominibus. Explicatur, est aliquis homo qui quamuis rusticus, et idiotha possit assequi formare hominis iudicium ultimum, et practicum, per solum lumen naturale euidens: sit rusticus, et idiotha eius mens possit iudicium in re ardua, et difficili sequi non posse, tutius sequi in dictis sapientum in hoc re, consulit, quos absque dubitatione credo, esse in hac re sapientes; atque in re, sic homo, et illi sapientes mihi absque ulla dubitatione proponunt, et habent quod in re, ~~euidens~~ euidens sit tutior illorum iudicium sequi, et credere esse a Deo dictum, et totum quod dictum a Deo, quod ipsi mihi dixerunt fuisse dictum a Deo; sed dicunt mihi, et proponunt mysterium trinitatis tamquam dictum a Deo: quod trinitatis mysterium, mihi credibile, et credendum est. Dicerunt, istud prudenter euidens est, et euidenter prudens: et in illo reducitur ex principijs, et euidentibus, credibilitas misteriorum fidei: dicitur quod practica euidens, quod dirigit prudentissime, et pro dictamine euidencia luminis naturalis ad assensum mysterij fidei prestandum absque speculatione motiuorum, quae demonstrant aliunde veritatem de rebus illorum, et eorum quae credunt. Quaeritur 8° an misteria nostrae fidei sint euidenter vera per eorum euidentiam credibilitatis. 89

Aliud est, quod aliquid esse verum in se a parte rei; aliud est esse credibile: est enim verum, quod in se est positum, quod non est; est credibile, quod habet sufficientia fundamenta prudentibus ad credendum, illud esse positum, quod non esse. hinc est 1°, aliquid posse esse verum, quod non sit credibile, et aliquid posse esse credibile, quod non sit verum. Ratio est clara: quod res aliqua sit vera est, potest nullum esse fundamentum 90

nullis motibus, nullis signis ut credat esse, et dico, sed, quod revera non est, possunt
esse plura fortia, motiva, et signa, quae sufficienter probent apud prudentes
id esse. Ideo perspicuum exemplis. Petrus publicus amicus Antonii, propter causam uni-
ce sibi notam clam occidit Antonium. Paulus vero publicus inimicus Antonii accusat
apud iudicem, quatuor testes uniformes testantur, et deponunt, homicidium Antonii
a Paulo perpetratum esse: ecce in hoc casu, Petrum esse homicidam Antonii, est verum;
nec tamen est ulli homini prudenti credibile; Paulum vero esse homicidam Antonii, non est verum
tamen est prudenter credibile.

71 Fit 2º, posse esse evidenter credibile id, quod non est evidenter verum,
Ut in exemplo nuper posito, in quo est evidens, esse credibile, quod Paulus fuisset
homicida; Paulum autem fuisse homicidam, non est evidenter verum, cum falsum sit; quod autem falsum est,
nequit esse evidenter verum. Similiter e contra, potest aliquod esse evidenter incredibile quod
non est evidenter falsum: ita in eodem exemplo: in quo Petrum fuisse homicidam, non est
evidenter falsum, cum sit verum; et tamen evidenter incredibile; quia evidens est, nullum dari
signum, aut argumentum prudens ad credendum, Petrum fuisse illius homicidam. Ex hoc
pernotato docuit [illegible] hic Mena 1º [illegible] de 4 motivis omnia nostrae fidei to-
lia esse, ut non solum faciant res nostrae fidei evidenter credibiles, sed etiam evidenter veras
evidentia morali. Quem secuti aliqui, quos suppresso nomine citat hic Suarez.
Oppositum tamen est omnium fere theologorum, a qua recedere fas non est.

72 Dicendum quod, mysteria nostrae fidei
non esse evidenter vera evidentia proveniente a motivis credibilitatis, et loquimur de
evidentia morali in sensu adversariorum, quod evidentia metaphysica, quae oritur ex
principiis metaphysicis evidenter notis, et physica, quae habetur de rebus, per principia physica evi-
denter nota, negant mysteriis fidei nostrae. Probatur 1º: quia adhuc positis illis motivis credibi-
litatis, non est nobis evidens existentia mysteriorum, quae credimus, neque existentia dei revelantis;
sed adhuc nobis mysteria, et revelatio dei obscure proponuntur: quia adhuc non sunt nobis evidenter
vera. Consequentia patet; probatur antecedens: quia adhuc positis illis motivis credibilitatis, existentia mys-
teriorum, et revelationis dei non percipitur nobis in se immediate per speciem propriam, neque per
lumen motivorum nobis evidentium: non enim a nobis evidenter cognoscitur illa credibi-
litatis motiva; neque connexio illorum cum veritate mysteriorum; quia, etiam licet sint gra-
vissima illa motiva, quae suadent veritatem mysteriorum, et revelationis dei, tamen neque

monstra, et erg evident nobis nota, neq; e nota nobis evident necessio monstro-
ru eis veritt mysteriorum fi: neq; igr veritis nobis evidenti manifestant, s
vehementius g evadent; per suadeant vehementis in aliquo veritas, n e illa
evident ostendere, aut evidenti facere; s so illa evident credibilis reddere.

Ad 2° x° 93
q si esset evidens, mysteria nostre fi esset vera, n esset per se liberum, neq; dependeret
a deniu libero, et pio voluntatis credere mysteria nostre fi, et deis locuty esse mysteria
fi; s hoc e prave, falsu: q illud n e evidens: maior: q habenti lumen evidens,
in quo, s ex quo apparat evident veritas alicuius obi, n e liberum credere, s
n credere, assentire, s n assentire: hoc enim e natura intis, ut in re, evidentis
neq; dissentire possit neq; dubitare, s nato assentit, n ex pietate voluntatis
decernere: qd a contra illarum sit falsum, patet ex termino: nullus enim potest credere
sicut oportet, s ut salutare, et meritorie absq; pio voluntatis affectu ha-
bito ex supli gra gratis. 94
Confirmat: q si e ita evidens, hoc hierosolimis crucifixus esse deum, sicut e evidens, Iulius Cesar Romae imperasse (quo exemplo utuntur
aliqui) plane sicut nullus exercet liberti, neq; indiget voluntatis decernere, ut credat
Cesar Romae imperasse, ita nullus exercebit libertatem in credendo, hoc illa Hierosoli-
mis crucifixus esse verus, et naturalis filius dei, qd eveniret: eis quisque posset
absq; interventu voluntatis, qd si hoc deus eo lumine posset ac credendus, ut necessario posset,
et is illud posset ea clarit, qui lucis intrinsece, s facto falso diceret, unus nobis
esse evident innotescere, ac aliud. Ex hoc aliud infert absurdum, q sit, assensus
fi n esse per se logo meritorium: q meritus fi viri tinc, qd ints a volente capi-
tibus per dei obsequiu; ints a nullo patit captivitatis, neq; violencia, eis rebus
evident verus assensus praestat: qd eo q naturali appetitu in veritatis videntis tanq
in centrum suum pravis quiesci fit: neq; enim in assentiendum evidentius a volunt co-
git ints.

Resp: qd ut habita evidencia credibilitatis mysteriorum fi n sit liberum credere 95
dere; et habita tota evidencia, et ad illa pervenire, liberum: l; s q hinc sequitur,
qd n aliter esset liber assensus fi, quam esset libera scio per demonstraons acquisita: q
ad hanc erig adquirenda requiritur libera applicatio ints ad considerationes principiis: nec aliter

libet esse nobis huic assensui, Deus, est trinus, et unus, ac esse, triangulum, vita tribus, angulis equalibus, intra etc. Probatur 2°: quia sic nullus sufficiens instructus de motivis credibilitatis, ut miraculis martiriis etc, posset credere, haec enim est vis et efficacia evidentiae, ut intellectus omnino distingat, et necessitet ad assensum nulla spectata voluntatis cooperatione, sed hoc est evidenter falsum; quia ex multis equaliter instructis de motivis credibilitatis, unus potest credere, alius non credere: ergo. Probatur 3°: quia aliter obscuritas rerum fidei nullatenus conduceret ad meritum credentis: quia si est evidens Deum aliquid dicere, nulla vincit difficultas in credendo, Deus aliquid dicere negaverat in credendo id quod dictum adeo esse verum: nulla enim est in intellectu difficultas in assentiendo rei evidenter propositae.

Dices 1° contra: conclusionem nostram: evidens est mysteria nostrae fidei esse

96 credibilia fide divina supernaturali; sed assensus fidei divinae supernaturalis est evidenter verus; ergo evidens est ipsa mysteria credita per fidem divinam supernaturalem esse vera. Confirmatur: negari non evidenter credibile fide divina, non credita per fidem divinam supernaturalem esse vera. Ergo quod est evidens, esse revelatum a Deo, evidenter est; sed quod est evidens, esse revelatum a Deo, evidens est esse verum, cum evidens sit, Deum non posse dicere nisi verum: ergo mysteria nostrae fidei evenientur credibilia evidenter fide divina evenient evidenter vera. Sic arguit Capreolus in 3° distinctione 32 quaestione unica probans, mysteria nostrae fidei non esse evidenter credibilia.

Ad 1um nego maiorem, aliud est mysteria nostrae fidei esse evidenter credibilia fide divina, aliud esse evidenter credibilia fide divina supernaturali, et infusa: ratio est: quia licet res nostrae fidei ita proponantur dictae a Deo, ut motiva evidenter suadeant credibilitatem prudentem eorum, tanquam dictorum a Deo, attamen Deum non revelante illo, non est nobis evidens, mysteria nostrae fidei posse credi per assensum fidei divinae supernaturalis, et infusae, cui non potest subesse falsum: quia non est nobis evidens, dari, aut posse esse fidem supernaturalem, et infusam: sicut nullum aliud ens supernaturale est nobis naturaliter evidens. Ad confirmationem nego maiorem nam esse evidenter credibile fide obiectum aliquod, est dari probabilia motiva, quae prudentem assensum suadeant, sive quae quilibet prudentis absque temeritate, et levitatis nota possunt suadere ad credendum, Deus dixisse obiectum illud, quin sit evidens nobis, esse dictum, aut revelatum a Deo, sic enim est evidens, quod assensus est prudens, et esse supra dictum, aliquid falsum vg. Mundum fuisse ab aeterno, posset esse prudenter credibile viro illiterato, et audienti id fuisse dictum ab Aristotele aliisque philosophis.

Dicis 2°. unus ex motivis credibilitatis sunt miracula, si ex miraculis bene valet ad veritatem mysterii, in cuius confirmationem fiunt: ergo ex miraculis evidenter cognitis bene valet ad cognitionem evidentem mysterii fidei. omitto tamen, unde quaeso, cognoscimus nos evidenter miracula? aut si evidenter miracula cognoscimus, unde cognoscimus evidenter, illa esse patrata in confirmationem mysterii fidei. 98

Dicis 3°. 99

Ex principiis naturalibus, et lumine naturali evidentibus, est evidens hic syllogismus: mysteria religionis omnium credibilioris sunt vera: sed religio christiana est omnium credibilior: ergo mysteria religionis christianae sunt vera. Sed in hoc syllogismo deducitur evidenter veritas mysteriorum fidei nostrae: ergo mysteria fidei nostrae sunt evidenter vera. Confirmatur 1°: evidens est, sectas alias, quae fidei nostrae opponuntur, esse falsas: ergo evidens est, fidem nostram esse veram. Patet consequentia: quia si evidens est, unam contradictoriam esse falsam, evidens est aliam esse veram. Confirmatur 2°. argumenta infidelium contra nostram religionem solvuntur a theologis evidenter: ergo ab illis ostenditur evidenter, religionem nostram esse veram. Patet consequentia: quia hoc ipso, quod sit evidens argumenti solutio est evidens, illud probari falsum: ergo contradictorium est evidenter verum

Respondeo negando maiorem: nam ex naturali 100
lumine non constat, dari in mundo religionem docentem doctrinam ultra doctrinam luminis naturalis; nec est evidens, dari religionem continentem doctrinam ultra doctrinam luminis naturalis traditam a Deo. Et cum sit evidens, religionem christianam esse omnium credibiliorem, tamen religionem christianam dari, non est evidens, neque ex principiis naturalibus, neque ex supernaturalibus: non ex naturalibus: quia principia omnia naturalia stare possunt absque omni supernaturali, nam siquidem est indebitum quidquid est supra naturam: ergo nihil naturale potest evidenter deducere, sibi inferre necessitatem, vel existentiam alicuius doctrinae, et religionis supernaturalis: non ex principiis supernaturalibus: haec enim tantum nobis constant per revelationem et quia obscuram, quae autem per revelationem obscuram cognoscuntur, non cognoscuntur evidenter.

Ad 1am confirmationem reddo argumentum contra: quia plura 101
continentur in nostra fide, quae non opponuntur immediate, et directe omnibus illis, quae docentur ab aliis sectis, et quae in aliis sectis sunt evidenter falsa: evidens quidem est, sectas alias esse falsas, quia docent plura contra ipsum lumen rationis evidens; religio nostra docens oppositum, docet aliqua evidenter vera, et ex lumine rationis evidentia; non tamen inde sequitur, omnia alia, quae docet nostra fides, esse evidenter vera; v.g. incarnationem Vi

Reccione sit, sit a P., et filio, cum sint supra lumen rationis naturalis, et non oppo-
nant contrariae sectis infidelium quoad ea, in qb, et euident falsa. Adde, non oio
dormatha infidelium, et haereticorum esse euidenter falsa, ut sint falsa, eg Xx
verum deum non existere in eucaristia. Ad 3m Resp., et nego absolute, solum d
disque: probari euident negatiue, concedo, euident positiue, nego: id est, euiden
ç uno theologo, argumenta infidelium non esse euidentia, nec probari euident illorum contr
falsa dormatha; quia, quod certo falsum est, neget euident probari; non adimonstrat
euident a theologo falsitas omnium argumentorum, quae afferunt ab his fideli, illa ad
hibita esse positiua euidenti propositione.

Dices 4o rem nostram fit euident
102 credibilis: ergo est euident possibilis; sed res euident possibilis est euident vera: ergo res nostra
fit et euident vera. Pro 1o cons.: quia ista consequentia est bona: hoc obiectum est euident impossibile:
ergo est euident non credibile: ergo etiam haec est bona: istud obiectum est euident credibile:
ergo est euident possibile. Ans. patet; prima cons.: quia vere valet ab opposito consequentis, ad opp
contrarium, ad oppositum antecedentis, et sub contrarium antecedentis: 1o concedo antecedens, nego cons:
ad probationem concedo ans; quia negativum assentiri obiecto, quod illi euident proponitur ut falsum;
nego consequentiam: quia non debeba inferri ex hoc anteced: istud obiectum est euident credibile
istud contrarium, ergo est euident possibile; sed istud: ergo non est euident impossibile, cuius oppositum
contrarium erat affirmatum in 1o antecedenti; hoc enim contrarium: ergo hoc obiectum est euident possibile non
est contrarium, neque subcontrarium, antecedentis illius: sed enim istud, hoc obiectum est euident impos-
sibile; hoc obiectum est euident possibile, et contrarium, neque contrarium, neque subcontrarium; et
ratio est nota; quia si euident manet in utraque affirmatum; pendet quod utraque propositio
esse falsa. Quo 7o an Deus possit patrare verum miraculum in confirmationem doctrinae
in falsae. Caput istius affirmativo ut valde probabilis amplectimur.

103 Miraculi veri nomine

nomine intelligimus cum communi explicatione effectus illos, qui ex se ipsis sunt supra totam natu-
ram, et praeter totam naturam, et ordinem secundum cursum, attentis solis legibus, quibus latis gubernatur huius
regimine, tam in ordine naturali, quam supernaturali: unde creatio animae rationalis, iustificatio hominis, et
supernaturalis habitus infusio miracula non sunt; vocatio discipuli, cuius quamvis concurrerint miraculo
tum censetur, quae fuit supra cursum secundum leges vocandi ad fidem et iustificationem hominis. Quaeritur nunc,
num Deus possit verum miraculum patrare ex intentione persuadendi, aut confirmandi falsam
aliquam doctrinam; id enim esset formaliter mentiri, et velle fallere, quod utique intrinsece malum impe-
ctori; sed quod in dubium vocatur, num ob alium finem possit Deus miraculum patrare in iis circumstan-
tiis quibus existimetur ab ipso Deo confirmari doctrina illa in re falsa per miraculum verum patratum?
ut si homo aliquis vellit falsam doctrinam aliis persuadere, cuius quod credere nolentibus, offerat
se facturum verum miraculum in confirmationem doctrinae: an sit tunc possit Deus ad illius mira-
culi effectionem concurrere, non ad finem intentum ab illo homine, sed ad finem diversum intentum
a Deo? Negantibus sunt communiter Doctores ... Suarez hic disputatione 3, affirmant alii apud ...
Gabriel hic tomo 1° de Deo, quibus accedunt ... de 26 § 4° et ... disputatione 5.

Sit nona X.

Non repugnat casus, in quo Deus concurrat tamquam causa principalis ad verum miraculum, quod homo illud 104
instrumentaliter efficiens dirigat ad confirmationem doctrinae falsae, ut habeat homo a Deo donum
miraculorum, et doceat aliquid falsum tamquam verum, et ad exaltandam nostri fidem offerat
se ad mortuos suscitandos: tunc potuit Deus concurrere ad effectionem talis miraculi ob alium
finem honestum, ut ut mortuus iterum resuscitatur, et consequatur vitam aeternam: Probatur quia Deus concur-
rendo cum illo homine ad illud verum miraculum, nec confirmat illam falsitatem doctrinae, quam
homo ille suadere intendit, neque potest rationabiliter censeri, quod ea velle confirmare doctrinam
illam: quo absque ullo absurdo, et indecentia in modo potest Deus ad illud miraculum concur-
rere. Probatur antecedens: quia cum Deus potuit illud miraculum in ordine ad alium finem honestum, et longe
diversum efficere, imprudenter sibi aliquis persuaderet, Deum illud patrare ad aliquid
confirmandum, quod cum homo intentionaliter ad illud concursum auctorat, Deum illud patrare ad
doctrinam suam confirmandam, et approbandam ut veram: quo quibus, qui miraculum viderent, dirigerent,
non posset ea deceptio Deo tribui; sed soli falsae illorum apprehensioni, qui acceperunt confir-
mationem Dei illud miraculum quod neque ex natura rei, neque ex Dei institutione est confir-
matio Dei. Et quod ipsi propter hanc falsam existimationem, qua videntur crediderunt illi
homini asserenti, num per illa miracula confirmare suam doctrinam, non est probandum Deum iure suo,

qd habet edendi miraculo, qd habet rationabile, et honestum c[ausa]m illud edendi-
D, cas, [illegible]

105 rebille D. Ioanni eius suscitandum esse ab eo ipso q[ui]s mortuum; hoc q[ue] rebellione supposita, Ioannes ut potest, falsis aliquis doctrine proponat, et in sue doctrine confirm[ationem] dicat suscitandum esse q[ui]s mortuum, cuius resurrectionis miraculo certo credit futurus per rebellionem, in hoc plane casu ponitur resuscitacio mortui in confirm[ationem] doctrine falsis, quae deceptio esta deo tribui non potest, cum miraculum ab ipso deo in bonum finem dirigi, et a Ioanne malicioso detorqueatur in malum finem sibi in confirm[ationem] doctrine falsis: q. de.

106 Quo deinde ex ratione apud me efficacissima, quamuncunque aliis convenientes solutione donauis, ip[s]e ipsi miraculum falsum patrari, seu solum apparens in confirm[ationem] doctrine falsis in iis casibus, in quibus, ubi, falsitas et apparencia alimentis, deprehendi non potest, ut accidit virgarum in dracones facta a faraonis magis, et accidet in pluribus miraculis falsis antichristi: q. et potest verum miraculum patrari a deo in confirm[ationem] doctrine falsis. Pr[obatur] con[sequentia]: quia non minor datur causa deceptionis in miraculo falso, ac in vero miraculo: nec minor confirmatio doctrine falsis esse miraculum falsum quam verum: q. obtrahit bent non ut a[n]t in se, sed ut representantur, et ut apparent: q. si miraculum falsum appare[re]t, et representaret ut verum, [illegible] a miraculo vero: q. eque datur causa deceptionis; et posito miraculo falso, et deceptione posita, de, non [illegible] deceptionis; et iudicaret, a deo factum esse miraculum verum in confirm[ationem] illius doctrine falsis: q. de, obtrituris aliis honestum permittere potest eius modi deceptione: q. eius posito miraculo vero de, non [illegible] deceptionis; et iudicaret esse factum a deo in confirm[ationem] doctrine falsis: q. de, illud patrare, et deceptione permittere potest ob finem longe diversum, et honestissimum. Caput de [illegible] rationibus, fit satis.

107 1º opponit[ur]. Miraculum verum esse habet confirmare doctrinam tanquam verum, et q[uo]d ad hunc finem patrat instrumentaliter ob hoc, quod est signum denotans, verum esse doctrinam, in cuius confirm[ationem] editur: q. negat a deo in confirm[ationem] doctrine falsis patrari miraculum, et q[uo]d ab hoc in illum finem dirigit. Ad hoc con[cedo]: q[uod] eius de, sit ita principalis

miraculi, confirmavit illa falsa doctrina nomine dei tanquam causae particularis
operantis in effectione veri miraculi. Atque ex Isaia c. 7: propter hoc
dabit vobis dominus signum ecce virgo concipiet, pariet filium; ex Marco
c. 16, illi autem profecti praedicaverunt, ubique domino cooperante, et sermonem
confirmante sequentibus signis, ex actis Apostolicis c. 5: per manus apostolorum
fiebant signa, et prodigia multa in plebe: ex epistola ad Hebraeos c. 2 in
[illegible] confirmata fides, testante deo signis, et portentis.

Ad 2um negando antecedens: neque enim ex natura 108
sua, neque ex institutione universali deus habet miracula, semper particulariter in confirmatione doctrinae
sibi esse propria, et in omni oratione signum confirmativum doctrinae tanquam verae; et solum
quando, et existentia particulari dei sortiuntur signi habeant; alio enim fieri possunt mi-
racula, et defacto saepe fiunt adeo propter alios fines longe diversos. Ad probationem
dicendum, quod illa unio se probare, deus quandoque, et praesertim temporibus nascentis
ecclesiae miracula ordinavit in confirmationem doctrinae evangelicae, quae cum intrinsece suam
habuerit commendationem, eo quod [illegible] maxime concernantia excellentiam dei authoris valde
conformis [illegible] rationi, et bonis moribus, aptissima ad impediendum peccata, vitia removenda,
vendas, virtutes vero acquirendas, et colendas; ideo maxime expediens fuit, quod adeo
in confirmationem illius ordinarentur, et [illegible] miracula, non tamen sequitur, quod omnino vera mira-
cula, eo ipso, quod talia sint, esse signa, et attestationes dei de veritate doctrinae,
in cuius confirmationem ad hoc fiunt, et ordinantur, praesertim si doctrina non habeat notas illas
intrinsecas proxime relatas, quibus commendabilis penitus redditur.

Ad 3um opponitur quod propter mira-
cula amplexi sunt Christi fidem, optime, et prudentissime id fecerunt; in hoc non titubando. Si 109
vera miracula possent fieri in confirmationem doctrinae falsae, nec haberent ex se vim confirmandi
doctrinam tanquam quaedam dei attestationes: hoc confirmatur; alioquin Christus, deus, quod miracula, quae
faciebat, eo ordinabat, ut per illa probaret, veritatem suorum dictorum [illegible]
probantes suum intentum, cum dicebat illud facere, ut ostenderet se esse verum deum.

Respondetur- 110
dendo majorem, et negando minorem: quia non propter sola miracula fidem amplectebantur, sed quia confirmando doc-
trinae evangelicae excellentiam cum miraculis videbant magnam causam; sed confor-
mitatem inter tales, et tam sanctam doctrinam, et confirmationem illius, factam adeo per miracula,

habebant, maxime in excelencia doctrine fuerit, quomin, prudentie iu-
dicarent a deo intenta, et ordinata esse ex speciali intencione illa miracula
ad talis, et tam mirabilis doctrine confirmationem. Ad confirmationem aliquam non i illorum; quia X, deus
per sola miracula sue diuinitatis ostendit, in per ea miracula coniuncta cum
insignibus operibus, virtutis, et sanctitatis, et cum insigni, et sanctissima doctri-
na mouenti, et aspiranti interius corda credentium sto sancto. sancentur (?) per
sola miracula non probanter sufficient, quod esset filius dei, nisi in operibus, suis
eximia sanctitas reluceret, et in doctrina puritas, et honestas uite, maxime
quando cum ueritate doctrine confirmatis; concurri, ei doctrina iure dignissima
conceret, que confirmata a deo per eius uera miracula.

3° opponitur. si miracula cedi
111 poterint in confirmatione doctrine falsis, datur locus dubitandi de doctrina, que
tibi miracula facta sint a Christo domino, Apostolis, et aliis fidei annunciatoribus;
cum effectio miraculi potest coniungi cum falsitate doctrine in cuius confirmatione editur;
atque hoc negari dici, cum enim iudeorum omnium sensus nulli enim qui turbis infidelis
negare obiit, que ueris miraculis confirmarent. ideo quando ne cogerent,
fidem nostre ueritatis fateri, dicebant, miracula Christi, et Apostolorum fieri uirtute
diaboli, et demonis.

Respondetur negando. non enim est locus dubitandi de ueritate fingere
confirmato miraculis Christi, Apostolorum, et aliorum Sanctorum, non posse, quia miracula esse
112 coniungi nequeant cum falsitate doctrine, in cuius confirmatione eduntur; sed quia his miracula
coniungebant, tam cum summa sanctitate uite in Christo, et Apostolis, tam cum excelen-
cia doctrine commendatus, et dignissime, que confirmari edificii a deo ueris
miraculis ex intencione illa confirmandi: ideo iudei, cum aliunde non habe-
rent, neque in uita, neque in doctrina Christi domini, unde praesumerent indignitatem,
quominus deus, intenderet per miracula ueritatem doctrine illius confirmare; ideo
maligne, et impudentie, non deo, sed demoni ac potestati miracula Christi,
adscribebant. Quaestio 8 de supernalitate auentis fidei.

supernalitatem intrinsecam, et quo ad substantiam actus, assensum fidei diuinae reducunt unanimiter 13
inter Doctores, illa quae suadent plura sanctorum scripturae testimonia quibus, ad eliciendum actum
fidei ut oportet ad salutem consequendam, indicant necessitatem specialis auxilij,
et doni supernalis per Xpistum: dicit enim Ioannis 6o hoc est opus Dei, ut credatis; et in-
fra; nemo potest uenire ad me, nisi pater meus traxerit illum, et ad Ephesios
2o dicit gratia estis saluati per fidem, et hoc non ex uobis; sed Dei donum est. et ad
Corinthios 1o c. 12 nemo potest dicere Dominus Iesus nisi in Spiritu Sancto: quod
idem docent concilia, et omnium clarius tridentinum, in quo sessione 6ta c. 3o definit
neminem sine praeueniente inspiratione [illegible], atque eius adiutorio credere, sperare, dilige-
re, aut poenitere posse sicut oportet.

Rationes etiam eandem ueritatem maxime persuadent. 1a 14
desumitur ex eo quod, cognitio Dei per fidem sit prima reliquarum operationum supernalium
quibus uitam aeternam promeremur uiatores, sicut 1a radix intentionalis omnium ad aliarum
virtutum opera producens. 2a ex necessitate illius, tanquam medij per se necessarij ad con-
secutionem beatitudinis: unde resultat, habere ex perfectione et excellentia propria proportionem
et ordinationem intrinsecam ad Deum ut perfectum [illegible]: in quo respectu supernalitas
quo ad substantiam actus reponitur. 3a ratio potissimum desumitur ex magnitudine, excel-
lencia que obsequij, quod credens praestat erga Deum captiuando, subiciendo quod
absque hesitatione suum intellectum ueritatibus obscuris propositis, cum nec fulgeat euidentia [illegible]
nec rebellionem de se resistendo. illis, cum ponit se per proprias erga Deum affectiones ag-
grescendo, et imaginando [illegible], quod plane supernaturalem uirtutem, et speciali gratiae dono
indigens. 4a ratio desumitur ex merito huius obsequij, cui condigne correspondet, et praemi-
um praemium supernalis beatitudinis.

5a ratio apodictice desumitur efficaciter ex certitudine intrinseca
indefectibilitatis a uero, quam assensus fidei a lumine supernaturali tam aeternali, quam habitua- 15
li, a quo oritur, accipit, et non aliunde. et his tandem quae praesenti, totique tractatui satis
esse factum, non pro merito, sed pro nostro tenuitate sencem; in quo, si pro arguto
certissime plura inuenta praeuenientia plura talia pro materia dignissima
plura spongia digna ceciderint, ipsis, mei si, et ueritatis amor, quo tene-
mur, indulgeat: ut enim aiebat [illegible]: nunquam errasi tuci, certissimo
quam eum amare nimio ueritatis, aut reuisione nimia falsitatis errat

Inde dubitasse vos auditores optimi in quorum honorem
antistites nostri fulcimentum consumatorum fidei Xi Iesu gloriae
et fidelissime viri illustres honores quaecumque sint
veritas amara accepto vottum, esse sentio.

Valete.

Corduba.

De Auxiliis. et de Fide.